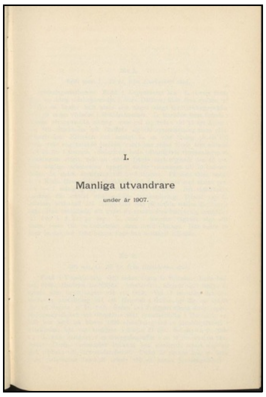
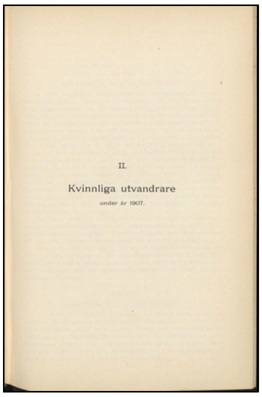
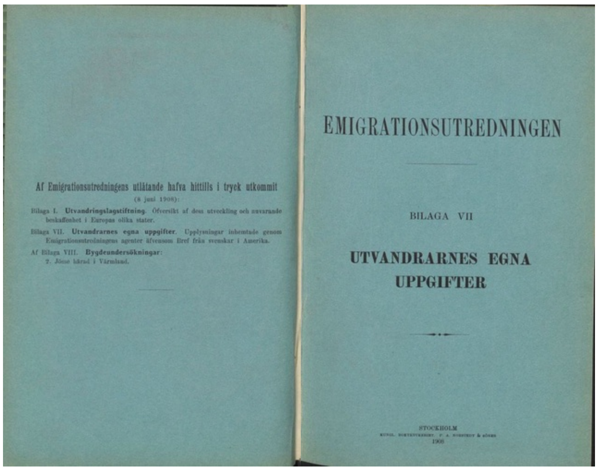
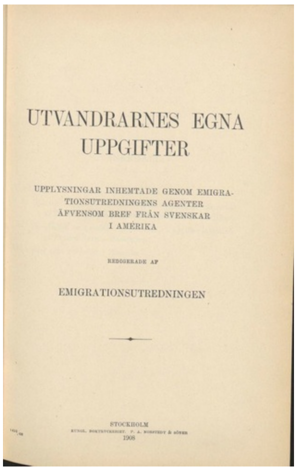
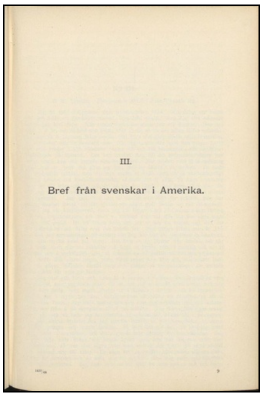

EMIGRATIONSUTREDNINGEN

BILAGA VII

UTVANDRARNES EGNA UPPGIFTER

UTVANDRARNES EGNA

UPPGIFTER

UPPLYSNINGAR INHEMTADE GENOM EMIGRATIONSUTEDNINGENS AGENTER,
ÄFVENSOM BREF FRÅN SVENSKAR I AMERIKA

REDIGERADE AF

EMIGRATIONSUTREDNINGEN

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1908

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna sjunde bilaga till *Emigrationsutredningen* har digitaliserats av Harvard University Library och i mars 2013 anpassats till Projekt Runeberg av Ralph E.

Se för övrigt om Emigrationsutredningen under **Betänkandet**!

I sitt underdåniga utlåtande den 14 februari 1905 angående Riksdagens skrifvelse den 13 maj 1904 med begäran om en utredning i emigrationsfrågan, föreslog Kungl. Statistiska Centralbyrån, bland andra åtgärder för denna utrednings verkställande, att åt några personer med därför lämpliga kvalifikationer uppdroges att göra öfverresan till Amerika i sällskap med emigranterna, för att därunder i personlig beröring med dem skaffa de upplysningar rörande dessa emigranters ekonomiska och sociala förhållanden, som vore önskliga och möjliga att vinna. Om — yttrade Statistiska Centralbyrån — under loppet af ett kalenderår hvarje emigrantfartyg sålunda åtföljdes af en agent för den afsedda enquêten, skulle sannolikt ett tillräckligt omfattande material erhållas för bedömande af utvandringsfrågan från här afsedda synpunkter. För likformighets vinnande och för möjligheten af statistisk bearbetning borde hvarje agent för sina sjöresor medföra vederbörligen fastställda formulär att ifyllas för hvarje emigrant, dock att det naturligtvis skulle stå agenten fritt att därjämte meddela alla de upplysningar, som tillfället erbjöde honom att inhämta.

I det utdrag af statsrådsprotokollet för den 30 januari 1907, som genom Kungl. brefvet af samma dag föreskrefs skola tjäna till ledning för emigrationsutredningen, förklarade sig Statsrådet och chefen för Kungl. Civildepartementet anse att ofvannämnda förslag borde i hufvudsak komma till utförande. »Dock» — yttrade Herr Statsrådet — »torde icke från början böra fastställas antalet resor, som i angifvet syfte böra företagas, då utsträckningen af enquêten i denna del synes böra få bero på i hvad mån densamma visar sig fruktbringande.»

Till åtlydnad af sålunda lämnade föreskrifter utarbetades af Emigrationsutredningen formulär för ifrågavarande uppgifters insamlande och träffades till en början öfverenskommelse med Fil. kandidat *Gösta Bagge* och Redaktören *E. H. Thörnberg,* bägge i Stockholm, att hvardera af dem skulle under våren 1907 på Emigrationsutredningens bekostnad företa en resa i angifvet syfte med utvandrarefartyg till Amerika. De uppgifter, som på detta sätt inhämtades, äro återgifna under rubriken »Manliga utvandrare», sidd. 31—100 i det följande. Uppdraget begränsades nämligen för dessaagenter till att insamla upplysningar om emigranter af mankön, enär man hade utsikt att för motsvarande ai‘bete bland emigranterna af kvinnkön vinna biträde af en kvinnlig agent.

De genom hrr Bagges och Thörnbergs resor vunna upplysningarna synas Emigrationsutredningen vara al' otvifvelaktigt värde. Då emellertid kostnaden för resorna visade sig blifva rätt afsevärd — i jämförelse med antalet emigranter som bunno under resan utfrågas, — ansåg sig Emigrationsutredningen icke lämpligen böra i denna del ytterligare fullfölja programmet.

Utfrågningen af de kvinnliga emigranterna anordnades också, för besparings vinnande, i någon mån annorlunda än för de manliga. Då kändt är att åtminstone en del af utvandrame stanna någon tid i Liverpool under öfverresan, bestämdes att den kvinnliga agenten skulle under en månads tid uppehålla sig i Liverpool oeh därunder söka inhämta (le erforderliga upplysningarna. För utförandet af detta uppdrag lyckades Emigrationsutredningen vinna bostadsinspektrisen i Stockholm Fröken Kerstin Ilesselyren, sedan på vederbörlig framställning Stockholms Hälsovårdsnämnd härför benäget lämnat henne erforderlig tjänstledighet från hennes befattning i stadens tjänst.

Öfver sitt uppdrags utförande halva hrr Bagge och Thörnberg samt fröken Hesselgren till Emigrationsutredningen afgifvit följande redogörelser.

Beseberättelse af Fil. kandidat Gösta Bagge.

Ombord på Hvita Stjärnliniens ångare Cedric, som afgick från Liverpool den 6 april 1907, funnos 80 för första

gängen emigrerande svenska män. Af dessa utfrågades 50.

Politiska och religiösa förhållanden ha i intet af de fall jag undersökt någon som helst män varit orsak till utvandringen. Att. dessa faktorer öfver hufvud spela en jämförelsevis ringa roll vid emigrationen bekräftades ytterligare genom uttalanden från de svenska emigrantmissionärcrna pä Ellis Island i New York, hvilka mer än nogra andra torde tå anses ha förutsättningar att äga personlig kännedom om de svenska utvandrarnes förhållanden och tänkesätt samt om orsakerna till deras beslut att emigrera. Pastor C. Samuelson, Metodistkyrkans emigrantmissionär i New York, som enligt sin egen uppgift i öfver 30 år verkat som emigrantmissionär och föreståndare för Seandinavian Immigrant Home i New York och som sådan äfven deltagit i arbetet vid denna institutions arbetsförmodlingsbyrä, uppgaf sig under hela sin verksamhet ej ha kommit i beröring med nägon svensk emigrant, som utvandrat pä grund af politiska eller religiösa skäl. Däremot synas ekonomiska orsaker i ett liertal fall föranledt n t vand ring.

Dc flesta utvandrare med hvilka jag kom i beröring, voro hemmans-äqaresöncr, antingen hemmasöner eller sådana, som redan lämnat fädernegården och någon tid liaft plats som drängar, haudtverkare eller industriarbetare. Som skäl för sin utvandring uppgåfvo de Milt det ej fanns plats för dem på gården>. Anmärkningsvärdt är att hemmausbruket i de flestafall enligt deras uppgift burit sig och att gårdarna voro skuldfria, men för små att ge samtliga syskonen arbete och uppehälle.

Alla dessa utvandrares framtidsplaner gingo ut på att efter några års vistelse i Amerika kunna återvända med sparade tillgångar, tillräckligt stora att i Sverige kunna köpa egen gård. Ett alltid återkommande klagomål var nämligen svårigheten att i Sverige kunna spara tillräckligt för att kunna höja sin ekonomiska och sociala ställning. Svårighet att få stadigvarande arbete torde äfven i en del fall ha varit medverkande orsak till utvandring, särskildt klagade utvandrare, som haft tjänst som drängar på Öland, ölver den korta och oregelbundna anställningstiden, som följt med åkerbruks-maskincrnas införande, och don korta säsongen inom sågverksindustrien samt äfven nedläggandet af sågverk: voro i flera fall drifvande orsaker till emigration. Likartad var utvandringsorsaken i ett fall, där utvandraren, som åtnjutit jämförelsevis hög lön vid Kronans hamnbyggnad i Iîôda på Öland, sedan donna inkomstkälla tagit slut, ej kunde erhålla något lika löuande arbete, utan i stället emigrerade.

Af öfriga ekonomiska orsaker till utvandring framhäfdes ofta de höga skatterna och värnplikten. Hvad den senare beträffar tyckas i synnerhet, re-petitionsöfningarna vara mest besvärande, på grund af svårigheten att erhålla stadigvarande plats under värnpliktsåren. Huruvida värnplikten varit direkt orsak till ntvandring, är emellertid svårt att afgöra. Mitt personliga intryek var, att många passade på tillfället att utvandra innan värnpliktsåldern, men att självfva orsaken dock låg på annat håll.

För utvandringen af de få industriarbetare, som medföljde, kunde endast i två fall någon bestämd ekonomisk orsak fastslås. I båda dessa fall var anledningen svårighet att erhålla teknisk utbildning.

Af afgörande betydelse är inflytandet från till Amerika redan utvandrade släktingar och bekanta. Det fanns ingen af de tillfrågade, som ej hade släkt och vänner, dit han ämnade sig. Samhörighetskänslan med Amerika, traditionen att resa till Amerika, så snart hvardagslifvets gång på något sätt afbrytes, äro faktorer, som ej kunna tillmätas nog stor betydelse. Flera af de tillfrågade hade fått hjälp till biljetten eller fått hela biljetteu betald af släktingar i Amerika. Att de flesta af dessa hjälpsamma släktingar voro far-niare, är ej någou tillfällighet, då efterfrågan på åkerbruksarbetare i väststaterna i hög grad öfverstiger tillgången och eu betald emigrantbiljett kan auses som ett synnerligen billigt och bra medel att erhålla pålitlig och god arbetskraft. Efterfrågan på skandinaviska arbetare i Förenta Staterna synes vara så godt som obegränsad, enligt de uppgifter jag erhållit frän privata och offentliga arbetsförmedlingsanatalter, från fackföreningsledare och stora företagare i Amerika.1

I)e tillfrågades beröring med emigrantaqen tern a synes i de flesta fall bestå däri, att, sedan de genom annonser erhållit kunskap om de olika linjernas agenter, de tillskrifvit dessa och därpå fått sig tillsända underrättelser och broschyrer angående bekvämligheterna ombord å de olika emigrantäugarna. Dessa broschyrer innehålla, om ej alltid direkt lögnaktiga, så dock i hög grad öfverdrifna beskrifningar. I ett fall erhöll den tillfrågade biljett genom

agentens ombud, som var den tillfrågades arbetsgifvare. I andra fall erhöllos biljetterna genom tillbakavändande utvandrare, som voro ombud för llvita Stjärn-linjens agent i Kristiania. Enligt ett dylikt ombuds uppgift — han var själf ombord på Cedric — hade agenten kommit till honom, när han landsteg i

1 Detta skrefs i maj 1907, således innan de nedgående konjunkturerna börjat verka.Kristiania, och erbjudit honom 5 kr. för hvarje emigrant han förde med sig, när han återvände till Amerika. Detta var enligt hans uppgift en mycket använd metod. Att den är effektiv torde framgå däraf att samtliga utvandrare från hans hembygd erhållit biljett genom Kristianiaagenten.

Förvånande stort var det antal fall, då utvandringen föranlodts af rent tillfälliga småsaker, eller allmän reslust. Väl 20 % af de af mig undersökta fallen kunna hänföras bit. Allmän reslusta och rent tillfälliga småsaker tyckas i de flesta fall ha spelat stor roll.

Så godt som samtliga de af mig tillfrågade uppgåfvo sin afsikt vara att förr eller senare återvända till Sverige.

Stockholm i maj 1907.

Gösta Bagge.

Reseberättelse af Ilerr E. II. Thörnberg.

I’å uppdrag af Emigrationsutredningen anträdde undertecknad den 12 april 1907 frän Göteborg med ångaren »Ariosto» (Wilson-linjen) färden öfver Nordsjön till Hull och fortsatte den IG i samma månad från Liverpool resan öfver Atlanten med Cunardlinjcns ångare »Ivcrnia» till Boston, dit jag an-

lände den 25 april.

Såväl »Ariostos» kapten som Ouuardlinjens generalagent i Sverige, be-mälda linjes tjänstemän vid lmfvudkontoret i Liverpool och befälet å ångaren »Ivernia:» visade mig det största tillmötesgående.

Ombord å »Ariosto befunno sig omkring 450 andra och tredje klassens passagerare, h vil ka, på sju, åtta undantag när, allesammans voro på väg sasom första-gångs-utvandrare eller återvändande immigranter till Förenta staterna och Kanada, — till det sistnämnda området styrde endast ett tjugutal kosan. För resan med »Ivernia» voro från kontoret i Göteborg anmälda 404 emigrant-passagerare. Af dessa måste dock några stanna öfver i Liverpool, hvaremot åtskilliga svenskar kommo via Köpenhamn och Esbjerg och

fmgo plats på samma ångare. Beträffande nämnda å kontoret i Göteborg uppsatta, på Göteborgs poliskammare uppvisade lista, ber jag få meddela följande. Af de 404 emigranterna, hvilka sålunda hade afslutat [-utvandrarekontrakt-] {+utvandrare- kontrakt+} med Cunardlinjcns generalagent i Göteborg, angåfvos 7 hafva sin

hemort i Finland, 2 (svenskfödda) i Afrika och f>0 i Amerika. Af de öfriga 335 hade sannolikt ett tjugutal vistats i Amerika förut, men blifvit ånyo kyrkskrifna i Sverige. Ett icke obetydligt antal familjer befunno sig bland emigranterna. 54 af de 335 hade ännu icke uppnått, 16 års ålder. Att märka torde vara, att listan upptog 93 ynglingar i åldern mellan IG och 21 år. Af de 404 personerna voro 158 kvinnor.

Å ångaren Ariosto» måste en del af emigranterna finna sig uti synbarligen mycket ogynnsamma förhållanden i 3:dje klass, och starka klagomål hördes. 1 allmänhet var det bättre sörjdt, särskildt för de skandinaviska utvandrarne, i samma klass på »Ivernia», men äfveu här hade många af dem utan tvifvel anledning till rätt starka klagomål.

När jag företog de utfrågningar, hvilka voro min uppgift att anställa, gingo i regel de tillsporda mig villigt till mötes. Dock hade de långt ifrån alltid rätt fattat innebörden af mitt uppdrag, ehuru jag sökte sä tydligt som möjligt klargöra detta. Åtskilliga konstiga uppfattningar gjorde sig tvärtom gällande, såsom att jag vore utsänd för att hindra somliga att komma i landpå andra sidan o. s. v. Och jag erfor mycket starkt behofvet af en tryckt sammanträngd framställning af ändamålet med min färd. Till de kvinnliga emigranterna vände jag mig inte ined några spörsmål och endast undantagsvis till svensk-amerikanerna. — I h vil ken grad de afgifna svaren pä frågorna om släktingar i Amerika och de ekonomiska uppgifterna öfverensstämma med de faktiska

förhållandena, därom vågar jag naturligtvis icke att med bestämdhet uttala mig. Jag har dock det intrycket, att hvad särskildt industri-arbetarne vidkommer, så ville de i allmänhet tala sanning. Däremot har jag en känsla däraf, att vissa meddelanden om de förut emigrerade släktingarnas framgångar i Amerika, de af dem liemsända peuningebeloppen o. s. v. innesluta åtskilliga moment af skryt och öfverdrift. Det blef rätt svårt att erhålla detaljerade svar på frågorna om hemorten vid 15 är. Sammalunda var förhållandet med uppgifterna rörande yrke och anställning och de branscher, i livilka emigranten haft arbete, när man nämligen önskade möjligast exakta beteckningar af sysselsättningarnas art. Ett par tre af de tillsporda nekade bestämdt ge svar på frågan om antalet syskon, och jag fann, enkannerligen hos bondsöner, en viss obenägenhet för detaljerade redogörelser i detta stycke. Rörande löften eller utsikter om arbete och anställning samt väntade löneförmåner tvekade en del att gifva tillförlitliga svar, instruerade, som de före-föllo vara, att i detta hänseende taga sig i akt för den i Förenta staternas invandringslagstiftning rådande bestämmelsen mot »contract labor».

På frågan om utvandringen förmedlats af agent erhöll jag intet svar. som tydligt gaf till känna, att någon formlig värfningsverksamhet bedrifvits, vare sig ä ångfartygs- eller landbolags vägnar, i vederbörande hemtrakter, och att emigranternas affärd vore ett resultat af en sådan verksamhet. Däremot omtalade man för mig, att i Ångermanland och i andra trakter spridas en mängd broschyrer etc. om Kanada. De ifyllda formulären lata oss emellertid förstå, att det kan förekomma en i Amerika genom släktingarna och vännerna förmedlad värfningsverksamhet. Det skulle vara af synnerligt stort intresse att erfara, i hvilken utsträckning det bland de svenska kolonierna eller ssettlcuients’ i Nordamerika af ångfartygsbolagens underagenter utvecklas en sådan energi för att förmå de utvandrade att skicka biljetter till släktingar och vänner hemma i Sverige, som vissa amerikanska invandrings-restriktionister påstå utvecklas i alla immigrantkolonier. Ofta hade de af mig tillfrågado utvandrarne tagit Cunardlinjen på rekommendation af utresta anförvanter och vänner. I ett fåtal fall hade de vändt sig till linjens lokala ombud, t. ex. i Slcöfdo och Trollhättan. Men gemenligen hade de trädt i omedelbar förbindelse med linjens generalagent. Åtskilliga hade, sedan de bestämt sig eller köllo på att bestämma sig för utvandring från landet, med ledning af annonserna i tidningar tillskrifvit flere transatlantiska linjers liuf-vudagenter i Sverige. Från dessa hade de då mottagit icke obetydliga buntar af prospekt och broschyrer med illustrationer, belysande bekvämligheterna på tredje klass. Flere uttalade också i skarpa ordalag sitt klander öfver den skillnad, som rådde mellan dessa skildringar och de verkliga förhållandena ä »Ivernia» — de senare till nackdel!

Jag beder att få fästa särskild uppmärksamhet vid några af mig gjorda

iakttagelser rörande de utvandrandes ställning och de i högre eller lägre grad

verkande orsakerna till deras emigration.

1) Jag tror mig icke öfverdrifva, om jag säger, att minst hälften af de emigranter, med livilka jag samtalade, medförde större penningebelopp än de af Förenta staternas lagstiftning föreskrifna 10 dollar. Det medbragta beloppet var dock ej ägnadt att tilldraga sig en sådan uppmärksamhet som den förmögenhet i form af insatta pengar och besuttna fastigheter, ut-vandrarne lämnat kvar, samt de arfslotler och försäkringssummor, hvilka skulle i sinom tid följa dem från Sverige öfver till Nordamerika. — Det skulle ha sitt intresse att från de svenska lifförsäkringsbolagen erhålla en uppgift om de assuransbelopp, som här utfalla och sändas till svenska emigranter och deras barn på andra sidan Atlauten.

2) Under färden erhöll jag en synnerligt stark bekräftelse på min förut närda öfvertygelse om de utvandrade släktingarnas och vännernas dragningskraft på de hemmavarande. Ilvad som öfvcrträffade min ditintill hysta uppfattning, var den lifliga förbindelse, i hvilken — exempelvis — härvarande brors- eller systerbarn stå med emigrerade far- eller morbröder, kusiner med kusiner o. s. v.

Det var ingenting ovanligt, att emigranter, med hvilka jag samtalade, förklarade, att de skulle ingalunda ha gifvit sig i väg, ifall de icke haft släktingar, til! hvilka de kunde vända sig. Några utvandrare uppgåfvo till och med, att de af anförvanter därute blifvit enträget manade att komma öfver. Det föreföll emellertid icke, som skulle de ha varit lockade af några synnerligt strålande framtidsutsikter, och jag fick det intrycket, att de förut utvandrade

endast i få undantagsfall ge de hemmavarande medvetet falska uppgifter om de gynnsamma förhållandena i deras nya land, i akt och mening att draga dom öfver. Men en annan sak är, att skildringarna af dessa förhållanden, hvilka skildringar gifvas dels i bref och dels muntligt vid besök i hemlandet, äro bemängda med åtskilliga öfverdrifter. Och sådana öfverdrifter, hvilka måste betraktas som i mångt och mycket en produkt af den generella amerikanska skrytsamheten, göra sig så mycket starkare och menligare gällande, som de skildrande anställa jämförelser med förhållandena i vårt land, livilkas utveckling de skildrande icke följt med och öfver hvilkas nuvarande gestaltning de icke äga en klar öfverblick. I detta sammanhang ber jag att särskildt få betona den här allmänt härskande, i och för sig naturliga okunnigheten om de amerikanska reallönerna. När de hemskrif-vande lämna meddelanden om sin daglön, vecko- eller månadsinkomst, varder ofta beloppet af dollars, antingen af honom eller henne själf eller af mottagaren, utan vidare förvandladt efter kursen kr. 3'7o. Däremot inträffar det ofta — och härvidlag stå vi inför en mycket intressant psykologisk företeelse — att när svensk-amerikanen berättar hurusom han köper ett par skor för 21/2 eller 3 dollar, en kostym kläder för 16—20 dollar etc., man är här i Sverige benägen att sätta dollarskursen till 2 kr., ja, kanske blott till en krona!

Hvilket intryck de hemsända pengarna göra, är allmänt bekant. Dessa försändelsers reella storlek i Amerika sta ju icke i förhållande till deras nominella storlek här i Sverige. Men hur många af mottngarne och deras bekanta förmå att taga detta i öfvervägande? .lag tar som exempel en från Sverige för tre, fyra år sedan utvandrad tjänarinna, hvilken liar anställning i en god amerikansk familj i New-York, Boston, Chicago eller någon annan af de större städerna. 1 de två förstnämnda städerna varierar en sådan tjänarinnas lön mellan 4 och G dollar pr vecka jämte mat och husrum; — en kokerskas kontanta veckolön går upp till 10—15 dollar och till och med därutöfver. Men säg att hon förtjänar 5 dollar i veckan. Då kan hon utan svårighet lägga af 8—10 dollar i månaden, och det skulle ej förvåna mig, om en sådan svensk kvinna sände hem till sina föräldrar och syskon, som torde befinna sig i knappa omständigheter, 50 dollar om året. Detta belopp växlas här till 185 kr. — till en summa, den där endast föga— om ens något — understiger den årslön hon själf åtnjutit eller hennes syster åtnjuter som tjänarinna i hemorten.Dc gyllene drömbilderna från det förlofvadc landet i väster ha dock blek-nat starkt. Och massorna, som årligen sätta kurs från vart land dit bort, ha i regel en jämförelsevis nykter uppfattning om utkomstmöjligheterna där — det intrycket fick åtminstone undertecknad af de utvandrandes uttalanden. Men denna jämförelsevis nyktra uppfattning utesluter icke en viss öfverskatt-uing af den nordamerikanska republikens (och Kanadas) ekonomiska, sociala och äfven — hvad Förenta staterna särskildt beträffar — politiska företräden framför Sverige. Och denna öfverskattning af de ekonomiska ställningarna faller sig så mycket naturligare just uti innevarande dagar, då snart ett årtionde gått, sedan den senaste depressionsperioden med all dess nöd för arbetareklassen gaf vika. — Jag blef för öfrigt rätt öfverraskad öfver att från emigranters mun höra den amerikanska samhällsdemokratiska ordningen framställas i en mycket lockande dager samt det republikanska statsskickets billighet och andra stora förtjänster.

3) Ilär ofvan har nämnts hur pass stor procent af första-gångs-emigran-ter från Sverige ombord på »Ivernia» voro ynglingar i åldern 16—21 år. Att denua rätt höga siffra sammanfaller med värnplikten är nog ovedersägligt. Värnplikten måste för denna åldersgrupp betecknas som en ofta bidragande orsak. Men icke mer än i ett par fall sades det mig, att vederbörande rest väsentligen för värnpliktens skull. Tvärtom — när en sådan yngling framhållit, huru ogynnsamt faderns jordbruk ställt sig, huru låg lön han som industriarbetare haft, hurusom släktingarne därute tillrådt honom resa, hurusom han önskade komma ut och se sig om i världen o. s. v., plägade han till-lägga: »Och så kommer ju snart den långa exercisen.» — Hvarken hos den, som redan fullgjort sin vapenöfningsskyldighet, eller hos den, som ännu ej hade detta, fann jag — på något enda undantag när — någon absolut motvilja mot värnplikten. Men däremot hördes från skilda håll en stark be-skärmelse öfver att tre år äro upptagna af vapenöfningar. Ur egen och andras erfarenhet framhöll man, med hvilka svårigheter det är förenadt för ynglingarna att erhålla anställning, särskildt inom jordbruket, under den tid af dessa trenne år, som de ha till sitt förfogande. Jag fick det intrycket, att man i vidsträckta kretsar af den jordbrukande och industriella befolkningen skulle föredraga ett helt år af sammanhängande värnpliktsöfning framför det nuvarande uppdelade systemet.

4) Uti intet fall gaf sig för mig Jen rena åfventyrslustan till känna som någon väsentlig utvandringsorsak. Å andra sidan fann jag önskan att komma nt och se sig om i världen, att komma i åtnjutande af rikare erfarenhet, bättre yrkesutbildning och större rörelseutrymme understundom hafva varit bidragande till beslutet att emigrera.

Detta beslut föreföll ofta fattas hastigt nog. Det går vederbörande något emot, och så skrifver lian till en släkting eller vän därute; denne svarar med en mer eller mindre uttrycklig tillrådan — i vissa fall ber emigrantkandidaten om biljett eller hjälp till biljett på lån, och det villfares af den tillskrifne, — och de förberedelser, hvilkas träffande påbörjades måhända under ögonblickets ingifvelse, leda till ett fastställande af utvandringsbeslutet och dess realiserande. Så går det icke sällan till.

I fråga om stabilitet och rörlighet, är det tvenne olika emigrantkatcgoricr, som jag kom att speciellt fästa mig vid. Som typ för den ena kan jag taga en man, livilken vuxit upp vid t. ex. ett norrländskt sågverk och arbetat där hela sitt lif eller hvilken i unga år kommit till detsamma och där tillbragt 10—15 år. Där inträder en stoppning i verksamhet, förtjänsterna sjunka eller — såsom fallet varit vid Obbola — rörelsens nedläggande eller omflyttning förestår. Vår man liar vuxit sig fast vid denna plats, här harhan gift sig och fått familj; han har kanske fört upp sig en egen stuga, odlat ett litet potisland o. s. v. Donna plats blir, så att säga, identifierad med hola hans tillvaro. Det är med smärta han ryckes bort härifrån. Äfven vid ett sågverk inom samma län eller landsände skulle han känna sig främmande. Det uppstår leda hos honom vid tanken att börja på nytt igen inom landet. Då kommer planen på Amerikafärden. Därute har han släktingar eller vänner och religiösa sainfundsbröder. Och Obbolabon — t. ex. — torde föredraga att ge sig i väg öfver de väldiga lands- och hafsviddorna bort till Seattle, Wasli., framför att söka sig arbete och slå ned sina bopålar i Sunds-vallsdistriktct.

Den andra kategorien är företrädd af — låt mig säga — en 25—30 ärs nian, som arbetat inom olika delar af landet eller vistats något år i Norge eller under loppet af något eller några är farit på sjön. En sådan man, hvilken i unga ar satts i rörelse och kastat sig från den ena landsändan till den andra, från det ena landet till det andra, har, synes det, större benägenhet för utvandring än den, som rört sig inom ett begränsadt. område. — Det skulle för öfrigt vara intressant, om man kunde erhålla någon upplysning angående de frän Norge återinvandrade svenskarnes stabilitet. Mig förefaller det, som skulle ej sä få af dera något år efter sin hemkomst gärna vilja styra färden öfver Atlanten.

Jag mötte åtskilliga tecken på smärre lokala »epidemiers af tutvan-dringafeber*. En för öfrigt rätt omfattande sådan hade ovedersägligen upp- j stått i Obbola på grund af den i utsikt ställda nedläggningen af verksamheten och det därmed följande osäkerhetstillståndet för arbetarne. — Det sy-] nes fortfarande förekomma, att utvandrarne slå sig ihop i kiungor från samma bygd. Och därom råder intet tvifvel, att tryggheten om sällskap med vänner och kamrater underlättar färdens anträdande. Allt emellanåt torde sådana små hopar slå följe med svensk-amerikaner, som efter ett besök i hemorten återvända. Nu kan ju den frågan inställa sig, huruvida dessa utöfva någon direkt värfningsverkiainhet. Själf har jag emellertid icke funuit något som helst bevis för att detta skulle ske.

5) Såsom af de ifyllda formulären framgår, träffade jag under resan

samman med åtskilliga söner af själf ägande bönder. Helt säkert befanu sig ombord å fartygen bland de kvinnliga svenska emigranterna äfven ett stort antal döttrar ur samma klass.

Somliga af dessa hemmansägaresöner hade så pass länge ägnat sig ute-

slutando åt industriellt arbete, att de i första rummet böra betraktas som

industriella lönearbetare. Åtskilliga kommo direkt från hemmet och hade knappast haft något förvärf hos audra än fadern. En del hade haft arbete utanför hemgården, men äro dock att betrakta såsom väsentligen hemma- j söner.

Det ges en kategori af hemmansägaresöner, hos hvilken utvandrings-orsakcu icke kan uteslutande karakteriseras som bristande näringsutrymme. Fadern står sig godt, och gårdsbruket bär sig jämförelsevis bra. Darnens arfsutsikter äro icke små. Men en eller ilera söner äro ej nöjda med denna lott. De önska köpa sig någorlunda

stora gårdar utan alt behöfva skuldsätta sig alltför mycket. Och de tro, att de genom en tid af härdt arbete och sträng sparsamhet ute i Nordamerika skola kunna förse sig med förutsättningarna för dessa planers förverkligande. — Det var just bland hem-inausugaresöucrna, jag företrädesvis fann dem, iivilka gifvit sig i väg som blott temporära utvandrare.

Från nästan alla de hemmansägaresöner, med hvilka jag samtalade, hörde jag en stark klagan öfver dc höga skatterna. Några, men få, nämndooui sina fäders skuldsättning. Flero af denna emigrantklass påpekade med beklagande frånvaron af kooperativa anstalter och rationella arbetsmetoder inom hemtraktens jordbrak. llehofvet af kommunikationer framhäfdes. Sålunda förklarade en utvandrare af bondeklassen från Gräsmarks socken i Värmland, att droges ej Inlandsbanan fram i de trakterna, så hade man att därifrån vänta en starkt stigande utvandring. Från vissa håll betonades, att förutvarande förvärfskällor utsinat, och just genom en nybyggd järnväg hade körslor onödiggjorts o. s. v.

Det var ett ämne, på hvilket samtalet med dessa hemmansägare- (resp arrendators-) söner så godt som alltid löpte in. Och det var saknaden af en bestämd lön för de söner, som utföra arbete på hemgården. De börja arbetet som gossar och fortsätta år efter år till ett stycke fram på tjugutalet. I vissa full fa de allt hvad de behöfYa, de lida ingen verklig brist på pengar till kläder, förströelser o. s., v. Men där tillgångarna äro knappa, gestaltar det sig naturligtvis annorlunda. »Min fars dräng», yttrade en hemmansägareson, »lian måste ha sin bestämda lön vid månadens slut. Jag hade att vara nöjd med hvad jag kunde få.» Aro nu arfsntsikterna jämförelsevis små, så äga missnöjesorsakerna ännu större kraft. Och under alla förhållanden är detta system i inånga afseenden ägnadt att skapa tn känsla af ekonomisk ofrihet och bristande bestämmanderätt samt att alstra vantrefnad. — Det var emellertid ett par hemmasöner till hemmansägare och arrendatorer, som förklarade sig föredraga saknaden af fast lön från fadern framför tjänarens rättigheter.

Det händer, att en bondson, sedan fadern öfverlämnat gården till en af hans bröder och tagit födoråd,'" arbetar ute (i industri eller landtbruk) under sommaren och bor hemma hos fadern under vintern samt arbetar hos brodern nu och då utan någon bestämd lön utöfver maten. Delta kan ju förefalla vara godt och väl. Men systemet tyckes ha sina tråkiga sidor. Vänskapen trifs synbarligen icke alltid i det.

I ett fall kunde jag förstå, att ovänskap, uppkommen vid faderns

öfverlåtelse af gården till en af sönerna, bidragit till en utvandrares rörlighet. Det bör emellertid ihågkommas, att bondsönerna icke ropa ut sina familjeförhållanden på torget: många ha nog varit invecklade i dylika tvister utan att sedermera vilja låtsas därom.

Jag har ännu ej vidrört en ytterst betydelsefull sida i de unga bondsönernas sociala och ekonomiska ställning, och det är en sida, som helt säkert innesluter mycken utvandringseggelse. Många ha nämligen vuxit upp på en jämförelsevis liten heminansdel, som torde af fadern öfvertagits efter föregången klvfning. Denna gård torde ha varit nätt och jämt så stor, att familjen haft, sin bärgning på den, när åtskilliga biförtjänster kommit till.

Sönerna tillhöra en familj med gamla bondetraditioner. De behärskas af en

genom flera generationer nedårfd ståndskåmla. Att bli lönearbetare står i strid med denna känsla. Föräldrarne ha försummat att göra det klart för dem, att enär deras arfsutsikter icke varit stora nog, så måste de bli lönearbetare, ifall de ej lyckas gifta sig till någon förmögenhet. Den obevekliga nödvändigheten att gå ut på lönearbete inställer sig en vacker dag. De följa nödvändigheten. Och de arbeta för en tid inom jordbruk hos oskylda, vid skogsafverkning, järnvägsanläggning, i grufhandtering eller tillverkningsindustri. Men de finna sig icke i det. Och så besluta de att utvandra.

Med många hemmansägaresöner är det rätt ofta fallet, att de dröja alltför länge ined att inträda i det industriella lifvet. De Mi stående kvar på lägre arbetsafsatser, de förbli »unskilled» eller bli endast delvis skilled». Och både ekonomiskt och socialt varder deras ställning sådan, att de känna ingen trefnad eller tillfredsställelse här hemma utan söka sig bort från landet.7) Endast en af dem, med hvilka jag samtalade, hade varit arrendator. Orsaken till hans utvandring var helt enkelt den, att arrendet icke burit 8ig, och nu hade han bröder ute i Amerika, hvilka

hjälpte honon) öfver. Åtskilligt af hvad här sagts om söner till hemmansägare gäller äfvcn sådana till arr

Blott ett ringa fåtal af dem, med hvilka jag samtalado, tillhörde kategorien torp are och torpar esöner. De voro allt för få, för att man af deras uttalanden skulle kunna draga några mer allmängiltiga slutsatser.

8) Från samtalen med drängar och öfriga jordbruksarbetare har jag det intrycket, att deras ofta, för att icke säga ganska allmänt, förefintliga missbelåtenhet icke gäller så mycket själfva lönerna som mat-, bostads- och arbetsförhållandena, sådana som dessa gestalta sig särskildt hos hemmans-ägarne. Några egentliga herrgårdsdrängar råkade jag näppeligen.

Visserligen hörde jag från denna kategori önskningar uttalas om tillgång till egna hem. Dock doldes ofta dessa önskningar i ett rent negativt klander af den nya egna-hems-lagen. — Såvidt jag nu kan erinra mig, hörde jag emellertid från deras sida icke uttalas någon leda vid jordbrukarelifvet. De ekonomiska villkoren voro för dem härvidlag de afgörande.

9) Uvad de af mig utfrågade arbetarne inom industri, liandel och sjöfart beträffar, så har jag på frågoformulärens afdelning »ekonomiska uppgifter» sökt noggrannast möjligt återge resultatet af samtalen med dem. Under samtalens gång klagade de starkast öfver:

a) I>e höga hyrorna och den däraf orsakade svårigheten att skaffa sig drägliga bostadsförhållanden. Från stora och små städer såväl som från industriorter å landsbygden — från alla håll hördes samma visa. Från sådana norrländska sågverk, hvarest arbetarne bebo lägenheter, upplåtna af vederbörande arbetsgifvare, gåfvos likaledes vittnesbörd om trångboddhet. Bchofvet af rymligare bostäder kan i många fall te sig som mindre kännbart för en del af den svenska arbetareklassen. De äro vana därvid. Det förefaller ofta, som skulle de på ett rent af obegripligt sätt finna sig ganska väl till tåls i sin boningsträngsel. Men när så bref komma från emigrerade fränder och vänner, hvilka meddela, att de ha 3 å 4 rum och kök — eller, som de uttrycka sig efter amerikanskt talesätt, 4 å 5 rum — hvilkas litenhet stundom förtiges, dä vaknar hos dem starkt hehofvet af större utrymme, då börja de verkligen förstå och känna, hur olidlig deras trångboddhet är. Så komma de utvandrade tillbaka på besök. De berömma åtskilligt här hemma, de klandra åtskilligt. Men det är ingenting, som de klandra i högre grad än just arbetareklassens ogynnsamma bostadsförhållanden. Samtidigt berätta de, huru arbetare — naturligtvis under tider af god arbetstillgång — i deras nya land bo. De tala om de fyra, fem rummen (»bed-room», »parlour», »dining-room» = sängkammare, förmak, matsal — alltså riktigt herrskapsställe!) med badrum och W. C. Att det allt emellanåt är mycket dåligt byggda hus — vare sig af sten eller trä — med kalla, trånga, ljusfattiga rum, att äfven bland värt folk därute massor af familjer måste nöja sig med betydligt mer begränsadt utrymme, det är förhållanden, som icke sällan förtigas. — Under denna färd har emellertid hos mig den öfvertygelsen skärpts, att ingenting kan ha en störro betydelse för utvandringens minskande än just bättre och billigare bostäder åt folket.

b) Gång på gång kommo äfven industriarbetarne under samtalen till detta tema: de höga skatterna. Åtskilliga af de ifyllda frågofortnulären låta också veta, till hvilken höjd skatterna kunna stiga å vissa orter i landet. Men alltjämt, när de talade om och äfven klagade öfver dessa tunga pålagor, uttryckte de sig pä ett sätt, som gaf mig det intrycket, att de dock ansågodet vara deras medborgerliga plikt att fullgöra dem. — På några få undai

tug när mötte jag för resten bos alla dem, med b vilka jag sammanträffade,

niedborgarsinne ocb solidaritetskänsla med det svenska samhället. — Skatte-tungan blir för många så mycket mer subjektivt kännbar, som de från släktingar och bekanta i Förenta staterna erhålla ofta nog den uppgiften, att en lönearbctare där kan slippa undan med 3 4 dollars utskvlder pr ar.

c) Den långa arbetstiden nämndes någon gång. Och vid ett par tillfällen antyddes arbetsbefälets öfversitteri.

d) Arbetsgifvares vägran af föreningsfrihet för arbetame var ett förhållande, som många pekade på. Ett par tre af utvandrame hade just gifvit sig i väg, sedan de drabbats af en lockout, etablerad med anledning af en föreningsrättsstrid. Dessa ofta omtalade angrepp mot arbetarnes föreningsrätt var för åtskilliga en skuggsida, som naturligtvis icke existerade i det fria

Amerika. Att precis detsamma gång efter annan förekommer där, att de

lagar, som i flera stater stiftats mot dylika åtgärder från arbetsgifvarnes sida. dels icke efterföljas, dels blifvit af Förenta staternas högsta domstol förklarade som »inkonstitutionella», det var dem obekant..

Särskildt från industriarbetarnes sida framhäfdes starkt krafvet på ålderdoms- och invaliditetsförsäkring (pensionering).

Det förekommer mig, som skulle bland indnstriarbetarne emigrera ett icke obetydligt antal sådana, hvilka här hemma, åtminstone under de senare åren, befunnit sig på ett ganska högt ekonomiskt ¡>lan. De ha haft en relativt god inkomst, de ha ärft eller sparat ihop pengar o. s. v. Men dessa, som tillhöra de öfro skikten inom arbetarklassen, känna ej minst, huru de dyra tiderna och höga skatterna trycka. Deras inkomster torde för en tid ha sjnnkit. Eller de vänta en nedgång inom vederbörande industri. De frukta för en sänkning af den lefnadsstandard, de uppnått. De befara, att de skola behöfva för lifsuppebället förbruka en del af sina ftrfdn eller förvärfvade tillgångar. Eller de ha blifvit förbigångna vid det etablissement, hvarest de haft sysselsättning. Och på andra sidan Atlanten ha de sina fränder och vänner, af hvilkas förtjänster och lefnadsvillkor dem meddelats ljusa målningar. De besluta att självfva utvandra.

Till denna kategori sluta sig åtskilliga — och de äro utan tvifvel ej få — hvilkas utvandring är en akt af rent socialt och ekonomiskt uppkomst-straffande. Och inom alla grupper eller klasser af utvandrare trätfar man familjer, hvilkas fäder och mödrar förklara, att deras emigration i väsentlig mån förorsakats af omtanke om barnens uppfostran ocb framtid. De utvandrade slcrifva hem och berätta, huru deras barn genomgått folkskolan, stigit direkt upp till liigh school» och sedermera kommit in i »college» för att därifrån öfvergå till universitetet eller lagskolan. Och tillslutande ögonen för alla stora möjligheter, hvilka här i landet erbjudas barnen inom det industriella ocb kommersiella såväl som det rent intellektuella lifvet, låta de sig lockas af dessa skildringar.

10) De medresande näringsidkante voro fä. Jag talade endast med fyra. En af dessa representerade ett utdöende yrke, nämligen berednings-garfvarens. En annan hade gifvit sig i väg, sedan han förgäfves sökt erhålla län för inköp af ett segelfartyg. Den tredje var en landthandlare, som förlorat pengar på sin rörelse. Den fjärde var en massör och kommissionär, som haft goda inkomster här, men lockades ut af försäkringar om ännu högre sådana därborta.

Under min kortvariga vistelse (omkr. 3 veckor) i Förenta staterna uppehöll jag mig i Hoston och Worcester, Mass., samt i New York. Här träffadejag samman med svensk-amerikaner i skilda ställningar, såsom läkare, advokater, prästmän inom skilda kyrkosamfund, ingenjörer och affärsmän samt tidningsmän och yrkesarbetare. På återfärden frun Boston till Liverpool och från Grimsby till Göteborg hade jag sällskap med öfver 200 svenska amerikaner, af hvilka de allra flesta skulle resa hem pä ett kortare besök. Ett tjogtal eller måhända några flera hade för afsikt att för alltid återvända till det gamla landet. Majoriteten af dessa två hundra utgjordes af yrkesarbetare och familjearbeterskor från de östra staterna. Dessutom befunno sig ombord trenne näringsidkare inom möbeltillverkningen, en från Boston och två från Kockford, Ill., några farmare, skogs- och grofarbetare från norra mellan- och väststaterna etc.

Jag fann bland svensk-amerikanerna, att de i regel hyste ett lifligt intresse för våra dagars Sverige och att de klart insågo nödvändigheten af, att vi här hemma måtte satta alla krafter till för att inskränka utvandrings-floden. Jag tvekar ej att säga, att det stora flertalet af dem såg emigrationens orsaker i bristande ekonomiska utkomstmöjligheter inom hemlandets jordbruk och industri, i härskande byråkratiska uppfattningar och anstalter, i klasskillnaden och den sociala undervärderingen här i Sverige samt i den långa värnpliktstiden. Den inskränkta politiska rösträtten omnämndes också. Likaledes, af ett par iuterlokutörer, statskyrkoväsendet, de höga fursteapanagen och ämbetsmaunalönerna. Särskildt från luterskt-prästerligt håll uttalades beklaganden öfver den socialdemokratiska rörelsens och de kultur-radikala idéernas växande utbredning här i landet, den luterska kyrkans minskade inflytande samt Sveriges slapphet, mot Xorge 190S. (Hvad den sistnämnda punkten beträffar, så hörde jag å andra sidan Hera svensk-amerikaner, enkannerligen äldre sådana, uttala sin synnerliga

tillfredsställelse öfver unions-krisens lösning med fredens bibehållande.)

Jag sammanträffade med åtskilliga, hvilka under något af de närmast föregående åren varit på besök i hemlandet. De hade öfverraskats, yttrade de allmänt, öfver det materiella och andliga framåtskridandet här hemma. Men de hade ofta funnit lefnadskostnaderna och skatterna alltför höga i förhållande till bönders, arbetares, småborgares och vederlikars inkomster. Inom näringslifvet ginge mängt och mycket ännu alltför sakta här. Och klassdistinktionerna vore dem fortfarande stötande.

En man, som föreföll vara relativt, förmögen, hade för något är sedan med sin familj afrest till sitt fädernesland i akt och mening att. här bosätta sig. Han ärnade inköpa en större jordegendom. Han reflekterade också pä några salubjudna sådana. Men hvart han vände sig, skrufvades prisen upp oskäligt högt; och till sist beslöt han sig för att ställa färden tillbaka till Amerika. Han är återkommen till Worcester, Mass., hvarest han har affärsverksamhet.

Ehuru det onekligen bland svensk-amerikanerna rådde mycken okunnighet om Sverige, sådant det är just nu, många vrångrneningar om och betydlig underskattning af svenska förhållanden, mötte jag ingen ovilja mot tanken pä en talrikare återinvandring hit. Särskildt hörde jag den förmodan uttalas, att en del yrkesarbetare i de östra staterna möjligen skulle vara villiga att resa hem och bli jordbrukare, ifall jord erbjödes dem på goda villkor i det gamla landet. De, hvilka slagit sig ner såsom farmare i de norra mellan-och väststaterna, vore sannolikt mindre benägna för återflyttning; de dragas i stället ännu längre västvart. Den iakttagelsen kan man lätt, nog göra därute, att for de invandrade svenska familjer, hvilkas barn börjat, gä i de allmänna skolorna — och det göra ju, praktiskt taladt, alla —, ställer sig återflyttningen ytterst svår. De amerikanska »public schools» itro framför allt härdarför den amerikanska nationalkänslan, hvilken icke minst hos en invandrares barn kan urarta till chauvinism. Och barn, som tillbragt några år i dessa skolor, ha som regel icke lust att följa sina föräldrar till deras gamla hemland, 0111 hvilket de till på köpet torde vara illa underrättade.

Det var åtskilliga betingelser, man framhöll såsom oundgängliga, ifall en återinvandring i större skala till Sverige sknlle kunna komma i gång. Först och främst gällde det att få till stånd en sådan tingens ordning, att de reimmi-granter, som blifvit amerikanska medborgare, snart liug må kunna tinua sig medborgerligt och legalt till rätta här i landet, drifva näring, inköpa och i eget namn låta lagfara fastighet o. s. v. För det andra, gjorde man gällande, \ore det knappast tänkbart, a't män. som lämnat Sverige vid t. ex. 17—20 års ålder och vistats därute 10—20 år, blifvit medborgare i Förenta staterna, skapat sig en oberoende ställning och äro familjefäder, skola i något större antal vilja komma hem och stanna liär, så länge de före fyllda fyrtio år äro nödsakade att i hemlandet fullgöra sin värnplikt. Och gang efter annan till-spordes jag under samtal med svensk-amerikaner angående återinvandring, huruvida icke en opinion för de återin vandrades befrielse från värnplikten förefnnnes i Sverige.

Hland dem, med hvilka jag hade sällskap nnder återfärden ä Cunard-linjens ångare »Saxonia» öfver Atlanten och å Wilson-linjens ångaro Kol lo öfver Nordsjön, gjorde jag några förfrågningar angående deras lönt- och andra förhållanden därute, .lag lämnar här ett kort referat af ett mindre antal samtal.

A. Ogift man. Eldare vid en verkstad i Minneapolis, Minn. Åtta timmars arbetsdag. Daginkomst: 2 dollar. .Board (inackordering med mat och husrum) för 3' * dollar i veckan.

B. Ogift man. Senast jordbruksarbetare i Massachusetts. Upp till 15 timmars arbetsdag. Lön: 25 dollar i månaden jämte mat och logis, som ingalunda tingo det bästa vitsord.

C. Gift, men barnlös. Omkring 3.0 år gammal. Reser hem i sällskap med sin hustru efter sex års vistelse i Förenta staterna. I fem år har han innehaft anställning som snickare vid Pullmaus-etablissementen strax utanför Chicago. Ilan har icke lidit af någon arbetslöshet. Arbetstiden är 10 timmar per dag och »Imlf holiday» på lördagen. Dagsinkomsten doll. 2'7r. .‘5• ar.. Arbetet utomordentligt liårdt. Framhöll bl. a. den otillfredsställande lagstiftningen om arbetsgifvarnes ansvarighet vid arbetarnes olycksfall. Ilar hyrt 3 rum och kök för 9 dollar i veckan. Kunde visserligen anses ha lyckats rätt bra. där ute, men betonade starkt, vanskligheterna. Och förklarade sig ha, vid jämförelse med andra europeiska immigranter i Amerika, kommit till den slutsatsen, att

Sverige är ett af de bästa landen i denna världsdel.

/>. Ogift. man. Bor i Lynn, Mass. Elektrisk arbetare. Förtjänar doll. 2.ss per dag och betalar för belinackordering 5 dollar i veckan.

E. Skrädderiarbetare i Boston. Från Skåne. 23 år gammal, ogift. Har vistats 4 år i Amerika. Förtjänar t dollar per dag, ibland därutöfver. Den dagliga arbetstiden är under säsongen 12—13 timmar. I regel är en skrädderiarbetare i Boston arbetslös 3—4 månader per år. Arbetslokalen är trång. Ehuru Massachussetts är en af de stater, bvarest i detta land fabriks-och verkstadslagstiftningen hunnit längst, kommer yrkesinspektören bit endast en gång om året.

/•'. Ogift man från Dalsland. 28 år gammal. Sju års vistelse i Amerika. Har iiu senast varit filare och poleran: vid en revolverfabrik i Wor-cester, Mass. Anses höra till de mera »skilled». Arbetslönen 2 dollar om dagen. Tio timmars arbetsdag, balf helgdag på lördagen. Ilar betalat för »board med tvätt 4—5 dollar i veckan.

G. Ogift man, med 7 års vistelse i Amerika. Har senast varit inspektor på en urfabrik i en stad i Indiana. Veckoaflöningen 22 dollars, den dagliga arbetstiden 10 timmar (sannolikt med half helgdag på lördug). Ilel-inackordering har kostat dollar 5-2B i veckan. Reser hem för att återvinna sin hölsa.

//. Trettiofem år gammal, ogift. Vistats ganska länge i Amerika. Iiygg-nadssnickare i Chicago. 8 timmars arbetsdag. Aflöningen 24 dollar i veckan. Arbetar hos en »contractor (entreprenör), som har en vidtomfattande verksamhet och därför kan organisera denna så, att inga af hans mer permanenta arbetare behöfva gå sysslolösa någon del af året. Eljest, lär det icke vara ovanligt, att en byggnadssnickare i samma stad får vara arbetslös —4 månader om året.

/. Ogift man, 25 år gammal. Maskinist vid ett järntrådsfaktori i Worcester, Mass. Arbetar omväxlande ena dygnet nattetid 12 timmar, nästföl,{ande dygn på dagen, 13 timmar, och förtjänar 24 dollar i veckan.

J. Ogift man. Ilar vistats i Amerika i 7 ar och är nu 29 år gammal. Eldare vid en fabrik i Worcester, Mass. Har alternativt 12 ocb 18 timmars arbetsdag. Baginkomsten är i förra fallet 2 25 och i senare 3"i<> dollar.

K. Textilarbetare i Providence, Rhode Island. 25 är gammal, ogift. Vistats 4—5 är därute. Arbetstiden 10 timmar per dag ocb half helgdag pä lördagen. Förtjänar 2 dollar per dag och betalar för »board* 4 dollar i veckan.

L. Ilar bl. a. arbetat i koppargrufvor i Colora.de. Den dagliga arbetstiden är: ^underground» 8 timmar, »overground» 10 timmar per dag. Daglönen 3—4 dollars. »Hoarden» kostar i gemen 7 dollar i veckan. — Samma man har varit skogsarbetare ute i västern. Aflöningen här har varierat mellan 35 och 50 dollar per månad jämte fritt vivre. Lifvet i sko-garne har naturligtvis i Nordamerika såväl som i Sverige sina vedermödor Men det är ett lif i tvungen sparsamhet, ocb efter några månaders förlopp ha arbetarne kunnat lägga liop icke oansenliga belopp.

M. Maskinarbetare, egentligen »unskilled», i en liten stad invid Boston. Mycket sysselsatt med reparationsarbeten. Tio timmars arbetsdag och half helgdag på lördagen. Dagsförtjänsten 2v.o dollar (»skilled» arbetare på samma verkstad förtjäna 3 — 3'/s dollar per dag). Heliuackordering — utan tvätt •— kostar här i samhället 4'2& 4'so dollar per vecka.

N. Ogift man från Värmland. Vistats fyra år i Amerika. Har under

senaste tiden varit »drillare* vid eu järngrufva i närheten af Duluth, Minn. Lönen 2'ii. 2t>o dollar per tio tim mars dag. Ilär kostar -board? 5 dollar i veckan.

O. Bondson från Älfsborgs län. Återvänder efter 13 års vistelse i Amerika. Hans hustru och fyra barn medfölja. Har ganska länge bott i Manchester, N. H., och har där innehaft sysselsättning som maskinarbetare med något slags basställning under de senaste åren. Veckoförtjänsten 25—30 dollar. Hyrt 4 rum ocb kök och betalat i hyra 12 dollar i månaden. För nu med sig 5,000 dollar och ämnar köpa eu gård i Göteborgstrakten.

P. Ogift man, 29 år gammal, från östra delen af-Skaraborgs län. [-»Unskilled-] {+»Un- skilled+} arbetare.

Anställd sedan ett par år tillbaka vid eu järuvägsverkstad

i Boston. Förtjänar där 2v>o dollar per 9 timmars dag.Q. Ogift man från Kopparbergs län. Har under de senaste åren innehaft plats som nattvakt på ett lasarett i Chicago. Med sysslan har följt eldning, likbärning och skötsel af en hiss. Tolf timmars arbetsdag. AHöning: 10 dollars i veckan jämte sntmärkt board».

K. Trädgårdsmästare hos en privatman i Connecticut. Anställning året rundt. I.önen: 40 dollar i månaden och allt fritt.

S. Ogift man från Västmanlands län, 35—40 år. Har vistats i Amerika 11 år i tvenne perioder. Byggnadssnickare i Chicago. Sysselsatt hela året. Ilagafiöningen har nu senast varit 5 dollar. Amnar stanna hemma i Sverige.

T. Arbetare på en skördemaskinfabrik i Chicago. Gift och reser med sin familj på besök i hemorten (Västergötland). Aflöningen å fabriken är 3 dollar per 10 timmars arbetsdag. Hyr 4 rum och kök för 22 dollar i månaden. Anser att en familj pä fyra personer i Chicago mycket väl reder sig på 30 dollar i månaden till mat och löpande utgifter (icke kläder).

(J. Byggnadssnickare i Boston. Vistats fyra år i Amerika, (iift sedan ett halft år tillbaka. Hustrun har vistats därute i 18 år. Har under senare tider som byggnadssnickare förtjänat 3‘is dollar per dag. Arbetstiden 8 timmar med half helgdag på lördagen. Har själf baft ständig sysselsättning under 2*/a är i sträck; eljest är dot rätt vanligt att byggnadssnickare få gä arbetslösa ett par månader om året. Hustrun har hela tiden ända till äktenskapets ingående arbetat i familj och haft god lön. Hon har sannolikt sparat ihop en förhållandevis afsevärd penning, ehuru hon gifvit ut icke obetydligt till kyrkliga ändamål. De ämna nu stanna i Sverige och ha i sin hembygd i närheten af Mariestad för 5,000 kr. inköpt en gård, på hvilken kunna födas 4 kor och en häst.

V. Farmare från grannskapet af Princeton, Ill. Vistats tjugu år i Amerika. Köpte för 3 år sedan en farm på 145 acres, betalande 75 dollar per acre. Ilar sedan verkställt åtskilliga förbättringar och sålde tiu denna farm med 50 acres odlad jord för 15,000 dollar. Har till sina drängar därute betalat 25 -30 dollar i månaden jämte kost och logi (i ensamt rum). På farmen föddes 30 häst- och nötkreatur.

Från lioclford, Ill., i hvilken stad år 1900 bodde (i,690 personer födda i Sverige och hvars svensk- amerikanska befolkning torde nu uppgå till 15,000, erhöll jag följande uppgifter om löner och lcfnadskosttiader. Möbelsnickare (cabinet maker): »skilled» 2t,u -3 dollar per dag; »unskilled» rir. -2‘«6. Maskinarbetare: »skilled» 2'26—2'so dollar; sunslrilled 1'»* 2‘2r. dollar per

dag. I allmänhet tio timmars arbetsdag med half helgdag på lördagen. Löne-arbetare erhålla holinackordering för .3t.»—4 dollar i veckan. Hyrorna ställa sig sålunda: för en lägenhet, på 4 rum och kök, enklare, 10—13 dollar i månaden, med badrum och W. C. 14—II! dollar i månaden; en lägenhet på 3 rum och kök kostar 8—10 dollar och pa 2 rum och kök I!—8 dollar i månaden. En arbetare, som förtjänar 3 dollar om dagen, hyr i regel en enkel i-rumslägenhet för 10 13 dollar. Den, som förtjänar 2'sr. 2t.o dollar per dag,

får nöja sig med 2 å 3 rum och kök. Jag återger dessa meddelanden från Rockford med den reservationen, att mina sagesmän hörde till dem. som gärna ville ställa de amerikanska förhållandena i den ljusaste dager.

Stockholm i juni 1907.

11. Thörnberg.22 EMIGRATIONSUTREDNINOEN. BII-ACA VII. I’TVANDRAHNES 1'Pl’liIPTER.

Henebt-räitelse ef iVMrn K. Hexselyreu.1

Undertecknad, som pä Emigrationsutrcdningens bekostnad ock uppdrag säudes till England för att söka studera de kvinnliga svenska emigranternas förhållanden, afreste frän Stockholm den 29 augusti 1907 via Göteborg till Hull. I Hull stannade jas ett dygn, under bvilken tid emigranterna kvarlågo å haten, hvarpå jag den 2 september reste till Liverpool, där min egentliga uppehållsort skulle bli. I Liverpool tog jag in på Hvita Stjärnlinjens andra-klass emigranthotell för att så mycket som möjligt bli i tillfälle att sammanträffa med emigranter, och bodde jag under hela min vistelse på detta hotell.

På lördagarna reste jag ned till Hull för att möta den på söndagsmorgonen kommande Wilsoubåteu.

Som emigranterna först på måndagarna fortsätta resan, blef jag i tillfälle att under söndagens lopp dels ombord, dels å landstigningsplatsen se och tala med dem.

Efter 4 veckors vistelse i Liverpool roste jag i annat uppdrag till London, där jag emellertid gjorde ett besök på kanadensiska utvandringsbyrån och fick dess papper och broschyrer. Hemvägen tog jag därpå öfver Es-bjerg för att bli i tillfälle att stanna en dag i Köpenhamn, där jag besökte Skandinavien-Amerikalinicus kontor och fick dess tillstånd att bese en af dess båtar.

Den 10 oktober var jag tillbaka i Stockholm.

Den undersökning, som med denna resa afsågs, gällde först och främst de kvinnliga emigranterna, och hade jag fått i uppdrag att söka fa så fullständiga uppgifter som möjligt om deras hemförhållanden, arbetstider, arbetsförtjänst och motivet för deras resa samt k vem som bekostat densamma.

I allmänhet visade det sig mycket svårt att få några utförliga eller exakta uppgifter. Stora flertalet voro helt unga flickor på 16 - 20 år, som i allmänhet hade synnerligen svårt att kunna ge några tillförlitliga upplysningar om sina föräldrars ekonomiska förhållanden. Att få reda på hvad fadern betalade i skatt var t. ex. något ytterst, sällsynt, ej heller visste de hur inånga tunnland jord kan ägde eller brukade eller livad kan förtjänade i dagspenning o. s. v.

En och annan bonddotter träffade jag dock, som kunde ge besked om allt livad som rörde hemmet och äfven någon upplysning om de allmänna förhållandena pä hemtrakten. Det var dock icke alltid okunnighet som gjorde, att de ej kunde ge upplysningar. Mänga voro rädda och undrade hvad man ville dem. och hade man dä blott några minuter på sig, var det svårt att hinna väcka deras förtroende. Bäst gick det om jag fick dem med mig ut att se på staden eller kunde bjuda dem någon förströelse; då blefvo de meddelsamma och kände ofta en verklig lättnad att få tala om, hur de kade det på rosan och hur de haft det hemma.

Hvad de egentligen voro rädda för tycktes vara, att de upplysningar de gåfvo skulle pä ett eller annat sätt lägga hinder i vägen för deras landstigning i Amerika. Såväl emigranter som återvändande svensk-amerikaner försäkrade mig ofta, att de t. ex. ej vågade tala om, att de hade anställning väntande på dem i Amerika, ty då skulle de ej fä komina i land; — myndigheterna hade blifvit sa oerhördt kitsliga’ på de senare åren . De svensk-

1 Frö k o ii MeiwclgrciiÄ reieberättelée omfattar iifven on mlogöroUe för förl»iillnudenn K einigrauthotellcD i Liverjiool nfvensioin » emigrant tmtarna, men dessa partier iiro hiir uttagna för att anrämln» ;i vederbörliga «tiillcn i KmigrntinnRutrcdningenx utlfttnmlr. Hrtl.amerikaner, i hvilkas sällskap emigranterna reste, lade sin äfven emellan ocli varnade dem för att inlåta sig med en främling. Vände man

sig åter direkt till en svensk-amerikan och han eller hon fick klart för

sig, att man var utskickad för att taga reda på hur emigranterna hade det, så uttryckte de vanligen sitt stora gillande därmed: »det vore inte för tidigt, att man från Sverige toge litet reda på hur emigranter blefvo behandlade under resan.»

Hvad deras egeu utkomst och ställning i Amerika beträffar, så voro de » vanligen mycket ifriga att framställa d.en i bästa möjliga dager.

Såväl Hvita Stjärnliniens som Cunardliniens passagerare lågo vid denna tid på året endast från kväll till påföljande morgon i Liverpool. Ofta hände det, att båtarna kommo in så sent, att emigranterna anlände till Liverpool

midt i natten och reste kl. 7—'/* 8 påföljande morgon. Under sådana för-

hållanden var det naturligtvis omöjligt att komma åt att tala med dem. Nägon gang kunde det emellertid hända, att de kommo redan kl. 6 på e. m. och dä var det att passa på sedan de ätit sin middag.

Allanliniens och Canadian Pacificliniens passagerare äter lågo i regel tlere dagar i Liverpool, och de svenskar,

som reste den vägen, blef jag vanligen i tillfälle att taga närmare reda på. Största strömmen af svenska emigranter går emellertid med de båda förstnämnda linierna. Det händer dock att äfven passagerare på dessa linier få ligga i flerc dagar för att vänta på plats på båten; detta förekom dock endast i ett par enstaka fall under min vistelse i Liverpool.

Pä alla emigranthotellen visades mig det största tillmötesgående, då jag begärde att. la besöka emigranter, och fick jag komma och gå, när och hur jag ville, både bittida och sent. Svenska församlingens pastor herr Wolf-f brandt presenterade mig för de olika hotellägarna och var mig för resten på

allt sätt behjälplig under min vistelse i Liverpool.

Afvon de olika rederierna visade stort tillmötesgående, i det att de till-läto mig att besöka flcre af deras båtar och där tala med emigranter och

fritt se mig omkring. På detta sätt blef jag i tillfälle att tlere gånger när-

vara vid utdelning af hyttplatser, läkarundersökning etc. samt att närmare bese 3:dje klassens hytter, matsalar oclt öfriga rum. Till herr Bergholz och (ifriga tjänstemän i hotellet vid Duke Street står jag dessutom i tacksamhetsskuld för deras vänliga hjälpsamhet.

Det stora flertalet af de kvinnliga emigranterna, jag kom i beröring med, utgjordes af tjänstflickor och bonddöttrar. Flickor, som arbetat i något annat yrke än tjänstflickornas, träffade jag endast undantagsvis på. Så lyckades jag t. ex. ej få reda på mera än ‘2 eller 3, som arbetat i fabrik och ett

fatal, som stått i affär, samt ett par sömmerskor.

Några reste ut för att gifta sig, någon enda tänkte taga arbete vid fabrik, men det öfvervägande antalet ämnade i Amerika taga plats som » tjänarinnor. De flesta jag råkade gjorde ett synnerligen godt intryck. All-

varliga, ordentliga utseenden, ytterst få voro slampiga eller otrefliga i sitt uppträdande; man hade en bestämd känsla af att det var duktigt folk, som ville fram i världen. Större delen af dem, som resa ut första gången, tyckas vara flickor på en 18—20 år att döma af deras utseenden, en hel del äro dock ej äldre än 15—16 ar. De ha blifvit tillrådda att resa tidigt, emedan

de då lättare skulle vänja sig vid språket och förhållandena i allmänhet och

på så sätt bättre kunna taga sig fram.

, Man ser en bestämd skillnad på bonddöttrarnas och de vanliga tjänst-

flickornas utseende och uppträdande. De förra äro i regel stora, kraftiga, sunda individer med en viss, lugn värdighet i sitt sätt att uppträda. Tjänst-flickorna åter ha ofta nog sjukliga eller åtminstone mindre, spädare, ibland tämligen förkrympta utseenden. De rekryteras mest, tycks det, ur landt-arbetamas, de mindre arrendatorernas ocli småhandtverkarnas klass. Bland tjänstflickorna tyckas de som »tjäna bönder» ha det sämst, därför att arbetstiden är så oerhördt lång och arbetet så hårdt. Att låta 16—IS års flickor börja sitt arbete kl. 4, half 5 till 5 och utan rast gå på till kl. 10 — 11 om kvällarna, är omänskligt. De ha värre arbete än drängarna såtillvida, att de under middags- och kafferaster vanligen också ha att sörja för maten och diskningen, äfven då de ha utearbete. Likaså ha de efter rojölkningen på kvällarna att sköta bäddning och sådana innegöromål, som fått stå tillbaka medan de varit ute i arbete på dagen. På de flesta håll tyckas pigorna ligga i köket, de kunna således ej komma till ro. förrän alla lagt sig, och de ha absolut ingenstans, där de kunna vara för sig själfva. Många ha sagt mig, att det ej varit möjligt för dem att kunna laga något åt sig själfva, — trasorna få hänga om en’.

»Lönen är ju stor förstås», säga de, när den stigit till 150 kr. »Men man får ju så litet för pengarna, allting är så dyrt i Sverige.» Oftast dragés som exempel fram, att ett par kängor kosta 12 kr., d. v. s. i de flesta fall mer än 1 månads lön. -Vi få tjäna en månad för ett par kängor, som knappt hålla mer än månaden ut, innan de måsto lagas, och 4 till 5 månader för en ylleklänning, det, är inte mycket en dä kan få öfver.»

Mycket sällan tyckas de få kläder af husbondfolket, när deras lön går upp till 12.'i—150 kr. I sådana fall, där de ej få mer än 00—(>5 kr. om året, tyckas de dock fö ett par skor och en klänning om året som extra lön.

Det stora flertalet kvinnliga emigranter betala ej heller självfva sin resa; någon anhörig eller bara någon »bekant« har skickat dem pengar till biljetten. Hvad som därför ofta drages fram som ett förvånande bevis på, bur mycket flickor verkligen kunna tjäna i Amerika, är, att de känt den eller den. »som varit bara 3 eller 4 är i Amerika och redan kunnat betala af sin skuld och ändå ha pengar att resa hem och hälsa på».

Många ha sagt icig, att, de tyckte det, var svårt att resa och att de helst stannat hemma, »men man kan ju inte, där är ingen framtid för en i Sverige,

och så är man inte bållen för något. En piga, livad har hon för anseende»!

Dland dem. som »tjänat herrskap», drages äfven den länga arbetstiden alltid fram, särskildt att det aldrig blir slut om kvällarna och att de ej ha någon stund på dagen eller under veckan, som de självfva kunna råda öfver.

Det har ofta dragits fram för mig som ett bevis på, hur bra flickorna» ha det i Amerika, att de ha en bestämd eftermiddag livar vecka ledig utom söndagen, och att, de på den tiden kunna fullkomligt rada sig självfva, gå ut eller stanna inne, hvilket de vilja, och ändå vara fria. »Om vi inte gå bort, när vi äro lediga, så kunna vi aldrig känna oss riktigt fria. Stanna vi hemma, så fordras af oss. att vi skola vara färdiga att rycka in, om så skullo behöfvas.»

Öfver de dåliga rumsförhållandena klagas inte sä mycket som man skulle kunna förmoda. Att dela rum med en kamrat tages naturligtvis som en gif-

ven sak; att bo i köket tycka de dock i regel är svårt, och det tycks äfven

förekomma ofta på landsbygden. Det är egentligen endast de flickor, som varit någon tid i Amerika, hvilka framhålla rumsförhållandena som en så stor svårighet och som en af de orsaker, som göra att de ej kunna trifvas att vara kvar i Sverige.

Jämför man dessa beskrifningar med de skildringar svensk-amerikanerna ge öfver tjänstflickornas ställning i Amerika, så är det klart, att den svenska jungfrun skall ha en från vår synpunkt enastående bra plats, om den skallkunna gä upp mot alla de förmåner hon kan vänta sig därute. Och så länge vi ej här kunna omsätta några af dessa principer efter våra förhållanden, sa kunna vi ej vänta oss att få någon minskning i den ström af tjänstflickor som drager öfver till Amerika.

Bonddöttrarna tyckas i allmänhet gä ut af två skäl: dels, ehuru mera sällan, för att med sin förtjänst kunna stöda gårdens ekonomi, dels därför att hemmanet är så litet, att en del af barnen måste söka sitt uppehälle på annat håll. Hellre än att »tjäna andra» i Sverige emigrera de. Mycket ofta draga syskon, som kommit öfver till Amerika, de andra efter, och föräldrarna sitta ensamma kvar med gården. På min förfrågan, hur det skulle gå med fädernegården, då alla lämnat hemmet, fick jag ofta ett [-kallsinnigt-] {+kall- sinnigt+} »de få väl sälja den, det bry vi oss ej om-; eller också skulle för-

äldrarna komina efter och köpa en farm i Amerika, där jorden var mycket mera lättskött och skatterna mindre.

Dland de kvinnliga emigranterna funnos utom de ofvan nämnda ett stort antal hustrur, som i sällskap med en större eller mindre barnskara reste öfver till mannen. Huru de9sa kvinnor komma lefvande från resans vedermödor är mig en gåta. Jag säg dem. som med 5 barn i alla åldrar frän

2—13 år reste ensamma, och då är att. märka att. hvarken hotell, båtar eller

tåg egentligen ha tagit någon hänsyn till att barn skola vara bland passagerarne.

Att det t., ex. på eu del båtar och hotell ej finns mjölk att få, att de flesta hotell ej ha någon kommodanordning i sina rum, äfven om de ligga både 2 och 3 trappor upp från toalettrummen, måste för dessa stackars mödrar vara en källa till olidliga svårigheter.

En stor del af de hustrur jag råkade voro gifta med industriarbetare, och hade deras män i allmänhet rest ut, därför att lefnadsomkostnaderna voro sa höga hemma. Förtjänsten var inte så dålig, men man fick ingenting för pengarna och hyran var så stor. Särskildt beklagade de sig, som voro från Jämtland, att priserna där på mat och allting voro så dyra, att äfven de, som hade goda aflöniugar, hade svårt att taga sig fram.

Ganska karaktäristiskt är, att de i allmänhet aldrig tänkt sig möjligheten af att söka billigare lefnadsförhallanden eller bättre arbetsförtjänst å någon annan ort i Sverige. Amerika är det första alternativet, om det ej går i hembygden.

En mycket stor del af 3:dje och 2:dra klass passagerarne pä eniigrant-ångarne under september månad voro svensk-amerikaner, och fanns det bland dem ett stort antal äldre och yngre flickor, som hade plats som tjänarinnor. Möjligen voro en del af de skildringar jag genom dem fick om tjänstflickornas ställning i Förenta Staterna öfverdrifna. Vissa saker kommo emellertid

alltid igen i deras berättelser om hurn de hade det och torde väl därför

kunna antagas vara med förhållandena öfverensstämmande. Dit hörde uppgiften om en regelbundet återkommande fri hvardagseftermiddag samt fria söndagar. De tyckas i allmänhet ha egna sofruni samt, om de äro flera tjänare, en gemensam salong samt badrum. Lönerna tyckas variera mellan 15—20 dollar i månaden, innan de äro mäktiga språket, samt sedermera frän 20—25 upp till 40 dollar; för kokerskor ända till G5 dollar. Städsel förekommer aldrig, plats tages per vecka och börjas alltid med måndag. Om de betala 10 % till ett kommissionskontor, sä gäller den afgiften 1 månad, och nndcr den ha de rätt att med kontorets förmedling byta platser 3—4 gånger. Arbetet är mycket noga specificeradt; ftr det flera tjänare, bar livar och en sitt område, är det blott en, har frun sin bestämda del. J u fortare

man arbetar, dess mer frihet har man, men i Sverige får man bara arbeta

mer om man hinner mer, en bra jungfru skall stå i frän morgon till kväll.»De framböllo mycket ofta den bättre sociala ställning de hade som tjänstflickor i Amerika. Detta var för resten något som ständigt, drogs fram af alla både män och kvinnor. Den, som är duktig i sitt arbete, det må vara hvilket yrke som helst, är ansedd och har möjlighet att komina sig upp.

I sin kritik öfver svenska förhållanden voro svensk-amerikanerna skarpa nog. Svenskarnes oförmåga att spara drogs ofta fram. »Skräp kunna de nog köpa, men det som man jämt behöfver, tänka de ej på.» »Tjänstflickorna hemma i Sverige köpa sig velocipeder eller fina hattar pä afbetalning, fast de ha en lön, som ej räcker till hela underkläder, och så litet fritid, att de på sin höjd kunna använda velocipeden eller hatten hvar tredje söndag.»

Spara lär man sig däremot bara man satt foten på Amerikas jord.»

Att man i Sverige ej förstår att arbeta med fart, var ett annat vanligt argument: »man gör sig ingen brådska, det som inte hinnes i dag, kan göi'as i morgon.» I Amerika forceras arbetet i alla yrken, men så har man också längre fritid. Flera svensk-amerikanska arbetarehustrur sade mig. att trots det att de ensamma skulle sköta sitt bus om 4—5 rum och kök och all tvätt, kommo de likväl fortare nndan med arbetet, än den som här hade bara ett rum och kök. Arbetet gick så mycket lättare, därför att allt var så bekvämt, och sa smittade den allmänna arbetsbrådskan, så att man tog

raskare tag uti sitt. arbete. En af de väsentligaste lättnaderna bestod i, att

de alltid hade kallt och varmt vatten till bands samt ktdrum. Alla i fa-

miljen badade dagligen, och allting, äfven sänglinne, tvättades hvarje vecka. I'å så sätt blefvo kläderna sa mycket mera lätt tvättade. Bostaden uppvärmdes vanligen med centraluppvärmning, och hvarje år reparerades den,

hvarför den var mycket lätt att hålla ren. De tyckte i allmänhet att ut-

rymmesförbållandena liemma voro förfärliga, och många sorglustiga beskrif-ningar fick jag på. hur de knappast kunnat tvätta sig sedan de lämnat Amerika, och hur de förgäfves försökt att lista sig till att få ha fönstret öppet

om nätterna eller åtminstone fa vädra på dagen.

lin arbetarbostad tycks som regel bestå af :!—4 rum, kök och badrum, men är a andra sidan, enligt deras uppgifter, mycket lättvindigare byggd än

hvad vi i Sverige våga oss på.

Till sist vill jag påpeka att, enligt hvad jag inhämtat, lagarna i Amerika för emigranterna hafva skärpts mer och mer. En som har »thracoma i ögonen, får ej landstiga. Rederiet får plikta 100 dollar för livar och en, som kommer pä det sättet sjuk till Amerika, och dessutom måste bolaget bekosta hans återresa.

Sedan två är tå dessa sjuka ej heller stanna i England. Rederiet får

i sådant fall plikta 20 dollar för hvar och en. En flicka kom förra året pa 2:dra klass till Liverpool; hon befanns ha thracoma och fick ej fara vidare. Tillbaka till Sverige ville hon ej, hon tog då tjänst pä hotellet och efter tre månader var hon bra och kunde resa vidare. Värre var det med eu ung. uygift fru, som blef aterskickad från Amerika; mannen måste gå i land. och hon skickades tillbaka, men kom tokig till Liverpool, där bon ännu vårdas pä hospital.

Medan jag var i Liverpool, blef en norsk-amerikanska kvarhållen där i flera veckor, därför att en liten flicka, hon hade med sig, fick ondt i halsen. Flickan hade hon af barmhärtighet tagit med sig för att föra henne till föräldrarna. Bolagen fa bekosta deras vistelse och återsändande. Men naturligtvis borde den skarpaste besiktningen göras redan i Sverige, så att sådana obehagliga eventualiteter kunde i möjligaste mån undvikas.

Stockholm den 30 januari 1908.

Kerstin Ilesselffreii.Nu oiuförmälda från emigranterna inhemtade uppgifter visa oss dessa i det Ögonblick, de alresa från fäderneslandet, då deras åskådningar alltså grnnda sig uteslutande å den erfarenhet, som vunnits inom hemlandet. Vid sidan häraf är det otvifvelaktigt af intresse att söka vinna en föreställning om huru förhållandena i Sverige bedömas af landsmännen därute, som under en längre eller kortare tid haff tillfälle alt inhemta ny erfarenhet i ett främmande land och anställa jämförelser mellan hvad detta land och fosterlandet bjudit, dem.

För vinnande af detta syfte vände sig Emigrationsntredningen direkt till svenskame i Amerika med anhållan om deras välvilliga bistånd. Kör ändamålet spreds i ett större antal exemplar efterföljande cirkulär, som här återgifves in extenso, emedan det å vissa håll kom att mötas med ett missförstånd, som bör kunna aflägsnas. Lydelsen af cirkuläret var följande.

»Till svenaltar i Amerika!

Den af svenslta regeringen föranstaltade officiella emigrationsntredningen i Stockholm, som är sysselsatt med att utreda orsakerna till utvandringen från Sverige, för att sedermera afgifva förslag till åtgärder för dessa orsakers undanrödjando, tillåter sig härmed rikta en begäran till i Amorika bosatta svenskar att lämna dess arbete sitt bistand. Det är nämligen för dettas framgång oundgängligt att erhåll» så talrika och utförliga uppgifter som möjligt från utvandrande och utvandrade landsmän självfva rörande deras lefnadsöden, såväl i hemlandet som i Amerika, och särskildt rörande de orsaker, som för-anledt, dem att lämna fäderneslandet. För detta ändamål bar redan ett arbete begynt med att ombord å emigrantfartygen insamla dylika upplysningar, hvilket arbete våra utvandrande landsmän med full uppfattning af frågans stora fosterländska betydelse i allmänhet mött med välvilja och tillmötesgående. Då det. emellertid äfven bland dem, som redan en kortare eller längre tid vistats i Amerika, torde finnas många, hvilka kunna lämna mycket värderika meddelanden om sina öden och erfarenheter, vill emigraiionsutredningen bedja alla landsmän, som äro villigi därtill, att. genom sådana meddelanden understödja dess arbete.

Bäst vore, om dessa upplysningar lämnades i form af en liten lefnads-teckning, författad af meddelaren öfver honom själf och innehållande uppgifter om hans hemort och uppväxttid i Sverige, hvar lian vistades som barn och vid tiden för konfirmationen och sedan allt intill afresan från hemlandet; hvilket. år han reste till Amerika; oni han sedan dess varit hemma på besök; familjo- och släktskapsförhållanden i Sverige och Amerika o. s. v. Ilan

bör dessutom redogöra för de yrken han pröfvat på, såväl hemma som därute; de platser, på hvilka han arbetat; arbetslöner och arbetsförhållanden på dessa platser m. m. Om meddelaren har utgått ur ett hem på landet i Sverige, skulle en liten skildring af de ekonomiska förhållandena i hemmet vara af stort värde; såsom livar gärden eller torpet, var beläget, äfvensom deras storlek; huru gårdsbruket eller torpet burit sig; huru förfarits med gården eller torpet vid arfskifte; oin det varit svårt att tå ett eget hem i hemtrakten; hvilka svårigheter, som särskildt förefunnits inom jordbruket därstädes, o. s. v.Om åter meddelaren utgått ur ett arbetarebem, i stad eller annorstädes, borde upplysningarna omfatta den ekonomiska ställningen i hemmet; faderns yrke; bostadens belägenhet och beskaffenhet; utsikterna att få arbete och att. slå sig fram på hemorten; hvilka svårigheter, som särskildt varit rådande därstädes, o. s. v. Dessa uppgifter om förhållandena i hemmet i Sverige skulle sedan kunna åtföljas af uppgifter rörande meddelarens nuvarande ställning i Amerika samt förhållandena på den farm, som han nu äger eller på hvilken lian nn arbetar, eller förhållandena inom det yrke, hvari han nu är sysselsatt. På detta sätt skulle de ekonomiska orsaker kunna framgå, som föranledt lusten eller nödvändigheten att emigrera och att stanna kvar i Amerika. Om dess-förutom andra orsaker medverkat därtill (fruktan för värnplikten, missnöje med de allmänna och politiska förhållandena i Sverige o. s. v.), är ett meddelande äfven därom naturligtvis af intresse.

Kmigrationsutredningeu skall med tacksamhet emottaga alla bidrag, som sålunda erhållas till etnigrationsfrågans belysning, och använda dem för sin utredning. I det den lägger landsmännen i Amerika på hjärtat dessa bidrags betydelse för framgången af dess arbete vill den endast tillägga, att den anser emigrationens orsak i Sverige djupast ligga uti flerstädes felande arbetstillfällen, flerstädes mötande svårigheter att bryta sig fram till en oberoende ställning och att. vid unga år kunna sätta eget bo i hemlandet. Det. är på undanrödjande af dessa missförhållanden, som hvarje arbete mot emigrationen ytterst måste gä ut, och det är därtill hvar och en bidrager, som lämnar sitt bistånd genom upplysningar af det slag, som här begäres.

Stockholm i maj 1907.

För Officiella Kmigratioifsntredningen GUSTAV SUXDBÄRG.

Nils Wohli>i.

I amerikanska tidningar, såväl en del svensk-amerikanska som andra, framställdes detta cirkulär såsom innehållande-ett upprop till återin vandring från Amerika till Sverige, hvilket flerstädes väckte anstöt, lin enkel genomläsning visar, att cirkuläret icke innehåller ett enda ord i denna riktning; dess syfte är uteslutande att af svenskar i Amerika söka erhålla uttalanden i sak angående deras tidigare öden i Sverige, deras nuvarande förhållanden i Amerika samt de slutsatser, hvartill en jämförelse härutinnan kan gifva dem anledning.

För uppropets spridning var det en stor fördel att omsorgen härom — efter eget välvilligt erbjudande — öfvertogs af sedermera aflidne kyrkoherden J. A. Ekhohn i .lärsnäs af Växjö stift, hvilken i annat uppdrag begaf sig till Augustana-Synodens konferens i New Britain, Conn., oeb därvid fick tillfälle att till en stor mängd svenska pastorer och församlingsföreståndare utdela exemplar af cirkuläret med anmodan om dess ytterligare spridning bland församlingsmedlemmar. En hel del svensk-amerikanska tidningar in-togo äfven cirkuläret in extenso och ställde sig i allmäuhet välvilligt till dess syfte.Också blef resultatet en öfver förväntan riklig skörd al' upplysningar oeh »självbiografier». Allt som allt hade Emigrations-utredningen nöjet mottaga mer än 401) skrifvelser, många i hög grad utförliga. Ett urval af dessa, till ett antal af 119, är det som här i det följande offentliggjorts.

Möjligen skall någon finna att gallringen kunnat göras inera omfattande och att en del af de här meddelade skrifvelserna icke innehålla något egentligt nytt utiifver hvad som framgar af andra. Det har dock synts som om man här hellre borde taga med för mycket än för litet. Det är ju i alla fall första gangen. som våra utvandrare självfva fått tillfälle att för Sveriges folk framlägga sina erfarenheter oeh reflexioner; det vore underligt om ej detta skulle befinnas vara af en djup betydelse för emigrationsfrågans belys-ning.

Vid redaktionsarbetet har man skonat så mycket som möjligt af skrifvelsernas form men normaliserat deras

stafning. En mängd detaljer äro uteslutna såsom saknande allmänt intresse. Kunde det synas som om uteslutningarna äfven här borde gått ännu längre än som skett, så må erinras om att värdet af ett personligt uttalande blir större, om drag få medfölja som gifva en belysning äfven af dens personlighet, som står för uttalandet. Från denna synpunkt hafva bevarats en del mera intima detaljer, som för öfrigt bidraga äfven att göra framställningen mera lefvaiule och njutbar.

Ordningen mellan hrefven har bestämts efter tiden för utvandringen, på det sätt att de fördelats i fem grupper, omfattande resp. årtiondena 18(51—70, 1871—80, 1X81—!)0, 181*1—1900 samt den tid som därefter förflutit. Inom hvarje grupp äro brefven ordnade efter dess författares hemort i Sverige, efter den sedvanliga länsföljden. Sist följa några skrifvelser, af hvilka ntvandringsåret ej med tillräcklig tydlighet framgår eller hvilka kommit för sent att införas i annars iakttagen ordning.

Vid redaktionen af dessa skrifvelser har biträdt Redaktör Gerhard Magnusson, som äfven å andra områden deltagit i Emigrations-utredningens arbete.

Både om de uppgifter, som lämnats af emigranterna under utfärden eller i Liverpool, och om de uttalanden och reflexioner, som innehållas i skrifvelserna från Amerika, gäller att de helt och hållet

std för sina upphofsmiins egen räkning.

Redaktionen har icke på något sätt utöfvat kritik öfver innehållet; den har tvärtom fattat såsom sin uppgift att här låta våra

utvandrare helt och fullt uttala hvad de hafva på hjärtat.Ej heller meddelas här några reflexioner, hvartill dessa — understundom i hög grad märkliga — biografier kunna gifva anledning. Uppgiften härmed sparas för Emigrationsutredningens *betänkande,* då tillfälle blir att framställa i ett sammanhang den uppfattning, hvarvid man efter utnyttjande af samtliga tillgängliga kunskapskällor anser sig böra stanna.

Stockholm i maj 1908.

GUSTAV SUNDBÄRG.

Nils Wohlin.

*

I.

Manliga utvandrare

under år 1907.

N:r 1.

Ogift man, L., 19 år, från *Stockholms stad.*

Plåtslageriarbetare. Född i Kopparbergs län. L., hvars fader dref en liten redskapssmedja i östra Dalarne, hade fyra. syskon, af hvilka en broder haft plats som något slags landtbruksinspektor men på våren vistades i föräldrahemmet. L. biträdde först fadern i dennes ofvannämnda näring, men gaf sig redan vid 15 års ålder i väg till Stockholm och skaffade sig där sysselsättning inom plåtslageriyrket. Eftersom han ansågs ha en viss öfning

på ett till detta yrke angränsande område, vardt bau redan första året aflönad med 25 öre i timmen. Sedermera hade naturligtvis timpenningen så småningom stigit, och nu under fjärde året utgjorde den 45 öre. Den dagliga arbetstiden uppgick under sommaren till 10 timmar, under de andra årstiderna till 5—8 timmar. På sista tiden bodde L. i Klara församling i Stockholm och delade rum med annan person — i månatlig hyra betalade de 12 kr. hvar. Det vidsträckta området för arbetet omöjliggjorde inackordering. Ibland var L. tvärtom nödsakad att intaga sina mål på skilda ställen för hvarje dag. Han beräknade,' att under de senaste åren belöpte sig kosthållet till 1*50 å 2 kr. pr dag. L., som i längden vägrade säga sitt namn, reste till en industriort strax invid Chicago. Här bodde en hans broder, oeh från honom hade han mottagit biljetten.

N:r 2.

Gift man, G., 28 år, från *Stockholms stad.*

Född i Uppsala län. Gift sedan några år tillbaka. Enda barnet dödt. Hustrun medföljde. Arbetareson, började G. i tidiga år arbeta som handtlangare vid ett bruk. Vid 17 års ålder fick han enahanda anställning vid ett järnverk i Gäfleborgs län och åtnjöt där en daglön af kr. 1-50. Sedan han fullgjort första årets vapen-öfningsskyldighet och förgäfves sökt sysselsättning i Danmark, erhöll han sent på hösten 1809 anställning vid en järnsängsfahrik i Stockholm; här var timlönen i början 21 öre. Sedermera försökte sig G. som delägare i en öltappningsaffär i en af Stockholms läns städer. Denna verksamhet lämnade han emellertid snart nog oeh gick tillbaka till jämarbetarefacket. Under de senaste två, tre åren hade emigranten innehaft arbete vid en annan järnsängsfabrik i

Stockholm och lämnade denna anställning strax före sin afresa till Amerika. Timpenningen här var 50 öre, men nedsattes sedermera till 40 öre. Under det senaste arbetsåret belöpte sig förtjänsten till omkr. 1,400 kr. — Familjen hade hyrt ett ganska stort rum och kök på Söder i Stockholm samt betalat härför i årlig hyra 325 kr. Skatten under senaste skyldighetsår uppgick till 70 kr. — Biljetterna för makarne kostade från Göteborg tillsammans 400 kr., och medförde de omkr. 300 kr. Färden gick till Dike, Iowa, hvarest G. hade en svåger, gift med en syster till hans hustru. Denne svåger, som var mejerist, skulle äga en villa och förtjäna 125 dollars i månaden; han hade också uppmuntrat makarne G. att resa.

N:r 3.

Ogrifl man, R,, 24 år, från Stockholms stad.

Född i Östergötland. Fadern, hemmansägare, afled för halftan-nat år sedan, efterlämnande hustru och tio barn. Gården, på hvilken kunnat födas 5—6 kor och 4 hästar, inlöstes af änkan, som betalade för densamma 10,000 kr. En inteckning å 3,000 kr. vidlådde gården, som änkan nu öfvertog, och hennes genom boskillnad särställda tillhörighet i sterbhuset belöpte sig till (1,000 kr. Hvartdera barnets arfslott efter fadern uppgick till 4—500 kr. R. tillbragte sina barna-och ynglingaår i fädernehemmet, hvilket han lämnade först vid 22 års ålder. Då flyttade han upp till Stockholmstrakten och fick där sysselsättning som slakteriarbetare mot en aflöning af 40 kr. i månaden och allt fritt samt 35 öre för hvarje timme öfver 11 arbetstimmar pr dag. Tre syskon hade rest före till Nordamerika. En broder hade vistats därute i 15 år. Han var byggmästare i Minnea-polis, Minn., och lär ha haft goda förtjänster. En annan broder var byggnadsförinan i Portland, Oregon, hvarest lian skulle ha en dagsinkomst af 5 dollar. Till honom reste R., en kraftfull och hurtig ung man. Men icke endast han, utan äfven modern jämte fyra systrar (resp. 30, 28, 18 och 13 år) samt en broder (16 år). Bara en af syskonen hade stannat kvar i hemlandet. Modern hade öfverlåtit gården på arrende (mot 600 kr. pr år), tagit med sig halftannat tusental kr. och tänkte åtminstone tills vidare stanna i Amerika.

Och hvarför drogo nu alla dessa i väg? På den frågan erhölls intet egentligt svar. Men R. ansåg det vara en själfklar sak, att hade ej de tre familjemedlemmarna förut slagit sig ned därborta, så hade hvarken han, modern eller de nu medresande fem syskonen gifvit sig åstad.N:r 4.

Ogift man, W., 20 år, från Stockholms stad.

W. hade i Stockholm varit anställd som kontorsspringpojke och kontorsbiträde och reste för två år sedan till Amerika. Där fick han först plats som uppassare i en privat klubb i New York, sedan i familjer. Där han nu tjänade erhöll han 50 dollar i månaden. (Bland 10 tjänare hade denna familj 5 som voro födda i Sverige.) Ilan hade emigrerat, emedan han ansåg sig icke ha möjligheter att förbättra sin ekonomiska ställning hemma och skaffa sig en bättre framtid. Hans syskon hade bekostat honom extra fortsättningskurser i folkskolan, oeh han lärde sig nödtorftigt engelska, men pa kontor lyckades han icke erhålla mer än 10 kr. i månaden i lön. Han hade haft två bröder före sig i Amerika, New York. Båda voro järnarbetare, den ene reste 1903, den andra 1904. H ans bröder hade bekostat resan för honom.

N:r 5.

Ogift man. Gr., 24 år, från l ppxula län.

Född inom länet. Fadern, som dog när G. var 1(1 år gammal, ägde ett åttondels mantal. Han var emellertid skuldsatt och lämnade vid sitt frånfälle ingenting efter sig. Strax efter faderns död tog G. plats som jordbruksdräng, stannade i denna ställning under tre år och hade i lön: första året 130 kr. och sista året 150 kr. jämte mat och husrum; — hos den siste husbonden var maten ganska dålig. Därefter innehade emigranten i två års tid plats hos en tullmjölnare; lönen utgjorde under första året 130 kr. och under det andra 180 kr. jämte husrum och mat, hvilken betecknades som god. Ar 1903 flyttade G. in till Uppsala, hvarest han kom i bagerilära. Här belöpte sig veckoaflöningen i början till 4 kr. jämte mat och husrum, steg sedermera till 17 kr., allt som allt, samt nådde den 1 maj 1906 upp till 20 kr. Under senare tiden har G. tillsammans med en kamrat hyrt ett medelstort rum med två liggplatser, för hvilket de betalat 12 kr. hvardera i månaden. För maten hade han å en servering erlagt 35 kr. i månaden. Under det senaste skyldighetsåret betalade G. i skatt 35 kr., upptaxerad efter 988 kronors årsinkomst. Emigranten uppgaf, att han medförde öfver 50 dollar. Detta belopp utgjorde sparpenningar af hans arbetsförtjänst. Han hade dessutom, tillsammans med sina syskon, underhållit modern. G. hade två kvinnliga kusiner i New Britain, Conn., och till dessa ställdes färden.

N:r 0.

Ogift man, A., 28 år, från Södermanlands län.

Född inom länet. Svarfvare. A., hvars fader var kvarnarbetare, kom vid 13 års ålder i svarfvarelära. Vid 22 års ålder kunde han förtjäna 3 kr. å 3-50 om dagen. Då reste han emellertid till Amerika oeh arbetade inom samma yrke, dels i Ottawa, Canada, dels i Boston och New Tork. I dessa städer varierade A:s dagsinkomst mellan 2, 21 2 och 3 dollar pr dag. Efter återkomsten till Sverige hade A. arbetat i nära tre och ett halft års tid som svarfvare i N. Hans dagliga förtjänst hade varit 3 å 4 kronor, — en inkomst, hvilken kunde räcka nödtorftigt till, endast så länge han förblefve ogift, påstod han.

A., hvilken tillhört sitt facks organisation, klagade öfver den brist på uppmuntran till högre yrkesskicklighet, som gaf sig till känna i Sverige och af hvilken han haft personlig erfarenhet. Med Allanlinjen reste A. till en bekant i Winnipeg, Canada.

N:r 7.

Ogift man, A., 18 år, från Södermanlands län.

Född inom länet.. Skomakeriarbetare. Fadern var statare på ett sörmländskt gods, och hans löneförmåner voro bl. a.: ett litet rum och kök, ett potatisland, tre liter skummad och en liter oskummad mjölk pr dag samt 180 kronor i kontanta pängar om året; — spannmålskvantiteten i staten kunde sonen ej påminna sig. — Äldst af syskonen — deras antal var nu sex — började A. vid tolf års ålder arbeta å herrgården. Femton år gammal kom han i skomakarelära. Senast hade han haft anställning hos en mästare, boende vid ett sörmländskt stationssamhälle. Här hade aflöningen utgjort fem kronor i veckan jämte mat och logis. Två lärlingar (resp. arbetare) hade bott i

samma rum. Maten hade varit mycket tillfredsställande. Arbetet hade begynt kl. 7 på morgonen och fortgått till kl. 9 på kvällen. Inga egentliga måltidsraster hade förekommit, det hade gällt att skynda från skobordet till matbordet, från matbordet till skobordet! A. reste nu till Chicago i sällskap med en återvändande svensk-amerikan, som förut drifvit en mindre skomakeriverkstad i Evanston, Ill. — Biljetten hade emigranten köpt med pängar, till stor del af honom själf hopsparade.N:r 8.

Ogrirt man, A., 24 ar, från Östergötlands län.

Född i hemsocknen. Emigranten hade vuxit upp i ett torpare-kem i en sex-talig syskonring. Fadern hade innehaft olika torp. Senast innehade han ett sådant i K. socken, och på detta kunde födas två kor och ett ungnöt. Arrendet utgjordes af tre mansdagsverken i veckan och 40 hjälpdagsverken om året. Under långa tider afåret var han emellertid ålagd att så godt som h varje dag infinna sig ¡i gården för att i händelse af behof fullgöra ett af sina dagsverken. I tärigenom vardt mycket arbete hemma på torpet försnmmadt under dagarne och måste utföras nattetid. Fadern kom totalt på obestånd och måste göra konkurs, innan han flyttade från denna torplägenhet. Femtiofyra år gammal, hade han numera anställning som fodrare vid B. gård, åtnjutande hela aret om en inkomst af 1 kr. 25 öre pr dag jämte husrum och vedbrand. Vid 13 års ålder tog emigranten tjänst som betjänt och kusk. Löneförmåner voro: husrum, mat och kläder, men ingenting bestämdt i kontanta pängar; han fick nöja sig med några slantar då och då; maten var för öfrigt rätt dålig. Vid 15—l(i års ålder fick A. anställning som kypare vid ett bryggeris ölservering mot mat och husrum samt procent på försäljningen, hvartill kommo drickspängar. Denna plats innehade emigranten omkring två år, och hans inkomster under denna tid uppgingo till ungefär 60 kronor pr månad i kontanta pängar. Under de två åren hjälpte han föräldrarna med cirka 75 kr., men sparade för öfrigt ingenting, utan var rätt slösaktig. Därefter arbetade A. vid anläggningen af Östra Centralbanan som putsare och hade en aflöning af 55 kronor i månaden, hvarförutom arbetet under »öfvertids inbragtc ytterligare 30— 40 kr. i månaden. Under tiden betalade han i i'egel pr vecka 3 kr. för logis (i ett rum för två personer) samt 6 kr. för maten. Sedermera hade emigranten sysselsättning som cldare vid samma järnvägsanläggning, aflöningen utgjorde dä 75 kr. i månaden. Under en kort tids arbete vid stakningen af Östra Centralbanans fortsätt-ning genom Kalmar län åtnjöt A. en dagspänning af 2 kr. 50 öre. Samma aflöning uppbar han .sedermera vid gaturegleringsarbete i Linköping. Deltog sedan i rälsläggning å sträckan Linköping— Bankeberg under tre månader och hade en förtjänst af kr. (v80 för hvarje arbetsdag. Lefnadsomkostnaderna blefvo emellertid mycket dyra, många fridagar kommo emellan, och A. gjorde inga besparingar. Emigranten var sedermera sysselsatt vid arbete å sträckan Norrköping—Kimsta, åtnjutande därvid en aflöning af 2 kr. 80 öre pr dag. Därefter biträdde han vid järnvägsstakning i Östergötlandunder sex månader mot en lön af 3 kr. pr dag, hvartill kommo åtskilliga små extra förmåner. Få våren 1904, vid tiden för vilrn-pliktsmönstringen, tog A. värfning till flottan, i hvars tjänst han kvarstannade två år och åtta månader. Kan genomgick skolan två gånger och erhöll i sista examen karaktärsgraderna 7 för kunskaper och 10 för uppförande samt uppmuntringstecken. Sent på hösten 1906 lämnade emigranten flottan och hade under vintern varit sysselsatt bl. a. med kolning mot en aflöning af kr. 1*26 och med timmerhuggning mot en sådan af 3 kr. pr dag. — Emigranten påstod, att han under de senare åren hopsparat 2—300 kr., af hvilka fadern fått ungefär 100 kronor. — Biljetten var sänd till A. från en kusin i Burlington, lowa, och till honom ställde han färden.

N:r 9.

Ogift man, J., 2(i år, från Östergötlands län.

Född i hemsocknen. Liksom sin fader mekanisk arbetare vid en reparationsverkstad, belägen å landsbygden. Faderns löneförmåner utgjordes af 15—20 kr. i veckan jämte fri bostad (ett rum och kök) samt fria skatter. Af allt att döma stodo föräldrarne sig jämförelsevis bra. — Själf arbetade J. först som lärling vid mekaniska verkstäder i Norrköping. Och sedan tog han vid 18 års ålder plats som faderns medhjälpare vid ofvan omförmälda reparationsverkstad, där han stannade i två år. Sedan reste han till Stockholm, hvarest han under mellantiden mellan värnpliktsöfningarna hade sysselsättning vid Atlas mek. verkstad. Så återvände, ban till den nämnda reparationsverkstaden, hvarest han arbetat oafbrntet till kort före afresan. Under de senaste fyra åren

hade .1. förtjänat i medeltal 25 kr. pr vecka med en genomsnittlig arbetstid af 12 timmar pr dag. Boende i ett stationssamhälle vid östra stambanan, hade .1. erlagt i hyra för ett rum och kök 75 kr. pr år. Skatten hade betalats af arbetsgifvaren. Lifsmedlen voro, enligt emigrantens framställning, dyra i trakten. J. ställde färden till Chicago, hvarest en hans syster var boende. Han reste i sällskap med sin förlofvade, hvilken hade talrika släktingar i Amerika. Emigranten förklarade med bestämdhet, att han icke lämnat sitt fädernesland på grund af bristande ekonomiska utkomstmöjligheter hemma, han reste för att ute vinna ökad erfarenhet och duglighet.

N:r 10.

Ogift man. A., 19 ar, från Östergötlands län.

Född inom hemsocknen. Jordbruksarbetare. Reste i sällskap med sin l<i-årige broder S. (Jämför n:r 11.) Kadern hade varitgift två gånger och hade två barn i första samt fyra i det andra giftet. Till den senare kullen hörde bröderna A. oeh S. Af barnen vistades nu i hemmet endast två, det yngsta sex år. Sedan fadern en lång följd af år varit statare, inköpte han en liten lägenhet, på hvilken kunde födas en ko. Under senare åren hade han arbetat som barkare, men var på grund af sjuklighet så godt som nr stånd att utföra något förvärfsarbete vid sidan af torpets skötsel. A. hade under de sistförflutna vintrarne varit ute på skogsarbete och förtjänat 80 öre om dagen. Under somrarne hade han haft drängplats hos bönder mot en lön, som sista sommaren uppgick till 150 kr. för tiden 1 april—24 okt. Arbetstiden utgjorde tolf timmar. S:s lön som dräng belöpte sig sista sommaren till 125 kr. för samma tidsperiod. Bröderna reste till en halfsyster i Lake City, Minn. Denna hade också skickat dem biljett. De uppgåfvo, att de tillsammans medförde öfver femtio dollars, och påstodo, att detta belopp till stor del utgjordes af egna sparpängar.

N:r 11.

Osrifl man, S., IG år, från Östergötlands län.

Född inom hemsocknen. Jordbruksarbetare. Reste i sällskap med sin 19-årige broder A. (Jämför n:r 10.)

N:r 12.

Ogift man, F., 20 år, från Östergötlands län.

Född i samma län. Dräng. Fadern hade tjänat soldat och brukade nu ett soldattorp. F., som hade 14 syskon, däraf 4 half-svskon som ensamma vistades hos fadern, hade sedan sitt 13:e ar tjänat som dräng på olika gårdar och senaste tiden haft i lön 200 kr. om året jämte mat och husrum. Nu reste han till Lanris, North Dakota, där han hade en af sina bröder, som emigrerade för fem år sedan. Denne ägde en farm och på den hade F. lofvats plats. Äfven en annan broder var förut i Amerika.

N:r 13.

Ogift man, E., 20 år, från Jönköpings län.

Föräldrarne hade vistats i Nordamerika, oeh af de fyra syskonen voro de två äldsta födda därute. Fadern hade under årens lopp ägt tlere gårdar, hvilka han inköpt i och för skogsafverkning samt påspekulation. På den gård, han nu ägde (3/'s mtl.), kunde födas 8 kor samt 2—3 hästar. Mangårdsbyggnaden omfattade sju ram och kök. Ingen inteckning belastade egendomen. Men skattebördan var tung. Skogskörslor utgjorde en icke oväsentlig inkomstkälla på gården. Men kommunikationerna voro i allmänhet otillfredsställande; sålunda ledde endast en dålig byväg till närmaste järnvägsstation. I sällskap med E. reste hans yngre bror Y. (Jämför n:r 14.) Båda bröderna hade uteslutande arbetat vid hemgården, utan att härför af fadern uppbära någon bestämd aflöning. Efter deras affärd har fadern tagit i sin tjänst en dräng, hvilken han för tiden den 1 april—24 okt. betalade med 150 kr. jämte kost och logis. Bröderna, som båda två klagade starkt nog öfver bristen på bildnings- och förströelsemedel i hembygden, styrde kosan ut till Stillahafskusten, till San Francisco. Där hade de bekanta, bland andra tvänne af faderns förutvarande drängar. Och där väntade de sig sysselsättning vid skogsafverkning mot en aflöning af 40—50 dollar i månaden jämte mat oeh husrum.1)

N:r 14.

Osrift man, Y., 18 år, från Jönköpings län.

Reste i sällskap med sin två år äldre broder. (Jämför n:r 13.)

N:r 16.

Ogift man, S., 25 år, från Jönköpings län.

Född inom länet. Fadern, som var soldat vid Jönköpings regemente, dog när S. var endast åtta ar gammal. Och i hemmet, där modern nu satt ensam med flera af de sex barnen, ur stånd att försörja

sig, var den ekonomiska ställningen mycket knapp. Vid 15 års ålder

fick S. anställning som springpojke hos en diversehandlare; denna plats innehade han ett års tid mot en aflöning af 100 kronor jämte mat och logis. Därefter vardt han skjutspojke vid en skjutsstation

mot en lön af 150 kronor pr år jämte kost och logis samt litet

*) Denna aflöningsform förefaller oas här i Sverige ganska besynnerlig. I Förenta staterna är det emellertid rätt vanligt inom berörda näringsgren, att arbetsgifvarno hålla arbetarne med vivre. Baracker uppföras i skogarne. Dessa baraeker, nom ofta nog lämna ganska mycket öfrigt att önska, Hyttas allteftersom afverkningeii sträeker sig från ett område till ett annat En kock följer med hvarje lag och kokar maten, som visserligen är af i regel goda ingredienser, men långt ifrån alltid på ett tillfredsställande sitt tillredd.

E. H. T.(IrickspäDgar. Vid 19 års ålder tog han plats hos en skogshandlare l sydvästra Småland som körbiträde och åtnjöt här en lön af 300 kronor om året jämte mat och husrum. Efter första årets värn-pliktsöfning fick han plats hos en diversehandlare i Jönköpingstrak-ten oeh skulle hos honom mottaga en lön af 20 kr. i månaden och allting fritt. Under de senaste fyra månaderna före afresan var han anställd hos en möbelhandlande i en småländsk stad, och aflöningen där utgjorde 15 kronor i veckan i ett för allt. S., som lånat pängar till biljetten, ställde färden till Cloqnet, Minn., hvarest en hans morbroder var bosatt.

N:r 16.

(iift man, O., 29 år, från Jönl;öpings län.

Född inom samma län. Emigranten var den yngste af sju syskon, och under barnens uppväxttid befunno sig förftldrarne i mycket knappa omständigheter. Nu stodo föräldrarne sig något bättre, och fadern ägde l/ie mtl, på hvilken gård kunde födas 3—4 kor. Vid 14 års ålder kom O. i skomakarelära uti hemorten. Här hade han att betala en lärpänning af 20 kr., men fick maten för arbetet. Så flyttade han in till Jönköpings stad, hvarest han som lärling åtnjöt en veckolön af 2, 3 och 4 kronor jämte mat och logis. Under år 1898 reste O. till England och arbetade där en kort tid på verkstad. Återkommen till Sverige, slog han sig ned i Borås, hvarest han arbetade två, tre år och kom upp till en inkomst af 30 kr. i veckan. Från 1901 till 1906 på senhösten hade O., hvilken aldrig haft sysselsättning vid maskinskomakeri, arbetat hos en beställningsmästare i Göteborg. Här hade han i regel förtjänat 110 kr. i månaden. Arbetstiden hade i allmänhet varit 13 timmar pr dag under sommaren och 9 timmar under vintern. I Göteborg hade han hyrt ett rum och kök mot 140 kronors årlig hyra. — Han hade tillhört sitt facks organisation.

O. var sedan ett par år tillbaka gift, men hade inga barn. Hustrun medföljde. Bestämmelseorten var Brockton, Mass. Makar-ne hade inga närmare släktingar i Amerika.

O. talade om osäkerheten för framtiden i Sverige och trodde sig synbarligen kunna uppnå en tryggare ställning i Amerika.

N:r 17.

Ogift man, A., 24 år, från Jönköpings län.

Född i hemsocknen. Dräng. Fadern, f. d. soldat, ägde en stuga, men ingen jord. Han hade fem söner och en

dotter, som alla42 EMIGRATTONSUTREDNIXOEfi. BILAGA VII. UTVAXDRARNKS UPPGIFTER.

tagit tjänst på olika håll. A. hade varit stadd pr år som dräng och hade senast en åralön af 240 kr. jämte mat och husrum. Nu reste han till Paxton, Illinois, där han hade en moster och en bror. Mostern ägde en farm och brodern hade plats på denna, och nu skulle A. också få plats där.

N:r 18.

Ogrift man, H., 20 är, frän Kronobergs län.

Född i hemsocknen. Slipare. Fadern ägde en gård, som bar sig bra. Han brukade den själf, men hade aftalat med en af sönerna att om några år komma tillbaka från Amerika och hjälpa till med skötseln af hemmanet.

H. hade vid 8 års ålder börjat arbeta i sågverk, och vid 12 års ålder kom han till en förnicklingsfahrik, där han sedermera blef slipare. Hans inkomster voro i medeltal 15 kr. pr vecka, men gick ofta upp till 25 kr.

Han reste nu, icke på grund af ekonomiska skäl och icke för

värnplikten, utan endast för att få tillfälle att se sig om i världen.

När han ville, kunde han få komma åter tiLl förnicklingsfabriken. Att han just reste nu berodde på att hans bror, som varit hemma

i Sverige på besök, beslutat sig för att återvända till Amerika och

nu gjorde honom sällskap, Han tänkte söka sig en plats inom industrien. I Amerika hade H. en annan bror som ägde farm.

Färden ställdes till Rockford, Illinois, och biljett hade han erhållit genom sin arbetsgifvare, som var ombud för en båtlinjes agent.

N:r 19.

Ogrift man, F., 2(5 år, från Kronobergs län.

Född i hemsocknen. Fadern var snickare. Modern dog, när F. var tio år gammal; tre år därefter blef han också faderlös. Och nu vid tretton års ålder fick han plats som drängpojke hos en bonde i trakten. Första året hade han egentligen ingen kontant lön vid sidan af mat och husrum. Andra året erhöll han däremot en pänninglön af 25 kr. för sommaren. F. fortsatte att tjäna som dräng, tills han var 21 år gammal. Här åtnjöt han den högsta lön, som han i denna ställning uppnått, nämligen 140 kr. för den del af året han hade öfrig från första värnpliktsöfningen. Pä denna sin sista tjänstegård bodde han inne i husbondens eget hem. Under vintern lågo husbonden och matmodern samt drängen och tjänarinnan i ett och samma rum, som emellertid var ganska stort. F. tröttnade nu på drängenslefnadsställning, och under de senaste fem, sex åren hade han uteslutande arbetat vid järnvägsanläggningar. I olika landsdelar hade, som man kan förstå, hans arbetsplatser varit förlagda. En tid var han sysselsatt vid byggnaden af Borås—Alfvesta-banan. Här var daglönen kr. 1-75. Sedan bar det i väg upp till Riksgränsbanan, vid hvars anläggning lönen kunde ujder sommaren 1902 nä ända till 7 kronor pr 10l/a timmars dag; arbetarne hade fritt logis i barackerna, maten kostade 30—40 kr. i månaden. Under ett års tid från hösten 1902 var F. sysselsatt vid byggnaden af Sköfde—Axvalls järnväg; dagspänningen var här 3 kr. under sommaren (10'/s timmar) och kr. l-60—2'50 under vintern. Därefter ett år vid Bohuslänska längdbanan, aflöningen 4 kr. pr dag med i allmänhet åtta timmars arbetstid; maten kostade 9—10 kr. i veckan. Senast hade F. arbetat vid järnvägsanläggning i Småland, hvarest dagsför-tjänsten utgjorde 4—5 kr. under sommaren och kr. 2—2'50 under vintern; mat och logis gingo löst på II —12 kr. pr vecka.— F. var ingalunda tillfredsställd med denna arbetsbransch. Han klagade öfver osäkerheten och andra tråkigheter därinom. Sålunda hade han vissa år varit arbetslös ända till två månader. Emellertid hade han kunnat lägga af något och hade varit i stånd att själf bekosta sig l»iIjetten. — Färden gick till St. Paul, Minn., hvarest en hans kusin var bosatt.

N:r 20.

Ogift man, A., 29 år, från Kronobergs län.

Född i hemsocknen. Han kom direkt ifrån föräldrahemmet, hvarest han uppfödts tillsammans med tre systrar, af hvilka en numera var gift. 1 föräldrahemmet hade han tillbragt så godt som hela sitt lif. — Fadern ägde en hemmansdel (*/* mtl.), på hvil-ken föddes K kor samt en häst och som torde vara värd 8—10,000 kr. Ingen inteckning, Körning hade förr varit en ganska gifvande inkomstkälla för fadern. Men nu sedan Borås—Alfvesta-banan kom till stånd, hade denna källa utsinat. Ladugårdsskötseln hade sedermera blifvit den hufvudsakliga inkomstbringaren. Fadern hade köpt in en separator. Smör och mjölk såldes vid det rätt stora stationssamhället, beläget en kvarts mil från gården. Dessutom uppföddes gödkalfvar och svin till afsalu. Jorden var lättskött. På hemgården hade A- arbetat år ut och år in, utan att af fadern åtnjuta någon bestämd lön. Alltemellanåt hade han haft lönearbete utanför hemmet, nämligen vid stenhuggeri och järnvägsbyggnad. Dagsför-tjänsten hade härvid i regel varit 3 kr. å 3-50 under sommaren och 2 kr. under vintern. Emigranten, som uppgaf sig medföra en kassapå 30 dollara, reste till Chicago, till en morbror, hvilken lefvat där ute nära trettio år.

N:r 21.

Gift man, J., 53 år, från Kronobergs län.

Född i hemsocknen. Hado 7 barn, af hvilka det äldsta var 30 och det yngsta 19 år. De sex äldsta hade förut begifvit sig till Amerika, och fyra af dem bodde i Woburn, Mass. S. reste ut tillsammans med sin 57-åriga hustru och den 19-årige sonen samt en 26-årig dotter, som varit hemma på en tids besök. Makarna J., såväl som de två barnen, gjorde ett mer än vanligt solidt intryck. Öfver sonen och dottern låg ett drag af finhet, hvilket var starkt ägnadt att tilldraga sig uppmärksamhet. — Under 31 års tid hade J. innehaft en torplägenhet under L:s gärd. Han öfvertog den från sin svärfar, och den öfvergick nu till hans broder. Arrendeskyldigheten hade utgjort 2 mansdagsverken i veckan samt 62 kvinnodags-verken om året. Under loppet af många år räfckte arbetstiden pa gården om somrarna från kl. 4 pä morgonen till kl. 9—10 på aftonen. Från torpet till herrgården var afståndet en half mil. Och hvarje dagsverksdag sommartiden måste hustru J. stiga upp kl. 2 på morgonen för att göra i ordning matsäck. — Numera började s om sommaren arbetet pä gården först kl. 6 f. m. och fortgick till 8 e. m. — Innan någon af sönerna var tillräckligt vuxen därför, fullgjordes dagsverkena af J. självl'. Omsider kunde den äldste sonen träda i faderns ställe. Så lämnade han hemmet och tog vägen öfver Atlanten. Men då var den närmast efter denne i ålder stående sonen mäktig att fylla hans plats, och till sist kunde den yngste sonen taga vid. En tid fullgjorde hustru J. kvinnodagsverkena. Sedan blef det döttrarnas tur, allt efter som de växte upp. Men så utvandrade de, och föräldrarna fingo lof att lega för kvinnodagsverkena; under de senare åren hade de betalt en krona pr dag till den legda. På torpet kunde födas fyra kor och två ungkreatur. Korna användes också som dragare vid torpbruket. Förvärfskällor voro smörkärning och uppfödning af grisar. Vid sidan af torpets skötsel idkade J. snickeriarbete, som bragte hoDom åtskillig inkomst. På torpet hade han uppfört en bostadsbyggnad om tre rum och kök samt uthus; — dessa åbyggnader inköptes nu af ägaren för 750 kr. Lösöreauktionen gick till 1,000 kr. Och sedan biljetterna voro betalda, ägde makarna uugefär 3,000 kr. Af detta belopp hade de låtit en del kvarstanna i Sverige för att sedermera hämta öfver den, ifall de, såsom sannolikast var, komme att kvarstanna i Amerika. — Deras bestämmelseort var Woburn, Mass. Där ämnade föräldrarna slå sig ned hos barnen, hvilka, såsom makarna J. förklarade, enträget uppmanat dem att komma dit öfver.N:r 22.

Gift man. A., 47 år, från Kalmar län.

Diverseh and lare. Född i hemsocknen. Reste med sin 39-åriga liust.ru och sju barn, det äldsta 19 och det yngsta 2 år. För 27 år sedan gaf sig A. i väg till Amerika och stannade där ute en kortare tid. Sedan han kommit tillbaka, öfvertog han jämte en svåger den al' fadern ägda — dels ärfda och dels köpta — gården, Vs mtl. Be innehade gården tillsammans i tio års tid. Jordbruket bar sig inte så dåligt. Inkomstkällorna bestodo till icke ringa del af skogs-körslor. A. lämnade emellertid jordbruket, sålde sin hemmanslott oeh öppnade en diversehandel. Under tolf års tid hade han innehaft denna affär, och omsättningen hade de senaste tre, fyra åren belöpt sig till 8—10,000 kr. pr år. Emellertid hade A. på denna rörelse i^jort en förlust af sammanlagdt 1,500—2.000 kr. A. torde dock medföra ett tusen kronor. Och han påstod, att han hade att vänte ett arf på 2,500 kr. efter svärfadern och ett

sådant pä 800 kr. efter sin mor. A., hvilken i hembygden verkat som lutersk lekmannapredikant, reste ut till Nebraska, hvarest en hans svåger, en broder till hustru A., var farmare.

N:r 23.

Ogift man, H., 18 år, från Kalmar län.

Född i hemsocknen. Jungman. H. hade varit endast 6 år gammal, när fadern dog, och sedan hade modern försörjt sig och de sex barnen. H. började vid 10 års ålder arbeta i sågverk och därmed höll han på i 6 år. Sedan fick han plats som jungman oeh förtjänade 30 kr. i månaden jämte kost oeh logis ombord. Men arbetet hade varit för hårdt, så att han ville komma ifrån det. Nu reste han till en farbror i Anaconda, Montreal, som var lokomotivforare och lofvat honom plats. Han hade äfven betalt H:s biljett. Hade inte farbrodern uppmanat honom att resa och gifvit honom till biljett, så skulle han icke ha beslutat sig för resan.

N:r 24.

Ogift man, O., 19 år, från Kalmar län.

Född i hemsocknen. Hemmansägareson. Fadern ägde ett hemman, som födde 6—7 kor och 2 hästar. Två söner hade han hemma på gården och därtill O. och fyra döttrar. O. hade tjänat dräng ett år, men i öfrigt arbetat på faderns gård. Nu fanns dock ejlängre plats for honom hemma, och därför hade han beslutat sig för att resa. Färden ställdes till Minneapolis, Minnesota, där han bland andra släktingar hade en faster, som var gift med en farmare.

N:r 25.

Ogift man, H., 24 år, från Kalmar län.

Född i hemsocknen. Stenarbetare. H. hade i 14 år varit stenarbetare och kunnat räkna på en dagsinkomst af 3 la-. Orsaken till att han reste nu var att han ville se sig omkring i världen innan han blef för gammal. Han hade ressällskap med sin syster. Dessutom hade han 4 bröder. Färden ställdes till en släkting i Roek-ford, Illinois.

N:r 26.

Ogift man, 0., 18 år, från Kalmar län.

Född i hemsocknen. Fadern förestod ett tegelbruk, som ägdes af ett bolag, bildadt uteslutande af bönder. Inkomstens storlek var icke sonen bekant, men han trodde, att fadern var röstberättigad. 1 löneförmånerna ingingo emellertid ett rum och kök samt en jordlott, på hvilken kunde födas tvenne kor. Af de åtta barnen hade fem kunnat vistas på en gång i föräldrahemmet och bo jämte far och mor i ett och samma rum, som dock var ganska stort. Redan vid 11—12 års ålder gick 0. ut på förvärfsarbete. Sedan dess hade han under en del af livarje år varit sysselsatt vid ett spinneri. Sista året hade hans aflöning där stigit från 60 öre till en krona om dagen jämte maten. Under sommaren hade han biträdt fadern vid tegelbruket. Färden ställdes till Moline, Ill., där en gift syster till 0. var bosatt. 1 hans sällskap reste en hans sextonåriga syster, och denna hade fått biljett sig tillsänd frän nämnda syster i Moline.

N:r 27.

Ogift man, E., 18 år, från Kalmar län.

Född i hemsocknen. Dräng. Han hade kunnat påräkna sex till sju mån. arbete om året och hade dä en inkomst af 25 kr. i månaden samt dessutom mat och husrum. Hans mor var sömmerska och ägde en stuga, men ej jordbruk. De månader lian var arbetslös bodde han hos henne och lefde på sina besparingar. En bror hade han, som var anställd vid en järnvägsstation i Chicago. Nu reste E. till sin bror, som betalt biljetten för honom, och skulle erhålla dennesplats, som f. n. aflönades med 2-60 dollar om dagen men nu af brodern skulle utbytas mot en bättre.

N:r 28.

Ogift man, F., 18 år, från Kalmar län, Öland.

Född i hemsocknen. Fadern var snickare och förtjänade kr. 1'50 om dagen samt maten. F. hade hjälpt fadern och hade äfven haft tillfälligt jordbruksarbete på olika gårdar. För arbetet hos fadern hade han ingen särskild lön fått, men på jordbruksarbete hade han erhållit 1 kr. om dagen och maten. Stadigvarande jordbruksarbete hade dock varit nästan omöjligt att få på Öland. Aker-bruksmaskinerna hade gjort arbetskraften öfverflödig. Nu reste han för att slippa värnplikten och för att förbättra sin ekonomiska ställning. Färden skulle ställas till en bokant i Procter, Verinont. Han hade tre bröder och en syster; en af bröderna var sedan tio år i Amerika.

N:r 29.

Ogift man, E., 32 år, från Kalmar län, Öland.

Född i hemsocknen. Byggnadstimmerman. Ägde en stuga på Öland, men intet jordbruk. Vistades största delen af aret hemma hos sin familj, hustru och tre minderåriga barn, och kunde på sitt arbete förtjäna 1'50 a 2 kr. jämte fri kosi, men for hvarje sommar till Stockholm och arbetade där 3 till 4 mån. om året som byggnadstimmerman för en lön af 30 kr. i veckan. Hade äfven förtjänat på husbyggnadsentreprenader på Öland. Genom detta hade E. sparat ihop så mycket, att familjen kunde lefva på det 3 till 4 år, han själf betala sin resa och därtill taga så mycket med sig, att han kunde återvända hem, om han ej trifdes i Amerika. Han förklarade sig resa för att i Amerika göra mera besparingar och där köpa en farm; sedan kommer han att låta familjen resa öfver. Han ansåg sig ej hemma kunna spara tillräckligt för att få ett hemman, som han kunde ha att skaffa sig uppehälle på, när han blefve för gammal att arbeta — hans far finge fortfarande arbeta strängt, fastän han var gammal, — och han skulle därtill om några år bli tvungen att låta skrifva sig i Stockholm, antog han, ifall han ville fortsätta att arbeta där, och i så fall skulle de höga skatterna omöjliggöra alla besparingar. Han hade sökt egnahemslån, men ej lyckats erhålla det på den grund att det enda hemman han kunde tänka på att köpa och erhålla för sitt uppehälle var delvis intecknadt. Han hade velat skaffa sig ett hemman för att få en sorgfri ålderdom,men också för att ej behöfva sända sina barn till arbete förr än de erhållit nödig skol underbyggnad. Han var icke fackföreningsmedlem. Hade ätVen en bror som arbetade i Stockholm i samma yrke och som också tänkte emigrera, enär han ansåge skatterna i Stockholm vara alldeles för höga. Färden ställdes till New York, där han hade en bekant, som uppgifvit sig ha en dagsinkomst af 4- till 5 dollars. Något löfte om plats hade han dock icke fatt.

N:r 30.

Og-ift maii, E., 22 år, från Kalmar län, Öland.

Född i hemsocknen. Dräng. Fadern satt på undantag, sedan

han sålt sin gård, som ingen af sönerna ville öfvertaga, enär den

inte bar sig. E. hade tjänat som dräng och erhållit i lön 200 kr. om året jämte kost och logis. Han hade en syster och en bror i Amerika, och det var till den förra han skulle resa. Hon bodde i Troy, New York.

N:r 31.

Ogift man, O., 21 år, från Kalmar län, Öland.

Född i hemsocknen. Stenarbetare. Hade tre bröder och två systrar. Fadern var smed. O. hade, sedan han lämnat hemmet, haft anställning vid Kronans hamnbyggnader på Öland och hade där förtjänat 5—6 kr. om dagen. Då nu dessa arbeten voro afslutade och han ej ville tjäna dräng, som endast har 1 kr. om dagen jämte mat och husrum, så hade han beslutat' sig för att resa. Han hade fullgjort sin värnplikt. Var ej medlem af fackförening. Färden ställdes till en syster i New York, som var kokerska och förtjänade 30 dollar

i veckan. Hon hade emigrerat för 3 år sedan.

N:r 32.

Ogifl man, O., 25 år, från Kalmar län.

Född inom länet. Fadern hade varit skomakare och var nu något slags provisionsresande. O. var äldst af nio syskon. Vid tolf års ålder lämnade han hemmet och började arbeta hos andra; där fick han mat och husrum samt 25 kr. för sommaren. Han fortsatte som dräng till sitt sextonde år och åtnjöt ofta året om en kontant lön af 100 kr. Därefter vistades han hemma hos fadern två, tre år och biträdde honom i skomakeriet utan att erhålla någon bestämd lön. På deu tiden voro alla nio syskonen hemma, och elfva personer till-bragte nätterna i samma ram. Sedermera var O. sysselsatt med skogs- och sågverksarbete, hvarvid han förtjänade 2 kr. pr 10 timmars arbetsdag; deltog därefter i flottningsarbete längs Dalälfven och hade under en kort tid 4 kr. å 4'so i dagsinkomst. Under aren för värnpliktsöfningarna var det torenadt med rätt stora svårigheter för honom att erhålla nagot ordentligt arbete; vissa tider var han emellertid sysselsatt hos bönder mot en aftöning af 15—18 kr. pr månad jämte mat och husrum. På våren 1904 tog O. plats hos en hemmansägare. Här fick han en lön af 18 kr. i månaden. Han bodde ensam i en kammare. Maten var dålig: mestadels sill och potatis samt separerad mjölk; nästan aldrig smör eller ägg. Arbetstiden räckte under somrarna från kl. 5 pa morgonen till 8—9 pä aftonen och knappast någon rastetid gafs efter malen. Därefter fick O. sysselsättning vid en torfiabrik och hade där under vintern 2 kr. 50 öre pr dag och under sommaren 3 .kr.; vid ackordsarbete 4—4'50 kr. Under de senaste 18 månaderna hade O. varit sysselsatt som kvarnarbetare, med en lön af 25 kr. i man. och allting fritt, som tegclbruksarbetare, med en dagspänning af 3 kr., samt senaste vintern som jordbruksarbetare mot en lön af 20 kr. i mån. samt mat och husrum. O. hade ktlpt biljetten för dels sparade, dels lånade pftngar. Han reste till Chicago, Ill., till en kusin där.

N:r 33.

Ogift man, B., 15 år, från Kalmar lön.

Född i hemsocknen. Fadern ägde ett hemman på 1 * mantal och hade två söner hemma. En af dem skulle förmodligen öfver taga gården. B., som också hade tre systrar, reste nu till en släkting i Marquette. Nebraska, som varit ett år i Amerika.

N:r 34.

Gift man, .1., 30 år, från Kalmar län.

Född i hemsocknen. Emigranten hade i yngre år varit åbo-dräng. Alltsedan 1895 hade han emellertid ägnat sig åt sjömansyrket. dock i allmänhet endast om somrarna. Senaste sommaren utgjorde hyran 55 kronor i månaden. Ofta nog hade J. icke haft något att göra under vintern. Det arbete, han tillfälligtvis haft vintertiden, hade i regel bestått i lastning. Dagspänningen hade gemenligen varit 2 kronor om dagen. Emigranten hade lämnat hemma sin 26-åriga hustru och tre minderåriga barn; de bo i ett litet rum och kök, som han hyrt för två kronor i månaden. I Chicago hade *«» o». 4

Ahan en syster, som vistats på andra sidan hafvet i tjugu års tid. Hon hade skickat J. biljett, och till henne reste han.

N:r 35.

Ogift man, J., 17 år, från Kalmar län.

Född i hemsocknen. Hade icke arbetat hos andra utan hela tiden bott hemma hos sin mor, som var änka efter en sjöman och bebodde en mindre lägenhet. Hans bror, som var 22 år, hade varit i Amerika i tre år och hade nu besökt hemlandet för att lyfta sitt farsarf på c:a 2,000 kr. Vid broderns återresa till Amerika passade J. på att följa med. I deras sällskap reste tre flickor från hemtrakten. Färden ställdes till Rockford, TU.

N:r 30.

Og-ift man, G-., 19 år, från Kalmar län.

Född. i hemsocknen. Fadern, en f. d* soldat vid Kalmar regemente, arrenderade £örst, en mindre gård men sedermera under tre år en något större sådan (’ i mantal), å hvilken knnde födas 9 kor och en häst. I arrende

erlades 175 kronor pr ar, ett belopp som ondast med stor svårighet knnde uppbringas. Sista året sköttes gården uteslutande af fadern med biträde af två döttrar (sexton och fjorton år gamla). Af de fyra sönerna var en sedan.fem år i Amerika, en' hade haft plats såsom tappbokhållare vid ett bryggeri; (t. och yngste brodern voro ute och tjänade såsom drängar. Sonen i Amerika bodde i Duluth, Minnesota, där han vistats alltsedan ankomsten till Amerika. Han arbetade å en järn vägsverkstad oeh sade sig ha kunnat förtjäna ända till 175 dollar i månaden, men da med aderton timmars arbete pr dygn. Han hade skickat hem till de sina ett par hundra kronor, som varit dem till stor hjälp. — Nyligen har fadern frånträdt ofvannämnda arrende och för 1,500 kronor inköpt sitt gamla soldattorp, å hvilket kunde födas 3 kor. En son

hade drabbats af en kronisk sjukdom så att han måst, med hustru och ett barn, flytta hem till fadern. På det förra soldattorpet bodde nu ej mindre än sju personer i ett rum och kök. — G. hade i 3 år varit dräng. Under mars—oktober i fjor hade han en lön af 190 kronor, bodde ensam i en drängkammare och spisade (rätt bra) vid husbondens bord. I vinter hade G. haft skogsarbete, med en inkomst af 2'5o å 3-oo kronor pr dag. Brodern i Amerika hade skickat G. biljett från Göteborg till Duluth, och G. reste nu till denna broder.N:r 37.

(»gift man, E., 18 år, från Kalmar län.

Född i samma län. Fadern ägde en gård på mtl., hvilken han inköpte för 14 år sedan, efter det han sålt en förut ägd hem-mansdel i en grannsocken. För den nu besuttna gården, pa hvilken kunde födas 7—8 kor oeh '1 hästar jämte ungnöt, betalade fadern på sin tid 9,000 kr.; i nuvarande stund skulle han nog ej vilja sälja den för mindre än 12,000 kr. A egendomen hvilade emellertid en hypo-teksskuld af 3,(XX) kr. E., en säfiig, kraftigt byggd yngling med godt förstånd, var näst den yngste af åtta syskon. Fem vistades fortfarande i hemmet. En bror hade gått före till Amerika. När denne sist skref, bodde han i Pennsylvania. Men nu hade rätt lång tid förflutit, sedan han lät, höra af sig. Emigranten hade uteslutande haft sysselsättning inom jordbruket. Och han hade, i likhet med sina syskon, år efter år deltagit i arbetet på hemgården utan att därför uppbära någon bestämd lön. — E:s bestämmelseort var Min-neapolis, Minn. Han gjorde sällskap med ett par andra utvandrande hemmansägarebarn från hemsocknen. Dessa reste på dem tillsända biljetter till syskon i förutnämnda stora samlingspunkt för svenskar i Amerika.

N:r 38.

Gift man, O., 34 år, från Blekinge län.

Född i hemsocknen. 0:s fader var fiskare och ända till sitt tjugutredje är biträdde han honom. Hvarken O. eller hans bröder åtnjöto emellertid någon bestämd lön af fadern. Sedermera började O. idka mera själfständig fiskareverksamhet med begagnande af faderns redskap, mot ett arrende som utgick i form af andel i vinsten. l>et var laxfiske om våren samt strömmingsfiske under sommar och höst. <):s årsförtjänst uppgick nu till 500 kr. netto. Efter sitt giftermål och faderns död hyrde han moderns båt, köpte och ärfde garn samt fortsatte verksamheten, som fortfarande gaf honom en årlig intäkt af 500 kr., oberäknadt den fisk som konsumerades inom hans eget hushåll. — För 5—6 år sedan köpte O. med lånta pängar den ena hälften i en >två-mastare pä 40 reg:tou — denna gick mellan Sverige samt Danmark och Tyskland. Den andra delägaren var den egentlige skepparen, och <). fungerade såsom något slags styrman. Under denna tid belöpte sig 0:s årsinkomst till ungefär 1,000 kr., och då hade han att betala i årlig skatt 50 kronor. När fartyges såldes, gjorde ägarne en förlust af 300 kr. hvardera.">2 EMIGRATIONSUTREDNIXGEN. BILAGA VII. UTVANDRARN HS UPPGIFTER.

Sedermera seglade O. under S 1 •„< månader som styrman mot en hyra af 55 kr. i månaden. Sommaren och hösten 1906 förde han såsom skeppare samma segelfartyg och hade då en inkomst af 70 kr. i månaden. O. hade ämnat köpa sig ett litet fartyg. Själf innehade han halftannat tusental kr., men han behöfde låna dubbelt så mycket. Ingen ville emellertid gå i borgen för honom. Han fick intet lån. Tog i stället en del af sina pängar och gaf sig i väg till Amerika, lämnande tills vidare kvar hemma hustrun och de tre barnen (7, 4 och 1 år gamla). Färden gick till Boston, Mass., hvar-est emigranten hade en broder samt tre systrar.

N:r 39.

Ogift man, A., 25 år, från Kristianstads län.

Född i hemsocknen. Fadern, som varit gift två gånger, ägde en hemmansdel, omfattande 20 tunnl. åkermark med en mångårds-byggnad pa fyra rum och kök. På denna gård kunde födas 2 hästar, 4 kor samt en del ungnöt. För fyra år sedan aflcd fadern, och A:s moder tillköpte sig då boet. Faderns två söner i första giftet — A:s halfbröder — utfingo nu hela sin arfslott. Till de öfriga barnen — tre stycken — utställde modern reverser å dem tillkommande arfslotter. I dessa reverser var också en löpande räntesats upptagen; men detta har egentligen bara betraktats såsom en formalitet: barnen skulle ej kräfva denna räntas utgående. A. hade tjänat som underofficersvolontär vid infanteriet och hade sedermera haft sysselsättning som eldare på svenska ångare, trafikerande öster-och Xordsjöhauinar; hyran (aflöningen) varierade mellan 30—50 kr. i månaden. Särskildt intresserande sig för mekaniska studier, föreföll A. ha vissa förhoppningar om att kunna komma längre fram i Amerika än hemma. Här ute hade han visserligen en morbror (i Minnesota), men med honom stod han icke i någon förbindelse. Han ämnade stanna i Boston.

N:r 40.

Ogift man, S., 18 år, från Kristianstads län.

Född i hemsocknen. Dräng. Fadern ägde ett skuldfritt hemman, som kunde föda (i kor och 2 hästar. Tre söner voro hemma och hjälpte, honom med hemmansbruket, en son var förut i Amerika. Två systrar funnos äfven. S. hade varit stadd som dräng och haft 205 kr. om året jämte mat och husrum. En af hans bröder hemma hade fått lof att få öfvertaga faderns gård. Själf reste han till Erie, Pennsvlvanien, där han hade en bror, som arbetade hos derasfarbror i jordbruket. Farbrodern hade skrifvit till honom ooh bedt honom komma och ta plats på hans farm.

N:r 41.

Ogift nian, F., 1(5 nr, frän Kristianstads län.

Född i hemsocknen. Fadern ägde ett skuldfritt hemman på V® mantal, som har sig bra. Vid faderns död skulle F. enligt egen uppgift fä fullt tillräckligt med jord att kunna lefva på, men nu var det ,på grund af de många syskonen, 3 bröder och 3 systrar, icke plats längre för honom på gården. Han uppgaf sig resa endast för att få se världen och var fast besluten att återvända. Han reste i sällskap med tre andra ynglingar, som tillsammans kommit öfverens att resa. (Jämför n:r 42, 43, 44.) Färden ställdes till Eagle River, Wisconsin, där F. hade en bror.

N:r 42.

Ogift man, 10., l(i år, från Kristianstads län.

Född i hemsocknen. Fadern hade sålt sitt hemman när hustrun dog. Han var sjuk och oförmögen till arbete, men försäljningen af hemmanet hade gifvit honom tillräckligt med medel att försörja sig själf och de hemmavarande barnen, som alla voro minderåriga. Mo-dersarfvet var tillräckligt att låta alla barnen köpa egna gårdar om de ville. Syskonens antal var 5, däraf 2 voro i Amerika. De emigrerade innan gården såldes. E. reste nu till en bror i Amity-ville, egentligen endast för att se sig om i världen. Tänkte inom kort återvända till Sverige.

N:r 43.

Og-ift man, W., 25 är, från Kristianstads län.

Född i hemsocknen. Fadern, som var hemmansägare, nämndeman oeh medlem af bankstyrelse, hade genom egendomsförsäljningar hlifvit förmögen och hade lofvat sönerna egna gärdar när de ville. W. reste nu, i sällskap med sin bror A. (jämför n:r 44), ut för att se sig om i världen och ämnade återvända till Sverige innan årets slut. De voro tillsammans)S syskon. Färden ställdes till Swede-burg, Nebraska, där de hade en släkting.N:r 44.

Ogift man, A., 20 Ar, från Kristianstads län.

Född i hemsocknen. Reste i sällskap med sin äldre bror W. till Nebraska. (Jämför n:r 43.)

N:r 45.

Ogift man, J., 27 är, från Malmöhus län.

Född i Kronobergs län. Dräng. Hade förut flyttat till (lott-land, vid 17 års ålder, och där arbetat som dräng. Så kommit till flera skånska städer och blifvit åkeriarbetare med 15—17 kr. i veckan, därefter flyttat till en gård, där fadern var statare, och tagit tjänst som dräng. Där hade han erhållit en lön af 250 kr. om året samt mat och husrum. Hans husrum bestod af ett oeldadt skjul, däri han och två andra drängar fingo ligga. Skjulet gaf ej skydd för regn och snö, så att de kunde ibland vakna om rnornarna med sängkläderna frusna till is. Som åkeriarbetare var J. medlem af fackförening, men hade aldrig varit berörd af strejk eller lockout. Han reste till en moster, som var gift med en fariare i Oheron, North Dakota. De hade lofvat honom plats där och betalt hans biljett.

N:r 46.

Ogift man, K., 22 år, från Malmöhus län.

Född inom samma län. Byggnadssnickare. Hade haft arbete som byggnadssnickare och förtjänat 28 kr. i veckan. Detta arbete var af säsongnatur, men ovanligt var det dock ej att få arbete äfven under vintern. K. reste för att lära känna amerikanska arbetsmetoder och för att kunna spara till en summa hvarmed han kunde bekosta sig att genomgå en byggnadsskola. Till detta behöfdes, enligt hans mening, ett belopp af minst 3,000 kr. Färden ställdes till San Fransisco, Kalifornien, där K. hade en bror inom samma yrke och med en förtjänst af 5 dollar om dagen.

N:r 47.

Ogift man, K., 28 år, från Malmöhus län.

Född i samma län. Näringsidkare. Hade haft en liten speceriaffär i Hälsingborg, med endast en pojke som biträde, men affären hade inte burit sig och detta var en af orsakerna till att han etni-grerade. Färden ställdes till Hillsdale, Oregon, där han skulle uppsöka en bekant. Han hade släktingar i Amerika men hade ej haft någon underrättelse ifrån dem.

N:r 48.

Ogift man, H., 22 år, från Malmöhus län.

Fadern, som varit byggnadssnickare, var afliden. Hos modernänkan hade sonen, som var enda barnet, bott. Hade som byggnadssnickare förtjänat kr. 4\w om dagen, och fastän det var säsongarbete lyckats få arbete nästan hela året. Hade gjort besparingar så att han väl kunde kosta på sig en resa öfver Atlanten, ja äfven komma tillbaka om han ej trifdes i Amerika. Reste nu för att utbilda sig i sitt yrke, alls inte på grund af något missnöje med förhållandena. Hade tänkt resa till Stockholm, men fick så bref från en bekant i New York som bad honom komma dit. Någon släkting hade han ej i Amerika och någon bestämd plats hade han ej utsikt att få där. Tänkte återvända om några år till siu mor och hoppades då ha lärt in de amerikanska arbetsmetoderna och gjort så stora besparingar att han kunde gå igenom byggnadsskolan i Hälsingborg för att sedan bli sin egen. Var medlem af fackföreningen; förut äfven af en nykterhetsförening, ur hvilken han dock utgått.

N:r 49.

Ogift man, A., 24 år, från Hallands län.

Född i hemsocknen. Fadern hade ägt 1 u mantal, på hvilken gård, sedan denne verkställt åtskilliga nyodlingar, kunnat födas

7—8 kor samt ett par hästar. För åtta år sedan öfverlät den 1111 72-årige fadern gården åt sin näst äldste son, hvilken betalade för fast och lös egendom allt som allt .5,500 kr. En hvar af de fem barnen erhöll, sedan fadern betalat sina skulder, en arfslott af ungefär t>00 kr. Den gårdöfvertagande brodern hade ännu icke erlagt hela köpeskillingen till fadern, som vid öfverlåtelsen tog födoråd. — Sedan en följd af år tillbaka hade A. ägnat sig ät snickeriyrket. Sålunda hade han de tre senaste åren arbetat vid ett halländskt stationssamhälle under månaderna april—november och förtjänat i regel 3 kr. per 11 timmars dag. A nämnda ort, hade kost och logis belöpt sig till

(> kr. per vecka. Under vintrarna, äfven de senast förflutna, hade emigranten bott hemma hos föräldrarna eller brodern och arbetat åt brodern utan att af denne åtnjuta någon bestämd lön. Färden gick till Chicago, Iil. A:s äldste broder, som nu var42 år gammal, hade i nitton års tid vistats i Amerika, särskildt i Utah, hvarest han varit grufarbetare. En annan A:s broder, nu 30-årig, hade tillbragt 8—9 år i Amerika oeh senast, före sin affärd till hemlandet, arbetat å en järn vägsverkstad i Cliikago. Efter ett kort besök hemma återvände han nu, och i hans sällskap reste A., som köpt sin biljett dels med egna pangar och dels med pängar lånade af denne broder.

N:r 50.

Ogift man, J., 25 år, från Hallancls län.

Född inom samma län. Dräng. Hade tjänat som dräng sedan sitt 15:e år på en större gård oeh hade senast i lön 800 ler. om året samt mat och husrum, det sistnämnda tillsammans med två andra drängar i ett rum i drängstugan. Han Ifade sparat under flera år i ändamål att komma öfver till Amerika. Heste nu tillsammans med sin bror, som varit 10 år i Amerika och nu efter ett års besök i hemlandet återvände. Denne broder hade på timmerhuggning i Pennsylvanien förtjänat 3 dollar om dagen, oeh det vartill de trakterna färden nu ställdes.

N:r 51.

Ogift iiiii ii. C., 20 år, från Hallands län.

Född i hemsocknen. Dräng. Fadern var smed och ägde ett hemman, som födde 3 kor och 2 hästar. C., som hade 2 bröder oeh 3 systrar, hade dels arbetat hemma på gården och dels två år som dräng. Xu reste han till Filadelfia, Pennsylvanien, i sällskap med en kamrat (N:r 50), som jämte sin bror, hvilken varit 10 år i Amerika, också tog färden öfver Atlanten. Hans två bröder stannade kvar hemma och hjälpte fadern med gården.

N:r 52.

Ogift man, J., 19 år, från Hallands län.

Född i hemsocknen. Snickare. Fadern hade ett skuldfritt hemman, som födde 4 kor. J:s tre bröder hjälpte alla till pa gården så att där fanns inte plats längre för honom. Pä snickeriarbete hade han haft en dagsinkomst af 2'w—3 kr., men syntes denna inkomstkälla ha varit mycket ojämn och mera att räkna som biinkomst. J:s uppgifter voro oklara. Möjligen ville han icke uppge verkliga orsaken till resan. Han medföljde en bekant, som varit hemma påbesök i Sverige och nu återvände till Amerika. Denne hade dock ej tillrådt resan. Färden ställdes till New Britain, Connecticut.

N:r 53.

Ogift man, J.. 18 ¡ir. från Halland* län.

Född i hemsocknen. Fadern var kronojägare och hade alltid

framhållit för sonen att i Sverige fanns ingen framtid att vänta utan vore emigration till Amerika det enda möjliga oeh rätta. Af syskonen till J., 4 bröder oeh 1 syster, var en bror extra [-kronojägare-] {+krono- jägare+} och en annan bokhållare. Själf skulle han också ha blifvit

extra kronojägare, men till följd af vanskligheten att få ordinarie plats samt disciplinen inom yrket ville han icke ägna sig däråt. Han hade varit vägbyggnadsarbetare och erhållit omkring 3 kr. om dagen, men måste betala 2 kr. om dagen för mat och husrum åt bönderna som bodde i närheten af arbetena. Därför hade han slutat med detta arbete och vistades hemma eller arbetade i kronoparken för I-jo om dagen. Han hade två bröder i Amerika, som reste dit för 3 år sedan, och som uppgifvit sig förtjäna pa liyggnadssnickeri 4 till 5 dollar om dagen. 'Pili en af dem reste han, med New York som adress.

N:r 54.

Ogift man, A., 28 år, från Göteborgs siad.

Född i Älfsborgs län. Fadern, nu afliden, var hemmansägare, oeh vid hans frånfälle öfvertogs gården af A:s äldste

broder, den enda af bröderna som stannat kvar vid jordbruket, medan de andra öfvergått till industrien. Fädernegården födde 7 kor och ett par hästar. Vid öfvertagandet af denna utlöste brodern alla syskonen med 1,000 kr. hvardera, hvilket belopp torde utgjort, den egentliga arfslotten. A. arbetade i unga år hemma hos fadern, men valde sedermera sitt nuvarande yrke. Detta hade han utöfvat i Göteborg, hvarvid han åtnjutit en aflöning af 30—40 öre i timmen; sista tiden hade han innehaft ett slags förmansställning och i denna haft 50 öres aftöning per timme. Emigranten uppgaf sig medföra 40 dollar. Af åtskilligt att döma. lämnade han kvar i Sverige omkring 5,000 kr. Dessutom ägde han del i ett bostadshus i Göteborg, oeh värdet af denna andel belöpte sig till minst 1,000 kr. Denna förmögenhet Utgjorde resultatet dels af arfvet, dels af gjorda besparingar pa arbetsinkomsten och dels af smärre spekulationer. Emigranten var lif- och sjukförsäkrad; lift orsäkringssum man utgjorde 2,000 kr. Denna försäkring ämnade han naturligtvis vidmakthålla. A. förklaradutan vidare, att hans utvandring, som han endast afsåg skola bl i temporär, icke förestafvats af ekonomiska skäl. Han väntade sig ej kunna skaffa några betydligt större förtjänster än dem han haft. Men han ville ut för att uppnå högre arbetsduglighet och hämta rikare erfarenhet. Han hade inga släktingar, som drogo, men i stället ett stort antal vänner, af hvilka åtskilliga bodde i Manchester, N. H. Till dessa, hvilkas bref nog varit i viss mån eggande, reste han. (På återfärden från Förenta staterna sammanträffade insam-laren af dessa uppgifter med en vän till A. från Manchester, X. H. I »enne upplyste, att A. en vecka efter sin ankomst till Amerika erhållit sysselsättning som byggnadssnickare i New Britain, Conn. Hans dagsförtjänst där utgjorde 3 dollar. Men på vederbörande arbetsplats voro endast fackföreningsmedlemmar anställda, det är ett s. k. »closed shop». A. hade alltså att ingå i en »trade union», till hvilken han måste betala en inträdesafgift af 25 dollars.)

N:r 55.

Gift man, A., 41 år, från Göteborgs stad.

Född i (»öteborgs och Bohus län. Fadern var torpare under U. gård. Redan vid åtta års ålder måste A., hvars egentliga skolgång endast skall ha räckt trettio dagar, taga tjänst som vallpojke; som sådan erhöll hau mat, husrum och litet kläder. Tolf år gammal gjorde han försök med att för egen räkning odla en mosse, och efter tvänne somrars arbete skördade han här tolf tunnor hafre och sex tunnor potatis. Detta vardt också hela förtjänsten. Under arbetets fortsättning brännskadade han sig och tröttnade på hela företaget. Sedermera innehade han under kortare tidsrum anställning som hotellvaktmästare i Trollhättan och Lysekil mot en lön af 15 kr. i månaden jämte mat och husrum. Vid 17—18 års ålder tog han hyra och seglade som sjöman under två år, särskildt på traden Norrland—Holland. I allmänhet belöpte sig hyran till 20 kr. i månaden. Därefter uppehöll sig A. bortåt elfva år i Norge, hvarest han ägnade sig åt olika slag af yrkesolärdt arbete. Ar 189<> fick han sysselsättning vid bryggeri i Göteborg; och här hade han sedan dess arbetat alltjämt till någon vecka före afresan. Under de första aren åtnjöt han å denna arbetsplats en dagaflöning af 2 kr., under de senaste två, tre åren hade aflöningen belöpt sig till 3 kr. å 3’25 per 10 1 a timmars dag. — För en lägenhet på ett rum och kök i Göteborgs stad hade han nu senast erlagt en hyra af 1 (> kr. 50 öre per månad. — A:s hustru var före giftermålet cigarrarbe-terska, och under de två åren närmast efter äktenskapet gick hon ut i sådant arbete. För några år sedan inköpte A. strax i närheten af Göteborg tvänne tomter. Den ena af dem lät lian be-bygga. Sedermera hade han försålt båda två. Han påstod att han på dessa affärer gjorde sig en förtjänst af 4,000 kr. Han meddelade, att han lämnat kvar hemma 3,000 kr. och förde med sig 200 kr. Han ställde färden till Minneapolis, Minn., men ieke till några släktingar. (Han var en af de få nutida utvandrare från Sverige, som sakna släktingar på andra sidan Atlanten.)

N:r 50.

Ogift man. A., 27 år, frän Göteborgs och Bolins län.

Född i hemstaden. Handelsarbetare. Son af en handlande och medlem af en sjutal ig syskonkrets, hade emigranten mestadels varit anställd som biträde åt resande för ett par stora götcborgsfirmor. Hans löneförmåner hade utgjort fem kronor om dagen och — naturligtvis — fria 1’esor samt någon gång dusörer. Under mellankom-mande perioder af vistelse i Göteborg hade afiöningen varit 2 kr. per dag i ett för allt. Under resorna hade mat och logis i allmänhet betingat kr. 2-2f»—2-50 per dag. A:s föräldrabo var ännu ej skif-tadt, enär den fortfarande

lefvande modern satt i orubbadt bo. Emigranten påstod sig emellertid ha utsikt att fä ärfva bortåt 2,.'> kr. A biljettkontoret i Göteborg, liksom också vid framkomsten till Boston, hade han uppgifvit sig medföra 40 dollars. Han reste till Campello, Mass., där han hade bekanta.

N:r 57.

Gift man, J., 34 år. från Göteborgs och Bohus län.

Född i Kalmar län. Gjutare. Reste tillsammans med sin 44-åriga hustru. Inga barn. J:s fader var spiksmed vid A:s bruk i Kalmar län. Här började J. själf att arbeta vid tidiga ar, först såsom faderns medhjälpare. Han blef sedermera filare och hade 1897 såsom sådan en timpänning af 16 öre. Sistnämnda år flyttade han emellertid ifrån födelseorten och hade sedermera innehaft sysselsättning å skilda verkstäder i olika delar af riket. Först gick vägen till Stockholm. Här kunde han på en verkstad genom ackordsarbete skaffa sig en veckoinkomst af 19—20 kr. Vid en annan Stockholms verkstad var timpänningen 33 öre och den dagliga arbetstiden 10 timmar. Från Stockholm flyttade .1. norr ut. Under en tid arbetade han sedermera å tvänne mekaniska verkstäder med gjuterier i Gäfleborgs län. Vid dessa belöpte sig veckoförtjänsten till 18—20 kr. Härifrån drog han sig tillbaka nedåt Kalmar län och hade under någon tid i en af dess städer sysselsättning å ena-banda arbetsplats med 30 öre i timpänning och 10 timmars arbetsdag. J. bröt efter någon tid upp här och'förflyttade sig till den stora industristaden i Östergötland. Här åtnjöt han för arbete inom enahanda bransch, dels ackords- och dels stycklön, med tio timmars dag, 17—18 kr. per vecka. Nästa bonings- och arbetsort var en småländsk stad, hvarest timpänningen utgjorde 34 öre och arbetstiden belöpte sig till tio timmar per dag. Här betalade han i årlig hyra för ett rum och kök 112 kr. utanför och 150 kr. inne i själfva staden. Under de sistförflutna nio månaderna hade emigranten arbetat som gjutare i en västkuststad, hvarest tio timmars sysselsättning per dag efter ackordssystem bragt honom en veckoinkomst af 45—48 kr. I detta samhälle betalades för ett rum och kök en hvra al' 1*0 kr. per år. J. med hustru ställde nu färden till Orange, Mass. Här bodde en broder till J. Dennes yrke var gjutare. Oeh han skulle stå sig rätt bra. Men hvarför utvandrade J.? Som det synes, uteslutande på broderns enträgna uppmaningar. För någon tid sedan blef denne änkling, och han torde haft svårt att rent husligt reda sig med sina många barn. Han hade skrifvit och med mycken ifver bedt brodern och svägerskan komma öfver till honom för att — såsom det framgick af resonnemanget — sammanbo med honom. Emigranten hade dessutom sina två systrar i Amerika, bägge ute i västern. Tvänne bröder till hustrun bodde likaledes här ute, i östern. Det hade emellertid varit efter mycken tvekan, som makarna J. beslutat sig för att lämna Sverige. Ett slag på våren voro de betänkta att uppskjuta resan till hösten. J. skulle i så fall ha fortsatt arbetet på verkstaden. Men nu hade de sagt upp sin lägenhet för afliyttning den 1 april. Det var omöjligt att få hyra en annan sådan. Och så blef beslutet att resa definitivt.

N:r 58.

Ogift man. <1., 2(5 år, från Göteborgs och Bohus län.

Född i hemsocknen. G:s fader ägde en tullkvarn och hade del i en annan, hvardera med tvänne stenar, en för råg- och en för hvetc-mäld. Dessutom innehade fadern en gård, på hvilken kunde födas en häst och fyra kor. (1. hade i nio års tid arbetat som stenhuggare, dels i Sverige och dels i Norge. Här i Sverige hade han varit sysselsatt hos tvänne af västkustens förnämsta stenhuggerifirmor. Vid arbetet hos en af dessa firmor å dess drift i närheten af föräldrahemmet bodde han hemma utan att till föräldrarna erlägga någon särskild betalning för kost och logis. Han aflönades i enlighet med gällande prislista och förtjänade 40, 60 och 70 kr. i månaden. <i. tillhörde en tid en stenhuggeriarbetarefackförening, menutträdde när kontingenterna blefvo för höga. Han reste till Chicago, Hl., i sällskap ined en till Amerika återvändande barndomskamrat, hvilken haft anställning som lokomotiveldare i Chicago och under några års lopp låtit tor sin räkning i svenska banker insätta bortåt

4,000 kr.

N:r 59.

Ogift man. K., 2,'i år, från Göteborgs och Bohus län.

Född i hemsocknen. 1 närheten af ett fiskläge ägde fadern eu gärd, på hvilken kunde födas IG kor och -4 hästar och som ansågs vara värd 40,000 kr. Åtskillig gäld hvilade emellertid på gården. Aren igenom hade K., som bevistat Billströmska folkhögskolan a Tjörn under tvänne kurser, arbetat hemma hos fadern utan att erhålla någon bestämd lön. Men han saknade lust för jordbruket. Nu gaf han sig i väg. Och han visste, att i fall han ej komme att trifvas där ute och icke ens kunde förtjäna tillräckligt för återresan, sä var fadern så väl ekonomiskt situerad, att det ej var tu tal om att han ej skickade sonen det nödvändiga pänningbeloppet. Icke med några blomstrande förhoppningar, men med känsla af viss trygghet hade K. sagt farväl till sina föräldrar och två yngre syskon, ställande färden till New Vork, hvarest han hade en manlig kusin, som var snickare och *hade det mycket bra».

N:r 00.

Ogift man, P,, 25 år, från Göteborgs och Bohus län.

Född i hemsocknen. Fadern var hemmansägare; hans gård)

på hvilken kunde födas 4 kor och 2 hästar, borde, ansåg P., saluvärderas till 12,000 kr. Den låg ungefär en half mil från Göteborg, och inkomstkällorna utgjordes till stor del af körslor. P. hade en

bror samt två systrar; en af de sistnämnda var gift med en f. d.

hemmansägare, hvilken sålt sin gård i Västergötland ocb blifvit lönearbetare. Mycket förbeliållsam, förklarade emellertid P. energiskt, att han ingalunda reste på grund af ekonomiska trångmål. Det hade dock öfverenskommits att syskonen nu skulle skiljas åt. I'., hvilken icke hade några släktingar i Nordamerika, utan reste till bekanta i Rhode Island, hade alltjämt arbetat hemma på fars gården, hvarest han icke åtnjutit någon bestämd lön. Aftaladt var, att, om P. komme att trifvas i sitt nya land och ej ville vända om, den yngre brodern skulle öfvertaga fädernegården och lösa ut syskonen.•»2 emi«rationsi;tredninc!EN. bilaoa vir. utvandrahxes uppgifter.

N:r 61.

Ogift man, S., 19 ar, från ÄIfsbort/s län.

Född i hemsocknen. Äldst af tre syskon, var emigranten son till en dagsverkstorpare. På det af fadern nu innehafda torpet kunde födas en häst, fyra kor samt några nngnöt. Arrendet erlades med tre mansdagsverken i veckan, hvilka fullgjordes af fadern, nu 45 år gammal. Inkomstkällor voro mjölkförsäljning samt några körs-lor. Under tre somrar hade S. innehaft drängtjänst på den gård, hvartill samma torp hör. Löneförmånerna hade utgjort per sommar (från den 1 april till den 24 oktober) 175 kr. jämte mat och logis. Arbetstiden hade i allmänhet varit tolf timmar om dagen. Under vintrarna hade emigranten gjort dagsverken, hvilka nu senast af-lönats med en krona i ett för allt. För öfrigt hade S. biträdt fadern med torpets skötsel utan att därvid åtnjuta någon bestämd lön. Resan gick till Roston, hvarest en morbror till S. bodde och var innehafvare af ett inackorderingsställe (»boarding-house»). Denne lär ha varit hemma på besök för ett år sedan och föreföll då ha det bra.

N:r 62.

GUI man, A., 29 år, från A Ifsbort/s län.

Född i hemsocknen. Väfvare. Var gift med en jämnårig hustru, hvilken tillsammans med de tre barnen (resp. 8, -1 och 3 år) tills vidare stannade hemma. Uppfödd i torparhem, fick A., som var det äldsta af de sju barnen, lof att redan vid elfva, tolf års ålder börja arbeta rid ett bomulls- och ylleväfveri. Här var A:s aflöning i begynnelsen 50 öre för gemenligen elfva timmars arbetsdag. Under tre år arbetade han vid samma fabrik, och under de två sista åren belöpte, sig hans daglön till en krona. I allmänhet bestod sysselsättningen här uti smörjning af maskinerna. Nu öfvergick A. till väfveriafdelningen inom denna industri och innehade under ett par års tid sådan sysselsättning i Borås. Här var aflöningen 2 kr. per 10 1 a timmars dag. Därefter tog han anställning som väfvare vid ett linneväfveri inom landsbygdens industridistrikt, och här arbetade han under mer än nio år, endast med undantag af exercistiden. Under de senaste sex åren hade lönen vid denna arbetsplats varierat mellan kr. Ho och 1 -sr»; blott i mera sällsynta fall hade ilen gått upp till kr. 2';io per dag. Arbetstiden hade varit 10V* timmar, utom

lördagar, dä den inskränkts till 9 timmar. A. ägde förr en stuga i trakten, han hade ärft den eft.er svärföräldrarna; för ett par år sedan sålde han den för 150 kr. Därefter hyrde han under18 månader ett rum och kök hos arbetsgifvaren, betalande i hyra per vecka -1 kronor. A arbetsplatsen uppkom strid om arbetarnes föreningsrätt, och i början af juli 190(5 etablerade arbetsgifvaren lockout. Någon tid därefter hemställde arbetsgifvaren hos vederbörande myndighet om vräkning af de sålunda utestängda arbetare med familjer, hvilka bebodde lägenheter tillhöriga arbetsgifvaren. Denna ansökan afslogs. Ny sådan ingafs i november. Och dävill-fors densamma. Dessförinnan hade emellertid A. med familj flyttat ifrån den af dem förhyrda lägenheten. — Ansedd som en af upp-hofsmännen till den omstridda fackföreningen, vardt han af vederbörande arbetsgifvare meddelad, att han vore för beständigt afskedad. oafsedt huru striden för öfrigt än komme att aflöpa. Såsom utestängd medlem af Svenska Textilarbetareförbundet åtnjöt A. under tjugu veckor ett understöd från förbundet af 13 kr. pr vecka. Sedermera erhöll A. sysselsättning på annan plats inom yrket, men förtjänade blott 11 — 12 kr. i veckan. Sedan några ar tillbaka medlem af 1. O. Gr. T., hade A. tillhört nykter hetsfolkets sjuk- och begrafningskassa. Resan ställdes till Rockford, Ill. A. hade här en vän. Denne hade icke blott, lofvat skaffa honom arbete, utan äfven lånt honom pängar till biljetter och tio dollar dftrutöfver. Af vänner i Sverige hade A. fått låna 75 kr. för familjens upphälle tills vidare. Samtidigt med A. afreste till Amerika tre andra ortsbor, af hvilka två tillhörde den utestängda arbetarkåren.

N:r 03.

(► gift ma», A., 2!* år, från Alf sborgs län.

Född i hemsocknen. Snickeriarbetare och sagare. Fadern hade ägt en gård, hvilken inom släkten nedärfts genom flera generationer. A denna gård — 3 is mtl — kunde födas 10 kor och 3 hästar. För några år sedan öfverlät fadern densamma till sin äldste son mot en köpeskilling af 10,000 kr. Pä gården hvilade emellertid en hypoteks-skuld af 2,000 kr. Så försålde faderu en del lösegendom och verkställde en ganska godtycklig utskiftning till barnen, som voro sju stycken, fem söner och två döttrar. Ett par, tre af syskonen — bland dem A. - tingo 2.000 kr. hvardera, de öfriga erhöllo mindre belopp. Den gårdsöfvertagande brodern hade inlöst sina förbindelser till fadern, och arfslotterna voro nu i kontanta pängar meddelade samtliga de andra barnen. Som pojke arbetade A. hemma på gärden. Aderion år gammal tog han plats vid en sågkvarn i trakten, hvarest han som eldare under två månaders tid hade en dagaflöning af 1 kr. 50 öi-e. Han bodde och åt i föräldrahemmet och här läm-»ade han lejonparten af denna sin inkomst. Sedermera innehade han sysselsättning som schaktningsarbetare vid byggande af Väster-götlands—Göteborgs järnväg; bär varierade aflöningen mellan kr. I'7S och 225 per elfva timmars arbetsdag. Därefter vardt A. så-gare. Oeb under två års tid förtjänade han två kr. om dagen. Äfven under de bägge sistnämnda arbetsperioderna bodde oeh åt A. i föräldrahemmet, hvarest han lämnade en stor del af förtjänsten. Sedermera biträdde han vid uppförande af en ny hufvudbyggnad å hemgården utan att härför mottaga någon bestämd ersättning. Så lämnade A. för en kort tid hemtrakten oeh gaf sig i väg upp till Stockholm och dess omnejd. Som snickeriarbetare vid kasernbygget å Rindön hade han en timpänning af 42 öre oeh tio timmars arbetstid. Därefter var han sysselsatt i Stockholm inom samma arbetsbranseh, åtnjutande en timpänning af 58 öre. Detta var 1904. Aret därpå arbetade han hos en byggmästarfirma i Göteborg, men mot en timpänning af blott 40 öre. I fjor sommar hade han sysselsättning vid en sågkvarn i hemtrakten, oeh detta arbete inbragte honom två kr. om dagen och maten. TJnder sistförflntna år hade han utfört snickeri- och annat arbete mot växlande betalning. Han meddelade, att han förde med sig 25 dollars samt lämnat kvar i hemlandet 2,00(1 kr. Han var lifförsäkrad for 5,000 kr. I Amerika hade han tvänne af sina bröder. Den ene var handelsresande, den andre snickare i Neweastle, Pennsylvanien. A. reste till den senare, som sannolikt skaffat honom arbete vid ditkomsten. Något slags misshällighet syntes ha uppstått mellan A. och den gårdsöfver-tagande brodern, hvilken ansågs ha »skott sig* på de öfriga syskonens bekostnad.

N:r 04.

Ogift man, J., 23 år, från Alfsborgs län.

Född inom länet. Lokomotiveldare. Fadern var lokomotivförare och åtnjöt i denna sin befattning en lön af 200 kr.

i månaden. Sedan J. genomgått fullständig folkskolekurs, erhöll han anställning å Dalsland—Norges järnvägs verkstad som eldare oeh förtjänade 1 kr. å l’2ö per 10 timmars dag. Sedermera hade han utöfvat enahanda sysselsättning vid Bergslagernas järnvägsverkstad i Åmål oeh statsbanornas verkstad i Luleå. Aflöningen a den förra arbetsplatsen belöpte sig till kr. 1,00 oeh å den senare till kr. 2,40 per dag. Ar 1903 erhöll han anställning vid Göteborgs -Borås järnväg såsom lokomotiveldare. Denna befattning hade han sedermera innehaft hela tiden intill kort före afresan. Aflöningen hade varit 2 kr. 50 öre per dag jämte milpängar; den månadtliga inkomsten hade belöpt sig till 95—100 kr. I Borås hade han betalat för ensamt rum 10 kr. i månaden samt. 1 kr. per dag för maten. För de nätter han under sin tjänstgöring måst tillbringa i Göteborg, hadejärnvägen betalat hyresersättning. .T., som ansåg sig ha något litet att vänta, förklarade i ganska frejdig ton, att han inte trifdes i Sverige. Nu reste han till Minneapolis, Minn., hvarest han hade en farbror, den där ägde en farm och som sändt honom pängar till biljetten.

N:r 65.

Ogift man, J., 20 år, från Alfshori/n län.

Född inom länet. Martinsmidesarbetare. Fadern var hemmans ägare. På gården kunde födas 3—4 kor och en häst. Mangårds-byggnaden innehöll endast två rum och kök. För gården betalade fadern vid inköpet för aderton är sedan 2,800 kr. Efter en del sedermera verkställda nyodlingar och förbättringar torde den för närvarande betinga ett pris af 4,000 kr. Men fadern häftade i halft-annat tusentals kronors skuld. Inkomstkällorna på gården voro smörtillverkning (medelst handkärna) samt uppfödning af nngkrea-tur. Förut hade körslor kunnat inbringa något, men detta hade nu i det närmaste tagit slut. J. ansåg, att jordbruket i hans hemtrakt på Dalsland var ganska vanskligt. Somrarna voro i regel torra. Frost, inställde sig tidigt pä höstarna. Frakten af kalk dit blef oskäligt dyr. ingen föreningsverksamhet hade kommit till stånd bland traktens jordbrukare. Försök med mejerier hade gjorts af enskilda, men de hade misslyckats. Mjölken där kunde i allmänhet säjras vara mager. — Faderns skatt belöpte sig till 80 kr. per är. Äldst af fem syskon, begynte J. vid tolf års ålder arbeta hos andra. Under fyra år var han sysselsatt hos en handlande i hembygden, arbetade i dennes trädgård o. s. v. Han bodde i fädernehemmet hela donna tid, men åt hos arbetsgifvaren, som under sista sommaren betalade honom i kontant lön (¡5 kr.; — begynnelselönen hade varit blott 25 öre per dag och maten. Sedan J. därefter under en kortare tids förlopp arbetat hos bönder i hemtrakten, reste han till Sarpsborg i Norge, hvarest han under åren 1004 och 1905 var sysselsatt med byggnads- och annat arbete. På våren 190(i fick J. anställning i Trollhättan såsom arbetare i martinverket, där han stannade till tre veckor före afresan. Här utgjorde aflöningen 30 kr. per fjortonde-dags-termin; den dagliga arbetstiden var 11 timmar. Mat och husrum betingade i Trollhättan 9 kr. 50 öre per vecka, 'iå var emellertid rummet ganska litet. J. hade själf hopsparat 1'ängarna till biljetten och ägde något därutöfver. J:s färd gick *'ill Michigan. Här hade han en kusin, som var grufarbetare, hade vistats i Amerika något år och skickat hem till hustru och barn i Sverige ungefär 800 kr. J:s skolgång vardt rätt begränsad, hvi 1 -“»o» 5ket han så mycket mer beklagade som han haft en stark håg för läsning. Det var hans afsikt att vända tillbaka till fäderneslandet..

N:r 66.

Oirifl man, J., 25 år, från Älfsborgs län.

Född i hemsocknen. Yrkesolärd arbetare. Fadern, som var timmerman, ägde i närheten af en järnvägsstation en liten lägenhet, på hvilken kunde födas en ko. Särskildt under .l:s uppväxttid var det mycket knappt i hemmet. Af de nio syskonen — den äldsta var nu 30, den yngsta 15 år plägade sex, sju vistas i hemmet på en gång. Och under vintrarna brukade hela familjen, sålunda bestående af 8—9 personer, tillbringa nätterna i köket — det vardt nämligen för dyrt att elda upp hela boningsrummet: veden måste här köpas. — Redan vid åtta ars ålder började J. arbeta hos andra, nämligen i jordbruket. Hans aflöning under de första fyra, fem åren belöpte sig till 12—15 kr. för sommaren och allting fritt. Efter konfirmationen tog .1. drängtjänst hos en hemmansägare mot en årslön af 100 kr. Här måste han ligga i köket, hvarest också några af husbondens söner plägade ha sin sängplats. Samtidigi ät han vid husbondens bord. Denna plats innehade han emellertid blott ett år och ägnade sig sedan åt

byggnadsarbete. Under flera somrar var han sysselsatt med sådant, mestadels i Västergötland. Aflöningen varierade mellan kr. 2t>o—3 kr. pr tio timmars arbetsdag. Vintertiden bodde emigranten i regel hemma hos föräldrarna vanligen ntan att ha något att förtjäna. Under de två senast till-ändagångn» åren hade •!. varit sjöman. Strax efter sistlidne jul afmönstrade lian från en Stockholmsångare, hvarest hyran hade varit 50 kr. i månaden. Ej mindre än fem af emigrantens syskon hade gätt före öfver Atlanten. I >en äldste brodern d ref skrädderi verkstad i Chicago. Ill., och lär ha haft framgång. Två andra bröder bodde likaledes i Chicago. En fjärde broder var sågverksarbetare i Cadillac, Mich., och den femte emigranten frän syskonkretsen var en syster, numera gift där ute. •!. reste till Cadillac; den därboende brodern hade skickat honom biljett.

N:r 67.

Ogift man, A., 2(i år, från Skaraborgs län.

Född i hemsocknen. Snickare. Fadern var grofarbetare, och i hemmet vistades A. tills han nått femton års ålder. Han tog dä drängplats, hvilken från början af juni till oktober gaf honomtn lön af 20 kr. jämte mat och husrum. Hela följande år tjänade lian på sammn ställe mot en lön af 60 kr. jämte fritt vivre. Han bodde i köket‘tillsammans med en eller två andra ynglingar oeh åt vid sa in ma bord som husbonden. Arbetet var strängt nog, och detta 1 all synnerhet under sommaren. Arbetsdagen riickte då från kl. 1 2 (i pa morgonen till kl. 10 11 på kvällen, och det gafs knappast

någon rast efter måltiderna. Under de två därefter kommande somrarna innehade A. enahanda plats på annat ställe. Den kontanta lönen utgjorde här 7f) kr. för den första och 95 kr. för den andra sommaren. Arbetet var lindrigare, maten och husrummet bättre än hos närmast föregående husbonde. Under vintrarna biträdde han en svåger, som var snickare. 1900 pä våren tog A. åter drängplats oeh fick här i kontant lön för tiden 1 april—24 okt. 135 kr. Under följande vinter arbetade han hvar som helst och med hvad som helst samt mottog på våren 1901 anställning som biträde eller betjänt !|t en resande för en Sköfdefirma. Denna syssla innehade han ett, års tid och åtnjöt därunder i månadslön 20 kr. samt allting Iritt. Nu kom första värnpli Ictsöfningstiden. Sedan denna var tilländagången — framme mot hösten 1902 begynte A. samarbeta med en svåger inom möbelsnickeribransehen. Under de senaste t vän ne somrarna hade lian varit sysselsatt inom byggnadsfacket och därvid haft en timpänning af 25—30 öre samt en arbetstid varierande mellan 10 och ll1/* timmar pr dag. Under de senaste vintrarna hade A. varit sysselsatt med möbelsnickeri, som, äfven °ni arbetet utsträcktes till 12 timmar om dagen, ej gifvit mer än I kr. 50 öre pr dag. A. har då samarbetat med svågern, bott hos honom och betalat denne 75 öre pr dag för hel inackordering. — Vid afresan förfogade A. öfver 300 kr., hopsparade under årens lopp. A synes ej ha några släktingar i Amerika. Han reste till Rock-l(>rd. Ill., och skulle där vända sig till en bekant.

N:r 68.

Ogift man, A., 19 år, från Skaraborgs län.

Född i hemsocknen. Sjöman. A:s aflidne fader var byggnads-och möbelsnickare. Vid sidan af dessa näringsfång arrenderade han ett torp, på hvilket kunde födas tre, fyra kur och alltemellanåt en häst. Han var ägare till åbyggnaderna, bland hvilka bostadsbyggnaden upptog två rum och kök. Arrendesuininan för torpet var 120 kr. Pr år. Ehuru fadern dog för 5—ti år sedan, hade torpet först nu I'å varen afträdts. Modern hade nämligen arrenderat och brukat 'letsamma i förening med en äldre, nu 20-årig son. Modern satt kvar i orubbadt bo. Hemmets nettotillgångar kunde uppskattas till -.000 kronor. A. hade fyra bröder och två (gifta) systrar. En brodervar yrkesarbetare i Stockholm. Den härofvan nämnde brodern skulle ha gjort sällskap pä »Ivernia», men fick vänta till nästa lägenhet med < 'unardlinjen. Därute i Amerika lefde de två andra bröderna. I>en äldste af ilem var nu 40 år och hade tillbragt 16 år pa andra sidan; han var musikdirektör och bodde i Duluth, Minn. Till honom, som sändt båda bröderna pängar till biljetterna, reste A. Den andre brodern var kapten inom frälsningsarmens skandinaviska afdelning i Förenta staterna. Under de tro senaste somrarne hade A. varit anställd ä fartyg, trafikerande Vänern. Sommaren 15)06 åtnjöt han on hyra af 65 kronor i månaden. Under vintrarna hade han arbetat i hemmet. — A. förklarade, att han icke på några villkor skulle ha velat resa öfver till Amerika, ifall han ej haft de två bröderna där ute.

N:r 69.

man, V., 20 år, från Skaraborgs län.

Född inom länet. Skomakare. V. hade vuxit upp på en bondgård och hade sju syskon, af hvilka fem fortfarande vistades i föräldrahemmet. Detta var emellertid icke längre beläget pa rama landsbygden. Ty fadern sålde för åtskilliga år sedan sin hemmans-del och köpte en tomt med åbyggnader vid-ett af länets största stationssamhällen. Bostadsbyggnaden inrymde sex lägenheter, iyra om två rum och kök samt tvänne om ett rum och kök. Tomt och byggnader voro taxerade till 17,000 kronor. Hälften af köpeskillingen var inbetald, och V:s fader torde vara ägare till omkring 8,000 kr. Fadern utförde intet förvärfsarbete. Hyresintäkterna belöpte sig till ungefär 100 kronor i månaden, inklusive famil jens egen hyra för en lägenhet på två rum och kök. V. hade arbetat inom skomakareyrket under 4 1 i år. Senast hade han arbetat vid det nämnda stationssamhället och där åtnjutit en veckoaflöning af 12 kronor, allt som allt. — Fadern hade bisträckt honom pängar till biljetten. V.. hvars färd gick till S:t Charles, Ill., hvarest han hade en bekant, förklarade uttryckligen, att han närde ingen fruktan för värnplikten. Han ville emellertid ut och se sig omkring i världen.

N:r 70.

(iift mnn, A., 43 år, från Skaraborgs län.

Född i hemsocknen. Han reste nu ensam och lämnade tills vidare kvar i Sverige sin 33-åriga hustru samt makarnes fyra barn, det äldsta tolf. det yngsta sex år. A:s ännu lefvande fader hade varit arrendator af en gård, på den tirlen ägd utaf magister Z. och senare af dennes arfvingar. Hos de sistnämnda blef A. sedermera rättare och innehade denna anställning under en följd afår. Lönensom rättare var 200 kr. i kontanta pänningar pr år samt en stat af 8 lil. råg, 10 hl. hafre, 80 liter hvete och 500 kannor mjölk jämte bostad, utgörande ett rum och kök samt en kammare utan eldstad. —- För .«ex år sed in öfvertog A. på sju års arrende gården 1\., ägd af bemälda arfvingar samt belägen något Öfver en mil från närmaste, stad. Ifrågavarande gärd — 1 mtl med 22,800 kronors taxeringsvärde — omfattade 100 hektar, däraf .'?2-r> åkermark samt <>7•;» betesmark och skog. Här hade A. brukat kunna föda två hästar samt 15 ä 20 kor; — det sistnämnda antalet hade dock nödvändiggjort inköp af foder. Under en del af arrendetiden bodde vissa af ii garn e på gården, och »corps de logis innehades icke af A., som disponerade de tviinne Hyglarne, innehållande tillsammans fem rum och två kök, samt öfriga byggnader. I arrendet ingick en en-bladig ramsåg, som kunnat inbringa 100 å 200 kr. pr år. Tviinne trädgårdar voro anlagda på gården. Ilen ena var gammal, dennas af-kastning hade ägarne förbehållit sig. Den andra var till stor del relativt nyplanterad; dennas förhållandevis ringa afkastning tillföll A. såsom arvode för skötseln. l'å gården fanns ett litet torp, eller rättare sagdt en backstuga med en jordbit: härför betalades ett, årsarrende af femton kr. — l>en egentliga kreatursstocken och största delen af redskapsförrådet utgjorde gårdaägarnes tillhörighet. A. hade att betala i ärligt arrende 1,200 kr.; — af detta belopp räkna-nas två hundra kr. säsom hyra för kreaturen och redskapen. Betalningsterminerna voro månatliga. Detta arrendebelopp uppbragt.es hnfvudsakligen genom mjölkförsäljniug. I början af arrendetiden kunde A. afytti-a 100 liter mjölk pr dag, men denna kvantitet sjönk •sedermera ner till hälften. Under hela tiden betalades mjölklitern med 7 1 ,* öre. Skjutsar och uppfödning af ungnöt voro andra inkomstkällor. Jämförelsevis, stora sådana behöfdes. A. måste hålla tvänne drängar, hvilka betalades med 200 kr. hvardera pr år jämte öfligt kost- och logishall, samt en tjänarinna, hvars årslön — förutom mat och husrum — var 125 kr. — Drängarne bodde tillsammans i en kammare, och samtliga tjänare åto vid samma bord som hus-bondfolket. — Dessutom fick A. under somrarna lega en hel del dag sverken, för hvilka han betalade 1 kr. 50 öre pr st. i ett för allt. Deh så skatten! Den belöpte sig till 150 kr. under hvart och ett af de senaste åren.

Och resultat? Jo, arrendet, bar sig alls icke för A. Under årens lopp hade han förlorat minst 200 kr., oeh detta i trots däraf att Hgarne nöjde sig med ett par, tre hundra kronor mindre än de skulle ha haft för det senaste året. Agarne synas för öfrigt ha varit rätt tillmötesgående. Arrendekontraktet utgick ej förrän 15)08. Men det °aktadt beviljades A. afträde redan i år. Ute i Amerika hade A. två bröder och två systrar, och där lefde nästan alla släktingar tillhustrun. A:s syskon hade vistats i sitt nya land lti—19 år hvartdera. Den ena af bröderna var anställd

vid en brädgård i Denver. Col. Den andra bodde likaledes i Colorado, hvarest han var guld-grnfvearbetare. Båda t va hade sänd t hem åtskilligt med pängar oeh dymedels underhållit fadern under de senaste åren. Af gnld-grufvearbetaren, som skickat lejonparten, hade A. lånat ett mindre belopp. För resan o. s. v. hade han fått ytterligare låna 100 dollar af dessa bröder, till hvilka han nu ställde färden.

N:r 71.

Og-ifl man, F., 17 år, från Skaruborgs län.

Född i hemsocknen. Han var en självfägares son, hvilken vid unga år måst gå ut och tjäna som bonddräng. Fadern ägde invid en station a västra stambanan och i V» mil från närmaste stad en gård (1 i it mtl), på hvilken kunde födas sex kor, ett par oxar och en häst. Gårdens taxeringsvärde belöpte sig till 10,000 kr., och fadern var icke gäldbnnden. Syskonen voro emellertid åtta stycken, af dem sex vuxna. Och ekonomiska förhållanden hade nödgat F. att inneha drängplats hos hemmansägare under 1 V ? års tid. Lönen hade varit utom kost och logis: under första sommaren (6 mån.) 110 kr., under andra sommaren 12;') kr. och under den tilländalupna vintern 100 kr. F. hade bott i en drängkammare tillsammans med två andra kamrater. Färden gick till S:t Paul, Minn. Här hade .1. en bror samt en gift syster. Brodern, som vistats i Amerika i fem års tid, var snickare och åtnjöt under vissa perioder en dagaflöning af 3 1 s dollar. Han hade lofvat F. att skatta honom arbete att genast tillträdas. Fyra andra emigranter från F:s hemtrakt befunuo sig ombord pa denna Atlanterångare.

N:r 72.

Gift man, G., 86 år, från Skaraborgs län.

Född i Stockholms län. Kalkbrännare. G. hade hustru och två minderåriga barn, som alla följde honom öfver till Amerika. Han hade varit maskinist och eldare först, men slutat med denna sysselsättning sedan han bief gift, dels för att det var nattarbete och dels för att, fabrikens bostäder varit så svära att bo i. Därefter hade han blifvit kalkbrännare och förtjänte härpå 900 kr. pr ar. Bodde dä i eget hem. lieste till Worthington, Minnesota. Hade två bröder och en syster i Amerika; den ena brodern, som var sta* tionskarl och förtjänade 3 dollar om dagen, hade lofvat skaffa honom plats. En svåger i Worthington betalade biljetterna för hela familjen.N:r 73.

Oifl man, .1., 52 år, från Värn/lantis län.

Född inom länet. Alltifrån ynglingaåren hade han ägnat sig at garfveriyrket ooh representerade ett döende näringsfång, nämligen beredningsgarfvarens. Under 27 ;irs tid hade. .1. innehaft ett hered-ningsgarfveri, omfattande fyra kalk- och sex barkkar. Till garfve-riet hörde en jordtäppa, på livilken kunnat födas en ko. Det, var en tid då .i. kunnat göra sig en årlig inkomst pä 1,000 kronor med skinn- och hudberedning. Men i den mån traktens bönder och befolkningen i allmänhet antagit bruket att sälja hudar och skinn till uppköpare i stället för att låta bereda dem, samt självfva köpa lääder eller färdiggjorda skodon, hade hans årsintäkter sjunkit ned till •'i—400 kronor. Allt det beredningsgods, J. mottog hösten 1906, skulle ha gifvit honom en förtjänst af blott, 150 kr. Då lade han ned rörelsen och öfverlämnade det inkomna godset åt sin starkare konkurrent pä platsen. — Han sökte en poststationsföreståndarebe-fat.tning i trakten, men fick ej densamma. J. hade varit gift öfver ett kvarts sekel och hade nio barn, det äldsta 25 ar, det yngsta 19 månader. Det, äldsta barnet var en flicka, som allt ifrån födelsen haft svaga ögon. Hon hade ej kunnat gå i någon skola och var ur stånd att arbeta utanför hemmet. Ett af de yngre barnen led likaledes af ögonsjukdom. Hustrun och tre helt förvärfsodugliga barn stannade hemma. De små fastigheterna J. ägde voro ej försålda, Utan familjen bodde kvar där. Egendomens värde torde gått npp till 1,300 kr., men på densamma hvilade en ganska stor skuld. — Tvä af J:s barn voro ute på arbete i Sverige och fyra, två söner och två döttrar, hade gifvit sig öfver till Amerika. De tvänne döttrarna. hvilka vistats på andra sidan resp. 7 och 4 år och af hvilka den ena numera var gift, hade under årens lopp sändt hem som gåfva till föräldrarna bortåt 2,000 kr. De bägge sönerna voro sågverksarbetare borta i Hoquiara i Washington. De hade ingenting kunnat skicka hem. Den ene var för resten sjuklig. Fadern reste till dem. De hade emellertid afrådt honom frän att utvandra vid så långt framskriden ålder.

• I. hade tydligen haft öfverdrifna förväntningar om bekvämligheterna ä atlanterångarens tredje klass. Tidt och

ofta klagade han öfver den stora skillnaden mellan verkligheten och skildringarna i de prospekt och brochyrer, linjens agent tillsändt honom pä hans (‘gen begäran. Uppgiftssamlaren ställde vid ett tillfälle till .1. och några andra, bredvid honom stående emigranter denna fråga:

— Om jag för ett par, tre. veckor sedan hemma hos er i G. hållit ett föredrag, fullständigt sanningsenligt skildrande förhållan-(lena inom tredje klass här på »Ivernia», — hvilken skulle ni lia trott: mig eller emigrantlinjens brochyrer?

— Vi hade nog trott brochyrerna, blef svaret.

N:r 74.

Ogift man, 1’., 15 är, från Värmlands län.

Född i hemsocknen. Dräng. Fadern var timmerhuggare och hade vistats i Amerika sedan 7 ar tillbaka. Han emigrerade dä hustrun dog; hade äfven två söner i Amerika. P. hade först varit hemma på gården, som fadern sedermera vid sin afresa sålde, och sedan kommit till sin mormor. Därefter hade han tagit plats som dräng och hade mat, husrum och kläder till att börja med, men sista året hade han fått äfven 50 kr. kontant. Endast en af bröderna var kvar i Sverige, däraf en minderårig som bodde hos mormodern. Färden ställdes till S:t Paul, Minnesota, där P. skulle fä plats på broderns farm. Brodern hade betalt biljetten för honom.

N:r 75.

Ogift man, .1., 28 år, från Värmlands län.

Född i hemsocknen. Träarbetare. Fadern, soldat vid Lifrege-mentets grenadjärer, rycktes bort när .1. var sex år gammal, och modern var ensam med fem barn, fyra söner och en dotter. Så snart pojkarna det möjligen kunde, måste de ut och arbeta för sitt eget uppehälle och för bisträckning åt modern. Själf gick hon ut på förvärf sar bete. .1. hade flera somrar haft tillfällig sysselsättning hos bönderna i trakten, när han vid femton års ålder flyttade från hemmet och tog plats som bonddräng. I fyra års tid innehade han sådan tjänst på olika ställen, och under det sista af dessa år åtnjöt han en lön af 150 kr. i reda pänningar. Under denna sin drängtid bodde han dels i ett ensamt rum, dels — och oftast — tillsammans med en kamrat. Maten kunde betecknas som jämförelsevis god å alla ställena. .J. gick sedermera öfver till industrien. Han blef först sågverksarbetare och gjorde sig som sådan en dagsinkomst af 3—4-kr. sommartiden. Under vintrarna sysslade han med skogsarbete och skattade sig en daglig förtjänst af i allmänhet kr. l'so. De senast förflutna tre aren hade han utfört träarbete vid husbyggnader etc. Timpänningen hade varit 2* och senast 35 öre; arbetsdagen tio timmar. Vid ackordsarbete kunde han under sommaren komma upp till en dagsinkomst af 5 kr. J. medförde,* uppgaf han, 50 dollar. J. hade haft sitt egentliga hemvist hos modern, ända till dess dennauflcil hösten 15*06. Tillsammans med sina utvandrade bröder hade han under ñera år fått sörja för hennes uppehälle. Het var två af bröderna som förut emigrerat. Den ene, som tillbragt åtta är där ute, var marmorslipare och skulle ha förtjänt rätt mycket. Han hade varit hemma ett par gånger och skickat åtskilligt med pängar. Till dessa, som bodde i Proctor, Vermont, reste J. i sällskap med en 15-årig systerdotter.

N:r 76.

Ogift. mun. E., 19 år, från Värmlands län.

Född i hemsocknen. Dräng. Reste tillsammans med sin 17-

årige broder. (Jämför nr 77.) Fadern arrenderade ett utbrukadt hemman, på hvilket kunde födas 3—4 kor och l häst. En son var kvar och hjälpte fadern att bruka gården. De voro tillsammans 10 syskon. De nu emigrerande bröderna hade haft tjänst som drängar; den ene af dem hade haft i lön 100 kr. om året samt mat och husrum. Nu roste de till Engelville, North Dakota, där en bror hade

tjänst vid en farm och där han lofvat att flfven skaffa dem plats.

De visste ingenting om broderns omständigheter och icke heller hvilka löneförmåner de skulle få. För den äldre

af de båda bröderna hade brodern i Amerika betalt biljetten. De uppgåfvo som en af orsakerna till resan att de önskade undvika värnplikten.

N:r 77.

Ogift man. A., 17 år, frän Värmlands län.

Född i hemsocknen. Dräng. Reste tillsammans med en äldre

broder. (Jämför nr 76.)

N:r 78.

Ogift man, J., .19 år, från Värmlands län.

Född i hemsocknen. Yrkesolärd arbetare. Fadern var förut staträttare, men arrenderade nu sedan några är tillbaka en gärd, l'å hvilken kunde födas åtta kor och två hästar. Arrendet gällde för fem är i sänder mot ett årligt belopp af 250 kronor. Denna ‘Wrendesumma måste tagas in dels genom uppfödning af gödkalfvar och ungnöt, samt. dels — och hnfvndsakligast — genom skogskörslor. •'len på våren 1907 måste fadern taga dräng i sin tjänst. Arrendet har sig nätt och jämt, och det skulle näppeligen ha varit möjligt *'j>' honom att reda sig under de senaste två åren, ifall han ej erhållit pänningehjälp frän de utvandrade sönerna. Emigranten J.hade sju syskon, af h vil ka tre ännu voro minderåriga. Af de äldre hade tvänne utvandrat till Amerika, hvarest de vistats resp. 4 och 2 ar. De voro stab b) äggar e vid ett sågverk i Straight, Penn., och hade skickat hem-åtskilliga pänningebelopp. Dessa utvandrade bröder hade likaledes sändt en del af pängarne till biljetten för som också reste till dem. .1. hade en vinter haft anställning som vaktmästare vid ett brukshotell i Värmland mot mat och husrum, men ingen lön; — drickspängarna gingo emellertid i regel upp till 40 kr. i månaden. Det sistförflutna aret hade han arbetat i mälteriet vid ett bryggeri och förtjänat (io kr. under vintermånaderna med 10 1 ^ timmars arbetsdag. Då bodde han i ett kök hos en änka och betalade i hyra fi kr. pr månad.

N:r 79.

Oarift in a ii, I)., Hi år, frän Värmlands län.

Född i hemsocknen. Hemmason. D. var föräldralös, och hans föräldrar hade inte lämnat någonting efter sig. Han hade bott hos sin bror, som var hemmansägare ä en gård som födde 3 kor, men där fanns nu ej längre plats för honom. Därför hade han beslutat sig för att resa. Färden ställdes till en kusin, som var butikägare i St. Paul, Minnesota, och som lofvat honom anställning i sin butik. Hur kusinen hade det i öfrigt visste han inte, och inte heller visste han hvilka löneförmåner han skulle få.

N:r 80.

Ogift jhuii, .!., 17 år, från Värmlands län.

Född i hemsocknen. Son till en grufeldare, hade sju syskon, det äldsta 30 år och han själf näst det yngsta. Faderns aflöning som eldare belöpte sig till 12 öre pr timme, och arbetstiden var 12 timmar pr dag. Med denna aflöning följde en bostadslägenhet på ett rum och kök samt en jordtäppa, pä hvilken kunde skördas sex tunnor potatis. Kn tid bodde alla barnen hemma, och då gjorde trångboddheten sig nog så starkt gällande. - Under de senaste två åren hade J. varit sysselsatt med bergsprängning, och sommaren 1901) kunde hans dagsförtjänst uppgå till ö kr., —en höjd, som den dock mera undantagsvis nådde. Pängar till biljetten hade .1. fått sig tillsänd frän en vän. som bodde i Moline, Ill. .1. reste till denne,

hvilken tillförsäkrat honom arbete mot en aflöning af 25 dollar i månaden och allting fritt.N:r 81.

Ogift man. P., 19 är, från Värmlands län.

Född inom länet. Styffadern var bruksarbetare och åtnjöt en dagaflöning af 8 kr., till hvilken lön kom ett rum och kök samt vedbrand. I hemmet vistades nu P:s tre yngre halfsyskon jämte modern och styffadern. P. har arbetat inom trämasseindustrien, inom jordbruket, vid skogsdrift och inom järnhandteringen. Han började vid en

massefabrik när han var femton ar gammal, och inom denna industri har han mestadels varit sysselsatt. Hans aflöning där har under de senaste åren varierat mellan 2t>o och 3 kr. pr 10 oeb 11 timmars arbetsdag. För ett par år sedan innehade P. plats som dräng hos en arrendator, hvilken betalade honom 190 kr. i kontant lön för hela aret. Senaste vinter hade han såsom timmerhuggare och timmerkörare förtjänat kr. 2t>o om dagen. Utom under tiden för drilngplatsens innehafvande hade han i regel bott i hemmet, pä sistone betalande 30 kr. i månaden för mat och husrum. Biljetten hade P. köpt dels för af lönen hopsparade oeh dels lånade pängar. P. ställde kosan till en bekant, i New York.

N:r 82.

Ogift innu, P., 16 år, från Värmlands län.

Född i samma län. Fadern hade en liten gård, som födde 3 kor. Ilen var skuldfri och brukades af honom själf. Barnen, 2 söner och 1 dotter, hade lämnat hemmet. P. hade till en början haft arbete hemma på gärden, men sedan blifvit utearbetare vid en fabrik, «lär han erhållit en dagsinkomst af kr. 2'so. Arbetet hade varat hela året om. Han reste nu till S:t Paul. Minnesota, där han hade flera kusiner och en annan släkting som bade farm. Till denna sistnämnda (jämför nr 84) reste han, men han hade ej fått löfte om plats.

N:r 83.

(iift man, A., 32 år, från Värmlands län.

Födil inom länet. Riktare. Uppvuxen vid ett värmländskt bruk och son — förresten enda barnet till en järn bruksarbetare, hade

A. endast haft verksamhet inom järn- och stålindustrien. Denna sin verksamhet begynte han vid 14 års ålder i egenskap af släggare vid en fjäderfabrik. Da tick han nöja sig med f) örea timlön. Vid 17 års ålder vardt han riktare. Och det var denna sysselsättning, sem han sedermera alltjämt utöfvat dels vid L:s och dels vid M:s bruk.7(> EMl'SKATIO.NSUTREDNINOE.V BILAGA VII. l'TVANURARNBS l'l’PGIFTKR.

Tjugu år gammal, gjorde sig A. ’JOO kr:a årsintäkt, hvilken steg till 1,200 kr. fem år efteråt. Under hvart och ett af de senaste åren hade han förtjänat. 1,400 kr., till hvilken inkomst fogades ett rum och kök. Skatten hade på sistone belöpt sig till !I2 kr. pr år.

A. medförde sin hustru, 28 år gammal, samt tväune barn på resp. 10 och 6 år. Kosan stäldes till Worcester, Mass. Från Göteborg till bestämmelseorten kostade biljetten för hela familjen 450 kr.

A. uppgaf, att han dessutom ägde 800 kr. Resan företogs i sällskap med en arbetskamrat, hvilken förut vistats i Amerika. En atiägsen släkting till A. var ingenjör i Worcester. A:s och hans kamrats hustrur föreföllo ingalunda, nöjda med färden. Under den söndag, vi tillbragte å ångaren Ariosto i Hulls hamn. stodo de med sina barn på tredje klassens däck, lutande sig mot relingen, blickande ntöfver hamninloppet, beströdt med en massa fiskarbåtar och företeende ett oroligt, främlingsartadt 1 if. De föreföllo tungsinta nog och förklarade rent ut, att de ej velat resa.

— Men, tilläde de, våra män ville ändtligen, att vi skulle ge oss i väg . . .

N:r 84.

Ogift man, A., 20 år, från Värmlands län.

Född i hemsocknen. Hemmason. Fadern var arrendator på ett hemman, som födde 0» kor och 3 hästar. Arrendet var ej så dyrt och tillfällen till biförtjänster gynnsamma. Två bröder voro hemma, och en af dem skulle öfvertaga gärden, som förut tillhört morföräldrarna men af dem sålts till en norrman, hvilken afverkade skogen och arrenderade ut jorden. Syskonens antal var tolf, fem bröder och sju systrar. A., som endast arbetat hemma på gården, hade fått lof att fä plats på en farm, som ägdes af hans bror i St. Paul, Minnesota. Biljetten hade han erhållit af en svensk-amerikan, som var ombud för en agent i Kristiania.

N:r 85.

Ogift man, K., 20 år, från Värmlands län.

Född i hemsocknen. Sågverksarbetare. Fadern ägde den gärd, a hvilken familjen nit bodde, men sålde den för 20 år sedan till en norrman, som afverkade skogen och anlade sågverk. Fadern hyrde nu stugan, oeh hela familjen arbetade vid sågverket. K. hade fem bröder och en syster. Han hade arbetat vid sågen 5 å 6 mån. om året (sommaren), och erhållit i lön 2 kr. om dagen. Om vintern hade han arbetat med timmerhuggning och förtjänat därpå 3 kr.

N:r 86.

Gift mun. A., c:a 60 år, från Värmlands län.

Åtföljdes af hustrun och en 20-årig dotter, hade två barn i Amerika: en son, som var byggmästare i Chicago och ogift, samt cn gift dotter i Wisconsin. Sonen hade rest ut för (i är sedan och hela tiden arbetat i byggnadsfacket; han förtjänade 4—(> doll. om dagen. Dottern reste ut för 5 år sedan och gifte sig med cn rör-läggare. Hon var nyligen blifven änka och hade ett barn. Tycktes dock ha det ekonomiskt bra. Det var föräldrarnas atsikt att bosätta sig hos dottern, sedan de först hälsat på sonen i Chicago. Möjligen skulle de köpa en farm. A. hade under 17 år arrenderat ett kronohemman på 50 t:land jord. Han betalade 175 kr. i arrende samt 20 kr. otn ai’et i hushyra. Skog till bränsle och husbehof medföljde. De liöllo 8 kor och 1 häst. Jorden var karg och gården låg 1 mil från järnväg, så att de hade svårt att bli af med sina produkter. Hvad de förtjänade bäst på, var att lägga på kalfvar och sälja samt att använda mjölken till smör- och ostberedning. Så länge barnen voro hemma och de kunde sköta gärden utan hjälp, bar det sig. ehuru kommunalskatten, 40 kr., var dryg. När de äldsta barnen rest, försökte föräldrarna ännu i 2 ar med att taga hjälp i brådaste tiden, men det bar sig ej. De måste skaffa sig en mindre gård. En stallbyggnad, som A. byggt på kronohemmanet, gafs i lösen för den innestående hushyran. Den andra gården arrenderade de på 3 år af en bonde, 28 tunnland utan skog med rätt for bonden att sälja gården innan arrendekontraktet utlupit. Arrendet var 125 kr. om året, veden måste köpas, .lorden var mera lättskött och bättre än på kronohemmanet, och de kunde sköta den och en ladugård på 5 kor ensamma. Efter 2 är såldes emellertid gården, och som de hade mycket svårt att finna någon annan gård, öfvertalade dottern dem att resa till Amerika. Flickan ville ut till syskonen och ville lära sig något annat, »och då hade vi ju ingen kvar hemma», sade de gamla. De upprepade dock gång på gång, att de mycket hellre stannat i Sverige, om de blott lättare hade kunnat få någon jord. Var gården liten och jorden bra. så bar det sig att arrendera, och skatterna klagade de ej öfver. Pä sista gården hade de haft 65 kr. sammanlagt i skatt. A. hade själf bekostat biljetterna och tycktes ändå ha en del kontanter kvar efter försäljningen af lösöret och kreaturen.N:r 87.

Ogift iiiiiii, J., 19 ar, från Värmlands län.

•T., so>" var i sällskap med 7 ynglingar frän hemtrakten, ämnade sig till västra Amerika, där han hade en bror. Hans far var en välbärgad bonde med en stor och bra gård, jorden e:a 80 t.land och flere hundra t:land skog. För 2 år sedan hade fadern blifvit bjtiden

10,000 kr. för gården, och i år hade man bjudit honom 12,000 kr. .1. var säker på att den skulle stiga till 15,000 kr., och de hade ändå sålt bort skog för 2,000 kr. sedan första budet. Skatten var 50 kr. Två bröder och två systrar, yngre än J.. voro hemma hos föräldrarna. De tingo hvad de behöfde för sig sjiilfva på gården, men någon gång måste de dock köpa litet säd. I år hade de fått den finaste skörd de haft på många ar. De kolade ej mycket, ty det lönade sig ej, enär man ej finge mer än 24 kr. stigen, d. v. s. 400 kr. för en ordinär mila. Gården lag emellertid bra till för flottning. ,1. hade i varas varit ute på Hottningsarhetc för 2uo kr. om dagen, annars hade han alltid arbetat hemma på gården, »men det var ju ingen framtid, man fick ju bara nätt och jämt till kläder — ja litet mer förstås.» Kläder voro ju så dyra. fin simpel dräkt kostade 26 kr. och ett parskor, de allra enklaste, 8—10 kr., något bättre skor 12—16 kr., ja man fick inte en enkel sportskjorta under 2v.o. J. hade emellertid sparat ihop till biljetten och 20 dol 1. dessutom. Egentligen reste han liksom de öfriga 7 ynglingarna för att slippa värnplikten, men det var tydligt att han inte var road af arbetet hemma på gården om han också talade om den med stor stolthet.

N:r 88.

(jiift man. \Y. 33 år, från Örebro län.

Född i Värmlands län. Uppfödd vid ett brukssamhälle, började W. vid 14 års ålder arbeta i en verkstad. Oeh alltifrån 1893 hade han haft anställning vid ett ooh samma stora industriella etablissement. Från superintenden för den afdelning, hvarest W. varit sysselsatt under en följd af år såsom filare, betecknades han i elt på engelska afgifvet betyg såsom a tirst class man». Under ar 1906 förtjänade emigranten 1,1(50 kronor. Arbetstiden var 57 timmar i veckan. Den högsta timlönen uppginge emellertid ej till mer än 40 öre; och hade icke W. haft ackordsarbete, så skulle hans årsinkomst ha stannat vid 1,200 kr. Nu fruktade han. att arbetetill gången skulle aftaga och tillfällena till ackordsarbete torka in. W. hade hyrt ett rum (14x14x9' s fot) samt ett kök (något större). I hyra därför har han betalt 136 kr.]>r är; — detta belopp utgjorde på samma gång afgift för vatten-ooh elektricitetsledning. — i skatt hade han under senaste skvldig-hetsåret haft att erlägga 125 kronor.

W., som tillhört en lokalafdelning af Svenska järn- och metall-arbetareförbundet, sjukkassa och goodtemplarloge, reste 2:dra klass hela vägen och föreföll ha godt om pängar. Biljetten för hela familjen — man, hustru och två barn på resp. 6 och 8 är kostade bortåt 900 kronor. Färden gick till Fort Wayne, Indiana, hvarest W. hade två bröder. Dessa voro anställda inom elektriska maskinfabriker därstädes. Den ene, som haft arbete där i fem års tid, förtjänade 22 dollar i veckan. Den andre, som arbetat endast en kortare tid. skulle ha en veckoförtjänst af 15 dollars. Dessa bröder syntes ha i viss grad insisterat W. att bryta upp frän sin ort och sitt land. De hade försäkrat honom, att ute i Fort Wayne kunde han få sä mycket arbete han önskade, och detta för högre lön än han åtnjutit i Sverige. W. hade dessutom tvänne farbröder i Förenta staterna — Illinois och en af dem ansågs vara förmögen. Nästan alla hustru W:s släktingar bodde i Förenta staterna, mestadels i Chicago.

N:r 89.

Ogift man, J., 25 år, från Ordna län.

Född i hemsocknen. Gjutare. Fadern, som hade 5 söner ocli 2 döttrar, var järnarbetare och förtjänade 1 kr. om dagen jämte fri bostad. J. hade, först varit i lära hos en repslagare, då han konfirmerades, och blef därefter gjutare. Hans förtjänst var i början kr. 2-m) om dagen och fri bostad, och pä senaste tiden kr. ii'20 jämte bostad. Han bodde hos sin far. Alla ej minderåriga syskon voro lite och tjänade. Var medlem af fackförening men hade aldrig varit berörd af strejk eller lockout. Nu reste han till Mc Keesport. Pennsylvanien, till en bekant som också var gjutare och förtjänade <$'/* dollar om dagen.

N:r 90.

Ogift man, E., 18 år, från Örebro län.

Född i samma län. Eldare. Fadern var maskinist och hade 5 söner och -1 döttrar. E. lämnade hemmet vid 16 års ålder och begaf sig till Stockholm, där han fick plats som eldare på en bogserbåt. Hans lön var 85 kr. i män. jämte logis ombord pä båten. Dessutom hade han arbetat som grufarbetare. En syster och en bror hade han i Amerika. Systern ägde en farm. och nu skulle han, liksomförut brodern, få arbete hos henne. Färden ställdes till Elburn, Illinois. Som orsak till resan uppgaf han, att han ville se sig om och att han ville slippa undan värnplikten.

N:r 91.

Ogift man. O., 21 år, från Örebro län.

Född i hemsocknen. Hela hans uppträdande och talesätt gåfvo vid handen, att han utgick nr ett burget bondehem. Enligt sonens uppgift ägde fadern eu af honom själf inköpt gård på '/* mtl, omfattande 28 tunnl. jord samt 90 tunnl. betes- och skogsmark. Belägen vid en byväg. 1 2 mil frän närmaste station (å Mjölby—Hallsbergs-banan), var gärden taxerad till blott 7,000 kr., men dess egentliga saluvärde torde för närvarande uppgå till 15,000 kr. På densamma plägade ärligen afverkas skog för 4—500 kr. Ofriga inkomstkällor voro smörtillverkning och uppfödning af gödkalfvar. Skatten brukade belöpa sig till 150 kr. pr är. Fadern inköpte endast nägot kraftfoder,

inga gödningsämnen. Den Jandtmannaföreningsverksam-het, som förekom i hemtrakten, inskränkte sig till en tjurförening. När O. nu reste, måste fadern taga i sin tjänst en dräng, hvars lön för tiden 1 april -24 okt. utgick med 200 kr. jämte mat och husrum. — Någon tid hade O. varit sysselsatt vid järnvägsbyggnad; eljes hade han arbetat på hemgården. Han hade två bröder och fyra systrar. Ingen af syskonen ämnade öfvertaga farsgården. Det var meningen, att O. skulle det, men han trifdes ej längre hemma. Lifvet var enformigt där i trakten. Brist rådde på bildnings- och förströelsemedel. <). ville ut och framåt. Därför bestämde han sig att taga vägen till Amerika. Men han hade ännu icke fullgjort sin värnplikt. Hans ansökan om att det oaktadt fa lämna landet hade blifvitaf K. Maj:t afslagen. Emellertid åtog sig Cunardlinjens agent i Köpenhamn att utan flyttningsbetyg från vederbörande pastorsämbete befordra honom öfver Esbjerg till Liverpool. Och nu befann han sig pä Atlanten, ställande färden till Lynn, Mass., hvarest en hans syster är gift med en dansk-amerikansk affärsman.

N:r 92.

tiift man (änkeman), B., 30 år, från Örebro län.

Född i samma län. Handelsresande. Hade haft arbete som skofabriksarbetare och förtjänat 24 kr. i veckan. Sedan blifvit handelsresande för samma fabrik och fått samma lön jämte allting fritt. Sin ärliga inkomst beräknade han till 3,000 kr. Orsaken till att han emi-grerade var att hans hustru dött och därmed hemmet blifvit upp-rifvet. Han hade en 3-årig son, som han lämnade kvav hos fadern; denne hade en stuga utanför Örebro. B. var medlem af fackförening. Nagra släktingar hade han icke i Amerika, men han skulle uppsöka en bekant i New York, dit färden nu ställdes.

N:r 93.

Ogift man, B., 23 år, från Västmanlands län.

B., som var son till en järnarbetare i en småstad, hade rest ut till Amerika första gången för 5 år sedan. Han hade två systrar där före sig. Han hade inte haft mer än en doll., när han kom fram till New York. mnn systrarna, som voro i New .Jersey, hade mött honom, och sa hade det gått bra ändå. Han fick arbete i ett sågverk och förtjänade 2 7» dollar om dagen. Efter 4 år reste han emellertid hem igen och fick arbete vid ett järnverk i samma stad som föräldrarna bodde. Bär förtjänade han 4 kr. om dagen. Hos föräldrarna betalade han 25 kr. i månaden, men annars var vanliga priset för helinackordering 3.') kr. i mån. Kläder voro dyra hemma, och det var dyrt att lefva i allmänhet, men värst var det med skatterna. En kamrat till

B. som förtjänade 1,300 kr., fick betala 250 kr. i skatt påstod han, och själf skulle lian fått betala 100 kr.

»Så länge vi inte ha allmän rösträtt i Sverige, kan man inte lefva. Nu skatta de upp en hur de vilja, och vi skola betala för tre kungafamiljer. Vi skulle ha republik, det vore mycket billigare.»

B. tyckte nog att förtjänsten var god i Sverige, man fick just inte mer i Amerika, men den räckte till ingenting, då allt var så dyrt. Fruktan för de höga skatterna och oviljan att fullgöra den försummade värnplikten hade bestämt B. att åter ge sig ut, denna gäng till Kanada, där det var mycket lättare att komma in. B. hade en hror i Sverige, som var förman vid ett martinverk och som hade slet mycket. bra, samt en bror i Amerika. Systrarna, som tjäna i Amerika, hade att börja med haft 12—15 dollar i mån., men hade nu 20 dollar, med den i Amerika vanliga fritiden.

N:r 94.

Ogift mun. E., 19 år, från Västmanlands län.

Född i en annan Västmanlaudssocken. Det var en ung man mer än vanligt förbehållsam. Hans talesätt och uppträdande präglades af en viss spotskhet, som dock ej verkade uteslutande osympatisk. Han var en af de unga män, som under färden tydligen gåfvotillkänna, att de hyst en af gjord motvilja för värnplikten. — Fadern arrenderade af ett järnvägsbolag en gård, hvilken omfattade 65 tnnnl. åkermark och födde 15—16 kor samt 6—8 hästar. Det årliga arrendebeloppet belöpte sig till ungefär 550 kr. Förvärfskällorna voro mjölk- och smörproduktion, körslor samt uppfödning af göd-kalfvar, svin och ungnöt. E:s bestämmelseort var en plats borta

i Minnesota, hvarest en hans farbroder skulle taga emot honom.

N:r 95.

Ogift man. C., 18 år, från Kopparbergs län.

Född i hemsocknen. Smedshandtlangarc. Son af en smed, hade

C. allt sedan han uppnått tretton års ålder varit ute på lönearbete, mestadels såsom smedshandtlangare, men äfven såsom byggnadsarbetare. Den förstnämnda sysselsättningen gaf honom i början 50 öres dagafiöning samt under de senaste två åren en inkomst af kr.

1-64—1-86 pr 10 V« timmars arbetsdag. I regel hade han bott hemma hos föräldrarna och lämnat dem lejonparten af sina förtjänster. Fadern, som hade anställning hos ett af de stora bruken i Kopparbergs län, åtnjöt såsom smed en attöning af 50 kr. i månaden jämte husrum och fourage för tvänne kor. Dessa förmåner fingo dock ej öfverstiga ett värde af 190 kronor pr år. Göra de det, så. måste fadern till bolaget utbetala det uppstående öfverskottet. Emellertid var fadern röstberättigad vid 1905 års andra-kammarval. Bostaden, ett rum och kök, hade varit trång nog. Vissa tider hade alla sju barnen vistats hemma på en gång, och nio personer hade sålunda måst packa ihop sig, så godt de kunnat. Faderns skatt belöpte sig nu till 25—27 kr. pr år. C. hade sparat ihop litet af sina förtjänter; dessa sparpängar räckte emellertid ej till biljetten, utan hade han dessutom måst låna något af fadern. Och nit reste han till Mar-quette i Michigan. Där hade han en farbror. Denne, som vistats där ute i tjugu års tid och var förman vid byggnadsarbete., hade lofvat att skaffa brorsonen sysselsättning. I likhet med ett ganska stort antal andra manliga utvandrare tillhörde C. goodtemplarorden.

N:r 96.

Ogift man. A., 24 år, från Kopparbergs län.

Född i hemsocknen. Lossningsarbetare. Fadern var f. d. maskinist, hemmansägare. Gården födde 2 kor. A., som hade 3 bröder och 4 systrar, lämnade hemmet vid 9 års ålder och fick arbete vid en järnvägsbyggnad i hemtrakten. Efter någon tid tog han tjänstsom dräng under några år, och så blef han gruf- och lossningsarbe-tare vid ett bruk. I lön hade han 3 kr. om dagen. Arbetet-vid bruket var stadigvarande under hela året. För mat och husrum betalade han 8 kr. i veckan. Han hade flera kusiner i Amerika, men dem tänkte han ej uppsöka. Han hade länge tänkt resa till Amerika for att få se sig om i världen, och då det nu gafs tillfälle att få följa

med en som varit där förut (jämför n:r 97) samt då han nu lyckats

spara ihop till en biljett, så fattade han sitt beslut att resa.

N:r 97.

Ogift man, E., 19 år, från Kopparbergs lån.

Född i hemsocknen. Fadern ägde ett hemman, som födde 5 kor

och 1 häst, och hade det skuldfritt vid sin död, hvarefter det utan att skiftas eller utlösas sköttes af modern och barnen gemensamt. E. hade 7 syskon. Nu vore endast en broder kvar hemma, en minderårig. En af E:s äldre bröder hade varit 10 år i Amerika, Penn-sylvanien, där han förtjänat 3 dollar om dagen, och hade nn kommit åter för att öfvertaga gården, men han kunde inte besluta sig för det. I stället reste han nu tillbaka och tog 10. med sig, men om ett par år skulle han dock komina tillhaka och enligt sitt aftal med modern öfvertaga gården. E. har endast haft arbete hemma på gården, men där funnes inte längre plats och arbete för honom. Utom det förhållandet att E. nu fick sällskap med sin bror har han som orsak till sin afresa angifvit att han ville slippa värnplikten. Dessutom klagade han öfver skatterna här hemma. Färden ställdes till Salt Lake city, Utah, där enligt broderns utsago arbetsförtjänsten skulle vara bäst.

N:r 98.

Ogift man, E., 18 år, från Gä/leborys län.

Född i sin hemstad. Fadern ägde ett hemman som födde 5 kor ()('h 2 hästar, men jordbruket hade icke burit sig, och nu skulle S&rden, som var skuldfri, säljas. E. reste nu före till Hallock, Minnesota, där han skulle öfverta en farm af en bekant, och så komrne 'len öfriga familjen, däraf 2 hemmavarande bröder, efter honom dit; att han reste tidigare berodde därpå att han ville undslippa värnplikten.

N:r 99.

Gift man, O., c:a 33 år, från Västemorrlands län.

Hade lämnat hustrun och 3 små barn hemma. O. hade arbetat ^Is som sågverksarbetare dels med skogshygge. Nu emigrerade han»för att iute komma i bolagets våld», soin han uttryckte sig. Bolagen äga nästan all mark i 0:s hemsocken. Det finnes 14 bönder i byn, af dessa äro na endast 4 självfägare, och en enda äger ännu sin skog. Bolagen köpa gårdarna, behålla skogen och stycka hemmanen, som sedan säljas eller arrenderas ut till små gårdar. En liten lott skog följer dock vanligen med gården, men det är dalig skog, vanligen myrskog, med på sin höjd en 100—150 ordentliga träd. Det finnes därför ingen möjlighet att få virke till bygge eller ved till husbehof ur skogslotten. Jorden är dessutom så hårdodlad, att man ej kan föda sig ensamt på den. Långt är det också till järnväg, öfver 2 mil, h vilket också fördyrar lefnadsomkostnaderna. De som arrendera jorden våga ej heller kosta något på den, emedan kontrakten äro så skrifna, att innehafvaren kan sägas upp på dagen. Lån kan man ej få på sådana egendomar, emedan bolagen redan ha första inteckningen och de dessutom i sin tur ha inteeknat hemmanen. Statens egnahemslån ges ej på dylik gård. Befolkningen kommer därför i ett sådant beroende till bolagen, att de ej kunna komma från trakten. De få betala af sina gårdar med skogsarbete och få sig tilldeladt ett skift, som bolaget bestämmer, det må vara nära eller långt borta, lätt- eller svårarbetadt, däröfver kunna de självfva intet bestämma. Då de stå i skuld till bolaget och ej kunna få lån på annat häll, måste de betala denna skuld pä sätt och villkor som bolaget bestämmer. Till huggning hör oeksa nedfraktning af timret. Bra skog beräknas till 10 öre per stock (stam öfver 15 fot), rnass-ved till 3—3'25 per 1,000. Arbeta de på dagspänning, få de 2-so om dagen, taga de ackord kunna de med ett bra skift förtjäna något mer, men med ett dåligt är det omöjligt att nå upp till 2-&o. Pä eftervintern kan man äfven under de bästa förhållanden ej förtjäna

2-rxi om dagen med ackordsarbete. O. visade en kvittenslapp på, att han for 1,305 timmer fått 245.30 kr. samt för 3,980 massved 42(>'s» kr., inklusive huggning, körning och tumning. Bolagen äro hatade af befolkningen, som är beroende af dem för sin existens och som vanligen på ett eller annat sätt står i skuld till dem. O. hade ej vågat köpa bolagsjord, och annan jord fanns ej att få som dugde att bruka, och därför beslöt han sig för att emigrera.

N:r 100.

Gift man, A., 30 år, från Västernorrlands län.

Sågverksarbetare. Född inom länet. Den 27-åriga hustrun och de två barnen (resp. 6 och 8 år) stannade tills vidare hemma. Fadern var sågverksarbetare, och inom samma industri hade emigranten alltjämt haft sysselsättning. Han började vid elfva års ålder vidett, af de större, sågverken inom SundsvalIsdistriktet. Här vardt han med tiden stabbläggare och fortsatte vid samma verk till vintern 1899, då han i sin egenskap af fackföreningsmedlem drogs med i Jen bekanta lockouten. Efteråt erhöll A. sysselsättning som stabbläggare vid ett närbeläget sågverk, hvarest han sedermera arbetat hela tiden till kort före afresan. Under de senaste åren hade 0:s 'lagsinkomst varit t'wi—5 kr. sommartiden och 3’so—3'?s vintertiden. Han beräknade att hans årsinkomst uppgått till ungefär 1,200 kr. I hyra för ett rum och kök inom stadsområdet hade han betalat 140 kronor pr år. Skatten belöpte sig under senaste skyldighetsåret till 70kr. A. gjorde gällande, att inkomsten nätt och jämt räckte till mat, husrum, kläder och skatt. A. hade varit medlem och äfven kassör inom vederbörande lokalafdelning af Svenska Sågverksarbetareförbundet, likaledes medlem af en större sjukkassa. Han hade dessutom tillhört understödskassan för verkets arbetare och tog strax före afresan en liffiirsäkring å 1,000 kronor. Flerårig medlem af I. O. (t. T., gjorde A. ett reelt intryck. Rörande orsaken till utvandringsbeslutet antydde han en viss farhåga för, att hans ifriga deltagande i fackföreningsrörelsen skulle ha menligt inverkat på hans ställning till befälet vid etablissementet; och härigenom skulle hans arbetsvillkor lätt nog kunna försämras. O. reste nu till en mindre stad i staten New York. Han skulle vända sig till en sin hustrus sväger, hvilken ocksa skickat bonom biljett. Denne

utöfvade verksamhet som byggmästare, och A. hade utsikter att i början erhålla arbete hos honom.

N:r 101.

Ogift man, E., 27 år, från Västcrnorrlands län.

Född inom länet. Sedan 8—9 år tillbaka hade fadern ägt ett torp i en Angermanlandssocken. För detta betalade han 2,700 kr., af hvilken summa han nu häftade i skuld för endast 2—300 kronor. Be pängar, med hvilka salunda största delen af köpeskillingen betalats, voro resultatet af faderns personliga sparsamhet, — en sparsamhet hvaraf han varit mäktig i trots af att barnen varit sju stycken. Vid tolf ars ålder började E. arbeta vid sågverk; det var sommartiden, och han hade da 7 öre i timpänning med 10 timmars arbetsdag. E. vardt sedermera stabbläggare vid ett större sågverk i Adalen. Här var arbetstiden högst 10 timmar pr dag under våren °cb sommaren samt 7—8 timmar under höst och vinter. Arsför-t.¡¡insten belöpte sig i regel till 800 kr. Ett rum betingade här 60 kronors årlig hyra, och maten kostade 36—40 kr. i månaden. Vid detta verk arbetade E. i sex års tid. Senast hade han hufvudsak-ügast haft sysselsättning vid en trämassefabrik, hvarest aflöningenvarit 35 öre i timmen under 9—10 timmars arbetsdag. Vid det sammanhörande sågverket hade driften under den senast tillända-lupna vintern ibland pågått endast sex timmar pr dag, och tim-pänningen hade varit nere vid 17 öre. E. reste till Boston, men hade intet bestämdt mål för resan.

N:r 102.

Gift man, E., c:a 33 år, från Jämtlands län.

E., soin åtföljdes af sin hustrn och en minderårig dotter, var född i Örebro län oeh till yrket stenhuggare. Under de första åren soni gift arbetade han i Örebro för en dagsinkomst af 3—4 kr. För 5 är sedan flyttade de upp till Jämtland, emedan han där skulle kunna få högre aflöning. Han förtjänade också 5 kr. om dagen. Men, sade hustrun, afbränningarna voro så stora och lefnadsomkostnaderna sa dyra, att det blef sämre i stället för bättre. De betalade 100 kr. i skatt och 360 kr. i hyra om året för 2 rum och kök. Maten var oerhördt dyr, så fingo de t. ex. ge 1-25 kr. kg. för kött, 2'40 kr. kg. för smör, 75 öre kg. socker, 45 öre kg. hvetemjöl och 15 öre litern för mjölken. I Örebro hade de betalat 8 öre litern för mjölk och allting annat därefter. Allt i beklädnadsväg var också så dyrt i Jämtland. Både mannen och hustrun hade släktingar i Kanada. E:s bror, som var farmare i närheten af Winnipeg, betalade ej mer än 40 dollar i skatt för sin farm, fast han hade 12 kor, 4 hästar och en hel del småkreatur. En annan bror, som var elektriker, betalade ingen skatt alls, fast han förtjänade 4 dollar om dagen, därför att han ej ägde jord eller fast egendom. Alla skrefvo dessutom, att det var mycket billigare att lefva därute och att det fanns godt om arbete. En ung kamrat till E., som reste till Winnipeg förra året, förtjänade nu 4 dollar och 80 cent om dagen, lian betalade ingen skatt, och helinackordering kostade honom ej mer än 4 dollar i veckan, d. v. s. ej ens en dagsförtijänst. Detta hade bestämt dem för att resa-

N:r 103.

Gift man, G., 62 år, från Jämtlands län.

Reste med sin hustru och dotter öfver Quebec till Winnipeg, där han hade flere af sina barn. G. var bonde född och hade varit besuten, men då barnskaran växte till, växte också skulderna; 10 barn kunde gården ej föda, och så måste han gå ifrån den. Han blef då slaktare. Genom att reda sig själf med blott tillfällig hjälp hade det gått rätt bra ihop. Han hade försett ett par turisthotell,en skola och ett tjugotal familjer med kött, utom den mera tillfälliga handeln med befolkningen i trakten. Det blef emellertid allt svårare att få kreatur till hyggligt pris. Ett djur på 300 kg. lefvatide vikt betalades med 250—300 kr. Det svåraste var emellertid kreditsystemet. Han kunde aldrig få direkt betaldt för sina varor, utan skulle det alltid skrifvas upp till nästa likvid, och så kunde det draga ut från likvid till likvid och han fick ligga ute med sina pängar. Hustrun hade också bidragit till inkomsterna genom att om somrarna städa för turister. Villkoren voro vanligen 1 kr. om dagen men dä skulle hon hälla sig maten själf. Förtjänsten lag således i drickspängarna. På en del hotell betalades ingen lön, endast fri nat. En städerska hade omkr. 20 silngar och rum att sköta. Under 3 månader kunde drickspängarna gä sammanlagdt till 150—160 kr. som bäst. Det var ett mycket ansträngande arbete, och äldsta dottern. som nu reste med föräldrarna, hade så

öfveransträngt sig på sådant arbete, att hon måst vai-a hemma i 2 år.

Barnen hade allt efter det de blefvo vuxna rest till Amerika. Aldste sonen, som varit »begifven på att dricka», hade rest först för 7 år sedan till Winnipeg, där han fått arbete som j ä r n vägs byggare och alltsedan skött sig utmärkt. Vanligen skickade han hem 100— 150 kr. hvarje jul, och då han för två är sedan varit hemma, hade han tagit den yngsta systern, en 17-åring, med sig och dessutom lämnat föräldrarna 500 kr. En son och en dotter hade rest för 5 år sedan. Sonen arbetade i en grufva, och båda döttrarna hade plats pa samma, ställe. Två döttrar voro gifta med bönder i Jämtland. Barnen hade länge velat att föräldrarna skulle komma ut till dem oeh köpa sig en farm. Jord kunde de få för 1 dollar acren. Det fanns ej mindre än 40 svenska bönder, som hade köpt sig jord vid North Lake, dit de nu ämnade sig. Hade de kunnat få jord i Jämtland, så hade de aldrig rest, förklarade G., men jorden satt så hårdt åt och var så dyr — 100 kr. tunnlandet för jord som var allt annat än bördig och så kommo dyra skatter till. Han hade samlat så han hade c:a 1,000 kr., och så hade hustrun nyligen ärft lika mycket, och nu längtade han tillbaka till jordbruket, och när han inte kunde få jord hemma, måste han emigrera. — G. ansåg att här låg den viktigaste orsaken till emigrationen. »Folket borde kunna få jord fritt. Kronodomänerna kunde styckas till mindre hemman, som skulle delas ut fritt, sa skulle vi fä behålla vårt folk. Den första generationen skulle kanske inte bli så skickliga landtbrukare, men man kunde uppfostra barnen till det. Det är ändå på jorden vi skola existera.» Egnahemslånen vore till föga nytta. Man får en bit jord oeh ett räntefritt lån på 500 kr. under 3 är. På dessa pängar skola de bryta mark, bygga och lefva under dessa 3 ar. Det kunna de ej, och så måste de söka arbete på annat håll, och när synen88 emigrationsctredningen. bilaga vit. utvandrarnes uppgifter.

kommer efter ile 3 åren, ha de ej kunnat fullgöra sina skyldigheter, och då måste de ga ifrån det hela. Om de fullgjort sina åligganden, få de ett nytt lån på 2,500 kr. som skall amorteras under 20—30 år. Dessa pängar räcka emellertid ej till erforderliga byggen och att samtidigt sätta upp jordbruket. Finge de nu jorden fritt, sa kunde de taga ett hypotekslån på 4—5,000 kr. och bygga sina hus och lefva på det själfva under tiden. Kronan finge värdet på jorden sedermera i de skatter som tagas ut på den odlade jorden. Utan att få jorden fritt ga dc aldrig i land med att bryta och odla upp den. — Den langa beväringstjänsten vore också en väsentlig orsak till svårigheterna. Hade man en liten gård, som man skötte med tillhjälp af en eller två söner och dessa skulle i exercisen, så blef det nödvändigt att taga främmande hjälp. Men reda pängar att betala den hjälpen med finns ej, och då måste man sätta sig i skuld, och skuld orkar ej en sådan gård att bära. »Jämtlänningen skulle aldrig kunna reda sig på sin jord om ej »sörlänningen» vore. Den skaffar honom möbler till hans hns och kläder att ligga pä och medel att bygga med. men så tänker jämten också bara på hur han skall kunna suga pängar ur sörlänningen.» Hvad skatterna beträffade, så ansåg G. det var orimligt att beklaga sig öfver kronoskatten, det var kommunalskatten som tryckte och han ansåg, att allmän rösträtt skulle göra saken yttervärre: »då vände de upp och ned på allting», (t., som kommit med båt från Trondhjem, var mycket förbittrad öfver hur dåligt tredje klass passagerarna hade det på denna linie, och ej mycket bättre hade han fått på det hotell de bodde pä i Liverpool.

N:r 104.

Gift uian, O., c:a 60 år, frän Jämtlands län.

O. var änkling och hade sina 3 barn, en son och två döttrar, i Amerika. Sonen hade som 17-åring tagit värfning vid ett Stock-holmsregemente, men när de 3 åren voro slut, hade han icke dess mindre kvar sin värnpliktsskyldighet. Att åter ga i tjänst tyckte han blef för mycket, och så beslöt han att resa till Amerika. Han hade nu varit där ett par ar och arbetat vid ett sågverk i Seattle, där han förtjänade 4 dollar om dagen. Döttrarna, som voro 17 och 19 ar, hade rest ut till samma trakt för ett år sedan och hade tagit plats hos en svensk familj för 20 dollar i månaden. När de kunde språket, kunde de påräkna en lön af 30 dollar i månaden. O. var själf sågverksarbetare och förtjänsten hade ej varit så dålig, 3-75 om dagen. Men sågverksarbetet pågick endast om sommareu och under vintermånaderna måste han därför tjäna sitt uppehälle med skogshygge. Detta var betingsarbete och förtjänsten var synnerligenojämn; i bästa fall 2t.o om dagen. Han hade köpt oeh odlat upp en liten jordlapp, som födde 2 kor, och byggt sig en egen stuga. Men mat och skatter voro så dyra däruppe, att det var omöjligt att lägga af nägot. Kommunalskatten steg till 45 kr. Smör kostade 2 kr.

per kg., 1. kg. kött kostade 1-25 och 1 kg. ost 1 kr. Hvad skulle

man lefva af? Tullen fördyrade också en del af de födoämnen som arbetaren behöfde för sitt dagliga lif. O. hade räknat ut att en arbetare årligen betalade e:a 400 kr. i tull för sina födoämnen. Trots svarigheterna hade dock O. helst stannat i Sverige, men barnen ville nödvändigt ha honom till sig, och »för barnen fanas det ju

ändå ingen framtid hemma». Nu ville de att han skulle köpa en

farm, och han var redan erbjuden en redan uppodlad med 70 fruktträd. Jorden var ej så billig i närheten af Seattle, men den ger tva skördar om aret.

N:r 105.

Gift man, A., 37 år, från Västerbottens län.

Handelsföreståndare. Född i Västernorrlands län. Medförde

hustrun — 36 år gammal — samt fyra barn om resp. 12, 8, 5 och - är. Son till en sågverk sägare, började A. att som ung gosse arbeta inom samma industri i Sundsvallsdistriktet. För 17 år sedan flyttade han upp till Västerbotten och arbetade här vid ett oeh samma verk under nio år såsom sorterare. Under det sista af dessa år utgjorde hans inkomst i genomsnitt kr. 3 ss pr dag. Till denna kontanta inkomst kom fri bostad pa ett rum och kök; — dock måste han själf hålla järnspis och ombesörja reparationer. Vid tilländagången af nämnda nioårsperiod blef A. anställd som föreståndare för ett af arbetarna ;i samma industriplats bildadt handelsaktiebolag med öppen bod, och i denna sin befattning åtnjöt han en årlig lön af 1,200 kronor jämte vissa andra förmåner. Ställningen som tjänsteman vid '-‘tt af arbetare ägdt och styrdt företag karaktäriserades emellertid

af A. såsom mindre angenäm. Under de senaste åren hade han

ne haft plats som föreståndare för en filial af en större vanlig diversehandel. Här hade hans löneförmåner utgjort i kontanta pängar 1,200 kronor jämte fri bostad och varor till inköpspris; — man skulle kunna säga, att allt som allt han åtnjutit en normallön af 1,500 kr. per år. A., som tillhört Nykter hetsfolkets sjuk- oeh begrafnings-kassa, var lifförsäkrad för 1,000 kronor. Biljetterna jämte utrustningen för färden, som ställdes till Seattle, Washington, gingo löst På 2,000 kr.; — familjen hade andra klass öfver Nordsjön. Af åtskilligt att döma förfogade A. fortfarande öfver några hundratal kronor. Familjen hade inga släktingar därborta i västern, men vältalrika vänner, af hvilka åtskilliga, liksom A. oeh hans hustru, tillhöra baptistsamfundet. Från det västerbottniska sågverk, vid hvilket

A. bott och arbetat, hade under de senaste femton åren omkring 250 personer dragit nt till Nordamerika. De flesta af dem torde vara bosatta i Seattle, Wash., och trakten däromkring. Minst ett hundratal af dem tillhör samma denomination, och för en af baptistförsamlingarna är en svensk-amerikansk sågverksdisponent församlingsföreståndare. Nu ämnade A. vända sig till dessa sina gamla vänner och samfandsbröder; en del af dem hade han korresponderat med under deras bortovaro från hemlandet. Men hvarför reste A. i väg? Det*tycktes ej ha förefunnits någon i Sverige drifvande hnfvudorsak till hans emigration, utan åtskilliga svagt drifvande orsaker här och svagt dragande orsaker på andra sidan ha samverkat. A. framhöll, att han ej trifdes på rama landsbygden, hvarest han senast varit bosatt. Och vidare gjorde lian gällande, att omtanke 0111 hans barns uppfostran och utkomst spelat en betydande roll för utvan-dringsbeslutets fattande.

N:r 106.

<;m man, M., 27 år, från Västerbottens län.

Född i hemsocknen. Medförde sin tjugutreåriga hustru och tvänne barn (resp. 2 och 4 år). M:s fader innehade hufvudfaktors-befattningen vid samma sågverk, hvarest han själf under loppet af Hera år haft sysselsättning. Tio år gammal började han arbeta vid ett annat inom samma trakt beläget sågverk; — hvad han då kunde göra. var att bära knnbbar och märla. Under nära tio år hade han utöfvat sysslan som lastare hos ett och samma bolag, och

här hade hans högsta årsinkomst utgjort 850—900 kronor. Under senaste året var M. plankbärare, men detta arbete gaf honom pä vintern en inkomst af blott 17—20 kronor hvar fjortonde dag, ehuru arbetstiden var 59 timmar i veckan. Sedan sju är tillbaka hade emigranten ägt en pä ofri grund uppförd bostadsbyggnad om tre rum och kök. Tvä af dessa rum voro uthyrda till en familj, som betalade 24 kr. per år. Byggnadsmarken tillhörde numera bolaget, som i denna sin egenskap af jordägare hade förköpsrätt till byggnaden. För denna betalade bolaget 800 kr., ehuru han ansåg den vara värd 1,000 kr. och skulle af andra köpare ha kunnat erhålla 900—950 kr. Skatten belöpte sig under det senaste skyldighetsåret till 40 kr.

M. hade inga skulder, och hans tillhörigheter vid afflyttningen uppgingo, allt som allt, till 1,200 kronor i reda pänningar. Biljetten kostade 600 kr., och han förde med sig 137 dollar. Efter sin lärväntade M. ett arf pä 2,50(1 kr. och efter sin svärfar ett sådant på 1,500 kr. M. hade tillhört sågverkets sjukkassa.

Han skulle gärna ha velat köpa en gård hemma i Sverige. Men ej en alltför liten sådan. Och det fattades honom pängar att köpa en dylik af den önskvärda storleken; — taga något lån ville han icke. M. gaf uttryck åt ett ganska starkt missnöje med förhållandena på arbetsplatsen. Befälet hade uppträdt småaktigt. Bland arbetarna hade afundsjuka och dålig kamratanda varit rådande. Stämningen hade i allmänhet varit tryckt. Vid sidan af de frireligiösa församlingarnas och nykterhetsföreningarnas sammankomster — själf var M. sedan sitt 16:de år medlem af I. O. (t. T. — hade inga’ förströelser erbjudits förutom danstillställningar. Sockenbiblioteket utgjorde det enda i trakten existerande folkbildningsinstitutet. Någon fackförening i egentlig mening existerade ej vid sågverket, men dettas arbetare hade nyligen bildat en isolerad organisation. Med emigranten och hans familj gjorde en ung man och en flicka från samma ort sällskap.

N:r 107.

Ogift man, fl., IS år, från Västerbottens län.

Född i hemsocknen. Fadern var hemmansägare. Hans gård, som var skuldfri, födde 12 kor och en häst. Tvä af

N:r 108.

Gift man, O., 4(> år, från Västerbottens län.

Född inom samma län. Gift sedan ett tiotal af år tillbaka, medförde O. sin hustru, 36 år gammal, samt de fyra barnen på resp. 8, 6, 4 och 2 år jämte sin nära åttioåriga moder. Emigrantens fader var sågverksarbetare, och själf hade han alltifrån pojkåren varit sysselsatt inom samma industri, dels i Sundsvallsdistriktet och dels, under de senaste sexton åren, vid ett och samma sågverk i Västerbotten (jfr n:r 105). Hans syssla här hade mestadels varit stabbläg-garens, och under de senaste åren hade förtjänsten belöpt sig till

8—900 kr. per år. För några år sedan inköpte O. en jordbit, på[*> EMIGRATIONSUTREDNINGEN. UTLAGA VII. UTVAJiDRAKNES UPPGIFTER.

hvilken han uppförde en byggnad, inrymmande trenne lagenheter på ett rum och kök hvardera. En af dessa bebodde han sjäJf, och för de två öfriga uppbar han ett sammanlagdt hyresbelopp af I .r>< > kr. pr ar. Kort före afresan försålde han denna fastighet, för hvilken betalades 1,100 kr. Auktionen å lösöreboet inbragte honom 700 kr. <):s skatt har belöpt sig till 70 kr. under hvart och ett af de senaste åren. Arbetame vid sågverket i fråga voro uppsagda till den 1 oktober 1906, eniir driften skulle öfverflyttas till och koncentreras pa ett närbeläget af samma bolag ägdt verk. Nedläggningen liar dock änmi ej skett i hela sin utsträckning; den hade fördröjts. Dock lefde arbetarna manad efter manad i ett visst osäkerhetstill-ständ. Och O., som förut aldrig haft en tanke på att utvandra utan tvärtom varit osympatiskt stämd mot all emigration, fiek den uppfattningen af gestaltningarna, att utflyttningen ur landet vardt för honom den lämpligaste vägen. Han ville ej söka arbete vid något annat sågverk i hemlandet, oeh en sådan gård, som han önskade köpa här hemma, stode i alltför högt pris. O. reste med sin familj upp till Ogema i Wisconsin. Här bodde hans ende broder, som til 1 -bragt ett tjugutal af år på andra sidan och nu ägde en farm, pa hvilken föddes fyra hästar och aderton kor. Han hade också lofvat

O. ett lån för inköp af en farm, som betingade ett pris utaf 1,500 dollar. O. medförde själf, efter åtskilligt att

döma, 1,500 kr., sedau resekostnaderna, 8—900 kronor allt som allt, blifvit täckta. — O. hade ingenting ärft. Familjens lilla förmögenhet utgjorde ett resultat af makarnas sparsamhet. Vid det ifragavarande västerbottniska sågverket hade en väldig ntvandringsepidemi uppstått nu på våren. Ensamt med denna ångare följde ett trettiotal personer därifrån. (Jfr n:r 110 och Ill.) De flestas emigration torde vara föranledd af verkets väntade nedläggning och driftens öfverflyttning. Gruppen af emigranter från berörda sågverk gjorde ett genomgående solidt intryck. Missnöjet öfver den osäkerhetsställning, de råkat i genom förändringarna i verksdriften, gaf sig ju tillkänna, men det skedde i dämpade ordalag, utan skrän eller bitterhetsutgjutelser.

N:r 109.

Ogift man, J., '24 är, från Västerbottens län.

Född i hemsocknen. Fadern var hemmansägare. Hans gård födde 5 kor och en häst. Ej skuldfri. Dessutom arrenderade han en gård, som födde 12 kor och 2 hästar. Arrendet bure sig dock ej och måste nu sägas upp, hvarigenom J. blifvit öfverfiödig pä gården. Två bröder stannade kvar i hemmet för att öfvertaga gården.J. hade äfven en syster. Något arbete utom fädernegården hade han ej haft. Han reste nu till en bekant i Tacoma, Washington.

N:r 110.

Gift man, B., 33 år, från Västerbottens län.

Född i Västernorrlands län. B. hade gått ut ur ett landtbru-karehem; barnen voro sex till antalet. Fadern dog emellertid när B. var två år gammal. Visserligen lämnade fadern efter sig en förmögenhet, på. omkring 70,000 kronor, men denna, som till en stor del bestod af en landtegendom, förvaltades ytterst dåligt, och det dröjde ej länge, förrän det mesta af den var tillspillogifvet.

Vid elfva års ålder fick B. börja biträda sin broder, som då öppnat en bagerirörelse på landet. Fjortonårig gaf sig B. ned till Sundsvallsdistriktet och arbetade två år vid H :s sågverk. Aflönin-gen utgjorde där kr. 1‘75 för ll1;* å 12 timmars arbetsdag. År 1890 flyttade B. upp till det under en del föregående n:r åsyftade västerbottniska sågverket, hvarest han vardt klampare. Denna sysselsättning har han sedermera innehaft hela tiden, med afbrott endast för exercisen och en kort tids verksamhet som reseagent för liiforsäkringsbolag. B:s årliga inkomst som klampare hade under de sistförflutna åren belöpt sig till i genomsnitt 8(X) kr. Men därtill kommo biförtjänster, som gemenligen uppgått till 200 kr. per år. Vid självfva sågen hade den dagliga arbetstiden i allmänhet varit 10 1/t å 11 timmar. B. hade emellertid dessutom haft något slags kontors-tjänstgöring, och vissa dagar hade hans hela arbetstid stigit ända till 15 timmar. Under de sistförflutna sju åren hade B. såsom till-lägg till sin kontanta aflönimg åtnjutit fri bostad hos bolaget. Denna bostad hade utgjorts af ett rum (18 x 19 x 9 fot), men B. har själf fått hålla järnspis och ombesörja reparationerna. Vid afflvttningen erhöll han emellertid såsom ersättning för en del reparationer samt för uppodling af potatisland 85 kronor från bolaget. I de förutnämnda nettoinkomsterna ingå de förtjänster han gjort såsom lokal-agent för trenne olika livförsäkringsbolag. Under de fyra första månaderna af 1906 uppehöll han ett vikariat såsom reseagent för ett sådant bolag. Och dessa fyra månaders verksamhet bragte honom en »nettobehållning* af 600 kr.

B., som tillhört Nykterhetsfolkets sjukkassa, hade en blandad lif- och kapitalförsäkring på 1,000 kronor. Biljetten från Umeå till bestämmelseorten kostade nära 1,000 kronor. B. förde dessutom med sig ungefär 2,500 kr., dels ärfda, dels sammansparade pängar. Men han hade näppeligen något ytterligare arf att vänta ifrånSverige. Han reste med hustru och barn till Lethbridge, Alberta,

Canada. Här bodde emigrantens svärfader. Hustru B. var för

resten född ute i Förenta staterna, i Ivansas City, Missouri, hvarest hennes föräldrar då voro bosatta. Ettårig miste hon sin moder, och fadern for hit till Sverige med Hickan, som sedermera tillbragt hela sitt lif här i landet. Hennes far hade däremot vistats mesta tiden i Amerika, men farit fram och tillbaka några gånger. Numera bodde han i Lethbridge borta i sydvästra Canada. Här var han byggnadschef hos en firma, hvarjämte han ägde en farm. B. ämnade

själf bli farmare ute i Canada, och i denna sin afsikt hade han upp-

muntrats af sin svärfar. Denne hade för öfrigt utöfvat en viss dragningskraft på familjen, medan förhållandena vid sågverket (se n:r 108 och 111) eggat till utvandring.

N:r 111.

Gift man, J., 4!) är, från Västerbottens län.

Född i fiäfleborgs län. Maskinist. Reste i sällskap med sin •19-äriga hustru och fosterdottern, 23 år gammal. Efter afslutad kurs vid navigationsskolans i Stockholm maskinistafdelning erhöll J. anställning såsom maskinist vid S:s ängkvarn. För omkring aderton är tillbiika kom han upp till det västerbottniska sågverk, hvarest han sedermera alltjämt innehaft befattning såsom förste maskinist. Under en lång följd af år utgjorde hans kontanta lön 130 kronor i månaden, men nedgick sedermera till 125 kr. Till denna afiöning i reda pänningar kommo bostad — två rum och kök — samt vedbrand och potatisland. Såsom lifförsäkringsagent hade han förtjänat ytterligare 20—25 kr. per är samt torde ha haft andra extrainkomster. J. var försäkrad i ett af våra mest kända bolag för 5,000 kronor, och alla premierna voro redan inbetalade. Man torde ha anledning tro, att J. förde med sig omkring 80<> kronor. Enligt hvad han uppgaf, vardt han nödsakad att slumpa bort» sitt lösöre. — Hans föräldrar lefde ännu och ha länge måst underhållas af honom och hans broder. 1 likhet med öfriga vid sågverket sysselsatta arbetare blef J. uppsagd till afflyttning den 1 okt. 190*!. Men äfven för honom vardt verksamheten förlängd under sisttor-tlutna vinter. Vid jultiden skrel' han emellertid till bolagsstyrelsens ordförande och ställde till honom direkt den frågan, om det för honom gåfves nägra utsikter att få stanna kvar i bolagets tjänst eller om han borde söka sig sysselsättning på annat håll. Svar kom, men innehöll endast, att sågverket i fråga skulle nedläggas. Nu beslöt sig J. för att emigrera. Äfven denna familj ställde färden till Seattle, Wash. Och det föreföll, som skulle J., hvilken underflera år varit föreståndare (ej predikant) tor ortens baptistförsamling, icke ha fattat sitt utvandringsbeslut, ifall han inte haft så talrika trosfränder och förutvarande ortsbor i Seattle och trakten däromkring.

Vid ankomsten till Boston sjuknade hustru J. i blindtarmsinflammation. Hon undergick bär operation, men lär strax efteråt ha aflidit.

N:r 112.

»gift man, A., lti år, från Västerbottens län.

Född i hemsocknen. Fadern var hemmansägare, och efter hans död hade äldste sonen tagit luind om gården ooh löst ut syskonen och modern. Men trots hemmanet ändå var skuldfritt och bar sig utmärkt, hade brodern sålt det och begifvit sig till Amerika. Sa gifte modern om sig med en hemmansägare, och J. flyttade till henne och styffadern, som tillsammans hade 9 barn. A., som ännu ej varit ute i något arbete, ej ens hemma på gården, var i goda ekonomiska omständigheter, tack vare fadersarfvet. Nu reste han for att träffa sin bror i Jamestown, New York. Den egentliga orsaken torde ha varit önskan att komma ifrån hemmet.

N:r 113.

Gift man. ()., 28 år, från Västerbottens län.

Född i hemsocknen. Emigranten var bondson; hans fader ägde en liten gård, på livilken kunde födas fyra kor och en häst. Under loppet af flera ar hade O. arbetat vid ett sågverk, ägdt afen skelleftea firma. De senaste tre åren hade förtjänsten varit ungefär följande: 3 kronor per dag under fyra månader oeh kr. 1 •»—1 7r, pr dag •inder åtta månader. — O., som sedan åtskilliga år tillbaka varit gift, ägde en sluga om ett rum och kök samt en jordtäppa däromkring. Denna var emellertid belägen pä en mils afstånd från arbetsplatsen. Under veckan hade O. plägat bo vid själfva sågverket (i en kasern) samt gått eller »sparkat» hem pri lördagskvällarna. Hösten 1906 nedlades emellertid sågverket för att förenas med ett annat, ägdt af samma firma. O. vardt då arbetslös, och när han •eke kunde erhålla någon sysselsättning vid det sågverk, hvartill driften koncentrerades, beslutade han sig för att lämna landet. Hustrun och de fyra barnen stannade tills vidare kvar hemma. <*.ställde färden till Lowell, Mass.. hvarest en lians svåger hade befattning som maskinist vid en textilfabrik.

N:r 114.

Ogift uian, H., 18 år, från Norrbottens län.

Född i hemsocknen. Fadern ägde on gärd, som födde 4 kor och en häst och på hvilken var uppförd en mangårdsbyggnad, innehallande fyra rum och kök. H:s fader öfvertog pä sin tid denna gard från sin far genom utlösning af de öfriga syskonen. Härvid åsamkade sig fadern jämförelsevis dryga skulder, hvilka han emellertid lyckats så småningom betala. Men för att kunna göra detta hade han varit nödsakad att arbeta utanför gården, enkannerligen vid järnvägsanläggningar. Inkomstkällorna pä självfva gården voro icke särdeles gifvande. Af de åtta syskonen voro två systrar gifta med hemmansägare, och de två äldsta bröderna vistades sedan åtskilliga ar tillbaka i den nordamerikanska republiken, i Nya Englandsstaten Maine. Dessa tvänne bröder voro sysselsatta dels med skogs-och dels med byggnadsarbete. Det föreföll, som skulle de ha förtjänat rätt duktigt. H. uppgaf nämligen, att de under årens lopp skickat hem omkring 4,500 kronor, mestadels såsom gåfva till fadern.

H. hade utfört en hel del förvärfsar bete utanför fädernegården. Sa-lunda hade han deltagit i flottningsarbete och därvid haft en aflöning af 20—25 öre i timmen under en arbetsdag som ibland gått upp till 18 20 timmar. Likaledes har han arbetat i jordbruk »hos andra» mot en aflöning af kr. l**o per 10 timmars och 2 kr. per 12 timmars dag — i ett för allt. Bröderna i Brownville, Maine, ha skickat biljett, och till dem reste han.

Utvandringen till Nordamerika från emigrantens hemsocken hade varit jämförelsevis stark under våren. En stor del af de bort-flyttande voro hemmansägare och hemmansägaresöner. Men dessa ge sig i allmänhet ej åstad i afsikt att för hela lifvet stanna kvar på andra sidan. De resa i akt och mening att under några år arbeta och spara därborta samt sedan komma tillbaka och skaffa sig en mera oberoende ställning i hemlandet. I samma syfte hade H. anträdt, färden. Och livad hans fars gård beträffar, så var det meningen att någon af bröderna skulle komma hem och öfvertaga den.

N:r 115.

Ogift nian, F,, 18 år, från Norrbottens län.

Född i hemsocknen. Föräldrarna voro döda sedan 13 år tillbaka, och F:s äldste bror (han hade två bröder och två systrar)innehade garden, som han löst sig till af syskonen. På hemmanet, som föder ii kor och en häst, hade F. arbetat, ej någon annanstans. Färden ställdes till Seattle, Washington, där F. hade en moster och hennes man, som ägde en farm. Något bestämdt löfte att fä plats där hade han inte fått. Pängar till biljetten hade han fått genom lån.

N:r 116.

Ogift man, J., 17 dr, från Norrbottens län.

Född i hemsocknen. Sågverksarbetare. Kadern lefde och hade en gård, som födde en ko. J. hade haft olika slags arbete vid sågverken och under 5—6 månader på året förtjänat 2,so—3 kr. om dagen. Under vintertiden hade det varit omöjligt att i dessa trakter skaffa arbete. Hela sista året hade han varit arbetslös. — Hade 3 bröder oeh 5 systrar. En mängd släktingar hade han i Arizona, men visste ingenting närmare om dem. Skulle nu resa till en bekant i Seattle, Washington. (Jämför n:r 115.)

N:r 117.

Ogift man, E., 17 år, från Norrbottens län.

Född i hemsocknen. Fadern lefde oeh ägde ett litet hemman, som födde 4 kor men ingen häst. Tre bröder oeh en syster voro kvar hemma. Hade arbetat som sågverksarbetare, vedkapare, under somrarna och förtjänat 1 kr. à 3,r.o om dagen, skillnaden beroende på att arbetet utförts »på styck*. Under vintern funnes inga arbetsmöjligheter, utan hade han dä varit hemma på gården. Liknande hade förhållandet varit för hans syskon. Färden ställdes till Cadillac. Michigan, där han skulle besöka en bekant. (Jämför n:r 121.) Hade sju kusiner i Amerika, men kunde inte räkna på hjälp frän dem. Pängar till resan hade anskaffats genom län i en bank. Några

hemmansägare i trakten voro i borgen. Orsaken till resan uppgafs vara »önskan att komma till ett land med större frihet», men närmare klart föreföll icke svaret. Fastmer torde den riktiga orsaken fa sägas vara bristen på fullt lönande arbete i hemtrakten och omöjligheten för gården att ge existens åt alla syskonen. Ej medlem af fackförening. Deltagit i en strejk, som lyckades.

N:r 118.

Ogift man, L., 19 är, från Norrbottens län.

Född i hemsocknen. Skoarbetare. Hade fyra bröder och en syster. Bodde hos sin far, som försörjde sig med olika slags till-EMIGRATION SUTREDNING EN. BILAGA VII. UTVANDRARNES UPPGIFTER.

fälliga arbeten. L. hade stadigvarande arbete i en skofabrik med en daglön af kr. 2-so året om. Reste nu till en bekant i Minnea-polis, Minnesota, och förklarade orsaken till sin resa vara att undan-slippa exercisen.

N:r 119.

Ogift man, A., 20 år, från Norrbottens län.

Hade hela tiden vistats i hemsocknen. Hemmansägareson. Fadern lefde. Hans hemman var skuldfritt och födde tre kor och en häst. Han brukade det själf. A. hade hjälpt till med arbetet hemma på gården och dessutom haft tillfälligt arbete vid sågverk och i skogarna c:a 3—4 mån. om året, och då erhållit intill kr. 3,so om dagen i lön. Han hade tre bröder och två systrar; den minsta brodern var hemma, de öfriga bröderna voro sedan 2—3 år i Amerika. Han reste nu till en af dem i Seattle, Washington. Som orsak till Ame-rikaresan uppgaf A. att han önskade slippa undan värnplikten.

N:r 120.

Ogift man, J., 17 år, från Norrbottens län.

Född i hemsocknen. Fadern var tullvaktmästare och ägde ett skuldfritt hemman, som födde 7 kor och en häst. Två af J:s bröder voro hemma på gården, en var tullvaktmästare, en skollärare, och han hade själf bra ställdt hemma, men ville nt för att förtjäna reda pängar. Han hade 4 bröder och 4 systrar; hade hela tiden arbetat hemma pä gården. Reste nu till Gardner, North Dakota, där han hade en bekant.

N:r 121.

Ogift ninn, V., 17 år, från Norrbottens län.

Född i hemsocknen. Sågverksarbetare. Fadern var öfver 70 år är gammal och hade intet arbete. V., som var ende sonen, hade arbetat pä sågverk som vedkapare och erhållit i lön 1 kr. ä Ho om dagen. Detta dock endast under sommaren; på vintern var det nästan omöjligt att erhålla något arbete. Bostaden, där V. bodde med sin far och tre inneboende till, bestod af ett rum och var synnerligen dålig. Reste nu till Cadillac, Michigan, där han skulle söka upp en bekant. (Jämför n:o 117.) Hade inga släktingar i Amerika och hade ingen utsikt att erhålla någon bestämd plats. Pängar till biljetten hadehan erhållit genom lån i en bank med borgen af några hemmansägare. Orsaken till att han reste till Amerika var enligt hans egen förklaring omöjligheten att erhålla vinterarbete och det tvång, som utöfvades under arbetet vid sågverken.

N:r 122.

Ogift man. K.. 34 år, från Norrbottens län.

Född i hemsocknen. Yrkesolärd arbetare, som under årens lopp haft sysselsättning iuom jordbruket samt vid skogsafverkning och malmlastning. Fadern, som likaledes var grofarbetare, dog när K. var nio år gammal, och vid denna tidiga ålder måste han begynna förtjäna sitt bröd. Han stannade som drängpojke på samma ställe i fyra är. Trettonarig erhöll han plats hos en annan bonde och fick nu en kontant årslön af 30 kronor. Vid 21 års ålder kunde han glädja sig åt en årlig dränglön af 100 kronor i kontanta pängar jämte mat och husrum. Och för några år sedan åtnjöt lv. i samma ställning en årslön af 300 kronor jämte kost och logis. Såsom malm-lastare hade K.

förtjänat upp till 5 kronor per 10 timmars arbetsdag. Åt detta arbete hade han ägnat sig sommartiden och hade varit i stånd att göra sig en besparing på 300 kronor för sommaren. Så hade vintern kommit, och dä hade han skaffat sig nödtorftigt uppehälle med vedhuggning, skogsarbete o. s. v. K., som under årens lopp dragit försorg om sin mor, torde, sedan biljetten till bestämmelseorten blef betalad, ha ägt omkring 800 kronor. Hans färd gick till Seattle, AVash. Dit reste fem månader förut fyra arbetskamrater och vänner till K. De ha tätt sysselsättning som skogsarbetare, och detta gaf dem en daginkomst af 2'75—3 dollar jäinte mat och logis, som arbetsgifvaren hölle åt dem på vanligt sätt från ångkök och i baracker. Det var lv:s mening att återvända till Sverige, så snart han förtjänat så mycket, att han kunde köpa en gård.

N:r 123.

Ogift man, H., 28 år, från Norrbottens län.

Född i hemsocknen. Han lämnade ett burget bondehem, hvar-est två bröder stannat kvar — hela syskonkretsen bestod af tre — för att biträda fadern vid gärdens skötsel. H. reste nu ut för att förtjäna pängar och sedan ämnade han återvända i akt och mening att öfvertaga fädernegården. Denna, som var belägen inte långt från Luleå stad, hade nedärfts från släktled till släktled. Där kundefödas 15 kor samt 2—3 hästar. Gärdens taxeringsvärde var 7,000 kr., men fadern ville nog ej sälja den under 12,000 kr. Ingen inteckning. Inkomstkällor voro skogskörslor, mjölkproduktion och uppfödning af ungnöt. — Faderns skatt uppgick under sista året till om kr. 400 kr. i ett för allt. — H., som gjorde sällskap med en till Förenta staterna återvändande kusin, reste till Idaho, hvaresten annan kusin var bosatt och hvarest- han ämnade söka arbete vid sågverk och i grufva.

N:r 124.

Ogift man. O., 16 år, från *Norrbottens län.*

Född i hemsocknen. Hade tre bröder och fem systrar. Fadern död. Efter faderns död öfvertog modern hemmanet, som födde tre kor, och brukade det fortfarande. De hemmavarande syskonen voro minderåriga. O. hade haft olika tillfälliga arbeten vid sågverk, högst 5 à 6 mån. under året, och därpå förtjänt omkr. 1.50 om dagen. Nu reste han i sällskap med sin bror, som varit 3 år i Amerika och där försörjt sig som timmerhuggare. Resan ställdes till Chicago.

*

II.

Kvinnliga utvandrare

under år 1907.

N:r 125.

Ogift kvinna. A., c:a 25 år, från *Stockholm.*

A. hade som 8-årig kommit öfver till Amerika med sin mor och två yngre bröder. Den ena brodern hade dött efter några år och snart därpå modern. A. och brodern bodde kvar i Chikago, där A. hade lärt sig till sömmerska. För 3 år sedan hade hon rest tillbaka till Sverige till en gift syster, som bodde utanför Stockholm. Här hade hon

stannat 2 år, men det sista året hade hon bott i Stockholm hos en släkting och förtjänat, sitt uppehälle som hemarbeterska. Hon sydde västar för en firma och förtjänade därpå 12—15 kr. i veckan om hon arbetade från tidigt på morgonen till sent på kvällen. Undantagsvis kunde hon genom att taga extra arbete få upp förtjänsten till 20 kr. i veckan, men då måste hon arbeta till sent på natten. Inackordering kostade 40 kr. i månad, tvätt ej inberäknad, och kläder voro mycket dyra; - ett par skor kostade 12 kr. I Chikago hade hon på sömnad förtjänat 8 doll. i veckan, men lefnads-omkostnaderna hade varit mycket billigare. Hon hade fått hel inackordering för 4 doll. i veckan, ett par skor kostade 1 å 2 doll., och alla kläder voro billigare.

Det hade varit A:s mening att stanna i Sverige, men hon hade funnit lefnadsförhållandena så dyra och kvinnoarbetet så lågt betaldt. att det hade varit omöjligt. Dessutom längtade hon till sina vänner oeh bekanta. Hemma i Sverige hade hon känt sig som lösryckt.

Hon hade lärt sig att sy västar i Sverige, oeh hon ansåg att man fick lära sig saken mycket grundligare och bättre hemma. Med denna sin kunskap skulle hon nu kunna förtjäna mycket mer än förut i Chicago, där hon ämnade söka sig in vid en fabrik för tillverkning af kläder.

N:r 126.

Ogift kvinna, I., 35 år, från *Stockholm.*

Var född på Öland, där föräldrarna fortfarande lefva. Hade en syster i Brooklyn och en fostersyster i Jamestown. I., som tjänat pa olika platser, hade under de sista i) åren haft anställning på en oiBcersmäss i Stockholm, först såsom husa och sedermera som före-stånderska. Hennes lön, som började med 15 kr. i månaden, hade slutligen stigit till 30 ler. Extra förtjänst i form af drickspängar förekom ej, däremot fick hon 20 kr. i julpängar.Arbetet varade från kl. (i f .m. till V* 7 e. m., men drog ofta ut till kl. 12—1, ja ända till kl. 2]tå natten. Bestämda fridagar hade hon ej haft och nästan ingen ledighet. Hon hade på sin plats kunnat spara ihop sä mycket pängar, att hon skaffat sig sin biljett och erforderliga pängar till öfverresan samt pängar till återresa därest hon ej skulle trifvas. Motivet för resan var, att hon ville se sig om i världen och hälsa på sina släktingar. Systern, som varit ute sedan hon var 17 år, hade varit hemma några månader för 4 år sedan, och hade hennes jämförelser mellan svenska och amerikanska förhållanden tydligen imponerat på I. Systern hade som nykommen och obekant med språket endast haft 2 doll. i veckan att börja med, som ensamjungfru, men hade lönen snart stigit upp till 18 och 20 doll. i veckan. Hon hade alltid söndag och en kväll i veckan (från kl. 1 eller 2 e. m.) ledig, eller också hvarannan söndag och 2 hvardagskvällar. Under den fria tiden var hon fullständigt ledig, antingen hon var borta eller hemma. »Kommer någon och hälsar på, så sköter frun sig själf; det kan aldrig komma i fråga, att jungfrun tages i anspråk under sin fritid.» Detta ansåg I. vara särskildt beaktans-värdt, ty i Sverige måste en jungfru gå bort om hon skall vara säker på att få vara i fred under sin fritid. En god jungfru känner sig hos oss aldrig ledig från arbete, hon törs knappast sätta sig ned på en stol så att herrskapet ser det. Systern hade ämnat stanna i Sverige, men hon tyckte att arbetet var så mycket tyngre och besvärligare här än i Amerika, att hon beslutat sig för att resa ut igen.

N:r 127.

Ogift kvinna, E,, 24 år, från Östergötlands län.

Hade under 2 */* år varit anställd vid en matvaruaffär i Stockholm. Arbetstiden hade varit mycket lång, från kl. ',¡7 f. m. till kl. 9 om kvällarna. Ofta var det ej slut med efterarbetet i boden förrän kl. 11—12 på natten. Lönen var 18 kr. i månaden jämte mat och husrum. Maten var bra och behandlingen utmärkt, men hon tyckte det blef drygt. E. hade en bror, gift i Winnipeg och anställd som montör vid ett elektriskt verk. Till honom skulle hon resa.

N:r 128.

Ogift kvinna, A., 18 år, från Östergötlands län.

Hade i Nebraska två systrar och en bror. Fadern, som varit arrendator, hade dött för 4 år sedan från hustrun, 7 minderåriga och 2 vuxna barn. Den äldsta sonen och dottern, som rest till Ame-rika medan fadern ännu lefde, voro båda gifta. En syster hade dessa båda redan hjälpt öfver till Amerika. Hon hade fått plats som tjänarinna med en lön af ¿4 doll. i månaden. A. hade också tjänat ett par år i Linköping, under första aret för 8 kr. i manaden. sedermera för 10 kr. Hon hade kommit till mycket snälla människor och hade haft en bra plats, men det var ingen framtid och därför ville bon ut. Det var meningen att hela familjen småningom skulle emigrera allt efter som barnen blefvo vuxna och de äldre syskonen kunde hjälpa dem öfver. Brodern hade skickat A. biljett, och bon skulle vistas i hans hem till att börja med. Nästa var skulle han ytterligare skicka efter två bröder på 17 och 18 år.

N:r 129.

(»gift kvinna, A., 15 ar, från Jönköpings län.

Fadern daglönare i samma socken. Af sex syskon hade två systrar och en bror varit resp. 15 och 10 år i Amerika. En syster tjänade i Boston, en var gift därstädes. Brodern, som varit hemma på besök, tog den unga flickan jämte en ett par ar äldre bror med sig till Amerika. Han betalade biljetten för dem bada, och de skulle få komma till den gifta systern i Boston. I>et. yngsta barnet, en pojke, var kvar i hemmet hos föräldrarna. A. hade sedan 1 okt. 1906 tjänat som ensam piga i en liten bondgård i samma socken. Gården utgjorde en åtting, med 4 kor och 1 häst utom gris och kalfvar. Bondfolket, som voro unga och nygifta, hade under en kort tid haft en dräng, men som det ställde sig för dyrt hade de sedermera skött gärden med A:s hjälp. Hon hade fått arbeta från kl. 5 på morgonen till kl. 10 på aftonen med såväl ute- som innearbete. I slåttern gick hon med som dräng, och när hon sedan kom hem om kvällarna var det att mjölka korna och se till ladugården, och klockan var vanligen öfver 10 innan det blef slut. Under vintern var arbetet något mindre drygt, och hon beböfde då ej stiga upp forr än Id. '»(i. Lönen hade under de 9 månader hon varit i tjänst utgjort samman-lagdt 35 kr. jämte ett par skor.

Flickan var liten och späd och till ytterlighet mager, och det föreföll otroligt att hon skulle orkat med ett så pass hardt. arbete.

N:r 130.

(»gift kvinna, 51., 16 år, frän Kronobergs län.

Fadern var skogsarbetare och modern sömmerska, men som det var 8 barn hade det varit mycket knappt och fattigt. M. som var106 EMIGRATIONS UTREDNINGEN". BILAGA VH. UTVANDUAENES UPPGIFTER.

äldst hade redan måst förtjäna sitt eget uppehälle. Hon hade haft plats 1 år på en bondgård i Vadstenatrakten. Hemmanet var på 70 tunnland med 8 kor, och M., som var ensam piga, skötte all mjölkning och innesysslorna. Hon fick börja kl. 5 om morgnarna och

vanligen var det ej slut förr än kl. 11, och som hon låg i köket,

kunde hon ej komma i säng förr än alla hade gått och lagt sig. Någon ledighet hade hon aldrig, såvida hon ej betalade någon som skötte mjölkningen. Hon fick 110 kr. i lön; presenter eller [-extrabetalning-] {+extra-betalning+} förekom ej. Maten var bra och husbondfolket voro snälla

emot henne, men arbetet var hårdt.

Reste i sällskap med sin två år yngre syster. (Jämför n:r 131.)

Båda flickorna sågo friska och duktiga ut och voro förtjusta öfver att få komma ut och se världen och fulla af tillförsikt för framtiden.

En gift morbror i Philadelphia hade skickat dem biljetter och respängar, de reste i sällskap med bekanta svensk-amerikaner och skulle stanna hos morbrodern någon tid innan de togo tjänst.

N:r 131.

Ogift kvinna, A., 14 år, från Kronobergs län.

Reste tillsammans med sin två år äldre syster. (Jämför n:r 130.) Hade sedan i maj månad haft plats som ensam piga å en gård med 12 kor att mjölka. Arbetstiden var från kl. 5 pa morgonen till kl. 11 på kvällen. Lönen var 10 kr. i månaden.

N:r 132.

Ogift kvinna, J., 25 år, från Kronobergs län.

J. var dotter till en bonde, som varit gift tre gånger och hade 9 barn. Tvä af sönerna voro i Amerika, den eua grufarbetare, den andra skrifvare på ett kontor. En syster var gift med en farmare och en med en handlande i Chicago. Den sistnämnda, som varit hemma under sommaren, hade tagit J. med sig och hjälpt henne med biljetten. Hon hade dessutom med sig en 18-årig systerdotter till mannen, äfven hon bonddotter. J:s fädernegård utgjorde en åtting, med 8 kor. Fadern var sä gammal att han just ej orkade arbeta mycket, de två hemmavarande systrarna skötte gården. Tjänstfolk kunde de ej taga, emedan lönerna voro så dyra. En dräng skulle ha 350 kr. om året, en piga 250 kr., och en 14 års drängpojke betalades med 175 kr. om året. Söndagarna hade de alltid fria, utom att kreaturen maste ha sin skötsel.N:r 133.

Ogift kvinna, I., 17 år, frän Kronobergs län.

I. reste till Jamestown, där hon hade en gift syster. Längre in åt landet hade hon dessutom 3 syskon. Fadern var bonde. De hade 7 kor, men ingen häst, dä korna användes som dragare. En del skog hörde till hemmanet. Föräldrarna och en hemmavarande syster skötte ensamna gärden; endast om somrarna brukade de taga en dräng eller en piga pä hallar. Dräng skulle från 1 april till 1 nov. ha 145 kr. i lön, en piga 115—120 kr. för samma tid. Det var mycket svårt att få tjänstfolk, dä de flesta på trakten voro själf-ägare och de som ej voro det emigrerade. Själf hade I. endast arbetat hemma på gården, och nu reste hon ut för att trätfa syskonen. Det var emellertid hennes afsikt att komma tillbaka sedan hon förtjänat litet pöngar.

N:r 134.

Ogift kvinna, O., 17 år, från Kronobergs län.

Reste i sällskap med en bekant. O. var dotter till en arrenda-tor. För gården, en fjärding, betalades 150 kr. i arrende, men den var skattefri. De hade 3 kor och 1 häst. Som de voro munga barn, måste hon som äldst ut och förtjäna sitt uppehälle, oeh då reste hon hellre till Amerika än hon tjänade i Sverige.

Hon skulle första tiden få vara hos sin goda väns syster i James-town. Själf hade hon inga släktingar i Amerika.

N:r 135.

Ogift kvinna, E., 19 är, från Kalmar län.

Hade i sitt sällskap en 17-arig syster, och de reste till en gift moster, som bekostade deras biljetter. Föräldrarna arrenderade en liten gård med 4 kor och en häst. De emigrerande hade fyra äldre bröder; tre af dem försörjde sig själfva som stenarbetare, soldat och volontär, den fjärde, som var blind, bodde hemma hos föräldrarna. Systrarna hade hittills arbetat hemma på gården, men den var for liten for att kunna foda dem alla, och äfven flickorna måste ge sig ut att förtjäna sitt uppehälle, när de blifvit vuxna. E. ville inte tjäna i Sverige. I Amerika hade hon så mycket större utsikt att komma sig fram, och där kunde hon också fa lära sig något. Mostern hade erbjudit henne att få bo hos sig oeh gå i skola under förstaaret. Som E. emellertid aldrig varit skild från sin syster, kunde hon inte lämna henne utan tvingade sig till föräldrarnas samtycke att taga henne med sig. Att föräldrarna blefvo beröfvade en hjälp som de beliöfde, tycktes föga bekymra dem. Sedan de lärt sig språket skulle de ut och tjäna, och de gjorde sig tydligen stora förhoppningar om att kunna förtjäna bra och få det bra.

N:r 136.

Ogift kvinna, (i., 15 år, från Kalmar län.

6. var den äldsta af (5 syskon. Fadern hade en liten gärd på Ii tnkl och 1 ko, men hade sin hufvudförtjänst på dagsverke vid en närliggande gård. Han förtjänade på detta 37 kr. i månaden. G. hade 3 gifta morbröder i Amerika, alla farmare. En bodde i Kanada, de båda andra i staten New-York. De senare hade skickat biljetten till G., och hon skulle resa till dem i sällskap med en bekant frän hemtrakten <0111 varit på besök i Sverige. Fadern, som tyckte att han hade svårt att draga sig fram med alla barnen, var betänkt på att sälja gården och emigrera till Kanada, där han skulle bli farmare.

N:r 137.

Ogift kvinna, A., 22 år, från Kalmar län.

A. var bonddotter och hade 4 syskon. Ende brodern var 18 år, två systrar voro ute och försörjde sig själfva, och en var hemma jämte brodern.

Gården, som var ganska liten, hade skog till husbehof. De hade 7 kor och 1 häst och lade särskildt an på ladugärdsprodukterna. Använde separator och brukade sälja rätt mycket smör. för hvilket de tingo l*6o—1*jo kr. pr kg. Gården kunde ej föda alla barnen. De hade i tur och ordning varit borta tidtals och tjänat och hade i allmänhet fått 12—15 kr. i månaden i lön. A. reste utför att gifta sig. Fästmannen, som rest till Chicago i april, hade genast fått arbete och förtjänade nu 3 V* doll. om dagen. A. har också en moster, gift i ('liieago. Den hemmavarande systern tänkte resa till Amerika, när hennes fästman hade exercerat, sä att han var fri att följa med henne. Afven brodern ämnade sig ut sä fort han gjort sin värnplikt.

Gården brydde barnen sig ej om, »föräldrarna linge väl sälja den», de förtjänade för litet i Sverige och de ville se sig om i världen.N:r 138.

Ogift kvinna, F., 17 år, från Kalmar län.

F., nom var i sällskap ined A. (jfr n:r 137) ämnade sig till Minnesota, där hon hade en moster. F. var äldsta barnet och dotter till en bonde. En 14-årig bror och 2 yngre systrar voro hemma hos föräldrarna. Gården var mycket liten och födde endast '> kor och en häst. Den gal' ej mer afkastning än hvad som gått åt för deras eget behof. F. hade måst ge sig ut att tjäna så snart hon gått och läst. Hon var barnpiga ett år med 5 kr. i månaden och kom sedan i tjänst hos två strykerskor, där hon hade 8 kr. i månaden. I dagspänning lingo flickorna på hennes hemtrakt Ws när de gingo i hjälp eller gjorde utearbete. F. hade alltid längtat till Amerika, och nu hade hennes första husbondfolk, som emigrerat för ett par år sedan, skickat henne biljett, och hon var strålande glad att få resa Syskonen tänkte resa bara de blefvo vuxna.

N:r 139.

Ogift kvinna, J., ,'S2 år, från Hallands län.

J. var bonddotter och hade 7 syskon. Gården var liten, de hade blott 4 kor och en häst, men mycket skog. Fadern hade ej ärft den, men hade lyckats att sa småningom få den skuldfri. Barnen hade dock tidigt måst ge sig ut, och som förtjänsten var bättre • Amerika hade den ena efter den andra rest dit, först äldsta brodern och så, en efter en, 4 systrar. J. hade rest, när hon var 16 nr och hade varit borta i 10 år. När så en yngre syster skulle resa ut till Amerika för att gifta sig, måste J. komma tillbaka för att hjälpa till med skötseln af gården. Hon hade nu varit hemma i 6 är, men så gifte sig brodern och då behöfdes hon ej hemma längre. Hon kunde nog ha fått stanna hemma, ty hon knnde sy och hade kunnat förtjäna sitt uppehälle på det, men hon trifdes ej sedan det kommit en främmande till gården. Ge sig ut att tjäna i Sverige ville hon ej heller. Hon hade jämt varit pä landet och var för gammal att lära sig stadsvanorna-, och att tjäna på landet som bondpiga ville hon tydligen ej ens tänka på. Det återstod därför ingenting annat än att resa tillbaka till Amerika. Hon gjorde det också gärna, ty hon hade trifts utmärkt med arbetet där. »En tjänarinna behandlades där mycket väl, nästan som medlem af familjen.» J., som betalade sin biljett själf, for med Hvita Stjärn-linjen och ämnade sig till San Francisco. I sitt sällskap hade hon (jfr n:r 140) annan ogift kvinna från samma socken.N:r 140. Oeift kvinna, A.. 23 år, från Hallands län.

A. var bonddotter men hade mycket tidigt blifvit föräldralös. Fadern och modern dogo båda, när barnen, (! till antalet, voro minderåriga. Gården såldes, och släktingar togo hand om barnen. Äldsta brodern, som varit ute i Amerika 11 år, hade rest då han var lfi år. Han var nu gift och bodde i San Francisco, dit A. ämnade sig. Själf hade hon redan vid 15 års ;ilder börjat förtjäna sitt uppehälle. Första platsen var vid en mindre bondgård med 8 kor, hvilka hon skulle mjölka oeh sköta. Arbetet började kl. 4 eller V®«> om morgnarna och höll på så länge det var ljust. På denna plats hade hon 50 kr. om året i lön, men efter 2 år lick hon påökt till 70 kr. Nästa plats var en stor bondgård med 20 kor. De voro där 2 pigor, som skötte ladugården, men dessutom skulle de deltaga i såväl jordbruks- som innearbetet. De började i ladugården kl. 1/i5 om morgnarna; kl. 6 skulle mjölkningen vara slut och mjölken afskiekad till mejeriet. Under skörden fingo de gå med i utearbetet till sent på kvällarna, och när de sedan kommo hem hade de både kvälls- och kaffediskarna för allt folket kvar. De bodde i köket tillsammans med 3 af barnen och kunde därför ej gå oeh lägga sig förrän husbonden kommit hem och fått mat. Som han drack och förde ett mycket, oordentligt lif, kommo de ofta ej i säng förr än sent på natten. De fingo aldrig arbeta åt sig själfva eller laga sina kläder, ej ens på natten vid ljus som de själfva köpte sig. Husbonden ansåg, att när han gaf dem lön hade han rätt till deras tid dygnet om. Det var stöld från honom om dc orkade arbeta mer och ej gjorde det för honom. Söndagarna hade de ledigt endast om de särskild! begärde det, och en fri hvardagsafton förekom aldrig. Lönen var 150 kr. om året. Husbonden var alltid rå och otidig mot dem, och A. sade själf, att hon ansåg denna plats ovanligt svår. Nu vore det hennes mening att taga plats som tjänstflicka i Amerika, och hon reste i sällskap med en flicka från hemtrakten, som varit ute förut och kände till förhållandena. A. hade ärft litet pängar af föräldrarna och kunde därför betala sin resa själf. (Jämför n:r 139.) Hon var liten och spädväxt, och det syntes på henne att hon slititondt.

N:r 141. Ogift kvinna, E., c:a 24 ar, frän Hallands län.

E., som var dotter till en välbärgad bonde, hade fyra systrar och en bror. Da fadern dog för 3 år sedan, öfvertog brodern sköt-seln af gården och en därtill hörande stor trädgård. Gården omfattade c:a 44 tunnland, och de hade 11 kor. Det var fullt npp med arbete på gården för alla syskonen, och de hade dessutom 2 drängar. Drängarna hade 250 och 300 kr. i lön med husrum och mat. Någon gång togo de en s. k. »sommarpigad. v. s. för 3 månader, som då för den tiden betalades med 150 kr. En piga, som staddes för helt år, hade 250 kr. i lön. Trädgården bar sig bra, de hade denna sommar sålt 3,000 liter jordgubbar för 35 öre litern. Jorden var bördig, och enligt E:s påstående var trakten synnerligen välbärgad. Alla voro självägare, och gårdarna varierade mellan 30 och 45 tunnland jord. Det fanns inga torpare och ej mer än 2 fattighjon i hela socknen. Skatterna voi-o ej heller dryga. E. betalade för gärd och trädgård 80 kr. Barnen stannade för det mesta hemma på gårdarna, och såvidt hon visste hade inga emigrerat från socknen. Själf skulle hon endast ut på ett år till en moster, som var sjuk och behöfde hjälp. Det var synnerligen svart att f;i tjänstflickor, emedan alla flickor, som ej behöfdes hemma, gingo till betodlingcn i grannsocknen. Det var vanligt att flickor från den fattigare skogsbygden kommo ned om somrarna till bet od lingen. Omkring 500 arbetare sysselsattes därmed. Hackning och skötsel al' ett tunnland betor betalades med 80 kr. En flicka kunde sköta 2 tunnland pä en gång om hon arbetade intensivt, och som det ej tar mer än 0 veckor, så var förtjänsten — 1 <>0 kr. — ganska god. E. reste till Winnipeg. Hon var road och intresserad af att fä se litet af världen men fast besluten att inte låta öfvertala sig att stanna borta från Sverige.

N:r 142.

Ogift kvinna. L., 20 år, från Göteborg.

Föräldrarna bosatta i Göteborg, fadern dagsverkare, en 17-årig syster i hemmet. L. hade under (i ar haft plats som biträde i en matvaruaffär. Hon fick att börja med 5 kr., sä 7 kr. och slutligen 15 kr. i månaden jämte maten. Bodde hemma. Arbetstiden var från kl. 1 28 f. m. till kl. 10 eller ’/all e. m. utan rast. Frun, som själf arbetade med, var mycket snäll och noga med att biträdena fingo kraftig mat, men arbetet blef genom det myckna gåendet och ståendet ytterst ansträngande. Hon fick stå ibland tills knäna svullnade. Den länga arbetstiden gjorde det också omöjligt för henne att själf sköta sina kläder, utan måste hon leja och betala för allt. Söndagarna voro de första åren ej heller lediga, emedan frun tog henne till hjälp i köket, när hon kom fiir att äta. De senare åren

afstod hon från sin fria mat om söndagarna för att få vara ledig. Fyra dagar under året kade biträdena extra ledighet »men då skulle de komma ut tillherrskapet pä landets. Hon ansåg sig ha varit mycket väl behandlad af sin principal, men sa som arbetet var ställdt oeh med den lönen var det omöjligt att lägga af något, och ej heller var det någon framtid med ett dylikt arbete. Hon hade därför beslutat att emigrera, och var det hennes afsikt att bli kokerska i Amerika. Till att börja med skulle hon bo hos en morbror i Itoka, som skickat henne biljetten och de erforderliga pänningarna. Hon ämnade så fort som möjligt söka få ihop pängar för att kunna skicka efter sin nu hemmavarande 17-åriga syster.

N:r 143.

Änkn. K., c:a 40 år, från Göteborg.

K., som varit änka i Hera år, hade försörjt sig själf och sina 4 barn med arbete af olika slag. En tid hade hon haft hemarbete i sömnadsbranschen, sa hade hon tillverkat och försålt pappersblommor och slutligen arbetat i sillsalteri.

Det sista arbetet var det mest lönande: hon hade kunnat förtjäna ända till 25 kr. i veckan under bästa tiden. Men det var ett så liårdt arbete, att hon ej vågat taga upp det ett år till. Händerna sprucko sönder, så att hon ej kunde sofva om nätterna för värk, och hon fick svår reumatism i både armar och ben. Saltning är ett säsongarbete och hade därför legat fullständigt nere nnder sommarmånaderna, och den jämförelsevis goda vinterförtjänsten hade ej räckt till att betäcka de lediga månadernas utgifter. Visserligen hade hon skaffat sig extra förtjänst genom att gå i hjälphns, och som hon ägde den lilla stuga de bodde uti, så hade hon just nätt och jämnt kunnat reda sig, men att spara ihop något var otänkbart. Två af barnen voro redan i Amerika. Själf lmdc hon varit där en gång förut tillsammans med mannen. Efter 1' 2 år hade mannen fatt reumatisk feber och blifvit klen; han hade då skickat hem familjen till hustruns mor och slutligen efter ytterligare 2 år rest hem själf för att dö. K:s mor hade dött strax efter, och hade hon då blifvit ägare till stugan. Det äldsta af barnen är en flicka, som är ofärdig i sina händer; henne hade en broder tagit ut till San Francisco och skaffat arbete på kontor. E11 annan släkting hjälpte den äldsta sonen öfver för 2 år sedan; han var da 1(3 år och försörjde sig nu själf. Modern längtade efter barnen, oeh hade detta järnte hoppet om bättre förtjänst kommit henne att besluta sig för att resa. De båda minderåriga barnen hade tagits 0111 hand af släktingar, och skulle de komma efter så fort de blifvit vuxna. Huset, som hon ansåg betinga ett värde af 2,000 kr., skulle säljas för att bekosta deras öfver resa.N:r 144.

Ogift kvinna. M.. c:a 24 år, från Göteborg.

Båda föräldrarna voro döda, och hon hade bara en bror, som var gift och bodde i Boston. M. hade haft plats vid samma spinneri-fabrik ända sedan hon som minderårig börjat att arbeta där. Hon hade som minderårig haft en veckoförtjänst af kr. 3-yO. men kuude nu som spolerska förtjäna pä ackordsarbete 12—15 kr. i veckan. Arbetstiden var frän kl. 6 f. m. till kl. 6 e. m. med '/s t. frukostrast, 11, middags- och 1 4 t. kafferast. Fabriken var gammal och mycket smutsig och dammig. Luften i arbetssalarna var ofta mycket dålig, så mycket mer som de flesta flickorna åto sina mål i arbetsrummet och ingen vädring under arbetstiden kunde förekomma. Som emellertid fabriken var otidsenlig, skulle den troligen snart rifvas. Behandlingen af arbetarna var enligt M:s uppgift mycket god. och sjukdom förekomme sällan bland personalen. M. gjorde resan på sina egna besparingar, och hon hade beslutat sig därför af lust att få råka brodern och få se sig om litet i världen. Med sin arbetsförtjänst hemma var hon fullt nöjd, och skulle hon ej trifvas i Amerika skulle hon resa tillbaka igen. M. klagade bittert öfver förhållandena pa båten (Wilson-linjen). Hon hade ej kunnat ligga nere i hytten, och maten var omöjlig att äta.

N:r 145.

Ogift kvinna. L., c:a 20 år, från Göteborg.

Reste tillsammans med n:r 144 och hade arbetat pä samma fabrik. Afven L. var föräldralös; hon hade två systrar gifta i samma stad samt en bror, som var gift och var förman vid fabriken. L. arbetade som solverska och förtjänade 12, högst 13 kr. i veckan. Kon tyckte emellertid ej att förtjänsten var dålig, och hennes beslut att följa

kamraten till Amerika härledde sig endast af lust efter att få se sig omkring. Hon instämde fullständigt i kamratens uttalanden om fabriken och förhållandena där. Båda sågo de friska och kraftiga ut, och man skulle ej kunnat tro att de arbetat i en osund fabrikslokal hela sitt lif.

N:r 146.

.inka. K., c:a 6(J år. från Älfsborgs län.

K., som varit gift med en malare, blef änka för 20 år sedan *ned 3 minderåriga barn. Hon ägde en liten stuga, som mannen

'«/o» 8byggt, och försörjde förresten sig och barnen med att »tjäna bönder». K. hade ensam skött en ladugård på 8 kor och dessutom arbetat med i jordbruket. Kl. 4—V/«5 om morgnarna var det att börja och sä hålla i till kl. 8 på kvällarna. På sådant sätt kunde hon förtjäna 1 kr. om dagen jämte rätten att taga mjölken från en ko.

I >en sista aflöningsförmånen satte hon stort värde på, ty på sådant sätt hade barnen fått sä mycket mjölk de behöfde, och ändå hade hon ibland kunnat kärna litet smör och tjänat sig en extra slant. Dä den äldsta sonen var 17 och flickan 1 • > år, hade en täster tagit dem öfver till Amerika och några år senare äfven den yngste sonen. Barnen hade mycket snart börjat skicka öfver pängar till modern. Ilätt som det var hade jag en femdollar, och då var det ingen nöd längre.» För ett år sedan hade den yngste sonen kommit hem och tagit arbete hemma, men han trifdes ej, och nu hade han öfvertalat modern att följa med honom ut för att hushålla för honom. Själf tyckte gumman, att hon hade haft det så bra hemma, men när barnen nödvändigt ville att hon skulle komma, så fick det ju gä.

N:r 147.

Ogift kvinna, Z., 19 år, från Alfsbort/S län.

Fadern var landbonde och har 7 barn, hvaraf 4 minderåriga vistades hemma. Utom Z. hade han en vuxen dotter, gift i Göteborg, och en son. sedan 1 år i Providence. (iården, som han arrenderat af en bonde, var helt liten, med 4 kor. Barnen hade tidigt måst ge sig ut att tjäna. Z. hade tjänat bönder sedan hon var 15 år. Sin första plats fick hon hos bekant folk. Det var en stor bondgård med 20 kor. De voro 3 pigor, som alla lägo tillsammans med husbondfolket i köket. Arbetet började kl. 5 på morgonen och höll i ntan afbrott till 9—10 på aftonen. Hon stannade där I år och hade under den tiden 7 kr. i månaden. Nästa plats var pä en mindre gård, med 9 kor. Där var hon ensam piga tillsammans med 1 dräng. Utom ladugården hade hon alla innesysslor, och om sommaren deltog hon dessutom i skördearbetet. Första mjölkningen började kl. t!, och arbetet fortgick sedan oafbrutet till kl. 10—11 på kvällen under sommaren. Mjölkningen, som hon ensam svarade för, skedde 3 gånger dagligen. Under vintern var arbetet enligt hennes utsago »mycket lindrigare», ty efter sista mjölkningen kl. 8 hade hon bara bädd ning och diskning, »och då kunde det vara slut redan ki. 9». Af ven på denna plats låg hon tillsammans med husbondfolket och 3 barn i köket, men tycktes hon anse att ej annat varit att vänta. Hon stannade här i 3 år och hade första året 9 kr. i månaden, sedermera 10 kr. Hon beklagade sig öfver, att arbetet varhårdt och att det var lika både söndag och hvardag, aldrig någon ledighet; men resan till Amerika tycktes ej vara hennes eget initiativ. Brodern, som året förut blifvit efterskickad af en moster i Pro-vidence, hade gång pä gång skrifvit och uppmanat henne att resa, och när slutligen mostern hade skickat äfven henne en biljett, hade hon beslutat sig för att resa. Mostern är gift, och hon får stanna hos henne tills hon kan språket, då hon tänker taga plats. Hon hade sällskap med återvändande svensk-amerikaner.

N:r 148.

«»gift kvinna, M., lfi år, från Värmlands lun.

M:s far var murare och förtjänade 4—5 kr. om dagen. Han hade byggt sig eget hus och tycktes vara ganska välbärgad. M. hade en bror och tre systrar i Amerika samt två yngre systrar hemma och en bror som exercerade i somras. En af M:s systrar hade varit hemma under sommaren, och hon tog nu Hickan med sig ut. Hon hade aldrig varit hemifrån förut. Tjänstflickor hade rätt goda löner på hennes hemtrakt, 120—150 kr. om året, men hon

långtade ut till syskonen och hade därför bestämt sig för att följa systern. Denna åter förklarade, att hon aldrig sökt öfvertala någon att resa. tvärt om, ty hon visste hvilka svårigheter de kunde ha att gå igenom. Hon hade i sällskap från Amerika haft flera pojkar från hemtrakten, som reste hem för att exercera. I >e hade alla från början rest för att slippa undan exercisen; men »hade de vetat hvilken pers de skulle gå igenom i Amerika, så hade de väl hellre stannat hemma och fullgjort sin värnplikt. Nu hade de fått gå igenom det som var mycket värre än exercisen, och så hade de den kvar dessutom».

N:r 149.

Ogift kvinna, J., 18 år, från Värmlands län.

Fadern hade dött när J. var 15 ar, och hon hade då fått plats i en prästgård på landet. Modern bodde i Kristinehamn, och två syskon voro i Amerika. ,1. hade blifvit mycket väl behandlad i prostgården, där hon arbetade under hushållerskan som köksa. Hon hade fget rum och behandlades nästan som medlem i familjen. Under de sista åren hade hon haft 120 kr. i lön, och hade hon stannat hade de ökat på till 150 kr. Arbeta duktigt hade hon fått göra. (läster kommo och gingo alla tider på dagen, och hvilken tid de ån kommo skulle de ha mat. Ofta tick hon laga middag flera gånger efter hvarandra. Kl. 5 eller 0 var den vanliga tiden de började ommorgnarna, men ofta fingo de stiga uj>p redan kl. 3—4 för att hinna med arbetet. Pa vintrarna var det emellertid lindrigare, och da började arbetsdagen ej förr än kl. */»7. Nu hade en kusin varit hemma från Amerika, oeh du syskonen lofvat henne biljett, hade hon nödvändigt velat resa, fast hon nog haft det bra.

N:r 150.

»gift kvinna, E., 18 är, från Värmlands län.

Ämnade sig till Washington vid Stilla hafskusten, där E. hade sin far och två bröder. Fadern hade varit ute i (i år, men hon visste hvarken hvad han hade för arbete el ler hvad han förtjänade. Han tycktes dock ha det ganska bra, ty han skickade hem pängar och han hade skickat henne biljetten. Bröderna, som voro sågverksarbetare, hade flera gånger sökt öfvertala henne att komma ut till dem. Modern och 4 yngre syskon voro kvar i hemsocknen, där de ägde en liten gård. E., som i flera år förtjänat sitt uppehälle själf, hade tjänat dels hos herrskap dels hos bönder. Hon hade aldrig fått mer än 10 kr. i månaden och »det tyckte de ändå var för dyrt». — Hon klagade öfver den långa arbetstiden — det blef aldrig något slut, från tidigt på morgonen till sent pä kvällen. Somrarna voro isynnerhet svåra: då kunde hon aldrig räkna på att vara färdig med arbetet förr än kl. 10—11 på kvällen. Kl. 5—1/2f> pä, morgonen började det. Fritid förekom aldrig, och vanligen hade hon ej så mycket tid, att hon kunde laga sina kläder. »Vi flickor fara till Amerika», sade hon, »därför att var arbetstid är så ohyggligt lång och vår lön så knapp i förhållande till hvad allting kostar, oeh så ha vi inget anseende — en piga är int’ exmerad för nå’et.»

N:r 151.

Ogift kvinna, K., 20 år, från Värmlands län.

Dotter till en rätt välbärgad bonde, hade hon en bror, som var 22 är, och fyra yngre syskon, som alla gätt och läst. De hade alla arbete hemma pa gården. Fadern hade 7 kor, 1 häst och rätt många får, och det hörde mycket skog till hemmanet. Det fanns därför full sysselsättning för dem som voro hemma. K., som var äldsta flickan, hade deltagit mycket i utearbetet och ofta varit på sätern, och hon tyckte mycket om landtarbete. När systrarna började växa till behöfdes hon ej hemma, och hon hade då tjänat i 2 år hos ett herrskap för 10 kr. i månaden. Nu reste hon ut till Amerika för att förtjäna pängar och skicka hem. »Man får högre ränta på pän-garna i »Sverige, så jag tänker skicka hem undan för undan och låta far sätta in dem på banken». I)et var hennes bestämda afsikt att komma tillbaka till hemmet, vid hvilket hon tycktes vara intensivt fästad. Gården var så. pass stor, att de hade ett torp för 1 ko. Torparen skulle hålla sig bostad själf, men han hade fritt timmer t,II bygge och fri ved. Arrendet betalades med 3—4 veckors dagsverke. K. gjorde ett ovanligt klokt och godt intryck, och det var tydligt, att hon betraktade sin resa helt och hållet som ett medel att hjälpa hemmet. Hon reste till Winnipeg, där hon hade släktingar, hos hvilka hon först skulle vistas.

N:r 152.

Ogin kvinna, B., 24 år, från Värmlands län.

Hade för <> år sedan förlorat båda föräldrarna. Hemmet hade varit fattigt, fadern hade varit en sådan där allt i allo-arbetare, ömsom skomakare, ömsom timmerman, men alltid fått litet betaldt, såsom t. ex. 2.') öre för att han halfsulade ett par skor. Modern hade tjänat 12 år hos samma herrskap för 30 kr. om året i lön, »men så gjorde de också bröllop for henne . B. hade i 7 år tjänat som ensamjungfru hos en gammal fröken och haft X kr. i månaden. Hon hade nästan för litet att göra ibland men heller aldrig någon ledighet. Hade icke kunnat spara något af sin lön. Hon talade mycket om hur svårt hon tyckte att tjänstflickorna hade det. Ingen ’extimerade» dem, en piga> var ingenting. De fijigo göra allt möjligt slags groft arbete, bära vatten och slask och ved, hela dagen fingo de halla på, aldrig en ledig stund och ofta ej slut förr än kl. 11 om kvällarna. Söndagarna voro heller inte lediga: — först hade de frukosten och städningen, så kom förmiddagskaffet, sä middagen, så eftermiddagskaffet och så kvällen; — det kunde ej bli annat än små stunder mellan målen lediga, lleste i sällskap med sin fyra ar yngre syster. Släktingar hade skickat dem biljetter, och de reste nu med Canadian Pacific linjen öfver Quebeck till Washington, Stilla hafskusten. (Jämför n:r 153.)

N:r 153.

Ogif(kvinna, H., 20 ar, från Värmlands län.

Reste i sällskap med sin syster. (Jämför n:r 152.) H. hade tjänat i en familj och haft 12 kr. i månaden men icke kunnat spara något.N:r 154.

Ogift kvinna, S., 20 ar, frän Kopparbergs lätt.

Reste tiJI Minneapolis, där hon hade en kusin, som skickat henne biljetten. S. var den yngsta af (! syskon, som alla, utom en syster, voro gifta och borta från hemmet. Den ogifta systern tjänade som husa i Stockholm med en lön af 18 kr. i månaden. Fadern var stenhuggare; han förtjänade 3'50 kr. om dagen och hade godt om arbete. Han hade byggt sig en stuga själf med en liten trädgård till, och S. tycktes mest vistats hemma och hjälpt modern. Ett par ar hade hon dock varit i Stockholm och tjänat som husa för 12 kr. i månaden. Någon sorts nöd tycktes inte drifva henne ut. Hemmet föreföll på beskrifning att vara välbärgadt. Men hon tyckte, hon sknlle göra som andra, och det reste så mycket ungdom till Amerika från Dalarna, »ty i Amerika ha de inga skatter och sa förtjäna de sä mycket mera». Lefnadsomkostnaderna tyckte hon i allmänhet inte voro dyra i hemsocknen. De lingo kött för 1 kr. kg., smör för

2 kr. kg., och mjölken kostade 12 öre litern. Sina stugor rådde de

i allmänhet om själfva, men skatten var dryg, och den klagade de öfver enligt hennes utsago.

N:r 155.

(.ift kvinna, .V., c:a 35 år, från Gäflrborgs län.

A. reste till Kallilmrg i Kanada, där hennes man varit se-

dan november 1906. Hon medförde 2 små barn. Mannen hade i Sverige varit arbetare vid ett sågverk i Hälsingland. Han kopplade timmer och arbetade i skift med hvarannan vecka nattarbete. Arbetstiden var 91/*—10 t. och lönen 20 ä 25 öre i timmen. Vanligen fick han i aflöning (hvar 14:dc dag) 2X ä 30 kr. Bolaget hade ondt om bostäder, och de måste därför bo hos modern, som var bola gets baderska och hade ett litet rum. Till rummet hörde hvarken skafferi eller garderob: enda utrymmet bestod i ett vindskontor och en liten källare. När mannen hade sitt nattskift, måste han sofva hemma pä dagen, och då maste hustrun gä bort med barnet för att han skulle få ro. De hade mycket svårt att få pängarna att räcka till. och när sa det andra barnet föddes, maste de tänka på, att skaffa sig en bättre utkomst. Mjölken kostade 14 öre litern, köttet 1 kr.-1 ‘20 pr kg., smöret 2 kr. och spisbröd 40 öre pr kg; 5 kg. hvetemjöl kostade 1 *<10 kr. och 5 kg. ragsikt 115 kr. Hela lönen gick åt till mat; kläder fingo de alltid taga på afbetalning. Hennes man hade rest i sällskap med en hel del unga karlar frän samma sågverkut till Kanada, där lian nästan genast fått arbete vid en järnväg. Hustrun och barnen hade flyttat hem till hennes föräldrar, som lofvat att försörja dem tills mannen kunde skicka dem pangar. Under vintern hade han skickat dem

¿74 kr. snmmanlagdt, och nu till deras resa 550 kr. Hittills hade han följt med ett järnvägsbygge och bott i tält eller baracker, men nu skulle han söka arbete i staden för att få bostad at sig och familjen.

N:r 156.

Ogift kvinna, S., 19 ar, från Gäflebori/s län.

S.. som var syster till fru A. (jämför n:r 155), reste tillsammans med henne och skulle första tiden bo hos sin svåger. Hennes far hade i 26 år arbetat vid samma sågverk. Han var kalfatare och fört jänade 5 kr. om dagen. Utom dottern hade han fyra vngre söner hemma och en vuxen son i Kanada. Hen sistnämnde hade rest tillföljd af dt* dåliga tiderna vid sågverket. Den äldste pojken af de hemmavarande hade en tid haft arbete vid sågen. Under föregående vinter hade fadern dessutom måst försörja den gifta dottern och hennes barn.

S., som måste hjälpa till att förtjäna, brukade »gå i hjälp» för l-50 kr. om dagen och maten. Allt hvad hon förtjänade maste hon lämna till föräldrarna. Nu reste hon för att kunna förtjäna litet mera och få behålla det för egen del. Brodern hade hjälpt henne uied biljetten. Så fort hon kunde reda sig något med språket, skulle hon taga plats i familj.

N:r 157.

Gift kvinna, K., c:a 80 år, från Gäfleborgs län.

Fru E., som kom frau samma ställe som de båda föregående -emigranterna (jämför n:r 155 och 156), reste i sällskap med dem till samma plats i Kanada, där mannen varit sedan april månad. Mannen hade hemma varit knubbläggare vid sågverket. Det var ett mycket hård t arbete med tämligen kort arbetstid, — frän '/a 7 till 8, från 10 till 12 och från 2 till 6. Trots att de ej arbetade flera timmar i streck, var arbetet så hårdt, att de måste byta om kläder för hvarje gång de kommo in, emedan de voro genomblöta af svett. Likviden {hvar 14 dag) varierade mellan 25—¿8 kr., sällan 30 kr.; dessutom hade de fri bostad och fri vedbrand. Då sågverket giek bra, hade de haft ända till 45 kr. i hvarje aflöning. Så som det nu sjunkit, kunde de ej lefva därpa med 3 barn. Mannen hade därför rest ut i våras och hade genast fått plats vid ett järnvägsbygge med en lön af 2 doll. oeh 75 cents om dagen, och hade han på dessa månader kunnat skicka hem 500 kr.N:r 158.

Oarift kvinna. I... 18 ar, från Gäflrborgx län.

Från samma samhälle som de föregående (jämför n:r 155—57) ocli i deras sällskap. Hennes far, som var smed, hade rum och kök och fri vedbrand samt 4 kr. om dagen. Tre vuxna söner hade haft arbete i sågen, men hade måst ge sig i väg för ett år sedan, då arbetet delvis lades ned. De reste då till Kalliburg i Kanada, där de haft arbete i grufva med 4 doll. om dagen. En dotter var gift, och en son gick och läste i år. L., som hade tjänat i hemtrakten, hade haft 10 kr. i månaden. Nu hade bröderna skickat henne biljett, och hon skulle först resa till dem, men ämnade sig sedan ut att tjäna.

N:r 159.

Ogift kvinna. M., 18 år, från Gäfleborgs lån.

M. befann sig i samma sällskap och var frän samma trakt soin föregående. (Jämför n:r 155—158). Fadern, som varit sågverksarbetare, hade nu fått pension, 400 kr. i ett för allt. Bostaden fick han. ej behålla, h v ar för han bestämt, sig för att flytta till en gift son i Gästrikland. Alla de gamla arbetarna som blifvit uppsagda få 400 kr. Då dc klagade öfver att de ej fingo bostad, blefvo de erbjudna jord att bygga på. men gåfvobrefvet skulle de få när stugan var färdig.

Modern var död, och M. hade i flera år skött faderns hem. En syster var gift i Chicago, och ännu en syster var hemma, som nu skulle nt och tjäna. Systern hade skickat M. biljetten, och hon skulle nu resa till henne.

N:r 100.

Ogift kvinna, L., 25 åi-, från Västtruorrlands län.

L., som var född i Värmland, hade en ogift syster i Amerika, samt 2 bröder, hvaraf den ene excercerat beväring i ar, den andre varit flera år i Boston. Föräldrarna hade for några år sedan flyttat upp till Ångermanland, där fadern hade haft flottningsarbete. Under sommaren arbetade fadern som timmersorterare och kunde dä förtjäna upp till 20 kr. i veckan. Om vintern var emellertid förtjänsten mycket ojämn och han maste då skaffa sig annat arbete bredvid, vanligen muddringsarbete, som var mycket lagt aflönadt. Lefnadsomkostnaderna voro mycket dvra och skatterna höga: fadern hade i kommunalskatt fått betala ända till 05 kr. Flottningsarbe-tarna råkade därför vanligen på obestånd under vintrarna, då möjligheterna till förtjänat voro små, trots det att de förtjänade aå bra på somrarna. De kommu vanligen i sa stor skuld under vintrarna, att den sedan slukade sommarens extra förtjänst. Själf hade L. tjänat i olika familjer och som regel haft 10—11 kr. i månaden. Hon bodde alltid i köket, och bostämda fritider förekommo aldrig. Emellertid trifdes hon så bra i Norrland, att hon haft mycket svårt att. besluta sig för att resa. Upprepade ganger hade hon skrifvit till sina vänner i Amerika och frågat dem om förhållandena verkligen voro sådana, att hon kunde vänta sig att få det bättre där. De hade svarat, att sa vore och: »du ångrar dig inte om du kommer»; och som hon tyckte, att arbetet hemma var drygt utan att förtjänsten gjorde möjligt att spara något, så hade hon då beslutat sig for att resa. Två flickor från hemtrakten, som tjänade i Boston, hade hjälpt henne med biljetten och skulle taga emot henne och skaffa henne arbete. L. talade om, att de unga männen från hennes hemtrakt ofta utvandrade, och ansåg hon att det till stor del berodde pa den långa exercistiden. Inte så mvcket därför att tiden var lång, som därför att de fruktade att draga ohälsa på sig. >Många kommo med däliga magar från exercisen». Vidare blef dem denna tid så dyrbar. De besparingar de möjligen hade gjort gingo åt för Ht t skafta dem mat som de kunde äta.

N:r 161.

Ogift kvinna. K.. c:a 22 är. från I'ästrrunniamls l/in.

Skulle resa till Providence, där hon hade sin får och en syster.. Modern och en syster voro kvar i Norrland. K. hade »tjänat herrskap» i en större norrländsk by för 8 å, 10 kr. i månaden. För att fa högre lön hade hon tagit plats i bondgård i Värmland. Hon hade där fått 150 kr. om aret, men arbetet var oerhördt tungt och höll i från kl. (i på morgonen till kl. 10 på aftonen. Allting var dessutom så dyrt, att hela lönen gick åt till kläder, om man skulle vara hel och snygg. Hon hade dock med stor sparsamhet kunnat lflgga ihop till sin biljett, så niir som på 40 doll. som fadern skickat henne.

N:r 162.

Ogift kvinna. B., 18 år. frän Västeniorrlmids län.

Fadern var bonde. Gården var rätt stor, med skog till husbe» hof. Vanligen hade de 4—5 kor. De voro 11 syskon; flere systrar voro gifta med sågverksarbetare. Kn 30-årig bror var sågverksarbetare och förtjänade 25 kronor i veckan. Själf hade B. varit ute '>ch tjänat några år och haft 10 kr. i månaden, llon hade haftfullt arbete från tidigt]i& morgon till sent pä afton och endast något ledigt pn lördagskvällarna. Sista året hade hon varit hemma och hjälpt fadern med gården. En 14-årig bror var hemma, och var det meningen han skulle ha gården. En 15-årig syster var sa be-gåfvad, att fadern beslutat att hon skulle få lära till kontorsplats.

B. hade nog också fått stanna hemma, men då den gifta systern kom hem från Amerika hade B. och den äldre brodern beslutat sig för att följa med henne tillbaka. B. skulle först stanna hos syster i Boston och sedan ge sig ut och tjäna.

Ännu en flicka från hemtrakten togo de med sig. Hon var dotter till en sågverksarbetare, fadern var död och bröderna, som arbetade i sägen, hade försörjt henne och modern. Nu hade hon lärt sig att sy och tänkte med den kunskapen förtjäna stora pängar i Amerika. Sågen ägdes af ett bolag, och i allmänhet hade bönderna sålt sina hemman till bolaget och arbetade i bolagets tjänst eller emigrerade.

N:r 163.

Gift kvinna, I’., era 35 år, från Väfsleriiorrlantls län.

Fru P., som åtföljdes af sina två små flickor på ti och 8 år, reste med sin man till Chicago. Mannen hade förut varit sjöman och gått som kock. Så reste han till Chicago för 2 år sedan oeh fick där plats som kock pä en svensk restaurang med en lön af 150 dollar, i månaden. Dä han samlat pängar, kom han tillbaka till Sverige och satte upp en handel i Sundsvall. Den gick emellertid inte så bra. oeh då öfvertalade han hustrun att följa med till Amerika. Svågern öfvertog affären, och svärfadern löste in deras möbler. När helst de vilja komma tillbaka, så ha de sitt bohag stående, och fadern har lofvat att skicka biljett till fru P. oeh barnen om de längta hem. Det är under alla förhållanden deras mening att blott stanna några år i Amerika för att förtjäna litet pängar.

N:r 164.

Ogrifl kvinna, A.. 20 år, frän Västcrnorrlands län.

Fadern ägde en tämligen stor gai'd med mycket skog oeh tycktes vara välbärgad, och A. försäkrade upprepade gånger, att hon alls ej behöfde ge sig hemifrån för förtjänstens skull. En bekant i Minnesota (troligen fästman) hade flere gånger sökt förmå henne att resa, oeh nu hade hon fatt biljett sig tillskickad, oeh då tyckte hon att hon gärna kunde resa och fä se litet af världen. Fadern hade lofvat att skicka henne pängar till återresan när hon ville, och hon tänkte icke stanna en dag längre än hon trifdes. Det var en starkoch kraftig flicka, som tydligen var van att arbeta och som var stolt öfver gården och stolt öfver hemtrakten, — ingenting i världen kunde vara så bra som Norrland». — Hon hade en 21-årig bror och 2 yngre systrar hemma samt en äldre bror, som var

gift med en bonddotter. Han hade gifvit 23,000 kr. för sin gård. lJa

faderns gård hade de 2 hästar och 4—5 kor, jorden var god, och de hade haft en utmärkt skörd i år. Fadern betalade cirka 50 kr. i skatt. Han sålde;något skog hvarje år efter 50—100 kr. tunnlandet. Han hade varit bjuden flere tusen kr. för sin skog af bolag, men han ville ej sälja till bolag. Hela socknen tillhörde bönder, och där fanns nästan ingen bolagsjord. Befolkningen var enligt hennes utsago välbärgad; en del unga karlar hade visserligen rest till Amerika för exercisens skull, men i år hade ingen rest, och ytterst få flickor lämnade hemtrakten. Det var lätt att få drängar och pigor. En piga betalades med 50 <¡0 kr. om aret jämte en del kläder, den högsta

lönen var 70—100 kronor. De arbetade både inom och utom hus och hela dagen. En dräng fick högst 200 kr. om aret. De hade 2 torp

på faderns hemman, hvilka betalades, det ena med 12, det andra med

3(t dagars dagsverke, mot jord för 1 ko, fritt husrum och fri ved.

N:r 165.

Oplft kvinna, I., 22 år, från Jämtlands län.

I., som var i sällskap med en svägerska och hennes två små flickor (3 och 5 år), ämnade sig till Nebraska, där den gifta brodern var farmare. Fadern var förmögen bonde, och gården var ganska stor. Do hade 8 kor och 2 hästar, och det hörde 3 skogsskift till hemmanet. Fadern sålde årligen skog för 2—3,000 kr. Det fanns 14 självfägande bönder i socknen. Alla hade de kvar sin skog, och någon bolagsegendom fanns ej, och ide vilja ej heller sälja till bolag», sade l. Hela trakten är förmögen, ehuru de ha tämligen långt till järnväg och endast ångbåtsförbindelse med Östersund. För att f;i sina förnödenheter billigare ha bönderna bildat en landt-niannaibrening, som tar hem alla sådana varor och lifsförnödenheter som de ej kunna själfva producera, och har detta visat sig ga mycket bra.

Skatterna tycktes ej vara så betungande. 1. trodde att fadern saminanlagdt betalade 30 kr.

De voro 11 syskon, af hvilka 2 bröder voro gifta och själfägande bönder i samma socken. Två bröder voro i Amerika och tre, alla under 20 år, hemma på gården. En äldre och två yngre systrar voro ocksa hemma. I. tyckte därför, att hon godt kunde lämna fadern. Hon var en liflig och hegåfvad flicka, som tydligen gaf sig ut af reslustoc-h l>egär efter att lära nagot. Det var nog bra hemma, men vintrarna voro mycket tyste, och sa var det sa mycket vackert i världen. som hon ville se. Brodern, som var farmare, hade varit ute i ¡ir, och da han nu skickade efter hustru och barn, sa, behöfde de I:s hjälp under resan, och hon skulle också stanna hos dem första tiden.

Fadern betalade hennes biljett, och hon fick komma tillbaka, när hon ville. Den andre brodern hade rest ut föregående år. En pojke frän hemtrakten, som hade varit hemma från Amerika på besök, hade tagit honom med sig, och nu var han redan förman i en grufva och förtjänade 4 doll, om dagen. Efter ett halft år hade han återbetalat de 500 kr. fadern lånat honom till resan.

N:r 166.

fiifi kvinna, E.. c:a 4d år, från Jämtlands län.

Fru E. reste tillsammans med sin (5-åriga dotter och en 18-årig systerdotter. Mannen, som var skräddarmästare, hade rest vid midsommartiden, och med honom hade följt deras 8-årige son samt en 20-arig brorson. Familjen E. tycktes vara synnerligen välbärgad. Mannen hade haft 4—5 gesäller och fullt upp med arbete för dem. Men numera lönade sig skrädderiarbetet så litet, sade fru E., därför att gesällernas löner voro sa höga. De arbetade på ackord efter prislista, endast de oöfvade, mindre skickliga gesällerna togo emot dagspänning. Någon gång hade de en eller tva gesäller, som de betalade på det viset. Alla gesällerna skulle hällas med mat. En mästare maste arbeta med själf hela tiden, och ändå kunde man knappt räkna pa annan vinst än den de hade på tyget och sybehören. Mannen ansåg att yrket under sådana förhållanden ej lönade sig, och han hade dessutom tröttnat på att sy kläder, hvilket han hållit på med i hela sitt lif. Han ville därför bli landtbrukare; men hemjorden i Jämtland var alltlor dyr och skatterna för höga. för att han skulle våga riskera sina besparingar därpå: »det skulle ha slukat allt och sa hade vi ingenting till barnens framtid». Mannen hade som ungkarl varit i Amerika och längtade dit. och dessutom ansåg han att barnen skulle ha mera framtid där. Hustrun försökte i det längsta att förmå honom att afstå från sin föresats; hon tyckte de hade det bra som de hade det, och hon var rädd att förlora, det lilla de ägde. De hade en kusin i Winnipeg och ñera bekanta från hemtrakten, som slagit sig ned där i närheten som farmare. Dessa styrkte mannen i hans föresats att resa, och genom deras hjälp fick han genast arbete som skräddare då han kom dit. Nu hade han köpt en farm vid Lake Manitoba och skickat efter hustrun och dottern, Fru E. bade tagit med sig sin systerdotter. Denna, som hade 11syskon, hade tidigt måst ge .sig ut att tjäna. Sista tiden hade hon emellertid tjänat hos mostern, hos hvilken hon .skulle stanna i Amerika till dess hon kunde språket. Fru E. hade tagit henne med sig för att hon »skulle slippa lös och ia fara». Det var drygt att tjäna i Jämtland och svart för en obemedlad flicka att kunna komma i väg till Amerika. Vände hon sig till en bonde eller handlande med be-gäran om ett lån till resan, sa svarade de: Skulle vi skicka bort vära bästa arbetskrafter, nej var du nöjd med som du har det . — -Men se ungdomen vill liksom inte nöja sig med som den liar det i vara dagar» — tilläde fru E. En piga får 100 kr. om året om hon tjänar bönder, och tipp till 120 om året hos en familj i Östersund och dess omnejd. Lte reste med båt från Trondhjem till Hull. liesan tog 31 /a dygn, och de klagade mycket öfver de dåliga förhallandena pa båten: dålig mat. smutsigt och trångt och obehagligt pä alla vis.

N:r 167.

Ogrlft kvinna, E., 1!» är, från Jämtlands län.

E. reste till Winnipeg, där hon hade sina föräldrar. Fadern, som var järnvägsarbetare, hade 'flyttat öfver för .'> år sedan med hustru och 2 minderåriga barn. E., som ej ville fara, blef kvar i Jämtland och tog plats som jungfru under ett par ar med en lön af 10 kr. i månaden. Ehuru hon var endast 15 ar. när hon började att tjäna, hade hon fått »släpa förfärligt och aldrig haft någon ledighet. De sista ären hade hon emellertid haft det utmärkt hos en moster i Stockholm, hos hvilken hon varit som l>arn i huset. Hon hade alls ingen lust att resa till Amerika, men föräldrarna ville nödvändigt att hon skulle komma och hade skickat henne biljetten. Fadern var anställd vid järnvägen i Winnipeg och tycktes förtjäna bra, — hur mycket visste ej E., — och han hade köpt sig ett hus utanför staden. E. tänkte nu försöka att ge sig ut och tjäna sä fort Som möjligt, så att hon kunde fä litet pftngar att skicka hem till Sverige för att sätta in på en bank; så kunde hon sedan komma tillbaka när hon ville.

N:r 168.

Gift kvinna, E., från Jämtlands län.

Mannen, som rest öfver till Kanada för 5 år sedan, hade nu skickat efter hustrun och deras 5 barn. 2 pojkar och 3

flickor, alla Under 14 år. Mannen E. hade i Sverige varit anställd som arbetare vid en sulfitfabrik, där han hade förtjänat 20 kr. i veckan. De hade i början af sitt giftermål haft det ganska bra; men när detensi barnet efter det andra kom till, blef det omöjligt för dem att draga sig fram på 20 kr. i veckan ined de dyra lefnadsförhållanden som råda i Jämtland. Mannen började då att fundera på Amerika, men hustrun satte sig i det längsta däremot. Men det var som om han hade fått en feber: han kunde aldrig tänka på eller tala om något annat, och så lät ja’n gå då>. G-enom att taga sista likviden (14 dagars lön) och pantsätta möblerna fick han ihop pängarna till biljetten (160 kr.), och därmed gaf han sig af till Amerika. Familjen fick löfte om att taga mat på kredit under 1 månad hos en handelsman, och möblerna skulle få stå kvar fast de voro pantsatta. Om en månad skulle mannen skicka hem pangar, ty han hade löfte om plats vid framkomsten. Nar han kom till Quebeek, hade den kamrat, som lofvat honom arbete, själf förlorat sin plats, sä båda måste ge sig inåt landet för att söka sig annat arbete. De fingo också snart anställning vid ett järnvägsbygge, och innan månaden var till ända hade han kunnat skicka hem sin första pänningförsändelse. Till följd af ofullständig adress blefvo emellertid pängarna liggande i Malmö, och hustrun väntade under 3 månader förgäfves pä dessa och slet ondt under tiden. Sedan den tiden hade mannen regelbundet skickat 20 —40 doll. i månaden, och förra hösten hade han skickat 500 doll. på en gång för hela vintern. Till resan hade han skickat 1,100 doll.; ensamt biljetterna gingo till 700 doll. Han var nu förman vid ett järnvägsbygge med 65 doll. i månaden och allting fritt.

N:r 109.

Ojrift kvinna. A.. 22 år, från Norrbottens län.

A. reste till Washington vid Stillahafskusten, där fadern var (armare. Han hade varit bonde i Västernorr lands län, men sålt sin gard för 9 år sedan till ett bolag. Bolagen köpte allt mer och mer

1 trakten. Bönderna började med att sälja skogen till dem, och så fingo de sedan gå frän alltsammans. Riktigt rika bönder, som sålt till bolagen, blefvo så fattiga pä några år, att de fingo bo i en liten backstuga. De kunna ej sköta reda pängar, dc försvinna mellan fingrarna pä dem, och så ha de gjort af med hela summan på ett par ar». Fadern sålde alltsammans pa en gäng och flyttade ned till M:s gruffält, dilr han blef gruflorman med en dagsinkomst af 5 kr. Efter

2 år hade han köpt en tomt för 800 kr. och byggt sig en stuga. Lefnadsomkostnaderna voro mycket dyra. Barrveden kostade 13 kr. famn och mjölken 18 öre litern. 1’å vintern fingo de t. o. m. betala vattnet med 1 kr. i månaden. Ett litet rum utan alla bekvämligheter kostade 8—12 kr. i månaden. A. hade en bror, som för 6 år sedan reste till Kanada, där han nu är gift och har det bra — hvil-ket arbete han hade och hvad han förtjänade visste hon inte; — 2 ar efter for fadern, som längtade efter jordbruksarbete och som ej ansäg sig ha rad att köpa en gard i Sverige igen. Han hade nu i 4 ar ägt en farm, som bar sig sa bra att han regelbundet kunnat skicka hem pengar till hustrun, och 1111 hade han skickat biljett till A. Hustrun hade han ej kunnat förmå att resa: hon var ensam kvar i M. fast alla deras vänner och släktingar lämnat trakten. A. hade i 2 ar tjänat pa ett hotell i M. för 12 kr. i mänaden. Hon hade dukning och uppassning och diskning af glas och silfver. Hon fick arbeta nästan dygnet om. Aldrig var det någon ledighet, och söndagarna voro de värsta dagarna. Före middagen, som började kl. 2 på hvardagarna och kl. 3 på söndagarna, hade hon inte en minuts paus i arbetet. Sä kom uppassningen, som vanligen drog ut till kl. 5, och sa afdukning ock diskning till kl. 7 och längre. Kl. 8 började kvälls-serveringen, som höll i till sent pä natten. Pa detta sätt hade hon hällit pa dag ut och dag in i 2 ar. Tjänstfiickor i familjer hade det inte mycket bättre, sade hon. De hade ej mer än 10 kr. i månaden och drygt arbete. Vanligen var det blott en jungfru, äfven om det var både f> och fi barn i familjen, arbetet drog ofta långt ut på nätterna, och i allmänhet hade de ingen regelbunden ledighet om söndagarna. »De fä släpa förfärligt.» A. talade om, att det var mycket vanligt däruppe, att folk som emigrerat skickade hem sina pängar till någon bekant eller släkting, som satte in dem för deras räkning på en bank. En ung pojke, som varit i Amerika 4 år. hade pä det viset skickat hem pängar till en gubbe i M., som satt in ej mindre än 3,000 kr. åt honom under denna tid.

N:r 170.

Opift, kvinna, P., 23 år, från Norrbottens liin.

P. var född af finsktalande föräldrar i en socken i samma län. Fadern var bonde och hade utom P. fem barn, af hvilka fyra ännu vistades i hemmet. P. hade deltagit i arbetet på garden tills bon bl ef 17 ar, dä hon sökte in vid s niaskol el ärar i 11 nesemi n ari et i Haparanda. Kursen är där 3-årig, oeb hon kunde delvis betala kostnaden för densamma själf genom att söka ett stipendium på 200 kr. om året, för hvars erhållande sökande förbinder sig att stanna som lärarinna 3 år i finnbygden. Vid slutad kurs fick hon plats vid en flyttande mindre folkskola i en socken högt upp vid finska gränsen, dör befolkningen är enbart finsktalande. Den ena af skolorna låg uti en större by, den andra 1V* mil därifrån upp i rama skogsbygden, 3 1 mil från allmän landsväg. Skolhus fanns hvarken på det ena eller andra stället, utan hyrdes billigast möjliga för tillfället tillgängliga lokal jämte Städning och vedbrand. Städning ansågs i allmänhet vara en absolutonödig lyx, och fick hon för det mesta göra det själf eller med barnens hjälp. Hennes lön var 350 kr. samt husrum, med 100 kr. extra tillägg därför att skolan var flyttande. Läsningen försiggick en termin i sträck vid hvardera skolan, med c:a 30 elever delade pä il klasser. Barnen, som alla voro finsktalande, hade oerhördt svårt att tillgodogöra sig undervisningen, som skulle ske pa svenska. Många lärde sig aldrig svenska, och undervisningen försvårades ytterligare därigenom att alla tre klasserna pä en gång undervisades i olika ämnen. Eleverna voro dessutom af alla möjliga åldrar: frän småbarn till stora, vuxna pojkar och flickor. Den 19-ariga lärarinnan mottogs med ovilja och misstro af befolkningen. Det fanns ingen möjlighet att få bo hos någon, och med knapp nöd kunde hon för hvarje gang låna ihop de nödvÄndigaste möblerna till det rum. som för terminen hyrdes ät henne. Sin mat måste hon laga själf, och det var svårt nog att kunna få köpa något. Det enda folket bjöd på var dåligt karte, och detta måste hon ibland dricka ända till 10 gånger om dagen för att inte stöta sig med dem. Det var ett hårdt lif och fruktansvärdt ensamt. Aldrig träffade hon en kamrat eller någon som intresserade sig för hennes arbete, och om hon också lyckades småningom stämma befolkningen något mildare mot sig, så voro de dock ej mycket sällskap för henne. Bade på sommar- och julferier reste hon 11 mil efter häst hem till föräldrarna. När de tre åren voro tillända, var hon sa utpinad, att hon ej ville tänka på undervisning längre, utan beslöt sig för att taga emot sina farbröders erbjudan att skicka biljett. Hennes farbröder, som äro ogifta, ha en farm i Syd Dakota. De skickade förra året efter hennes syster, som är 19 år. Systern har nu tagit plats som jungfru för 15 dolI. i månaden. Dessutom har hon två fastrar gifta med farmare på samma plats. P. hade för afsikt att stanna hos farbröderna och hjälpa dem med farmarbetet. Trifdes hon ej. så skulle hon resa tillbaka till Sverige och söka plats som lärarinna, men till finnbygden ville hon icke mer. Utom det oerhördt tunga arbetet och svåra förhållandena fanns det dessutom ingen möjlighet till någon extra förtjänst, och på lönen hade hon under där rådande förhållanden ej kunnat lelVa om hon ej fått vara fyra månader af året hos föräldrarna.

*

III.

Bref från svenskar i Amerika.

C. B.. Klorida. Emigrerade 1S7U. Från Uppsala lan.

Jag är född i Uppland den 8 september 1834. Min fader var bonde där och hade ett fjärdedels mantal, fritt från skuld. Han dog 4* s månader innan jag blef född. Min moder hade tre söner och tre döttrar. Hon var änka i !• ar, och då blef min äldsta bror 21 år, så att. det måste blifva arfskifte. •lag var då 8 år. men mins mycket väl huru det gick till att sälja hemmanet. Vi arfvingar ocli förmyndare reste till tinget, och där bjöd min svåger 1,000 och min broder 1,200 riksdaler banko och han fick hemmanet. Allt var öfver-enskoinmet på förhand. Det var mycket skog till det hemmanet, ehuru min fader innan han dog byggde alla husen nya. Min moder ville ej ta nndantag utan tog sin part och gifte sig igen med en bonde i (i. socken. De hade ett tredjedels mantal, men om min moder ej hade varit en så utomordentligt driftig arbets- ocli hushållsmänniska, sa hade det ej gått. Vi tingo i sanning lära oss at.t lefva enkelt, och det så att det sitter i mig ännu. Jag mår illa när jag ser att somliga lefva i fråsseri.

Jag hade aldrig lust med att arbeta på jordbruk. Jag gick som det är vanligt och läste för prästen, men har aldrig kunnat första, att det gjorde oss något godt fastän det var väl menadt. Sedan jag var konfirmerad, reste jag till Uppsala och blef antagen som lärling hos en kopparslagare och hade en verkligt svår tid tills jag den sista mars 1855 blef gesäll. De tre första åren fick jag ej mer än maten, och den var sa otillräcklig och dålig som den kunde bli. Den öfriga tiden, mer än 1 l/a ar, fick jag sammanlagdt 28 kronor för. Jag har lust att omnämna en händelse, som kan styrka hvad jag säger. Det kom en ny lärling frän landet, och när han hade varit där tre månader, så tingo vi färskt kött en middag, och när vi kommo ner i verkstaden igen, så frågade en af gesällerna den nya pojken om han hade fått nnat» någon gång förut sedan han kom dit, och svaret blef: ja, en gång. S&ledes färskt kött två gånger på tre månader. De kallade färskt kött för mat på landet.

Jag blef gift 1857 och hade då 4 kronor i veckan. Det föreföll ju vara hnfvudlöst, men jag hade ställt det så, att jag ej kunde göra annat, och jag ville vara ärlig. Som sagdt, lönen var 4 kronor i veckan, och 90 kronor betalade jag i hyra per år. Omsider kom tillökning till familjen, så att vi hade två barn. Jag hade maten hos den som jag arbetade för, och arbetstiden var från 5 pä morgonen till 7 på kvällen. Jag måste vara uppe senast kl. * 2 5, och så hado jag att sträcka ut arbetet till ibland kl. 1 på natten, och för denna öfvertid fick jag mindre betaldt än för dagsarbetet, ty gasen kostade pengar ocb måste betalas. Så gick det i 4 är. Så blef jag svårt sjuk 1861 i nervfeber, och detta gjorde mig oduglig för tre månader. Jag måste sälja mitt fickur att betala hyran ined, men uär det som mest för-tviфladt var, sä var det några inän med hufvud och hjärta på rätta stället som kommo mig till hjälp. De sägo att jag ovillkorligen måste alldeles duka under för armodet och de sade mig att de ville låna mig penningar att sätta upp egen verkstad. Jag hade intet annat själf än min hustru och två barn.hvilka jatt älskade sä, sitt jag kunnat gifva mitt lif för dem, men jag var fullkomligt nykter och som sagd t arbetade öfver förmågan när jag kunde.

Ar 181 på hösten öppnade jag egen verkstad med lånade penningar. Tiden var hård, inkomsten liten, konkurrensen för stor, men det gick mycket bättre än när jag var gesäll. 18r>3 vid nyåret förkylde jag mig mycket svårt och fick en svår lunginflammation. Det tog ö månader att blifva bra igen. Jag sade bra, men när som jag ett ar efter försökte att få lifförsäkring, så befanns jag vara oduglig. .lag lefver dock än i mitt 7.'!:e år, fastän jag är sjuk. Jag skrifver fast jag darrar af svaghet.

Så drabbades jag af det svåraste af allt. En medicine kandidat tog min älskade hustru ifrån mig. Det blef också till slut omöjligt att hålla uppe affären, jag begärde mig i konkurs, men fick ett förmånligt ackord, som jag betalte under de två sista åren jag var i mitt kära Sverige och sedan jag kom hit till Amerika. Jag har betalt livarje krona, och jag känner det välgörande. Hur det nu var sa gifte jag mig igen där hemma, men jag kände det mycket tryckande. Rummen som jag bebodde voro mycket låga, så att jag kunde med handen räcka upp i taket. Jag hade två rum och kök, men som köket var stort och hade två fönster, så sattes det upp en lös vägg, sa att det blef både kök och kammare af det. I kammaren spisade vi, och där

var äfven mina arbetares sofplats. Jungfrun sof i köket. Innanför där ar-

betarna sofvo hade min hustru och jag värt rum, och det rum, som vi egentligen skulle ha kommit in igenom till vår sängkammare, det måste vi hyra ut för att få hjälp till hyran. Märk nu här: jag var mästare och ansedd som en bra karl, men om min hustru och jag voro ute hos någon vän till något sent, så hade \i först att ga förbi där vår jungfru låg och sedan förbi vära arbetare innan vi kommo in i vårt rum. Det låter otroligt men är dock sanning.

Det började att kännas mycket tungt för mig, isynnerhet som min läkare sade mig att jag ej mera kunde tåla vid det hårda klimatet. Jag hade hört om det milda Florida vid Mexikanska viken och jag talade vid min hustru,

och hon var med om att resa hit. Vi sålde då hvad vi hade och lämnade

det kära Uppsala den 1 sept. 1870. Då slogs fransman med tysken och blef het. Vi kommo hit till Florida den 1 oktober 1870, men det säg förskräckligt

mörkt ut för oss. Hjälpen kom dock, och jag fick arbete som koppar-, bleck-ocli plätslagare vid en järnvägsverkstad. Till lön fick jag endast ISO cent om dagen, ty jag kunde ej tala engelska. Det ser nu ut som ett

under för mig huru jag alls kunde reda mig, men min tilltagsenhet hjälpte mig. Jag fann en gång stora väldiga prydnader af mässing, som på den tiden begagnades sä mycket på lokomotiven, kastade i en skräphög. He hade blifvit rysligt tillstukade vid sammanstötning, jag tog den största och betraktade den noga. Den var på största hållet 37 tum. Jag tog den och gick till

smedsverkstaden och gjorde eld i en obegagnad härd, och med all försiktighet smälte jag upp alla lödningar. Just som jag höll på med det så kommo verkmästarn och förmannen och tittade förvånade på mitt arbete. Om fyra dagar hade jag det färdigt. Det sista jag gjorde vid det var att jag satte prydnaden i en stor svarf och polerade af den, och när det var gjordt såg den nt som ny. Alla sågo förvånade ut och icke minst mästaren själf. Jag fick min dagspenning höjd till tre dollar för 10 timmar, och efter det sä kommo de till mig med allt rackartyg som man knappast kunde begripa hur man skulle hära sig åt med. Men jag skakade ej pä hufvudet för något, jag nickade bifall och såg glad ut. Jag hade en son som var på I4:e året. Honom fick jag ta som min hjälp, och han hade alla redan lärt sig något

engelska, så att han blef mig till stor nytta. Han fick från första dagon endollar för 10 timmar, ehuru det vanliga var 60 cents. Sa snart jag kunde reda mig något med språket, så byggde de verkstad St mig och jag blef bas för mitt departement. Arbetet ökades och jag hade flera arbetare. Jag var där i öfver 19 år, men då kände jag mig utarbetad, ty jag arbetade mycket bårdt själf ocb måste göra mycket öfvertid, som betalades med 50 procent. Jag tick sedan 350 cent om dagen, men min kära hustru, som jag hade med mig frän Sverige, blef sjuk och oduglig i 6 å 7 år. Hon dog också sedan. Kär jag var 50 år gammal, gifte jag mig igen för tredje gången, äfven dä med en svensk flicka. Vi ha en son som nu är i sitt 22:a år och är anställd som hufvndbokh&llare och kassör samt är en af delägarne i ett [-handelshus.-] {+han- delshus.+} Han är gift och har ett barn. Jag hade tre barn med mig frän

Sverige, två gossar och en flicka. Det har gått bra för dem alla.

Min hustru och jag reste hem till det kära Sverige sistlidet år. Vi

komino dit i maj och voro där till oktober. Det var beundransvårdt huru allting hade förändrats till det bättre. Jag kände mig riktigt glad öfver att jag aldrig hade bedt någon att lämna Sverige och komma hit, men jag liar svarat många som ha frågat om jag tyckte att de skulle komma: om du kan lefva någorlunda bra hemma sa stanna hemma, ty manga ha rest lättsinnigt och fått ångra det.

Det har förändrats mycket till det bättre där hemma. Hvar jag kom l>å landet så säg det sii herrskapsaktigt ut, och jag tyckte att. alla lefde i öfverflöd, och pa järnvägarna, både på tredje och andra klass, så var det rent och trefligt. Jag reste om dagarna pä tredje men om nätterna på andra klass och nästan alltid med snälltåg, och jag tyckte att det gick lika fort som de vanliga tågen här. Och så förtjusande tint det är vid alla stationer vid järnvägarna där hemma! Det är ej alls underligt att folk reser sa mycket där, ty priset är lagt och det är ju en riktig fröjd att sitta och se på huru väl vårdadt allt är där.

N:r 172.

M. N., Iowa. Emigrerade 1869. Från Östergötlands län.

Jag är en olärd och simpel man. Ilar icke haft någon skola, utan min moder lärde mig läsa vid spinnrocken, och därför få ni lof att öfverse med •nin dåliga skrifvelse. Jag är 75 ar, född i Östergötlands län. Min fader, som var torpare under en grefve G. och lmde 11 barn, skulle arbeta -l dagar • veckan vid herrgården, en dag för torpet och 3 för en kappe råg om da-t?en. Torpet födde en oxe, 2 kor och en kalf samt 2 å 3 får, rneu mina föräldrar voro goda hushållare, sa vi voro aldrig utan bröd som kunde hända hos somliga torpare omkring oss. Jag tick börja att arbeta vid herrgården vid 12 års ålder och arbetade där i 11 år. Så jag vet hvad det vill säga att arbeta som en slaf om dagen och ligga sämre än ett fattighjon om natten. ' ärnplikten förstår jag icke kan drilva några att gå till Amerika, ty det var det trefligaste jag haft i hela mitt lif. Jag gifte mig vid 25 års ålder, men utsikten att få tak öfver hufvudet var stängd, ty torp och gårdar lades till hopa till små herrgårdar, och däri får man söka orsaken till utvandringen, l.v om det hade varit utsikt för fattigt folk som gift sig att få ett litet torp. sä hade tusende och åter tusende varit kvar i Sverige i stället för att resa hit. Jag tick ett torp att arbeta på, och så länge jag kunde arbeta,

gick det nog, men sedan var mänga fattiga torpares lott fattigvården. Det var äfven ftn orsak, till utvandringen. Så tingo vi ombyte pä husbonde år 1807, och dåfingo 'i större skatter och då lämnade jag Sverige på ett försök. Men icke var det trefligthär första tiden. Språk, seder och bruk äro främmande, men med litet tåla- mod så är man snart hemmavan. Hvad vi förlorade var det hälsosamma svenska klimatet. Om Amerika hade det, så tror jag det vore det bästa land på jorden. Den som är frisk och vill arbeta och tager vara på hvad han förtjänar behöfver icke lida brist. Han kan äfven få sig ett eget hem i stad eller på landet, hvilket var omöjligt i Sverige för en fattig dagakarl med

många barn. Här är det möjligt, om han så önskar, men tyvärr är här en stor mängd som blott lefver för dagen, som älska fråsseri, dryckenskap och granna kläder. Här äro tusende och åter tusende som hade haft mycket, bättre om de aldrig gått till Amerika. Men det är ju icke landets fel. Här äro många, särskildt gamla, som alltjämt önska att de aldrig gått till Amerika, och ingen, som kommer hit i åldern öfver 60 år, trifves bär. Den som kan få sin bärgning i Sverige gör bäst i att stanna där, han må vara ung eller gammal, ty för fattigt folk är det icke så stora förmåner nu som förr här. Det bästa landet är upptaget, och utan Guds välsignelse, hårdt arbete och sparsamhet får man inget här. Jag är glad att jag kom hit, men jag och min hustru ha arbetat hårdt. Nu kunna vi lefva en sorgfri ålderdom i hvad som hörer till det lekamliga, Guds ord och predikan ha vi här i rikt mätt. Vi tillhöra Augustana-synoden.

N:r 173.

S. M. 11., Nebraska. Emigrerade 1868. Från Östergötlands län.

Föddes den 10 jan. 1851 i Östergötlands län. Fadern var arbetare och sedermera backstugusittare. Vid 11 och ett halft års ålder kom jag i sko- makarelära, där jag var nära tre år; lärde sedan sadelmakareyrket. En bonde i grannhället skulle resa till Amerika 1868, och tvenne farbröder, som jag hade där, lofvade att gå i god för oss, så att han lånade oss pen- ningar till biljetterna. När vi sålt det lilla vi hade och gårdägaren betalt mina föräldrar för hvad byggnader och odlingar de gjort på stället, hade vi just nog att taga oss till Göteborg. Vi reste från hemmet den 1 maj och från Göteborg den 2 maj 1868. Jag tänkte att om tio är skulle jag vara tillbaka, ty jag föreställde mig aldrig, att jag skulle tillbringa hela, mitt lif i Amerika.

Vi bodde vid ankomsten hos en farbror, och jag arbetade för honom i målareyrket. Om två är hade jag betalt vår hitresa. Min fader var klen till hälsan och vantrifdes alldeles förfärligt, så han kunde icke förtjäna särdeles mycket. Hösten 1870 flyttade vi från Illinois till Iowa, pappa och jag reste på hästskjuts och mamma och syster på järnväg. Vi bosatte oss i Chariton, Iowa, där vi skulle köpa tio acres land ett stycke utanför staden. Vi byggde ett litet hus, endast tolf fot i fyrkant, gräfde upp en liten källa i dalen och pappa började att hacka upp jorden och styra i ordning till värt nya hem. Men vattnet i vår källa var orent, och om några veckor var pappa sjuk i nervfeber. Om en vecka var mamma äfven sjuk. Jag arbetade på järnvägen, men en fredagskväll var pappa sanslös och jag gick efter doktorn. Nästa morgon dog pappa. Vid begrafningen var mamma yrande och visste icke om någonting förr än efter två veckor. Då blef äfven jag angripen, och lilla syster var ensam att sköta oss båda. Om en vecka blef äfven hon sjuk, och då måste grannarna taga reda på oss. De flyttade oss till staden, där vi hade fattighjälp sex månaders tid. Jag blef sjuk i oktober och började arbeta vid nyår. Jag arbetade både på skomakareverkstad och hos en sadel-

tnakare. Nästa vär köpte jag en toint i stadens utkant, grannarna togo sönder vart lilla skjul och forslade det in pä tomten, där jag själf om kvällarna sntto det i ordning, grttfde källare o. d.

När jag arbetat där i tre är, visade sig ett tillfälle att fä komina till skola, och pä nyåret reste jag till Åugustanasynodens läroverk i Paxton, Ill. Vi hade bott där hos min farbroder, sä jag var känd pä platsen, .lag bade 65 dollar hopsparad! da jag reste, och hade moder och syster att vara ansvarig för där i vårt hem i Iowa. Men hon var upptagen med att sköta sjuka

och var den lilla svenska koloniens barnmorska utan några studier, blott sin praktiska duglighet och vana vid vård

under doktorers ledning. Alltså hade hon och syster sitt underhåll nästan utan min hjälp.

Våren 1879 graduerade jag frän läroverket, hvilket under tiden hade flyttats till Bock Island, och följande höst kom jag till Minnesotakonferensens läroverk i S. Peter som biträdande lärare. Där var jag i tre år, tog dit moder och syster, och moder dog där kort före jul 1881. På våren 1882 antog

jag synodens kallelse som missionär bland de svenska mormonerna i Utah,

gifte mig och reste dit under sommaren. Vi voro där i två ar. Pä våren 1884 reste vi till svenska, läroverket, I .utber Academy. Wahoo, Nebraska, där jag allt sedan varit och är fortfarande lärare.

N:r 174.

(j. A. II.. Iowa. Emigrerade 1869. Från Jönköpings län.

Jag är född i Smaland 1811. där mina föräldrar lefde som torparefolk. De rodde sig tämligen bra, åtminstone när far blef hälftenbrukare och arren-dator, men något eget hem kunde de inte skaffa sig. Ar 1862—63 fullgjorde jag min värnplikt. 1861 gifte jag mig och tog hälftenbruk. Men så kom 1868 ars missväxt, då jag inte fick mer än hvad jag sått ut. Det jag skördade dugde inte till utsäde, utan måste jag kupa utsädesråg för 28 kr. tunnan. Jag bad min husbonde att fä låna pengar för att köpa utsäde men tick det inte, ej heller ville lian låta mig fa någon lindring i arrendet. Jag hade dä en bror i Amerika och omtalade min belägenhet. Han rådde mig inte att resa, men framhöll att nog hade den fattige det bättre i Amerika än i Sverige. Vi bestämde oss att resa, liöllo auktion pä våra förnödenheter, och när vi betalt arrendet och köpt biljett till Chicago, så hade vi 125 kr. kvar. Först arbetade jag 7 månader på farm för 20 doll, i månaden och maten, sä högg jag ved i skogen i 2 mån. och tjänte pa den tiden 50 dollar. I mars 1870 reste vi till Iowa, där jag arbetade för dag i tre år med en lön af 1—1t,o doll, om dagen. Ar 1873 köpte vi 160 acres land föf 15 doll, pr acre med amortering pä 10 iir och 6 proc. ränta. Nu äro vi godt ställda, och så är det här med många i vår lutherska församling här. Vi äro 1.200. och var kvrkoegendom är värderad till 35,000 doll.

N:r 175.

P. A. J., Oklahoma. Emigrerade. 1870. Från Kronohergs län.

Jag iir född 1855 i Kronohergs län. Hemmanet som min far ägde var hvad de kallade en Vs gård, och såsom mänga andra gjorde far konkurs. Det var åren 1867 eller 1868. Vi fingo lämna vårt forna hem och flyttade till ett litet hus som var på hemmanet, och far reste till Danmark för att föarbete och var där några månader. Vi voro två söner. När min bror var konfirmerad, reste lian till Tyskland, ty tyska agenter foro omkring och stadde gossar. När far kom liem från Danmark, gjorde han kontrakt med en bonde i en annan by att uppodla ett torp på hans gärd och såsom arrende betala 30 riksdaler 0111 aret. Vi byggde bus självfva. Det var 3 tunnland jord, så stenbemängd och saktfärdig att bruka, sä det ville into bära sig att fä sitt uppehälle på den. En dag pä våren 1870, då far och jag voro hos farbrors och hjälpte honom att täcka ladugården, så sade min far: Anders Daniel, hjälp 111ig till Amerika!» Farbror svarade: »Kära du, det kan jag inte. Jag har into penningar.» Far sade: »Jag vill endast du skall gå i borgen för mig. »Det skall jag göra», sade farbror. Kort tid därefter voro tar ocb jag pä väg till Amerika. Det var sommaren 1870.

Far fick strax arbete på ett gruståg med 2 dollar 0111 dagen, eller 7 kr. och 50 öre i svenskt mynt. Jag var hos en svensk bonde den första vintern, gick i engelsk skola ocb fick maten för att jag hjälpte att syssla morgon och kväll. På våren 1871 stadde jag mig till en annan sveusk jordbrukare och fick i lön 10 dollar i mänaden och maten. Det skall ni tro

att jag tyckte var en bastant lön. I'å våren 1871 roste lär med konduktören på det gruståg han arbetade till Michigan ocb arbetade äfven där på ett gruståg. På hösten samma år reste äfven jag dit och lick r?s dollar om dagen och betalte 4 dollar i veckan för maten. På våren 1872 gick far till en stad som hette Whitehall i Michigan och arbetade där för regeringen, som byggde en docka. Ilan fick 2 dollar om dagen för 8 timmars arbetsdag och 75 cents i timmen för all öfvertid. Jag arbetade i sågverk, och min lön var den sommaren Tso dollar om dagen,

och betalte jag för min mat 3-6o doll. i veckan. Far skref hem till mor, som ännu bodde på det steniga torpet i Småland och frågade om hon ville resa hit till Amerika eller om han skulle komma hem. Hon svarade att hon ville helst att han skulle

komma hem, och sä reste han hem till julen 1873. Pä 3 ' 2 år han varit

borta hade han tjänat sin bergning, sände penningar hem till mors uppehälle

och betalte sin skuld som han satt sig i för att resa till Amerika. Jag ocb

min broder gåfvo honom 50 doll. hvar, som utgjorde betalning för vår resa bit. Kär far reste, hade han en växel på 715 doll. Han köpte ett litet hemman i Sverige, men han har sagt. flere gånger att han var dum som reste till Sverige.

Pä våren 1880 tjänade jag för en bonde och fick i lön 18 doll. i månaden och maten. 1881 hade jag 20 doll. i månaden, 1882 på våren ingick jag äktenskap. 1883 och 1884 arrenderade jag hemman och gaf hälften af grödan i arrende. I januari 1885 flyttade vi till Kan sas och arrenderade land och gåfvo 1 .1 af grödan i arrende. På våren 1880 flyttade vi ifrän det

hemmanet till ett annat, ty den första ville ha 300 doll. i kontanter i ar-

rende om året. På det. sistnämnda hemmanet bodde vi till våren 1890 och gaf '/a af grödan i arrende. 1890 och 1891 var jag på ett annat hemman och gaf 1 :i af grödan 0. s. v.

Ar 1901 öppnade regeringen en stor sträcka land för nybyggare uti en stat som heter Oklahoma. Där fick hvarje man som var medborgare af Förenta staterna och 21 år gammal 160 acres land, och när han bott på det i 5 år, så fick han betala 200 doll. till regeringen och sä lick han fasta papper på det,.

På hösten 1901, dä vi voro trötta på att Hacka omkring ifrån hemman ull hemman, flyttade vi till Oklahoma, där vi ännu bo pä eget hemman, 160 acres. Det är värdt 4,000 doll. Jag äger äfven ett annat hemman ett litet stycke härifrån, som är värdt 1,000 doll., och har 600 doll. På båda harjag tillsammans 1,000 doll. skuld. Jag liar 7 hästar. 1 ti fäkreatur, 10 svin ocli omkring 10 dussin höns, jordbruksredskap för omkr. 430 dollars värde, 200 doll. aktier uti en hingst, som kostar 3,600 doll., importerad frän Frankrike, 70 aktier uti en guldmina i Alaska, 100 aktier i en guldmina i Nevada samt 100 doll. aktier uti ett mejeri som kostar 4,800 doll.

Under vårt 25-åriga äktenskap har Gud välsignat oss med 7 barn. Får

äfven omtala att jag var hemma på besök i Sverige år 1904 och hälsade på

min gamla moder. Far dog medan jag var på resan, så jag lirk endast se hans grai. Jag fick äfven mitt arf efter honom, som var 1,011 kr. Hela bouppteckningen Kick till 4,044 kr. Det var litet mera än livad han hade är 1873. Hade han tagit de pengarna, som lian hade på hösten 1 rt7H och

köpt land i Amerika, sa hade han varit värd 20 gånger så mycket, om hans

liälsa och krafter hade varit lika goda som i Sverige. Vill nu säga några ord om mina erfarenheter från mitt besök i Sverige. Att försöka hejda emigrationen till Amerika är enligt min tanke alldeles omöjligt, ty Sverige kan aldrig betala de löner till arbetarna som Amerika kan. Man måste bedöma lönens storlek på huru mycket en arbetare kan köpa för sin dagspenning. Jag anser att det är lika lätt för en arbetare att förtjäna en

dollar här som det är att tjäna en krona i Sverige. Jag talte vid Here bönder, och de tyckte det var förskräckliga löner nn i Sverige då de lingo betala så högt som 2 kronor om dagen för sl&tterkarlar. Två dollar om dagen

är en vanlig lön här för en vanlig grofarbetare, och för en dagspenning här kan lian köpa ett par skor lika goda som de hvilka i Sverige kosta 10 eller 12

kronor. Sädedes fär han arbeta i Sverige 5 eller G dagar för ett par skor.

Jag köpte on kostym i Göteborg och betalte 44 kronor för den, eller 22 svenska dagsverken. Jag kunde ha köpt en lika god i Amerika för 10 eller 11 dollars, 5 eller t; dagsverken. Sä äfven med maten. Den var också

mycket dyrare i Sverige. En vanlig tjänsteHicka far från 4 till 6 dollar i veckan, d. v. s. i svenska penningar från 15 till 22 kronor. Då har hon bara lätt arbete inomhus. När kan Sverige mäta sig med det? Sådant far naturligtvis den arbetande klassen höra ifrän sina vänner och syskon i Amerika. Kanske jag också skulle nämna hur mycket mina hemman afkasta

Om året. Ar 1906 sålde jag bomull för 1,500 doll., c:a 5.200 kr., däraf jag betalte ut omkring 750 kr. i plocklöner. År 1905 sålde jag för 1,000 doll. Dessutom odla vi majs, hafre och hvete.

N:r 176.

G. R. C., Illinois. Emigrerade 1868. Från Kalmar län.

Jag är född 1848 på landet i Kalmar län. Min far var byggmästare, mnrare, snickare, glasmästare, åderlåtare, med ett ord han kunde allt. Ilan var dessutom jordbrukare, i det han innehade sina föräldrars lilla gård 1 »» mantal, icke stort bättre än ett bra torp. Några ur senare arrenderade han en annan något större gärd, som han innehade i 3 år. Vid denna tid dog min mormor. Mina föräldrar flyttade nu till min mors föräldrahem, ett torp, som niina morföräldrar upparbetat och innehaft i omkring 40 år mot utgörandet af 6 (säger sex) kvinnodagsverken pr år, och kontraktet gällde för hädas deras lifstid. Detta torp var lika godt som ofvannämuda V« mantal. '857 dog äfven morfar och var således kontraktet slut. Jorden blef nu så högt uppskattad, att mina föräldrar hade icke lust att fortsätta. Men som “byggnaderna voro deras (de hade löst ut min mors systers andel), sä boddevi där fortfarande till 1800, och min far egnade sig nu helt ät sitt yrke. Detta var den hästa tiden i mitt föräldrahem. Allt tycktes då räcka väl till. Erfarenheten har ofta visat, att då en handtverkarc skall tillika idka jordbruk, det ena eller andra eller alltsammans blir mer eller mindre försummadt. ocli sä var äfven förhållandet med min far. Han var för öfrigt en nykter, arbetsam och skötsam man. och vi saknade ahlrig det nödvändiga. De hade dessutom äfven lite pengar pä bygda».

Jag var nu (1800) 13 år och äldst af 5 syskon. Jag gjorde nu mitt inträde i murareyrket, som numera var min fars hufvudsakligaste sysselsättning. Mina föräldrar hade efter sina föräldrar ärft omkring ett par tusen kronor. De köpte nu, tillsammans med min mors syster och hennes man, en gård nära staden V. för 7,000 kr. Detta hade varit en god affär, om det varit en bonde. Men hvad jag ofvan sagt om jordbruk och liandtverk besannade sig äter. Skomakare bli vid din läst, mår du bäst. Det gick snarare bakåt än framåt. Därtill kom att nrhi mor dog samma är. Därefter uppkom ocuigheter med morbror och svårigheter af flera slag. Slutligen, efter '2 år, sålde de gården och vi flyttade tillbaka där vi varit förut, rikare på erfarenheter. Min far byggde nu en stuga vid vägen, och vi ägnade oss nu helt och hållet åt murareyrket. Så gingo åren med sina. besvärligheter till 1808. Jag hade nu en vngre bror, som skulle börja arbeta, och jag ansåg att jag borde flyga ut. Jag tänkte söka anställning hos någon mästare i någon stad. Men så inträffade, att jag under vinterns lopp kom att sällskapa med en del handtverksgesäller i köpingen. Där resonnerades hl. a. om Amerika. Ehuru ingen af dem varit där, visste de dock en hel del mera därom än jag. Jag började bli intresserad. Det sades, att en grofarbetare erhöll 2 dollar om dagen, och en murare ända till dubbelt så mycket. (Fullkomligt sant.) Tanken på Amerika fick öfvertaget, utvecklade sig till beslut. hvarpa följde handling. Den allsmäktige dollarn var hufvudorsaken därtill. hvilket jag tror är händelsen i nio fall utaf tio. Så en vacker dag i

slutet af maj 1808 med mitt mödernearf pä fickan (detta bestod ursprung-

ligen, enligt arfskifte, af 209 kr. 331/* öre) och en kappsäck i handen stod jag färdig för resan. Jag lämnade nu för alltid föräldrahemmet, d. v. s. min far, mina syskon och min Styfinoder n:r 2. Midsommaraftonen landade jag i Chicago.

När jag lämnade hemmet, trodde jag mig vara en ganska god murare, men vid första anblicken siig jag genast, att jag icke var yrket vuxen här i

landet. Ingen skandinav eller tysk är god här, hur god han än är i sitt

hemland. Engelsmännen kunna systemet, men äro alltför saktfärdiga. Jag gick ut på järnvägsarbete mot löfte om

2 dollar per dag. Nu först blef jag varse att jag emigrerat. Man blef nu utsatt för en greenhorns» alla vedervärdigheter. För det första var det en sådan hetta, sä knappt någon nykommen kunde uthärda att arbeta. Ett slags baracker eller s. k. »camps voro byggda i skogen, där arbetarne erhöllo mat och logis mot 4 dollar i veckan, som skulle tagas ur hvars och ens aflöning. Men maten var så dålig, att man icke kunde lefva därutaf. När så aflöningsdagen kora och man beräknade sig ha t. ex. 20 dollar att fordra utöfver maten, kanske man fick 7, 8'iVi, 11 dollar o. s. v. Ingen fanns, som kunde tala ett ord engelska, och således var all upprättelse otänkbar. Nästan dagligen ankommo hundratals med emigranter af alla europeiska nationer, omkring hälften med familjer. Platsen är 250 mil från Chicago och resan var fri. Men som kvinnor och barn icke fingo komma in i barackerna, si måste de ho ute under ekskogen. Sålunda såg man lägerplatser här och där i skogen med hundratals individer, män, kvinnor och barn. De grupperade sig hvarje nation försig. De dunstade bort allteftersom de kunde skaffa sig andra tillflyktsorter,

men så kommo andra i stället ocb sä fortsattes hela sommaren. Senare på

sommaren fick ja« arbete pä steninorning mot låg betalning, endast 2’6o doll. per dag. 1)ärtil 1 var arbetet ostadigt, sä jag förtjänte icke stort. De föl-jande två aren flackade jag omkring och arbetade pä järnvägar och livad annat jag kom öfver. Jag var i besittning af en falsk stolthet, kanske jag borde siiga dumhet, att da jag ieke ansåg mig kompetent att söka arbete i mitt yrke, så hellre än att krypa föredrog jag at.t grofarbeta framför att börja som jag bort. Detta hade varit att söka arbete som handtlangare hos någon miistare, hvilket således berodt mig tillfälle att fä lära upp det amerikanska arbetssystemet.

I’a sommaren 1870 återvände jag till Chicago, rikare på erfarenheter,

om dock icke på mynt. Jag fick genast arbete pä en större järnvägsverk-

stad, först såsom handtlangare i smedjan, och sedermera lick jag maskin, en press, att sköta mot en aflrtning af 2 dollars per dag. Detta var ett rätt bra arbete, och jag började tänka på att spara litet pengar. 1872 gifte jag mig. Jag hade nu sparat sa pass mycket, att jag satte ett efter våra förhållanden anständigt bo.

Min hustru, en burgen hemmansägaredotter från Småland, reste till Amerika 1870, emot sina föräldrars vilja, för att söka upp sin fästman, som

rest förut för att vinna bättre utkomst och snarare kunna bereda dem ett

hem. Men föremålet för hennes kärlek var knappast värd den uppoffring hon gjorde, dä bon lämnade ett godt hem. föräldrar, syskon, släkt och [-vänner.-] {+vän- ner.+} När bon anlände till Chicago, hade lian »fastnat för en annan» och hade

redan Imrn pii backen», lian hade likväl planlagt att rymma med sin ungdomsvän, men hon lyckades få reda på planen och gaf honom det vänliga rådet att gä hem och taga vara pä sin familj.

1875 blef min hustrn sjuklig, och läkare förklarade, att om lifvet var henne kärt hon måste söka annat klimat, och att hemlandet var det bästa. Vid samma tid dog min far. .lag köpte hans hem och vi beslöto oss för att resa hem. l'a våren 187fi lämnade jag min plats. Vi sålde vårt hus-geråd och reste.

Vi hade pä min lilla förtjänst sparat litet pengar under dessa år, men som vi under liden haft ett barn, som var sjukligt och slutligen dog, min hustrus sjukdom, hemresan, ny bosättning hemma, några nödiga reparationer pa det nya hemmet o. s. v., så var öfverskottet icke storartadt. Men vi hade under tiden haft bättre bostad, varit bättre klädda, lefvat bättre än arbetaruc i Sverige i allmänhet. När vi väl etablerat oss. befunno vi oss i en skuld af mellan 900 ocb 1,000 kr. Jag fick snart klart för mig, att det var nära nog omöjligt att betala denna skuld i Sverige. Jag hade nu ater-upptagit murareyrket och arbetade pa egen hand. Jag hade god hälsa och arbetskrafter, godt om arbete och försummade aldrig att förtjäna en tolf-skilling när tillfälle gafs; och jag vågar säga, att jag förtjänte mera pengar än någon egentlig arbetare på fem mils omkrets. Men lefuadsomkostnaderna slukade nästan allt. Vi förbättrade visserligen vår ställning något årligen, men det gick sä sakta, att det knappast var lönt att sträfva för. Jag har alltid varit nykter och arbetsam, har en god och huslig hustru, ingen stor familj, endast tva

barn, men allt detta och allt vart sträfvande oaktadt stodo vi nästan på samma punkt. Men min hustru hade återvunnit sin hälsa, och vi niädde pä det hela taget ganska bra. Cpp emot 1880 började följderna af dcu svåra krisen i Amerika af 1873 gifva vika, och gyllene tider inträdde. Därmed kom också >Amerikasjukan» öfver mig regelmässigt hvarje vår. Men Win hustru niädde nu bra och trifdes väl hemma och motsatte sig vidareAmerikaresor. Icke kunde jag heller komma mig för att göra henne emot. Så gick åren till 1X8*. Jag hade då kommit så långt, att jag fått hennes

samtycke att resa ensam och stanna öfver två somrar. Min skuld hade nu

smält ihop till omkring 500 kr., men så hade jag någon tid förut köpt en kammarorgel och så lånade jag pengar till resan, så att nu var jag äter uppe i 900 kr. skuld. Jag reste och ankom till Chicago i början af maj. Jag fick genast arbete med stenmuming vid en järnväg för 3 dollar om dagen (10 timmar) och fortsatte till jul. Nu hvilade jag upp ett par månader. Iiörjade igen i mars. Arbetade denna sommar på byggnader och blef i tillfälle att lära upp det amerikanska tegelmurningssättet. Till jul 188!* reste

jag hem, förnöjd i sinnet och glad i bågen och tänkte: jag skall nu icke vi-

dare tråka ut min hustru med Amerikaresor.

Resultatet af denna expedition var, att jag hade mina sknlder betalda och några hundra kronor pä banken. Ett resultat, som jag icke ens till hälften kunnat uppnå med 12 års träget arbete i Sverige. Och detta i högsommaren af mitt lif, från 28 till 40 är. Straxt på nyåret (1890) erhöll jag anbud om arbete vid ett bruk och började redan i januari och fortsatte stadigt till jul. På sommaren hade vi mest ackordsarbete och förtjänade i medeltal omkring 100 kr. i månaden. Fte på landet ansågs detta storartad t, men resultatet af detta goda arbetsår i Sverige var endast omkring 100 kr. i behållning. Knder vinterns lopp återkom likväl »Amerikasjukan». Jag började tänka: om jag gjorde en tur till. så skulle jag komma i en liksom lite burgen ställning. Återigen beslut och handling. I maj 1891 landade jag här igen och började arbeta för 3 dollar om dagen (10 timmar). Följande året (1892) konfirmerades vår son. Han vurmade för att gä till sjöss, men detta motsatte sig hans mor pä det bestämdaste. Då skulle han också resa till Amerika. Min hustru insäg nu att det var bäst gifva efter, sa hon salde ut och de lcommo hit samma år. Denna handling smärtade nog henne en hel del. Hon hade lärt sig älska sitt hem i Sverige och orten i allmänhet. Åfven jag kände saknad. Min far hade byggt hemmet, jag hade förbättrat det, planterat trädgård, som nu stod skön. I.äget var natursközt vid den vackra

G.-vikens strand. Få arbetare ha ett vackrare hem i Sverige.

Vi hyrde rum och satte bo här i Amerika igen. Vår son kom i lära pä en maskinverkstad och jag fortsatte i mitt yrke. Men vi hade icke mer än väl etablerat oss, förr än den svåra krisen af 1893 kom. Det såg dä, särskildt den hösten, bedröfligt ut. Den 15 ang. afskedade härvarande urfabrik 1,500 af sina 3,200 arbetare (öfver hälften fruntimmer), och resten sattes pa 3 dagar i veckan. Och sa, mer eller mindre, tillgick det vid nästan alla fabriker öfver hela landet. Dagen efter följde en rusning på bankerna. Jag visste icke af det, annars hade jag kanske varit med i leken. Men bankerna stodo. livar och en som begärde fick sina pängar, och det sades att de fiesta satte in dem igen dagen efter eller dagarna efter. Om åskan slagit ned öfver staden och slagit ihjäl halfva befolkningen, så kunde de återstående knappast varit mera skräckslagna än nu var förhållandet. Arbete stod icke att få (jag hade arbete till omkring 1 nov.). All kredit upphörde. Till och med i rika hus, där det. absolut icke behöfdes, inträngde skrämseln. Om de hade en tvättgumma, afskcdades hon, och de ställde sig själfva vid tvättbaljan. Om de hade tva pigor, afskedades minst en. Folk, män och kvinnor, sprnngo om hvarandra och erbjödo sig att arbeta för maten. Jag hörde en farmare säga: >nu är den tiden slut, dä vi maste betala 20 å 30 dollar i månaden; jag får Her än jag vill ha för maten, och jag ger dem endast två mål om dagen.» Att många dä hade en svär tid och till och med fingo lida brist kan icke nekas, men jag vågar säga, att i nio fall utaf tio var det deras egen skuld. Det

hade då varit 15 goda år i landet, och den, som med hälsa och arbetskrafter åtnjutit dessa, eller en del däraf, borde icke vara i den ställning, att lian hvilket ögonblick som helst knnde bli bragt till tiggarstafveu. Om

arbetarne en gång lärde sig förnuft, sa. skulle de — styra Amerika. Den allmänna, såväl som den enskilda välgörenheten är storartad här i landet, och den blef nu starkt anlitad. Bränsle och matvaror utdelades öfverallt i hvarje kommun, men kunde naturligtvis ieke tillnärmelsevis fylla behofvet. S. k. sopphus inrättades pä de flesta större platser, där behöfvande erhöllo en portion mat oin dagen. Dessa understöddes till stor del af enskilda, rika personer eller korporationer.

Följande vår hade skrämseln något lagt sig, Det sysslolösa folket hade något skingrat sig. En del hade rest till sitt hemland, andra, som hade några tillgångar, hade gått ut och vtagit upp land» o. s. v. För vår egen del mådde vi utmärkt bra under hela tiden, men kunde ha matt bättre, om man blott kunnat låta bli att gå och vara orolig. Jag hade arbete om somrarna någorlunda, men betalningen var låg. Jag arbetade någon gång så lågt som 2 dollars om dagen. Allting var mycket billigt. Sä t. ex. hyrde jag I rum lör 4 dollars i manaden. Så jag kom ut ur paniken några dollar bättre man än jag gick in.

Presidentvalet 1896 utföll till vår fördel, och därpå byggde vi värt hopp om bättre tider. Det började äfven blifva litet bättre, men det gick sakta.

1899 uppnådde jag 3—3‘so dollar por dag (10 timmar) och fick bättre med arbete. En friskare vind började blåsa. 1900 hade vi organiserat oss i en fackförening, och löneskalan var 40 c. i timmen ('.) timmars dag). På våren

1900 gifte sig min son. lian och hans hustru reste åt Sverige för att stanna öfver sommaren för sin hälsa, ty den var något vacklande hos dera båda.

Mans hustru är hemmansägaredotter frän Blekinge. Dc voro 8 syskon, alla flickor. Att så mycken skönhet skulle vara öfverflödig på en liten bondgård i Blekinge är naturligt. Såsom varande bonddöttrar ville de icke heller tjäna hemma, och därför reste dc åt Amerika, allteftersom dc växte till. Fem äro nu här och alla ha kommit väl ut.

När de unga vistats hemma en tid, tyckte dc sig må så bra, och allt

var sa friskt och skönt. Under tiden blefvo de erbjudna att köpa hennes

föräldrars gärd. Detta fattade dc håg för och skrefvo till oss att gä med i afiaren och resa hem. Jag gjorde några invändningar, föreställande honom om värnplikten in. m., men han svarade: »det går väl.» Som äfven min hustru var stämd för företaget, gaf jag efter. Jag invaggado mig i den förhoppningen, att det skulle bli bra. Jag började bli gammal, Vi kunde arbeta tillsammans och komma i ett visst oberoende, åtminstone af »basar». Men det var det dummaste jag någonsin gjort. Vi köpte gården med yttre inventarier för 12,000 kronor, och de unga tillträdde den nyåret 1901. Jag och min hustru stannade här tills vidare för att förtjäna litet mera pengar.

Aren 1902, 1903 och 1904 hade vi löneskalan uppe i 50 c. i timmen och godt om arbete. Så nu kunde vi lägga åsido litet pengar, oaktadt hyror och lefnadsomkostnader betydligt stigit i pris.

Till julen 1903 reste vi hem för att sätta oss i ro pa vår egendom, som vi nu hade betalt och litet pengar öfver ända. Det dröjde icke länge, förr än jag insag misstaget. Men det bör tagas med i beräkningen, att vi voro inga bönder. »En sjöman till häst och en bonde till roders är en styggelse för Gud», heter det. Jag insåg, att vi skulle fä arbeta hårdare för

en mager existens, än vi behöfde i bandtverkslifvet i Amerika, och det ka-

pital, som var nedlagdt i gården, var dödt. Jag började göra jämförelser, så-dana som t. ex. denna: Om jag gick åt skogen en ilag och högg en famn björkved (detta dugde jag icke till, men vi kunna ju tänka oss det för re-sonnemangets skull), så tog det bästa delen af en andra dag att köra den ur skogen hem till gärden och en tredje dag att köra den åt staden. Summa tre dagar för mig själf och två med Ok. Så fick jag i allra liüsta fall 11 kr. Ingenting är ändå sagdt om skogsvärdet. Elfva kr. förtjänar jag nu på 5 à t! timmar, utan dragare. Dessutom kunde vi icke förlika oss med folket och orten. Det är en ganska mager trakt. En del bönder äro sa fattiga, så de se knappt gå vägen. Arbetare bo till och med i jordkojor. Folket var för resten okunnigt, smutsaktigt, illmarigt, afundsjukt och trätgirigt.

Att Amerikafebern åter grep mig, undrar väl ingen på. Som vi äfven hade dräng, sa var det icke alldeles nödvändigt för mig :itt vara henimn. Jag reste åter hit ensam i maj 1904, arbetade öfver sommaren och reste hem till nyåret. Resultatet af denna resa var något öfver 1,000 kr. plus mina resekostnader. Vi besiöto nu att. sälja gården. Vi sålde till samma pris som vi köpt den. lieste så alla tillsammans hit i mars 1905. Efter ankomsten hit fick min son genast arbete i en maskinverkstad, och jag började mura. Han har nu 3'so dollar om dagen. Jag har 60 c. i timmen, 8 timmars dag i staden och 10 utom. Här är nu de mest gyllene tider för arbetare som någonsin varit i detta eller något annat land på jorden, sedan vår syndiga värld skapades. Jag har nu byggt oss ett litet hus, som ger oss '25 dollar i månaden i hyra.

Så långt min egen historia. Jag vill nu afsluta med några ord om

svenskarnes ställning här i allmänhet, några jämförelser, några egna åsikter,

sådana (le äro, o. s. v.

Den stad jag vistas i liar inemot 30,000 invånare, hvaraf omkring 1,500 äro svenskar. Alla ha naturligtvis kommit hit fattiga. Alla sköta sig väl och stå sig godt, undantagandes en och annan trashank. En stor del är välmående. Jag vägar icke säga rika, ty det menas sa mycket efter amerikansk måttstock. Största delen har eleganta egna hem, pianon eller orglar, en del häller sig häst och vagn. Alla ha fina möbler och mattor och äta vid bord med duk pä. Detta är arbetare, märk väl, och gäller om sven-skarne i allmänhet. I regel bor arbetaren bättre, lefver bättre, är bättre klädd här än i något annat land. Så t. ex. anser sig ingen arbetarefamilj ho anständigt med mindre än 4—6 rum och badrum. Om en arbetare i en stad i Sverige har rum och kök, så är det storartadt. Hyrorna för arbetarefamiljer variera från 10 —15 dollar i månaden.

Hur mycket bättre det är för arbetaren här bevisar utan motsägelse de

tusentals, som årligen besöka fäderneslandet. Ilvilken tjänsteflicka som helst, som sköter sig, kan, snart sagdt, »iir som helst göra denna lustresa. Har någon piga i Sverige någonsin sedan hedenhös kunnat på egen förtjänst göra en lustresa till Amerika? Ilvad som i hufvudsak gör det så svårt för arbetaren att existera i Sverige är det orimliga förhållande priset pa lifsförnö-denheter står till daglönen. Jag vill här nämna prisen på några af de mest allmänna nödvändighetsartiklarna.

En kostym arbetskläder 5 —10 dol 1., bättre till tina dito 10—25 doll., arbetsskjortor och .underkläder 35—80 c. per styck, ett par arbetsskor 1'50— 2-so doll., fina skor 2'so—3'bo, gummigaloscher, de bästa, 1 dollar. Möbler

kosta ungefar en fjärdedel mot i Sverige, men de äro sämre gjorda. Födoämnena äro i många fall nästan dubbelt emot hvad de voro i den härda

tiden. 60 skålp. hvetemjöl 1 t.o, 25 skålp. rågmjöl 60 c., 1 bushel

potatis 70 c., katfe 15—40 c., socker 5 c., smör 25 c., ost 15 c., allt.

per skålp. (det amerikanska skålpundet är 3 ort tyngre än det. svenska).Brefporto: inom landet 2 c., till Sverige 5 c., emot resp. 10 å 20 öre i

Sverige. Biljettpriset på järnvägarna. (l:sta klass) 2 c. milen (fordom 3 c.),

motsvarande 14 öre per svensk mil. Vid jämförelse torde observeras, att

dollarn ställes motsvarande kronan i Sverige, ty den utgör enheten här och är minst lika lättförtjänt. Jag säger ieke detta för att undervisa, utan därför att jag känner till det, där knepet att. förvandla amerikanska priser till svenska pengar, när man vill komma så långt som möjligt, till Amerikas

nackdel.

Att söka efter orsakerna till emigrationen är efter mitt begrepp alldeles ölverflödigt. Ingenting kan väl ligga i mera öppen dag. Det, är den mänskliga ambitionen att, försöka förbättra sin ställning. Oeh den man eller kvinna, som ieke söker förbättra sin ställning, om den behöfs förbättras, och tillfälle därtill tinnes för handen, är \äl icke

mycket värd, äfven om han stannar hemma.

Såsom botemedel emot denna folkvandring tinnes endast ett i universum, och det. är att Amerika på lagstiftningens väg stänger sina portar, liksom kineserna nu äro utestängda. Men detta aktar det. sig nog, för, åtminstone ännu på länge.

Jag har hört med eftertryck framhållas, att vi äro otacksamma mot vårt fädernesland, som gifvit oss uppfostran och skola. Att vi borde känna oss skyldiga att tjäna detsamma. Detta kan ju vara sant. Men, för det första ersätta de utvandrade till en del detta, ty de penningsummor, som leta sig väg tillbaka till Sverige, äro i sanning inga småsaker. Dessutom frågar jag: hvad har detta fädernesland gjort för sina barn? Det har för det första satt tull på brödet. En åtgärd, som gagnar några fa rika, men faller tungt l'ä hvarje arbetare utan undantag. Det har alagt ungdomen en nästan outhärdlig värnplikt, utan att ens ge dem rösträtt. Att denna värnplikt har goda sidor, förnekar jag icke, och en af dessa är: större tillfällen för de rikas söner att bli löjtnanter och vidare befordran. Detta är en god sak, men den är för dyrköpt.

Det anförda må vara nog rörande staten och lagstiftningen. Låt oss se hvad de enskilda, de maktägande, de rika jorddrottama, hvad de gjort. De ha under årens lopp inrättat ett statsystem, som närmar sig slafveri mera än någonting jag i mitt lif sett. Tänk för ett ögonblick! En man, som snart sagdt, under hela sitt lif icke rår om sig själf en timme vid dagsljus, utom söndagen, statkarlen, blir vanligen lutande och äldras i förtid. Detta är icke så mycket på grund af hårdt arbete utan fast mera däraf, att han är för dåligt försörjd och det hopplösa i hans ställning. Lian förlorar sin självfrespekt, blir slö och likgiltig. Hustrun har icke mycket att sköta, af den enkla orsaken, att hon ingenting har att uträtta något med. Äfven hon förlorar sin självfrespekt och blir vanligen en skvallerkäring. Barnen inhämta en smula vett i skolan; deras inotto är: ut, ut i världen, om icke annat så till sjöss! Att en yngling med värnplikten och statarelilvet i perspektiv söker bättre jaktmarker bör väl icke förvåna någon. Jag har verkligen många gånger undrat på att någon yngling ens stannar kvar.

l'å ett medelstort gods i min hemort fanns fordom 1 (! bönder. Yisser-hgen alla arrendatorer, men de stodo sig godt. oeh lefde lyckligt. Berg och backar genljödo af ungdomens lekar, sånger och klingande skratt. Hur dant är där nu? Omkring de numera förfallna gamla bondstugorna ser man några bleka, trasiga och smutsiga barn. Vänta vi till middagen, så se vi en mager, lutande gestalt, föreställande en man, med släpande steg närma sig för att vid eu oftast, omålad träbänk, utan duk, äta sin sill och potatis med i bästa fall sur mjölk till dessert.Detta kan ju tyckas starkt, men jag bar varit omkring pä herrgärdarna och sett. eländet tillräckligt för alt veta b varom jag talar. För endast några få år sedan kom en viss — ja, namnet gör detsamma — til! en af de vackraste, bördigaste och mest välmående bondbyarna i min hemtrakt. Han var rik. Han köpte den ena gärddelen efter den andra. Jag vet ban hade fem, kanske ban nu har Hera. Det är blott, en tidsfråga, när han skall bli ägare af hela byn. När detta viil en gång är gjordt, är denna sköna by >ett minne blott», en by af statare.

En s. k. storbonde och t', d. nämndeman i en grannsocken började köpa upp den ena gården efter den andra, till dess han ägde hela hyn och en del af en annan och svängde sin spira öfver 14 statare. Hvad hade 1111 denne man gjort? lian hade ruinerat en komfortabel existens för åtminstone 8 familjer. Men var ban då själf lycklig? Jag svarar nej. Han hade alla gårdarna intecknade upp till skorstenarna, var öfverlastad med penninge-hekymmer och alltid i penningeknipa. Med dessa och andra fakta för ögonen forskar man efter orsakerna till emigrationen.

En annan sak: Hur har det aristokratiska elementet i det aristokratiska Sverige bemött och behandlat den enkla och tarfliga, men hederliga, ärliga och sträfsamma landsortsbefolkningen, den befolkning, som man nu är så mån om att fa behålla hemma? Pä ett sätt, som planterat en tagg i hvarje arbetares bröst. Jag har många gånger sett hederligt folk bäfva, då de nödgats gå till en präst eller doktor, för att nu icke tala om en häradshöfding. Själf har jag, denna aHägsna dag, i friskt minne den skur af ovett jag fick af prästen, när jag begärde betyg för att resa ål Amerika 1808. Under var vistelse hemma (187C>—1890) måste min hustru många gånger betala döds-fallsafgifter i ett begrafningssällskap för andra fruntimmer, därför att dessa fruktade för att gä till den höge herre, som hade sällskapets affärer om hand. Han var och är i dag bokhandlare. Det måste sägas till den yngre generationens heder, att detta förhållande nu är bra mycket bättre än förr. Af de yngre ätnbets- och tjänstemän

och ståndspersoner i allmänhet blef man vanligen humant bemött. Men de gamle, som allmogen brakade beteckna som bitvargar», de tycktes ha monopol på att handsvottera packet. Fordom, ända fram i mitt minne, gick detta ganska bra, det anspråkslösa folket ansåg berrarne såsom högre väsen och tog emot näsvisheter, som om det skulle så vara; kom man ifrån audiensen utan att bli snäst, kunde man icke nog lofonla eu sa »beskedlig herre». Några undantag fä naturligtvis beräknas, men icke så värst många.

Här ha \i rika män, här ha vi lärda män, här ha vi »smarta» män. här ha vi sarbetsbasar», som stundom hundsvottera oss, — men herrar havi inga.

N:r 177.

C. P. R., Chicago. Emigrerade 1S70. Frän Kalmar län.

Jag föddes 1852 i Småland. Min far var skeppare. Vid 2 års ålder förlorade jag min moder. Och vid 5 års ålder fick jag styfmoder, en argsint, hetsig människa, som inte talte mig på minsta vis. Jag kom i folkskolan vid års ålder. Den var inhyst i en lokal, som såg ut som en stor lada,

ett enda stort rum, men som var begränsadt af husets fyra ytterväggar och på vinden bodde skolmästaren. Upp till hans bostad ledde en trappuppgång, som var byggd pä utsidan af huset. Skolsalen uppvärmdes om vintern aftvå kakelugnar, som vi pojkar skulle hugga ved till och göra eld i om morgnarna, och innan ladan bief uppvärmd, så var det så kallt som i ett uthus. Skolmästaren var en gammal man, i sista stadiet af lungsot, och han gick där och hostade och spottade på golfvet och strök ut med foten. Jag undrar inte på, att så många af barnen tingo samma sjnkdom, ty vi skulle sopa ladan två gånger i veckan och då rök dammet som pä en uppkörd landsväg i en torr sommar. De skolmästare, som kommo efter hans död, dogo också den ena efter den andra af samma sjukdom. Undervisningen bestod af läsning i katekesen, testamentet, psalmboken, bibliska hisorien och litet utdrag ur svenska historien ocli svensk grammatik för den, som ville och hade råd att köpa böckerna. Rakning och skrifning hade vi två gånger i veckan. Katekes och biblisk historia voro ntanläxor, och gnd näde den, som inte kunde dem om rnornarna. Den blef genast bestraffad. Bestraffningen bestod i att de-linkventcn fick lägga sig framstupa pä de groft tillyxade skolbänkarna och skolmästaren med en en tum tjock och fyra fot lång repända drog på öfver rygg och postament utaf glatta laget. Jag har sedan dess aldrig sett någon människa undergå sådant förfaringssätt eller behandling annat än när jag på 1870-talet säg slafvarna på Afrikas sydvästkust behandlas på samma sätt. I denna skola gick jag fem vintrar, ty enär min stvfmoder inte kunde fördraga mig, sä tick jag sä fort att sjön blef öppen följa min fader på sjön.

Men min håg stod till studier, godt för att lära hade jag och böcker låntc jag hvar jag kunde, men så fort min styfmoder säg, att jag hade nägon bok, så fick jag stryk, och hon sade att hon skulle bränna upp dem. Det var en tysk doktor, som bodde strax intill vårt hus, och af honom tick jag låna böcker. När jag var 12 år, blef jag tagen ifrån folkskolan till den då ny-

byggda elementarskolan, men min styfmoder sade nej, och jag kom då i sko-makarelära i stället. Någon håg för det yrket hade jag dock inte. Jag tänkto att rymma. När jag så hade varit där i 9 månader, så såg min fader att det inte vardt lönande, och sä tog han mig därifrån. Så kom jag med honom på sjön igen, och året därpå konfirmerades jag. Visserligen var jag då blott 14 år. Men jag bad prosten att jag skulle iå gå, så att jag

skulle slippa att vara hemma hos min styfmoder, bvilket jag tick. Men nn

blef det värre. När jag inte kunde få studera, som min fader hade god råd att låta mig fa, ty han var i goda omständigheter på den tiden och dessutom ha.de jag 500 kr. arf efter min moder, sä gick jag till en brukspatron T. och bad honom att jag skulle få komma in på hans verkstad och lära mig maskinistyrket. Ilan lofvade mig att komma när jag ville. Men styf-modern blef då så rasande och sade: nej, det blir ingenting utaf, utan du skall i segel maka relä ra.» Om jag hade gått in på mekaniska verkstaden, då hade jag fått lof att bo hemma, men hos segelmakaren skulle lärpojkarna bo hos honom och därför kom jag i segelmakareläran. Jag skrefs in där på 6 år. De två första åren skulle jag ha 20 kr. om .året, de två därefter 25 kr. och

de två sista 30 kr. För denna storartade lön skulle jag köpa mig kläder

och verktyg och arbeta som en slaf. Kl. 10 minuter till 5 om rnornarna ringde en klocka på vår kammare, och kl. 5 skulle vi vara på verkstaden. Vi voro 6 pojkar, hvarje år togs en pojke in och en gick ut. Vår kammare var 12 fot i fyrkant med ett fönster, som hade en ruta. i öfversta hörnet som kunde öppnas för att. få frisk luft, så tre britsar, den ena öfver den andra, så att två kunde sofva i hvarje brits, ett omåladt bord, 4 pinnstolar, en liten rostig kamin, en träbunke att tvätta sig i, en gammal kopparkruka att ha vatten i och en handduk, som byttes om hvarje lördag. Kl. 5 på morgonen skulle vi, som sagdt. vara uppe på verkstaden och arlieta, annars vankades det smörj, och så arbeta till kl. 8 utan att få den ringaste matbit,

148S,,, 10inte kaffe en gång. Kl. 8 var det frukost och deu bestod af en rå småsiil för hvarje man och kålrotsbitar, kokta med rågmjöl, detta på en tenntallrik, sä en kanna svagdricka i ett stenfat, som vi fingo supa i oss med livar sin träsked och så ett stycke bröd. O de rotbitarna! Jag känner dem ¡in, hur motbjudande de voro, och likaså den råa småsillen. Jag hade halsbränna hela dagen efter den. Jag har sedan sett svin utfodras mycket bättre. Så fort vi slängt i oss rotbitarna, sillen och svagdrickat, så var det till att upp och arbeta, till kl. 1. Då var det middag och den bestod af ärtsoppa, kokt på iläsk. Soppan bestod af ärtskalen, som hade blifvit. skilda ifrån ärtorna, som skulle in till herrskapet. Vår soppa slogs i en gryta och så rördes rågmjöl uti. Det var vår ärtsoppa. Så fingo vi ett litet stycke fläsk och ett stycke bröd hvar. Ärtsoppan fingo vi äta ur ett fat med hvar sin sked, och det hände att den äldsta pojken, om han tyckte att han inte fått nog, slog skedarna ur händerna på oss andra ocli satte fatet för mun och drack ur det som var kvar. Träskedarna voro således för det mesta utan skaft och så köpte de hornskedar, och när de kommo i den varma s. k. maten, sä blefvo de mjuka, så att vi kunde böja dem i alla möjliga fasoner. Så fort ärtskalen blifvit slukade, så var det med ens till att arbeta igen. Kl. 1 5 fingo vi en skifva bröd med istersmnlt på, eller i stället för sinult eu bit skummjölksost till brödet. Så fingo vi arbeta t ill kl. 8 på kvUlen och då fingo vi rågmjölsgröt och svagdricka, ett kannfat med gröt och ett lät med svagdricka och så hvar sin sked. Man kan tänka sig hnrudant dricksfatet skulle se tit på slutet. Om det hade varit lite sirap i drickat, sä hade det varit drägligt. Men ibland var drickat så surt som ättika, ty de köpte 30 kannor åt gängen. Det kunde hända ibland, att vi fingo skummjölk till gröten, och då tyckte vi att vi hade kalas. När vi hade ätit kvällsmat, sa voro de fyra äldsta pojkarne fria från arbete, men ej de yngsta. Den ena skulle bädda britsarna, bära upp ved och vatten och göra lamporna rena för verkstaden, den andra skulle se till att alla dörrar voro lästa, borsta herrns skor

och springa ärenden. Kl. 10 låste herrn dörren om oss och då kunde man inte komma ut. Otu söndagen fingo vi en kopp kaffe och en smörgås hvar. Det fick ätas inne pa vår kammare, och den yngsta pojken fick ga in i köket och fick där 6 smörgåsar, en kanna med katte och en kopp, som vi fingo använda i tur och ordning. Sedan skulle de tre yngsta pojkarna göra verkstaden i ordning och städa den. Sä fick man gå in och be om lof att gå ut, utom en af de tre yngsta pojkarne, som skulle sitta inne och passa upp. Kl. 1 var middag och då fingo vi färsk köttsoppa, ett litet stycke kött och

dito bröd. På kvällen om sommaren fingo vi livar sin stekta färska ström-

ming och en skifva bröd samt en kanna svagdricka ihop. Om detta inte var slatlif af den värsta typ, sä undrar jag hvad slafveri är. .lag har sedan dess sett slafvar i Afrika och Sydamerika, men de voro bättre behandlade.

Jag var hos segelmakaren i tre år, men så en dag pä sommaren hände någonting. Vi sutto och arlietade två och två på hvar sitt segel, en gesäll och en pojke. Den gesäll jag arbetade med hade kvällen förut varit, pa gesällkalas, så att han satt och sof mest hela tiden. Pä eftermiddagen vaknade han upp och frågade hur mycket som var hopsytt utaf seglet, och jag svarade hälften. Då blef han rasande, tog en repända och slog mig. Jag slog igen med samma vapen, och då sprungo de andra gesällerna upp och hjälpte honom. De slogo mig så länge de orkade. Kl. 8 på kvällen bad jag om lof att gå ut och sä gick jag till hamnen, där min far låg med sin skuta och lastade, slet upp min skjorta och visade far mitt bröst, som var alldeles blått utaf slagen, och förklarade att nu stannade jag inte längre hos segelmakaren. Min far blef ond och sade: »(ia tillbaka dit, men du arbetar därintet mera! .lag kommer upp i morgon.» Kontraktet var så skrifvet, att om jag .lämnade min plats, innan de sex åren voro nte, skulle min far betola 50 kr. Xästa morgon kom min far upp och tog mig därifrån, och jag gick direkt därifrån ombord på min fars skuta som passagerare till Tyskland och så nt i vida världen.

.lag lärde sedan i Dortrecht i Holland på fyra månader mera utaf segel-makareyrket än jag gjorde hemma på tre ar, och blef ändå behandlad som en människa. När jag lämnade Sverige, bestod min timliga egendom af 4 blå- och hvitrandiga bomullsskjortor, 2 par halfstrumpor, lappade med segelgarn. 1 par gamla, förskodda stöHar, 2 par segelduksbyxor, sydda af mig själf af gammal tunn segelduk, dito ett par kalsonger af samma material och en mössa af samma slag, dito en ny klädesmössa, en ny klädeströja, ett par byxor och dito väst af bemväfdt halfylletyg och 50 öre i fickan. Jag fick i Tyskland utaf min far 40 kr. att betala min resa till Hamburg, och de pengarna drog han utaf från mitt morsarf efteråt. Jag glömmer aldrig bur glad jag var, hur fri jag kände mig, det var liksom ett. band hade brustit, blodet i mina ådror svällde, mitt bröst vidgade sig, jag kände mig som en man. Visserligen rönte jag svårigheter att begynna med, ty kriget mellan Tyskland och Frankrike är 1870 bröt ut och jag måste hufvudstupa lämna Tyskland och bege mig till Köpenhamn. Först kom jag med en norrman för 22 kr. i månaden, gjorde en resa till llernösand, till London och till ^'orge, så kom jag med en tysk från Memel, gjorde en resa från Köpenhamn till Antwerpen, till Shiclds och till Memel. Med den hade jag 30 kr. i månaden. Så kom jag med en holländare för 35 kr. i månaden och gjorde en resa till Pernau i Ryssland och därifrån till Rotterdam. Så kom jag i en utaf de stora holländska kompaniernas skutor, som giugo på Rergen (Norge) om sommaru efter fisk för kompaniets räkning och om vintern till Oporto efter vin. Där hade jag 36 kr. i månaden och där fick jag på kompaniets segelmakareverkstad lära mig hvad jag inte kunde utaf segelmakareyrket, så på ett år efter jag hade lämnat Sverige hade min lön stigit ifrån 22 kr. om året till 30 kr. i månaden. Sä kom jag i en engelsk ångbåt, gjorde en resa till Kongofloden och tillbaka till Rotterdam. Så kom jag i en holländare, ejorde en resa till Venedig, därifrån till Grekland, därifrån till Groningen. Holland. Så reste jag till Rotterdam och så kom jag i samma ångbåt igen till Kongotloden, och där skulle jag stanna, men jag fick febern och blef hemskickad mera död än lefvande. Jag låg då på hospitalet i Rotterdam i tre månader. Här vill jag påpeka, huru styfmoderligt moder Svea har behandlat sina utomlands varande barn. När vi kommo till Rotterdam, var det sent på eftermiddagen. Genom att ångbåten gjorde reguljära resor emellan Rotterdam och Afrikas syd-västkust, så hörde största delen af besättningen hemma eller hade sin tillfälliga bostad i Rotterdam. Åtta man hade dött på resan, och jag var 'ien enda, som nu var ohjälpligt sjuk. Alla de öfriga beredde sig till att gå i land och ingen kom att se till mig. Jag ville inte blifva liggande där «nsam hela natten utan tillsyn, så jag bad två af mina skeppskamrater att hjälpa mig upp till mitt boardinghus, och de togo mig under armarna och hjälpte mig dit, och boardingmästaren kallade en doktor, som föreskref medicin och besökte mig hvarje dag en hel vecka, men när han såg att han

inte kunde göra något för mig, så tillrådde han boardingmästaren att skicka

'»¡K till hospitalet, och jag kom dit och fick betala 9 gulden i veckan eller 131/* kr. i svenskt mynt. Detta skulle den engelske kaptenen ha betalt, •Oen som jag var oförmögen att själf förfäkta min rätt. fick jag betala alltihop själf, och all min förtjänst gick åt, så att de två sista veckorna jag var

På hospitalet hade jag intet att betala med. När hospitalsföreståndaren frå-gade mig, hvad jag skulle göra, sade jag att han skulle underrätta svenske konsuln om min ställning, så att det kunde hli ordnadt. Men nej, vi hörde inte något ntaf den svenske konsuln. Jag var ledsen, men doktorn sade: »var inte ledsen du, min gosse, du får stanna här tills du blir så bra oeh stark som en björn.» Men jag citerade skalden Runebergs ord: »jag kan ej krypa, har ej lärt att tigga , och jag bad att bli utskrifven ifrån hospitalet. Då sade doktorn till mig, att jag skulle stanna i tre veckor till, för jag var inte stark nog, men jag lämnade dock hospitalet. Jag måste säga, att bättre behandling har jag aldrig rönt, än den jag fick af holländarna, och jag har alltid haft en förkärlek för det folket sedan dess. Och sedan i min skiftesrika lefnad ibland främmande nationer har jag aldrig besvärat svenska staten eller dess representanter. På hospitalet låg sjöfolk ntaf andra nationer och till dem kom deras respektive konsuler upp och säg till dem en eller två gånger i veckan. Men inig, en undersåte från »ärans och hjältarnas land», mig kom ingen och såg till. Efter en konvalescenstid af fyra veckor mönstrade jag som segelmakare på det holländska fregattskeppet Dortrecht 2, ett af de finaste skeppen, som gick emellan Holland och Java med passagerare och frakt. Med den gjorde jag en resa till Batavia och Samarang och tillbaka till Kotterdam. Då ville kaptenen, att jag skulle stanna och göra flera resor med honom. Men jag hade fått i mitt hufvud, att jag skulle till Australien, för

det var några sjömän ombord som hade varit där och arbetat i guldminorna i Ballarat och Bendigo. Efter nya resor med olika båtar kom jag till slut till Philippinerna och därefter till Boston (Amerika). Jag är en af de fä svenskar som kommit till Amerika från Philippinerna. Det var 1875. Kom slutligen pä mina färder till Sydamerika, där jag fick svampfebern och lag pä hospital. Kommen frän hospitalet gick jag upp i landel och tänkte att till fots begifva mig till Bolivar i Venezuela. Vi voro två, jag oeh en engelsman, och när vi hade gått ett par dagar, sä kommo vi till urskogen. Där träffade vi en neger, som frågade hvart vi skulle gå. Vi sade, att vi skulle gå till Bolivar, för vi hade hört, att. där betalades 10 dollars om dagen vid arbete i gnidminorna. Han sade: »För Guds skull, massa, ni kan inte gå dit. Det är så många floder och vilda skogar fulla af vilda djur.» Engelsmannen blef rädd och vände om. Det oaktadt tänkte jag fortsätta, fast det enda vapnet jag hade var en spansk dolk och några dollars i fickan. Men när jag hade gått några timmar, blefvo snåren allt trängre och skogen djupare, och ingen människoboning kunde jag upptäcka, sä jag vände om. När jag kom ut ur skogen, låg där en stor sockerplantage. Solen höll just på att dala. Så gick jag upp på sockerplautagcn, och där stod en herre, och jag frågade, om han hade något arbete att ge mig.

Förstår du att bygga en pälkran och slä ner pålar?

— Ja.

— Kom dä med, sä kan du få ligga på kontoret i natt, och i morgon skall jag ge dig sox negrer och visa dig hvad du skall göra.

Nästa morgon begynte jag att bygga en brygga i floden, som rälsvagnarna skulle köra tit pä med sockerfaten, för att sedan i pråmar fraktas bort. Här arbetade jag tills bryggan var färdig, och så tog han mig upp i maskinhuset, och där söndertogo vi allt maskineriet och säg till det. innan sockerskörden blef mogen och de skulle begynna att mala. Vi voro blott o hvila på plantagen, resten voro hinduer (s. k. kulis) och negrer. Här arbetade jag i fyra månader, men klimatet var osundt och jag kände febern i kroppen, så att en lördagskväll sade jag till föreståndaren att jag ville sluta. Då frågade han mig, om jag kunde föra böcker, hvilket jag måste tillstå att jag inte begrep det ringaste, och dä sade han, att det minsta jag hade kun-nat föra böcker, sii skulle jag ha blifvit inspektor med 2,500 dollars lön om ärct. När jag om söndagsmorgon skalle gå, så slog lian mig på axeln oe.li sade: »när du kommer till Förenta staterna, så gå i skola så blir det någonting af dig, och äfveu om du inte det gör, sä blir det någonting af dig ändå,

för du har ett godt hufvud.» Men huru skulle jag ha kunnat ta emot en

sådan plats? Med eu sådan scliangtil andlig utrustning, som moder Sveas högvördiga oeh välfödda prelater tilldelat mig, katekes och biblisk historia, de fyra enkla talen och något skrifning, det var allt. Jag har ett prästbetyg,

som jag tiek när jag lämnade Sverige. Där står: eger en god kristendoms-

kunskap. So där, det var någonting som man kunde ge sig ut i världen

och förtjäna sitt bröd på. Om man i stället för att sitta och nöta bort

tiden med att lära katekes och biblisk historia utantill hade fått lära sin räkna och skrifva oeh lära mera utaf din ärorika historia, moder Svea, skulle tuseuden, ja hundratusenden utaf dina utomlands varande barn ha älskat och högaktat dig mera, än hvad nu är fallet. Jag har på mina rosor träffat

många svenskar, som skämdes för sitt eget modersmål. Jag var tillsammans

mod en ung svensk en gång, som inte ville tala svenska. Han hade som 14 års pojke lämnat Sverige, och allt han visste om Sverige var, att hans födelseort var en bondby i Skåne och närmaste stad Landskrona. Han visste intet om Sveriges historia. Ombord på skeppet, där vi foro, var ett litet bibliotek, och ibland böckerna var Karl XII:s historia af Voltaire, öfversatt på engelska. Jag sade till honom, att, han skulle läsa den, hvilket han gjorde. Efter detta skämdes han inte mera att vara svensk, och om engelsmännen sade något förnärmande om Sverige, så vankades det smörj.

Hur det efter nya äfventyr var, så kom jag att på min faders bön fara hem till Sverige. Det var 1878. Jag hade dä varit borta i 8 är, var visserligen ej rik på mynt, men hade en erfarenhet som var värd pengar. Jag hade på den tiden jag varit borta lärt mig att tala och läsa tyska, holländska och engelska språken samt det spanska någorlunda. Dessutom hade jag lärt sjömansyrket i alla dess minsta detaljer och sett allt, möjligt i världen. När jag reste hem, tänkte jag att med de pengarna jag hade och mitt morsarf skulle jag ga in i någon af navigationsskolorna och läsa till styrman och kapten. Men när jag kom hem, så fann jag att min far, som var min förmyndare, tagit mina pengar och satt in i en fartygsaffär och det hade gått om intet, så att om jag nu ville ha mina pengar, så fick han lof att sälja gärden. Det ville jag inte, utan jag tänkte att genast resa tillbaka till Liverpool, men det ville inte min far, utan han öfvertalade mig att stanna

hemma öfver vintern och så segla hemma följande sommar och så gå in vid

Västerviks navigationsskola pä hösten, hvilket jag gjorde. Jag gick igenom navigationsskolan med glans och tog ett med de högsta betygen. Under tiden jag gick i Västervik och läste navigation blef jag bekant med en Hicka,

som jag lofvade giftermål med när jag hade sparat ihop, sä att vi kunde sätta

ho. Vi gifte oss också, men det blef svårt att dra sig fram, så jag måste)'esa till Amerika igen för att förtjäna pengar. Det gjorde jag också, men det gick illa ändå. Det blir för långt att berätta alla mina äfventyr, men det bör dock antydas att brefven hemifrån blefvo af mindre hjärtligt slag. och »är jag så till slut reste hem till Sverige för att se hvad som var pä färde, så bef änns det att min hustru varit mig otrogen. Jag förbannade den dag jag vändt tillhaka för att bevittna detta, och jag reste igen till Amerika, där

Jag sedan fick plats i postverket. Jag har nu en lön af 1,100 dollar eller

*>070 kr. i svenskt mynt om året. Har haft många förtroendeuppdrag, har 'arit vald till delegat alt representera Chicagos brefbärare i Nationalkonven-

tet tvenne gånger, en gäng i konventet i Toledo, Ohio, och en gäng i Chatta-nooga, Tennessee. Ibland 400 delegater i Toledokonventet var jag den onde som var svensk. Äger klara papper på ‘20 tunnland at' Amerikas bördiga jord och tvenne byggnadstomter i en af Chicagos natursköna förstäder, har pengar nog pä banken, att jag kunde resa hem och köpa en bondgärd vid en af dina natursköna vikar, moder Svea. Men efter de erfarenheter jag haft dår hemma tror jag det knappast. Och likväl älskar jag dig! När du gifver dina barn allmän rösträtt (för det är vid valurnorna som klassskillnaden försvinner), när du skiljer kyrka frän stat, när du moderniserar nägra af dina uråldriga lagar och tager undervisningen ifrån prästerskapet,

dä skall jag realisera allt jag har här och resa hem för att få hvila i din

jord.

N:r 178.

K. N., Michigan. Emigrerade 1869. Från Malmöhus län.

Tillåt mig att skrifva några ord om b varför jag kom till Amerika. År 1868 var ett ganska hårdt ar i Sverige, mycket torrt, och följden blef liten skörd, och lönen för tjänstefolk blef också liten. Jag var ung, endast 18 år.

Jag ville hafva mera lön, men för att fä tjänst så måste jag bekväma mig

att taga mindre; därtill var jag dock för stolt, och så blef jag utan. Jag tick lyckligtvis något arbete för en del af vintern vid en herrgård och pä järnvägen. Så erhöll jag en bok att läsa om Amerika, och sä fick jag som det heter Amerika-feber. Det var den 17 mars 1869, som jag lämnade det gamla kära Sverige. Så kom jag hit och har varit här alltsedan, och är här ännu. I Sverige arbetade jag mest hos bönder; och två gånger har jag arbetat hos bönder här, men jag ville mycket hellre arbeta hos bönder i Sverige. Med svenska nykomlingar, som icke förstodo hvarken språket eller lagen, kunde de ju göra hvad de behagade här; sådant hände icke i Sverige. Jag har oekså arbetat på järnvägar i detta land omkring 3 år, men jag ville nog hellre arbeta på järnvägar i Sverige. Jag har också arbetat mycket i Michigans skogar. Hurudant det är i skogarna i Sverige, det vet jag icke. Jag tror dock att

Sverige är för en svensk det hästa landet. Jag tror nästan att jag vill instämma med en svensk som en gång kom till Chicago. Efter det han hade beskådat allting, så hof lian upp sin röst och sade: Sverige är ändå det bästa land af allt hvad Gud har skapat, och hade jag vetat det förut, så hade jag ej farit hit och gapat. Amerika kan väl i somliga hänseenden hafva fördelar, men i andra står det efter. Kär berömmer man sig så mycket af friheten, men mig synes att den är lika så stor i Sverige. Man berömmer sig af jämlikheten, men äfven den är nog lika stor i Sverige som här; eller pröfva på att bli en jämlike med en millionär, så tror jag att du kan lika gärna söka bli det med en grefve eller en baron i Sverige. Oeh man berömmer det billiga landet, som fås här, men sök att få lika godt land och samma fördelar af det som till exempel i Malmöhus län i Sverige, så se då efter, om du icke får betala nästan samma pris för det.

N:r 179.

J. I,. G., Minnesota. Emigrerade 1H64. Frän Alfsborgs län.

Jag är född den 1 maj 1845 pa ett soldattorp i Alfsborgs län och fick inhämta mina första kunskaper i läsning vid min moders knä. Blef skickadtill folkskolan vid 10 års ålder och fick där under 31.» månader inhämta några nyttiga stycken, som ha. varit mig till ej så ringa gagn under min lefnad. Sen blef jag skickad ut att valla kor och får samt förrätta annat arbete sa långt man vid min ålder kunde räcka till. Vid 14 år blef jag skickad i skräddarelära och arbetade i 1 ',ä år utan någon som helst annan ersättning än maten, och icke sällan var den rätt tartlig. Sa fick jag för ett års tid en lön af 24 sk., i veckan och återstoden af min tid i skräddareyrket erhöll jag en krona i veckan.

Följaktligen kunde jag med största flit och sparsamhet hålla kropp och själ tillsamman.

När jag var 19 år, eller 18C>4, gafs mig ett tillfälle af en vän att låna pengar för öfverresan till Amerika, och efter en långsam resa med ett segelfartyg anlände vi lyckligt och väl till Chicago don 2!» juni. Jag tog plats bos en farmare genast och har fortsatt med sådant arbete allt sedan. Arbetslönerna voro väl ej så höga som nu, men jag kunde om någon tid betala min hitresa och sedan lägga åsido några dollar hvarje manad för kommande behof. Nu äger jag en farm på 200 acres, bebyggd, uppodlad och därtill skuldfri. Den är belägen 1 1/a mil från köping med järnvägsstation.

Jag hyste ingen fruktan för värnplikten, ty då bestod kronan kläder och föda. men fastmer intogs jag af fruktan för fattighuset pa ålderdomen. Vi voro 10 barn i familjen, af hvilka tvenne dogo under barnaåren. De 8 lefde alla tills de hade uppnått mogen ålder och kommit till detta land.

Trots det att min far var arbetsam och nykter, var det mycket fattigt i initt föräldrahem. Han var soldatson och tjäuade som soldat i 32 år. Efter att han hade uppnått, pensionsåldern erhöll han pension till ett belopp af 12 kr. om året de första 10 åren, och sedan fick han detta belopp ökadt till 24 kr. för återstoden af sitt lif. Min far hade trenne bröder, som tjänade såsom soldater vid Älfsborgs regemente och utvandrade till detta land och här vunno en god utkomst.

Jag är ju icke påkallad att vara rådgifvare, men tillåt mig framlägga några råd ändå: Gif folket allmän rösträtt, reducera värnplikten, förminska skatterna. tag bort en del gagnlösa ämbeten och för öfrigt: öfva mer ekonomi med allmänna medel!

Man påstår att det är billigare att lefva i Sverige än i Amerika, men det blir väl svårt att bevisa, då det kräfves 10 gånger så stor lön för Sveriges kung än det kräfves för vår president. Man borde äfven söka röja hort den där pösiga aristokratien.

Till sist, låt mig berätta en historia. För några är sedan hade jag en granne som hade mycket besvär med sina kreatur, i det att de bröto sig ut ur hans beteshage. Han sökte på alla upptänkliga sätt lhilla dem inom lmnk och stör, men de trotsade alla hans försök. Så lydde han en grannes råd och gaf sina kreatur mera och bättre gräsbete, och sedan dess hade mannen aldrig något besvär i det fallet med sina kräk. I fall de makthafvande i Sverige ville följa dessa råd, skulle emigrationsfrågan lösa sig själf.

N:r 180.

L. B., Minnesota. Emigrerade JSb'9. Från Värmlands län.

Jag är född 1837 i Värmland, den yngste af 7 syskon och den ende kvarlefvande af de sju. Mina föräldrar, ett fattigt, torparfolk, dogo innan jag blef 10 år gammal. Jag kom då till en min bror, som höll mig i hårdtarbete men inte ville låta mig gå i skola. I sex dagar tick jag gå

i skola, det var allt. Jag hade dock lätt för att lära, så att jag så små-

ningom kunde läsa oeli redde mig bra vid konfirmationen; men vid 20 års ålder kunde jag ännu knappast skrilva mitt namn. Efter fullbordad värnplikt reste jag till Norrland och fick där god plats och bra dagspenning. Ar 1866 gifte jag mig och önskade af allt hjärta att kunna skaffa mig en egen jordbit, men det lyckades inte. Sa hörde vi att i västra staterna i

Amerika kunde man få 80 acres fritt land, och så reste vi i maj 18fifl och

kommo efter en besvärlig resa den 4 juli till S:t Paul. Vi buro våra trötta och sjuka barn på våra armar, den ena milen efter den andra, och vi hade det förfärligt svårt innan vi kommo fram till ett land som jag tog i besittning. Men jag måste ju först ut att förtjäna något, och medan jag var borta i sex veckor och arbetade, så hade en amerikan tagit mitt land i besittning och där byggt sig en koja. Jag måste skaffa tolk, sä att jag kunde tala med honom, men han ville inte flytta. Jag anmälde saken för vederbörande, som sade att landet var mitt och att jag skulle bygga en koja, jag också, på området. Det. gjorde jag, men amerikanen sköt två skott, på oss medan vi höllo på att bygga. Detta blef dock slutligen vårt hem. Nu är jag 70 är, men äträn står till Sverige ändå.

N:r 181.

J. A. E., Chicago. Emigrerade Från Värmlands län.

Min far var possessionat och ägde ett gods i Värmland. I min barndom läste jag för informator samt genomgick förberedande klasserna af Karlstads elementarskola. Gick till sjös vid 13 års älder. Tog förste kaptens-examen i Stockholm med högsta betyg i alla ämnen 1859, tog navigations-lärareexamen därstädes 1862. Jag blef döpt. i New Vork 1858. Efter tagen navigationslärareexamen ville jag söka plats såsom lärare vid någon af Sveriges navigationsskolor; men då föreståndaren för navigationsskolan i Stockholm fick höra, att jag var baptist, tillrådde han mig att resa till Amerika och upprätta navigationsskola där. När jag alltså fann min framtidsutsikt, i fäderneslandet af sådan orsak afskuren, reste jag till Amerika, tog inträdesexamen vid Förenta staternas flotta och tjänstgjorde såsom officer till inbördeskrigets slut 1865, hvarpå jag såsom befälhafvare å en ångare tillhörande» flottan tog afsked för att ägna mig åt ett arbete, hvartill jag länge känt mig manad och äfven blifvit. mycket uppmanad, nämligen evangelisk verksamhet. Jag studerade teologi här i landet, återvände till Sverige 1866, utnämnd och underhållen af The American Baptist Missionary Cnion såsom arbetare i ordet. Tjänstgjorde såsom lärare vid Betelseininariet i Stockholm samt äfven såsom predikant under några år. Min hustru, amerikanska, förlorade alldeles sin hälsa i Sverige, och detta gjorde, att jag för hennes skull återvände till Amerika 1870. Här har jag allt sedan haft mina bänder fulla af arbete i ordet, mestadels bland mina landsmän.

Sådan i korthet historien. Naturligtvis har det, att man hemma be mötts med mer eller mindre förakt, därför att man afvek nog frän statskyrkans tro att vara baptist, haft att göra med ästundan att hellre bo i ett land, där man aktas alldeles lika med alla andra människor, sä länge man uppfor sig ärbart, hvad än ens trosbekännelse må vara. Jag älskar dock mitt fosterland och skulle föga tveka att tillbringa mina sista dagar där, vore jag ej nu af omständigheterna bunden vid adoptivlandet. Men större verklig reli-gionsfrihet i hemlandet skulle jag gärna vilja se, naturligtvis inom sedlighetens gränser. Allra minst skulle smärre skiljaktigheter i uppfattning af bibelns läror hland protestantiska kristna utgöra orsak till föraktligt bemötande.

N:r 182.

C. O., Kansas. Emigrerade 1869. Från Värmlands län.

De svenskar, som bo i Saline Co., Kansas, kommo hit 1869—1870. De flesta af dem voro unga eller medelålders folk, nästan uteslutande familjer. De mörka framtidsutsikterna i fäderneslandet emellan 60—70-talet synas hafva varit, de allmänna orsakerna till emigrationen den tiden, med några undantag. Vi veta icke om någon emigration till dessa trakter numera oeh förvänas öfver att läsa om tusental som ännu fortfarande lämna fäderneslandet. Svensk-amerikanerna i dessa trakter utgöras nu hufvudsakligen af barn och barnbarn af fäderna, som kommo hit, och största delen äro födda här i landet. Som regel talas svenska, och i den kyrkliga verksamheten begagnas svenska språket. Folket är välmående i stad och på landet, sa någon brist vet vårt folk icke om. Icke så få hafva besökt fäderneslandet, några tned afsikt att stanna; men vanligen återkommit efter ett eller två år. Under nitton och ett halft är, som jag varit denna församlings pastor, har endast en barnlös familj återvändt samt stannat i Sverige.

Orsaken till undertecknads emigration är i korthet följande. Jag föddes och uppviixtc pä ett torp i Värmland under fattiga omständigheter. Som barn hade jag stor lust att läsa och studera, men fattiga som vi voro, gafs ingen möjlighet därtill. Först efter fyllda 23 är kunde jag fa genom ihärdigt arbete komma i skola och hade som mål att kunua blifva präst. Efter olika afbrott i studierna pa grund af fattigdom kom jag slutligen till Uppsala, men öfveransträngde där mina krafter genom för mycket studerande, synnerligen under nätterna, så jag måste rådfråga läkare; dessa förbjödo mig att studera, eller hafva något tankearbete åtminstone pä ett år, men rådde mig att om möjligt göra en resa öfver oceanen. Genom en väns godhet tick jag lana respenniugar och företog resan våren 1869.

Målet var att söka återfå min hälsa, tneu icke att stanna för någon längre tid i detta land. Väl hitkommen blef jag öfverväldigad af don andliga nöd som rådde ibland de tusental svenskar, som utströddes öf\er dåvarande västerns vildmarker. Jag glömde mig själf och alla mina planei' för att med de pund jag fått tjäna mina landsmän. Efter ytterligare något studier i Paxton, Ill., ordinerades jag till pastor i Augustaua-synoden, nu för 35 år sedan. Jag har alltid längtat att göra ett besök i fäderneslandet, där mina fäders ben livila, men utan att detta kunnat verkställas.

N:r 183.

E. ¥., Minnesota. Emigrerade 1870. Från Gätleborgs län.

Jag föddes i en fattig torparstuga på en sandhed i Hälsingland år 1845. Mina föräldrar hade ägt ett af de bästa jordbruk i socknen, men skuld, flera frostår på 1830-talet, många barn och andra orsaker lära ha bringat dem till obestånd. Min barndom var en tid af svält, nöd, köld och försakelser af allaslag. Vid utta års ålder började jag, tidtals, förtjäna mitt bröd hos liemmaus-ägarne. Jag arbetade i silningen, slåttern, skörden, gödselbögen. dikningen, pä logen, i svinliuset, pä vedbacken och i skogen. Och jag var med och körde sten. ved, timmer och bjälkar, gödsel, hö, halm och säd m. ni. Sålunda tjänte jag min föda och fick äfven något klädesplagg — när jag blef alltför naken. Man bestod mig i Sverige med omkring två månaders skolgång i en flyttande byskola! — Mitt bjärta svider när jag tänker på min »barndoms lyckliga tid»!

En gammal, men snäll gubbe lånte mig en sönderslagen grifteltalla samt en bok som antydde hur man skulle lära räkna. På så sätt lärde jag mig de fvra enkla räknesätten.

Ar 1858 flyttade jag till en bonde som lilldräng». Med flytta menas att jag skulle stanna där tillsvidare; ty några flyttningssaker, annat än psalmbok. katekes och biblisk historia, hade jag ju icke. Nu underkufvades min läslust alldeles. Icke ens när skolan hölls i vårt hus, fick jag bevista den. Det var att ga (till fots) till kyrkan söndagarna och arbeta söekendagarna. 1860 gick jag i nattvardsskolan för en pastor K. — en förståndig hedersman, hvars minne jag ännu bär med välsignelse i mitt hjärta. Exercerade beväring 1866—67. Detta var ju nöjsamt och en liten hvila från det ständiga arbetsslitet. Någon ljuspunkt finnes det ju äiulå bland de mörka!

När jag blef fnllväxt, erhöll jag den tidens vanliga dränglön: 60 riksdaler pr år jämte arbetskläder. Det hela torde ha belöpt sig till 90 å 100 riksdaler om året eller 16 skillingar eller omkring 9 cents pr dag. Det var ej mycket kvar af lönen, sedan jag köpt nödvändiga helgdagskläder, men jag sparade livad jag kunde och reste till Amerika i juni 1870, vid 25 års ålder. Visst kändes det mycket tungt att nödgas lämna anhöriga och ungdomsvänner,

hembygd och fosterland, men nöden vet icke alltid lag, heter det, och man kan icke alltid följa gamla seder och bruk, hur önskligt det än vore — isynnerhet när det gäller en människas framtida existens.

Framkommen till min destinationsort i Amerika hade jag ännu 5 riksdaler kvar, hvilka jag sände i mitt första bref till min gamla mor. Som jag icke kunde något yrke, utförde jag bvad slags grofarbete som helst, som stod att fä, men ville helst ha stadig sysselsättning och gaf mig in bland ett reparationslag på järnvägen. Här fick jag tillfälle lära engelska språket hjälpligt, men led mycket af den starka värmen och af den rika, ovana födan. Somliga månader hade jag öfver 30 arbetsdagar, genom öfverskottstid. Men dagspenningen var låg, 1-85 doll. per dag, eller 4-«& kr. För mig föreföll den ganska hög, och jag kände mig riktigt belåten därmed och gladde mig öfver den lyckliga omständighet, livari jag befann mig. Ty nu hade jag icke allenast nog till kläder och föda, utan min läslust kunde äfven tillfredsställas, och livad mer — jag till och med gifte mig.

Detta var i staten Illinois. Jag hade under tiden sändt penningar i mindre summor då och då till min nödlidande mor i Norrland. 1873 flyttade jag och min hustru till Iowa, där jag för våra besparingar köpte en liten egendom i en stad. Hår fortsatte jag med hvarjehanda slags arbeten, dels hos jordbrukare och dels i staden, med husbygge, trädgårdsrensning och plantering, trädplantning, brunusgräfning, majsplockning, järnvägsarbete m. m. Men här ådrog jag mig genom egen oförsiktighet och ifver i arbetet njursjukdom, hvaraf jag hela tiden sedan dess lidit mycket och kostat mig mycket pengar för doktorer och medicin. År 1876 sålde jag min egendom i Iowa och flyttade till Minnesota. Året därpå tog jag Ilomestead land på södra Minnesotas sköna och bördiga slättmark.Jag antager att Ni vet hvad som menas med ordet jllomestead». Det kostade blott 15 dollar vid anmälan (to file) och 15 dollar vid final upp-profning (final proof) för 160 aeres af det skönaste land man kan få sr någonstädes och där jag och min familj sedan varit hela tiden.

Det var da, till en början, glost bebyggdt och längt. till afsättningsorten, och jag hade på flera är ej mycket kunnat förtjäna för sjukdoms skull, och den hade kostat mig många pengar, hvadan våra ägodelar voro små, när vi skulle bosätta oss. Men grannarna voro utmärkt hyggliga, två nya järnbanor byggdes snart nära intill oss, och, bäst af allt., framtidsutsikterna voro de allra ljusaste och förljufvade hvarje litet obehag, som trängande behof alltid medför. Prärien böljade af blommor och gräs det senare somligstädes

ända till 5 fot högt. Jag köpte en hel hop kalfvar, och när fyra år rullat fram, kunde jag glädja mig åt att äga omkring 35 nötkreatur samt hastar, svin och ett par hundra höns.

Denna Förenta staternas Ilomesteadslag har varit till ofantlig nytta och välsignelse för eu väldig skara obemedlade människor. Tusen sinom tusen af våra landsmän ha begagnat sig af densamma. Och det var ett kraftfullt, anspråkslöst, arbetsamt och isynnerhet bland vårt eget folk i lifvets strid för sitt uppehälle härdadt släkte, dessa nybyggare, som gingo ut att röja mark på 1870-talet. Och de landsträckor, som pä detta sätt kommit i svenskarnas händer, äro visst inga obetydligheter. Ej heller var nybyggarelifvet så ödsligt och beklagansvärdt, som det ibland påståtts. Skulle jag önska mig tillbaka i liden hvilket jag dock icke gör, utan är nöjd med att tiden

går framåt och icke tillbaka — sä skulle jag välja detta nybyggarclifvcts första skede, hufvudsakligen därföre, att grannsämjan, hjälpsamheten, vänligheten och tillmötesgåendet var gemytligare då, än under någon annan period senare.

Som ofvau är nämndt, flyttade vi på vårt af regeringen oss skänkta land år 1878. Och som dessa rader skrifvas 1907. har det ju vark vart hem i 29 är. Förstås, jag har drifvit jordbruk och odlat hvete, korn, hafrc, råg, lin (blott för fröets skull), majs, hö och millet samt aflat hästar, nötkreatur, får, svin och höns.

Jag bor ännu på de 160 acres jag fick af vår regeriug, men har dessutom land som jag köpt. Efter 18 ar från bosättningen, eller år 1896, ansåg jag att min egendom, löst och fast, var värd 50,000 kr., ty landet hade

gått upp i värde mycket under tiden. En och annan af mina grannar hade

dock gått förbi mig i förkofran under tiden, emedan jag haft. sjukdom, dödsfall, olyckor och andra motverkande orsaker att kämpa emot. Dels ock att mina barn — bland hvilka tre af mina fyra nu lefvande äro skollärare — gingo i skola mesta tiden under sin uppväxt.

Detta är min lefnadshistoria i mycket korta drag och, enligt min uppfattning af edert upprop, hvad ni önskade veta. Att däremot finna bot för emigrationen eller gifva råd för dess motverkande, är vida svårare och vore kanske icke ens önskvärdt ifall jag kunde. Ty jag anser att utvandringen har varit och är ännu en god sak för vårt fattiga och i anseende till dess resurser öfverbefolkade hemland. De. hemmablifvande draga nytta af de utvandrades ledigblifna platser genom fördelaktigare arbetsvillkor. Äfven de penningsummor, som årligen hemsändas till anhöriga från svensk-amerikaner, torde böra kunna räknas med. Tidningarna visste nämligen berätta att t. ex. ar 1905 tio millioner kr. sålunda hemsändes.

Sommaren 1901 voro jag och min gumma på ett kort besök bos vära anhöriga i Norrland. Man må icke förundra sig ötver, att svensk-amerikaner icke vilja återresa till hemlandet för att bosätta sig; och det vore ett full-komligt tokeri och en skriande orättvisa mot de nnderåriga i familjen att så göra. Men här är icke rum för — ingår jn icke heller i förevarande ämne — ett närmare belysande af denna rikhaltiga sak. Det är ett allmänt kändt förhållande att under det de utvandrade i det främmande landet röjt

mark, förvärfvat sig hem och egendom — många till och med rikedom, — be-

klädt ansvarsfulla, ärorika och vinstgifvande tjänstebefattningar, byggt kyrkor, skolhus, ålderdomshem, barnhem och hospitaler samt hemsändt penningar till hjälpbehöfvande anhöriga och samlat sådana för nödlidande, har tidningspressen därhemma vetat berätta de gröfsta lögner och vidunderligaste historier oin Förenta staterna och om de utvandrades ekonomiska ställning. Och vi veta älven alltför väl, att detta sätt att motverka emigrationen ingalunda haft nöjaktig verkan i tid som flytt, och att det numera ar af rent af ingen hjälp för det eftersträfvade målet. Därför önskar jag få föreslå följande, hvilket åtminstone icke skall mana till utvandring.

Gif hvarje välfrejdad man rösträtt och därigenom intressera honom för rikets välfärd. Utjämna all klasskillnad och låt det blifva en klass: folket,

allmänheten. Låt det blifva ett gemytligare förhållande man och man emellan, upplifva fosterlandskärleken genom allmänna nationalfestligheters firande på bestämda dagar och med flaggan hissad, hvarvid mycken musik presteras, lekar företagas och goda talare uppträda, som tolka landets angelägenheter.

Hvarje stad, stationssamhälle eller socken bör ha sin egen musikkår. Var mer tillmötesgående mot de betryckta, inrätta fria bibliotek, konserter och förädlande nöjen för alla, men isynnerhet för de unga, och locka dem därmed att öfvergifva den stygga svenska oseden att supa sig fulla, gräla och slåss vid alla möjliga tillfällen. Och framför allt: det finnes ännu större och mindre odlingsbara jordstycken här och där i Sverige, som ännu icke berörts at plog: lät regeringen eller kommunen ställa det så, att de må blifva tillgängliga på rimliga villkor för de landlöse och ohemedlade. Uppfyll detta, och inånga skola med tacksamhet stanna kvar i sin fädernebygd.

N:r 184.

C. J. A. II., New Hampshire. Emigrerade IbiHO. Från Södermanlands län.

Född 1859 i Trosa, ankom jag säsom sjuåring till staden V. Då vissa lärare vid elementarläroverket, oj tillmötesgingo min begäran att. fä tentera för att blifva uppflyttad till 6:e öfre, utan att. studera privat under sommaren, något som min på våren uppvaknade ambition sökte förbigå, sä blef jag hösten 187t> af min far satt i en teknisk skola, där jng studerade ett år. På grund af ingångna borgensförbindelser saknade slutligen min far medel för min skolgång, och sände han mig hit till Amerika för att pä mekaniska verkstäder utbildas för den tekniska banan. Sedan den 4 februari 1880 arbetade jag på ritskolor och mekaniska verkstäder här, till dess jag är 1887 lät mig förmås att slå in på den prästerliga banan och ingick vid Augnstanasynodens läroverk, där studenten togs är 1890. Tre år därefter ordinerades jag och har sedan tjänstgjort säsom pastor i Pennsylvanien, Minnesota, Khode Island, Maine och New Hampshire. Är gift och har fem barn.

Min hustru föddes år 1859 i Blekinge. Hennes moder, som ärfde gärden efter sina föräldrar, gifte sig med K. II., som genom borgensförbindelser slutligen förlorade egendomen och dog kort därpå. Änkan stannade i en liten stuga sa länge, till dess sex af bennos barn, fyra söner och två döttrar, som emigrerat, till Amerika, sände efter

modern, som år 1875 anlände hit tilllandet med en son och två döttrar, af h vilka den ena blef min hustru. Hennes äldste son hade, ledsen öfver faderns borgensförbindelser, redan år 1864 lämnat hemmet och tagit hyra på ett fartyg för att uppsöka sin mors rike morbror i en annan världsdel. Inget har sedan hörts af denne min hustrus äldste broder, ej heller om vår mors rike morbror, som är så svar att få fatt på. isynnerhet som släktregistret, årtal o. dyl. ej kan erhållas af pastorsämbetet. i hemorten, där elden förtärt kyrkoböckerna.

Min hustrus två bröder äga medelmåttiga landtegendomar i Nebraska. En syster är gift med en välbärgad köpman i Nebraska. En annan syster är gift med en snickare och husbyggare i Chicago. Alla äga de stora familjer.

N:r 185.

J. A. J., Michigan. Emigrerade 1880. Från Östergötlands län.

Född i Östergötland tillbragte jag min barndoms- och ungdomstid på en mindre herrgård under det A:ska fideikommisset. Min fader var där dagakarl med ringa atlöning, varierande från 70 till 90 öre, fritt husrum, vedbrand och potatisland. 1 det hus vi bebodde voro fl familjer bosatta, af hvilka hvardera hade ett rum, och då vår familj bestod af 10 personer, kan man förstå att. utrymmet icke var stort. Pä uthus voro vi dock bättre lottade.

Utsikterna att slå sig fram voro ej särdeles ljusa, och jag minnes mycket väl att brödet var knappt nog ibland, innan någon af oss barn var gammal nog att förtjäna något. Vid omkring 10 års ålder måste jag börja arbeta, och arbetade då hvarannan dag och gick i skolan hvarannan dag till mitt 13:dc år. Min dagspenning dä jag började arbeta var, sä vidt jag kan minnas, ‘20 öro. Man kan häraf se att utsikterna att där förbättra sin ställning voro don tiden lika med noll, och den som började som dagakarl slutade vanligtvis som dagakarl. Genom en farbroder, som vistades bär i Amerika, fingo vi underrättelse om förhållandena här samt den dagspenning man kunde förtjäna. Detta var för mig mycket lockande, och jag fick nu i mitt hufvud att jag skulle till Amerika, och ingenting kunde nu hålla mig tillbaka.

Efter att hafva tillbragt tiden intill mitt 19:de år i hemmet lämnade jag det och Sverige den 4 maj 1880 i sällskap med on stor skara emigranter, af hvilka många voro frän hemtrakten. Vid ankomsten hit funno vi att det icke var sä godt om arbete här, men efter några dagar fick jag arbete i skogen med att hugga famnved. Min höga tanke om Amerika fick nu en svär stöt, och jag önskade mig tillbaka till Sverige, ty jag hade tänkt att det skulle bli mycket lätt att förtjäna pengar i Amerika.

Efter att hafva arbetat första sommaren i skogen erhöll jag arbete i en

af grufvorna bär med någorlunda god förtjänst, från 1t.o doll. till 2'ar. doll.

Arbetade i grufvorna fyra är, men blef på grund af on åkomma i ena benet oduglig till detta arbete, och har sedan dess arbetat såsom maskinist vid upp-fordringsverk af malm ur grufvorna här. Ilär är nu godt om arbete och tämligen god lön; i mitt yrke från 2-ni. till 2m.'> doll., vanliga grofarbetarc från l‘oo till 2‘äs doll., grufarbetare 2-oo till 4'o* i bästa fall. I andra yrken är dagspenningen olika, men skickliga murare t., ex. erhålla A‘ou doll. Lef-

nadsomkostnaderna äro dock tämligen höga nu. Här finnes ett tämligen stort

antal svenskar, och de reda sig i allmänhet godt, och många af dem hafva sina egna hem. Personligen är jag också i besittning af eget hem, d. ä. tomtsamt boningshus innehållande 7 rum. Min familj består af 10 personer, hustru och 8 barn i en ålder från 3 till 24 år, af hvilka alla äro hemma utom ilen äldsta, en dotter. Jag har dessutom här 3 bröder, tvennc farbröder, en faster saiut andra mera aflägsna släktingar. I Sverige iiger jag nu blott en broder; bägge mina föräldrar äro döda, Ilar icke återsett Sverige sedan jag första gången lämnade det.

Vill uttala min öfvertygelse, grundad på egen erfarenhet, att det är bättre för en kroppsarbetare här i Amerika än i Sverige, ty arbetstillfällena äro fler; äfvenså är det lättare att få sig ett stycke land för den som så önskar.

Ett bevis på att det är bättre här äro de stora summor som årligen sändas till Sverige al' härvarande svenskar. Dock anser jag det bögst ovis-ligt handladt af dem som bafva egen gård eller hafva förmånliga platser i Sverige att. resa hit, ty de få det vanligtvis sämre här.

N:r 186.

E. C. S., Pennsylvanien. Emigrerade 1811. Från Östergötlands län.

Jag är född i oktober 1850 i Östergötland. Min fader var kolare och hade S) barn. Torpet var stort nog, så att han kunde försörja en ko bvartannat är, om han köpte lite lialm. För torpet fick han hålla dräng och piga i herrgården den brådaste tiden på året. Så blef lian uppsagd och flyttade till Amerika och är nu 92 år gammal. Det första jag minnes var att vi bodde i en liten stuga i allra yttersta fattigdom. Ungefär vid 7 års ålder fick jag komma bort att vagga barn, det var min första sysselsättning, och sedan gå vall med gäss, svin och får. Så arbetade jag vid herrgården till mitt 14:de år, da jag blef konfirmerad. Jag hade äfven litet skolundervisning, 9 månader i allt. 2 dagar den ena veckan ocb 3 den andra. Manien voro för många, så att gossar och flickor fingo gå bvarannan dag. Efter min konfirmation tog jag städja bos en stor torpare. Min lön var bestämd till 25 riksdaler, ett par stöflar, 2 skjortor och ett par vantar för år.

Så kom jag till en annan torpare, där jag fick sill 5 gånger livar dag och fick lof att vara i herrgården klockan 4 om morgnarna och sluta 1 2 9 om kvällarna och sedan gå en fjärdingsväg hem för att få lite gröt och mjölk samt en 4 timmars hvila. 1871, den 4 april, lämnade jag fädernehemmet och landsteg i New York den 4 maj. N11 var jag ändtligen i det för-lofvade landet, utan släkt,, utan vänner och nästan utan penningar. Här vandrade jag af och an som en döfstum. Jag hade biljett till Chicago och dit liar det nu utaf, och så blef jag igenom något, misstag utaf järnvägsper-sonalen skickad vilse väg, så att jag ensam fick ligga öfver en söndag vid Niagarafallet, Där blef jag inlåst i stationshuset från söndags morgon till måndags morgon. Jag visade min biljett, för en hyrkusk, ocb han tog mig till en annan station, därifrån jag fick lägenhet till Chicago. Här skreks från alla håll: följ med till emigranthemmet, men jag hade blifvit varnad för Chicagos emigrantrnnnare, så att jag följde ingen utan tog min kappsäck och be-gaf mig ensam i väg utan att veta hvart. Efter en stunds vandring kom jag att. få syn på en skylt där det stod skrifvet: (Jarl den Femtondes Hotel. Där gick jag in och blef väl emottagen af en smålänning. Här stannade jag tills följande dag, då en trädgårdsmästare 1’. från Rosebill kom och ville hyra folk. Han bjöd 1C dollar per månad, mat och husrum, samt en dollar extra om vi höllo oss med egna sängkläder, hvilket vi lofvade att göra. Jag, till-lika med mången annan, fick plats anvisad på en hösknlle, och eftersom vi

alla voro emigranter, så var det ju inte s.\ noga. för vi kunde inte tala ett

engelskt ord. När vi skulle fa betalning vid månadens slut. så fingo vi i

stället för 17, som vi voro lofvade, 8 dollar, somliga 10 dollar. Jag sjillf fick 12 dollar, efter som jag inte ville stanna kvar, ocli det hade jag ingen lust till. för herr P. begagnade för mycket ntaf Chicagos afskräde att fodra

sina emigranter med, och så var han för snål att låta oss gå och dricka, och

inte ville han hålla vattenpojke, utan vi fiugo ligga frnmstupa och dricka i snmphålen, hvarhälst vi kunde. Så blef P. millionär, och vi som arbetade för honom, ådrogo oss sjukdomar af olika slag. Jag för min del fick frossa. Så ville jag se om jag inte kunde finna Amerika sådant jag hade hört det beskrifvas innan jag lämnade hemmet, och så styrdes kosan tillbaka till Chi-cago och Carl den Femtondes Hotel. Xti togo vi värfning på en arbetsbyrå att gå till Wisconsin för att arbeta på Wisconsin Central-banan. 1 lön skulle vi erhålla 2‘#o doll. pr dag och fri resa, hvilken dock skulle dragas af på första betalningen.

1 stället för 2,r>o dollar per dag, som vi voro lofvade i Chicago, blefvo vi nu bjudna dollar pr dag, med mat och logis 20 dollar pr månad.

Vårt logis bestod af nagra hoprullade stockar med litet halm lagd innanför på bara marken. Vi anlände dit på onsdagskvällen, arbetade torsdag och

fredag; lördags morgon regnade det, och då styrde nästan hela arbetarestyrkan sin färd till staden och sä löste vi biljett till Chicago igen. Vål anlända till Chicago styrdes kosan på nytt till (Jarl den Femtondes Hotel. Nu hade min frossa, som jag ädrog mig på Hosehill, fullkomligt utvecklat sig, och vi voro nu i slutet af juni månad. En dag, dä jag började att. frysa, gick jag utanför hotellets vägg oeh satte mig. Medan jag där satt och frös, sa att

tänderna skallrade i munnen, kom en man gående gatan utföre. Häst han

gick slog han i marken. Han hade fått solsting midt under det jag satt och frös. Nu var jag i den värsta belägenhet jag varit i mitt lif, sjnk och utan penningar eller bekanta; med två hundra riksdalers inteckning på mina mnskler för min resa hit. Liksom en drömmande vandrade jag af och an på Chicagos gator. Var detta väl det högt beprisade Amerika?

Jag lämnade slutligen Chicago och begaf mig till Pennsylvania, där jag arbetade pä järnvägarna i omkring 4 är: då ingick jag äktenskap med en Hicka från min födelsebygd. Hon hade litet penningar, och jag hade sparat ihop lite, så att vi köpte en liten gård på 20 aeres, där vi bosatte oss, köpte 3 kor. en häst samt litet redskap. Denna gård behöllo vi i 2 är, då vi sålde den, köpte vi en annan på 120 acres för 1,000 dollar, sålde 50 aeres af densamma, och det gjorde mig skuldfri. Nu arbetade vi på densamma i ett par år, och så var där ett sågverk i vår närhet som blef till salu, och det köpte vi för 2,000. Nu sågade jag virke för både mig själf och andra, sa pä 2 är hade jag betalat för sägen, men så brann hon ned, och ingen försäkring hade jag. .lag återuppbyggde den genast och började ånyo att säga. Nu började jag att. köpa större och mindre landbitar med timmer, och det gick bra. Min gamla gärd såldes, en större och bättre inköptes, diversehandel påbörjades, stadstomter iuköptes, och sä började jag att bygga hus i städerna Youngsville och Jamestown, N. Y., så i dag har jag 300 aeres land, god farm, godt. sågverk med hyfvelmaskin; 2 handelslokaler, 8 hus i städerna och 10 torpare, som betala mig en årlig skatt om 900 dollar. Under tiden ha vi födt upp 8 barn, af hvilka somliga äro gifta. Jag betalar en ärlig skatt af 175 doll. Mitt taxeringsvärde är ungefär sä här: min farm 3,000 doll., skogland 2,500 doll., sågverk med tillbehör 3,000 doll., hästar och annan boskap samt redskap 1,500 doll., virke på hand 3,000 doll., stadsegendom i Youngsville 10,000 doll., iJamestown, N. Y., 2,500 doll. Ilade jag varit kvar i Sverige, så hade jag väl varit statkarl eller pä sin höjd torpare.

N:r 187.

L. J. S., Nebraska. Emigrerade 1871. Från Östergötlands län.

Jag är född å ett grelvegods i Östergötland 1828. 1840 tog jag tjänst

hos en bonde, 1844 hos en torpare; aflöningeu var usel. 1840 kom jag till herrgården och fick 28 skilling för 18 timmar i dygnet. Blef ofta förolämpad. Arbetade under grefven i 25 år. Han var en vänlig man, men grefvinnan mycket högdragen. En löjtnant, som hade fattigkassan om hand där, hade en dag yttrat, att de fattiga kunna gärna svälta ihjäl. Detta yttrande framkallade stor förbittring, och en stor mängd, bland dem jag, emigrerade till Amerika, hvilket jag aldrig ångrat. Här behandlas man som människa, hvar än man är. Och värnplikten i Sverige är en förbannelse. Bort med den! Önskade att alla fattiga svenskar vore här. I min ungdom var det mycket fattigt hos oss, och nu skulle jag ej vilja tillbaka till moder Svea.

N:r 188.

J. L., Nebraska. Emigrerade 1872. Från Skaraborgs län.

Född den 25 sept. 1858 på ett soldatboställe i Skaraborgs län, var jag näst den äldsta af 9 syskon.

Ar I8t!9 reste min far t.ill Amerika. Som soldat kunde han icke komma undan på annat sätt än att rymma. Min fader har aldrig annat än känt

smärta öfver, att lian på sådant sätt måste lämna Sverige, men för honom

fanns ingen annan utväg.

Sedan min fader lämnat oss, väl med mammas vilja, hade vi att slå oss fram bilat vi kunde. Som jag var den äldste af gossarne (11 år), måste jag gå på herrgården och valla får, svin och fäkreatur och om vintern köra oxarna för tröskverket, — allt för 12 skilling om dagen. Äta fick jag ur egen matkorg, ifall där var något att äta. En tunna råg kostade då 32 kr. Min mor gick på dagsverke en del dagar och fick under skördetiden 50 öre om dagen. Hon var dock för det mesta hemma och väfde, emedan hon då bättre kunde se till de små. Men så måste

hon ut och skaffa säd att mala. Detta var ej lätt, då hon mestadels saknade pengar och »nådig frun» sagt ifrån till rättaren att han icke skulle låta oss köpa någon säd. Detta var för att, straffa oss för att pappa rest till Amerika. Jag minns tlera tillfällen, när jag måste gå till herrgården utan frukost och med endast en bit bröd i fickan; fram på dagen, sedan man fött skaffa, skulle mina mindre syskon komma till

mig med mat. En gång fick jag nöja mig med min brödbit, till kl. 5 på

e. m. Man hade icke lyckats att fä något att äta förr. Men den dagen var jag så hungrig, att jag stal litet hafrebröd, som låg i ett fönster i ladugården och var för vallhundens räkning. Valle — så hette hunden — fick mjölk till sitt bröd, ty han hörde till herrgården, men jag fick ingen, ty jag var ju bara en inhyses son, som af ren barmhärtighet var upptagen till vallgosse. Detta sträfvande varade i nära 3 år, ty pappa kunde icke förr sä.nda oss biljetter. Ar 1872 fingo vi lyckligtvis komma till Amerika. När vi kommo hit, hade pappa arbete i kolgrufvor i Hampton, Illinois, och fick 1*bodollar per dag. Jag fick äfven arbete i kolgrufvorna med att ösa vatten. Min lön bief 1 dollar pr dag. Det var annat det än min dagspenning i Sverige, där jag fick arbeta 15 dagar för att förtjäna 1 dollar. På två dagar kunde jag förtjäna 50 skålpund hvetemjöl. Jag vet icke hvad sådant mjöl var värdt den tiden i Sverige, ty hvetemjöl fick icke den fattige tänka på, men rågen kostade 1869 32 kronor tunnan, och efter 25 öre ont dagen, som var min dagspenning, skulle det ha tagit mig 128 arbetsdagar att tjäna on tunna råg. Jag arbetade 8 år i kolgrufvorna i Hampton och förtjäuado från 1 till 3 doll. per dag. Till dess jag var 21 år fick pappa min arbetslön. Sedan arbetade jag i 2 år på samma plats, och under dessa två år lade jag ihop 400 dollar. Med dessa pengar reste jag till Nebraska och nedslog mig i Phelps Gounty, hvarest. mina föräldrar 2 år förut hade fått 80 acres land af regeringen och pä detta land byggt sig hem. Då jag kom, var allt friland upptaget, hvadan jag köpte 160 acres för 400 dollar. I.ängre fram köpte

jag 120 acres till för 11 dollar acren. För 7 år sedan köpte jag 80 acres

igen, sä nu äger jag 360 acres. Alin egendom går nu upp, lågt räknadt, till

20,000 dollar, och vid sidan därom har jag 5,000 dollar i pengar. Mina syskon, som ock bo i min närhet, ba egendom för ungefär samma värde. Detta är nu icke vår förtjänst, ut.au det är gäfvor af Gud, för ltvilka han blott satt oss till förvaltare. Först och främst stå vi därför i tacksamhetsskuld till honom, men sedan ock till det land i hvilket vi bo. Jag kan icke

se annat än att det är Herren som öppnat, detta land för oss fattiga emi-

granter och gifvit oss en tillflyktsort undan förtryck och fattigdom.

Hvad som har sagts om mig och mina syskon äger- sin tillämpning om tnsentals andra svensk-amerikaner.

N:r 189.

Z. H.. South Dakota, Emigrerade 1871. Från Jämtlands län.

Född i september är 1853 å ett hemman i Härjedalen, Jämtlands län, uppfostrades jag som andra bondsöner; genomgick folkhögskolan med glans på två terminer och konfirmerades vid 15 års ålder. Ehuru alltjämt sysselsatt med både timinerkörning och gardsarbete, studerade jag på lediga stunder, helst geometri och aritmetik. Och ehuru hemmets gård, med utmarker till ett omfång af öfver 4,000 tunnland men knappt 5 tunnland uppodlad jord, utom naturliga ängar, skulle tillfallit mig, ty min äldre broder emigrerade till Minnesota är 1867, sä var jag dock ej tillfreds att stanna hemma, af hvad orsak vet jag ej. Jag var nöjd både med religion och politik och trodde Sverige hade det bästa regeringssystem i världen. Och beväringstiden motsågs allmänt bland mina kamrater med glädje. Det enda som möjligen mest bidrog till min Amerika-resa var min moders ofta uttalade önskan att hennes barn borde resa från den tarfliga jorden och de ofta förfrusna skördarna i Härjedalen och slippa det ständiga släpet och stränga arbetet i myr och skog vinter och sommar. Böndernas rikedom bestod i den stora skogen, men den hade de sålt till bolag för en spottstyfver är 1857. Skogen var allmänning, och intet skifte mellan bönderna var ändå påtänkt. Hur det var. jag hade intet begrepp om livad rikedom mitt fädernehem hade i den präktiga skogen. Min fader ville ej se mig resa, ehuru min moder med sorg i hjärtat önskade mig fara för att slippa den

ständiga träldomen (ehuru jag ej tyckte att det var någoti träldom).

‘«»/os 11Nog af, på våren 1871, innan .jag fyllt 18 år, var jag på resa till Dnluth, Minnesota, U. S. A. Min äldre broder hade sändt mig respenningar. Anlände till Duluth och möttes af min broder. Just då började träldoinen. Ung som jag var och okunnig i språk och arbete, önskade jag mig hem mången gäng, och hade det ej varit för min broder, sonr var mitt stöd, vet jag ej hur det gått.. Efter två års arbete på farm, järnväg och timmerskog i Minnesota, Wisconsin och Michigan kom jag åter till Duluth och började byggnadsarbete med min broder, som nu var god snickare och byggmästare. De följande 4 åren var jag i Iloughton och Calumet vid Lake Superior, Michigan, där jag arbetade som snickare och äfven byggmästare, alltjämt studerande och lärande. Någon lnst att resa hem hade jag ej längre, ty allt gick mig bra i händer. Så kom Black Ilills-febern 1870 och »Custersmassaoro» och längtan till guldlandet tog öfvcrhand, men tills indiankriget var öfver och landet upplåtet för nybyggare, väntade jag. I februari 1877 öfverlät sioux-indianerna Black Ilills-oinrådet till regeringen, och deu 4 maj 1877 anlände jag till Rapid City, som skulle bli mitt hem.

Nu insåg jag att vilda västern, där alla voro nykomlingar och flertalet ej visste hvad de hade där att göra, icke var något lofvandc arbetsfält för en arkitekt och byggmästare. Men som jag också var skicklig snickare och för resten kunde göra livad som helst, beslöt jag att stanna och försöka lyckan. Nu efter 30 års vistelse kan jag ej säga att lyckan varit oblid, ehuru ej heller gunstig. Tid efter annan har jag varit sysselsatt som arkitekt, mecha-nical engineer, civil cngineer samt 1111 deputy State snrveyor. Och när anställning saknats i dessa professioner, har jag haft fullt upp med snickeriarbete, och f»iimst af allt som farmare och kreatursuppfödare. Resultatet är icke lysande. Jag äger en farm pä 1,000 aeres, och donna utarrenderar jag för hälften af afkastningen. Farmen är egentligen kreatursfarm. Och vi hålla omkring 200 stycken nötkreatur och 12 ä 11 hästar, som uppfödas där och afsäljas årligen, sä att antalet boskap hålles vid ofvau nämnda siffra. Boningshus och tomter i staden äger jag samt en 3,000 dollars modern ang-tröskmaskin, farmmaskin, etc. Jag är ej i skuld.

Hvad som är 1877 var ödemark är nu ett ordnadi samhälle. Goda farmer finnas öfverallt i bäck- och ådahirnc, och ett svenskt settlemont på kanske 3- å 400 personer är nu i full blomstring 0 mil ifrån Rapid City. Med eller mot min vilja har jag varit grundläggaren för detta svenska settle-ment, oeh det har gått tillväga pä följande sätt. Åren 1878 och 1879 blef det bestämdt att laga storskifte skulle börjas och fortsättas öfver min hemsockens område, ty då hade trävarubolagen köpt nog många hemman att de begärde skifte för att utröna hvad skog som tillhörde dem. Kostnaden beräknades till orimlig böjd, så kostade det t. ex. min far 700 kronor förutom en del dagsverken, det första året. Far måste naturligtvis sälja at bolagen men tog undantag tillräckligt för mor och far för sorgfri ålderdom. En stor del af bönderna miste sälja åt de allt uppslukande trävarubolagen. Mina släktingar jämte andra sade: Vi sälja och resa till Amerika! Innan jag visste ordet af, voro fyra familjer pä väg hit är 1881, och år efter är har en eller flera familjer lämnat samma trakt och flyttat hit. Under årens lopp har nära nog en femtedel af min hemsockens forna bönder och torpare kommit hit, och jag är glad att kunna säga att allra största delen nu äro välbärgade farmare. Orsaken till denna massutvandring har uteslutande varit ekonomisk. Bönderna ha lämnat sina fäderneärfda hem, därföre att de ansågo sig urständ-satta att längre betala de stora utgifter som orsakats af skiftet,; de unga personerna, män och kvinnor, ha rest hit därför att här varit bättre förtjänster och utsikt att skaffa sig egna hem, hvilkct var omöjligt i hemorten. Ytterstfå ha rest hit för att de varit missnöjda med de politiska, religiösa eller sociala förhållandena, ej heller ha de rost för att nndslippa värnplikten. En del unga män ha rest hit vid 20 års ålder, icke för det de önskat undvika värnplikten, men för att de skalle till Amerika ändå», och så var det bäst att, resa innan de fyllt beväringsåren, sä att de slappe vidare trassel. Jag tror att 90 procent af emigranterna rest hit af rent ekonomiska skäl. Funnes det utsikt till egna hem och utkomst i Sverige, så afstannade emigrationen af sig sjttlf.

Ar 1894 var jag hem och hälsade pä min fader, och livad jag då såg och hörde var ej uppmuntrande: nästan allt hade blifvit bolagag&rdar. Min fädernegård jämte de andra voro illa skötta. Fyra kor och en häst var allt som gården kunde underhålla, men jag minns aldrig vi hade mindre än 12 14 nötkreatur, 2 hästar och omkring 20 å 30 får och

getter. En välbärgad bonde sade åt mig under ett samtal: Här blir det snart slut. Bolagen äga mer än halfva socknen, den gamla fria odalbonden Sunes ej mera. Arrendatoror nära nog öfvcrallt! Jorden missbrukas och myrarna torkas bort, de naturliga ängarna gifva knappast half skörd, sora-marfäbodarna stå tomma, endast tinunerdrifniug tinnes kvar, och skogen kan ej räcka till för allt. Något nytt näringsfång måsto uppfinnas, eljest bli vi fattighjon.*

N:r 190.

F. J. ,1., Illinois. Emigrerade 1881. Frän Stockholm.

Jag är född i Skaraborgs län den 1 juli 1856. Min far arren-

derade ett häradsdomarebostäUe. När jag var 9 år, flyttade mina föräldrar till Stockholm. Far fick en statarplats pa en egendom nära staden,

med en lön af 100 riksdaler, 2 tunnor rågmjöl, */* tunna strömming och ett

rum. I stället för att jag bort blifva sänd till en skola, fick jag gå vall med korna och om vintern köra tröskverket Om mina föräldrar fick någon ersättning härför, är mig obekant.

Hvad jag minns från denna tid är att jag fick både frysa och svälta.

Vid 12 år fick jag börja köra ved och hö till Stockholm; detta arbete borde

dii ha inbringat sa mycket, att jag ej behöft svälta, men inånga gånger fingo vi barn gå till sängs med tomma magar.

Min arma moder fick arbeta frän morgon till kväll å den fördömda herrgården, där det fördes ett lif som om livar dag varit den sista. Mor hade alltid längtat hem till sitt kära barndomshem, Västergötland. Allt nog, sorger och motgångar gjorde att hon till slut blef svagsint. År 1868 flyttade mina föräldrar till Stockholm. Mor kom in på Grubbens gärde och far fick plats i

Stad shagen, där han hackade sten för 80 öre om dagen. Jag blef satt i lära

hos en förgyllare, men blef af gesällerna så illa behandlad att jag slutade.

Nu var jag utan hem. Far hade för sjukdom blifvit intagen på kopphuset,

och mor var fortfarande på Grubbens. .lag dref nu kring gator och torg, tiggde, sålde kammar, tvål m. m., låg ute 0111 nätterna, fick svälta, hade knappt kläder på kroppen. Om jag lefde i hundra är. gå aldrig dessa ting ur mitt minne. Många gånger har jag varit frestad att förbanna det kristna samhälle, där man ej ser till samhällets olycksbarn. Tack vare den moral och gudsfruktan, som blifvit mig af en olycklig moder under barnaåren inplantad, kom jag ej att följa mina många olyckskamraters exempel att begå

brott. Ilur uu detta lif hade slutat för mig, är ju ej svårt att inse. Men som en räddande ängel kom nu en äldre syster och tog liand om mig. Jagfick börja tolkskolan. 13-åringen fick börja lära sig A. B. C. Är 1871 gick jag till nattvarden. Pastorn, som fatt reda på min sorgliga lefnadshistoria, var nog ädelmodig att låta mig gå fram trots min okunnighet.

Jag fortsatte nu med bandel på torg och gator. Det torde kanhända böra nämnas att jag under min korta skolgång fick till en del försörja mig själf med att sillja småsaker om eftermiddagarna, ty min syster kunde ej bidraga mycket tiil mitt underhåll. Hennes lön var 4 riksdaler i månaden.

I‘å min systers enträgna föreställningar att lära mig ett yrke slutade jag med »grosshandeln» och fick den 15 juni 1874 plats som lärling i ett konditori. Detta var nu andra gången som jag sökte att fä lära ett yrke, och äfven denna gäng blef det ingenting af. Min mästare var en mycket nervös man, så arbetarne hade det mycket svårt bos honom. Min olycksdag kom äfven. Jag hade haft den oturen att förstöra en tårta, blef kallad för lösdrifvare med flera snygga ord, fick min inuestående månadslön, 8 kronor, och slutade.

Ännu en gång lyckades det min syster att fä en plats för mig, en betjäntplats. Nu fick jag ett godt hem, en rättvis

och god husbonde, fick lära mig litet, af hvarje och stannade kvar där i två år. For nu öfver t.ill Finland, fick betjäntplats äfven där, vistades under vintern 1879—80 i St. Petersburg och inledde en del affärer med Stockholm. Jag hade nu förtjänt 18,000 mark och beslöt till min olycka att öppna affär i Stockholm. Men redan efter ett års tid nödgades jag att upphöra därmed; orsaken var att jag ej ägde nog erfarenhet till att sköta affären. Nu beslöt jag att för alltid läutna Sverige, ty att söka någon sysselsättning visste jag af erfarenhet hur det skulle gå. Jag landsteg i New York den 3 augusti 1881, reste till Boston, Mass., och fick arbete på en järnväg för r*5 doll. om dagen, lyckades under ett års tid spara ihop till en biljett till Chicago, Ill., och kom till Chicago i september 1882, liclc plats på en möbelfabrik med 1*50 doll. om dagen. Efter nio månader hade jag hjälpligt lärt mig spika ihop möbler på styck och kunde nu förtjäna från 2'ss till 3 doll. om dagen.

Arbetade i denna fabrik i 5 är, hade pä land- och stadstomter förtjänat pengar till att köpa en farm på 220 acros och lärde mig att blifva jordbrukare. Det kunde vara mycket mer att skrifva om mina öden här i landet men vill endast nämna, detta är ej något skryt, att jag i dag som är förfogar öfver ett kapital som efter svenska förhållanden är stort.

Hoppas det snart blir eu verklighet, detta drömmarnes och löftenas nya Sverige, som utlofvas i tidniifgarna. Jag tror och vet med bestämdhet, att. tusentals emigranter med längtan bida födelsestunden. Men för det Sverige som är bevare mig milde herre Gud!

N:r 191.

J. M. B., Connecticut. Emigrerade 1887. Från Stockholm.

Jag föddes den 5 okt. 1800 i Stockholm och blef efter någon tid intagen å allmänna barnhuset; blef utsänd på landet och vid nära 5 års ålder återinlämnad till allm. barnhuset.

1 oktober 1865 blef jag åter utlämnad till nya fosterföräldrar, denna gång till en bonde i Kalmar län. Här vistades jag under mina gossdagar, konfirmationsåret och sodan till i april 1880, da jag reste till Tyskland. Vände om hem till Småland i nov. 1881 och reste i april 1883 till Gott-land samt därifrån till Stockholm, där jag arbetade i dess omnejd — alltid]>u landet - tills i nov. 1886, du jag åter, på grund af min fosterfaders sjukdom, reste hem till Småland. I september 1 *87, efter det min fosterfader sålt sitt hemman, hvilket han värderade till 7,000 kr., reste jag till Amerika. Har ända sedan dess vistats här och liar pröfvat olika arbeten, i det jag verkat såsom murare, träpolerare, gjutare (järngjutare) och de sista 13 åren som silfverpolerare.

Följaktligen borde jag vara kompetent att delgifva några tankar och intryck från mina erfarenheter och vill då säga, att för min egen person har jag funnit Amerika bättre än Sverige och Tyskland i mänga afseenden. Först och främst har jag, såsom alltid varande cn fattig arbetare, alltid varit ställd i jämnbredd med hvilkeu man som helst, ute på resor, i sällskap, på politiska möten och andra sociala tillställningar och varit aktad som cn man, i trots af att jag är svenskbördig. Jag betviflar att en utländing i Sverige skulle varit så afhållen där som jag och utländitigar i allmänhet äro här. Sedan komma arbetsförhållandena: Ja. man gör ju beräkning på hundår i Amerika, och jag undrar om en som komme till Sverige och ej kunde säga nej och ja ens j>å svenska skulle få lika aflöning med en annan som kunde tala landets språk? Så påstår man att man är stygg mot greenhorns, ja, det är livad don stackarn själf tror, emedan han ej förstår hvarom det är fråga. Att amerikanen understundom gör sig löjlig öfver utländingens oförmåga att fatta saker och ting, kan man ej gärna klandra honom för. Så ha vi affärslifvet. En utländing t. ex. har arbete, men dock under små ekonomiska omständigheter, och går att sätta bo. Han kan då fä köpa hela sitt bohag utan penningar om så erfordras — ja, men han får betala dyrt, säger man! Men är det icke värdt några procent mera att få betala huru litet man önskar pr manad eller vecka? Ja, sä där är det utåt hela linien, man är aktad (om man sköter sig), man är betrodd, man är värderad, fastän allting har sina gränser. Ja, somliga ha den idén att då man blifvit medborgare, kan tala engelska hjälpligt (ty längre kommer emigranten näppeligen) och börjar att förstå sig på litet politik o. s. v., sä vill man så gärna tro att man skall duga till både ett och annat, och dä man vid valkampanjen blir besegrad, sa blir man styfmoderligt behandlad. Sverige har — jag hoppas — ändrats till det bättre pä de sista tjugu åren, men så långt mina erfarenheter sträcka sig: livad del hade en fattig arbetare i politiken? Ingen bör tro att jag vill fälla kränkande och förnärmande yttranden

om gamla Sverige. Nej, visst icke! Jag förstår mycket väl att ett folk danas i förhållande till dess lagar, och om lagen hade varit närmclsevis lik den amerikanska från 100 är tillhaka och till nu, så skulle svenskarnes i Sverige tankeriktning varit annorlunda. Summa: You can not blame a man for wliat he de’nt know.

AHöningarna i Amerika och Sverige samt huru de stå i förhållande till varupriserna borde ha sitt eget kapitel. Jag vill nu endast niinina något. I Amerika: daglön 2&o å 2'<& t. o. m. 3 doll. Varupriser: en god hatt 2w> å 3 doll, ett par goda skor 4‘m> å 5 doll., en god kostym kläder 18, 20, 22 och 2ii doll., o. s. v. I Sverige: daglön samma i kronor. Varupriser: en

god hatt, tl, 8, 10 och till 12 kr., ett par skor 12, 16, 18, 20 och 22 kr. En

kostym kläder 30, 40, 60 ä 60 kr., allting annat i proportion. Endast denna

lilla tabell tyckes mig vara nog för att förstå, hvarföre man reser till Ame-

rika och hvar emigrationslnsten har sitt ursprung.

Den som i Sverige är utrustad för lifvets strider utan kapital har, utom möjligen undantagsvis, ingen eller ringa utsikt för oberoende. Det finnes ju personer som komma hit till Amerika endast af spekulation, andra äro äfventyrare, och åter andra äro goddagspiltar som hafva missbrukat den större eller mindre förmögenhet dc ärfdc i hemmet, och då allt hopp är ute kommade hit; somliga möjligen blifva bättre Un de voro, andra äter motsatsen, men alla dessa klasser äro dock i minoriteten, jämfördt med den hvardaglige. fattige unge man, som då han landat på Ellis Island drar en lättnadens suck och hans första tanke är: »Om jag nu hade ett bra arbete!»

Jag tänkte nu särskildt ägna mig åt ett, hvad jag tror, missförhållande

i det nutida Sverige och hvilket jag tycker mig iinna utgöra en stor faktor för utvandringen för närvarande, och det är den ökade värnplikten. Den stackars fattiga allmogen kan nog icke utan en nära nog gränslös försakelse bära denna börda, ty den får icke allenast bära en börda af förhöjda skatter, utan kommer så därtill att då man bäst beböfver sina söner hemma, sä måsto de gå i fält. Sverige borde allt härvidlag lära af Amerika; bär har hvarje

kommnn sin truppafdelning som får sköta sig själf och komma tillsammans

för öfniug enligt öfverenskoinmelse, och då man skall ha livad Sverige kallar fältmanöfver, så betalar staten gossarna dagspenning för hvarje dag «le äro ute, och så få de sitt möteshus, hvad de här ltalla Annory, och militärerna ställa till sina nöjen ibland, sälja biljetter och skapa på detta sätt pengar för underhåll. Ja, jag dristar mig att säga att det bästa för vårt moderland just un vore att slå upp portarna pa vid gafvel och gifva hvarje frejdad man, fattig eller rik, rösträtt på lika grunder, d. v. s. att den fattiges röst blir lika stark som den rikes, ty numera måste man nog lära inse att det är intelligensen bos personen som bör afgöra saken och icke som förr pängar, kalfvar, hästar och svin. Den tid är numera förbi, dä sådant kan gå för sig utan ogillande och rubbningar i de breda lagren af befolkningen. Det synes inig för öfrigt att den ökade niilitarismen i Sverige är utan all grund, ty det bor så tryggt bland sina klippor och skär, och för öfrigt, 0111 cu stormakt skulle infalla i landet, (hvilket aldrig kommer på frågan), så blefve det lönlöst att draga svärdet ur skidan, ty, som sagdt, allmogen är för utmärglad.

Jag och flera med mig undra hvarför Sverige just nu gör så stora besvär med att taga reda på våra skäl för vår afresa till detta land? Det synes som att upplysningen bland de styrande och ledande i hemlandet borde vara sä pass praktiskt, utvecklad, att de visste det ändå, ty skälet är så påtagligt att det tyckes det är nära nog löjeväekande. I stället borde de ledande i landet och konungariket Sverige skynda pa med förverkligandet af sina vackra planer, såsom egna hem och småbruk, samt alt göra ett ärligt försök att göra det drägligt för gemene man i Sverige, ty det är just han som i stort sedt emigrerar. Det är mig nogsamt bekant att tusendeu af svenskamerikanare ha återvändt till Sverige och bosatt sig, hvilka ha i ord och bild föreställt våra syskon därhemma skillnaden mellan Amerika och Sverige och hafva med sina gärningar och praktiska handlingssätt visat dem därhemma, att sedan de varit här och fått en annan syn på tingen, de äfveu kunna åstadkomma nägot,

ja de öfverflygla sina likställda bröder i Sverige i energi, vigör och skarpsinue, raska i beslut och kvicka i handling, vetande att tid är pengar.

Jag skulle vilja tillropa mitt gamla fädernesland ett: »Vakna upp rätteligen!!» Det har ett stort, ‘ hårdt och vidtomfattande arbete att utföra. I)e som lefva skola få erfara, att det tager generationer för att återvinna livad en krass, egoistisk klass förstört, men en god början borgar för ett härligt slut. Må Sveas söner vakna upp som en man och gnugga »gamla skurna lagrars» stoft ur sina ögon och upprätta landets resurser åt dess kommande barn och släkten, att de må känna sig stå på en torfva som är deras egen, oafhängigt deras egen, och följden skall blifva ett varmt patriotiskt klappande hjärta för hem och fosterbygd.Jag kom hit, såsom ja« fornt nämnt, med två tomma händer 1887, gifte mig året därefter; vi voro båda fattiga, men äro nu, fastän ej rika, i besittning af eget hem, med någon skuld, men dock ej mera, än att vi känna oss oberoende. Min aflöning är 3 dollar om dagen och mera, jag har ett bra arbete — polcrare af silfvergafflar och skedar, hvilka sedan [ililteras.

N:r 192.

A. F. B., Kansas. Emigrerade I8<il. Från Stockholms län.

Jag iir född i Sverige 1845 i Stockholms län vid Mälaren. Till min konfirmation var jag hemma hos mina föräldrar. Min far var en fattig te-gelbruksarbetare, som hade 8 barn och hustru att försörja med en daglön för vintern af 24 skilling om dagen och för sommaren 36 skilling. Det var en kamp för lif och bröd i svält och köld, men vi hade en duktig moder, och hon gjorde allt för att kunna uppehålla lifvet på oss. Efter min konfirmation kom jag ut. och tjänade för andra och för mitt eget förvärf. Det skedde mot. en knapp lön för aret, ungefär lika stor som en 14 års pojke får här i Amerika i månaden. Jag tjänade bonddräng tills jag var 21 år gammal, och sä blef jag förälskad i en Hicka och så måste jag söka mig något att försörja honne med. Jag kom då på don tanken att låta värfva mig till kronans tjänst och blef då båtsman vid Södermanlands 2:a båtsmans-kompani. Detta var 1866. Jag tjänade vid flottan i 21 år och kunde under dessa år genom mödosamt arbete och sparsamt lefverno få ihop några kronor. När jag badc 21 år inne, så var jag pensionsberättigad, och då beslöt, jag att taga afsked ifrån flottan, hvilket jag ock gjorde på mönstringen 1887. Jag fick da löfte om pension, när jag blef 50 år, men den har jag gått miste om hitintills och gör det väl sä hädanefter också. Men så pä detta tog jag ett herrgårdstorp i Södermanland. Dock tillträdde jag icke torpet utan lät en annan fattig stackare få det i mitt ställe. Jag tick då i tankarna att gä till Amerika, medan jag hade några slantar kvar, så att jag kunde taga mig och de mina med mig hit. Att gå i herrgården för en kappo säd om dagen, det kunde jag inte göra, ty på det kan man inte föda både hustru och barn. 1887 på hösten reste jag hit till Amerika och kom till Kansas. Här har jag varit ända sedan dess, och jag kan säga att Gud hjälpt oss igenom, så att utan något skryt så äro vi värda den dag som i dag är 12,000 dollar. Våra barn äro lika goda, så däraf kan man se hvad emigrationen är för den fattige och mindre bemedlade. Tack vare Gud för Amerika! Om man i Sverige arbetar sä att man svettas blod, sä är det ett fåtal som ändå kan fä sig en egen torfva på lifstid. Det är bara att arbeta för bättre folk och ingenting få för sig själf.

N:r 193.

J. E. C., Washington. Emigrerade 1882. Från Södermanlands län.

Jag lämnade Sverige af tre orsaker: 1) jag ville förbättra min utkomst;

2) jag ville undan de rika godsherrarnes despotism; och 3) jag ville ut att se 'ärlden.

Till belysning däraf får jag gifva följande lefnadshistoria. — Jag föddes på en herrgård i Södermanland, där min fader var trädgårdsmästare. Vid9' a års ålder togs jag ur skolan och sattes i arbeto. Min aflöning var första året 10 öre om dagen, arbetstiden var 121/2 timmar om dagen, oberäknadt måltidsrasterna. Jag sysselsattes med rensning och dylikt i trädgården. Detta var 1871. Aflöningen ökades med 5 öre om dagen för hvarje är, tills jag blef 19 år, da jag hade «>0 öre. Min fader tog förtjänsten och klädde och födde mig, hvilket naturligtvis blef därefter. Min fader hade tjänat herrar i all sin tid, på sista platsen var han i 27 år, ocli när han vid 64 års ålder, efter 27 ars trogen tjänst, i följd af ålderdom måste sluta, fick han ej ens så mycket som husrum för sina återstående dagar utan tog sin tillflykt till en gift dotter, hos hvilken han bodde till sin död tolf år senare. Och ändock hade han födt

upp 0 barn, hvilka alla under längre eller kortare tid tjänade samma husbonde. — Vid 20 års ålder flyttade jag till en annan herrgård som trädgårdsdräng; min lön blef 100 kr. om året jämte mat. och husrum. Om lönen var intet att säga, men husbonden begagnade sina underlydande eom lifegna. De voro t. ex. ej ens tillåtna att bada i sjön, hvars vatten omslöt hans egor. Hans ord ljuda ännu i mina öron, då han en kväll vid 9-tiden öfverraskade oss under badning: »Jag tillåter ej någonting sådant kring mina stränder!» Under sådana förhållanden mognade allt mera tanken på att resa till det fria Amerika. På hösten 1881 slutade jag. Vintern tillbringade jag på en verkstad i Eskilstuna, där förmännen voro engelsmän, och jag fann dem vara vida humanare än de svenska herrar jag haft att göra med. — När jag omtalat i Amerika, att i Sverige får en tjänare hålla hatten i hand, när han talar vid sin husbonde, kan man icke ens få en irländare att tro det, och ändå är herreförtrycket i Irland vida större än i Sverige. — Varen 18*2 reste jag till Amerika på länta pengar. Jag reste ända till Stilla hafskustcn, till d. v. Washington territory. Biljetten kostade öfver 400 kr. Här fick jag arbete på ett sågverk. Aflöningen var 30 dollar i månaden samt mat och husrum. När jag arbetat i 4 månader, betalade jag min skuld. Jag förtjänade mer här pä en månad än i Sverige på ett år. Arbetstiden var då ll1/*. timmar om dagen, och arbetet var hårdt, men jag gör hellre hårdt arbete i Amerika och blir af min förman betraktad som en medborgare, än att ha ett lätt arbete i Sverige och bli af min husbonde betraktad som ett, nödvändigt ondt. Sedan har jag arbetat pä sågverk i västra Washington i mer än 15 år. Aflöningen har växlat mellan P*s och 2 jö dollar för 10 timmar, då jag hållit mig med mat och husrum. Jag gifte mig med en svensk flicka, som lämnade Sverige af alldeles samma orsaker som jag. — Jag har nu 40 acres jord, 6 mil frän en stad på 95,000 innevånare. Jag odlar frukt, bär och trädgårdssaker och gör en god bärgning samt. kan ge mina barn en god skola.

Men ändå älskar jag mina fäders jord och dess folk — icke herrarue. Jag och min husfru skulle med glädje resa hem för att tillbringa våra återstående dagar i Sverige, nu då vi vore i stånd att. skaffa oss ett eget hem, men det skulle vara cn stor orättvisa mot våra barn att taga dem till ett land, med hvars språk och seder de äro jämförelsevis obekanta och hvarest tillfällena till utkomst, äro vida färre än här. Därför stanna vi där vi äro.

N:r 194.

I.. il. II., Minnesota. Emigrerade 1S82. Från Södermanlands län.

Undertecknad föddes af lattiga föräldrar i Södermanlands län. Arbetade som lassmed i staden E. i 5 år. Undergick vapenöfniug 1864—1865. Ar-betade som bonddräng 1806—1874. Gifte mig våren 1875. Blcf änkeman 1870 och hade då en några dagar gammal dottor. Gift igen 1879. Reste till Amerika 1882. Har ej haft rad att besöka fosterjorden sedan, ehuru min moderlösa dotter och hela min släkt (5 syskon) äro kvar i Sverige. Har här i Amerika haft anställning dels som församlingstjänare och dels som resemissionär samt arbetat på en laudbit i mer än 10 år. Min hustrus sjuklighet har varit ett stort hinder i livad ekonomien angår. Vår Amerikaresa förorsakades förnämligast af trenne orsaker:

1) Omöjligheten af att på tillnärmelsevis rimliga villkor komma i besittning af en liten plats för ett eget, om än aldrig så anspråkslöst hem. Vi ha itu ett eget litet hem här i Milaca, Minn., värdt omkring 500 dollar.

2) Orättvisa skatter. Jag var senast i en socken i Västmanland, där kommunalnämnden uppskattade mig för en inkomst som jag ej hade. På tillfrågan, huru de kunde göra så, svarades: Vi antogo, att du förtjänade sft mycket. Enligt lag hade man ju tillfälle att protestera, men dels visste man ej något, förrän skatten skulle betalas, och dels kunde ej arbetaren försaka 1 till kanske 3 dagars arbetslön för sådant och måhända misslyckas ändå. Så arbetaren måste förlora för godtyckliga tjänstemäns skull.

3) Prästernas förföljelselusta mot s. k. dissenters. Så länge jag kunde svärja, dansa, supa litet och lilsa bra på husförhöret — hvilket jag alltid gjorde — berömdes jag i stort af de högvördiga fäderna. Men när jag lämnat syndalifvet och tagit kristendomen på allvar, med bibeln som ledning för mitt lif och vandel, hotades jag med fängelse vid vatten och bröd. Tusenden ltafva, sedan sjömannen F. O. Nelson 1850 landsförvisades för sin tro, gått > frivillig landsflykt på grund af prästernas okristliga förföljelsenit.

N:r 195.

A. (i. H., Minnesota. Emigrerade 1884. Från Södermanlands län.

Jag är född och uppfödd i Södermanlands län. Vi voro sju barn. Ett af dessa äldre än jag själf. Mitt födelseår är 1854.

Min fader var torpare under min uppväxttid. Mina första erfarenheter af lifvet gränsade till armodets. Far gjorde tre dagsverken i veckan för torpet och, när sä påfordrades, öfriga tre dagsverken i veckan för 75 öre om

•lagen. Af denna omständighet måste förnämsta arbetet vid torpet göras nattetid, särskildt under sånings- och skördetid. Torpet låg så till, att frost ofta inträffade om höstarne, då det mesta frös bort. För öfrigt var jordmånen mycket dålig. Af allt detta följde att vi tingo både frysa och svälta.

Skolgången blef ytterst inskränkt, ty ofta fattades de nödvändigaste kläderna, och tidigt måste jag och mina öfriga syskon börja arbeta. Vid 11 års ålder fick jag börja »gå i herrgården», som man sade, och göra »löshjons-•lagsverken». Tidigt måste jag begifva mig ut från hemmet att »tjäna». Hos bönder arbetades liårdt året om, men särdeles i audtiden». Ingen viss [-arbetstid-] {+ar- betstid+} följdes — om sommaren oftast från 2 å 4 om morgonen till S à 10

°m kvällarna. Det var slafveri. Ingen bestämd lön, men man fick äta sig "'ätt samt mottaga gamla kläder att vända och lappa upp. Någon bättre eller söndagskostyin kunde jag icke under perioden 14—18 år få, trots allt ansträngande arbete hos bönder.

Kom så i smedslära och arbetade, sedan jag var utlärd, några år i Stockholm. Tillvaron blef ju nu mera dräglig. Visserligen gjorde mästaren hur !>»n behagade med oss. Inga fackföreningar funnos. Betalningen var lågArbetstiden om våren, då skeppssmide utfördes, ofta till 18 timmar. Brännvin och svagdricka i ersättning för öfvertiden. Bäst hade jag, dä jag sista

tiden arbetade ä Bolinders och Wiklunds mekaniska verkstäder.

Tidigt omvänd började jag vid 24 års ålder leda mindre möten och började sä småningom predika. Studerade i fyra år i baptisternas teologiska läroverk, Bethelseminariet i Stockholm. Verkade sä en tid i Jönköping, nen erhöll 1884 kallelse från Amerika. Antog den och emigrerade samma ar hit och bar tjänat som pastor i Svenska baptistsamfundet härstädes sedan dess.

Min gamle far lofver än, 79 år gammal. Alla hans barn hafva kommit hit till landet, naturligtvis med två tomma bänder» men med arbetskrafter och arbetslust. De ha lyckats få en egen torfva och de gamla försörjas.

De flesta af oss svensk-amerikaner älska Sverige, dess land och folk. En stor procent af sådana, som vid mogen ålder emigrerat, skulle, om fosterjorden kunde gifva dem samma förmåner som Amerika, återvända. Men som det nu är: en ofördragsam, på allt sätt privilegierad statskyrka, den tuuga värnplikten, de höga skatterna, den för vår upplysta tid ovärdiga klassskillnaden, hopplösheten, bur man än sträfvar, att någonsin kunna förvärlva ett eget land — eget hem. Detta och annat mer gör, att de svenskar, som

äro bär, icke hafva den ringaste tanke på att återvända till fosterjorden.

Vi ba fått nog af slafveriet. Så länge nuvarande samhällsskick är dominerande i Sverige, skola landsmännen fortsätta att emigrera.

N:r 190.

C. J. M., Colorado. Emigrerade 1HHÖ. Från Östergötlands län.

Jag är född inotn Östergötland på ett skogbohemmau, lydande under en af de största fideikommissegendomarna inom länet. Fullgjorde min värnplikt som beväring 1801—(52. 1865 öfvertog jag mina föräldrars hemman med den tillökningen att gifva föräldrarna undantag vid gården; samtidigt gifte jag mig. Vi hade icke mycket att börja med utan måste skuldsätta oss. Såsom nybörjare var det icke vinstgifvaude att omotstå missväxtåren 1867—68. Snart nog efter detta blef hela godset uppsagdt och uppskattadt. Man hade att verkställa nyodlingar, att få kredit och debet att gå band i hand, tills det kom i vederbSrandes åtanke att beskatta efter tunnland. Då var det man

varsnade hvartåt förtjänsten gick. Åtskilliga af de yngre arren-datorerna sade upp sig i rätt tid och emigrerade, andra, som blifvit utfattiga, kunde knappast fa tak öfver hufvudet. Att tala med godsegaren var nästan lönlöst, emedan han alltid vid skattereformers genomförande utfärdade fullmakt till en hans svåger samt fogden och öfriga befallningshafvande att förfara med godset efter deras godtycke. För mig var det alldeles nödvändigt att bibehålla oss vid hemmanet så länge som möjligt, i det jag hade en talrik barnskara.

Efter flera är insåg jag dock, att det var hög tid att säga upp och befrias ifrån detta elände efter 20 års arrendetid, sedan jag bidragit med omkostnader till nytt skolhus, nybyggnader vid soldattorpet, vägomläggningar och mycket annat. Dä jag sade upp, omtalade jag på kontoret hvart jag ämnade mig, bad om busrum och vedbrand tills alla mina affärer hunnit blifva utredda, men man förklarade att alldenstund jag hade sagt npp mig själf från hemmanet, sä fanns det icke någon plats för mig och min familj pä godset efter därpå följande 14 mars. Efter att hafva uttagit arbetsbetyglyckades jag erhålla statkarlstjilnst på 11 2 ar. Därigenom kora jag i tillfälle att praktiskt betrakta statfolkets sötebrödsdagar.

Sedan alla vara skulder blifvit botalda, voro vära tillgängar s& medtagna, att hola familjen i flera afdelningar nödgades resa på biljetter till Amerika, och hade först skulder att arbeta af. Barnens antal var då som nu 10, men den dag aom i dag är, äro G af mina äldre barn väibesutua farmägare, dels gifta, dels ogifta. De fyra yngre ha goda utsikter för framtiden, med undantag af en flicka, som är af lamhet förhindrad. Själf är jag innehafvare af ICO acres land. Om vi nu alla inom familjen förvandlade allt vi ega i penningar och gingo till Sverige, kunde många hemman köpas där. Nu är jag gammal, har varit änkeman i nära G år, lider dock ingen nöd, hoppas att min ålderdom är betryggad efter alla utståndna sorger, vedermödor och försakelser.

N:r 197.

A. E. P., North Dakota. Emigrerade 1888. Från Jönköpings län.

Jag är född 18C5 i Jönköpings län. Min fader dog när jag var 7 ar gammal, och sa gick jag hemma och arbetade på gården hos min moder och styffader, tills jag fyllt 23 år. .lag arbetade för födan och kläderna, och någon krona kunde jag ibland tigga af min moder och styffader. Så hade jag en morbroder i Amerika, som hade varit här 18 år, och en äldre broder, som varit i Amerika i 7 är, och så fick jag veta af dem, att jag kunde få för arbete i Amerika 20 å 6 dollar i månaden för 8 sommarmånader och lika mycket om vintern i skogen, och så reste jag på våren 1883. Nu betalas på farm 30 dollar för 8 sommarmånader och detsamma om vintern i skogen.

•lag var ett är i Michigan, reste så upp till llunter. North Dakota, och arbetade för andra ett år, köpte sä 1G0 acres slätt prärieland för 2,000 dollar. Men jordbruksarbete går fram och tillbaka, ett år god skörd och ett annat dålig, så jag tror nästan att om jag haft ett jordbruk i Sverige och arbetat lika liårdt och lefvat lika sparsamt, så hade jag kunnat reda mig lika bra i Sverige. Har inte sett Sverige sedan jag lämnade det, men kanhända

att jag snart kommer dit för att stanna.

Gården, som min moder och styffader ha hemma i Sverige, är 1 1« mantal.

N:r 198.

G. J., New York. Emigrerade 1880. Från Kronobergs läu.

Född i Kronobergs län 1869, kom jag redan som barn med mina föräldrar till B. i Kristianstads län, där min fader skuffat sig ett litet landt-

bruk, hvars inkomster icke förslogo till familjens underhåll utan tillhjälp af biförtjänster. Här tillbragte jag mina uppväxtår och blcf konfirmerad, hvar-eftcr jag hade anställning i Bjuf som tegelbruksarbetare och därefter i bageriyrket. År 1889, då jag var mellan 19 och 20 år gammal, lämnade jag Sverige och reste till Amerika för bättre utkomst. I New York erhöll jag anställning i pianofabrik och stannade där i sex år. Arbetsförtjänsten i yrket efter 3 års lärotid utgör 30 cents i timmen, då man icke har styck-arbete, hvilket för en skicklig arbetare inbringar en ganska god daglön.Hemlängtan dref mis emellertid i juli 1001 tillhaka till Sverige, där jag tänkte stanna och göra mina besparingar fruktbärande genom att börja nagot slags egen affär, men skyldigheten att

fullgöra värnplikt uppreste sig såsom ett oöfverstigligt hinder för fullbordandet af mitt beslut. Om jag hade kunnat fa fullgöra min värnplikt på en gång under ett år, hade jag ända stannat i Sverige, men de personer, hvilka jag vände mig till för att fä besked härom, underrättade mig, att detta icke kunde luta sig göra. Jag beslöt då, att, hellre än att bortkasta sä mycken tid och penningar på beväringsexercisen, återvända hit och se tiden an. Skulle jag stannat kvar i Sverige, skulle de år, som äro obligatoriska för värnpliktens fullgörande, hafva kostat mig flera tusen kronor för att. underhålla min familj, en ganska god summa att förlora. Köper man ett landtbruk eller börjar man någon egen affär, af hvad slag som helst, så fordras ovillkorligen att man under de första två åren självf öfvar tillsyn i arbetet, om det skall kunna bära sig och sedan lämna någon inkomst såsom ersättning för ens möda och nedlagda penningar; men att sköta om vare sig landtbruk eller någonting annat på samma gäng man traskar i kronans kläder på exercisfältet är naturligtvis en ren omöjlighet, såvida man icke vill hälla sig med extra arbetshjälp i hemmet, men sådan är under nuvarande förhållanden i Sverige ganska dyrbar.

1 maj 1902 återkom jag hit och öppnade egen fabrik för förfärdigande af vissa till pianofabrikationen hörande delar, h vil ken affär jag fortfarande bedrifver och som lämnar en efter nuvarande konjunkturer god och stadig inkomst. Jag sysselsätter här, bland andra, tre mina bröder äfvensom min fader. Mina föräldrar realiserade nämligen sitt lilla landtbruk därhemma, enär de dels önskade sig bättre framtidsutsikter och dels ville komma i närheten af barnen, och anlände hit år 1891.

Utom föräldrar har jag här fem syskon. Vi skulle alla vilja återvända till det kära fäderneslandet för att stanna där till döddagar, men mina bröder frukta, liksom jag, den långa och kostbara beväringsexercisen, och detta gör, att äfven de föredraga att stanna här och afvakta tiden.

Denna åsikt delas icke allenast af oss, utan af alla unga män här i landet, hvilka ofta gifva sina känslor luft i starka protester mot den tunga värnplikten därhemma. Om tiden för vapenöfuingarna nedsattes till hvad den var förut — eller HO dagar — så skulle säkerligen mången ung man vända åter till fosterjorden med sina här gjorda besparingar och förvärfvade insikter uti både landtbrnksskötsel och andra näringsgrenar, hvaraf Sverige kunde draga ofantliga fördelar. Kunde därtill de dryga skattebördorna därhemma något lindras, skulle icke sä mänga män i sin bästa ålder lämna fosterjorden utan stanna hemma, ty antingen vi äro hemma eller här, så är dock »Moder Svea» lika kär för oss alla.

N:r 199.

F. W. S., Washington. Emigrerade 1H81. Från Småland.

Ilvarför jag lämnade Sverige? Jag lämnade min hembygd i Småland först för att undgå den långa exercistiden, hvilket är för 20 år sedan. För det andra, att jag i mitt nya adoptivland hade större utsikter att förvärfva mig ett eget hem, hvartill jag kan tillägga, att lyckan varit mig bevågen.

Det faller af sig självft, att icke alla haft samma tur eller otur. Tiderna ha

förändrats rtera gänger på det fjärdedels sekel som jag varit här. Andra

åter kanske ha lämnat ett godt hem efter sig i Sverige, och för sådana ärkauske Amerika icke hvad de trodde det skulle vara. Jag klandrar icke Sverige, men vill dock säga, att Amerika är för den arbetande klassen det bästa land i världen. Och du, gamla moder Svea, kan du icke försörja alla dina barn, så sänd dem hit.

N:r 200.

II. M., Canada. ICmigrcrade 1883. Från Kristianstads län.

Jag iir född 1859 i Kristianstads län. Min lär hade varit dragon men

hade afsked när jag började minnas något, Vi voro mycket fattiga och bodde pa en liten bit jord, nog till att plantera ett par skäppor potatis. För detta skulle betalas 12 dagsverken pä egen kost. Min far var begifven pä starka drycker, och jag kan förstå att äfven detta bidrog till vår fattigdom. När jag var eu liten pojke, måste jag ut och tigga i bondgårdarna, och när jag var 8 är kom jag ut att vakta kreatur hos den som egde gärden. När jag var

tolf år en dag och vi åto middag, kom han in och sade: >Nu har jag köpt dig på tre är, och det duger inte att du försöker rymma. Jag skall ha 30 kr. för den tiden.» Del var ett hårdt. slag för mig, som af naturen iir stolt. Jag började gråta, ty jag tyckte det var svårt att blifva såld. Jag var hos samme man tills jag var 17 är och kunde blifvit där längre, men jag hade fått i mitt sinne att blifva sjöman, och så reste jag till Bornholm i Danmark. Efter fyra års vistelse i Danmark reste jag hem igen med goda kläder och 160 kr. på fickan. Min mor ville då att jag skulle stanna hemma, hvilket jag också hade tänkt, men man var så ogin mot mig, så jag måsto ut igen. Vi hade nämligen inte eget nummer, och ingen i trakten ville skrifva mig. Jag längtade att fä ett eget hem.^och slutligen fann jag att detta endast knnde gå genom att emigrera. Är 1883 reste jag till Canada. Jag

hade inte några anhöriga eller bekanta där, sä jag reste på måfå till en plats som hette Kingston i Ontario. Jag förstod inte engelska och kom inte af på rätt plats, utan blef utföst af konduktören emellan två stationer. Med min ränsel på ryggen kom jag gående på järnvägsspåret, och så var det en farmare som ropte au mig och frågade om jag ville ha arbete. Jo, det ville jag ha, och så såg hatt i händerna på mig, och det var all right. Sä lämnade han mig hötjugan för att se om jag kunde begagna den, och det kunde jag, och så var jag hyrd för en månad för 15 dollar. Men eu månad blef nog hos denne irländare. Mannen var bra, men käringen var ett stycke af bin. Sen tog jag min säck på ryggen och gick. Jag tänkte det skulle vara bättre att arbeta vid järnvägarna. Pacificjärnvägen var just under byggnad den tiden. Det var långt elit, men vi fingo fri resa och mat under tiden. Vi seglade öfver de stora insjöarna och vi landade i Port Arthur i början pa. september. IJär arbetade jag vid järnvägen ett par ar. Det var ett både hårdt och farligt arbete. Mänga voro de, som fingo sätta lifvet till, både svenskar och andra nationer, och mänga som fingo sin lnilsa förstörd. Daglönen var från l*se till 2 dollar om dagen och 4 ä 4'so doll. för kost. På våren 1885 reste jag till Minnesota, där jag hört det skulle vara bättre, men det var sämre i stället, mindre daglön och sämre kost. Jag arbetade en tid vid järnvägsarbete, men så tänkte jag det skulle kanske vara bättre att få sig land, och så reste jag ut på höstarbete, och under tiden fick jag spaning på en homestead, som kunde fås för 150 dollar. Och som jag hade sparat ihop litet pengar, så köpte jag rätten till den och började bygga och bryta land. Om vintern gick jag till Wisconsin på skogsarbete, om som-maren arbetado jag på mitt land. Den trodje vintern fick jag mitt ena öga sönderrifvot. Det var i februari. Jag liadc 40 mil att gä till fots, innan

jag kom fram till stad. Man liiscr och beundrar Karl XII:s karoliner, men

jag liar varit med och utstått köld och strapatser lika mycket. Sådan köld,

som det var nar jag arbetade vid Lake Superior, ha de aldrig drömt om t

Skåne. Ansiktet frös hårdt, innan man visste om det, vi måste sofva i tält,

knifven frös till läpparne när vi åto; bäddarna voro fulla ined ohyra, alla

slags nationer voro här. men finnarne voro de osnyggaste. Här har jag nu slitit och arbetat i femton år som ungkarl, llomesteaden har jag lagt under plog, och mera land köpte jag, och jag trodde att jag skulle kunna blifva rik pä att odla hvete, men det är någonting som heter hagelstormar i Minnesota, och det fick jag erfara. När jag hade mitt land uppbrutet och trodde det

skulle gå bra, började det att hagla. Tre är å rad slog liaglet ned min gröda.

Det ena aret hade jag 400 acres insådda som jag förlorade. Jag kom i stor skuld och inga pengar hade jag att möta utgifterna med. En dag kom länsmannen och läste upp en notis. Det var inte mitt land längre. Och inte nog med det. Jag hade kommit i annan stor skuld, omkring ett par tusen dollar, som jag måste betala, hvilket jag också har gjort, ehuru det tog mig många är. Pä våren 1900 lämnade jag Minnesota och styrde kosan tili Canada. Jag medförde sju hästar, allt slags maskineri, 400 dollar i reda penningar och jag köpte li!0 acres och tog homestead 160 acres, så att jag tick 320 acres. Jag, soin alltid varit ungkarl, värderar nu min egendom till 5,000 dollar och är utau skuld.

N:r 201.

I'\ N. A.. Kansas. Emigrerade 1881. Från Alfsborgs län.

Do flesta svenskar i min församling äro födda här i landet, och de som

äro födda i det gamla landet har jag ej lyckats förmå att uppgifva orsaken hvarför de reste till Amerika. Dryga skatter och dålig arbetsförtjänst äro

de vanliga svaren. Själf en emigrant kom jag till Amerika 1881. Jag

tänkte förtjäna nog att betala fars skulder, som han hade pä sin egendom, och inom förloppet af fem år återvända till fäderneslandet. Arbetsförtjänster, kost, hus och hem, allt fann jag bättre här än i gamla landet. Jag sände snart biljett för far, och sedan sände vi efter de öfriga i familjen. I Sverige ledo vi ofta brist pä det nödtorftiga. I Amerika voro vi ej i saknad af någonting.

N:r 202.

J. T. K., Minnesota. Emigrerade 1884. Från Alfsborgs län.

Jag föddes af fattiga föräldrar (torpare) i Västergötland den 22 sept. 1859, förblef i föräldrahemmet tills jag var 17 år. arbetade och slet allt jag förmådde, i synnerhet efter min faders död 1869. Folkskolan besöktes så flitigt som jag genom böner kunde utverka mig tillåtelse därtill, aflade studentexamen våren 1883, stannade ett år i Uppsala och deltog i teologiska föreläsningar.

Våren 1884 företogs resan till Amerika. Orsakerna härtill voro hufvud-sakligen trenne:

a) fattigdomen och därmed sammanhängande svårigheter att nnder en följd af år bedrifva de akademiska studierna;

b) vissa skrupler emot de kyrkliga förhållandena i Sverige;

c) åstundau att fortast möjligt komma i praktisk verksamhet, hvarvid ja« ansåg arbetet bland vårt folk i Amerika lika viktigt (om ej viktigare)

som bland vårt folk i Sverige.

Jag ägde två bröder före mig i Amerika. Att denna släktskap äfven ntöfvade någon dragning vill jag ej förneka, men—jag drogs ej till Amerika utan jag nödgades snarare, framför allt af yttre omständigheter. Och får jag npplefva den dag, då mitt öga skådar den »jord, som mig fostrat har», en glädjens dag blefve det. — 1887 blef jag prästvigd inom Augustanasynoden och har betjänat tre af dess församlingar under dessa 20 år. Den tredje törsamlingen, i hvars tjänst jag nu är, är en landtförsamling uteslutande.

Folket här är till största delen från Småland. Många kommo hit 1854 och de följande åren. De äro i allmänhet välbärgade, hafva trefna, bekväma, ja till och med eleganta hem. Do allra flesta kommo bit fattiga,

»med två tomma bänder». De ha arbetat hårdt, och arbetet har kröuts med

framgång. De säga alla med en mun: »Vi hade aldrig kunnat komma till

en sådau ställning i Sverige.»

De personer, som från min hemtrakt rest öfver hit, ha alla drifvits af fattigdom och misströstan om att någonsin kunna få en egen torfva i Sverige.

— Om en af oss tre bröder hade stannat på det lilla torpet, så är det ju

troligt att han med mycken möda oeh ständigt slit kunnat släpa sig igenom

och få bröd för sig och en liten familj, men säkert är det ej, ingenting hade

kunnat läggas af för framtida behof. Torpet utgjordes af på sin höjd 10

acres land, bergigt., stenbundet och på ett par ställen sumpigt. Vi brukade ha en ko, 4 å 5 far och en gris. Vi hade aldrig nog säd till bröd hvil-ket för det mesta var hafrebröd, — potatis kunde vi fä sälja någon tunna ibland, men

dä voro vi vanligen skyldiga personen, som köpte den. — Mina bröder tjänte som drängar hos bönderna däromkring. 30 kr., ett par stöflar och ett par strumpor ansågs som en god lön för en 17 å 18 års dräng för tiden mellan den 24 april och den 24 okt. (såvida det ej var för hela året, jag minnes ej så noga). Det var just inga lysande framtidsutsikter däri.

Mina bröder, som reste bit långt före mig, hafva egna hem, god förtjänst aret om, gifva sina barn en god och bildad uppfostran och äro mycket amerikaniserade.

N:r 203.

J. E., Pennsylvania. Emigrerade 1886. Från Skaraborgs län.

Jag är född i Skaraborgs län 1862 och är det sjunde i ordningen af 10 harn, uppfödda i fattigdom i en ryggåsstnga med ett rum. Far ägde stugan, men jorden den stod på fick han göra l! dagsverken för om året. Far kunde många yrken, men allt han tjänade gick till en gästgifvare i församlingen, <*ch far fick brännvin i stället. l>e bittraste minnena från min barndom äro de, då jag såg min moder gråta, när vi bådo om bröd och hon ej hade en enda smula att ge oss. Vid 10 års ålder kom jag bort till bönder och arbetade för bara maten. Var hos en bonde i fyra år och fick under tiden 10 kr. att sätta in på sparbanken, därför att jag skref in mig i en nykterhetsförening. Vid 17 års ålder, då jag flyttade, erhöll jag 15 kr. såsom lön. Jag hade dock under tiden erhållit en del af bondens allagda kläder jämte en nyfårskinnspäls. sydd för min ogen kropp. Nästa plats hos en honde erhöll ju« 75 kr. för år i 2 år, men stal mänga kakor bröd för att stilla min hunger med. Ilos nästa bonde fick jag mer mat och mer botalt, 125 kr. för år i 2 år. Så exercerade jag beväring på Axvall och flyttade till Stockholm 1884. Arbetade där med grundläggning ett år för 20 öre i timmen, 12 timmar om dagen. Utgiften för mat var 30 kr. i månaden och för sofplats 5 kr. Efter fullgjord värnplikt och sedan min arbetsgifvare måst göra konkurs fick jag amerikafeber. Jag hade under årens lopp insatt några hundra kronor i postsparbanken, den bästa inrättning Sverige har för arbetaren, så jag kunde resa till Amerika. Stannade i Pennsylvania och arbetade i kolgrnfvorna, där jag hade två bröder före mig, och tjänade omkring 40 dollar i månaden, hvaraf jag betalade 15 dollar för mat och husrum. 1888 började jag smedyrket, fick 1 *36 doll. om dagen första året medan jag lärde, andra året 1 *76. Ingick i äktenskap 1889. Ilar bott pä fyra olika platser i Pa. och har tre barn. Ilar nu arbetat i smedyrket för det sista kolkompaniet i öfver fem ar och har 2*o» doll. om dagen, betalar 4*60 i månaden för hus med 7 rum och en fin trädgård, har ej varit till Sverige sedan jag lämnade det, men sände efter min yngste broder jämte en kusin första året jag var här. Kan ej be-stämdt säga af hvad orsak jag reste till Amerika. Brödfrågan har nog mycket att säga, klasskillnaden likaså, och dä det var fråga om det personliga värdet,. så kände jag mig värdelös både för kommunen och för mig själf, ty mitt ord gällde för intet — äfven då det var fråga om min egen själasörjare. Har dock intet att klandra moder Svea för, ty jag har åtminstone fått goda principer i arf af henne.

N:r 204.

A. G. A., Chicago. Emigrerade 1887. Från Skaraborgs län.

Jag är född den 15 juli 1804 i ett torp under ett kronoboställe i Skaraborgs län. Jag var den yngste af 6 syskon och 3 äldre styfsyskon, således inalles 9 barn. Min far dog då jag var 4 eller 5 är gammal och efterlämnade änka med 9 oförsörjda barn i fattiga omständigheter. Torpet var litet dä, men det fanns mycket ouppodlad jord, som gaf tillfälle till förökning, mon livad ktinde en kvinna med en mängd små barn göra. Så kom det svära missväxtåret 1872 och 1873, som gjorde det allt värre, men det gick ändå. Vi växte upp så småningom och torpet växte också, tills vi hade 0 kor och ett par 12—13 kvarters oxar samt får och svin och ett nytt boningshus. Vårt arrende för detta bestod af 4 mansdagsvorken i veckan året rnndt samt 50 kvinnsdagsvcrken. 208 mansdagverken å l*no om dagen utgör en summa af 312 kr. och 50 kvinnsdagsverken å 1*25 om dagen blir 02*6». Det gör en summa af kr. 374*60, en ganska stor summa för ett så litet dagligt bröd. 1875 och 1870 utarrenderades kronobostftllet på 20 är för ett årligt arrende af 20,000 kr., och följden blef att vi torpare blefvo pressade till döds. Mor slutade med sitt torp mot rättighet att, ä boställets ägor bygga sig ett hus på en backe, som ej var värd något. Vid 13 års ålder blef jag behäftad med en slags bensjukdom och låg till sångs i fqin år utan någon slags tillsyn. Jag kunde ej besöka läkare till följd af fattigdom, och dä min mor förfrågade sig hos sockenstämman eller kommunen, så bemöttes

hon mod bårda ord. Tiden gick, tills jag fick lite idéer om saker och ting, och dä skref jag till församlingens handliafvare om ställningen, och dä tog han mig till en läkare, som lät fä mig till ett lasarett. Där villeman amputera båda benen på mig, men jag grät ocli bad att få slippa. Hellre ville jag dö med benen i behåll. Efter 18 veckors vistelse på lasarettet skrefs jag ut som obotlig. Påföljande sommar kom jag till M. hälsobrunn, så på lasarettet igen en tid oeh så småningom blef jag frisk. Jag arbetade i skomakeriyrket, men kunde knappast förtjäna till uppehället. Så fick jag 1887 biljett från min bror i Amerika och så reste jag dit. Men mitt hjärta suckar än, när jag tänker på hur mitt kära fosterland behandlar sina fattiga och sjuka. Hade jag varit kvar i Sverige, så hade jag väl nu, om jag icke redan svält ihjäl, kanhända suttit i en koja invid ett. landsvägsdike och gjort pliggade tungstöflar från kl. 6 om morgonen till 10, 11 och 12 om nätterna och ändå tjänat blott födan. Jag lämnade Sverige den 13 maj 1887 och landsteg i Canada den 2 juni. Arbete fick jag samma vecka, fast dock cj i mitt yrke. Jag betaltes med 2 dollar om dagen. Det låter ej mycket, men ändå hade jag mera öfver, då jag betalt mitt logis och spisning, än hvad jag hade kvar af 5 kr. i Sverige, da logis och spisning hade betalts. Emellertid gick jag åter till mitt yrke, då jag satt mig in i landets förhållanden och lärt språket. 1891 satte jag upp egen affär och liar alltsedan fortsatt, tills jag nu är ägare af min egen butik och boiiingsrum med väl uppsatt möblemang af 5 rum. Skolagret och affären äro tillsammans värda 8,000 dollar, hus med tomt 5,000 eller tillsammans 13,000 dollar. Och då landsteg jag i Chicago med en koffert, fylld med i detta land obrukbara gamla kläder, och 1 dollar och 15 cent. Jag har ej besökt hemlandet och tänker cj att göra det, ty jag är ej skyldig detsamma så mycket respekt, då jag tänker öfver saken och jämför förhållandena där med detta lands förhållanden.

N:r 205.

C. W. L., Wisconsin. Emigrerade lSbb. Från Skaraborgs län.

lag är född i Skaraborgs län 1851. Mina föräldrar ägde en stuga med

ett rum och arrenderade V'- tunnland jord mot en ärlig godtgörelse af 15 mansdagsvcrken pä egen kost. Vi voro sju syskon, och jag började folkskolan vid mitt åttonde är och åtnjöt två dagars undervisning i veckan från 1 mars till midsommar. Kftorsommaren tillbringades med vallandet af andras kreatur för en betalning af t» öre om dagen. Detta återupprepades hvarje är intill kontirmationsåret, då betalningen steg till 8 öre om dagen. Tjänade hos en bonde i två år såsom dräng med lön för första året 45 kr. och andra året

70 kr. Arbetade så i skogen inom socknen för 80 öre om dagen på egen

kost. Därefter på olika platser för 2-so om dagen samt vid statens järnvägsbyggnader i Helsingland och Medelpad. Försökte med allting. För alla år intill medlet af 1880-talet gäller det antingen overksamhet om vintern eller ock dåligt betalt skogsarbete och odrägliga bostäder. Emigrerade slutligen till Amerika år 1888, som jag tror mest på grund af fruktan för fattigdom och svält, som jag genomgått så mycket af under barndomstiden. Jag kunde förtälja upprörande historier om, huru jag gick i skolan och stannade där dagen öfver utan någon mat, om fattigmagasinet och fattigvårdsstyrelsens ordförande m. m. Religionsfrihet eller kyrkotväng hade ingen betydelse för mig den tiden utan mera längtan efter att få äga ett landtligt hem och bättre ekonomiska och sociala fördelar. Dryckenskapeu är mitt ännu älskade fäderneslands största oförsonliga fiende, arbetarnas liknöjdhet och senfärdighet (på min tid i Sverige) är en annan.

““oe 12Har hSr försökt åtskilligt, såsom sågverk sarbete, skörde- och skogsarbete, ile förstii åren utan nämnvärdt resultat, olika slags mureriarbete, idkat jordbruk på egen liten gård utan skuld, nu allra sist har jag ett eget hns vid

en station och ett godt. stycke land, värdt tillhopa omkring 2,500 dollar. Kör närvarande åro tiderna goda, goda tillfällen till arbete för nästan alla slags handtverk; tegelmurare och stenhuggare få från HO till 75 cents i timmen.

N:r 206.

.1. S., Washington. Emigrerade 1SS1. Från Värmlands län.

Jag föddes af fattiga föräldrar i Värmlands län den 10 juni 1850. Mina

föräldrar ägde ett litet torp, 1 i mil från landsvägen, med mycket stenig

mark, så att då min far odlade upp en ruta, eller 60 fot i fyrkant, så blef det ett stenröse på 2,160 kubikfot sten. Sedan skulle den rödfärgade sten-jordcn utblandas med gödning, 4 tum tjockt, om det skulle växa något korn eller hafre. Vi ägde en häst och två kor. Detta stentorp var uttaxeradt för 10 öre i skatt. Skatten uppgick till 75 kr. för aret. Allt hvad vi skördade för året på denna dåliga egendom var 2 tunnor råg, 5 tunnor hafre, */a tunna korn och 5 tunnor potatis. Vi voro 4 personer i familjen. Den dåliga egendomen kunde vi icke få värt lefvebröd utaf, utan måste' vi vara i timmerskogen om vintern och köra timmer åt något bolag. Jag arbetade i !) vintrar för en tirma, och om sommaren var jag med i tlottniugen. Förtjänsten var ganska liten. För att komma i besittning af den förtjänsten, så måste jag fara från Värmland upp till Medelpad och somliga vintrar upp till Jämtland, 40 svenska långa mil. Att ti Ilrygga lägga denna besvärsamma väg öfver berg och dalar vid jultiden, det var ingen treflig färd för de fattiga värmlänningarne. Jag och min fader började att tröttna på dessa pilgrimsfärder, vi blefvo icke något rikare utan nätt och jämnt kunde vi klani oss ifrån att svälta och hålla kronolänsmannen och fjärdingsmannen på afstand ifrån vart fattiga hem. I \ armlands utbygder voro vi förpliktade att löna prost och präst, klockare, organist, kyrkväktare och soldat, 400 fot landsväg att underhålla och 2 å 3 fattighjon eller rothjon att härbärgera, så lång tid det efter skattelösen belöpte sig till. Jag började rikta mina tankar till Amerika, sände ett bref till en af minn grannar, som varit i Amerika i 10 är. Mannen besvarade mitt bref och förklarade, att det fanns bättre utsikter för den fattiga arbetaren i Amerika än i Sverige. Fn fattig arbetare i Värmland kunde aldrig förbättra sin ställning, utan den som var fattig för-blef fattig. Ar 1881 lämnade jag Sverige för Amerika, sålde vår lilla egendom för 2,000 kr. och kom till Minnesota med hustru, barn och föräldrar den 30 juni 1881. Jag vill säga. att jag kände mig stolt öfver att få taga i besittning ISO acres godt land. som jag fick emottaga af den amerikanska regeringen. För att fa lagligt fastebref kostade det mig 18 dollar. Min fader fick 160 acres af samma land. Då ägde vi således 320 acres. Vi bräckte upp landet, sådde hvete och majs, födde upp kreatur, svin, hästar och höns och tingo 1,500 dollar inkomst för året, Då de tio åren voro gångna, sålde vi vårt land för 10.000 dollar. Mina föräldrar dogo för mänga är sedan. Dä lämnade jag Minnesota och flyttade hit ut till Stilla hafs-kusten. Klimatet här är mycket bättre både vinter och sommar ån det är i Minnesota. Ilär äger jag ett litet fint. residens på 5 acres land med alla sorters bär och frukt för vårt eget behof, 2 kor och 1 bäst. Det ligger 9 engelska mil från staden Tacoma invid en spårvägslinje. Här i den stad viIll:

befinna oss lefva 0,000 invånare. däraf rätt många svenskar, som i allmänhet reda sig god t. Jag har litet pängar utlånade mot 8 «i ränta per år, och så ha vi någcit på hanken, men där fä vi icke mera än 4 % ränta hvar sjätte månad, lag har allt livad jag behöfver att lcfva utaf. Gud vare tack och lof att. jag kom till Amerika. Om jag hade stannat, kvar i Värmland, så kanhända att jag legat, fattigvården till last. kankända också inte. Men ett vet jag. att icke vore jag ägare af 15,000 kr., som jag nu är. Att försöka stoppa utvandringen hit till Amerika, det tror jag blir ett lönlöst arbete, och et t ännu härdare arbete blir det att fa gvenskarne att återvända till det lilla Sverige. Besinna livad frihet som det amerikanska folket äger i motsats till Sverige i fråga om både religion och värnplikt. Om jag skulle komma till Sverige nu och komma, in pä ert kontor, så skulle jag taga mössan eller hatten i bauden och buga och krusa och kalla en simpel bokhållare för herre. «. s. v., men här i Amerika äro en arbetare och en tjänsteman lika liögt aktade, .la självfva var ärade president Roosevelt ser icke på mig med förakt, om jag tager af mig hatten eller icke, då jag samtalar med honom. Vill den svenska regeringen öfverlåta fritt land till min son. om han reser till Sverige? Ett stycke egendom på lt>0 acres, eller 80 acres, eller 40 acres af godt jordbruksland? Vill den svenska regeringen tilldela oss svensk-amerikanare den frihet och rättighet som den amerikanska regeringen bemöter oss med här, sä betviHar jag ingalunda att det blir ett stopp på utvandringen frän Sverige, och kommer dä troligen att bli en stor emigration härifrån till Sverige. l)å skulle jag börja att sjnnga: Aek Värmeland du

'köna. du härliga land»!

N:r 207.

.1 A. Ii., North Dakota. Emigrerade lbS'2. Frän Värmlands län.

På förut hit,resta släktingars rad och hjälp reste jag frän mitt föräldrahem i Värmland för 25 är sedan för att i Amerika finna bättre utkomst, •lag var dä endast 17 år gammal och utan mycken lilserfarenhet. Har besökt mina föräldrar i Sverige tre gånger sedan jag först lämnade dem. Första gången var jag icke hemma mer än tre månader, sä hvarken präst eller länsman hann få klorna i mig för att tvinga mig gå i skola och ödmjuka mig inför några uppblåsta tyranner, hvilket de kalla att exercera beväring. Andra gången var jag tryggare, ty jag hade mina amerikanska medborgarepapper med mig, sä jag stannade litet öfver ett års tid. Men dä fick jag göra bekantskap med dessa Fylkekonungar, hvilka alltid äro färdiga att vid bvarje tillfälle visa den makt de besitta. Sa hände en kväll, när jag var färdig gä till sängs, att en af länsmans legodrängar kom i sällskap med »rtens slaktare för att arrestera mig för nteblifven beväringsmönstring och i akt och mening att med våld släpa mig till nästa mönstriugsplats. Slaktaren skulle vara med för att öfvermanna och fängsla mig, om inte döda mig. Jag bad om tid att få besöka prästen för att mottaga nattvarden först, hvilket jag fick tillåtolse till. Mitt rätta ärende till prästen var dock att utfå mitt medborgarepapper, hvilket jag lämnat honom tre månader förut, ty jag måste naturligtvis uppskrifvas för att beskattas. Prästen hade troligen af härsklystnad sändt. in mitt namn som svensk undersåte och värnpliktsskyldig. Som prästen inte säg någon nytta i att forsla mig till möustringsplatsen, sä gaf lian legohjonet ett bref att lämnas åt de höga vederbörande i stället för mig, hvilket dock föga behagade de mäktige herrarne. När vilddjur vädra blod,öfverge de inte gärna sitt offer. Sotn ett nytt fängslande ville draga för långt ut på tiden, fick jag vara tillsvidare. Och som jag hade fått, nog af Sverige för den gången, så kilade jag snart i väg till mitt kära Amerika, nu dubbelt kärare än förr, ty nu visste jag livad det vill säga att fä lefva i ett fritt land. Det är vämjeligt att so det ödmjuka, krypande och krusande sätt a ena sidan och så det pösande och pralande å den andra bland Sveriges befolkning. Det bevisar det rådande slafveriet. 0, du så kallade moder Svea.

du visar dig som eu ganska hård styfmoder mot så många af dina barn,

hvilka därföre fly från dig.

N:r 208.

A. i'. P., Wisconsin. Emigrerade 1882. Frän Örebro län.

Min far var torpare under ett säteri i Örebro län, och för sitt torp fick lian kola 80 läster kol och köra till braket. Vi hade l1 mil till masugnen

och 1 mil till bruket och körde med oxar. Vi fingo ge oss i väg kl. 2 på

natten för att hinna hem igen och lassa vid dager. När jag var barn, från 11 års ålder, fick jag göra dagsverken, sätta potatis, rensa rofvor och dylikt och fick hålla i frän kl. 5 på morgonen till kl. 8 på kvällen. Da jag hade lång väg till herrgården, sä fick jag gå hemifrån vid l-tiden pa morgonen och kom ej i säng förrän 0—10-tiden på kvällen. Min lön var 8 skilliug om dagen. Sä blef jag statdräng och äfven torpare till sist, men grefven slog ihop hemmanen och gjorde dagkarlar af alltihop samt byggde ett fattighus och skänkte till socknen. Hade jag stannat, hade jag nog varit pä fattighuset nu. Jag är nu 77 år. Ar 1882 reste jag till Amerika, och trots jag var gammal redan då har jag dock skaffat mig ett stycke land, hvarpå jag

kan lefva till döddagar utan att ligga någon (ill last.

Det. är synd om dem, som inte kunnat komma hit, En friherre hade i min hemtrakt en fiskrik sjö pa en hel mils längd, men om en torpare tog sig ett kok fisk nr sjön så blef han uppsagd utan laga fardag. När sådant kan ske, förstår man hvarför folk reser hit.

N:r 209.

0. A., Wisconsin. Emigrerade 1882. Från Kopparbergs län.

Jag föddes i Dalarne för 47 år sedan. Min moder dog när jag var 4

ar gammal, och jag lämnades i mormors vård, tills jag blef stor nog att reda

mig själf. f)a jag var femton ar och gått igenom folkskolan och konfirmation, började jag arbeta i timmerskogen om vintern och på flott ning om sommaren. Mina föräldrar ägde en liten egendom, icke stor nog att försörja oss, en familj på sju personer. När jag var aderton år gammal, reste jag tio svenska mil pä arbete med timmerfiottning. Dä vi kommo fram till bestämmelseorten tidigt pä våren, fanns där ieke en stuga eller koja af något slag. hvarest vi

kunde fa hvila under natten en veckas tid, utan vi bröto oss granris och

lade det pä två fot djup snö och hvilade oss under natten. Betalningen eller dagspenningen var 20 öre i timmen. Jag blef utsatt för en olycka några dagar efter det jag började arbeta. Jag kom under en timmerstock och bröt af mitt ena lårben. Fyra man måste då bära mig på en här nära en svensk mil. Efter två månader var jag frisk igen. Vid 22 års al der lämnade jagmitt fosterland med det nya landet i väster som mål. Jag fortsatte samma arbete liär i Wisconsin. Kör tio år sedan köpte jag land och började arbeta för mig själf, hvilket bar lyckats ganska bra. Nu bar jag en familj, hustru

och fem barn, och 180 acres farm försörjer oss godt. Landet är mycket,

bättre och fruktsammare här i Amerika än i Sverige. Det är en naturkraft., som drifver svenskarne att lämna deras fädernesland. Moder Svea kan liknas vid en moder, som har fått för inånga barn; bon är för fattig att kläda och föda dem.

N:r 210.

A. A. A., Colorado. Emigrerade 1S83. Från Kopparbergs län.

Jag är född i Kopparbergs län 1806. Föräldrarna voro bondfolk ocb hade 10 barn, hvaraf 6 kommo till Amerika. Jag lämnade Sverige 1883. Anledningen var endast att jag ville förbättra ekonomien. Sverige var pa den tiden omöjligt, lönerna voro ytterst små. Jag genomgick fem klasser i högre läroverk och fortsatte studiorna här, tills jag vid 26 ars ålder tog

M. D. graden. Vi hafva en svensk koloni bär pä omkring 1,500 personer.

Genom förfrågningar finner jag min erfarenhet upprepad, d. v. s. de lämnade fosterjorden af ekonomiska skäl. Om Sverige förbättras så, som det måste göra, när de oerhörda resurserna tillvaratagas, när den odlingsbara jorden tages frän sågverksbolagen i Norrland, så börjar inom två ä tre år en åter-invandring till Sverige i en växande skala. Detta därför att förhållandena här måste blifva kännbart sämre inom en kort. tid. U. S. har mottagit, på de sista fem åren öfver fem millioner grofarbetare af det lägsta sydeuropeiska stadiet. Ni skall lätt inse följderna vid nästa panik. »Cotev armies> på hundra tusentals. Dä vänder vårt folk ater till moder Svea igen. Ära ät. er alla som genom edert arbete gjort ocb gör Sverige till ett framtidsland för allt Sveriges folk.

N:r 211.

J. O., Iowa. Emigrerade iHH‘2. Från Gätleborgs län.

Jag föddes i Gästrikland den 25 februari 1851. Frän 10 ars ålder var jag mina föräldrars födkrok intill myndig ålder. Min sex år äldre broder hade hjälpt dem några år förut, ty vår fader var en gammal utsliten back-stugusittare. Min broder var skomakare, men jag gaf mig in att arbeta i ett. tegelbruk redan vid 10 års ålder, da min broder önskade förkofra sig litet själf och lämnade hemmet. Jag stod dä hemma hos mina föräldrar, tills samma ästundan öfverkom mig, arbetande i tegelbruket om sommaren och i skogen med ved och timmcrbnggning om vintrarna. Förtjänsten gick ur band i mun. Jag hade väl dugat till nugot bättre, men de trängande omständigheterna höllo mig på den stråt jag slagit in uppå. Sä dog min fader 1873, då gaf jag upp mina föräldrars bo till min broder (en stuga på två rum) för att han skulle försörja min mor till döddagar, ty nu önskade ja« förkofra mig litet själf. Ett par år därefter gifte jag mig som annat folk gör. Min lilla sparpenning gick ät till bosättning ocb ändock var jag hemlös och nödgades därför gifva mig till dagakarl vid en egendom i min hembygd. Villkoren där kan jag noggrant specificera.

Enligt kontrakt skulle en dagakarl hafva I kr. om dagen i sommartid, 75 öre vintertid. Ens hustru skulle göra minst 50 dagsverken under slätter-och skördetid mot 75 öre per dag. Sa skulle vi få fri bostad. 1 kanna mjölk om dagen, 5 famnar ved till nedsatt pris, */» tunnland åker för potatisland och 10 lass gödsel till nedsatt pris att göda potatislandet med, som bvarje år ombyttes. Detta var ock en arbetsförtjänst, som gick ur hand i man, familjen med många barn led brist på både föda och kläder. När våra motböcker vid nyår uträknades sågo de ut i bästa fall så här:

300 dagsverken..262: 50

50 » ,!t7: ö<»

182'/» kannor mjölk..76:

10 lass gödsel till nedsatt pris.....................• . 10:

5 famnar ved till d:o.................................... 15:

Inkomst s:nia 401:

Uttaget 401:

Härtill kom afdrag för skatt 16 kr. Ty märk — genom införandet i

motboken af var mjölk, gödsel och vedbrand som inkomst steg förtjänsten till 400 kr., och sä pålades vi inkomstskatt.

Nu kunna vi med skäl fråga, om tillståndet i Sverige kunde varit sämre på Engelbrekts dagar! Vi läsa i historien att länsherrarne pålade sina underlydande bönder en stakeskatt och rumpskatt och tvingade kvinnor arbeta pa deras åkrar. Älven vi fingo ju skatta för hvad våra herrars kor luide mjölkade och dyngade såväl som för den ved vi brände pa vår spis. Är icke det ett strå hvassare?

På egendomens milslånga skog och utmark fanns åtskilliga odlingsbara myrar och natursköna ängar, som icke ens betades, men kunnat utdikas och bli ypperliga åkrar. Ett par af mina arbetskamrater och jag sporde en gång ägaren om att få odla oss upp hvar sitt torp å någondera mot arrende af vissa dagsverken om året. Ett buttert: Dä bryr jag inäj inte om . blef svaret. Från den dagen började jag tänka på att gä lill Amerika. Och för öfrigt fanns där icke en af de unga kraftfulla männen som icke ville emigrera till Amerika. Men ingen af oss kunde skaffa respengar. Då skref jag till en kusin i Amerika och han hjälpte mig. När det så biet tal därom, tillsades jag att taga min familj med. .lag kunde ej, och hyrde en kammare i byn, jag var född, för min hustru och 4-årige son. När bönderna t byn hörde om det, tillsade de mannen, som skulle hyra ut kammaren, att. han icke fick, ty, föreburo de, »om han dör i Amerika, sä fa vi familjen på roten».

Dä salde jag mitt bohag, och hvad som fattades till resan fick jag bina af

min kusin.

Så lämnade vi vårt fosterland långfredagen är 1882. Da si»f.a skymten af fosterjorden försvann för min blick, skymdes den af tärar. skam -auandes af en man. men jug kunde icke hjälpa det, ty hvad det än är. >a är dock hemtrakten en kär, den trakt där i vagga man låg. Den 3 maj anlände vi till var bestämmelseort i lovva; da hade jag 3 dollar och 60 cent i fickan

och var skyldig 290 kr. för resan. Min kusin hjälpte mig atl hyra en bo-

stad och fä kredit pa lifsförnödenheter samt talade för mig att jag kom in på ett tegelslageri. Del var att arbeta under bar himmel och brännande sol, mången dag under 100 till 110 gr. Fahrenbeit. Dä smälte mitt. svenska bull som snön för vårsolen. Mer bekant med stjärnorna pa himlen än folket omkring oss, och hvars språk vi lika litet kunde begripa som fåglarnas kvitter i träden, längtade vi dagen lång, året om till den kalla, den friska, den minnesrika nord, ehuru vi där icke ens hade en multnad vård pii våra fäders graYvar. Min åstundan hade alltid varit att skaffa mig ett styrke jord ochB K Kl1' FHÅN SVEXSKAH I AM K RIKA SOM ITVANDHAT 1881

bli min egen husbonde, men först måste jag hafva min skuld betald, för det andra måste jag lmfva några medel för att kunna upptaga och sköta jord. Man kunde f;i 160 acres land för endast afmätningskostnaden och pappers-lösen (17 dollar), men då måste man med ens bosätta sig därå. ocb det kunde vi ju icke. Vi kunde dock vara nöjda med de förändrade lefnads-villkor vi redan hade, ty för den minsta dagspenningen, l‘w doll.. kunde vi köpa 80—00 skålp. stålsiktadt hvetemjöl — då för en dagspenning i Sverige, jag icke fick 20 skålp. sammaninalet rågmjöl. Så köpte vi hfir för en låg dagspenning 7 10 skålp. smör mot I 1 '/a skalp, i Sverige, 17 skålp. kött eller tläsk mot 2 — 4, 15 dussin ägg mot 4 eller 5, 7 skålp. kaffe mot 2, och 25 skalp, socker mot .‘i ä I i Sverige, o. s. v.

På hösten gick jag ned i en kolgrufva i stadens närhet, där tjänade jag från 40 -100 dollar i månaden, allteftersom väderleken var, ty på sommaren säljes ej mycket kol. .lag blef i kolgrufvearbetet längre ftn ämnadt var, ty jag köpte en hustomt och byggde själf ett bus en sommar då det var arbete blott halfva tiden i gnifvan. Vi började nämligen trifvas i staden, da vi tingo flera bekanta och vänner, barn föddes oss, språket lärde vi oss. det hus jag själf byggt och de träd jag själf planterat blefvo mig kära. Vi hade ko för vårt mjölkbehof, vi hade en bäst för att åka ut när vi ville. Och nu på sistone har jag fått anställning hos ett kolgrufvebolag att sköta om kontors-göromålen. Jag är icke rik men bar allt hvad vi behöfva.

Jag borde afsluta min skrifvelse har, men ville gärna påpeka några fakta af värde för deii sak emigraiionsutredningcn gäller. I hafveu icke begärt mitt råd, men mig anar, att ingen i Sverige skall komma på saken utan att den blir påpekad af någon af oss som känner den. Jag uppdrager därför en jämförelse mellan Sveriges ocb Amerikas landtbruksförhållanden.

Amerikas jord är ej bördigare än Sveriges. Iowa är en af de förnämsta •agrikulturstaterna i Förenta staterna. Men ingen.bar ännu skördat mer än högst 25 bushels hvete eller 20 bushels hafre på ett tunnland här; det är cirka 6 tunnor hvete eller 5 tunnor hafre. Väl växer här majs, som Sveriges klimat är för kallt att frambringa, men ett tunnland ger cirka 30 bushels i medeltal. Dä nu hvete är c:a 75 cents pr bnsheln ger ett tunnland c:a 18 dollar i brutto, hafro e:a 35 c. ger 14 dollar, majs c:a 50 e. ger 15 dollar pr tunnland. Blir skörden rikare, blir priset lägre. I Gästrikland i Sverige var jag med om att skörda 20 tunnor, eller 80 bushels, hafre pä tunnlandet, 16 tunnor råg (hvete mognar där ej), ilvarför kan då icke den svenska landtmannen sälja sin spannmål så billigt som Amerikas? Hvete i Sverige är ju ciilca 41 /s kr. per bushel, hafre 2',i emot Amerikas 75 c. för hvete ocli 35 c. för hafre. Men då landtmannen i Sverige betalar kronor mot dollar i daglön för hjälp, beror det ju ej därpå att arbetet är dyrare.

Men för det första är den svenska jorden dyr. Och däraf följer att. vid hvarje arfskifte en dryg lösen faller på en hemmablifvande bondson eller landtpatron. Denne kräfver intresse. Oeh för hvarje generation skall så all jord betalas till högt, pris med intresse. 1 Amerika ges ingen lösen för själfva jorden, endast för dess åbvggmidcr och hägnader (dikning och gödning förekommer ej här). När en farmareson ärfver farmen efter fadern, tinns ock alltid sä mycket löst att det öfverväger åbyggnaden och hägnaden mänga gånger om, sä att skuld ocb intressen drages han icke med. Så arbetar han själf och lejer hjälp endast vid bärgning, skörd ocb tröskning. En man sköter 50 tunnland åker med hjälp i bråd tid ocb tar en bruttoinkomst af 750 till 1,000 dollar, och denna inkomst kan en kolgrufvearbetare äfven ha.

Men hvarför är jorden så billig i Amerika och dyr i Sverige? Jo, sa länge utmarken är fri, vill ingen betala lösen för själfva jorden. Väl kannågon köpa oodlad jord oeli betala 6—15 dollar]>er acre, eller odlad ocli bebyggd farm till 50 dollar per acre; detta gör man bellre iln gä hundratals mil för fritt land. Men i Sverige köpte t. ex. släkten S. egendomen Å. för 135,000 kr. på 1870-talet. A. var 9 öresland skatte, med c:a 150 tunnland akcr och c:a 1,000 tunnland utmark. Det gör nära 1,000 kr. tunnland för odlad jord. Utmarken bär ej skog på 50 är som motsvarar hennes skatt undertiden.

Med detta för ögonen skall en beräknande landtman i Sverige finna, att om all utmark vore fri, skulle bonden icke gå under som nu. Hcrrarne, som icke själfva arbeta, stode sig väl slätt, men de föllo icke djupare ned än till

den frie bondens led. Och herrar och trillar borde ej finnas. Och vore utmarkerna fria, skulle Sveriges förtryckta folk icke emigrera längre än dit. Skulder och räntor skulle ej längre trycka jorden, landtprodukterna bli knappt hälften så dyra mot nu, ingen behöfde emigrera till Amerika för att slippa förtryck, träldom och nöd på ålderdomen.

Då jag var vid k., var dess bruttoinkomst c:a 14,000 kr. Af denna sunnna erhöll dess arbetsfolk era 5,000 kr. De 9,000 utgjorde ju endast 6 % ränta pä de

135,000 garden köptes för. Men denna summa skulle ju dess arbetare skrapa ihop för hvarje generation med sitt slit, under det ägaren icke gjorde mera därtill än skref några siffror och bokstäfver i våra motböcker och kontrakt. Detta lär man sig begripa i Sverige nu för tiden och lämnar därför ett så otacksamt land.

Emigrationen kommer säkert att fortfara tills ingen dagakarl eller tor-pare är mer i Sverige, därest de ickc kunna få fri odlingsmark i Sverige 'åsom här. Intet annat kan hämma emigrationen, ty nio tiondedelar af alla. svenskar, som komma hit, komma för att få fri jord.

N:r 212.

J. L., New Jersey. Emigrerade 1888. Från (¡äfleborgs län.

Jag är född 1865 i Gästrikland. Både fader och farfader voro smeder, men äfven praktiska fiskare, och jag fick tillfälle att studera fiskarnas natur frän min tidigaste barndom (4 ar), och jag uppnådde en skicklighet i fiske som ingen annan. Vid 15 ar gick jag i smedjan med min far, men smidet. minskade af så småningom, så efter sex år var det alldeles slut. Vi fiskade något samt arrenderade litet jord och hade två kor, så vi kunde uppehålla lifvet men inte mer. Något annat arbete fanns inte att få. Mina föräldrar ¡fjorde då auktion och sålde allt för att fa biljetter till Amerika. Er. min syster reste äfven. En annan syster var här förut. Jag kunde ieke följa med, ty pengarna räckte inte till. Jag var nu gift och hade barn men intet, hem eller arbete, och denna vinter, 1887—88, var den svåraste som varit i Sverige sedan 1808—69. Det var 5 å 6 fot snö. Om någon lyckades fä

famnvedhuggning, sä betalades det 75 öre per famn, och dä var det timmer-toppar under snön och endast sämre skog. En man kunde inte tjäna sa många öre om dagen som de kläder och skor han förstörde. Skaror af män gingo efter vägarna och bjödo nt sig till arbete för endast maten, men för-gäfves. Nästa sommar 1888 lyckades jag låna så mycket att jag kunde

komma hit, men måste rymma från familjen, då jag inte hade pengar nog att taga den med och icke kunde utfå flyttningsbetyg ensam. Ilufvudorsaken hvarför jag lämnade Sverige var brödfrågan. Medhjälpandc omständigheter

voro: längtan efter mina närmaste anhöriga, den hos oss svenskar nedärfda vandringslustan. klasskillnaden och öfversitteriet i Sverige. Jag kom till ett gjuteri, och efter 3 år hade jag full afiöning som utlärd, fast fackföreningen föreskref att lärotiden var minst 4 år. Jag stannade på gjuteriet som första man i 13 år. Jag kunde icke komma högre för att iigarne och förmännenvoro alla irländare. Jag betalade min skuld i Sverige oih tog min familj efter. Nu ha vi besökt Sverige två gånger sedan dess. För sex år sedan köpte jag en farm bär, öster om Fhiladelphia. Den är 40 acres, vackert bolägen i en korsväg, upptagando tre hörn. Ett stort, trefligt hus, omgifvet af stora skuggträd. Jag har 700 frukträd jämte vinrankor och jordgubbar och andra bär. Jag odlar trädgårdssaker samt hö och höstmajs för kreaturen. Men konkurrensen är svår här, och priserna äro så låga att det är en dålig affär för oss småfarrnare. Och jag ämnar sälja sä fort jag kan.

Jag vill på samma gång gifva mitt råd för hämmandet af emigrationen. Nu är England och Belgien Europas lifligaste industriländer, men dessa länder ha icke de naturrikedomar och naturkrafter som Sverige. Hvarför är då inte Sverige ett industriland? Hvarför skall Sverige sälja sina råämnen till dessa länder och sedan återköpa samma vara förädlad? Sveriges pängar gå till dessa länder för varans förädling, och svenskarne måste lämna landet i brist på arbete. Kunde inte detta missförhållande afhjälpas? Jo, visserligen. Nu ha några få personer grabbat till sig landets största naturrikedomar, och de försöka att slumpa bort dem så fort de kunna för att bli millionärer. Sedan får landet lida därför. Hvarför inte sätta sii hög utförseltull pä deras råämnen, att de voro

tvungna att förädla vuran inom landet? Det fattas företagsamhet i Sverige. Men hvarför icke införskrifvn driftiga, kompetenta svensk-amerikaner? Jonas Ahlströmer gjorde liknande och lyckades. Kom ihåg att Amerikas industri går öfver alla länders. Amerikas varor kunna säljas i Sverige lika lågt som de svenska, fast frakt och tull Idifvit afdraget och arbetslönen här är tre gånger så stor som i sverige. Orsaken ligger ju öppen i arbetsmetoder och maskinerier. Kom iliåg, att svenskarne här hålla de högsta platser inom alla yrken, (iif dessa driftiga, skickliga svensk-amerikaner ledande platser i alla Sveriges verkstäder. Låt dem införa amerikanska arbetsmetoder och de bästa och nyaste maskinerier inom alla yrken. .Man kan tänka sig hvilket lif och rörelse det skulle blifva om dessa kommo tillbaka till Sverige och finge arbeta för sitt fosterland och icke hade någon hemlängtan mera. Vi känna oss aldrig hemma här, utan det är som vi voro ute på arbetsförtjänst en tid endast. Och då 'i lyckats samla litet pengar resa vi till Sverige för att stanna där, men finna Sveriges förhållanden så miserabla, att vi återvända till Amerika igen. •lag säger icke att Sverige bör taga Amerikas exempel i allting, nej Amerika har mycket att lära från Sverige också; men jag ser många saker som vore nyttiga för Sverige. 1 synerhet inom de två yrken, som jag lärt bär, kunde jag göra Sverige stor nytta. Men inte kan jag resa dit, om jag inte kan få ett drägligt uppehälle där; då stannar jag här, ty brödfrågan är först af allt.

N:r 213.

N. P. J., Colorado. Emigrerade 1SSS. Från Jämtlands län.

Jag är född i Jämtland 1801 och reste bit till U.S. A. på hösten 1888. Anledningen till att jag reste var de låga löner bolagen betalte och den nya tullagen, hvilket gjorde det omöjligt att fa pengarna att räcka till.

Jag vill säga min mening om hur man skall hämma emigrationen. De stora kronoheramanen i Norrland böra delas upp i mindre lotter och utlämnas till kraftigt, skötsamt folk mot billig amortering. Kyrkan bör skiljas från staten och dryckenskapen ntrotas. Ingen bör få vara valberättigad som ej är absolut nykter o. s. v.

Jag har arbetat i grufvor och stenbrott och med timmerhnggning och har förtjänat 2 å 3 dollar om dagen.N:r 214.

A. W., Michigan. Emigrerade 1891. Fråu Stockholm.

Jag ser att Sverige ämnar att, siitta ¡gang någonting, som skulle ha varit gjordt för länge sodan, nämligen att dämma (ien stora utvandringsströmmon. Det är ett godt företag. Och hvarför icke? Har oj Sverige det bästa folket

i världen? Ar icke Sverige ett sa godt och bördigt land som trots nagot

annat? Jo visst. Och det. kan just vara på tid att den svenska öfver-heten far sina ögon öppnade, så att den äfven öppnar allt detta land som ligger öde och tomt.

Nu var det min lefnadsbeskrifning, jag skulle gilva till att börja med.

Jag är född i Stockholm 1874. Då jag var 17 */* år gammal, reste jag

till Amerika och liar nu 1H urs erfarenhet här. Jag har ej varit, hemma i

Sverige sedan. Det är nog mycket som förbättrats i Sverige sedan dess. Jag hade just ingen orsak att lämna Sverige: hade jag varit hemma så hade jag nog haft det bättre där än här. Det, är ej allt guld som glimmar i Amerika, det har nog mänga landsmän fått erfara. Jag blef från min födelsestad Stockholm sänd till Oland, då jag var ett är gammal, och var där hos min mormoder, som tick arbeta för mitt och sitt lifsuppehälle i den största fattigdom. Morfar hade en gång varit en välbärgad man och beklädt nämiide-mansämbetet i HO är, men gick i borgen för en annan och förlorade all sin egendom. Ankan och hennes smä barn blefvo efter hans död omhändertagna af barmhärtiga människor. \ id 10 års ålder blef jag sänd tillbaka till Stockholm till mina där bosatta föräldrar. Illa behandlad var jag pä Öland, men värre blef det i Stockholm. Jag hade där ett ars skolunderbyggnad och sedan fick jag söka mig arbete för att försörja mig själf. Min stytfader var murare och förtjänade stora penningar, men de räckte oj till, ty hushyrorna voro sa dyra och maten likaså. Jag började först hos en skomakare som springpojke. En springpojke och en hund kunde liknas vid detsamma, ty det vankades

stryk i hvarje hörn. mest från gesällernas sida. Så var jag i Stockholm tills jag var 13 år, och dä träffade jag en bonde från landet, som tog mig ut med sig för att valla kor. Där skulle jag ha mat och kläder. Mat fick jag uog, men kläderna blefvo dåliga, för det mesta sådant som andra hade lagt, bort. Jag tyckte bra om landet ändå, och där förflöt min bästa ungdomstid. Ilos samma man var jag i I ’/* år, men min lön var ej större sista året. dä jag var 17 är, än den var det första året. Min moder dog dä jag var 11>, är och pä våren 18111 fick jag ett bref från en morbroderi Amerika med förfrågan om jag ville komma till Amerika, hvilket erbjudande jag mottog med största tacksamhet. Sä fick jag biljett pä sommaren, och så var jag resfärdig på hösten.

Don bondgård jag arbetade på var belägen två mil frän Stockholm.

Det var en åttondels mantals hemman med goda inkomster och födde 6 kor, 2 hästar, ett par oxar samt många smärre djur. Afkastniugen från jorden var alltid god. Och så tvättades där hvarje vecka en 2:'i—30 pund kläder från Stockholm. Då priset var kr. I'M till 1’ir. per pund, så blef det en god inkomst för aret. Men det hade nog varit bättre om man ägnat sig åt kreatursskötsel mer än livad man gjorde där. Smör och ägg hölls i godt pris i Stockholm.

Den 24 okt. var jag fri från min [ilats, och så ställdes färden till Amerika, till mödornas land. Det är en resa, som jag fått ångra många gånger. Som jag ej kunde något yrke, så var det att söka arbete i skogen, ett ovant arbete för många svenskar. Jag kan ej beskrifva livad jag och många medmig fått utstå de 10 år jag varit bär. Det har varit ifran ett arbete till ett aiinat, hvilket ej är något ovanligt liilr i Amerika. Och många olyckliga svenskar ha under den här tiden kommit i min väg, många som varit i goda omständigheter i Sverige, många rika bondsöner, som blygt« att skrifva hem oc.li tala om sin dåliga ställning. .lag har nu varit gitt i nägra år och fal t mig en jordbit, hvilket är det förnämsta en fattig arbetare k;m skaffa sig såväl i Amerika som i Sverige. .lag bar tänkt inånga gånger, att om jag hade en så stor jordbit i Sverige som jag nu har fått. här, så skulle jag reda mig mycket bättre i Sverige än här, för här får man ingenting för det man planterar, utan att man har tusentals af allting, och då är det mängden som gör att man kan fa litet med. Jordbrukaren bär är ej i allmänhet sa välbärgad som i Sverige, men har man ett stycke jord sa har man dock ett

hem, ett. egot hem, som nästan hvar och en åstundar att äga. Att vara

herre på sin egen täppa, det vill säga mycket. Jag har talat vid många

unga män som just kommit öfver ifrån Sverige och frugit dem om orsaken till

att de lämnade Sverige. De ha alla gifvit samma svar: exercisen. Det är det värsta plågoris de ha i Sverige, säga de, och så förlänges tiden nästan

lör hvarje år. Ilvarför kan ej Sverige göra en förbättring i den vägen?

Amerika har ingen exercis, men likafullt kan landet ställa fram lika kri^s-dugligt folk som något annat land. Japanen har ju ej någon exercis heller, men vi ha sett livad han dugde till. Jag är för liten att bli någon reformator, så jag får sluta upp med detta. Men om Sverige kunde dra in på

exercisen litet, så drog det in på ut vand ringsströmmen också. Jag skulle

blott önska att jag vore hemma i Sverige en tid, så att jag kunde tala till den svenska oerfarna ungdomen, som ämnar sig hit till detta, som de tro,

förlofvade land. Ack, om de visste hvad de hade att genomgå innan de lärt

språket och sederna, hvad mycken smälek de få lida innan de komma in i

förhållandena. Det är nog många som skrifva hem, men de tala ej om sina

lidanden för att ej oroa de sina där hemma, utan de tala om allt till Amerikas bästa. Och sä är det mänga, som blifva bländade däraf. och på det 'iset ha många blifvit narrade i väg. Jag talar från min egen erfarenhet,

N:r 215.

\V. S., Michigan. Emigrerade tS'JI. Frän l'ppsala län.

Orsakerna hvarför undertecknad lämnade Sverige äro två. I. En arbetare i Sverige har ingen medborgarrätt, d. v. s. rätt att i politiska och kommunala frågor kunna som individ ingripa ocb modifiera all den orättvisa, som kommer pä den producerande arbetsklassens lott i Sverige. I.ifsför-»ödenheterna, såsom mat, bostad, vedbrand, äro för dyra i jämförelse med den betalning som erhålles. I fiera fall får en arbetare i Sverige ingen betalning alls. När jag var hemma hände det mig flera gånger, ocb jas var icke ensam. Här är endast ett fall. Till en större offentlig byggnad, jag tror det var år 1885, utförde jag flera arbetsamma arbeten för ett pä förhand öfverenskommet pris. Hl. a. var dot en talarestol med bord (eller pnlpet). För talarestolen skulle jau erhålla 17.0 kronor, för bordet 150 kr. Flera soffor gjorde jag till 65 kr. stycket, och flera andra saker. För allt dotta arbete bar jag erhållit ingenting. Utom allt besvär ocb obehag kostade det mig många kronor att försöka inkassera mina hårdt förvärfvade styfrar. Jag fick arbeta för äran.Undertecknad iir ornamentsbildlmggare till yrket, har 33 cents i timmen när jag har arbete. Emigrerade från Sverige 1891 i juni och har icke varit på besök hemma. Har icke haft några kända föräldrar, så jag vet icke om jag har några släktingar i Sverige.

N:r 216.

C. W. H., Cañada. Emigrerade 1893. K rån Uppsala län.

När vi svenskar komma tillsammans här i Amerika, kommer ofta på tal den sorgliga emigrationen från Sverige, men ock därjämte de oändliga svårigheter, hvilka en emigrant har att utstå. En livar af oss har tyvärr »smakat på den bittra kalken . Ty att först irra omkring i Amerika, sökande land, och sedan, alltifrån det första skyffeltaget, odla upp en farm är ingalunda en afnndsvärd lott. Mången har dukat under i dessa mödor och lämnat jorden at sitt öde. Alla enas vi om don tanken, att om svensken anade de mödor och försakelser, hvilka möta honom här, skulle han stanna på sin plats. Ty det gifves icke umbäranden i Sverige, hvilka kunna mätas mod alla de veder-värdighetcr som nalkas dom här. Men så länge Amerika har att erbjuda den nykomne en g&fva af 160 acres god t land, sä länge ¡ir han tyst på sin post, så länge lider han i all tysthet. Gåfvan är ju en vedergällning för hans mödor, en tröst för hans försakelser, och de amerikanska myndigheterna få ett tomt, värdelöst land bebodt af en arbetsduktig befolkning: — de bästa arbetskrafterna komina från Skandinavien.

Men den bästa tiden för emigrationen är nu förbi: allt, värderikt land är nu upptaget. Skulle det måhända finnas några tusen farmar kvar, så äro dessa som en droppe i bafvet, den allt bredare emigrationsströmmen uppslukar allt i sitt lopp. Land med godt läge finnes numera endast där klimatet är för kallt för svenskar. Någon borde — så slutar vanligen öfverläggningen — resa till Sverige och förtälja landsmännen allt detta. Utan fruktan, men med sanningen såsom grundval, vill jag hufvudsakligaat anföra:

Amerika har under långa tider och intill det närvarande varit en lycklig ort för utvandrare. Alt få ett betydande och fruktbart jordområde för en ringa penning, är ju en stor vinst. Mången har här med denna jord hragt sig upp till oberoende; Here hafva vunnit förmögenhet. Till Cañada förväntas under nästa år en öfverväldigande ström af landsökare — Here hundra tusen, säga tidningarna. Till Cañada styres färden, ty i staterna är allt land upptaget. Men redan under förra aret måste stora skaror af gäckade personer gå denna ort förbi. Provinsen är redan bebodd intill 100 mil norr om den nordligaste järnväg i Cañada. Klimatet är för kallt, och allt jordbruk norr om 52:a breddgraden torde blifva gagnlöst. Så synes det för närvarande. Alla skandinaver förlora sin arbetskraft vid ganska tidiga år. Klimatet och de otjänliga födoämnena äro orsaken härtill. Det bristande rågbrödet spelar ock en roll. Men det dåliga vattnet och de alltför kalla vindarna torde nog vara den förnämsta anledningen. Yatt.net orsakar njurlidande, och stormarna föranleda lntigsjukdomar. Dessa båda slag af sjukdomar förtaga ofta arbetskraften.

Alla förnödenheter, som måste köpas, äro ytterst dyra, ty trustkompanier regera all marknad. En liter lampolja kostar 4 ggr så mycket som i Sverige, och en vanlig o hy H ad bräda, G tum bred och 12 fot lång, kostar 80 öre svenskt. Ej under sålunda om nybyggare sakna medel att uppsätta stora hus med god inredning. Dessa hus äro ofta sä bristfälliga, att eldbrasanmåste underhållas från morgon till kväll, po bekväma svenska kakelugnarna saknas alldeles bär. En enda spisel får, i de flesta fall, uppvärma hela huset, äfven dilr detta är två våningar högt.

Om arbetslönerna äro höga en del af aret. så ställa sig utgifterna därefter. Behållningen är ingalunda stor. En bår boende arbetare t. ex., som icke bar några dåliga vanor och som arbetat träget under (> års tid, äger inga besparade pengar. Rätt och slätt sina kläder.

Mjöl måste hvar och en köpa dyrt, äfven den som har tusende säckar säd på hand, ty kvarnar finnas icke. Rågmjöl är ej i marknaden och hvete-mjölet synes vara skadligt för hälsan, när det förtäres af folk som ej är uppväxt vid dylikt mjöl. Sillen, arbetarens hälsosamma sjiis, är dyrare än fläsk och kan af sadana skäl ej ingå i de dagliga måltiderna. För öfrigt synes födoämnena här vara osunda för svenskar, ty en nykomling är ofta sjuk de första månaderna innan han är van vid dem.

Svenskars dödsålder kommer tidigt, från 50 till 55 år. Få nppnå 60-lalet, ocb da äro de för länge sedan nedbrutna till orkeslöst folk. Själf har jag här i landet förlorat min utmärkta hälsa och saknar lioppet att bli fullt återställd förrän jag åter flyttat till Sverige. Vattnet är mångenstädes otillräckligt vintertiden. Folk får köra sådant eller smälta snö till kreaturen, själf har jag erfarenhet däraf.

Sanning och rättvisa respekteras högst litet i Amerika. Tidningarna t. ex. innehålla ofta stora, uppdiktade osanningar. 1 Sverige bar innebygga-ren allt det skydd han kan begära. En god regering med en allmänt älskad konung samt utmärkta tjänstemän äro en borgen för att lagens bokstaf måste efterlefvas. Det går mången gång helt, annorlunda till i Amerika. Under-saten gör brott, öcli myndigheterna »blunda» härför. Tjänstemännen begå ock brott utan all bestraffning. Ofoget går ibland därhän, att en rasande folkhop lösrycker en arresterad neger från polisen och tillämpar lynch-lagen. lian hrännes helt enkelt lifs lefvande utan både dom och rannsakning. Den skräckslagna polisen kan ingenting uträtta vid en sådan ogärning, eller rättare sagdt: han vill icke. Andra skänd ligheter att förtiga.

All undervisning i religion saknas alldeles i amerikanska skolor. Kommande släkten skola sålunda en gång blifva hedningar liksom våra fäder i urminnes tider. Kyrkor eller andaktsöfningar söker man förgäfves. Sverige har fördelen att se statskyrkan utöfva kontroll öfver kristendomens predikande och barnens konfirmation. Undras när detta blir lag i Amerika! Det är ock stor skillnad mellan undervista och försummade barn i afseende på uppförande emellan Sveriges och Amerikas ungdom.

Engelska språket är ytterst svårt att lära stafva — icke så att lära tala. Högst få nykomna eller invandrare lära sig skrifva detsamma.

Klimatet passar icke svenskarna. På några ställen inträffa ofta solsting; på andra orter är vinterkylan outhärdlig. Hagelstormar förstöra ofta totalt grödan pä stora vidder. Mest fruktansvärda äro likväl snöstormarna, de s. k. blizzards, ty de äro lifsfarliga. Manga vägfaraude blifva lefvande begrafna i snödrifvorna, andra omkomma vid sina hem, gående vilse emellan husen: några blifva nedsnöade i sina hem och frysa ihjäl. Sveriges klimat och svenska väderleksförhållanden äro nog de mest passande för svenskarna.

Skatterna här ökas med hvarje är. Svenskar kla«a öfver dryga utskyl-der, men dessa utskylder debiteras alltid efter deras inkomster, ilär debiteras höga skatter utan all beräkning af den skattdragandes villkor. En hvar får lefva och bärga sig bäst lian gitter. Fattigförsörjning gifves här icke.

Men det kan naturligtvis äfven sägas en del goda saker om Amerika. T. ex. den jämlikhet, som råder mellan hög och låg, rik och fattig. Eller den stora bördighet, som jorden besitter, o. s. v.N:r 217.

E. L., Connecticut. Emigrerade 1899. Från Södermanlands län.

Min fader var torpare under en herrgård i Södermanland. Till torpet liörde nära tunnland jord. Arrendet för torpet (85 kr.) skulle betalas

med dagsverken på herrgården, oeh hvad far därutöfver kunde förtjäna var också allt i kontant soin inflöt för familjens behof. Dagspenningen var l**;. kr. pä sommaren, 1 kr. vår och höst och 70 öre på vintern. Där uppväxte vi, 8 syskon, och att det var fattigt, fingo vi kännas vid då, men jag ser det kanske ännu bättre nu. Vid 17 itrs ålder tog jag värfning vid Kungl. Göta lifgarde, hvarest jag tjänade i 4 år (sista året med korprals grad).

Därifrån reste jag åter hem, ty jag tyckte att far var för gammal alt göra dagsverken på herrgården samt sköta torpet, hvartill han till stor del fick använda kvällar och nätter. Vägen till herrgården var drygt 1 i sv. mil.

Där gick jag och blef kär i en af traktens ungmör, älven bon uppväxt i en torparfamilj i liknande omständigheter. Där gingo vi nu och funderade jia huru vi skulle kunna skapa oss ett litet hem, men båda gingo vi med två tomma händer. Det enda som stod oss till buds var kördrängsplats på herrgården; skulle vi sedan skatfat oss ett bord, ett par stolar och en säng, så hade vi tätt låna penningar till det, med ringa utsikt att kunna återbetala. Till slut föll tanken på Amerika, hvarest flickan hade en äldre broder, och till honom vände vi oss. lian hjälpte oss öfver hit, och efter ett ars vistelse bär hade vi betalt resan samt dessutom inbesparat så mycket så vi kunde fira ett enkelt bröllop samt skaffa oss ett litet bobag. Nu efter 8 års vistelse bär ha vi 5 rum, enkelt men rätt snyggt möblerade, utan en doliars skuld. Tre barn liafva vi, r> år, 4 år och 2 år gamla. De två första aren förtjänade jag i medeltal 8'so doll. i veckan, de fem nästföljande åren 10—11 doll. i veckan, för närvarande har jag en dagspenning af 2 af> om dagen. 1 korthet sagdt var orsaken till min emigration: afsky för statkarlslifvet. samt hoppet att i Amerika, kunna komma till en oberoende ställning.

N:r 218.

.1. E. i'., Massachusetts. Emigrerade 1891. Från Jönköpings län.

Född den 22 januari 1862 i en backstuga i Jönköpings län, har jag icke mycket att berätta om min egentliga barndom. Jag hade en duktig moder, och sä långt jag kan minnas tillbaka hade jag en styffar, hvilkeus arbetsförtjänster voro obetydliga. Han var orgeltrampare och dödgräfvare inom socknen och gjorde icke mycket annat än livad som förekom inom det området.

Min mor fick därför arbeta sä mycket hårdare för att hålla nöden från

vår dörr, och hon var oftast sysselsatt med väfning, och jag fick från tidiga

år hjälpa henne med hvad jag kunde göra.

Jag hade en balfsyster, 2 ’/a år yngre än jag, men hon dog vid 4 års

ålder, och sedan var jag enda barnet.

Fastän det var fattigt i hemmet, behöfde jag dock aldrig svälta, men stundom hade vi icke annat att äta än potatis, som vi doppade i krossadt

•alt eller surt lingonmos, och därtill hade vi oek groft hafrebröd. (bland lefde jag vecktals pä hafrebröd ocb enbärsdricka, och ibland hade vi vatt-välling, kokt af ha fre mjöl i vatten; stundom var det nästan omöjligt att få

köpa mjölk, och lyckades man lä köpa någon, så var den vanligtvis sur.

Tidtals hade vi dock bättre, ocli jag kan säga att vi hade det bättre än do

flesta backstugusittare pä den trakten.

Min mor ägde den stuga i bvilken vi bodde. Hon köpte den pä afbe-talning för 200 kronor. Bönderna däromkring med några få undantag voro fattiga ocli måste självfva arbeta mycket hårdt ocli hade i sanning ingen afundsvärd lott. De hade skulder på sina gårdar ocli syntes ha svårt att kunna betala räntor och skatter och hade icke räd att hålla sig med ordentliga drängar, utan hade vanligen unga pojkar, och detta gjorde att jag aldrig någonsin hade tanke på att stanna hemma i min närmaste hemtrakt, ty där var ingenting att få. Omkring mitt hem voro rätt betydliga öde åkrar, som dä delvis voro bevuxna med ljung ocli tallbuskar saint enbuskar. Jorden var så sten-bnnden och mager, att det icke lönade att bruka den, dock fanns det ju älven bra jord på somliga platser. Min mor brukade ofta omtala berättelser för mig, och detta gaf mig anledning att tidigt börja lära läsa. Jag kunde läsa

rent redan vid 5 års ålder, och just på min födelsedag kunde jag ock läsa

första budet i Luthers lilla katekes utantill, ocli dock använd:; icke mamma mer tid att lära mig läsa, än att jag

satt bredvid henne dä hon arbetade,

och hon kunde då rätta mig om jag icke läste rätt. Någon småskola behöfde

jag icke heller genomgå, utan endast vara med första och sista dag, och vid 8 års ålder blef jag inskrifven i folkskolan. Hvurje termin varade i fem, kanske sex veckor, och jag genomgick fem sådana terminer, innan jag fick afgångsbetyg, d. v. s. att hela tiden jag fick gå i skola var 25 veckor eller

möjligen 30. Min håg var att bli skollärare, men det. fanns icke de ringaste

utsikter därtill för mig, ty ingen hvarken kunde eller ville låna mig de be-höfliga medlen, som därtill fordrats, utan jag måste tänka på att bli något annat, och som min morfar var snickare, var det yrket mig någorlunda bekant, och jag ämnade då bli snickare.

Jag lämnade hemmet den 24 april 1875, således något öfver 13 år gammal, för att öfver sommaren arbeta bos den närmaste bonden, blott 10 minuters väg från mitt hem. Där skulle jag för ett halft år ha 5 kronor, ett par stöflar och ett förskinn. Jag var dä liten och klen och fick arbeta, som då jag tyckte, hårdt.

O, hvad dagarna voro långa, o, hvad man blef trött! Tiden gick dock,

och jag var mycket glad att den 24 oktober få flytta hem för några veckor.

Den 5 december 1875 kom jag i lära hos en snickare i .1., 1 > mil från mitt hem. Han tillverkade pinn- och gungstolar, och jag skulle där vara i lära i 2 år, för hvilken tid jag skulle uppbära 12 kr. i lön. Vår arbetstid var från kl. 1 s 6 f. m. till kl. e. m. med blott sa mycket uppehåll som

'let gick för att intaga våra måltider. Vi arbetade alllsii omkring 14 1 a

timma per dag, och dessutom arbetade vi öfvertid för att kunna förtjäna litet ti 11 hjälp till kläder. I'ä två timmar kunde vi förtjäna 25 öre. Där var en äldre pojke förutom mig, och på sista tiden voro vi 3. Vi lade oss sällan före kl. '-a 12 på nätterna, och da fingo vi krypa ned i en bärd bädd på verkstaden, eller pä någon skulle om sommaren. Efter dessa 2 år arbetade jag ytterligare ett år under samma förhållanden, men dock med den skillnaden, att jag då hade 2 kr. pr vecka. Min önskan var dock att bli möbel-

snickare, ocli efter flera, försök lyckades det mig att få komma i lära i Jönköping, dit jag kom den 15 januari 1879. Här fick jag ingå kontrakt för 4

är; det var alltså att börja på nytt; men som det var ganska svårt för en

landtgosse att få tillfälle att komma i lära, maste jag underkasta mig dessa villkor. Jag skulle hafva mat och husrum, hvilket senare äfven där betydde att ligga på verkstaden, samt lön: första året ingenting, andra 25 kr., tredje•tö och fjärde året (50 kr., alltsa 130 kr. för t år. Arbetstiden var från kl.

<> f. m. till 8 c. m. med 1 timmes middagsrast och '/a timme för frukost.

Äfven där måste jag arbeta öfvertid för att få hjälp till kläder, meu äfven under dessa år fick jag litet hjälp från mitt hem. Vid slutet af dessa 4 år fick jag göra ett gesällprof, som af handtverksföreningen i Jönköping med

beröm godkändes, och därtill fick jag äfven bronsmedalj för Hit. och skicklighet i yrket, och nu var jag ändtligen snickaregesäll och kände mig 1111 efter en 7-ärig fåugenskap såsom en fri människa, och det var icke så litet högtidligt. Nu fick jag ett fint rum hos min mästare, men i öfrigt hade jag det såsom förut; dock fick jag ju mer betaldt. Jag hade första tiden 5 kr. i veckan jämte mat och rum, och på sista tiden 7 kr. per vecka. Jag var den sommaren ute på Skillingaryd för att exercera beväring; det var 1883.

I medio af augusti samma är reste jag till Stockholm för att vinna mer praktik i mitt yrke. I Stockholm var jag i ätta år.

Hösten 1891 kom, och våra lifsförnödenheter hade genom de ökade

spannmålstullarna stigit i betydlig grad, .och man väntade att de skulle stiga ¡innu mer. Härtill kom arbetsbrist.

Nu kommo mina amerikatankar, och jag såg blott ett hinder, och det var. hvar skulle jag få penningar? Jag lyckades dock få 300 kr. och begaf mig ensam åstad med liremer-linjen öfver Tyskland och lämnade Stockholm den 24 oktober 1891. Min familj tog jag öfver i juni 1892.

Jag hade. dä jag tog öfver min familj, lånat pengar af vänner i Boston, dels för familjens hitresa och dels för bosättningen, och vi sände regelbundet 30 doll. per månad till Boston såsom afbetalning, tills våra skulder voro betalda, ocb dock lefde vi bra, mycket bättre än vi gjorde i Stockholm, där alla arbetsförtjänster ätgingo till mat och hyra och där det knappast ville bli så mycket öfver som till kläder.

I början af april 1897 öfverenskommo vi med en bekant familj att köpa ett hus tillsammans i Boston. Jag hade inga penningar och arbetade då endast hvarannan vecka, och min vän A. hade blott ett par hundra doll. Huset var nytt, för två familjer, innehållande 11 rum, d. v. s. 9 rum och 2 kök: första våningen inneböll 3 rum, kök, tambur, badrum och vattenklosett, stort ljust skafferi, ingång från både fram- och baksidan af huset, varmt och kallt vatten, gasledningar för alla rummen med kronor och tillbehör. Andra våningen var lika, med

den skillnaden att där var ett rum mer, således 4 rum och kök samt tvenne

snygga rum å vind jämte ett rum för hvarjehanda saker. Verandor i fronten af huset,, som var ett börnhus, 3,506 kvadratfot land, beläget vid 349 Savin Hill Ave., Dorchester. Huset skulle kosta 4,000 doll., men där var en första in-' teckning pä detsamma å 2,500 doll., som skulle räntas halfårsvis med fem proc. per år. Säljaren reducerade priset med 150 doll. om vi ville betala

med det till första inteckningen. Vi behöfde alltså 1,350 doll. Vi lyckades inom kort att få låna denna summa af vänner och vi köpte huset och hade det tillsammans i sju år, tills för två år sedan vi skildes åt, och jag åter måste taga ett nytt lån för att utlösa A:s del. Nu ha vi under dessa 10‘ s år satt in omkring 1,000 doll. i huset, ocb vi hyra ut nedre botten för 14 doll. per månad och ha 6 rum och kök Ill. Ill. självfva. Vi ha ganska trefligt. fina gräsmattor både framför och bakom huset samt tvenne skuggiga träd i fronten och tre stora äppelträd i bakgården. Vi ha sedan vi köpte huset gjort åtskilliga förbättringar ä detsamma, så att det nu kostar oss öfver 4,000 doll. Ilär taxera de vanligen egeudomarna till 2/a af dess egentliga värde. För år 1906 betalade vi 15':*o per tusen, hvilket för vårt hus uppgick till

46-ii doll; därtill kommer den personliga skatten 2 doll. I fall det möjligen kan intressera att se utgifterna för City of Boston för ett år, tar jag mig fri-heten att här bifoga en bit ur debetsedeln för 1006. Vi hafva demokratisk stadsstyrelse i Boston, och ledsanit att säga är det ett ständigt brak och väsen om hvart penningarna taga vägen. Det irländska partiet är det öfver-vägande i Uoston, ehuru vi dock vanligen lyckas fä in en och annan republikan. Tidningarna tala öppet om stölder och mutor, men en annan dag eller vecka kommer något annat i dagen, och så glömmes det förra. Jag sade att vi betalade förra året:

i skatt för huset...46-n doll.

för vatten, 2 lägenheter..15-oo »

för vatten för en gummislang att vattna gräsmattor och blommor 5-oo >

Brandstod (för 5 år: 22’so =)...................................... 4'i>o »

5 % ränta å 3,000 doll...160*oo »

Summa 220v.i doll.

l.ägga vi så därtill 25 dollar per år för reparering, såsom målning o. d.. sa uppga vara utgifter för huset till 245 dollar per ar. Nu hafva vi 14 doll. pr månad i hyra för 4 rum (= 3 rum och kök), hvilket utgör en årlig inkomst al' 168 doll.; alltså lia vi 6 rum med kök, badrum, skafferi, vattenklosett med alla öfriga bekvämligheter för 77 doll. per år, men da räknar jag ju icke räntan på de 1,000 doll. som vi satt in i huset. Vi ämna sälja det och köpa ett större hus för 3 familjer, ty det betalar sig bättre. Jag känner tvenue svenskar ej långt härifrån, som i vintras köpte hvar sitt hus för 7,500 doll., ocb dessa inbringa dem 76 doll. per månad. Vi kunna säledes ha en lägenhet självfva

0111 6 rum med ångvärme och alla möjliga bekvämligheter hyresfritt ocb dessutom hafva ett öfverskott på mer än 100 doll. per år, då alla penningar äro räntade med 5 % per år, och alla skatter äro betalta. Och dessutom hafva de det mest utsökta läge, med

en utomordentligt vacker utsikt, öfver största delen af Uoston och dess skär-

gård. Vi voro i våras nära att sälja vårt hus, och om det då hade lyckats, så hade vi köpt. ett. nytt hus strax bredvid dem för 7,700 doll. på sådaua betalningsvillkor, att vi kunnat gå i land därmed. Vi bo nära sjön och

ganska landtligt med vidsträckt utsikt dels öfver en del af viken och dels

ned ät Boston. Vi ha badhus (publika), skridskois, kälkbacke om vintern in. ni., så att barnen lia det så fritt och tretligt som de kunna önsku. Vattnet går upp, da det är flod, ty vi hafva tidvatten här, till omkring 300 fot från vår gård. Och ute i viken är godt, fiske, isynnerhet flundror och ål.

I .ifsförnödenheterna hafva stigit mycket i pris under dessa 16 år, som vi snart varit här. Kött är nästan dubbelt så dyrt, grönsaker likaså. Mjölk köpte vi då för 5 cents per kvart (en kvart är omkring en liter), nu betala vi 8 cents, och det är fråga om att öka den till 0 nu, emedan denna [-sommar-] {+som- mar+} varit så ovanligt torr, så att betet torkat bort och farmarna få köpa

foder till sina kreatur. Genom det att priset på farmprodukterna stigit hafva farmarna kommit i välmåga, och det liar haft sin goda återverkan på industrien, ty deras köpeförmaga har därigenom stigit. Mjöl är dock icke dyrt, ehuru äfvcu det stigit. Krossadt socker kostar omkring 5 cents per skålpund. Vi bruka 10 à 12 skålpund socker per vecka för värt hushåll. Stenkol stiga i pris: vi lia betalt 5 dollar per ton, nu stå de i 7‘26. Vi bruka omkring 4 ton per är, men vi koka rätt mycket vid lysgas, som icke är så dyr, den kostar nu, om jag minnes rätt, 85 cents för 100 kubikfot.

Till sist några jämförelser mellan ett och annat i Amerika och Sverige för att visa, att det är ganska svårt för Sverige att mäta sig ined Amerika.

Jag gör icke dessa jämförelser för att i någon mån nedsätta Sverige. Detliar jag aldrig gjort och vill aldrig göra det. Ehuru jag är amerikansk medborgare, älskar jag dock iifven mitt förra fosterland såsom min gamla moder, och jag önskar det all möjlig framgång och välsignelse. För det första är ju maten mycket billigare här än i Sverige, och man både bor och lefver mycket bättre här. Men nu t. ex. kläder: i Stockholm gaf jag 14 kr. för ett par stöflar, här bar jag till för en fem år sedan sällan köpt dyrare skor än för 2 dollar och 21 s. Nu köper jag alltid för 3 Vs. Dc hålla ett ar, det vill säga jag köper ett par om året; det, åtgår alltså en dagspenning för ett par skor liär. Då jag i Stockholm hade 3 kronor per dag, såsom jag under många år hade, fick jag då arbeta nära 5 dagar för ett par skor. För en hatt gaf man där (i kr. Här får man en ganska bra hatt för I so, således för mindre än en half dagspenning, dä man i Sverige fick gifva 2 dagspenningar. I Sverige brukade jag gifva SO å 60 l.r. för en kostym kläder. Här har jag sällan gifvit öfver 15 doll., och då får man en kostym som man kan vara snygg med. Ja t. o. m. för 10 doll., ehuru de icke äro så varaktiga. Jag har t. o. m. sett kostymer af ylletyg, s. k. Outing Suits, för 5 dollar. Kör en bra veckopenning kan jag bär få en bra kostym kläder, skor och hatt ocli äfven något mer. Det skulle i Sverige kosta omkring 70 kr. Efter 3 kr. per dag skulle det alltså taga nära 1 gånger så lang tid att förtjäna detta i Sverige som här. Jag vet ju. att arbetsförtjänsterna stigit mycket i Sverige», sedan jag var där, men det oaktadt, är ännu skillnaden mycket stor. Men ingen kan skylla på hvarken konung eller regering för det. En öfverrock köper jag liiir för 15 ;i 20 doll., dä jag i Sverige betalade 70 kr., men jag medgifver att en vinteröfverrock för 70 kr. ur mycket varaktigare än en sådan bär för 20 doll., men en kostym är det ieke mycket skillnad på. Jag har redan talat om bostäder, annars är ju äfven det en ofantlig skillnad. För en familj på (i personer, som kommer härifrån, van att liafva ii, 6 eller 7 rum, diiraf 3 sofruni, huru svårt skulle det icke Idi att tränga sig in i ett rum och kök. hvilket väl är det mesta eu vanlig arbetare kan hålla sig med i Stockholm. En arbetarefamilj här beräknar, att den kan betala en veckopenning i hyra per månad. Ilar en arbetare 15 dollar i veckan, sä bör lian ej ge mer i månaden i hyra. Har lian 20, bör han ej gifva mer än 20, o. s. v. Men tänk då hvilka bekvämligheter den familjen bar här. Eli arbetare, som ieke iiger någon fast egendom, betalar här i skatt

endast sina 2 dollar pr är, han må sedan liafva 500 dollars inkomst eller

2,000, det iir ingen skillnad. Se, hvilka stora skatter en fast aflönad person har i Sverige!

(>eh sedan: det, som mest skrämmer de unga männen frän Sverige, nämligen värnplikten. Hnr mänga unga män träffar man icke här, som bekänna att de lämnat Sverige emedan de icke ville ga och exercera beväring. Jag hade en kamrat i Stockholm, som vid tiden jag gick därifrån, hade egen orgelfabrik, han sade, att han förutsåg, att om hans fem gossar lefde tills de blefvo vid den åldern, skulle de säkerligen alla fara till Amerika hellre än gå ut för så lång tid och exercera beväring. Ilans affär gick icke så bra och sa tänkte han, att det var bäst att han gick hit med hela sin familj, pä

det att han framdeles skulle slippa att fä se sina söner fara ifrän honom,

och dc äro bär och ha det bra, och ha nu dc sex stora söner, den yngste är född bär och går ännu i skola.

Ilär är en mängd ungt, folk, och man hör sä ofta: Nu skall den och

den fa hit en bror eller en syster, och sa komina de, den ene efter den

andre, ibland till lialfva dussinet, och kanske mamma och pappa komma efter också, om de lefva. För den, som äger någon smnla fosterlandskärlek, kännesdet vemodigt, ty man förstår mycket vill att gamla Sverige behöfver sina söner ocb döttrar själf, men tänk hvilka skaror som komina hitöfver!

Kan något göras för att fa landets söner och döttrar att stanna hemma, så är det utan tvifvel en god sak för landet. Många friska, starka bonddrängar komma hit. och stanna i de stora städerna och gä hellre och sopa

golfven i en fabrik för 5 å 7 dollar i veckan än att gå nt på en farm,

som vore ofantligt mycket bättre för dem.

Förutom den arbetsbrist, som jag nämnde pä hösten 1891, som kanske var den hufvudsakligaste orsaken till att jag lämnade Sverige, voro ock andra orsaker. Jag kände det allt mer och mer otreHigt vid tanken på den sig så hastigt utbredande socialismen, med sitt fräcka och råa tal. sina hotelser, sitt gudsförakt ocb hän af allt heligt. Jag kände det såsom en laglöshetens ande börjat släppas lös, och jag trodde då och tror ännu att detta icke

bådar något godt för Sverige. De ha utsått en säd, som säkerligen icke kommer att bära några goda frukter. Dä ett folk börjar förlora tron på en personlig (iud ocb en kommande vedergällning eller ett lif efter dettu och lefver efter sina egna lustar och begär, föraktar både gudomliga och borgerliga lagar, då börjar det kännas kusligt. Jag ville för ingen del komma att stå under det socialistiska väldet, ty då kunde man lika gärna böja sig under Kysslands knutpiska. Här är det vida bättre i det fallet. Där jag arbetar äro vi oiukring 300 arbetare, men blott ett fåtal tillhöra någon fackförening, då jag fråiirftknar fernissarna, ty de ha en förening. Ocb där en sådan förening härskar, hvilken, om den leddes rätt, vore god - där är man aldrig säker; en dag arbetar man och den andra kan man bli utkallad pa strejk för en mycket liten orsak; kanske en agitatör blifvit förhatlig och afskedad. ja, då kommer en s. k. walking delegat» och söker fa tirman att återtaga honom. Nekas det, sa kallas arbetarna, som tillhöra föreningen, ut på strejk, och sådant. sker tidt och tätt. Förhållandet å sådana ställen emellan arbetare och arbetsgifvare är vanligen spändt ocb hårdt.

Andra orsaker kunde kanske framdragas, men de äro icke af något betydande värde. Hvart man än kommer bär i världen, finner man alltid något, som icke är såsom man önskar. Sa är det äfven här. Mycket är bra, men åtskilligt kunde vara bättre. En sak, som jag mycket tycker om bär, är den, att man sällan hör några titlar, llär se de mera på personen säsom sådan, än på livad han sysselsätter sig med. Skolbildningen är här så allmän, att en bildad, jag menar bokligt bildad person, ofta icke kan få en bättre plats än en arbetare. Åtminstone icke mycket mer betaldt. Jag vet många bokhållare och dylika personer, som genomgått högskola och affärs-skolor, de få börja med (i å 8 dollar i veckan, ocb munga kanske aldrig lyckas få mer än 12 ä 15 dollar per vecka. En vis man sade här för ett par år sedan: Det har aldrig funnits någon tid, dä det varit sa många bil-

dade dumbomar (»Educated fools») som i den närvarande tiden». Här kan en person, som äger naturliga gåfvor

och talanger, komma lika långt som en bokligt bildad man. En flicka, som gått bär i skola i nio är, i högskolan i fyra år, i en affärsskola ett år, hon kan fä börja med 5 dollar i veckan och får slutligen upp till 12, och en och annan 15 å 1«. En flicka, som kominer frän Sverige, bon får 4 dollar i veckan om bon ar något rask, snart 5, i>, 7 och kanske upp till 10 ä 11, ifall hon är en god kokerska. Hon har då mat, rum och ofta ganska mycken frihet emellanåt. Flickan, som sitter pa kontoret säsom stenograf eller bokhållare, hon har icke mer anseende ¡in kokerskan eller husjungfrun.

Jag kunde vidare tala om kyrklig verksamhet, men det kanske inte hör bit. För mänga af oss svenskar väger det doek mycket, och vi ha här all-deles samma ratt och frihet som hvilket annat samfund som helst. Här kallas vi icke separatister och dylikt.. Våra predikanter hafva samma an-soende som de öfriga prästerna. De fä viga, döpa, hegrafva och förrätta alla siidana sysslor, som därtill hör, utan att trakasseras af nägon. Vi behöfva icke betala skatt, till en kyrka och ett prästerskap, som vi icke kunna förena oss med. Vår församling räknar omkring 450 medlemmar, och en kvrka värd öfver 30,000 doll. med blott 7,000 doll. skuld. Vi ha pastor, missiomirinna, Kina-missionär, 5 söndagsskolor och ett mycket trettigt hem för svenska flickor, du de be höfva hvila eller byta om arbete. Vi deltaga i sjömans- ocli immigrantmissionen och deltaga äfven att bidraga till ett barnhem, ett svenskt sådant. Och allt går frivilligt. Om jag minnes rätt hade vi förra äret omkring 13,000 dollars inkomster och utgifter. 1894 ars räkenskaper ligga framför mig. Det var du 9,435'ui i inkomster, men förra året tillbyggde vi kyrkan, ty den blef för liten. Om söndagskvällarna kunna vi samla öfver 600 åhörare. Jag i all min ringhet får tjäna såsom biträdande predikant, stundom i Doston och stundom i andra städer. Ibland är jag borta söndag efter söndag, äu här och än där, pä kallelse frun församlingar och pastorer. Jag åtnjuter dock ingen lön. Vid min 44:de födelsedag öfverraskades jag med att oförmodadt komma på en fest, som församligen ställt till för mig, med tal. sång, poem, förfriskningar och en minnesgåfva på 109 dollar.

N:r 219.

.1. B., Missouri. Emigrerade 1893. trän Jönköpings län.

Jag är född den 10 juli 1864 i Jönköpings län. Mina föräldrar bodde långt nte i skogen och voro mycket fattiga, och vi voro 8 syskon. Som jag hade jämförelsevis godt läshofrud, beslöt jag att bli skollärare, .lag tog smäskol-lärarekurs 1879 med goda betyg, men lyckades ej fä ordinarie anställning förr än 1883 mot en lön af 75 kr. pr är. Min lön höjdes dock till 250, då jag samma år tagit en högre kurs i Växjö. Som skolan var inhyst än här och än där i stugorna och under allt annat än gynnsamma omständigheter, flyttade jag 1886 till en socken i Kristianstads län, där jag ändtligen fick undervisa i skolbus. Det var dock samma lön. Oaktadt jag oförvitligt skötte min plats till våren 1889 och fick betyg sådana som särdeles stor skicklighet att undervisa och handleda små barn samt fört en stilla, nykter och i allo hedrande vaudel, etc.*, kunde jag dock ej räcka tre hundra kronor-märket.

Jag säg ej någon framtid i ljus och såg ej möjlighet att sätta bo med denna lön, hvarför jag slutade skolan 1889 och bosatte mig i ett stationssamhälle för alt idka bokbinderi på egen hand. Jag köpte mig också en liten tryckpress.

Det var dåligt med förtjänsten och litet arbete, fastän jag var ute öfver hela södra Småland och norra Skåne samt hade såväl prästmän som skollärare som skulle skaffa mig arbete mot viss provision. Jag kunde sällan förtjäna öfver 1 krona om dagen, men mestadeis från 25—75 öre. Jag var i ständig fruktan att länsmannen skulle göra beslag pä min press, då jag ju mot lag idkade tryckeri, utan att ho i stad eller större samhälle. Jag lyckades en gång låna pengar och köpte ett hus för 1,000 kr. Strax satte jag godt staket rundt om platsen, gräfde källare och gjorde trädgården i ordning. Strax därpå kom organisten och sade att huset var på lians boställe», ocli att skatt eller hyra skulle erläggas till honom. Det var 5 kr. Det hade jag ej aning om, att ej det jag köpt var mitt. Äret därpå var allt i god ordning, och hyran höjdes dä till 10 kr. Då jag klagade däröfver, sade han att jag ju kunde flytta f huset därifrån om jag ej är nöjd. Huru mycket hade han då rätt att skatt-belägga mig? Hade jag ställt huset i godt skick, kanske jag fått ge honom50 eller kanske 100 kr. pr år. Lyckligt- eller olyckligtvis kunde jag ej möta inbetalningarna till länet, och en dag miste jag alltsammans. Hvad skulle jag nu göra? Drängtjänst var ej godt för mig att få. Dels hade jag cj erfarenhet i jordbruk, dels stod jag ännu under hev&ringslagarna. När kompanichefen

kallade till möte, måste man gå och kundo cj anträda en resa utom häradet utan hans skriftliga tillåtelse. Jag hade endast bråk och bekymmer, men ej några medborgerliga rättigheter. I)ct kändes såsom jag ej ägt något verkligt fosterland. Det kändes som skulle hjärtat brista, när jag efter många öfverläggningar beslöt att för alltid lämna fäderneslandet. Uuru många små barn bar jag ej lärt älska och vörda mitt fosterland med dess leende, friska natur och dess många minnen. Detta land, som jag själf älskade så högt och som jag gjort allt för att få dess ungdom att bli nykter och ildel — jag tillhörde i flera år goodtemplarorden — ack! detta land hade ej bröd åt mig, och jag lämnade det med förkrossadt hjärta. Allt såldes och blef just nog att betala biljetten med. När jag kom till Rockford, Illinois, hade jag 25 cents, och för dessa pengar betalade jag transporten af min kotfert till mitt logi.

Här stod jag. snart 30 år gammal, i detta stora, främmande land, utfattig och utan kännedom om språk och förhållanden. Jag hade nu att koncentrera hela min energi i en punkt: jag skulle ha arbete. Jag blef af andra landsmän inlärd att aldrig säga att jag ej visste huru det eller det. skulle göras. Man frågade om jag var snickare och husbyggare, och jag lät förstå att jag sa var. Det var första gängen .jag handskats med hyfvel och säg. Hur man skrattade åt min skicklighet och hur mänga gånger nian svor och skällde ut the greenhorn» and -thc smart swede», det låter jag nu vara osagdt. Nog af — jag själf kände mig djupt kränkt och ville ömsom gråta eller slåss. Det brann och det sved inom mig! Den som tror att man för nöjes skull genomgår denna helvetets skärscld, kan ju göra försöket själf.

Första äret lyckades jag fä rar. till Iv.o doll. När jag betalat kost och logi för hvar vecka, hade jag ej mycket kvar. På våren 1893 var ett hårdt är

till följd af presidentombyte, sades det. 1 den lilla staden Rockford fanns

tusentals män utan arbete. .Med en sked slog man på en blecktallrik ocb ropade, i det man tågade gata upp och gata ned, frän hundra strupar: gif oss arbete och mat»! Men fast man förnyade sin promenad och sina rop dag efter dag, fick man hvarken arbete eller mat. Om någon tid blef jag af svält så matt och medtagen, att jag knappast orkade gä ut. Jag fick då höra att det fanns en nöd hjälpskommitté, och gick dit; men fick det besked att jag kunde ej få hjälp, dä jag ej var gift. Det gjorde mig mycken sorg att se min gamla moder alldeles utmärglad af svält i detta rika land. Jag sade det till kommittén. Jag sade också att jag just nu skulle gå och bryta mig in i ett stort affärshus midt emot. Jag kände; knappt till rätt och orätt, ty hungern gjorde mig vild. Då de hörde att jag hade en gammal mor bos mig, gåfvo de mig litet potatis, sill och litet mjöl och kaffe samt 25 tiekets»

för 25 mål mat i soppköket. Dessa 25 skålar ärter höllo mig vid lif när-

mare en månad. Det var sämre än jag någonsin haft i Sverige. Här spisade hundratals landsmän sin skål soppa hvar dag för månadstal. Jag såg gamla män gråta som barn vid åsynen af en kaka bröd, och många höggo sönder sina möbler för bränsle. Jag kunde framdraga hundratals sådana sorgliga scener, hvilka äro lefvande sanning, och det var blott ett år efter det stora illustrerade tidningar hade sändts till Sverige med braskande löften om > arbete och hem för 10,000, om de blott ville kommu dit. Jag var då be-

kant med en flicka, S. I.., en ädel flicka som hade hjärtats adel, hvilket hennes rika släkt i S\erige visst saknade. Hon förestod tvättinrättningen iKockford (.'ollege för kvinnor. Yi hade beslutat gifta oss, men niastc nu afstå, men med hennes bistånd och penninghjälp reste jag till staten Missi-sippi, ä hvars högland jord kunde fa köpas för 6—10 doll. pr acre. Ett tjugutal fattiga stackare som jag ville också gå, ocb jag tyckte synd om dem ocb lånade dem pengar till resan. 8a kommo vi till det varma södern 1894 och startade den mycket omskrifna Haga-kolonien. Men vi voro alla utan pengar och utan erfarenhet att plantera bomull och sådant, och då vi efter mycket umbärande och försakelser, slit och släp fått oss upp hvar sin hydda, bröt o de tlesta upp och spriddes omkring i nordstaterna, förlorande hus och allt. Kndast. två stannade kvar, två envisa smålänningar: jag ocb min bror. Hvad jag hmat till andra, fick jag ondast litet tillbaka. Vi hade hvar sina 5 lo acres land som vid svenskarnas aftäg var i godt skick och strax såldes till 4 gånger högre pris. Äfven jag förlorade mitt, och utfattig som förr tågade jag, denna gång med min Hicka, som 1111 var min hustru, och en liten gosse, ut i vildmarken. Med alla mina jordiska tillhörigheter lastade på en gammal vagn. köpt för min hustrus guldklocka och dragen af en gammal enögd mulåsna,

hyrd för 15 doll. pr år. Så tågade vi ut, 5 mil ut i skogen, omgifna af

hundratals af Afrikas svarta söner, Iill en liten jordbit, som jag tänkt köpa på afbetalning. Det var 40 acres ocb skulle kosta 240 doll. och betalas med fiO doll. om året. Det var hårdr arbete under söderns brännande sol. •lag måste sätta stängsel rund t om hela egendomen själf. Min bostad var ett förfallet negerhus utan fönster ocb nästan utan tak och golf. Men vi kämpade ocb kämpade så som man gör i mannaålderns kraft, och säsom en små-

länning vill göra som aldrig ger upp. Vår kost bestod af majsmjölsgröt och mjölk ocb majsmjölsbröd tre. ganger om dagen i Hera månader, ’liden gick, arbetet liardt, men inga pängar till afbetalning på landet. Välan, det fanns blott en utväg: en af oss måste ut att tjäna pengar, och så blef be-slutadt att min duktiga lilla hustru reste till St. Louis att tjäna piga. Jag fick sköta vår farm och vår lille 10 månaders gamle gosse. Jag fick binda honom med ett rep sa lian ej kunde fulla ur sängen, dä jag gick pa min

landbit, som låg nära en eng. mil därifrån.

Allt gick väl, min hustru sände mig omkr. 20 doll. hvar månad ocb bon var borta ett helt år. Vi hade ila. skaffat oss sä mycket pengar att jag betalade 00 doll. på min farm samt 100 doll. på en annan farm näst intill. Här fanns en något bättre hydda, men dock ej tätare än att katten kunde gå ut och in efter önskan. Stora s. k. chiekensnakes». en stor orm, 4—6 fot lång, slingrade sig upp och ner efter husknuten. Jag byggde mig ett brädbits för mina kor, men som detta var betydligt bättre än mitt eget bus, bytte jag boningsrum med dem. Ett par ar därefter hade jag min farm betald (icke pa 49 ar, icke heller pä 99 är, utan för cvärdliga tider) samt byggt mig ett hus. 24 x 24 ff., med 4 rum samt en ladugård, 24 X 32 fot, med rum

för 8 kor. 2 hästar, kalf, gris, böns och förvaringsrum för min gröda. Tvä

brunnar hade jag lätit borra, resp. 95 och 98 fot. Jag tröttnade dock slutligen. ty mitt mesta umgänge var negrerna, som nog har ett slags polityr ocb kunna läsa och skrifva, men en neger är en neger och står ej mycket öfver kon och grisen. Jag beslöt göra en tripp till norden. Min moder var nu# död ocb begrafdes under en ek nära mitt bus, och i stället hade vi fått en Hicka. Jag ville stanna i norden en kort tid och så återvända till vår lilla farm i skogen. Det var sommaren 1899. Tiderna voro 1111 något bättre. Jag fick arbete i husbygge. Där flängdes och slets gå som man gör endast i Chicago och trakten däromkring, och r;>o doll. är ej mycket mer än l'so kr. i Sverige. För att reda oss måste min hustru taga mot tvätt för andra. Sä kom vintern med 25 — 30 gr. Celsius kallt. Jag fick da arbete pä ett stryk-

järnsfaktory för l**s om dagen. Nn fingo vi återigen en litcu flicka, sa nu voro vi 5 i familjen. Uftr i Geueva nära. Chicago, var nästan hälften svenskar. De flesta af dem hade visserligen ett hus, men ej mänga hade dem skuldfria. Den som hade 1 t.o om dagen, kunde sannerligen ej lägga Upp mycket om ej hustrun gjorde tvätt, ät andra. Enda vägen att kunna spara något var att. sia sig tillsammans nägra stycken om ett rum och laga sin mat själfva. ,!ag träffade manga sådana. De flesta af dem hade familj i Sverige

och voro här endast för att förtjäna pengar. De voro alltid klädda i simpla

arbetskläder såväl helgdagar som hvardagar, oeli deras lefnadssätt var i de flesta fall betydligt enklare än livad jag sott t. o. m. bland fattigare familjer i Sverige. Mitt arbete tog slut. Det syntes omöjligt fä fatt i annat, och jag beslöt att resa till östern, ty man sade mig att betalningen där var betydligt högre. Efter manga svårigheter fick jag låna pengar till resan till Boston. Efter mer än en veckas trampande rundt omkring Malden, Everett, Charleston och Boston med suburbs fick jag ä.ndtligen arbete som snickare ined 2 doll. betalning om dagen, .lag kunde ej ffi ruin i Boston för rimligt pris utan måste bo i en stad som heter Malden. Huru långt det var frän mitt arbete vet jag ej, men jag måste ga med spårvagnen kl. f> på morgonen och kom då fram kl. 7. Denna sparvagn gjorde inga uppehåll nägonstädes, utan tog alla som arbetade i Boston direkt dit. .lag kunde ej ha matkvarter, ty jag kunde ej fä någon frukost kl. 1 -> 5 om morgonen, ej heller kvällsmat kl. s

dä jag kom hem. Mitt rum var 6x8 fot oeh på fjärde våningen, och

kostade ändå 1 doll. i veckan. Min mat bestod mest af kött och bröd. Jag

kallar det kött, ty det köptes det för, annars var det sådant där, som pre-serveras i bleckdosor af det namnkunniga Vnnours slakteribolag under namn af preserveradt kött. Bleckburken var fylld med tunt, äckligt gelé, b vari simmade några små köttbitar och några talgklumpar. Jag undrar om någon i Sverige någonsin behöft äta sådan smörja. IIvad jag fann bär var att det var ännu hårdare än någonsin annorstädes att få arbete, och under mina vandringar såg jag mer än en med så dyster och tröstlös uppsyn och med blick så hemsk att jag ryste. En gång på hemvägen frän arbetet satt jag i spårvagnen näst intill en sådan. Han väckte min uppmärksamhet genom sin ovanliga blekhet och stela, frånvarande bliek och att han ett par gånger suckade sä djupt att jag trodde mannen var döende. Vi voro på Charlest on -bron, vagnen stannade ett ögonblick som vanligt för notis om allt. var i ordning pä den långa bron öfver hnfssundet. Mannen vid min sida störtade ut. Vagnen började röra på sig men stannade igen sä häftigt, att vi nästan foro i en hög. En man öfverkörd, ropades det. Vi störtade ut, och där såg jag min bleka kamrat ligga på spåret. Han var ej öfverkörd, men han var sanslös. Det var en arbetare, kanske en af dem som aldrig lyckades fa nugot och som tog detta förtviflade steg till slut. Det gjorde ett sä djupt intryck på mig. att jag aldrig glömmer det. Nära två månader räckte mitt arbete, och sä var jag pä luffen igen. Jag ät ännu mindre och tänkte med ledsnad på familjen, som var kvar i Illinois. Jag vågade ej sända dem några pengar heller. Det var en söndagskväll jag vandrade långt bortåt en gata. De stora palatserna på bergsterasserna voro sä eleganta och upplysta, oeh här och där trängde sprittande och härlig musik ut, och glada kotterier af ungdomar komnio stojande och skrattande framåt. Meu ingen säg mig, där jag ensam och dyster vandrade fram. Ensam, en främling, som jag tyckte, i hela den vida världen ingen at) talu vid. Slutligen tyckte jag mig hörn några bekanta toner. Jag stannade och lyssnade. Mycket riktigt, jag befann mig 'id en svensk metodistkyrka. Där talades mitt hemlands språk: där sjöngs mitt hemlands sånger, och jag steg in och satte mig pu en bänk vid dörren.•lag kände mig så djnpt gripen, att jag trodde mitt hjärta skulle brista, De tröstens ord som talades, voro som riktade direkt till mig. Da allt var slut, kom pastorn och talade vid mig. Jag talade 0111 min belägenhet, och han bad mig komma till honom)>a måndagen. Lätt om hjärtat gick jag till honom dagen därpå. En man hjälpte honom att sätta upp ett hönshus, men som ingendera visste huru de skulle sätta upp ett sädant, hjälpte jag dem. Så arbetade vi till middagen. Då gick mannen hem för middag, och pastorn gick

in till sitt dukade bord. Pastorn var sa vänlig mot mig och tröstade mig

och bad mig komma tillbaka om några dagar. Ilvad jag dock mest och bäst hehöfde var 11 ¡igot att äta eller betalning för mitt arbete, — men han hoppades väl att Herren skulle sörja för mig, och sä tick jag gå.

Jag försökte ännu några dagar att fa arbete. Jag vände mig till »Unga mäns kristliga förening», hvars medlem jag varit i Rockford i tlera år, och frågade om hjälp, men det syntes vara dåligt, öfverallt. Jag tog då de sista pengar jag hade och köpte en emigrantbiljett till Chicago. Det lyckades att få arbete för !•** 0111 dagen, då jag kom tillbaka. Det gick väl att reda sig pa sommaren, men då vintern kom, kunde jag ej uthärda kölden. Jag måste sluta mitt arbete. Jag besökte ett af landets största järnvägskompanier: Illinois Central . De hade stora, obebodda landsträckor i Mississippis lag-land, det rikaste land i världen. Af dem fick jag i uppdrag att arbeta som landconimissioner, att skatla köpare och nybyggare till deras stora landsträckor mot en viss commission. Med mina papper pa fickan och fribiljetten på alla deras järnvägar bar det i väg tusentals mil söderut med en del landskapsspekulanter. Jag hade goda utsikter att förtjäna tusen dollar på miu tripp. Här i Mississippis lågland gjorde vi balt vid en liten stad. hvarifrån vi togo ess hvar sin mulåsna, och i sällskap med en af kompaniets vägvisare redo vi ut ett par eng. mil i vildmarken. Telegram voro i förväg afsända för att ha allting i ordning för mitt mottagande. Jag reste som en kunglig person. Ute i den vildmarken, som bestod af svartmylla från 30 — 40 fots djup. var beväxt med bamburör, 30—50 fot. höga. och cypresser som nådde en omkrets af 3i> fot. Detta land såldes för (! doll. pr acre, 1 i-del betalades kontant och resten på 4 -5 år. Detta land kunde arrenderas ut för 7 doll. pr acre och pr år till negrer. Här kunde man ju få allting att växa utan gödning och nästan utan att arbeta jorden. Här kunde ju en fattig man lätt få sig ett hem och bli oberoende. Men sä kom den mörka sidan af saken. Man var aldrig säker för öfversvämning af den stora floden, och malaria och sumpfeber rasade det nästan alltid, hvilket kunde synas på inbyggarnas dystra och bleka drag. Deras gula hy och knotiga och infallna kinder talade ett

tydligt språk om den strid de kämpade mot ett sjukligt klimat. Jag gick in i deras få butiker för att se hurudan kommersen var, och alla sägo ytterst förvånade och misstänksamma ut öfver mitt uppträdande. Det »hotells jag bebodde var ej heller synnerligen lockande. Värden var en italienare med mycket grofva och frånstötande drag. Vårt rum saknade lås, och då jag efter skymningen gått ut pa en minut, fann jag vid mitt inträde en gestalt, som störtade ut genom fönstret pa balkongen och ned pä gatan. Jag ämnade just lägga mig på sängen, då en man knackade pä min dörr och kallade mig ut. Ilau sade att lian var polismästaren och ville jag skulle följa honom till en butik, där de sade jag varit förnärmande mot dem. Jag misstänkte dock att han ej var någon polis och att man beslutit plundra eller t. o. m. döda mig. Jag grep om min laddade revolver ocli beslöt att sälja mitt lif sä dyrt som möjligt. Jag uppgjorde ined honom att gä med honom tidigt på morgonen. Besynnerligt nog gick lian ilen gången men kom igen. Jag besvarade då ej hans knackningar. Där gick och slamrades utanför helanatten, ocli ja« lade mig ner på bädden med min revolver i banden. Det är ej sällan en och annan försvinner i dessa trakter. Jag tänkte därpå, och innan det biet' dager följande morgon tog jag första tåg mot Chicago och slapp undan utan äfventyr. Sa slutade den affären. Jag hade sett nog och ville ej locka landsmän till detta paradis». Ofverallt i södern önskar man få skandinaver att slå sig ner, ty man vet att de äro driftiga och starka och pålitliga arbetare. Man vill ha bort negrerna, som, trots sin underordnade samhällsställning och det hårda billiga arbete de uträtta. dock aldrig rest landets välstånd, utan tvärtom. Hvad är det väl som gjort nordstaterna så rika och blomstrande? Jo, det är de fattiga, sträf-samma och föraktade immigranterna från norra Europa. Han sattes här i sådana förhållanden att han kunde skaffa sig ett eget hem, och han skaffade sig icke blott hem utan accumulerade en förmögenhet. Så uppstod det ena blomstrande samhället efter det andra. Söderns land ägdes af några få land-konungar, som hade en massa negrer, förr slafvar och lifegna. numera lifegna och slafvar, med frihet till namnet. På många platser hafva ile förökat sig sa otroligt, att det finnes ända till 10 negrer till en hvit. Man vill nu, för sent, ändra missförhållandena genom att importera hvita. som få den föga afundsvärda position att konkurrera och i arbete uttränga negern, om han ej själf vill svälta ihjäl. De hvita landbaronerna le, ty de fa billig arbetshjälp och de svarta undanträngas af en civiliserad folkstam, och skulle det bli konflikter dem emellan, så äro de ju oskyldiga och två sina händer. Jag kan ej nog kraftigt varna landsmän för glittrande annonser och hala, silfvertun-gade agenter, som på sydstaternas bekostnad resa genom Europa för att skaffa negersubstitut. Jag vill dock härmed ej ha sagt, att det ej skulle betala sig för skandinaviska yrkesmän att göra pengar här, ty söderns folk äro svaga och sakna nordbons ihärdighet och kraft.

På hösten 1902 reste jag med familj till liiloxi vid Mexikanska viken. Denna stad är väl öfver 300 är gammal, och ända till för få år tillbaka endast ett fiskläge med några hundra invånare. Invandrande personer från nordstaterna ha nu tagit band om alla affärer, och det har de senaste åren gått upp med jättesteg. Jag arbetar nu på en fabrik för tillverkning af dörrar och fönster m. m. och har '¿"¿:> pr dag. Jag köpte mig genast en hustomt, 200 X 140

kv.-fot, för 240 doll. Jag betalade 10 doll. kont. och 10 doll. pr månad.

Jag lånade 12/1 doll. mot lo % intresse. För dessa pengar byggde jag mig ett litet, hus med två rum. Jag flyttade in innan jag fatt golfvet eller fönster och dörrar i ordning. Mitt hus måste jag göra i ordning kvällar och morgnar. Jag arbetar livar morgon frän '/* 6 eller 5 till ti. äter sa frukost, går till arbetet pä fabriken kl. 7, kommer hem kl. 1 21‘>, äter kvällsvard i hast och arbetar sodan till 8 eller 9, stundom till 11 pä kvällen. Sä har jag hållit på nu i snart år. Alla mina uthus har jag och min hustru byggt

vid lyktljus. Jag har byggt och murat och målat själf. När jag reste hit.

lånade jag 50 doll. af en vän för att betala resan. Nu har jag på 5 år skaffat mig 2 bus med 3 rum oek kök, badrum och skafferi i hvardera, samt ett mindre med 2 rum och två garderober. Jag bar eget artesiskt. vatten samt gas för eldning i kaminen. Jag bar allting så behändigt och bekvämt som kan önskas, och mina bus äro värda omkr. 3,000 doll. En ungkarl far här ej spisa billigare än 5 doll. i veckan, men vi ha fått. nöja oss med 3

doll. i veckan för hela familjen. Jag röker ej en enda cigarr om äret eller

tager en sup, och hvarje penny måste vändas två gånger innan den går ut. •lag vet att jag arbetat och slitit härdare än de flesta och är viss på att om

samma energi och sparsamhet ådagalades i det gamla Sverige, som jag fått

göra här, man beliöfde ej sakna hus och hem där heller, och därtill slippakämpa mot ett, hård t klimat. Vi måste alla dagligen förtära någon slags medicin, synnerligast mot förstoppning, som slutligen ruinerar hela systemet.

.lag har här skildrat mina lifserfarenheter utan kommcntarier och utan öfverdrift. .lag vet dock de som genomgått hårdare svårigheter än jag. och tnanga som dukat under i kampen. Kommen ihåg att man ej lämnar hemlandet med glada känslor och att jag själf kände mig bittert stämd. 1'nder

alla dessa är af umbäranden och slit har det dock gått genom mig som en

röd tråd denna tanke att en gång återvända till hemlandet. .Jag ville dit och tala om för de unga de erfarenheter jag inhämtat och de svårigheter jag utkämpat. Jag ville dit igen, medan blodet, ännu strömmar varmt af ungdomens ¿löd och hj&rtat brinner af lust att Snnn sträfva för fosterlandets

framtid. Jag har funnit att det äfven på denna sidan hafvet finnes djup

och varm fosterlandskärlek ja, stundom varmare och hängifnare än den hos Sveriges eget folk. Jag är viss på att mänga svenskar skulle återvända om missförhållandena rättades. Jag önskar den dumma tjäustehjonsstadgan toges bort och att staten bidroge till att skaffa hvar och 011 en egen liten torfva att bo pä. Att man hjälpte nykterhetsarbetet i allt hvad som är rätt och

billigt. En sak, ej den minsta heller: gif folket rösträtt utan alla om och

men: svenska folket är moget därför och skall ej missbruka den, eller kanske behöfver man ej frukta den alls. Här lm vi full rösträtt, men under alla

dessa är ha knappast, 10 % an vänd t densamma vid något val.

Många gä hit, lockade af falska, annonser om guld och rikedom, inen högst få tala om att vi här i hela Förenta staterna ha ett hårdt klimat, och att arbetet är betydligt härdare än man kan föreställa sig i Sverige. Jag

trillar till alla delar den varning, från en medlem af fria arbetsbyrån i Newyork, hvilken varning varit intagen i svenska tidningar. Vidare vill jag säga, att om en och annan kommer hem som lyckats väl i detta land, ej däraf följer

att alla lyckats. De som misslyckas, bli hemma ansedda som stackare och

vilja helst bli glömda och gömda för släkt och vänner.

Och till sist vill jag tillägga att vi, enligt statistiken, ha öfver I ' a million arbetslösa, och hvarför man vill ha emigranter hit nu är ej brist, pä arbetare utan snikenhet hos ångbåtsbolag och för att få priset på arbetet

nedsatt sä lågt. som möjligt.

N:r 220.

A. .1. s., Illinois. Emigrerade 1S92. Eran Kronobergs län.

Jag framlefde min barndom hos mina föräldrar i Kronobergs län. Min fader var soldat, och vi voro 7 barn, uppfödda i knappa omständigheter, som alla. innan konfirmationstiden kom, fingo smaka på att under köld och svält arbeta hos bönder. Så gingo åren. och jag växte sä smått, och jag blef trött pa denna hårda lott. 18116 lät jag inskrifva mig till soldat med 100 kr. i

lön, år 1872 bosatte jag mig på ett soldattorp, och samma vår blef jag kom-

menderad till underbefälsskolan på Karlsborg. Så småningom blef jag distink-tionskorpral och tog afsked 1892, enär jag inte såg någon utväg att kunna försörja min hustru och mina 7 barn. Korpralslönen var alldeles för liten. Jag var i tjänstgöring nästan hela sommaren, och roten brukade torpet, så

det blef ringa skörd. Till råga på allt ondt blef den förhatliga spannmåls-

tullen stadfäst just för att krossa den fattige och krossa bvarje utväg att försörja sig. Jag reste till Amerika 1892 efter erhållandet af reskassa af släktingar här. Jag hade ingen lust att. utvandra från mitt gamla fädornes-land, men just den orättvisa spannmålstullen dref mig ocli jag tror många tusen andra familjer ur landet.

Ja, jag bor nu här i detta präktiga, stora och rika land och är medborgare här, men jag är lika god svensk som de bästa svenskar inom Sverige.

Hela min tid har jag arbetat vid jordbruket såväl i Sverige som här. I)e tre första åren arbetade jag för daglön, 1 dollar per dag och maten, och när vi sparat 200 dollar, räntade vi en farm i två ar. och sedan köpte jag in farm (1 (i0 acres) för 6,500 dollar pa 11 års afbetalningstid. Vi hade ett s&rskildt förtroende och fingo öfvertaga farmen utan att betala något vid

köpet. Men nu ha vi betalt 3,000 dollar, hvggt för 2,000 och därjämte lia

vi 13 hästar, 20 fäkreatur samt 70 svin, äfvensom farmredskap och maskiner för 1,000 dollar.

Ett. bedröfligt förhållande ägde rum i Sverige, som icke finnes här, nämligen om en fattig familj, som hade 7—8 barn och ville flytta till en annan församling, så satte sig denua församling emot det och ville ej taga emot en fattig familj af fruktan för att få barnskaran på fattigvården. De rika ville nog ha den fattiges arbetskraft, men ej lämna, den fattige några mänskliga rättigheter. Sådanl hör man icke här ju större en emigrantfamilj är. ju välkomnarc iir den, i hvilken ort den än stannar. Här saknas arbetsfolk. l'a landsorten kan man icke leja en karl till något pris, ty det finns inga att. leja: på våren tinnes visserligen en del pojkar, som hyra sig ut och städja sig till farmare, men antalet sådana är otillräckligt, fastän de ha rätt respektabel lön, 28 à 30 till 35 dollar per manad samt egen liäst, född pa stället.

Xågot annat onaturligt existerade i Sverige, nämligen den s. k. tjåmte-hjonsstadgan. Den hade tjänstfolk aldrig varit med att stifta och den existerade endast för att hålla tjänare i slafveri hos brutala husbönder, och den tjänade ej till annat än att göra husbondefolket så hårda mot tjänarue som möjligt. Bättre lag existerar här mellan husbönder och tjänare; en husbonde kan skilja sin tjänare ifrån sig den dag de ej bli öfverens, och samma rättighet. har tjänaren. Denua lag gör goda husbönder såväl som tjänare, och den skapar en respekt, som parterna hysa för hvarandra.

N:r 221.

C, V. A., Canada. Emigrerade 1892. Från Kalmar län.

Jag är född den 1 januari 1873 på en liten jordbit i Kalmar län. Vid

11 års ålder lämnade jag mitt föräldrahem för att styra min egen skuta och förtjänade 2 kr. i veckan till 15 år. Vid 16 år arbetade jag i Stockholm för en krona om dagen. Mina föräldrars lilla gård var tagen från dem för stora skatter, och mina mänga syskon blefvo spridda, somliga här och somliga <lär; jag arbetade på herrgård nästan hela tiden och minns väl en kall, stor-niig vinterdag, dä jag fick vara ute hela dagen i dåliga kläder, huru en karl sade till rättaren: »Det är icke rätt att låta denna pojkstackare vara ute hela dagen. Så hörde jag talas om Amerika, att en dollar var större än en krona oc.li kunde förtjänas lättare. Vid 11* ars ålder reste jag till Amerika, stannade i Wisconsin 4 månader och arbetade hårdi för en släkting för bara

maten. Sa gick jag på järnvägsbygge och erhöll 26 dollar i månaden. Om

två månader betalte jag balfva biljetten därifrån till Dakota och arbetade *'*' jag var i Sverige. Sedan återvände jag till Minnesota och fick 160 aeres*aodt hveteland. köpte 5 hiistar, kor o. s. v. Så fick jag mina papper pi» min jord. och sedan sålde jag fruktträd i stad och på land. Arbetade i handelsbod några ar. sålde vilda hästar i Dakota en tid och for till Canada för att finna fritt land. Jag begaf mig så långt som till Västkusten. Nu arbetar jag ät mig själf på min egen jord, 160 acres, som jag fått i Manitoba, oeh har allt för att bruka jorden oeh hehöfver ej betala en cent i skatt. Här tinnes fritt bind nog för alla arbetare som lefva i Sverige.

N:r 222.

0. E. P,, Nebraska. Emigrerade 1893. Från Kristianstads län.

Jag är född den 6 september 1870 i Skåne, Kristianstads län. Min fader idkade skrädderiaffär, tills han på sommaren 1875 efter någon tids sjukdom atled, efterlämnande hustru och två barn i fattiga omständigheter. Min syster, som var född år 1866, började redan tidigt taga tjänst, och på våren 1*80 tog jag tjänst hos en bonde såsom vallgosse, hvilken tjänst jag innehade fyra är med undantag af vintrarna, dä jag vistades hemma för att bevista skolan. Ar 1884 tog min moder mig till Malmö för att lära skomakareyrket, och som jag ännu ej fyllt 14 är. fick min arbetsgifvare begära särskild tillåtelse för att få hafva mig i sitt arbete. Samtidigt med konfirmationsundervisningen fick jag för att uppfylla stadens skolförordningar bevista folkskolan tre kvällar hvarje vecka saint sitta på skomakarestolen om dagarne. På denna plats arbetade jag fyra år för mat och härberge samt fyra månader för en ringa betalning. Kort före min faders död hade han byggt,

ett hus, som vid hans frånfälle ej var fullt färdigt, och på detsamma hvilade

en för våra förhållanden ganska ansenlig skuld. Som detta hus med skuld

var det enda arf, som min moder erhöll utom sina två barn om respektive 9

oeh 1 ar, oeh hon ej gärna ville bfifva utkastad pä bar backe, sa beslöt hon sig för att behålla huset oeh om möjligt betala detsamma. Genom härdt arbete och mänga sömnlösa nätter och ofta umbäranden lyckades bon att behälla sitt hus, men skulden förminskades sakta, hvilket i främsta rummet var orsaken till min tanke pä Amerika, emedan jag inte kunde spara mycket af min lilla arbetsförtjänst till hjälp för skuldens afbetalande. Min syster ingick i äktenskap år 1888 och hade litet eller intet att undvara. På vintern 1892 skref jag till en kusin, som med sin moder och syskon vistades i Amerika. och bad honom att om möjligt sända mig biljett för öfverresan, hvilket han äfven lofvade. Men pa grund af omständigheter uppsköts resan till pä

våren 1893. Den 11 april lämnade jag mitt hem och reste öfver Malmö

och Köpenhamn och med Thingvallalinien via Kristiania och Kristianssand, anlände till New York efter en ganska stormig resa den 27 april, reste därifrån med järnväg till en stad vid namn Council lilutfs, belägen invid Mis-souriHodon vid västra kanten af staten lowa, 500 engelska mil väster om Chicago. Efter fem dagars vistelse därstädes erhöll jag arbete i en stor skohandel att verkställa reparationsarbete. De tider på året, då där var godt

om arbete, förtjänade jag ganska bra, så att jag snart var i stånd att af-

be.tala den skuld af ungefär 200 kr., som resan kostade mig, och var äfven i stånd att regelbundet hjälpa min moder. Efter att ha innehaft ofvati-nämnda plats ett och ett halft är blef jag förste man pa verkstaden och erhöll en lön af 10 dollar per vecka och arbetade 10 timmar om dagen. På grund af att min hälsa något försvagats utaf för mycket stillasittande, beslöt jag mig för att lämna, skomakareyrket oeh lära bleek- och plåtslagare-yrket. För att åstadkomma (letta ingick jag sasorn kompanjon med en kusin, som arbetade i B&mnda yrke, och vi började egen affär. Vart bufvttdsakliga arbete den första sommaren var att tillverka mjölkkärl och andra mejeri-inventarier för en firma, som handlade med sådana saker, och för detta ändamål hyrde \i en källarelokal, som vi använde som verkstad. Vi hade nog arbete för denna firma att sysselsätta oss båda och hade äfven någon tid en arbetare. l'å hösten samma år hyrde vi en större lokal och intogo en kompanjon till. Vi ämnade då jämte vår verkstad idka litet handelsrörelse. Detta gick ej så bra som önskligt var, emedan vi då voro i midten på de hårda åren 1894 —96. 1 slutet af januari månad 189B beslöt den firma,

från hvilken vi hade värt mesta arbete, att flytta till Omaha, och vi följde med och arbetade där för dem för en betalning af respektive 10, 12 och 14 dollar per vecka, den förstnämnda summan utgörande min betalning. Jag hade då arbetat i yrket endast 11 månader. Allting var da ovaraktigt och ombytligt i Amerika, så äfven detta. I slutet af september samma år blefvo vi alla tre utan arbete, och som där ej var öfverflöd på arbete i staden, sä

återgick jag för någon tid till mitt gamla yrke. Efter att hafva arbetat i

Omaha ett. par månader kom ett bud ifrån min forne arbetsgifvare i Council Bluffs med begäran att komma dit igen och arbeta, hvilket jag också gjorde. 1 september månad 1897 lämnade jag min plats för att börja egen

skoma-kareverkstad i Omaha. Jag erhöll nätt och jämt nog arbete, så att jag kunde lifnära mig. och dä jag i mars månad 1898 blef erbjuden plats i en blcck-slagareverkstad, i hvilken min forne kompanjon arbetade, så lämnade jag syl och läst och antog platsen. Jag erhöll som betalning för 8 timmars arbetsdag 1'äo doll. Detta räckte dock ej länge, ty i augusti manad blef arbetet

för knappt, sa att jag fick lämna det. Jag arbetade sedan i hvarjehanda, tills jag på våren 1899 fick plats soin tillskärare i en fabrik, där de tillverkade damasker af tyg och läder. Under tiden jag arbetade där gifte jag mig och satte bo. I augusti månad samma år blef jag åter erbjuden min förra plats i bleckslagareverkstaden, och som jag hade utsikt att förbättra min ställning efter någon tid, så antog jag platsen. Jag behöll denna plats tre och ett halft år, och under tiden gjorde jag allt jag kunde för att utbilda mig i yrket, med det resultat, att jag 1903 äter förenade mig med min första kompanjon och började egen affär, hvilken vi nu i fyra och ett halft år ha fortsatt med. Vi hafva nu arbetat upp en ganska bra affär ocb åtnjuta våra kunders förtroende, ocb när man tager i betraktande, att vi fingo börja nästan på bar backe, så har det gått ganska bra. Förliden vinter köpte jag en tomt och byggde ett litet boningshus, på hvilket ännu hvilar en sknld, men om hälsa och arbete stå bi, så hoppas jag snart blifva i stånd att af-

l.vfta äfven den. På samma gång som jag trifves bra i Amerika, så gripen jag understundom af en oemotståndlig hemlängtan och önskar att än en gång återse gamla Sverige. Med afseende på svenskarnas ställning i allmänhet och såvidt som min kännedom räcker, så är den ganska god. En del hafva genom hårdt arbete tillsammans med spekulationer lyckats att samla en efter svenska förhallanden ganska ansenlig förmögenhet. Visserligen finnas här riktigt fattiga svenskar också, men de åro få, jänifördt med den stora mängden.

N:r 223.

Eru E. C., West Hulland. Emigrerade 18&6. Från Kristianstads län.

Jag föddes 1879 i Kristianstads län. Mina föräldrar arrenderade en gård där. När jag var 8 år gammal, dog min far, efterlämnande mig ochen dotter till, I ar gammal, samt min mor. När auktionen var öfver och skulderna betalta, återstod 120 kr. Min mor hade två söner i ett föregående äktenskap, den ene 14 och den andre 1 ti är vid tiden för min fars död, men de voro ute och tjänte för andra. Så gingo några år och vi flyttade ned till byn. Mor arbetade ute hos bönderna för 40 öre om dagen (när liou gick i rågfältet, fick hon .00 öre), och dessemellan väfde hon bomullstyg och sålde. Sedan reste mina bröder till Amerika, och de sände henne litet penningar emellanåt, omkring 20 kr. två gänger om året, ocli det hjälpte sa att hon ej behöfde be kommunen om hjälp. När jag var Ii! år, fick jag ga ut och tjäna. Jag var bara lösen när jag kom till en banvakt och stannade där ett år. Jag fick maten och en krona när jag slutade. Kläder fick mor gifva mig. Sä var jag hemma medan jag gick och läste, till stor förtret för bönderna rnndt om. När jag var 16 år, log jag tjänst ocli fick första ärct 30 kr., andra aret. 35 kr. Jag fick slita som en varg, gä ute och sprätta gödsel och dikesjord om sommaren, och värsta snödagarna på vintern fick jag bära vatten till 11 kor. Detta utom allt annat arbete. Ilvarenda minut i arbete frän kl. 6 pä morgonen till kl. '•> pa kvällen, söndag och hvardag, alltid likadant. Undra ej öfver att tjänstflickor ej vilja tjäna bönder. Den som har gjorf det ett par är, vet mer än viil hvad det vill säga. Drängen har hårdt arbete mänga gånger, men han har sin kammare att gä in i, när han liar slutat sitt arbete, och så har han sin middagsrast, men när får pigan rasta? När de öfriga rasta middag, får hon springa i skog ocli mark för att mjölka, ocli så skall bon diska när det är färdigt. Dä äro de öfriga färdiga att. gå ut., hon skall förstås med. Sä var det för inig, och så är det med alla bondpigor. Aldrig någon fristund. Jag tog städja för tredje aret. 45 kr. skulle jag ha, men dä dog min brors hustru bär i Amerika, och dä sände lian biljett till mig, min mor ocli min syster. Det var 1896 på hösten -om vi reste från Sverige Jag hade länge önskat resa, men mor ville det ej. Jag insäg att jag aldrig kunde få något öfver, hur jag än arbetade hemma. Mor fick hjälpa mig med kläder, laga mina hvardagskläder och strumpor, det var ej tänkbart att jag skulle fä så pass stund öfver till dylikt.

Som sagdt. vi reste hit. Mor och syster stannade bos mina bröder, och jag tog tjänst. Första tiden var ju hårdt, och jag förstod ej livad man sade mig, men de voro vänliga, och efter en tid förstod jag uagot så när hur de ville ha det. Jag hade 2 dollar i veckan första tiden, och sedan fick jag 3 dollar. Hvarje lördag fick jag min betalning. Jag

hade fritt hvarje kväll från kl. 6 samt hvarje torsdagseftermiddag till att gå ut eller arbeta för mig sjäif. Och hvilket arbete! Jag skämdes första tiden att ta betaldt för det lilla jag gjorde. Jag fick lära mig att koka sä fort jag hann, sä var det tvättningen och strykningen hvarje vecka, och sii städningen. Det var sa stor skillnad i inina ögon, jag fick tid att rasta och tid att se efter mina kläder. Jag tjänte här i fyra år, och sedan gifte jag mig. Min man, som är svensk, är maskinist i en marmorgrufva och förtjänar upp till 100 dollar i månaden, eller somliga månadei 60, 70 å 80 dollar. För två ar sedan köpte vi en liten farm för 1,000 dollar och ha byggt hus. Platsen är 28 acres stor, och vi ha 3 kor och 1 bäst samt mindre husdjur. Mina bröder ha köpt farm som föder 40 kor och 2 par hästar. De betalte 4,500 dollar för den, och det är frukten af deras arbete. Den ene har varit här i 14 år. den andre i 17 år. Den, som vill arbeta, kan komma fram i Amerika. Det är ett bra land, som varit en hjälp för mänga fattiga både i Sverige och annorstädes.N:r 224.

A. Ji., lowa. Emigrerade 18U3. 1'i'a.n Malmöhus län.

.lag såg först dagens ljus i Skåne den 15 juni 1853 och bevistade folkskola», där jag lärde mig ordentligt plugga katekes m. H. ämnen. Vid 15 års ålder blef jag i vederbörlig ordning konfirmerad. Nu tog jag tjänst bos en bonde, lönen var liten men anspråken små. Bondolifvet skulle dock snart förblekna, ty föga mer än 18-årig tog jag värfning vid ett artilleriregemente. Tog 2: dra konstapel sexa men, men den tanken mognade allt mera hos mig att utsikten till befordran var allt för aflägsen. Fick afsked efter 5 års tjänst och lämnade regementet, dook under det bästa intryck. Nu finner ni mig vid de skånska grutfälten. Erhöll anställning som kolhuggare; här förtjänte man goda pengar, 1,000 kr. per år och därutöfver' om lyckan var bevågen. Detta i förening med det billiga pris på allting, som då utmärkte Sverige, gjorde att man existerade lätt och framtiden tedde sig ljus. Några är för-gingo och ungkarlslifvet. blef för enformigt, knöt hymens band och snart sattes bo. Men de goda tiderna skulle inte vara i evighet, ty man hade länge be-drifvit en intensiv propaganda för tullskydd, som det sades skulle vara hälsosamt för arbetaren. Allt nog, systemet genomfördes på 1880-talet, och blef en vändpunkt i Sveriges inre politik, skatterna växte som en lavin ocb allt gick ut på att rikta den rike på de fattigas bekostnad. Den 28 juni 189a stod jag med familj på amerikansk botten. Fann arbete på ett tegelbruk. Här gällde det att arbeta och knoga som aldrig förr. Efter två månaders kamp öfvergaf jag doek tegelbruket och sökte mig åter i kolmiuan. Här

kunde jag förtjäna från 2 till 3 dollar om dagen, och för att skrufva upp

lönen mer togs natten till hjälp, och min ekonomi förbättrades afsevärdt. Som nu saken resulterat, blef jag i sinom tid ägare till ett eget hem. Men

bar man en gång kommit i eti god kondition, så vill man inte gärna se densamma kringskuren eller förintas igenom extra skatteplågor. Detta sker dock faktiskt nu här i landet under det republikanska regementet, dess oskäligt höga tullmur, kidnaping af arbetsledare, trustprocesser, där vi få betala fiolerna.

I den s. k. utredningen vill jag gifva Sverige följande anvisning: l:o)

Hen konservativa ministären med excellensen Lindman i spetsen måste petas

ned från sin höga ställning och en verklig demokrati proklameras. 2:o)

Statskyrkans slopande, pä det den frireligiösa verksamheten ma blomstra. i:o) Storindustriens kraftiga befrämjande, så att produktion i stor skala kan bedrifvas. 4:0) Byråkratiens reducering ocb snabbare rättsskipning. 5:o)

Rösträttens fortsatta utveckling och slutliga lösning i enlighet med principen allmän rösträtt. (i:o) Åtta timmars arbetsdags införande och föreningsrättens erkännande under garanti af staten. 7:o) Bostadsfrågans ordnande på ett tidsenligt sätt, så att minst tre rum ställas till hvarje familjs förfogande.

Och slutligen måste lönen höjas afsevärdt för de arbetande klasserna.

N:r 225.

.1. Ii., Massachusetts. Emigrerade 1895. Från Malmöhus län.

Jag är född 1863 i Malmöhus läu. Min fader var sjöman och seglade ®—9 månader per år. Hans förtjänst blef i medeltal 350 kr. per år; hanvur snäll, nykter och sparsam oeli sände hem hvarje öre, med undantag af nägot som användes för tobak. Min moder var arbetsam och sparsam, och hur mänga tärar hon fällt tor att få debet och kredit att stämma öfverens, det vet allena den allvetande. Vi voro 7 syskon. Vid 8—9 års ålder be-

gynte jag valla boskap för bönderna. 1 skolan gick jag vintermånaderna, till dess jag fyllt 14 år. Hlef konfirmerad vid 15 års ålder, log tjänst hos

en bonde för 6 månaders tid mot en lön af 15 kr., eller 2 ¡>o per månad, samt kost och tvätt. Arbetade för bönder något inera än ett år. Ingick da i eu smedverkstad för att lära yrket, men måste efter tre månader sluta pä grund af sjukdom och blef af läkare förordnad arbeta i friska luften med lätt arbete. Tog då plats hos en åkare, arbetade för honom något •flfver ett är mot ti kr. per månad och mat; tvätten maste jag själf [-betala.-] {+be- tala.+} Flyttade så till en kvarnarrendator mot en lön af 60 kr. per år och

stannade hos denne snälle och för mig oförgätlige husbonde i fyra är med för hvarje år stigande lön, 125 andra, 200 tredje och 275 kr. fjärde året samt mat och tvätt. Fick nu lust resa till Amerika samt riste hem för att taga farväl af föräldrar och syskon. Men som min moder tog detta mitt beslut mycket härdt, stannade jag i min hembygd och arbetade i mitt yrke och någon gäng hos bönderna i brådtiden, detta under 5 6 års tid. Blef

under denna tid bekant med den Hicka, som nu i nära 10 år delat ljuft och ledt med mig.

Nu skulie jag sätta bo, men livad skulle jag göra? Arbeta mot 300 kr.

per år, hyra bostad och lefva? Nej, det var mörka utsikter. Taga plats

som statdräng, fa fri bostad, sa och så mycket spannmål samt något pän-ningar och för öfrigt vara slaf? Nej, jag älskade friheten. Arrenderade då en väderkvarn för en afgift af 1,000 kr. per är att betalas förskottsvis hvarje halfår. Första afgiften hade jag sparat samman och betalade. Nog kunde jiig tjäna 500 kr. till nästa termin, menade jag, men det var lättare tänkt än gjordt, emedan förre innehafvareu af kvarnen genom oärlighot fördärfvat platsen. Inseende det omöjliga för mig att slä mig fram pä det, slutade jag efter åtta månaders tid, men var da sä utblottad, att jag ej hade mera än mina gångkläder och en bädd att ligga uti. Fick arbete i en sockerfabrik och förtjänade 2*> jr> kr. per vecka med 12 timmars arbetsdag i en olidlig värme. Det var en vecka dag- och en nattarbete, vid hvartannat veckoskifte hade jag 24 timmars arbetsdag. Jag hyrde ett rum för hostad åt mig och

familjen. Detta rum var 10 fot. långt, h fot bredt och kostade 10 kr. per

månad. Det utgjorde eller tjänade som kök, matrum, sängkammare, spis-

kammare och garderob. Efter sex månader var jag alldeles utsliten. Hvad var nu att göra? Utsikterna mycket mörka. Bördan hvilade nu tung på mig. Eattig, utan en kronas öfverskott och ända tvungen att sluta arbeta,

såvida jag ej ville vara ett vrak i förtid.

Och detta i mitt sä kära fosterland, kalladt frihetens stamort pä jorden. Ilvaruti bestod friheten, och hvilka voro mina rättigheter? Vid valurnan gällde min röst intet, emedan jag var blott eu fattig människa, och trots att jag fick betala en dryg skatt till såväl stat som kommun. Religionsfrihet fanns ej, jag tvingades betala lön till statskyrkans präster, om jag än önskade tillhöra någon friförsamling, och ändå gällde vid förekommande kyrkoherdeval min röst litet eller intet, ty min granne, som ägde så och sä mycket

ägodelar, kastade allt detta uti valurnan och då blef det ej plats för mitt

lilla ja eller nej.

Vid tanken pa framtiden för mig och min familj, med ständigt stigande utgifter, med tnllafgift pä lifsförnödenheter och beklädnadsartiklar, omöjlighet för mig att gifva barnen den skola, som tiden fordrade af en man medönskan att förbättra sin ställning, värnplikten, svårigheten för en fattig arbetare att skatla eget hem, så beslöt jag resa till Amerika. Kesan för mig och familj (tre personer) kostade öfver 300 kr., hvilken summa

lånades mig af snälla vänner.

På ett och ett lialft års tid betalade jag mina skulder för resan. Möjligheten synes af följande. Jag hyrde ett hus med två stora rum och ett s. k. sommarkök, med en trädgård med två stora äppelträd och två stora päronträd och vinranka, på hvilka träd och viuranka vi skördade och sålde mycket frukt utom det vi beliöfde för vårt eget hushåll. Potatis och alla slag af grönsaker växte i trädgården, och för öfrigt hade vi 1—200 höns. Denna plats kostade 48 dollar per år. Köpte mig så eget hus med 5 stora, vackra rum och sommarkök, källare, en dricksvattenbrunn och en regnvattencistern, stor tomt med många fruktträd; det kostade mig 650 dollar. Jag bodde där tills i april 1906 och sålde huset för 800 dollar, llcste till Worcester, Mass., arbetar på smärgelhjulfabrik, har godt betaldt, hyr en lägenhet med 5 stora rum, spiskammare, 2 garderober, vatteuklosett och badrum, varmt och kallt vatten i huset, källare, 2 stora verandor samt stor plats för kol och ved, så jag kan lägga in vinterförråd pä en gång. Elektriska spårvagnar passera 6—8 gånger per timme. För denna lägenhet betalar jag 14 dollar per månad. Detta pris därför, att den ligger så väl belägen och nära arbetet; på en annan plats kan jag få en lika god lägenhet för 12 doll. par månad, livar i Sverige kan ni visa en sådan bostad för sådant pris?

Nu skall ni ej förvandla dollarn till kronor, ty 1 dollar är 1 dollar här

liksom 1 krona är 1 krona i Sverige.

Arbetaren i Amerika tjänar 20 dollar per vecka och bor i ofvan be-

skrifna bostad för 14 dollar. En arbetare i Sverige tjänar 20—25 kr. och

betalar för lika god bostad 45—50 kr. eller låt vara 35—40 kr. per månad. Jag köper ett par skor för 2'so—3 dollar, han ett par likadana för 14—15 kr., jag köper en kostym kläder för 12 dollar, han en lika för 40—50 kr., jag ett par arbetsbyxor för 50 cent, han ett par för 3 kr., jag köper finaste kött till middag för 25 cent, han lika mycket för Tso, jag 1 skålpund smör för 25 cent, han för 75 öre—1 kr., jag 1 tjog ägg för 15—20 cent, han för 75 öre—1 kr. Detta kan vara nog. Mina barn ha fri skolgång, fria böcker och skrifmateriel tills de kommit igenom vanlig folkskola och högskola, sedan kostar det oj mor än en obetydlig afgift att låta dem gå till något college, om jag så önskar och de hafva lust. Hur mycket fri skolgång ha arbetarnes barn i Sverige? Jag är medborgare i Amerika, och min röst gäller vid val af regering och alla val inom samhället lika mycket som mång-millionärens. Detta är ett folkregerande land, i Sverige är det förmögenheten som regerar. Här är det jämlikhet. Om jag talar med den höge ämbetsmannen, behöfver jag ej stä med hatten i hand och darrande knän, ej vetande med hvilka titlar jag vågar tilltala honom, utan det blir helt enkelt en hälsning, t. ex. »God dag, mr Klintberg» eller livad namn han än må hafva, och

efter en sådan hälsning begagnar jag endast hans förnamn, det tnå vara Pär eller Pål, under samtalet eller ock tilltalsordet ni, och då känner man sig som kamrater, och han tilltalar mig på samma sätt.

Amerikas president har sin lön, men hans barn få intet apanage. Vi äro ej tvingade att betala prästlön eller afgift till den präst eller kyrka vi <'j önska tillhöra. Våra söner äro oj värnpliktiga, men de äro ändå icke alldeles odugliga i krigstider.

Dot fordras mod för undanrödjando af de orsaker, som föranleda emigrationen. Hvad är det som fordras så stort mod till? Jo, mod att gifva

folket allmän rösträtt, så att ingen äger mera fin en röst, mod att låta Sveriges >«»;« 4folk bl i f va det regerande, mod att låta det blifva fritt från statskyrkan, mod att låta det lefva tullfritt ocb befrias från allmän värnplikt, mod att utbryta och själfva förädla de oerhörda rikedomar, som gömmas i den svenska jorden och bergen, mod att gifva de ynglingar, som så önska, hjälp och tillfälle att idka jordbruk på så sätt, att de kunna få en någorlunda god utkomst, mod att låta allmogens barn få tillfälle till skolgång lika god som vi ha i Amerika, mod att ställa eder på samma nivå som arbetarne, låta dem känna att de hafva kamrater och icke väldiga öfversittare.

Något i den riktningen måste göras, om Sverige vill behålla sina kraftiga söner ocb döttrar.

Någon annan torde omtala ställningen för jordbrukaren här, dock vill jag säga att möjlighet finns för hvilken

fattig man som så önskar att idka jordbruk, ty det bästa land kan arrenderas för från 2t.o upp till 5—6 dollar per acre, eller ock för en viss procent af det som skördas på landet, eller ock för hälftenbruk, då ägaren förser arrendatorn med nödig kreatursupp-sättning mot en förbindelse att återlämna allt i motsvarande skick som då det. mottogs. Arrendatorn får då hälften af all af kastning, och ju fler kreatur lian kan uppföda, desto mera förtjänar han. Mången har börjat med två tomma händer på detta sätt och sitter nu med egna hemman om 160—300 acres land. Många af Sveas söner äro bland dessa, som troligen aldrig kunnat arbeta sig öfver statdrängens tunga lott, om han förblifvit i fäderneslandet.

N:r 226.

O. A. R., Massachusetts. Emigrerade 1891. Från Göteborgs ocb Bohus län.

Jag är född 1856 i Göteborgs och Bobus län. Min faders yrke har intet att göra med mina lefnadsförhållanden, ty jag förlorade honom i blomman af sin ålder, då jag var 10 år gammal. Ilan efterlämnade en sjuklig änka och tre minderåriga, oförsörjda barn. Jag, såsom varande den äldste, måste nu så fort möjligt var taga det första arbete jag lyckades erhålla för att uppehålla min mor och båda syskon. Efter två års tid erhöll jag plats på ett pappersbruk för 50 öre om dagen. På dessa penningar och 5 kr. i månaden från fattigvården tingo vi, 4 personer, lefva och kläda oss. Sköna utsikter i sanning! Under tiden dog min syster vid 9 års ålder och sedan min broder vid 4 år; men icke af hunger. Jag var nu ensam med min mor. Det gick sakta med höjningen af min daglön. Då jag var 20 år gammal, var min daglön ej högre än 1 kr. 25 öre. Jag hade ofta tänkt att resa till en annan plats för att erhålla bättre aflöuing, men min mor önskade ej att jag lämnade hemmet. Tiden nalkades nn då jag började tänka på giftermål, men min ekonomiska ställning afhöll mig ständigt därifrån. Fattigvårds-penningarne blefvo tagna från min mor någon tiil efter jag börjat arbeta. Min mors sjuklighet tilltog alltjämt, ocb då jag hunnit en ålder af 34 år, var min mor oförmögen att längre förestå mitt hushåll. Jag ingick äktenskap för att få en yngre kvinna att hjälpa min mor. Då min hustru gifvit lifvet ät en flicka, blefvo de ekonomiska svårigheterna större.

Det var en sed på bruket, att hvarje arbetare skulle med eller mot sin vilja cn gäng i månaden deponera en viss summa penningar i en s. k. sparbank, hvilken hölls af bolagets direktör. Dessa penningar kunde cj uttagas utan att man uppsade sitt arbete. Vid många tillfällen, då en arbetare begått någon liten förseelse, blef han afskedad utan att utfå sina innestående besparingar. Förseelsen var ofta pädiktad. Se där hvarför sparbanken hölls.Jag beslöt nu att vända ett land ryggen, där jag från min barndom blifvit sä styfmoderligt behandlad. Då jag efter 23 år slutade mitt arbete på bruket, var min daglön 2 kr. Jag lämnade min gamla moder i Sverige, med löfte att sa länge hon lefde sända henne de pännitigar jag kunde undvara, och instufvade mig med familj på en Wilsonångare för att öfver England söka uppnå landet i väster. Den 28 sept. 1891 landsteg jag i East Boston med glad förhoppning och GO dollar i fickan. Vi anlände till en svåger i staten Massachusetts, hvarest vi fingo tak öfver hnfvudet. Efter två månader erliöll jag arbete i en stråbattfabrik för 1 dollar om dagen, där jag arbetade sex månader, erhöll sedan annat arbete med 8 dollar i veckan i en metallfabrik, där jag ännu arbetar. Mitt yrke är att polera mässing, min veckolön är 13 dollar 60 cent. Min mor dog sex år efter min hitkomst. Jag har ej besökt Sverige sedan ja& reste till Amerika.

Jag är nu amerikansk medborgare. Eger ett skuldfritt hem med trädgårdstäppa. Ilar en lifassurans af 2,000 dollar: den premie jag bar att betala ä denna assurans är 35 dollar GO cent om året, och detta kan jag betala utan att lida nöd. Min flicka, som föddes i Sverige, arbetar nu i en skofabrik för 1 dollar om dagen. Min son, född i Amerika, börjar arbeta nästa år. Innan jag afslutar dessa rader, vill jag göra några jämförelser. En vanlig daglön här är 2 dollar, en vanlig daglön i Sverige är 2 kr. En fastighetsägare i Amerika betalar skatt för blott •/* af egendomens värde. Taxeringen är mellan 12 å 20 dollar för 1,000 dollars värde. Inkomstskatt är nyss införd och drabbar endast millionärer; 25,000 dollar äro skattefria, d. v. s. eu person, som har 25,000 dollar insatta i en bank, kan lefva af räntan härå utan att behöfva erlägga skatt för dem. En arbetare här, som betalas med 5 å G dollar om dagen och ej äger fastighet, har 2 dollar att betala om året i skatt. Ilur är det i Sverige? En arbetare här har råd att köpa ostron och hummer. En arbetare i Sverige vet ej hvad de smaka, l5' han kan ej köpa dem. Man köper ett par goda skor bär för 2 dollar.

1 Sverige betalar man för samma slag af skor 12 å 14 kronor. De svenska skodonen äro starkare, svaras det. Det vet jag ej, men se på priset. Trätofflor begagnas ej här. Man köper en snygg kostym kläder här för 8 å 10 dollar. För en lika snygg kostym betalas i Sverige 40 ä 50 kr. Men, svaras det, en dollar är värd mera än en krona. Visserligen, men det betyder intet, då man köper varan där man förtjänar penningarne. En famn ekved, tnåttet är något störro än det svenska, kostar här G dollar; sågad och huggen

2 dollar mera, eller 8 dollar. Ilvad är priset i Sverige? Furuvcd kostar här 3 dollar famnen. Ett dussin ägg kostar bär under sommaren 25 cent, nnder vintern 40 cent. I Sverige kostar ett tjog ägg 1 krona, stundom 2 kr. För det bästa smör man kan köpa här, och det är lika godt som det svenska, betalas aldrig mera än 40 cent per skålp. I Sverige kostar det mera än

®n krona. Det vet jag. Eu tidning kostar här 1 å 2 cent exemplaret. I

Sverige kosta de 5 å 10 öre. En hemvändande svensk-amerikan skulle gärna stanna i sitt hemland, om Sverige gaf honom samma slags fri- och rättigheter som Amerika, men ban har en känsla af att efter hemkomsten blifva

’Idockadi, och detta sker onligt svensk lag. Om allt detta kan kallas små-

saker, da är det sådana småsaker som väcka ond blod och skapa vantrefnad. Nvilken kraft ligger ej förborgad i Sveriges älfvar och fall? Sverige borde själf förädla sina råvaror i stället för att köpa dem tillbaka af utländingar.

vilket lyckligt land skulle Sverige ej blifva, om man lyckades skapa ett Förenta staterna af detsamma!M:r 227.

A. G. S., Oregon. Emigrerade 18'J3. Från Värmlands län.

Jag föddes och växte upp vid ett bruk på gränsen mellan Dal och Värmland. Min far var torpare, som det kallades. Han brnkadc cn liten egendom, på hvilkon med knopp nöd kunde födas bäst, 3 kor och några far. Villkoren voro ganska dåliga och bärgningen ofta knapp, fastän både far och nior voro mycket arbetsamma och idoga. Vi äro 7 syskon som lefva, 1 ilog några månader gammal, och en föddes död. Jag föddes den 22 oktober 18t>8. Som barn fingo vi börja arbeta så fort vi kunde göra någonting, inte bara hemma utan äfven ute, för andra. Sä arbetade jag som liten gosse i en torfmosse om somrarna. Hade att gå nära en balf svensk mil kväll och morgon och så arbeta 12 långa timmar, och detta, allt för att förtjäna att börja med 25 öre oeh sedan 35 öre om dagen. Skoltiden var liten då ocb blef ännn mindre för mig på grund af att jag måste vara bomma och ta del i arbetet, särskildt på somrarne. Utrustad med stora läs-aulag gick det dock bra, och jag konfirmerades med goda betyg i mitt fem-tondee år.

Aret efter konfirmationen gaf min fader upp torpet. Några af de äldre syskonen voro redan ute ur hemmet ocb hvad som var kvar af familjen fick flytta in i en liten fattigstuga på ett rum. Jag började vid denna tid arbeta vid bruket som körkarl. Det var ett hårdt arbete för en sä ung att följa fullt vuxna i arbetet, ocb tungt kändes det att endast få 85 öre om dagen, under det de andra liado 1 kr. 50 öre. Jag stannade i detta arbete, med undantag af en sommar, till mitt 25:tc år. Jag hade då arbetat mig upp till förtroende. Jag skötte kuskplatsen den senare tiden och hade 1 "75 om dagen — 25 öre mera än kamraterna. I mitt 20:de år blef jag omvänd till Gud, och denna erfarenhet kom mor än något annat att bestämma framtiden. Då jag gjorde min värnplikt, kändes det svårt på grund af den om-gifning man fick. Vid denna tid var redan en äldre broder och en syster i Amerika. En yngre broder blef omvänd samtidigt med mig, och vi började planera för att bygga ett eget bus för våra gamla föräldrar och yngre syskon. Det lyckades äfven. Vi fingo kontrakt på platsen, där gamla stugan stod. Jag fick en del byggnadsmaterial vid bruket på afbetalning, och sä fingo vi upp ett hus för dc gamla.

Min yngre broder reste öfver till Amerika innan han gjort sin värnplikt 1892, och jag reste öfver sommaren 1893. Orsaken för min egen del var ej värnplikten, ty den var ju gjord, utan fastmera utsikten att förbättra min ekonomiska ställning. Lusten att fä se något af världen och introssct, för främmande språk gjorde väl äfven sitt till.

Ar 1893 inträffade en affärskris bär i landet, och mina erfarenheter dc första åren voro ej synnerligt trefliga — från ekonomisk synpunkt sedt. 1894 tog jag det kristna dopet och blef medlem i en baptistförsamling, livil-ken

jag sedermera betjänade som föreståndare.

J;ig arbetade som åkstallkusk den första tiden. En vinter hade jag egna bastar och körde för ett grufbolag. Arbetade något på ett byfleri, hade öfverinseonde öfver en stor egendom några månader samt försökte kommissions-bandel något.

Jag reste hem på sommaren 1897 för att se min gamle fader, som var döende, se utställningen' i Stockholm samt reparera min egen hälsa. Jag blef hemma i 3*/a år, eller till julen 1900. Som jag ej var full amerikanskmedborgare, måste jag tänka pil att bli »inskrifven» för att ej komma på »lösdrifvarelftngden». Detta blef besvärligt. Jag hade betyg från den svenska baptistförsamling jag här tillhört och betjänat, oeh ett godt sådant, men kyrkoherden nekade erkänna det som giltigt — inte ens i fråga om medborgerligt förtroende. »Ilade det varit ntfärdadt af en Augustanaförsamling, hade det dugat», sade han. Sä fann man dä nt att man åter var i Sverige och hade att göra med dot ofördragsamma prästerskapet, uppburet af den världsliga makten. Lyckligtvis var jag väl känd med myndigheterna i staden jag bott, och genom dem fick jag rekommendationer som godkändes. Det oaktadt fick jag en anmärkning i mitt prästbetyg, när jag återvände hit. Det skadade mig ju ej — och hoppas att det inte kommer att göra det — men det visade sinnelaget och förhållandena i en ofördelaktig dager. Sent på hösten 1900 fick jag uppmaning att återvända till Amerika och öfvertaga församlingsvärdon af här förut nämnda baptistförsamling, och inemot julen lämnade jag åter Sverige.

Här kan jag som en evangclii förkunnare viga dem som önska anlita mig, antingen de äro medlemmar af mitt eget samfund eller ej, äfvensom be-grafva, döpa eller hvilken tjänsteförrättning det vara må. Vi kunna komma och fara utan att man behöfver skrifvas eller lysas vare sig ut eller in. Jag är aktad för den jag är. Uppför jag mig ordentligt, så är jag ansedd och betrodd i förhållande därtill, sak samma i hvilken samhällsklass jag växt upp. Man kännor här inte till den mängd af titlar, som man är så besvärad af där hemma. Nej, här äro vi alla du eller ni — hvilket man än vill kalla det. Hopsummeradt kan man säga: utkomsten är nog bra mycket bättre här, och tillfällena att arbeta sig fram för den fattige äro stora. Klassskillnaden mycket riuga. Religiös och politisk frihet stor, och skatter och ntäkylder ganska rimliga.

Man borde åtskilja kyrka och stat i Sverige och ställa alla religiösa samfund lika inför lagen. Detta är en viktig sak. Sedan borde allmän rösträtt införas. Klasskillnad och »snobberii borde sä mycket som möjligt undvikas och de ofta äckliga titlarna läggas bort. Kundo sä mätt och steg tagas till supsedens och det otäcka tobaksbrukets hämmande, vore säkert mycket vunnet. All möjlig uppmärksamhet borde äfvenså egnas åt det uppväxande släktets bildning och hyfsning.

Med en del välbehötliga, visa reformer, det sköna klimatet, ganska stora naturliga resurser och ett så intelligent, idogt folk som det svenska borde vär kära moder Svea gå en ljus framtid till mötes.

N:r 228.

P. Ii. 13., North Dakota. Emigrerade 1896. Från Jämtlands län.

I en af Härjedalens a fl ägs na fjällbygder föddes jag till världen 1872. Här vid ett järnbruk hade mina morföräldrar såsom masmästarefolk slafvat fram en usel tillvaro och skulle på gamla dagar fallit fattigvården till last, därest icke mina föräldrar tagit dem om hand. På sådant sätt belönade brukspatronen sina trotjänare. Flertalet af befolkningen i tvenne förr blomstrande byalag å brukets område bafva flyttat till Amerika, och jag har pä träffat mänga af dem som välbergadc farmarc. Vi voro sju syskon i vår familj, som med de gamla utgjordes af oliva personer. Att villkoren voro ytterst knappa behöfver knappt att nämnas, då man vet att hemmansdelen 'ar 21/s s. k. trög i öfre Härjedalen, där endast gräs och något potatis växer.Det förundrar mig att vi verkligen kunde lefva. Vår fader dog 1889, lämnande mig, scxton&rig. att jämte en äldre broder försörja familjen. En efter annan lämnade så småningom boet. Själf kom jag till Ö., där jag tog examen vid länets småskoleseminariura. Efter tre års arbete och umbäranden fortsattes studierna vid H. folkskollärareseminarinm. Emellertid hade jag hela tiden haft prästämbetet såsom framtidsmål. Men det är snart sagdt omöjligt för en obemndlad yngling i fäderneslandet att bryta sig fram läsvägen. Jag måste gå fjorton svenska mil från och till B. ångbåtsbrygga, ofta hungrande och

med sargade fötter. Då jag försökte låna penningar för mina studier, fordrade man icke blott borgen utan andra borgen. Ilvcrn ville sedan gå i borgen? Skulle nu fattigdomen få stänga ruin bana, under det andra, lättingar kanske, med medel lågo vid akademien. Not much! Med tår i ögat och sorg i hågen lämnade jag Sverige 1890, att blifva »min egen lyckas smed» i en ny värld. Och jag kom, såg och segrade. Första vintern studerade jag språk vid aftonskolor i Boston. Den bästa undervisning, böcker och skrifmateriel — allt var fritt. Följande år sökte jag inträde vid Augustana College och Teologiska Seminarium i Kock Island, Ill., där jag tog mogenhetsexamen 1903 samt »Bachelor of Divinity» tro år senare. Prästvigdes i Deuver, Colorado, förlideu sommar 1906. Min bana har varit en förunderlig sådan. För medel, som jag lyckats tjäna under ferierna, har jag bekostat mina studier, inköpt ett ansenligt bibliotek, bidragit till min fattiga moders underhåll i Sverige med 200 kr. årligen, etc. För detta måste jag säga: Soli Deo gloria!

N:r 229.

G. A. L., Oregon. Emigrerade 1893. Från Västernorrlands län.

Utgången från allmogehem i Västernorrlands län erhöll jag en jämförelsevis god allmänbildning, hvilken jag afslutade med 2-årig kurs i landtbruks-skola. Därefter sökte jag och erhöll anställning först som bokhåHare-inspek-tor på egendom i Uppland och senare som inspektor på egendom i Småland. Dessa platser voro atlönade med — iallting fritt». Jag började emellertid tröttna på don sortens aflöning, helst man måste vara uppe i ottan, och sedan jag förgäfves sökt att få ett mindre, fördelaktigt arrende, beslöt jag att resa

till det stora landet i väster.

Efter att i Stockholm hafva tagit undervisning i engelska språket och samtidigt genomgått en kurs i massage och sjukgymnastik, lämnade jag fosterlandet på våren 1893, eller vid nyss fyllda 26 ar. Jag hamnade i Chicago, där världsutställningen då pågick. Efter att hafva besett staden och utställningen ett par veckor började jag praktisera som massör. Det gick icke vidare bra, och redan vid vinterns inbrott reste jag västerut igen, ända till staten Oregon vid Stillahafs-kusten. Allt sedan dess har jag vistats här och därunder försökt mig på nästan allting, dock utan att lyckas i något. På de senare åren bar jag likväl lyckats samla en ringa penning, men detta har skett genom hårdt kroppsarbete i skogarna.

Under min 14-åriga vistelse här i utmarken har jag träffat tusentals landsmän af olika yrken och lefnadsförhållanden. Sådana, som slagit sig på jordbruk, ha i regeln tagit sig drägligt fram, men ett stort antal drifva från

den ena platsen till den andra, sökande arbete eller ombyte där af. Många

lefva för dagen och slå sig på utsväfningar och dryckenskap. Klimatet är ej heller sa godt som Sveriges, hvadan kindernas rosor, så vanliga hos nykomlingen, snart försvinna.Utvandraren har ingen idé om, huru tomt och glädjelöst lifvet är bland främlingar i ett främmande land. Först efter ankomsten får emigranten lära genom egen erfarenhet, men då iir det oftast för sent att resa hem, isynnerhet för sådana som ha stor familj. Ty det kostar att resa.

Ilufvudorsakerna till utvandringen från Sverige ¡tro följande:

1) Lögnaktiga Och öfverdrifna uppgifter från svensk-amerikaner till vänner och släktingar i Sverige;

2) I)o förfärligt långa arbetstimmarna och den magra kosten, särskildt på landsbygden, samt den usla betalningen;

3) 1’rästerskapets sj allt agn a förmynderskap öfver allmogefolket, den kitslighet och småaktighet, som allmogen är utsatt för vid uttagandet af lysning, flyttningsbetyg etc., samt framför allt det eviga katekesplugget i skolorna, b vilket gör de ungas sinne bittert redan i barnaåren; ocb

4) Öfverklassens förakt för kroppsarbetet och dess utöfvare.

Dessa äro, enligt min ocb de flestas åsikt, hufvudorsakerna. Så ha vi dessutom svårigheterna för ilen fatlige att få

en jordbit. Sådant kunde emellertid afhjälpas genom kungsgårdars och kronoegendomars styckande och försäljning, o. s. v. Sveriges folk måste med ett ord lära sig att vara praktiskt, och när detta skett, skall också utvandringen så småningom upphöra.

N:r 230.

J. II. B., Minnesota. Emigrerade 1896. Från Västernorrlands län.

Jag är en af åtta syskon och föddes i Västernorrlands län den 13 aug. 1873. Föräldrarna voro bondfolk och innehado ett hemman, ärfdt efter farfar. Detta såldes 1879, då far köpto en gård med gästgifvori, tingshus och postskjuts. Det var ett dyrt stälie. Det kostade 41,000 kr. Af denna summa var det nära hälften som blef intecknad. I början voro inkomsterna goda och allt syntes gå väl, men sedan norra stambanan blef öppnad, så aftog både resande- och postskjuts, och inkomsterna af jordbruket räckte ej att möta våra utgifter, som under förflutna tider fostrat dyra vanor. Därför måste gården säljas 1895, och följande vinter reste jag till Amerika och kom till en plats i Michigan, genom att på resan komma i bekantskap med en från Skåne återvändande svensk, som reste till denna plats.

Det var likgiltigt hvart jag reste, för jag liado hvarken släkt eller bekanta på något ställe. Under första tiden var bär ytterst dåliga tider, som cn följd af Clovelauds frihandclspolitik, och jag kunde ej erhålla arbete förr än i juni. Då voro mina penningar slut också, men sedan, oaktadt dagspenningen var låg, gick det mig väl alltjämt. Det var en tändsticksfabrik som jag nu arbetade på. Min vän från hitresan hade lämnat mig redan andra dagen efter hitkomsten för att på andra orter söka arbete för sig själf. Allt var så nytt och okändt och främmande, men jag hade många goda lärdomar från min fader, som nu kommo mig väl till pass. Jag använde aldrig starka drycker och var alltid på min plats och försökte göra allt sä godt jag förstod det skulle vara. Jag gjorde äfven mycket oombedd, som ej fordrades af mig. Följdeu häraf var att befälet gaf mig hastig befordran, och efter nio månader var jag förman för en våning, den uti hvilken alla tändsticksämnen gjordes. Jag hade 67 män där. Allt ifrån början gick jag i kvällsskola för en svensk, som var hemma öfver sommaren. På vintern var det kvällsskola * den publika skolan, och som jag nu hunnit så långt att jag förstod att läsa, så började jag gå i den. Ibörjan var det rätt mänga elever med fyralärare, men till slut var det endast jag kvar och en lärare. Det var en utmärkt skola och kostade icko något,. Ilan var alltid sä god mot mig. De tre första aren voro alla lika. Arbeta 10 timmar hvarje dag, gå i skola på kvällarna och låsa läxor tills jag somnade. Det var intressant, äfven otn det ibland kändes tröttande. Meu hvarje framgång gaf kraft till en ny. Jag var alltid frisk. 1899 i augusti slutade jag och ingick vid Augustana College, i Rock-Island, Illinois, och var där ett år samt fick ett diplom från affärsafdel-ningen.

Nu återvände jag till min förra plats och avancerade slutligen till disponent. Det tyckes som om jag har det bra ställdt här. Mina små och få vanor äro lätta att tillfredsställa, och som en följd däraf har jag kunnat spara ett litet, kapital. Jag är ogift.

Om nya lagar gjorde det lätt att återvinna medborgarrätt och rätten att gifta sig utan andra former än de, som gälla för dem, som aldrig vistats utomlands, skulle jag komma till Sverige och stanna där, ty jag är, för att vara ärlig, en främling i detta stora land. Friheten att utöfva oinskränkt rösträtt, som lockar så mången, ersätter ej saknaden af hemlandet

Det enda som jag klagar på i Sverige är, hvad vi här anse, onödiga former och besvär, genom alla möjliga betyg och orlofssedlar, och att allt synes så byråkratiskt och öfversit.taraktigt, ifrån en järnvägsinspektor och postmästare till en bankkassör eller kanslitjänsteman. Jag var vid mitt besök i hemlandet själf besvärad af dem och ödslade mången värdefull minut pä deras formella ceremonier och metoder. De göra en svensk-amerikan dödstrött, och då en hel del onödiga ord talats, får man slutligen det begärda med en blick, som säger en tydligt, att de äro ovissa om de ej bort fråga mer och gjort det än svårare för en, och afskedot är vanligast en medlidande blick öfver ens bondfasoner och okunnighet. Jag tror ni skulle behålla och återfå många svenskar, om något, litet gjordes för alt försöka förstå dem, i stället för att göra dem onödigt besvärade, så det närmar sig kränkning.

Vi äro vana att få allt med minsta besvär och utan väntan. Tänk er att. ej få sin post på hvarje timma af dagen och

ej mottaga till af-sändning gods pä en järnvägsstation, då man ser inspektorn ligga och hvila middag. Att se samma inspektor stänga biljettluckan 6 min. före tågets ankomst för alt vara ute och signalera stopp vid stationen, en sak som hvar människa vet att det gjorde ändå, då de ju alltid har en konduktör som kan

so till det, det är inte trefligt.' Tänk er äfven att vara ansedd för simpel

om man ej tar af öfverrock och skor, innan man träder in på en så hvardaglig plats som en bank, och att där fa gå först till en och af honom med en sedel visas till en annan, innan de betala ut hvad man begär. O, så tidsödande! Man hinner med så litet under dylikt system. Jag påvisar detta som något som ni gjorde väl i att förenkla.

Sälj biljetter tills taget afgår, tag emot. och afiämna gods och express hela dagen och låt konduktören sköta tåget. Han har god tid. Låt mig

också få gå in pä banken utan att behöfva komma som på en audiens till

kungen. Det är ju fräga om affär, oj en visit. Detsamma observerades på kontoren till de verk jag besökte. Tidsspillan och åter tidsspillan, frän tidigt pä morgon till sent på afton. Alla och allt hindras af otillgänglighet och onödigt pedanteri. En man med sundt förnuft och tilltagsenhet och med litet frihet att handla behöfde aldrig hindra arbetet så för andra. Som det nu är. så måste han till sina öfverordnade i tre fyra led och sä samma väg tillbaka till den lägste, som nu först får göra hvad han redan visste skulle utföras. En inspektor eller annan förman »sofver middag» och han far ej störas, hellre far en rad män vänta en timme. Det är just en timme, somär för alltid förlorad, som kunnat användas att sänlta produktionskostnaden med några ören per artikel. Det är liär vanligt att söka orsaken till liöga utgifter och liten produktion hos hefillet, ej hos den som arbetar. En är befäl så länge han håller tillverkningskostnaden lägre Un en annan. Därtill fordras det att låta ens arbetare kiinna det de äro människor och hlifva behandlade så. Låt dem vara sina egna, då de ej äro i arbetet. Kalla dcin ej in på kontoret för att stå till rätta inför en patron eller kontorslymmel, för någon förseelse han begått mot någon på en atinan plats, vid en lustresa eller ibland kamrater en kvilll. Låt lagen ta hand om sådant. Den ene får arbetet, den audro lönon, och det bör vara nog.

llur denna sed ännu kan vara i bruk, är oförklarligt. Den drifver bort mången, och för en annan blir ett ofta uppkallande på kontoret för obetydligheter till en vana och saknar därför både sitt värde som straff och som varnande exempel för andra. Jag har här flera män från Adalens verk. De äro mina bästa arbetare och uppföra sig väl. Men hemma i Sverige voro de uppkallade »på kontoret» tillsammans med andra för »käringprat». De voro aldrig säkra för en dylik kallelse någon dag. Det, kan hlifva för mycket af disciplin också. Lämna en del, den del som lagen ej tar band om, till individens eget godtycke. Ilan blir då mera mån om bur han uppför sig, enär därpå beror aktning eller missaktning.

N:r 231.

M. T. A., Nebraska. Emigrerade 1893. Från Norrbottens län.

Så frestande det än vore att få behandla emigrationsfrågan i sin helhet, sådan jag Ber den efter 14-årig vistelse i detta land, måste jag afstå därmed. Det är ju icke heller detta man begär, utan att få veta orsakerna till att jag sjiilf reste till Amerika. Dessa voro nog icke alldeles desamma, som förmatt de flesta emigranterna att utvandra från ett älskadt fosterland. Mitt mål var icke att i den nya världen vinna bättre materiell utkomst, utan att nå det ämbete, som jag i Sverige under stora försakelser förgäfves sökte att hinna till — prästämbetet i don lutherska kyrkan. Fattigdom i förening med en obetvinglig lust. att studera och hlifva präst tvang mig till att emigrera. Så länge jag var i Sverige, ville jag icke höra talas om att resa till Amerika, och jag var i mitt sinne förbittrad på alla som vände fosterlandet ryggen. »Blif i landet och föd dig redligen», var mitt valspråk till de emigrerande. Och när jag själf, säkerligen ledd af en högre hand, begaf mig af till detta land, reste jag, så underligt det låter, mot min vilja. Men händelserna länkade sig så, att jag ieko kunde låta vara att resa. Dock hade jag aldrig kunnat gifva mig i väg, om jag icke uppehållits af tanken att snart få återvända till fosterjorden igen. Det var blott på försök jag reste.

Här må följa några data ur mitt lif. Jag föddes 18G3 i Norrbottens län. Min fader var sjökapten, hemmahörande i

Roslagen. Vid 4 års ålder var jag fader- och moderlös, med ett arf' på 5 å 600 kr. Syskon hade jag inga. Sä länge mitt lilla arf räckte, utarrenderades jag till den lägstbjudande. Sedan mitt arf fog slut, tog kommunen mig om hand. Vanligen fick jag flytta till nya hem hvarje «r, någon gång oftare. På grund af att jag i mina barnaår fick arbeta för hårdt samt svälta och frysa otroligt, insjuknade jag svårt i benröta vid just uppnådda 5 6 års ålder. Genomgick flera operationer. Blef efter cirka 2 */a år sä pass bra, att jag 1882 kunde pä kommunens bekostnad genomgå landstingsscmi-»ariet i I\, tjänade som skollärare i tre läseterminer i min födelseförsam-ling, studerade vid Fjellstedtska skolan i Uppsala, nedlades å nvo i min gamla sjukdom och lsumle icke återupptaga studierna förrän hösten 1887. Af fruktan för min sjukdom nekades jag att fortsätta vid Fjellstedtska skolan, studerade i Karlskrona, vikarierade under niigra somrar i skola för kronolotsars barn i Karlskrona skärgård; var fosterlandsstiftelsens resepredikant i några år ocb reste till Amerika 1893. Under min verksamhet som predikant studerade jag privat i hopp att som privatist taga maturitetsexamen. Fullbor-dade mina studier i Amerika och prästvigdes 1897 i Angustana-synoden och har sedan dess innehaft pastorsbefattning i Nebraska. Det är en landtför-samling, och jag må säga, att jag sitter lika trygg om ej tryggare än hvilken kyrkoherde som helst i Sverige. Min lön under första åreu var 600 doll. och fri bostad. Nu uppgår den till 1,000 doll. och fri bostad, foder för ett par kor och ett par hästar samt ganska mycket extra i pengar och in natura. Någon förmögenhet bar jag icke hunnit att förvärfva, men jag liar betalt mina skolskulder (inemot 1,200 doll.) samt lagt af några hundra dollar. Om inga oförutsedda ting möta i familjen, kau jag nog hädanefter lägga mig till godo 4 ii 500 doll. om .året.

Såsom en bidragande omständighet att hämma emigrationen och med tiden möjligen få den att alldeles afstanna, måste lagstiftningen ga i den riktningen, att den härskande byråkratien nedbrytcs och att man i de olika ämbetsverken och facken mindre frågar efter aHagda examina än efter hvad cu person duger till. Ty det kan icko förnekas att personer med mindre teoretiska kunskaper men med anlag och fallenhet för en viss syssla mången gång bättre kunna sköta den än personer med stora lärdomsmcriter, men som sakna nämnda anlag och fallenhet. Men så läuge vissa ailagda examina äro enda vägen till de olika tjänsterna, hindras mången dugande man, som icke fråu unga år varit i tillfälle att gå just den vägen, från att insätta sina personliga krafter just på det område, där han bäst hade kunnat tjäna och dit hans håg stod. Följden blir, han lämnar sitt hemland, där man icko förstod att taga vara på hans gåfva, och Amerika rekryteras åter med en dugande personlighet. Sverige måste blifva praktiskt och å alla områden bättre än hitintills skett tillgodogöra sig alla sina personliga krafter och om möjligt söka återvinna dem det redan förlorat. Den där långtråkiga, regelmässiga äm betsm an navägen måste bort. Detta skall aldrig hindra vetenskap och konst att blomstra. Tvärtom. Kunskap trifves väl i frivillig, personlig täflan, ty kunskap är makt. Personligheter är det Sverige behöfver, icke byråkrati och pedanteri. Och omkring personligheter skall kapital, konst, vetenskap och allt godt blomstra.

N:r 232.

L. F. L., Minnesota. Emigrerade 1891. Från Norrbottens län.

Född på en medelstor bondgård i en af Norrbottens kustsocknar för några och trettio år sedan, med en ganska stark läslust, som jag tidigt fick tillfälle att tillfredsställa, fick jag redan i pojkåren en utpräglad äfventyrs-lusta. Jag hade dock ej mycket tänkt pa någon Amerika-resa, ehuru jag kommit i beröring med fiere hemkomna svensk-amerikaner och fastän cn min syster emigrerat till Amerika vid mitt sextonde år hösten 1889.

Men vid en bokauktion i tingshuset hösten 1890 köpte jag ett parti böcker, och bland dem fann jag en med titeln »Sanningen om Amerika». Jag har längesedan glömt författarens namn, men troligen var det någon af cdra föregångare i emigrationsbromsningsarbetet.Denna bok innehöll en massa af de mest befängda lögner om Amerika, af samma art som de historier man tid till tid får lilsa i våra samhällsbe-varande tidningar därhemma och med hvilka man tror att man skall skrämma de enfaldiga svenskarna, som då man skrämmer småbarn med busen. Man glömmer att genomsnittssvensken har lika godt reda på amerikanska förhållanden som författare eller journalister. Den ifrågavarande boken malade som sagdt Amerika i så svarta färger som trots någon medeltidspräst kunde måla Ilornpelles hemvist. Det kom mig och andra som läste boken att re-Hektera öfver

hvilka motiv som lågo bakom en sådan bok, och vi kommo till den slutsatson att det måste vara först och främst att skrämma folk från att emigrera, och för det andra för att göra småfolket nöjda med förhållandena i Sverige. Iluru man lyckades häri synes däraf, att alla de bondpojkar i byn, till hvilka jag lånade boken, gjorde mig sällskap till Amerika påföljande vår. Det var ju dessutom många andra orsaker, som hjälpte till att besluta oss för att resa: den idiotiska klasskillnaden, röstorätten, värnplikten m. ra. Den ekonomiska ställningen var den minsta orsaken, ty alla de som reste från min hemby den våren kommo från bnrgna bondefamiljer.

Ehuru jag nu vistats här i landet i sexton år, så följer jag dock med händelsernas gång därhemma och tar stort introsse i mitt fäderneslands välgång. De svensk-amerikanska tidningarna, af hvilka jag läser ett halft dussin, innehålla hvarje vecka ett, par sidor nyheter från Sverige jämte speciell korrespondens om dagshändelserna. Om de svenska tidningarna skulle publicera hälften så mycket om svensk-Amerika, så kanske man därhemma skulle bedöma oss mera rättvist. Jag har aldrig besökt Sverige sedan jag kom hit, men jag hyser en varm kärlek för det land där min vagga stått, där min gamle far bor och där min moders stoft hvilar. Jag har glömt allt som var besvärligt i hemmet och har endast de gladare barndomsminnena kvar.

Men nu har jag genom så många af mina vänner, hvilka gjort Sverige besök, många af dem med afsikt att stanna där, erfarit att moder Svea ej mottager sina från »den stora förskingringen» återvändande barn så värst kärleksfullt. Så fort en svensk-amerikan sätter foten på hemjorden, så försöker hvarenda en klå honom på alla vis. Man fördubblar priset på allt som han behöfver. »Han kommer från skojare-landet; honom ska’ vi klå», tänker man. Arbetsklassen afundas honom, och öfverklassarna göra narr af honom, därför att hans sätt är något olika den svenska noblessens. Man af-gudar ntläuningar men föraktar sina egna landsmän, som en tid varit borta, helst om de ha haft framgång. De som därhemma ärft en förmögenhet eller ha stor lön för att göra ingenting samt lyckats krangla sig igenom studentexamen, de äro naturligtvis pä den svenska klass-skalan ofantligt mycket högro än en som med sitt arbete förtjänt sin förmögenhet och i lifvets ocb orfaren-hetens skola förvärfvat lärdomar, som de svenska öfverklassarna aldrig kunna lära. Därför att jag ej vill få mina illusioner krossade, har jag sedan aldrig besökt Sverige.

Mitt lif här i Amerika har varit mycket omväxlande. Mina »hundår» voro särdeles hårda för ynglingen, som ej var van att arbeta för andra. Jag arbetade på sågverk, i skogen, på farm, i tidningstryckeri m. m., var folkräknare och polis, tills jag för snart fem år sedan fick den anställning i postverkets tjänst, hvilken jag nn innehar. Det är ej en hög ställning, men under samma omständigheter hade jag aldrig kunnat uppnå något liknande i Sverige. Min lön är 900 doll. — öfver 3,300 kr. pr år. När det tages i betraktande, att då jag tog examen för befattningen hade jag ej gått en dag • amerikansk skola och stod dock 97 procent, så är det ju ej så illa. Min arbetstid är 6 å 7 timmar per dag.Bot kau därför aldria: falla mig in att lämna denna anställning ocli resa till Sverige, där en person, som ej har passerat, de pedantiska graderna, oj har någon utsikt för att få en tjänstemannabefattning. Att. det svenska postverket skulle vilja draga nytta af mina erfarenheter, är ej att vänta, ty 0111 de önska veta något om vårt postväsen, så sända de hit någon stipendiat, en filosofie kandidat t. ex., hvilken fästar om i de större städerna ett par månader, hvarefter han och de som sändt honom tro att han är allvetande i ämnet.

Orsakerna hvarför det blefve omöjligt för svensk-amerikaner att trifvas i Sverige äro många. Den löjliga titelsjukan och det urfåniga klassväsendet, kryperiet hos de lägre och öfversitteriet hos de högre, antipatien mot svenskamerikaner och »selfmade men», byråkratien och pedanteriet, det invecklade systern, genom hvilket de besutne vilja behålla den politiska makten, tvångs-militarismen samt hela det system som gör det omöjligt att genom ens eget arbete förvärfva en lika god utkomst som den massa af odågor, hvilka lyckats erhålla vissa skolgrader af stat och kommun för att göra ingenting. .lag anser det är fruktlöst att motarbeta emigrationen eller arbeta för en återin-vandring af svensk-amerikaner, så länge förhållandena där hemma äro sådana de äro. Såväl svenskar som svensk-amerikaner ha större anspråk på Iifvet än den styrande klassen i Sverige är villig att uppfylla. Låt dem därför fara. Ni kunna ju fylla deras platser med slaviska och andra lägre folkstammar, mod mindre anspråk och mera passande för edert nuvarande system, ty att vänta att de styrande skola ändra systemet till småfolkets fördel, är för mycket väntadt.

N:r 233.

N. B., Washington. Emigrerade 1903. Från Stockholm.

Jag är född 1884 i Stockholm, där min fader är skomakare. Genomgick folkskolan, hvarefter jag uuder ett år läste tyska och svensk grammatik vid Stockholms borgarskola. Erhöll anställning vid statens järnvägars telegrafexpedition den 21 jan. 1901, hvilken plats jag innehade till tre dagar före min afresa till Amerika den 18 juli 1903. Målet för min resa var Sionx city, Ia. Anländ dit erhöll jag efter en längre tids sökande arbete i en tvättinrättning, med en aflöning nog att betala mat och husrum med. Arbetslokalen var belägen i källarvåningen och var sparsamt upplyst af några få elektriska lampor. Arbetet var vått och äfven ansträngande.

l'å grund af svårigheten att få debet och kredit att någorlunda >gå ihop», isynnerhet som någon löneförhöjning ej kunde erhållas, slutado jag efter ungefär en månads arbete därstädes. Under den följande vintern pröfvades flera olika arbeten med ungefär samma dåliga betalning. Framemot våren fick jag arbete i en järnvägsverkstad, med en lön som något öfversteg mina utgifter.

Lockad af de goda arbetsförtjänster, som erbjödos under skördetiden af farmare i Dakota, begaf jag mig dit. Arbetet där var naturligtvis ganska påkostande för en med landtbrnksarbete ovan person, doek utförde jag mitt arbete till min arbotsgifvares belåtenhet. Stannade där 1 är G månader. Återvände därefter till Sioux city. Erhöll där åter anställning i en tvättinrättning, mitt arbete var mest körning. Tre kvällar i veckan mellan kl- 7 och 10 förde jag böckerna för min principal, för hvilket arbete jag erhöll ett litet extra arfvode. Stannade på denna plats 10 månader. Därefter arbetadejag i clt växthus. Min aflöning på dessa två platser varierade mellan 40 å 45 dollar i månaden, hvaraf 20 dollar betalades för husrum och mat. Reste i början af maj till västkusten, hvarest jag nu vistas, liar nu anställning på en kreatursfann. Betalningen är 40 dollar i månaden, mat ocb husrum frätt. Farinarbetet här är cj fullt så ansträngande som i östern, där man får arbeta 14 till 16 timmar om dagen för en rnånadsbetalning sällan öfversti-gande 25 dollar. Arbetstiden här är 10 timmar. Allt emellanåt händer det att vi få arbeta 11 timmar, men det händer ej särdeles ofta.

Nu till sist vill jag anföra den egentliga orsaken hvarför jag lämnade fädernejorden. Det var värnplikten, som dref mig i landsflykt-, ocb detta svar har jag alltid fått på samma fråga från andra unga män, till hvilka jag ställt densamma: ^värnplikten drifver oss bort från Sveas modersfamn». Det, är icko veklighet eller fegbet i denna afsky för värnplikten. Ty kampen för tillvaron är betydligt härdare här än den blifvit om vi stannat hemma, och vi visste det. Sverige drömmer, tyckes det, ännu om framtida krigisk storhet. En framtidsdröm, som aldrig kan blifva verklighet. Men Sverige kan blifva stort och starkt på industriens och näringarnas område, men värnplikten är ett hinder därför. l)e äldre svensk-amerikanare, med hvilka jag dryftat ofvan anförda fråga, hafva mest svarat: »Vi utvandrade, emedan det för oss arbetare var omöjligt att i Sverge få ett eget bom och en något så när betryggad ålderdom.» Öm nu dnssa fä rader kunna i någon mån vara mitt fosterland till nytta, är jag mer än väl belönad.

N:r 234.

G. O., Minnesota. Emigrerade 1906. Från Stockholm.

Jag är född i Stockholm, men kom i tinga år till Värmland. Jag började arbeta för min egen del vid 15 å 16 års ålder och lärde smedsyrket. Så kom den tiden, då jag började fundera att jag måste en gång sätta mitt egot bo. Jag var då 21 år. Men dessa mina försök att sätta bo eller fa en egon torfva såg jag efter många försök vara rent omöjliga. Varen 1906, efter fullgjord värnplikt, beslöt jag söka min lycka i främmande land, hvadan kosan styrdes till Amerika. Efter ankomsten hit fick jag anställning som murare ä ett bygge med 2'W om dagen. Det varade endast 1 '/s månad, ocb sodan arbetade jag än sotn snickare, än som vanlig grofarlietare samt i skogen. Har i sommar haft mitt gamla yrke, murning, med en betalning af 0 doll. om dagen, hvadan jag gjort mera pengar bär i landet än jag kunnat göra på 3 å 4 år därhemma, och detta endast på 15 månaders tid. Ilar tagit mig fritt land, bvilket jag därhemma hade haft att betala med 3- a 4,000 kr. Rörando lefnadsförhållandena är det en betydlig skillnad. Medan en familj, låt oss säga om 5 personer, därhemma ej kan lefva under l'5o å 2 kr., kan

samma familj här lefva pä frän 50 till 75 ccnts om dagen. En annan sak, som den förut hånlt pröfvade arbetaren därhemma har att kämpa med är den: Har lian lyckats skaffa sig ett eget, hem eller annan egen tillhörighet men af ett eller annat skäl ej kunnat befria det frän skulder, bvilket, är så godt som omöjligt för en som ej äger förlagskapital, utan dessa dryga pro-centare slutit sig omkring honom och äro färdiga hvilken minut som helst att hugga sina fasaväckande klor i hans lilla tillhörighet, ja då sändes den fruktansvärda länsmannen på utmätning, ocb bit för bit af hans lilla bo från-röfvas. Detta frånstjäles honom midt för ögonen och säljes för en 3:dje- eller 4:de-del af verkliga värdet.Och till hvad nytta är värnplikten? Faktiskt till ingen, utan tvärtom till oändlig skada för landets ungdom. Sverige kan ej erhålla annat än en upprorisk armé. Ett exempel pä nyttan af cn armö, som alltigenom mästc tvingas mot sin vilja, lämnade ryska armén i sitt senaste krig. Nej, reducera värnplikten betydligt, förllytta några millioner från krigsbudgeten k varje år och nedlägg dessa millioner på moderlandets många stora rika vattendrag, anlägg elektriska kraftstationer i och för erhållande af bättre drifkraft, som skulle bespara riket 20 å 30 millioner, som bortkastas endast för kol. På samma gäng erhölles mera tillgång på arbete för den arbetssökande befolkningen likaledes. Tag bort ett 20- eller 30-tal af dessa onödiga stora löntagare. Sammanslå alla dessa millioner, som riket genom denna reformering skulle besparats, och begagna dem i stället till industriella ändamål och för riket samt dess befolkning allmännyttiga företag. Tag oek bort klasskillnaden, så den arbetande befolkningen kan känna sig mera hemma, samt låt den få föra sin talan, liksom i detta land. Moderlandet hchöfver sina söner och döttrar väl, men under de förhållanden, som nu äro rådande, kan svenska regeringen ej ens tänka behålla sin ännu hemmavarande arbetsbefolkning eller någonsin fä skåda den dag, da emigrationsströmmen vänder riktning.

N:r 235.

A. H., Massachusetts. Emigrerade 1906. Från Uppsala län.

På ett större herresäte i Uppsala län var det som jag första gången såg dagens ljus. Min far var livad de kalla befallningsman där. Jag föddes den 5 juli 1874. Tio dagar gammal, eller den 15, skulle jag kristnas, och med anledning däraf skulle min far jämte tvenne andra personer resa till Sigtuna för att göra några små inköp. De kommo dock aldrig tillbaka lefvande; deras båt återfanns kantrad och sedermera uppflöto de tre liken.

Detta var gifvetvis ett hårdt slag för vår stackars moder, som nu stod ensam utan medel, med fyra små barn, af hvilka den äldsta var sex år. Någon förmögenhet fanns icke, de ringa medel min far disponerat öfver, hade nedlagts på erforderliga skolor för landtbruket. Före sitt giftermål hade såväl min far som min mor varit i tjänst hos en grefve W. i Södermanland. Då nu det gamla herrskapet W. blef underrättadt om hvad som bäudt, fick min mor ett bref frän grefven, däri han erbjöd henne att komma tillbaka till hans gods, och skulle hon där få husrum.

Tacksam för detta erbjudande reste då min mor jämto oss småttingar dit. Enligt kommunallagarna skulle vi eljest hamnat i en annan församling, där min fader förut haft anställning.

Det hem vi nu erhöllo var ett ytterst anspråkslöst sådant, ett enda litet rum med en dörr så låg att en vuxen person måste kröka sig i 45 graders vinkel för att komma in. Här växte vi upp, och för att vi ej skulle sakna det nödvändigaste måste vår moder arbeta och slita ganska hårdt. Så snart mina äldre syskon blifvit sä pass vuxna, att de kunde uträtta någonting, måste de ut från hemmet; min äldsta syster var endast 13 år gammal, då hon lämnade hemmet. Till sist var jag, som yngst, hemma ensam och började redan som en liten skolpojke att arbeta i herrgården för 25 öre om dagen.

Så gingo åren tills jag var 17 år gammal, dä jag kommit npp till den aktningsvärda dagspenningen af 75 öre under själfva skördetiden. Inseende det omöjliga att på deu aflöning, som bestods jordbruksarbetaren den tiden,föra en något så när människovärdig tillvaro, sökto jag och erhöll plats hos en järnkramhandlare. Med denna sysselsättning fortsatte jag i 4 år eller tills jag skulle fullgöra min värnplikt. Efter att liafva gjort detta tog jag plats som mejerimaskinist vid ett mindre mejeri; jag tjänstgjorde nämligen de sista åren jag var hemma som handtlangare åt den som skötte lokomobilen till tröskverket, och hade jag därför en liten idé om att sköta en ångmaskin. Efter ett ars tjänst på denna plats för en lön af 150 kr., för bvilka jag hade att arbeta hvarenda dag, söndag som hvardag, fick jag plats på ett större mejeri i min hemsocken. Där hade jag 15 kr. i månaden och 18

kr. i matpengar. Efter att bafva arbetat där i 2 år, reste jag på hösten 1898 till staden E. och erhöll efter åtskilligt sökande på de många fabrikerna plats på en stor verkstad. Äfven dilr skötte jag i början en maskin och koin sedan in på verkstaden som filare. Betalningen var ganska låg, det högsta jag hade var 25 öre i timmen. 1900 på våren började jag arbeta på en annan verkstad ock fortsatte där till 1903, då jag måste sluta med det arbete jag hade där, emedan det höll på att alldeles nedbryta min hälsa. Fick så kondition hos en mindre fabrikant, som tillverkade kakelngnssmide m. m. Sagde fabrikant hade vid ett stationssamhälle uppe i Dalarne tillsammans med några intresserade startat ett bolag och byggt upp en mindre fabrik därstädes. Som jag hört och läst ganska mycket om det gamla historiska

I)alarne, samtyckte jag gärna till förslaget att följa med dit upp. Säkert är att denna provins verkligen motsvarade de förväntningar jag hade gjort mig, jag trifdes utmärkt däruppe bland det präktiga dalafolket, men äfven här mötte motiglieter. Bolaget hade små resurser, och föga praktik fanns hos dem som ledde företaget, och följden blef att det var svårt att erhålla sin aflöning och smått oin arbete, därför att det ej fanns pengar till anskaffande af råmaterialer. Jag började böra mig för på andra platser efter arbete, men öfverallt lät det att det skulle blifva framdeles, och då skulle svar

komma. Dessa läto dock vänta på sig, och så en dag på hösten 1905 erhöll

jag bref från en gammal barndomsvän och kamrat å grefve W:s gård. Han "ar nu välbeställd maskinarbetare å en fabrik i staden Waltham, Mass., Amerika. Vi började då en liflig korrespondens, hvilket resulterade uti att jag i början på febr. 1906 lämnade Sverige och reste till Amerika. Att

resan var allt annat än treflig, behöfver jag väl knappast nämna.

Jag erhöll arbete på samma fabrik som min gode vän, nämligen J. L. Thompson & Jndsous, Rivet C:o, Waltham, och där arbetade jag tills i febr. detta år, då jag genom en af våra inflytelserikaste landsmän här på platsen fick anställning som maskinarbetare på American Waltham Watch C:o, eller världens största urfabrik. Och jag maste säga att denna kondition är don bästa jag någonsin haft. Hvad amerikanska förhållanden angår, kan jag ej ännu säga så mycket, dock tror jag mig bafva sett tillräckligt för att veta det Amerika ej är livad det i allmänhet tages för och tros vara. Aflöniugs-villkoren äro i allmänhet ej i proportion till lefnadsomkostnaderua.

Min önskan är att än en gång trampa fädrens jord och där om möjligt skapa ett hem, ty hur det än är, tror jag nog att hvarje ärlig svensk måste tillstå det vi städse komma att känna oss mer eller mindre främmande i detta land; särskildt tror jag det är ganska svårt för dem, som på senaste tiden lämnat Sverige och som sökt att taga någon kännedom om moderlandet, att liär växa in i alla de nya förhållanden som möta här. Min uppfattning och öfvertvgelse är den, att gamla Sverige är rikt nog att gifva en dräglig tillvaro för alla sina söner och döttrar, om alla dess resurser tillvaratagas på ett rätt och förståndigt sätt.N.r 236.

F. S., Wisconsin. Emigrerade 1901. Från Östergötlands län.

Kär jag vid 24 års ålder efter fullgjord värnplikt lämnade mitt hera i

Östergötland i Sverige, så var min hevekelsegrund den alt se något af världen samt att få se huru en del här bosatta släktingar hade det. På fem år,

tänkte jag, är jag fiirdig med yankee-landet och kommer åter med rikare

erfarenhot. Åren ha blifvit sex och många omständigheter göra att jag måhända aldrig återser fädernejorden. Första bekantskapen med onkel Sam gjordes i Boston 1001. Vi voro nu i jämlikhetens beprisado land, men jämlikheten sträcker sig synbarligen ej till »starved foreigncrs». Jag och de flesta med mig sluppo dock helskinnade igenom denna moderna skärseld. Sedan kom jag till Wisconsin och blef skogsmännislca. Efter en tid blef jag farmare i viss mening. Jag var vorden min egen bas och kunde göra dagen lång eller kort och dagspenningen stor eller liten, efter behag. Jag hade läst och hört talas om att Amerikas äldsta bebyggare brukade byta sig till fällknifvar för bäfvcr- och räfskinn och sådant där, men det föll mig ej in att tänka att denna något antikverade sedvänja ännu skulle vara i bruk i det moderna Amerika. När jag dock kom till staden med ett lass af

smör och ägg m. m., så fann jag att kaffe och socker och salt ocb sill kunde jag få för det, men pengar — nix. Omständigheternas makt håller mig tills vidare åtminstone kvar här. Lyckas det mig en dag att göra mig till herre däröfver, skall man för mitt vidkommande fä börja tala om hvilka reformer som behöfvas i U. S., om jag skall stanna kvar. Till dess får jag med den gamle hedersmannen Luther utbrista: »Här står jag och kan ej annat. Gud hjälpe mig!»

N:r 237.

II. K., Massachusetts. Emigrerade 1903. Från Jönköpings län.

Jag föddes den 4 juni 1878 i Jönköpings län i cn förfallen torpstuga, som min fader vid 23 ars ålder arrenderade. Stugan hade cj ett helt fönster eller dörr, golfvet var af lera, med några stockar framför spisen. Uthus-byggnaderna voro i samma skick. Torpet födde 2 kor och ett par stutar, och för det skulle hållas dräng och piga på herrgården för hvarje dag. Detta gjorde far i 9 år. Sedan blef herrgården utarrenderad på 20 år till en annan, och han satte arrendet till 350 kr. och 20 dagsverken för året, som min fader gick in pä. Under tiden växte jag upp i fattigdomen, började skolan vid 7 års ålder, fick hjälpa far inr.an jag gick till skolan och sedan när jag kom hem igen. Min mat var under skoltiden dålig, och kläderna voro sådana att jag nätt ocb jämt skylde mig. Mina konfirmations-kläder fick jag låna mig. Sedan fick jag gå pä herrgården och hjälpa till hemma, och någon gäng fick jag förtjäna litet extra hos andra. Den förtjänsten fick jag lämna herrarna för arrendet, som skulle betalas den 12 februari hvarje är. Vid 21 års ålder fick jag fullgöra min värnplikt, 90 dagar, på Skillingaryd. Den 14 mars 1898 blef arrendet höjdt med 50 kr. om året, om vi ville stanna. Då var torpet förbättradt och i godt skick. Just när vi skulle börja skörda frukten af värt arbete, kom denna ökning. Vi stannade ocb betalade.

Vid 22 ars ålder begyntc jag som byggnadssnickare i Jönköping, men arbetet varade inte incr än 7 å 8 månader om året. 4 å 5 månader varjag hemma och reparerade stuga, ladugård och svinhus. Virket tick jag taga på rot i skogen, köra det till sågen och använda det, men vi fingo inte taga mer än hälften af det som behöfdos, resten skulle vi köpa. Arrcndalorn sålde nämligen af skogen för hvarje år, hvilket han inte hade rättighet till, och stoppade i sin egen ficka, men vi fattiga torpare tingo köpa af våra hårdt förvärfvade pengar till att reparera husen med. Sådant har det nu varit i nära 20 år. Nu har stugan blifvit reparerad ut- och invändigt, med nya fönster, nya dörrar och nytt golf, ladugården har blifvit tillbyggd, nytt svinhus och vedbod byggda, och nästan allt arbete har jag utfört utan ersättning. På hösten 1902 utgick ett rykte att alla herrgården underlydande torp skulle säljas, när arrendetiden var slut, och däribland mitt hem. Priset skulle bli emellan 10,000 och 20,000 kr., hvilket jag inte kunde köpa med 2 tomma händer, när all min förtjänst var nedlagd på torpet. På hösten 1902 skref jag till en i Amerika boende moster och frågade hurudana förhållandena voro där, och om hon kunde sända mig biljett, hvilket hon också gjorde. På våren 1903 lämnade jag Göteborg och landsteg i Boston den 14 maj. Jag fick då strax arbete på en pianofabrik för 10 doll. i veckan, men jag stannade inte där så länge. Sedan fick jag arbete bos en byggmästare och arkitekt för 12 doll. i veckan, men nu har jag 3'25 doll. om dagen. Jag har nu arbetat

för honom i 4 år, både vinter och sommar. När jag nu tänker på den tiden

jag arbetade på mitt föräldrahem, hur hårdt jag fick arbeta både bittida och sent utan ersättning, så smärtar det mig. Hur tror ni, ärade utredningsmän, det skulle kännas att vid 25 års ålder lämna sitt hem och fädernesland för

att söka ett hem i ett fjärran aflägset land, då man lagt ned så mycket

arbete hemma i hopp att få stanna? Mina föräldrar, som i 30 års tid arbetat och förbättrat hus och jord, ha måst lämna alltsammans i brist på medel. l)e kunde icke köpa (let för det höga priset. Under tidernas lopp ha de försakat både mat och kläder, för att allt skulle gå ihop. De ha nu flyttat till en annan gård och måst börja på nytt. Min fader, som var född vid herrgården och arbetat där i all sin tid. hade i sin fattigdom uppfostrat 8 barn, af hvilka jag är näst det äldsta. Vi ba alla arbetat hårdt, och vår förtjänst ha vi nedlagt på hemmet, för att skatter och arrendet skulle betalas. Men den största vinsten för vårt arbete fingo inte vi, utan en annan. Arreu-datorn lät torparna betala både arrende och skatt för honom och ändå litet till. Så hade han på det sättet sin egen gård fritt. Det är ej underligt att

en ung och skötsam yngling, när han ser sådant, vänder fäderneslandet

ryggen.

N:r 238.

G. R., Illinois. Emigrerade 1903. Från Jönköpings län.

Jag är född den 3 augusti 1871 i Jönköpings län. Mina föräldrar ägde 1 s-dels mantal därstädes. Jag, yngst af sex syskon, vistades i hemmet tills 15’/a år, tog därefter tjänst och arbetade i lamltbruket de följande 0 åren, tog sedan anställning som maskinarbetare på en större möbelfabrik i min hemort och arbetade där i nio år. Under tiden hade jag bildat familj och

hade 3 barn vid slutet af de 9 åren. Jag hade ofta tänkt resa till Amerika,

men tiden gick utan att det blef utaf, men så en vacker dag stängdes fabriken. Jag hade haft arbete pä styck, och min förtjänst var i medeltal 3’sr. kr. om dagen de sista åren. Efter som alla lifsförnödenheter oafbrutet stego i pris, så blef det allt svårare att underhålla familjen. Jag var, och är. ändå absolut nykter.Jag kom hit till landet den 23 juni 1903 och gick direkt till Kockford,

Ill. Lämnade min familj i Sverige, eftersom det var omöjligt att få respengar till oss alla. tick genast arbete p& en af de inånga möbelfabrikerna här mot 1 tvi doll. pr dag som maskinarbetare oeli bar nn efter 4 års vistelse här en daglön af 2”s om dagen, på hvilken betalning vi, en familj på 6 personer, kunna lefva som människor, hvilket icke många arbetare kunna göra i Sverige. Redan efter 10 månader var jag i tillfälle att taga hit min familj.

Orsakerna till min emigration äro följande:

1) Ben, trots ihållande arbete, otillräckliga utkomsten i Sverige;

2) Värnplikten. Jag hade själf fullgjort den, när jag reste hit, men jag har två gossar som jag tänkte på att skydda för mördareskolan;

3) Be direkta skatterna för dem som icke äga fast egpndom eller kapital eller ha inkomst af rörelse;

4) Fullständig religionsfrihet borde tinnas, så att den, som icke vill tillhöra statskyrkan, äfven skulle vara befriad frän skatter till densamma, och skolan skiljas från kyrkan och religionsundervisningen borttagas ur små- och folkskolor;

5) Svårigheten för ilen fattiga befolkningen att skaffa sig ett eget hem, antingen det är i stad eller pä landet, och som gör att man aldrig känner sig som medborgare i sitt eget land. Så länge dessa förhållanden fortfara, sa kommer undertecknad icke att återvända till sitt s. k. fosterland.

N:r 239.

J. L., New York. Emigrerade 1906. Från Jönköpings län.

Utgången från ett fattigt föräldrahem i en småländsk stad där min far var skomakare, föddes jag i oktober 1879. Vi ha varit 9 syskon, men blott t! i lifvet för närvarande, och af dessa har jag en broder bär. som varit här sedan mars 189G. När jag kom till skolåldern, visade det sig att jag hade livad man kallar »ett godt bufvud», och jag sattes i högre allmänna läroverket samt genomgick där med glans 6 klasser samt slutade i Ti: <>: t. Det är att märka att min far vid den tiden dref egen affär satnt hade 6 å 8 arbetare. Orsaken, hvarför jag gaf studierna på båten voro fars egendomliga och för all ungdom farliga metod att stänga inne mig eller, rättare sagdt, nästan aldrig under fritiderna tillåta mig vara ute och deltaga i mina jämnårigas nöjen och lekar, tillika med flerfaldiga kitsligheter gentemot mig, hvilka här ¡¡ro öfverflödiga att nämna. Alltnog, jag slutade och började lära mig skomakeriet, hvilket yrke jag var fullt utlärd uti vid 19 års ålder. I cirka 3 är därefter var jag hemma och arbetade hos far samt fullgjorde därunder l:sta och 2:dra årets exercis åren 1900 och 1901. Strax därpå gaf jag mig i väg från hemmet, där dels föräldrarnos ständiga gnabb och gräl samt dels den ringa veckopenning jag tjänade (inom parentes må sägas, att jag arbetade pä styck euligt fars egen önskan och kunde förtjäna högst 10 å 11 kr. någon

vecka på året, de flesta veckorna stannade det vid 7 å 8 kr. och då därifrån afgiek 5’s<> till mat, tvätt och logi, var det ej mycket öfver sedan); allt detta gjorde, att jag fann arbetet hemma hos far outhärdligt; under 1902 och till sommaren 190fi har jag varit på flera platser i Sverige, att nämna Stockholm, Malmö och Lund samt i Köpenhamn, Danmark, och så dessemellan i Jönköping; arbetsförtjänsten har varit i medeltal för hvarje vecka under dessa 4 '/s år ungefär 16 kr. Skoiuakeriyrket är ett säsongyrke; på våren ocb hösten kan man tjäna 22 å 25 kr. i veckan, underdet att, pa sommaren och vintern förtjänsten stannar \id 8 it 10 kr. pr vecka. Sista året af nu nämnda tidsperiod arbetade ja« dock för egen del, d. v. s. jag hade egen verkstad; men pä grund af olämplig lokal, opassande läge för densamma samt sist, men viktigast, brist pä nödvändigt rörelsekapital gjorde, att då min härvarande broder pä högsommaren 190»! sände mig

en biljett öfver hit, jag ined glädje vände fosterlandet ryggen. Dock gjorde

sig den känslan gällande och gör så än i dag, att om jag väl kunde fä ihop

en 800 ii 1,000 kr. och hade min hälsa kvar, jag skulte återvända med sna-

raste. till gamla Sverige och starta, egen affär än en gång, nu med bättre insikter och bättre tillförsikt att slå mig igenom. Min bror hade skrifvit om, att det var utmärkt goda tider här i Amerika, så att jag gjorde dumt uti att stanna en enda dag längre i Sverige. Hvad som dock gjorde det ganska svårt för mig att lämna mitt hemland var lämnandet af min, sedan två år tillbaka, trolofvade (hvilkeu dock, som jag genom bref senare erfarit, svikit, sin tro samt redan 1 « 2 veckor efter min afresa hade en annan fästman); ett kort bref en månad efter min afresa från Sverige, det var allt hvad jag sedan dess mottagit från henne. Frid nu öfver hennes minne!

Att detta mitt försök till arbete för egen del misslyckades, ät- dock icke ensamt orsaken till att jag Emigrerade, utan därtill kommer min från ungdomen spirande misstro till att samhället, och livad som därmed stode i samband, icke vore så som det borde och skulle vara. Alla orättvisor och maktyttringar mot arbetarna från de s. k. samhällsbevarandes sida samt det förakt, hvarmed den s. k. öf\erklassen ser ned pä alla arbetare, etc. etc., inverkade så pä mig, att jag blef socialdemokrat till kropp och själ. Socialdemokraternas program måste i hvarje rättänkande människas ögon te sig som ett program. bvilket, i siu helhet genymfördt, gifver samhället den största vinsten och arbetarna en glad och lycklig tillvaro samt hvarje individ rätten att lefva. Ett faktum är också, att detta parti i alla civiliserade länder har det största antalet medlemmar; många fel ocb brister vidlåda detsamma, men nämn någon institution eller något parti eller t. o. m. något religiöst samfund, som är felfrit? En sanningsälskandc person kan icke med bästa vilja i världen nämna något. En bland de gröfsta orättvisor, statsmyndigheterna i Sverige tillåtit sig mot sitt folk, var då värnplikten fr. o. m. 1902 utsträcktes till I! månader eller rättare 172 dygn samt. fr. o. jn. 1908 till resp. 8, 10 och 12 månader för de olika vapenslagen, utan att folket, bvilket ju dock far stå bakom, dels med pengar, dels med fullgörandet af denna utsträckta värnpliktstid, erhöll hvad som minst kunnat begäras, allmän rösträtt. Man hade i Sverige faktiskt väntat 30 å 35 år pä att ta rösträttsfrågan löst, men först 1907, året innan den utsträckta allmänna värnplikten i sin helhet skulle börja att tillämpas, ansåg sig riksdag och regering kunna kasta till folket deii allmänna rösträtten», men med Herfaldiga garantier ocb på proportionell grund. Få arbetarna eller de mindre bönderna något mera att säga i riksdagen, sedan den .allmänna rösträtten» på dessa grunder blifvit tillämpad i Sverige? Nej, och åter nej; de som nu bestämma öfver situationen i Sverige, komma fortfarande att göra detsamma, intill den dag allmän, lika och direkt rösträtt utan några som helst garantior gifves åt alla personer öfver 21 år. Andra, mindre vägande orsaker till att jag utflyttade från Sverige, kunde anföras, rnen det sagda får vara nog.

Naturligtvis känns det litet besynnerligt att. första gången ....a till ett

främmande land och så pass långt aflägset ens eget fädernesland, ocb detta gäller gifvetvis ännu mera om Amerika än andra länder, eftersom häl äio representerade, snart sagdt. alla jordens nationaliteter och i och med detsamma en oändlig massa språk. Språket, jag menar nu det gängse, ellerengelskan, är ganska lätt att lära äig, särskildt om man lägger sig, om än aldrig så liten, vinning om att tillegna sig detsamma. Ilvad sedan arbetslönerna beträffar, så förekommer här större skillnad i de olika yrkena än hemma i Sverige. Mitt yrke är här, liksom i Sverige, ett bland de sämsta, om ej det allra sämsta. Detta på grund af den massa italienska skomakare

som utföra sitt arbete för l/:\ och V2 !l* t|va't en skandinav ovillkorligen måste ha för att kunna lifnära sig. Konkurrensen i öfrigt inom skobranschen är ju förfärlig, enär t. ex. ett, par skodon här betinga endast. 3, 3t.o à 4 doll.. hvilka i Sverige kosta 10, 12 à 15, ja 18 kr. paret, och donna skillnad är ju i ögonen fallande. Vidare t. ex. med kläder: en kostym som jag här betalar 10 à 12 doll. för, kan jag omöjligen få för mindre än 40 à 50 kr. hemma i Sverige. Så med allting i allmänhet. Det som ställer sig dyrast här i Amerika är rum; man kan godt påstå att för lika många dollar om året utbetalda i hyror, får man i Sverige för lika mänga kronor. Alltså skulle hyrorna här vara ungefär 4 gånger så dyra. Likaså ställer sig vissa trädgårdsprodukter, hvilka, jämförda med Sverige, visa sig 4 à 5 gånger dyrare. De yrken, som ha den bästa betalningen, äro de som, i likhet med livad fallet är i Sverige oeh för öfrigt öfverallt, lia en organisation att stöda sig på; men här äro arbetslönerna upp# i en höjd, som inget land i världen lian visa maken till. T. ex. en murare har här 6, 7 à 8 doll. om dagon, i svenskt mynt resp. 23, 27 och 30 kr., under det han i Sverige har 5, 6 à 7 kr. samma tid; och det väl till märkandes, att det är endast på de bäst aflönadc platser i Sverige som denna aftöning fås. Och så är förhållandet med (le Öesta yrken här i laudet; men pågår immigrationen i samma skala hädanefter som hittills, torde ej många 10-tal år förgå, innan tiderna betydligt förändras; det, betydliga antal italienska och judiska immigranter, uppgående enligt statistiken till cirka (100,000 personer, som hvarje ar landa här. pressa ned arbetslönerna i högsta grad och i samma mån arbetets kvalitet och naturligtvis äfven kvantiteten. Dessa immigranter ha knappt något anspråk på lifvet alls att tala om, därför kominer krisen förr eller senare.

Ilvad Sverige och dess styrande personer ha att göra för att hindra utvandringen och möjligtvis fä den att. upphöra helt och hållet, vore först, och främst att se till, det alla personer, som kunna och vilja arbeta, erhölle arbete samt naturligtvis en atlöning som motsvarade värdet af utfördt arbete. Lika viktigt är att arbetarna garanteras sitt värde såsom människor och icke, såsom nu är fallet, behandlas och aktas sämre än oskäliga djur.

Medborgarrätt åt alla till 21 år komna män och kvinnor! I få ord

sagdt: genomför i Sverige, det, program, som socialdemokratiska arbetarepar-

tiet. uppställt såsom sitt, och jag är öfvertygad om att utvandringen skall minskas till ett minimum, om ej alldeles totalt upphöra. Ty — jag tillägger det — alla sanna svenskar, hvar de än befinna sig på jordklotet, äro säkert, liksom jag, behärskade af den känslan, att Sverige dock vore det bästa och skönaste land på jorden, om endast förhållandena där vore ändrade därhän, att arbetet aktades och betraktades såsom enda källan till ett folks välfärd och lycka.

N:r 240.

K. A. A., Massachusetts. Emigrerade 1903. Från Kronobergs län.

Arade Sverige och fosterland! Till svar på eder fråga får jag säga. att

jag för min del hade aldrig tänkt på att, resa till Amerika, inen jag hadesläktingar i Amerika som lockade mig bit. På samma sält liar det gått med liera andra. De inbillade mig att jag kunde få 4 doll. om dagen, men när jag kom, måste jag gå ut på en bondgård och arbeta för 10 doll. i månaden. Jag kunde inte språka ett enda ord engelska, och kamrater, som jag arbetade med, ljögo på mig och sade att jag gjorde inte mitt fulla arbete. Jag arbetade dock för tre man. När jag hade varit här i landet 3 veckor, kunde jag språka engelska lika bra som svenska. Det är inte mänga svenskar som kunna göra det. Nu har 'jag varit här i öfver 4 år och jag är kusk samt har 35 doll. i månaden jämte föda och husrum. Det kunde jag inte få i Sverige. Jag var både skomakare och sadelmakare i Sverige, men där fanns ingen utsikt till någon rikedom. Här i Amerika kan man lättare taga sig fram än i Sverige. Om Sverige hade samma lag som vi bafva här i Amerika, t. ex. fri rösträtt, frihet från värnplikten, så stannade nog folkot hemma. Men Sverige är tortyrens land. folket behandlas som slafvar och fångar, och hur kan kung Oscar föreställa sig en sådan omöjlig sak som att kunna locka oss svenskar tillbaka? Det är lika svårt som att taga ner sol och måne. Bevare oss, milde Gud, från Sverige! Vi äro uti frihetens land, där sanning och rättvisa 1)0. Ha vi kommit hit en gång, så var säkra att vi äro här och ingen kan taga oss härifrån. Den unele Sam, han är stark, honom är det inte godt att bråka med. Vi äro i guldlandet. Om vi alla svenskar komma hem, sä blefve där inte

föda för oss. Sverige kan knappast föda de hon liar. Den 7 juni begick Sverige ett stort misstag som inte hade krig med Norge. Alla säga att Sverige är en feg nation. Sedan den dagen har jag1 aldrig kallat mig svensk. Hade Sverige gjort med Norge som Japan gjorde med Ryssland, då hade hon blifvit ärad i alla land. Sverige hade förlorat kriget, det visste hon, därför blef där inget krig. Hvad Sverige borde göra är att lägga ut listor så att hvarenda svensk skulle skänka 2 dollar, och för de pängarna skulle hon bygga ett slagskepp på 20,000 ton.

Sverige borde gifva alla svenskar fri jord eller land, så kanhända vi komma hem, och på samma gång blefve Sverige upparbetadt liksom här i Kalifornia och South Canada och West Amerika. Där finnas svenskar som komma ut och taga liO acres land. De fingo jorden fritt, de hade inte en cent när de kommo hit. Nu Im de upparbetat sin jord, sä de vilja inte sälja sin egendom för 50,000 doll. 1 Småland är godt om land som inte skadade att blifva upparbetadt, stora ljungbackar och skogar och mossar. Nog blefve där hvarken hvete eller råg de första 2 och kanske 10 åren, men potatis kunde där väl blifva, så man kunde få potatis till sillen. Det är hvad man äter i Småland, samt rågbröd lika svart som jorden och lika bårdt som stenarna. Gud bevare oss från Småland och allt hvad Sverige heter. Amerika är himmelriket. Jag är född i Småland. Jag vet att hvad jag säger i detta brefvet är sant, samt att Sverige borde bafva president i stället för kung. Det kostar Sverige för mycket med kung. Men en ting är det, att amerikanska folket är det elakaste folk på jorden. Jag är född den 19 mars 1884 i Kronobergs län. 1,ämnade Sverige 18 april 1903 och kom till Boston 1 maj.

Detta bref kan få aftryckas i alla svenska tidningar både bär och i Sverige. Hoppas att få ett bref från svenska regeringen.

N:r 241.

R., Minnesota. Emigrerade ltHJß. Från Kronobergs län.

•lag är född i det härliga Småland, ej längt från staden Växjö. Mina föräldrar äro torpare. och jag har arbetat å herrgård frän mitt nionde år tillsi fjol, då jag erhöll biljett för resa till Amerika. Jag hade nog ej rest, om det ej varit för den länga exercisen. Den går nog bra för den som bar mycket pengar, men för mig hade den ej gått, ty först hade jag behölt och sedan hade de våra bchöft pengar. Ilvar skulle jag la dem ifrån? Nej. då var det bättre, som det står i rallarevisan, att taga sin ränsel på ryggen ocb gå, ocb nu ät jag här i det fria Amerika. Tänk, om svenska regeringen ville sätta ned exercistiden till en 50 å BO dagar samt afskaffa tullen, så att allt blefve så billigt som det är här. Då skulio jag vända mot Sverige åter samt aldrig tänka på Amerika mera.

N:r 242.

xV. F. A., Nebraska. Emigrerade 11)05. Från Kalmar län.

Jag är 35 ar gammal, född ar 1872 i ett. torp i Kalmar län. Mina föräldrar lefva ännu ocb bo som undantagshjon på torpet. Min far är öfver 75 år gammal, och han har brukat torpet i femtio ar åt en ocb samma husbonde. Far gjorde i skatt för torpet, fyra mansdagsverken i hvarje vecka ocb 50 hjälpdagsverken och 15 kördagar på sommaren. SS kunde han föda 10 kreatur på torpet. Jag tycker att när någon hållit pa så i femtio är, så borde han ha ett sådant hem pä gamla dagar utan någon vidare skatt. Vi voro 7 syskon, 5 pojkar ocb 2 flickor. Var dagliga lösen var arbete och slit vid herrgården. Jag började vid 12 ars ålder att göra smådagsvcrkep ocb jag hade en half svensk mil att ga till herrgården. Man kan lätt tänka sig bur det skulle kännas för en uttröttad parfvel vid dessa år att blifva väckt klockan 4 om morgonen ocb traska en så lång väg. Jag blef konfirmerad vid 15 års ålder, 1887, exercerade beväring år 1893 och 1894, blef gift 1896 och flyttade till en gård ocb brukade den i 6 år. 1903 blef jag änkeman

och hade då en flicka ocb en pojke, som äro kvar i Sverige. 1905 gick jag

in i nytt äktenskap, och år 1905 reste vi till Amerika. Men trots ailt detta

som jag upplefvat i Sverige, sä håller jag det kärt. Jag gick ej bit till detta

land för att jag var så hågad. Jag gick mest för att jag skulle hälsa på bekanta. Jag har tänkt atf jag får vara här ett par är. så jag får respen-ningar. Då skola vi gå hem.

N:r 243.

N. X.. Minnesota. Emigrerade 1900. Frän Kalmar län.

Jag föddes å ett af de större godsen i södra Kalmar län af fattiga föräldrar; måste redan vid 13 års ålder taga plats bos en bonde för 30 kr. för sex månader. Blef illa behandlad och erhöll dålig mat. Tog sedau hyra som sjöman ocb seglade med olika fartyg, tills tiden kom att lära mig försvara fosterlandet. Ingick vid Kalmar regemente för 172 dagar med 20 ört; om dagen. När jag hade slutat min värnplikt, hade jag 10 kr. kvar ocb tog plats som kusk, men jag blef ledsen af att stå med balten i band och buga för det höga herrskapet. Så fick jag mig biljett tillsänd från en morbror i

Amerika ocb reste hit hösten 190ti. Ilar varit här ett är nu ocb har förtjänat en 500 doll. och betalt min biljett. Är medlem af goodtemplarordcn.

Superiet här, tror jag, är värre än pä andra platser. För min del bar jag

erfarit att Amerika är bra.N:r 244.

K. .1. T., Ohio. Emigrerad« 1902. Frän Småland.

Jag föddes i Smålands mörkaste skogar, där jag lefde tills jag var pä mitt sjätte är. l)ä kom liemannen och skördade min fader. Min moder lilef lämnad med sex liarn, två mindre än jag. Fattiga voro vi mer än nog. Vi tingo tidigt börja arbeta för vårt bröd, men ända ville det ej räcka till ibland. Vi ledo dock ingen direkt nöd. ty min moder var duktig att arbeta. Döden skördade äfven , henne samma år som jag läste för prästen och konfirmerades. Jag arbetade då i fabrik tills jag var 19 år. Då hade jag sparat ihop i 50 kr., och så fick jag låna 100 kr. af en god vän. Med denna

kofva satte jag öfver Atlanten och kom hit till detta landet, utan att hafva nagra släktingar här. Lyckan var mig bevågen, och jag träffade samman mod en af mina forna kamrater oeh han skaffade mig arbete. Sedan dess

ha 5 år halkat undan ganska fort. Jag var hemma i Sverige förra sommaren. Och jag blef nästan förbluffad öfver de förändringar som skett under den korta tiden af 4 år. Folket hade nyktrat till och delvis vaknat upp från den sömn, som förut var bredd öfver landet. Nykterhetsarbetet och arbetsorganisationerna gå liand i hand och stödja hvarandra.

Orsaken hvarför jag emigrerade är, att jag ej ville exercera. Värnplikten är i mitt tycke bara dumhet. Efter ett par tre år kommer man ej ihag den i alla fall. Det är liksom med katekesläxan i skolan: med den där odrägliga katekesen skulle man bortslösa halfva sin skoltid. Och sannerligen sagdt, sä kominer jag ej ihåg ett dagg af den. Tag bort katekesläxan ur skolan. Tag bort värnplikten. Ge kungen en rimlig lön och lät honom föda sin familj pä sin lön. 1’rinsar skulle ej hafva någon lön förrän de börja göra någonting, och då ej mer eller fortare än de arbeta sig upp. Hvarför staten betalar ett barn en hög lön genast då det. födes till världen, det går öfver denne smålännings förstånd. Prins Vilhelm strödde pengar omkring sig här i landet, men de fattiga arbetarna hemma i Sverige ha fått svettas mera än en droppe för dem. Bort med värnplikt och kungahus! Ge folket republik och allmän rösträtt, och vi svensk-amerikanare kunna möjligtvis dä först återvända till vårt fosterland. I*et är storgubbarna, som fördärfva Sverige.

N:r 245.

G. I'., New York. Emigrerade I9U.I. Från Småland.

Jag lämnade mitt föräldrahem deu 19 april 1903 och reste öfver till det stora landet i väster, dock ej för fattigdomens skull. Som jag ej hade någon lust för jordbruk, sä försökte jag på åtskilliga platser därhemma att få komma in på en mekanisk verkstad, men hvart jag kom blef jag nekad arbete för att jag inte hade något betyg. Då var det en person som sade: lies till Amerika, där får du arbete på hvilkeu verkstad du vill utan betyg. Jag reste och kom sä hit ilen t'> maj 1903 och fick arbete genast, hvil ket arbete jag ännu innehar. Jag fick börja med 2 doll. om dagen, och det sag lysande ut, men sä slntade jag där och gick för att arbeta åt en entreprenör med

husbyggnad och fick samma betalning. Då först förstod jag att jag var kommen till ett bättre land. Där arbetade jag endast tre veckor och sedan gick jag ut pä landet till en fariuare och fick där 80 doll. i ma-naden. Det var ju bra, men eftersom jag aldrig haft någon lust för landt-bruk, så stannade jag där endast en vecka. Sedan gick jag tillhaka till mitt gamla arbete, och då fick jag 25 cent påökt, och så stannade jag där till på hösten 1906 då jag for tillbaka till Sverige, och tänkte stanna där och öfvertaga min faders gård och bosätta mig i Småland, där jag är född. Men så tröttnade jag på det också och beslöt mig för att ga tillbaka till Amerika igen.

Men mina föräldrar ville inte låta mig resa igen, eftersom jag är enda bar-

net, och då reste jag till åtskilliga städer i Sverige, där jag visste det fanns mekaniska verkstäder, såsom Motala, Eskilstuna, Norrköping, Finspong och många andra, men hvart jag kom ville de endast se mina arbetsbetyg, och jag sade att jag hade inga betyg att visa, ty livad jag kunde hade jag lärt mig i Amerika och där behöfdes inga betyg, utan där går man från den ena fabriken till den andra utan något som helst betyg. Jag reste efter dessa fåfänga försök genast hem och packade min koffert inför min älskade moders tårar, men vreden öfver det svenska folkets högmod förbittrade mig sa pass, att inga tårar och böner kunde kufva mig, änskönt de kommo från en älskad moder. Nu är jag åter i detta land, hvarest det ej finas något högmod. Här kan jag tala vid millionären utan att behöfva stå och titulera honom för än det ena, än det andra. Jag hoppas att med Guds hjälp ej behöfva komma det svenska folket till någon som helst olägenhet,. Här har

jag nu mina 3 doll. om dagen, det gör 18 doll. i veckan, och så betalar

jag 3 doll. och 50 cent i veckan för mat, husrum och tvätt. Hvar skulle jag kunna få det i Sverige? Nu tänker jag ni kan räkna ut hvarför emigrationen växer årligen. Det är för att. fa en bättre utsikt i detta land.

N:r 240.

N\ N., Pennsylvania. Emigrerade 1U05. Från Småland.

Undertecknad säg dagens ljus för första gången i en läg stuga inne i det fattiga Smaland. Min uppvilxttid tillbrajite jag också där, tills jag vid tjngutredje års ålder emigrerade hit till Amerika. Orsaken hvarför jag lämnade fädernehemmet var ej rädsla för värnplikten, som så många gifva till skäl för sin emigration, ty den hade jag redan fullgjort, med 172 dagars tjänstgöring vid Andra Göta artilleriregemente i Jönköping. Och det tyckte jag endast var ett nöje att vid tjugu års ålder vara ute i gladt sällskap.

Men efter fullbordad exercis började Amerika ljuda så lockande i mina öron, och detta ljud tilltog mer och mer, hvilket slutade med Amerika-feber. I mars 1905 räckte jag föräldrar, syskon och hemmet afskedshanden och kom så hit., och har jag tillbringat dessa två och ett halft år mestadels i Pennsylvanias kolgrufvor. Men, pojkar, har ni ej sett arbete förr, så gå in i en kolgrufva. Ett är visst, att om man arbetade så liärdt i Sverige som

i härvarande kolgrufvor, skulle man förtjäna pengar där också. Mitt om-

döme är, att. det är lika svart att vara fattig här som i Sverige. Jag vill i en snar framtid återvända dit för att om möjligt bygga mig ett eget hem.

N:r 247.

A. H., Minnesota. Emigrerade MO‘2. Från Gottlands län.

Jag är född i Gottlands län, Sverige. Anlände hit för 5 år sedan. I

Sverige fick jag ofta lida nöd, ty mina föräldrar voro fattiga och jag måsteut och arbeta för föda och kläder när jag var 12 år gammal och tills jag var 17 år. Då fick jag hyra på ett fartyg till Amerika. Här erhöll jag arbete på järnvägen och här har jag stadigt arbete sä länge jag vill; jag har redan arbetat mig upp till bromsare. För att få denna plats i Sverige, så hade jag fått vänta många år. Här är en man fri och oberoende af herremän och fri frän värnplikt, men en gång kommer jag nog att resa hem och hälsu pä gamla Gottland.

N:r 248.

F. S., Minnesota. Emigrerade 1902. Från Blekinge län.

Jag är född i norra Blekinge, fullgjorde min värnplikt 1896 och 97 i Blekinge bataljon. Efter tjänstetidens slut arbetade jag än här, än där, men snart började jag att tänka, huru jag skulle få mig en egen torfva. Jag började se efter framtiden, men kunde icke finna några utsikter. Änskönt jag försökte pä alla områden, så var det omöjligt att fä en egen jordbit. Då erinrade jag mig. huru tappert jag skulle försvara mitt fosterland, och så uppkom tanken: jag har ingenting annat att försvara än den rike och hans egendom. Det land som jag har lärt tjäna och lyda är omöjligt att få en handfull jord utaf. Vid 21 års ålder var jag mogen för att dragas ut som skottafla. men var icke mogen för att sättas in i dagens brännande frågor, därtill var jag för fattig. Så tänkte jag: min svenska medborgerliga rätt är frånröfvad. jag måste söka någon annan plats. Under mitt trägna arbete hade det lyckats mig att samla tillsammans 50 kr., jag tog min 50-lapp, gick till pappa och sade: jag vet ni har inga penningar, men vill ni icke gå i borgen för mig, så kan jag låna litet till; jag skall till Amerika. Jag fick så låna litet, 75 kr., och reste till Onkel Sams rike 1902. Här var mycket att lära och äfven glömma. Det värsta tycktes för mig vara språket. Jag kom till en svensk bas med hatten i handen och darrande knän, men fick snart inse att icke ens millionären behöfver tilltalas på annat sätt än hvad man själf blifver tilltalad. Fick så arbete på ett sågverk här i staden för två doll. om dagen; tjänar nu upp till 3. Har på denna tid samlat ett litet kapital, som jag aldrig kunnat gjort i Sverige. Låt den demokratiska andan råda mer i Sverige, minska lönen för dem som lefva i lyx, minska skatterna, låt en få ett stycke jord för skäligt pris, ocb Sverige skall blifva ett blomstrande land.

N:r 249.

C. E. I'., Canada. Emigrerwle 1905. Från Malmöhus län.

Född i Malmöhus län den 16 april 1887. Min fader ägde tvänne hem-

man därstädes och brukade det ena själf, det andra var utarrenderadt. Blef uppfostrad och lefde pä hemmanet tills jag emigrerade till Amerika för två år sen. Allt ifrån barndomen har min håg varit att fä studera, hafvande lätt för att lära. Oaktadt goda ekonomiska förhallanden, kunde min önskan dock <‘j blifva uppfylld. Enda tillfälle jag hade var när min fader tillät mig att söka inträde vid folkskollärareseminarium, hvarest jag ibland 80 sökande var bland de femtio som fingo gå hem. Orsaken å min sida var, att jag fullständigt saknade sängförmåga. Därmed voro alla utsikter att slä in på slärda vägem slut. På min faders hemman var föda och arbete nog för mig såväl

sorn för min två år äldre broder. Enda felet var att min fader ville hafvaoss att arbeta, men ej ville gifva oss något för vårt arbete. Allt livad vi önskade var att erhålla en lejd mans lön, men nej, det kunde ej gä för sig. Iläraf uppkommo stridigheter, som till sist blefvo för mig odrägliga, så att jag måste antingen emigrera eller taga arbete hemma i Sverige. Jag valde det förra, emedan jag ej kunde något yrke, och att arbeta som dräng för andra ansåg jag under min värdighet. Ställets storlek var 48 tunnland samt födde 3 hästar och 11 ii 12 nötkreatur jämte får och svin. Enligt min öfvertvgelse betalade sig gården bra, har sett min fader sälja potatis för 1,200 kr. på ett år. Min fader kunde mycket väl betalt oss en dränglön, men hans utpräglade konservatism förbjöd honom detta. Hans öfvertygelse var (och är väl fortfarande), att barnen genom arbete skulle betala tillbaka livad deras uppfostran kostat.

Efter denna lilla afstickare vill jag vidare fortsätta med mina öden.

Emedan jag ej kunde få pengar af min fader, så försökte jag att erhålla fribiljett från Amerika, hvilket till min stora glädje lyckades. Sålunda lämnade jag fädernegården den 2.1 juni 1905 och har sedan ej återsett fäderneslandet. Efter ankomsten till Amerika erhöll jag arbete genast. Endast två dagar efter ankomsten. IMatsens namn var Sioiix City, Iowa. Mina ar-betsgifvare voro svenskar ocli voro ägare af en snickerifabrik, som gaf arbete till ungefär 25 man, alla skandinaver. Min betalning var 1 1 a doll. om dagen, och mitt arbete bestod hufvudsakligen af sandpappering af lister och

dylikt samt att göra andra förekommande arbeten. Jag var ju ej hemma med verktygen, så att jag ju ej kunde vänta bättre. Mina arbetsgifvare voro Äfven nöjda, emedan de ej kunna få andra än emigranter till att fortsätta med det monotona arbetet med sandpapper. Dagarna voro förfärligt långa, men jag var dock glad att hafva

arbete. Mest glad var jag dock, när jag erhöll min första veckas betalning, en check för 9 doll. Det var det mesta pengar jag haft i mitt lif af mina egna. Det kändes litet konstigt, när jag samma dag tillväxlade mig den första guldfemdollarn. Allting gick bra. Jag hade arbete till nyåret och hade just betalt min biljett, när alla ogifta pä fabriken blefvo aflagda på grund af brist på arbete. Jag gick utan arbete två och en half månad. Arbete stod ej att finna, min skuld ökade sig. Till sist erbjöd sig ett tillfälle; jag kunde få följa med som kreaturs vårdare på en järnvägsvagn, som skulle gä till Canada. Jag erhöll ingen betalning under resan men väl födan, samt var lofvad arbete efter framkomsten. Efter framkomsten arbetade jag en månad för den som jag medföljde. Det var en rätt hård tid. Kesan tog II dagar till 150 svenska mil, och det var 20 grader under noll. Vi måste sofva i vagnen och togo pä oss alla kläder som vi hade och voro ändock kalla. Efter den första månaden, för hvilken jag [-erhöll-] {+er- höll+} 15 doll., tog jag plats hos en yankee, en tandläkare, som hade ett par

tusen acres land. Jag ackorderade med honom för 25 doll. i månaden. Mitt

arbete bestod i att pampa och åka vatten till en ångplog, hvilken plöjde 30 acres dagligen. Jag hade till att vara uppe kl. 4 pa morgonen, och arbetet varade till 10 på kvällen. Jag blef snart trött på det, jag var ej van vid sä lång dag. Efter 11> dagars arbete begärde jag förhöjning till 40 doll. i månaden eller betalning genast för gjordt arbete. Jag erhöll min betalning. Jag tyckte mycket bra annars om min plats. Allting gick så demokratiskt tillväga. Doktorn och hans fru sutto vid ena bordsändan och alla hans legodrängar rimdtomkring. Hvar finner man det i Sverige? En landtbrukare med 2,000 tunnland intager sina måltider tillsammans med drängarna! Nu var ej annat att göra än att söka ny *job». Jag hade försökt farmning och tyckte ej om det. Det var rätt hårdt, ty jag kunde ännu ej tala engelska, •ehuru jag förstod det rätt bra. Till sist erhöll jag dock arbete som sections-man vid järnvägen med l'8o doll. om dagen, .la« var ej alls hemma med järnvägarna i Sverige, sä att jag ej riktigt vet livad det motsvarar. I alla fall sä blef det endast 10 timmars arbete dagligen, men hårdt arbete. Fem man till 1 */a svensk mil järnväg. Hålla rent för gräs, hvilket växte fots-liögt, saint att hälla rälsen uppe nr dyn, så att tågen kunde passera. Jag stannade där tills jag den 21 mars detta år blef utnämnd till förman för 11 mil af järnväg. Jag är således nu förman och har sju man under mig. Kil af dem är en urspårad doktor från England. Min betalning för närvarande ar 2 doll. 55 cent om dagen, fritt hus om fi rum och kök jämte eldbrand. Jag har hyrt ut huset till en engelsman; har ett rum för mig själf. Jag

var 19 år gammal när jag blef utnämnd till förman, och är nu 20. Jag

lägger åsido 50 doll., eller 185 kr., i månaden. Förra året vid denna tid hade jag just betalat min skuld och har nu mellan 3 å 400 doll. Här äro inga

svenskar rundt här, bar ej träffat en svensk pä öfver 4 månader. Kan nu

tala, läsa och skrifva engelska lika bra som svenska. Min öfvertygelse är, att här äro bättre utsikter i Amerika än i Sverige. Dock endast för män med ruter i. Hvarje emigrant har sina mödor att genomgå, men huru som helst sä får han mestadels framgång om han ej ger upp. Lösen här är: arbeta eller svälta, samt gör åt andra som andra gör åt dig. En yankee sade träffande om Amerika: »Själf först, själf andre, något öfver själf igen.» Huru som hälst skulle jag dock vilja bosätta mig i Sverige igen, ehuru jag ej kan erhålla bättre plats än jag nu har. En sak säger dock mera ¡in alla andra: exercisen.

N:r 250.

M. J. S., Minnesota. Emigrerade 1902. Frän Hallands län.

Jag är född i Hallands län utaf fattiga föräldrar, som ägde ett litet hemman därstädes. Min fader dog när jag var 14 år gammal, en äldre hroder hade jag. men han lämnade hemmet, sä att jag blef den ende pä platsen, som skulle sköta stället. Detta gjorde jag, med hänsyn till min ålder, till allas belåtenhet och mängas förundran. Genom träget arbete uppehöll jag sålunda mor samt två yngre syskon, sä vi sluppo att lida nöd; men genom brist pa pänningar och arbetskrafter var jordbruket sä dåligt skött, så det afkastade nätt och jämt till eu liten familjs nödtorftiga uppehälle, dä det annars under bättre omständigheter kunnat lämna mer än dubbelt i valuta. Så gick det nagra är, men emedan jordbruket icke afkastade nog till extra utgifter, sa blef där ingenting att köpa kläder

för. Jag insåg nu min varande och blif-vande ställning: det blef icke något bättre. Jag tänkte då, att jag måste ut för att förtjäna litet, och reste så ner till Skåne, där jag tick anställning pä «n stor herrgård. Daglönen var 1 '"£> per dag eller IOt.o i veckan, och sa niäste jag betala C. kr. i veckan för mat och rum. Sedan blef det ieke mycket öfver. Under tiden jag var borta (2 månader) var det ingen som hjälpte min mor till att arbeta på gärden, så jag måste hem så fort som möjligt, men där blef icke mycket att skörda den sommaren, ty som man sår, så får man ock uppskära. Sedan kom det värsta. Ar 1902 skulle jag fullgöra förstii årets värnplikt och var till mönstring, men kunde icke blifva fri. livad var 1111 att göra ? Två par skor och litet annat som man nödvändigt måste ha med sig ut på heden, kostade minst 30 kronor. Detta kunde jag möjligtvis fått låna utaf någon för tillfället, men när skulle jag betalt det igen, eller livem skulle uppehållit min mor och mina syskon under tiden jag var i kronans tjänst? Ingen! Jag förutsäg vår undergång, och så fick jagi hagen att resa till Amerika för att försöka min lycka. Men jag måste då rymma såsom en fånge, ty jag kunde icke få något prästbetyg, .lag lämnade hemmet den 22 april 1902, gick direkt till Amerika och har varit här nu i 5 år Tycker bra om mitt nya hemland och har här bättre utsikter än i Sverige. Jag arbetar pa ett slakteri och förtjänar 2-7r. doll. 0111 dagen. Mat och logi kosta 4 doll. i veckan, sä att man kan lätt inse skillnaden emellan Sverige och Amerika. Jag har skaifat mig en liten förmögenhet under dessa 6 år jag varit här, har också uppehållit ruin mor i Sverige under tiden och utom detta skickat hem 1,500 kr. till att betala skulden med pä gärden. Jag som mänga andra älskar mitt fosterland och ville gärna gå hem igen, men bur skall det gå, om jag nu går hem med några tusen kronor pa tickan? Det första jag kommer hem, far jag stå till ansvars för det jag rymde från exercisen och sedan ut på tjänstgöring i 3 är efter hvarandra. Under dessa 3 år kan man ingenting förtjäna och ingenting förbättra pä något jordbruk, när man icke får vara hemma. Innan jag kan få någon inkomst, så kanske mina härdt förvärfvade slantar äro gångna igen. Men mycket kunde göras för att förbättra Sveriges ekonomiska ställning för att få svensk-ameri-kanarna till att hemvända till Sverige igen. Först och främst måste Sverige omdana lagen om beväringsexercisen, införa allmän rösträtt efter 21 ärs ålder, antaga en lag hvarigenom de stora kronogodsen uppdelas i mindre heminan för att utarrenderas till hemvändande svensk-amerikaner, låta fideikommissen utstyckas och försäljas till egna hem åt beinvändande svenskamerikaner, fritaga industri i Sverige från all beskattning och så lyfta, omhulda och uppmuntra den att tillgåugen på arbete skulle bli sä mycket större än nu, och dagspenningen komma i jämnhöjd med hvad den är bär i Amerika. Om detta skedde, då skulle ni få se tusende återvända till Sverige.

N:r 251.

K. A., Illinois. Emigrerade 1903. Från Hallands län.

Med pä ryggen en låda. innehållande diverse järnkram och med aderton 'venska sd aler (3 kr.) i fickan drog min fader vid sexton urs ålder föräldralös ut i världen för att ute på den vida skånska slätten pröfva lyckan. Voro de välbergade skånska böndernas hjärtan bårda, så var landsvägsdikets gräsmatta mjuk, när natten kom i sommartid, och öppnade skånebonden ej sin lada för en kringstrykande krämare, som sökte skydd för kyla och natt i vintertid, så öppnade hans torpare stogudörren, hvilket var så mycket bättre. Men min far förtjänade pengar på sina smidesvaror, och det var liufvudsaken. Snart packades i en kärra bakom en krake det järnkram, som förut bade tyngt och gnagit ryggen, och efter några år sattes det upp en skylt på en vägg i V., och på skylten stod att läsa: »Trävaru-, spannmåls-och diversehandel». Efter ännu några ur sattes upp en annan skylt bredvid den förra, och pä denna stod skrifvet: »Utminutering af brännvin, konjak, punsch och viner». Inne i affärslokalerna mötte kunden en reslig, ej så litet korpulent gubbe, som antingen slog en knut kring en spannmålssäck eller mätte bredden på en bräda eller snodde en snusstrut eller hällde brännvin i halsen på en flaska. Som åttingsbonde och inbiten affärsman atled min far pä sitt betalta hemman i södra Halland för åtta är sedan, 67 år gammal, och efterlämnade, utom 22,000 kr., hustru, som lefver ännu och är ett mönster för eu ädel moder, samt 11 barn, hvaraf trenne i blomman af sin ungdom redan skördats af liemannens redskap, lungsoten.Näst den yngste i syskonkretsen föddes jag år 1877. Så länge min far lefde var jag i hemmet, ty det. var mycket att göra med jordbruk och affärer. Till min skada eller nytta — jag vet inte hvilket — stod min lust närmare]>logen än disken, men allra närmast till boken. Jag läste, dä andra barn lekte, jag diktade, dä andra sofvo, och jag sände dikterna till ortens tidningar, och sällan hamnade mina skapelser i papperskorgen. Jag ville studera, bli präst eller något

liknande, men far var döf för mina böner, ty hans mening och befallning var, att jag skulle bli affärsman liksom mina äldre bröder. Dä inin far dog, fick jag ärfva 1,400 kr. Jag visste att denna summa inte räckte till för mångåriga studier, hvarför jag uppgaf den förut närda tanken att söka inträde pä det privata elementarläroverket, där min yngre broder (jag är den näst yngste af fem bröder) redan studerade. Skollärare skulle jag åtminstone kunna bli, hoppades jag, och sedan jag genomgått en förberedande kurs och hopsummerat, den lärdom jag inpluggat där till de kunskaper jag på lediga stunder i hemmet, redan inhämtat, hade jag hopp om att komma in pii seminariet i L., dit jag insändt min ansökan. Visserligen saknade jag sangröst och var då, liksom jag ännu är, döf för allt hvad musik heter, men

i reglerna, som tillämpas eller rättare borde tillämpas vid examen för

inträdessökande, heter det, att en person kan vinna inträde äfven om han

saknar musikaliska anlag. Jag blef emellertid underkänd i sång och vann

ej inträde. Ett helt år begagnade jag 1111 till att grundligt förbereda mig för nästa prof, men när efter profvet de som vuunit inträde vid seminariet skulle uppropas var mitt namn oj på listan. Underkänd i sång! löd rektorns svar till mig, då jag sporde honom 0111 orsaken till mitt uteslutande. Uppmuntrad af tiere personer, däribland församlingens kyrkoherde, att icke tappt och uppmanad att försöka vid något annat seminarium, skref jag ett bref till rektorn vid ett annat seminarium och frågade om det var sanning det som stod på den där affischen, att det ej fästes något afseende vid om inträdessökanden saknar musikaliska anlag, såvida han visar sig äga mer än nödvändiga kunskaper i öfriga ämnen. Som jag fick ett jasvar pä frågan och äfven uppmanades af rektorn att söka in på seminariet, där han var

rektor, beslöt jag att våga ännu ett år. Jag inackorderade mig hos en folk-

skollärare, som brukade förbereda ynglingar för seminarium; och när jag skulle lämna honom för att ge mig i väg dit sade han: »Mången har utgått från seminariets Ijärde klass med mindre kunskaper än du har.

Dock blef jag vid profvet underkänd i — sång och vann icke inträde. Jag tänkte säga några ord till rektorn, meu det kom något tjockt i halsen,

så jag kunde icke. I stället gick jag ned till S—O-monumentet, och här.

där blod fordom flutit,, runno strida tårar nedför tvenne kinder, som glödde af sorg och harm; men de kommo inte från ögat utan från ett öppet hjärte-

sår. Mitt hjärta kändes som krossadt. Portarna till mitt fosterlands bild-

ningsanstalter voro stängda för mig af den orsaken att försynen ej begåfvat mig med sångröst, men dörrarna till bokhandeln voro ännu öppna, det var min tröst. Förbjöd Sveriges lag mig att inhämta kunskaper frän skolbänken, så kunde den ej förbjuda mig att från bokhyllan eller genom bilderna i lif-vet öka mitt kunskapsförråd.

Min faders råd skulle 1111 följas. Tillsammans med en äldre broder köpte jag ett svagdricksbryggeri, h varti II äfven hörde öl försäljning. Vi inköpte det på hösten. På vintern gick affären med förlust, men vi hoppades kunna taga skadan igen då sommaren kom. Det blef en kall och våt sommar; och när vi efter att ett är ha innehaft affären sålde bryggeriet, hade

mitt kapital smält ihop med sex hundra kronor.Nu var min enda tanke att genom mina händers arbete söka komma mig upp i världen. Jag reste till en sockerfabrik men blef förskrämd, då jag vid uppropet af arbetare såg flera hundra stå kvar utanför, sedan man tagit in så många man behöfde i fabriken. Förgäfves sökte jag därpå få arbete på fabrikerna och verkstäderna i Malmö. På en gata, där de rensade en kloak, fick jag visserligen löfte om några dagars arbete, men då jag kom på morgonen och ej kunde uppvisa något arbetsbetyg, blef jag mycket kyligt af-visad. Jag ströfvade nu ut på landsbygden, och då jag till sist lyckades få arbete på en gård nära Lund, blef jag af gårdsförvaltaren anvisad ett rum, soui var det snuskigaste krypin jag någonsin sett. 1 sängen, där kringstrykande luffare tingo dela logi med en af gärdens drängar, krälade det af ohyra. •Jag arbetade likväl på

gården två månaders tid men hyrde mig ett eget rum. Sedan betorna voro upptagna, hjälpte jag till med tröskningen af silden och hade samma betalning som gårdens öfriga arbetare, eller I t.h om dagen. Det var ju ingen framtid att knoga vid eu ångtröska för kr. lv.o om dagen, da kost och logi kostade mig 7 kr. i veckan, men jag stannade ändå till tröskningen var öfver. Sedan fick jag afsked- På våren gick jag åter ut för att söka arbete. Efter att ha rest på järnvägen från den ena arbetsplatsen till den andra genom nära nog hela Skåne, kom jag i norra delen af provinsen till en trakt, som liknade den halländska skogsbygden. Jag såg små rödmålade stugor och kringgärdade trånga täppor, och önskan att äga ett eget hem om än aldrig så ringa, en egen trång stenig täppa, en egen liten halmtäckt stuga, som jag kunde peka på och säga: den är min, steg upp i min själ. Och så satte jag mig ned på en tufva invid en af dungar omgifven sjö, tog upp min anteckningsbok och nedskref en längre dikt. Den första strofen lydde så:

Där skogens tempel skänker

mig skygd och ro

och insjöns bölja blänker.

där vill jag bo.

liland träden blomsterprydda

skall hon få stå,

min anspråkslösa hydda

ined halmtak på.

Men bur förvärfva köpesumman till detta egna hem? Mina händer

hängde slappa; ingen behöfde dem. Jag minnes, att när jag satt och tänkte detta här, kom min blick att riktas mot en stor, svart molnvägg i väster, och molnet var formadt liksom till ett vidunder, som räckte fram en hand

och ett pekfinger åt del håll, där solen nyss gått ned. Mina tankar drogos

nu till Amerika.

Jag bör dock tillägga, att. jag aldrig haft livad man kallar amerikafeber. Det var nödvändighetens lag, som tvang mig ut pä västervåg. Då jag förstod, att det. ej fanns minsta utsikt till att någonsin kunna förvärfva en

tumsbredd af Sveriges jord, om jag stannade k\ar där, utan i stället hade nya vedervärdigheter, nya motgångar och en ständig bitter kamp för tillvaron att motse, så föredrog jag att af två onda ting välja det minst onda.

Jag har nu varit i Amerika något, öfver fyra år, liar aldrig baft svårt att erhålla arbete och har ingen dag arbetat under lägre timpenning än 30 cent, fastän jag icke är yrkesskicklig.

Min åtrå står dock alltjämt till mitt gamla fosterland, och då jag nu är i stånd att när som helst kunna förverkliga den önskan jag hyste, dä minaförsta tankar om ou amerikafärd stego upp kos mig, skall det ej dröja så siirdeles länge, förrän jag vänder Amerika ryggen för alltid. Svensk-amerikanare, som jag kommer i beröring med, säga, att jag är för mycket patriotisk, för mycket fosterländsk, ocb jag bar fått åtskilliga ovänner bara för den orsaken. Men jag kan icke annat än älska Sverige. Värt land behöfde icke äga denna ärorika historia, som ej i hela världen äger motstycke; det bohöfde icke ha dessa liänsofna hjältar, krigets och fredens hjältar, som endast kunna fostras uti svenska fjäll: det behöfde icke i dag ha ett folk, som är det mest intelligenta och upplysta, för att vinna min kärlek. Jag skulle älska Sverige om det vore utan historia, fult, fattigt, föraktadt. Jag skulle älska det, emedan det är min faders och min moders land, emedan det landet fostrat mig, och emedan det svenska språket är mitt modersmål.

N:r 252.

I. Washington. Emigrerade 1905. Från Göteborgs och Bohus län.

Jag är född i norra Bohus län och är 21 år gammal. Emigrerade våren 1905 till Michigan. Orsaken hvarför jag emigrerade var att få se världen samt att förbättra min ekonomiska ställning. Ilar rest öfver balfva Amerika ocb är för tillfället i Washington. Kapitalisten regerar detta land lika hårdt som någon konung eller kejsare kan regera. Nästan alla stora arbeten ombesörjas af kapitalisterna. Folket är slafvar under dollarns välde. Angående •Sverige äro stora reformer nödvändiga, de viktigaste äro egna-hemsfrågan, allmän rösträtt och den langa exercisens afskaffande.

N:r 253.

A. C., Michigan. Emigrerade i'907. Från Göteborgs och Bohus län.

Jag föddes i Göteborgs och Bohus län af fattiga föräldrar och måste vid åtta års ålder förtjäna mitt bröd. Jag fick valla kor. Vid fjorton års ålder erhöll jag arbete vid grundläggning. Jag fick sedan läsa mig fram och konfirmerades. Med denna kunskap var jag färdig att gå framtiden till mötes.

Nä kom snart den tiden då jag var värnpliktsskyldig, och jag fullgjorde min värnplikt 1903 pä slagskeppct Tapperhetcn. Vackra namn erhöllo vi af officerarne. När jag kom bom från första årets värnplikt, insjuknade jag i en svår sjukdom ocb var sjuk hela vintern. Men jag tillfrisknade pä våren, så jag var färdig att bära vapen igen. Sä erhöll jag samma sjukdom vintern därpå, och jag kan säga att jag fick bruten hälsa i den svenska tvångströjan. Sedan skref jag till en min släkting här i Amerika, om lian ville sttnda mig biljett; lian räckte mig en hjälpsam hand. Don 24 maj 1907 *ade jag farväl till fosterlandet. Jag far aldrig till Sverige igen, så längo det regeras såsom nu. Orsaken hvarför jag emigrerade var, att jag

ej kunde få en egen torfva, utan såg fattighuset i fjärran hägra för mig.

Hvad som bör vidtagas i Sverige är att afkorta värnplikten ocb slopa alla onyttiga löntagare. Gif arbetaren rösträtt. Sönderstycka alla stora gods och låt arbetaren få för billigt pris en bit land.N:r 254.

P. E.. Canada. Emigrerade 1903. Från Gäfleborgs län.

För fyra ar sedan emigrerade jag frän Sverige med familj, hustru och Hera barn, dä 32 år gammal. Min födelseort är i Helsingland, där jag till-bragte min ungdom i ett arbetarehem med knappa lefnadsomständigheter. Vid 14 års ålder, efter afslutad skolgång och konfirmation, var jag nödgad att söka egen arbetsförtjänst och fick sådan på sågverk och järnvägar. Gift redan vid ganska unga år, sökte jag att få ett eget, hem och fick till sist köpa en liten stenhanden skogsbacke för 75 kr., som för lagfart kräfde 16 kr. i utgifter. Min familj ökades, men jag hade aldrig nöd eller brödbekymmer så länge utskylderna voro drägliga. Men nu fingo myndigheterna syn på den lilla stuga, som jag uppfört, och strax var jag i tur till beskattning för inkomst. Det var denna beskattning, som var anledningen till mitt beslut att emigrera, ty jag hade nog bekymmer för min existens ntan en extra uppskörtning för min lilla lägenhet, och inom kort tid var min egendom realiserad och min resa fullbordad till detta land. Med några fa rester af min reskassa anlände jag först till Winnipeg och fick arbete med skogsafverkning och på järnvägar. Efter en tid upptog jag en farm, och det gick bra, fastän jag fick bjuda till det yttersta för att gå framåt. En nykommen till detta land har en förmån, som Sverige saknar, nämligen upptagande af homestead. men det fordras kraft och ihärdighet att komma fram, i synnerhet när man som jag har familj att underhålla. Nu har jag 25 acres land för odling af säd och 16 kreatur, ett hus för min familj och god utsikt till självständig bärgning. Utom den alltför orättvisa taxeringen i Sverige klandrar jag den stora rangskillnaden. Och hvarför skall Sveriges regering tveka så länge med att gifva allmänheten rösträtt. Man ägde ej heller rätt att i vilda skogen på kronans mark jaga eller fiska. Anda sä ser det ut som om ej svenska regeringen skulle veta orsaken till den myckna emigrationen, men ej underligt det. ty regeringen sätter sig ej in i småfolkets förhållanden. Jag torde nog aldrig komma åter till Sverige mer.

N:r 255.

W. J.. Minnessota. Emigrerade 1905. Från Gäfleborgs län.

Jag är född i Helsingland och är nu 21 ar gammal. Hösten 1905 emigrerade jag till Amerika och bosatte mig i

Mineapolis. Orsaken till min emigration var att få se världen och förbättra min ekonomiska ställning samt för att slippa undan den långa exercisen. Rösträttsfrågan och egnahems-frågau borde ägnas större uppmärksamhet. Kronans vilda mark borde säljas, så att folket fär bygga egna hem.

N:r 256.

W. H., Minnessota. Emigrerade 1902. Från Vftsternorrlands län.

Jag föddes i Örnsköldsvik af ett fattigt arbetarfolk. När jag var endast 12 år gammal, dog min fader. Min barndomstid har inte varit den bästa, men jag led aldrig nöd, tack vare min moder. Jag hade vid 27 års ålderarbetat ihop litet pengar ocli köpte mig en aktie i ett sågverk, som året dur på gjorde konkurs och jag gjorde en förlust på 1.000 kr., och en del diiraf voro lånta pengar. För att nu i en hast kunna förtjäna igen detta kom jag till Amerika. Har varit här i fem år så när som på tre månader, som jag vistades i gamla landet förra vintern. Jag får säga att för cn arbetare ur det. inte mycket bättre bitr än hemma, och skulle man arbeta

hemma som det göres här, söndag och hvardag, skulle man reda sig liku

bra i Sverige om man är sparsam. Nu finns det ju vissa fördelar här, såsom angående skatter och exercis. Rangskillnaden är dock lika stor här. En skötsam arbetare är numera så aktad som någon annan i Sverige. Det

är sant att exercistiden är lång och borde förkortas till tre månader, som

det var förut. I stället borde flottan fördubblas och den frivilliga skytte-rörelsen uppmuntras, men det är rakt ingenting att lämna fäderneslandet för. Amerika bar rösträtt, och så beböfver man inte underhålla en kyrka, som man inte tror pä. Men så bar man andra fördelar där, till exempel bolagens skyldighet att hafva sina arbetare olycksfällsförsäkrade eller stå risken självfva. Vi böra äfven tänka att Amerika är på höjden af sin blomstrings-tid och att dess hästa jord är för länge sedan gången. Sverige däremot är endast i knoppningen, och inom en icke allt för lång framtid vill den slå ut som en ros. När folket får allmän rösträtt och staten inköper de stora godsen, uppdelar dem i lotter för folket, och nuvarande godsägare placera kapitalen i masugnar och valsverk, så Sveriges malm blir inom Sveriges landamftren förädlad, då bar emigrationen stannat.

N:r 257.

I,. A. i-, Canada. Emigrerade 1904. Från Jämtlands län.

Jag föddes i Jämtlands län den 23 juni 1865. Barnaåren förgiugo utan att jag kan erinra mig någon mera märklig tilldragelse än att dä min moder en gång vintern 1868 kom hem från en ntflvkt för att skaffa något till mats för oss, min syster och jag sutto och frossade på en bit svart och hårdt barkbröd» som vi doppade i en skal vatten. Jag minnes som det vore i går, hur min moder grät, och äfven vi barn instämde af allt hjärta, fast vi inte visste riktigt livad vi gräto öfver. Men mor visste det desto bättre. Den tiden fanns ingen järnväg till Jämtland, utan slog grödan fel, som ofta bände, var man hänvisad at.t frakta födoämnena med fora antingen från Sollefteå eller Sundsvall. De stora skogarna i Jämtland voro vid den tiden

helt obetydligt påbörjade, så att någon förtjänst var ej godt att få för en

vanlig grofarbetare. Min fader var doek skomakare, så han hade nog något arbete, men få voro de gärdar, i hvilka han kunde fö kontanta, penningar, och matvaror var det ej mycket om heller; de flesta svälte, såväl bonden som arbetaren. Tiden gick dock tills jag hlef 11 är, dä flyttade mina föräldrar till ett torp ett par mil ifrån kyrkbyn. Torpet var illa skött och

äringen därefter. Aldrig skall jag förgäta min första sommar där. Med mången gang skrikande mage och förskräckligt rädd för skogsrå, björnar och vargar m. m. fick jag ga som vallpojke. Inte var där mycket i ränseln, och de flesta dagar vågade jag aldrig sätta mig ned att undersöka den heller. Andra sommaren gick det dock något bättre, och sä undan för undan tills jag blef 16 år, då jag skulle läsa för prästen. Att det inte var godt om födan, det minnes jag väl, i synnerhet, som det var ett stort undantag eller s. k. födoräd, som utgick af torpet till förre innchafvarcn. Någon folkskole-»m/08 16undervisning kom jag aldrig i åtnjutande utaf, men i

nattvardsskolan blef jag undervisad, fastän jag var den trasigast klädda af 70 konfirmander.

Nu var jag stora karlen och började i smyg begagna tobak, men dessutom tog valluiug af kreaturen slut på sommaren och ersattes af slåtter-arbote, som nog var tyngre men mycket trefligare. Under vintern fick jag köra timmer på dagarna och säga ved pä kvällarna. Då våren kom, denna härliga vår i Norrland med ljusa nätter och fågelsång, snörde jag min ränsel och drog ut på timmerflottning, först i smärre bäckar och lugnt vatten, men efterhand i allt farligare fiottleder, där man mängen gäng riskerade att få tillsätta lifvet. Men man hade ju kr. 2'W» per dag för 12 å 14 timmars arbetstid, och detta var ju inte allom gifvet. Jag ryser ännu vid minnet utaf hurusom jag en gång miste landfästet, då jag arbetade ute pa. en bråte. Timmermassan gick utför strömmen och jag måste gå med. Grofva timmerstockar kastades högt i luften, splittrades till ribbor emot stenarna och brötos tvärt utaf som tändstickor. Ingen, som inte sett en timmerbrate gå, kan göra sig en föreställning om livilken jättekraft, som förer honom fram. Vattnet ofvanför bråten är uppdämdt 10 å 12 fot, ibland en half mil uppåt ån, och när så bråten börjar att röra sig, finnes intet som kan hejda densamma. Jag kom dock mot all mänsklig beräkning nästan helskinnad i land ett godt stycke nedom strömmen, men ett grundligt kallbad fick jag. Dylika äro dock flottare alltför vana vid för att ens ådraga sig snufva af dem. Sedan flottningen var slutad, begaf man sig hem för att bryta stubbar och stenar, gräfva diken m. m., tills höbärgningstiden kom. Det var ett tungt arbete att odla denna stenbundna, vattensjuka jord, där man upptog 3—400 hästlass större och mindre sten per kvadratref. Men tyngst af allt var ändock, att man ej hade någon som helst utsikt att kunna förvärfva sig torpet säsom eget. Torpet hörde under kungl. domänstyrelsen och hade blifvit ap-teradt till boställe för kronojägare, livilken befattning min fader innehade. Såsom vederlag för kronojägarebefattningen innehade han torpet jämte ett mindre penningbidrag. Torpet var tungt att sköta, skogslotter spridda här och där öfver kronoparken, jorden stenbunden och vattensjuk samt sist och svårast af allt svårt frostigt. Jag minnes inte ett enda år från mitt elfte till mitt tjuguåttonde, då jag flyttade hemifrån, som inte potatisblasten var frusen ända ned till inullen, och få voro de år, som kornet och rågen inte voro mera eller mindre illa åtgångna af frosten. Ilade man under tiden ej haft timmerafverkningsförtjäusten och flottningen att fylla de luckor med, som uppkommo i jordbrukskontot, så vet jag ej huru det skulle gått, ty huru vi än arbetade med jorden, min fader och jag samt långa tider en å två män dessutom, så voro vi dock tvungna att köpa minst 8 tunnor spannmål för hvarje ar. Af ladugården hade vi visst någon liten inkomst genom att sälja smör, men denna inkomstkälla flödade ganska sparsamt, knappt 75 kr. per år. Hnr oändligt gärna skulle jag dock icke stannat där på torpet i hela mitt lif och kämpat mot svårigheter och fattigdom, om jag blott kunnat förvärfva det såsom eget för evärdelig tid. men som detta ej var att tänka uppå, ansåg jag mig tvungen att gå ut och söka någonting annat. Jag var då gift och 28 år gammal.

Det var med tungt hjärta som jag lämnade föräldrahemmet, där jag lefvat som barn och växt upp till yngling och man, där jag arbetat och hoppats, där allt var mig välbekant och kärt, där hvarje sten och buske hade ett minne, en saga att berätta, det var som om en del af mig själf hade slitits lös. Men jag var ung och stark och såg mot framtiden full af förtröstan. I staden 0. slog jag mig ned och började arbeta först som snickare, men som det var smått med nybygge den tiden, måste jag öfvergifva trä-arbetet och i stället Ugna mig åt skomakeri, hvilket jag hade litet kunskap uti. Detta yrke gaf mig ett knappt lcfvebröd under 11 års tid. Många skomakare där i staden hade under tiden startat större eller mindre verkstad. för att om två å tre år göra konkurs. Jag bohöfde dock ej göra det, fast nog fingo vi afstå många nöjen och bekvämligheter för att kunna göra hvar man rätt.

Under den tid af 12 år, som jag bodde i Ö., hade jag de flesta vintrar nöjet att besöka mitt föräldrahem och där tillbringa några veckor eller månader i egenskap af extra bovakare att hjälpa min fader vid kontrolltumnin-gar af det virke, sora årligen såldes frän hans bevakningstrnkt. Det arfvode jag liado under dessa tider utgick med 60 kr. per månad. Inte var det mycket att försörja en familj på fem personer med och bekosta resor pa. Under alla dessa resor äfvensom andra tillfällen var jag städse på spaning efter ett eget hem, men aldrig lyckades jag finna något tillfredsställande. Att få köpa en jordbit utaf kronan var ju omöjligt; visst sålde den ett eller annat torp, men det var till den som innehade torpet för tillfället. Att köpa jord af trävarubolagen var ännu mera omöjligt, och att vända sig till någon af de få bönder, som ännu ej sålt sina hemman, var äfven lönlöst, emedan det var förenadt med allt för stora kostnader att afsöndra en torplägenhet från hemmanet. Ilade jag ändock haft 3- a 4,000 kr.

kontant, hade kanske saken låtit arrangera sig, men som jag knappt kunde disponera öfvor lika många hundra, så gestaltade sig saken helt annorlunda.

Under tiden väcktes i riksdagen rösträttsfrågan, egna-hemsfrågan, väru-plikts- och tullfrågorna till lif. De två förstnämnda blefvo gång efter annan med fagra löften hänskjutna till en atlägsen framtid, under det de två sista gingo igenom sa godt som genast. Detta väckte bitterhet i sinnena, ty man kunde däraf tydligt se att det inte var riksdagens mening att annat än därtill nödd och tvungen gifva den mindre bemedlade något i vederlag för livad den af desamma fordrade. Skatterna, både de direkta och de indirekta, ökades år efter år, löften gåfvos som man mer än väl insåg att ingen tänkte hålla, och midt under allt detta gick ett upprop genom svenska tidnings-

pressen: >Hvad kan orsaken vara till den stora emigrationen från Sverige?» Detta upprop verkade åtminstone på mig som ett slag i ansiktet af en person som ätit upp min middagsmat. Aldrig skal! någon söka inbilla mig, att denna fråga var framställd för att fä veta orsakeu, ty så naiva tror jag ej

att vederbörande voro, utan frågan var framställd för att söka utröna om

den arbetande befolkningen möjligen genomskådat det svek, som emot dem bedrefs. Jag skref några rader till svar och sökte fä in det i en tidning, men fick i »breflådan» veta att det inte kunde tagas in. Under tiden spridde såväl engelska som amerikanska regeringen pamfletter genom sina agenter, i alla möjliga tonarter lofsjungande det stora landet i väster, där man ej hade militär eller tullbördor att draga på, där det var allmän rösträtt, fritt land för nybyggare och goda arbetstillfällen och förtjänster. Under dylika förhållanden synes det mig mera märkvärdigt, att Sverige ännu har så pass wånga invånare kvar som det ännu har.

Efter att åren 1903 och 1904 ej ens kunnat förtjäna födan för mig °ch familj beslöt jag mig våren 1904 att ge mig ut för att söka min ut-

komst i det mångbesjungna fjärran landet i västern. Att detta beslut före-gicks af inre strider, mångdubbelt smärtsammare än jag kan beskrifva, detta kommer jag att minnas huru länge jag än lefver, men hellre dä resa än alt jefva pä spekulation och löften, som jag aldrig såg mig i stånd att kunna infria, eller på andras barmhärtighet, som jag livarken ville eller kunde.

Den 17 maj anträdde jag min resa. den tyngsta resa jag någonsin an-trädt eiler kommer att anträda. Flera emigranter tillstötte under resan,somliga visade > isst en konstlad glädtighet, men öfverallt kunde jag dock spåra en underström al' vemod, i synnerhet hos de äldre. Hos de yngre torde nog äfventyrslustan vara en stark driffjäder. Vilhelm von Hrauns emigrantsång tyckte jag dock passade utmärkt på oss allesammman:

»Nog svider i hjärtat att lämna det land. som fäderna odlat med möda, dock måste jag söka en räddande strand, där jag får behålla min gröda, där inte jag tvingas att bära min mat till fogde och länsman, tili präst och soldat Som i Sverige.»

Resan gick utan vidare besvär, och den 6 juni hamnade jag i den stora väntsalen på Windsor station i Montreal. Här stod jag nu, en främling i ett främmande land, med 8 dollar på fickan, utan en enda bekant och utan att kunna ett ord af det språk som talades. Efter många fruktlösa försök träffade jag slutligen en svensk, som hjälpte mig till mat och logis och äfven lofvade att om möjligt hjälpa mig att finna något arbete. Detta var dock svårt, enär det gick 5- a 6,000 personer sysslolösa i stadeu. Efter en veckas spring rundt hela staden lyckades det mig ändtligen att få arbete vid en järnvägsvagnsverkstad såsom snickare mot en timpenning af 18 cent. Mat

och logis kostade 3 dollar per vecka eller 12 dollar per månad. Med

löfte om att få högre aflöning, om jag ville gå längre mot väster, anträdde jag resan mot Winnipeg två månader senare. Här fick jag nu »hyra ut» mot en timpenning af 2fiVs cent per timme, ocli efter att ha varit här fem månader hade jag skrapat samman till biljetter för min familj, två vuxna och två barn. .Tag slog mig ned i en liten framåtgående stad, där jag köpte mig en bit jord och byggde mig ett hus jämte ladugård. Vi äga nu gården jämte två kor, allt skuldfritt. Jag har under den tid jag bott bär varit i tillfälle att se och undersöka allt land emellan William och Winnipeg. Af detta är det mesta öppet för settling. Landet här i närheten är mestadels skogbeväxt

och bortskänkes under grnflands villkor, ocli har man blott att betala 50 cent för inregistreringen af 160 acres. Det är dock ingen vidare fart med jordbruket rundt bär, emedan landet inte är af bästa beskaffenhet. Det behöfver nämligen gödslas efter 2 å 3 år, eljest är jorden så god, att jag aldrig såg något bättre i Jämtland. Omkring 200 engelska mil längre

mot väster går ett lerbälte, 30—50 mil bredt, från Minnesota tvärt öfver

landet till Hudson llay. Detta land är det bästa, som mig veterligt existerar, enär det. är från 2—8 fot svartmylla på fet lerbotten. Detta land är nästan öfverallt skogbeväxt, och den skog man hugger af landet betalar kostnaden för uppodlingen. Detta land säljes af regeringen för 80 dollar per I60acre endast till nybyggare, att betalas i fyra terminer med 20 dollar för hvarje år. Längre västerut i Manitoba är hvarannan kvartsektion guvernementsland och hvarannan järnvflgsland. Regeringslandet kostar 10 dollar att upptaga, under det järn vägskompanierna fordra från 3 upp till 15 dollar per acres. Det torde nog anses öfverilödigt af mig att redogöra för dessa förhållanden. Dock kanske det i någon mån kan gifva en förklaring öfver b varför svenskar resa öfver hit, synnerligen familjefäder, som kunna och vilja ägna sig åt jordbruk.

Huru förhållandena äro i södra Sverige vet jag ej annat än genom hörsägner och beskrifningar. men hvad Norrland vidkommer, så kommer detta aldrig att kunna mäta sig med Oanada. Jag bar sett någon sangvinisk tid-ningsskrifvare framkasta den tanken, att man sknlle knnna göra ett Amerika uppe i Norrland ocli att få massor af en gäng emigrerade svenskar att bosätta sig där. Detta är nog omöjligt. Visst tror jag att några få, som inte tåla klimatet bär eller af någon annan anledning inte trifvas, knnde, om villkoren blefve goda och biljetter gåfves dem fritt eller till betydligt redueeradt pris, återvända till hemlandet, men de flesta äro nog och förblifva förlorade för Sverige, sedan de satt sig in i språk och förhållanden här. Af venså bar jag sett af svenska tidningar en maning att alldeles förbjuda emigration för män, som ej fnllgjordt sin värnplikt. Detta vore nog att öka i stället för att minska förlusten af unga män, ty anse dessa sig hafva i viss mån niistat sin frihet, hvad är då naturligare, än att de med alla till bnds stående medel söka återvinna densamma. Och att kringgå en dylik lag torde i alla fall blifva rätt lätt för den intelligente, endast de dummare komine därigenom att blifva kvar.

Jag skulle rätt gärna se, att denna utredningskommission knnde finna

ett effektivt sätt att hämma utvandringen frän Sverige, och jag är förvissad

om, att det tinnes dylika resurser att framdraga i Sverige, som skulle, 0111 inte absolut hämma, dock i afsevärd mån minska emigrationen. Dock torde

det vara nödvändigt att så handla, att don klass utaf folket, som nu till

största delen lämnar landet, finge klart för sig, att ej allenast en större eller mindre korporation utan att hela Sveriges rike önskar att behålla dem kvar i landet, äfvensom att i fråga om att lämna arbetslösa arbete handla raskt, ty medan gräset växer dör kon.

N:r 258.

A. J., Minnesota. Emigrerade W05. Från Jämtlands län.

Jag är född i Jämtlands län, vistades där tills jag var 20 är, reste sedan till detta land, har nu varit här i två år och trifves godt. livad var orsaken att jag reste? Den mest drifvande orsaken var den långa bevärings-tiden jag hade framför 111ig, och som jag ej kan se någon nytta i, där de ej fä lära sig någonting annat än att göra honnör och krusa för alla de höga hcrrarnc, hvilka snart sagdt äro en förbannelse för Sveriges folk. Man kan knappast se i en svensk nyhetstidning annat än om misshandlade beväringar eller öfversitteri på något annat vis från dessa med grefve- och baronsuamn betitlade officerare, livilkas ädla och högsinta karaktär högertidningarna i Sverige alltid framhålla. Och när jag såg mina fattiga medmänniskors kamp för tillvaron, tänkte jag: jag må ut och se mig om i världen efter en bättre Plats. Hvarför, frågar jag, skola de fattiga lefva ett lif i fattigdom och förakt, kämpande med sorg ocli nöd, tryckta under de allt mera växande skattebördorna, hvilket är förhållandet i Sverige? llvilka reformer äro nödvändiga? Gif folket rösträtt, förkorta exercistiden, sälj jorden till de fattiga billigare än livad nu

är fallet. Hvarför skall kronan hafva så mycket af •andet under sig? Vore det ej bättre, att de fattiga finge bosätta sig på sådana områden? Under nuvarande förhållanden i Sverige kunna de fattiga ej *a ett eget hem. Bort med alla onödiga löntagare, bort med statskyrkan. Sverige skulle kunna vara ett af dr friaste land på jorden och dess folk ett fritt folk, 0111 ej dessa drönare funnits till och som tyckas blifva Hera till •intal för hvarje år. IIvad skall Sverige med dessa, som utsuga landet till 'let yttersta? livad skall Sverige med sina landshöfdingar, biskopar, domprostar, kronofogdar och sin första kammare? Hvad skall det vara nödvän-digt för ett så litet laud att hafva en kung ocli att underhålla en så stor konungafamilj, som ökas för hvarje år. Som vi veta. så är svenska staten tvungen att låna pengar hvarje år, ty de kunna ej beskatta folket så mycket, att dc kunna betala alla löntagare och underhålla sin krigshär och krigs-Hotta. Ila de tänkt hvilken ända det skall taga, att så där år ifrån år låna millioner på millioner. Jag förutser det; en gång i framtiden skola vi finna Sveriges järnvägar, grufvor och fabriker i utlänningars händer, och då är ej Sverige mycket mer till U11 till namnet. Bort med spannmålstullarna, gif rösträtt åt alla och förbättra egna-hemslåneu. När alla dessa reformer äro genomförda, da först kau Sverige blifva 011 frihetens stamort på jorden.

N:r 259.

G. I'-. M., Illinois. Emigrerade 1005. Från Jämtlands län.

Mitt barndomshem är beläget i norra Sverige, i Jämtlands län. Ar 188G den 20 januari såg jag först dagens ljus, och min tidigaste barndom förflöt lugnt och stilla vid den brusande älfven och de höga, majestätiska fjällen. Dessa sötebrödsdagar räckte i 14 ar, då jag konfirmerades. Efter konfirma-tionstiden måste jag börja att själf förtjäna mitt uppehälle. Strax före fyllda 15 är erhöll jag plats såsom »kalfaktor , eller slängkäpp, hos en tjänsteman för ett bruk. Min betalning var ganska stor, 50 kr. i månaden, och denna plats innehade jag till fyllda 17 år. Jag började då att känna mig såsom en liten karl och ville inte längre arbeta efter faktorskans pipa». Med min lilla besparing på fickan reste jag till i Värmland, där jag fick plats såsom bonddräng hos en godsägare. I betalning för mitt arbete erhöll jag 20 kr. i månaden jämte husrum och mat. Det rum, som jag och två andra bebodde, städades tre å fyra gånger i månaden. Fyra å fem ganger om året erhöllo vi rena sängkläder. Min madrass var gjord af säekväfnad, men intet sänglakan erhöll jag. Sängfodret, bestående af råghalm, ombyttes en gång om året. Ej underligt att lungsot härjar i Sverige! Förvånas ej öfver. att ingen vill tjäna bonddräng i Sverige! Efter att hafva varit i Värmland i 15 månader, ställde jag åter resan mot Norrland. Det var hösten 1904. Jag fick nu arbete som timmerhuggare. Arbetstiden varade från dagbräckningen till mörkrets inbrott, och för ett sådant arbete, värdt hundratals kronor, erhöll jag 2 kr. å 2: 50. Då våren kommit och jag erhöll min betalning, hade

jag 100 kr. i behållning för 6 månaders hårdt arbete. Då jag klagade öfver

betalningen, fick jag till svar: >Ar du inte nöjd, sä gå dit där du kan få mera betalt. Det är inte du utan vi som bestämma priset.» Jag följde deras råd, och på våren 1905 erhöll jag mitt flyttningsbetyg och reste glad

i hågen till republikens fria land. Det var inte endast de dåliga arbets-

förtjänsterna, som drefvo mig att lämna Sverige, klasskillnaden och den långa värnpliktstiden stodo såsom hotande spöken och blickade mig mörkt till mötes. Af kamrater hörde jag, att då man kom ut på exercisplatsen fick man heta idiot, drmmnel, fähund, din damma dj—I med flera vackra namn, och dessa titlar ville jag spara åt rikemans son. Mina villkor äro nu: 50 cent i timmen, 8 timmars arbetetid, ett rent och snyggt rum för 5 dollar i månaden, ett fint bord att sätta mig till för 4 dollar i veckan.

Dålig arbetsförtjänst, klasskillnad, allt för lång värnplikt, se där de orsaker som drifva den svenske arbetaren att lämna Sverige.N.r 260.

H. E., Canada. Emigrerade 1903. Frän Västerbottens län.

Jag är född i norra Västerbotten af fattiga föräldrar och måste redan vid unga år försörja mig själf. I*'ick icke mycken skolunderbyggnad, men konfirmerades vid 1(5 års ålder. Började sedan som timmerhuggare |>å vintrarna; det var inte att spara på krafter, 0111 man skulle ha en slant öfver till kläder och mat för de tider man icke kunde erhålla arbete. På sommaren fick man arbeta för bönder 13 å 14 timmar 0111 dagen för 1 kr. å rso.

Fullgjorde äfven min värnplikt utan knot, fast man fick dålig kost och äfven ovett. Vid 24 års ålder blef jag familjeman och fick så efter hand se att min dagspenning icke räckte till. Familjen ökades men dagspenningen gick hellre ned. Då säg jag, att fattighuset skulle bli slutet. Köpte mig en jordbit för att förbättra min ställning, men det blef inte någon bättring, och skatterna ökades. Då tändes min håg för Amerika. Af brist på penningar sålde jag jordbiten och fick låna resten för min resa, så jag kunde glad i liägen lämna mitt fosterland med Canada som mål, och belåten är jag nu. Ilar äfven fått arbeta här, men får också betaldt för mitt arbete. Ilar varit här i fyra år och liar 100 acres land. som jag erhöll fritt; 16 acres äro odlade. Har 15 nötkreatur och en del höns m. Ill. Detta hade varit en omöjlighet att få i Sverige. Hvad som bör göras för att få mig tillbaka till •Sverige: gif mig en bit fritt land, slopa värnplikten, drag af hälften af skatterna, låt arbetaren få rösträtt, anse en arbetare för en människa, m. m. Men detta tänker jag herrarne tycka är för mycket, och då. föredrager jag också att stanna här.

E. I.., Illinois. Emigrerade 1903. Från Västerbottens län.

Undertecknad är född i Västerbottens län af fattiga föräldrar; min fader var timmerman. Jag måste vid 10 års ålder börja arbeta i sågverk 12 timmar 0111 dagen, blef konfirmerad och fullgjorde vid föreskrifven ålder min värnplikt, hvilkeu bestod i att. göra honnör och skyldra gevär; mycket annat fiiigo vi ej liira. Gifte mig kort efter uträttad vapenöfning. Hade aldrig en tanke pä att emigrera, men önskade mig ett eget hem, som jag ock med tiden försökte förverkliga, men att få så mycket öfver ai förtjänsten i kontanter var ej möjligt. I .anade därför litet pengar och byggde samt lade till utaf min usla inkomst allt hvad jag kunde. Arbetade tidigt och sent; under min öfvertid gjorde jag själf allt snickeriarbete. Kom sist så långt, att jag ej hade någon framtid. Skatterna, voro nog stora förr, men då blefvo de odrägliga: då hade man fastighet och inkomst att skatta för. Jag insåg att. allt var lönlöst, att jag ej hade någon framtid. Jag sålde min egendom ocli började rikta min håg till fjärran västern. Såg många, som förr hade emigrerat, komma till hemorten pä besök och återvända. Jag frågade då mig själf, huru många arbetare i Sverige ha råd att, påkosta sig resan fram och åter t,iil Amerika. Mitt. beslut var fattadt. Lämnade Sverige vid 39 ars ålder, och det. första jag märkte, när vi kommo pä amerikansk mark, var att man hade människovärde. Landsteg i Canada ocli reste ned till sydstaterna. Mycket vore att säga om Sverige och dess behof af reformer; det ser man, när man varit här en tid. Vill blott säga, att jag ej ångrar det jag utbytte Sverige mot Amerika. Har vistats här i 4I/s år, och skulle det förvandlas i

N:r 261.

Jkontanter det lilla jag liar. så kunde säkert tre sadana hus som de här vanliga arbetarehusen köpas.

N:r 262.

H. \.. Washington. Emigrerade 1904. Från Västerbottens län.

Orsaken hvarför jag lämnade Sverige var, att jag af de svenska styrpinnarna blef illa behandlad. 1901 blef jag antagen till volontär vid Västerbottens regemente, endast 17 år gammal, exercerade rekryt och aflade kor-pralsexamen 1903, instruerade beväring på sommaren samt fick efter uttjänt tid afsked 1904. Men det sorgliga var, att jag erhöll beväringsbok jämte order om inställning till 1906 och 1907 års regementsöfningar. Den 20 juli 1904 stod jag på amerikansk jord. Det andra, som påverkade min emigration, var 800-kr.-strecket vid fraga om rösträtt; en man är eu man, och penningar äro penningar. Intet afseende bör fästas vid kronor, när rösträtten tillämpas.

N:r 263.

K. ti., Washington. Emigrerade 1907. Från Västerbottens län.

En omdaning måste ske i Sverige, om det fortfarande skall kunna bli t'va. beståndande. Undertecknad föddes i Västerbotten 1878, gifte mig 1906, lämnade på våren 1907 vår fädernebygd för att stanna vid Stillahafskusten och få oss ett hem; land ha vi köpt. Hvarför folket (själfva kärnan af folket) emigrerar, det är så lätt att förstå. Det var cj brist pä fosterlandskärlek, som dref mig till att resa, ty jag tänkte köpa mig ett hem och stanna i Sverige, men jag kunde ej se utsikt till något annat än att säkert duka under för utskylder och ränta. Min fars hem har för en ringa penning gått i bolagets händer. Kronans mark får ej användas af folket. Svenska regeringen har satt en

damm för detta, ty ve den som förirrar sig pa kronans mark och bygger sig en liten koja samt bryter upp litet land; en sådan blir hänsynslöst bortkörd. Om han har från tre till sex små pojkar att försörja, är det sak samma; de kunna gärna lefva af kall blåst ocli snöstorm ännu några är, tills de fä gästa kronan pä exercisplatsen. Men tro ej att alla gä där som enfaldiga får; de måste tänka som så: mina efterkommande äro i samma elände; om jag stannar, är det att vara en slaf under bolagets välde och blindt efterfölja de regerandes fingervisning. Nej, gif nu alla myndiga svenska medborgare rösträtt, såväl den afmagrade arbetaren som den af fetma pösande herrn, ocli tag bort ett hundra procent biskopar samt nittiofem procent landshöfdingar och sjuttiofem procent jägmästare äfvensom en hel del andra löntagare. Bort med första kammarens riksdagsmän och utse president i stället för en knnglig familj. 13ort med den nuvarande tvängsexercisen och understöd de frivilliga skytteföreningarna. Dela ut af kronans mark åt dem, som intet land hafva, från 50 till 75 tunnland. liolagsbcmman böra återgn till ‘bönderna allra sist inom femtio ar.

N:r 264.

N. K. A., Nebraska. Emigrerade 1906. Från Norrbottens län.

.lag är född 1873. Vid 8 års ålder fick jag deltaga i arbetet, vid 17 års ålder tog jag tjänst, hos bönder, efter sex år började jag medsnickeriarbete. Jag gifte mig vid 22 års ålder, min hnstru dog efter sjuårigt äktenskap, efterlämnande tre barn. Om ett ar gifte jag mig med en änka med två barn. Min första hustru låg sjuk i fyra ärs tid i hjärtlidande, och da från Förenta staterna kommo medel till uödårshjälp, gick jag till utdelningsmannen. en löjtnant, att få del däraf. Denne kastade mig pil dörren. Min fader fick tre säckar mjöl, dock icke af löjtnanten utan af diakonissan. Jag kunde icke tjäna nog till min egen familjs underhäll, mycket mindre till hjälp åt min åldrige, orkeslöse fader. De tre sista åren måste jag sätta mig i skuld, ett hundra kronor årligen, fastän vi lefde nästan på sväitkost.

Det var fråga om att nedlägga driften på sågverket jag arbetade i. Då tänkte jag att det är bäst att resa först som sist. Jag hade väl ett eget hus, men det var dock bättre att resa från det, än att årligen komma i skuld för blotta maten och ändå slita ut sig för andra. Jag kunde icke sälja det, ty hundratals andra hus stodo tomma. Jag fick låna pengar af en handlande, hvilken jag redan var skyldig 200 kr., men som likväl lånade mig ytterligare ¡100 kr. Om tre månader hade jag tjänt 300 kr. och sände honom dem; de andra 200 sände jag till min hustru att betala, innan hon reste efter.

Orsaken hvarför jag reste var, att det icke fanns arbete, så att jag kunde föda en familj pä nio personer. Min fader är 84 ar gammal, min moder likaså. De hafva båda slitit ut sina krafter och måste nu underhållas af distriktet. Jag skulle nog önska komma tillbaka till Sverige, bara där kunde finnas arbete, hvarmed man kunde föda sig. Jag har mest önskat att jag hade en jordbit där i Sverige, men alla jordägare äro så dyra med sin jord, och kronan har en hel mängd land, men den tycks icke vilja sälja någon bit till den fattige arbetaren, sä att jag anser att Sverige kan icke föda mer folk än hvad som stannar kvar. Detta är nu mest för den orsaken, att Sverige har allt för många löntagare. Men den stackars arbetaren skall 'ara slaf under dem alla. Men ni kan ju själf se: om alla arbetare reste till Amerika, hvem skulle då arbeta där hemma? Ocli jag tycker att ar-betarståndet borde vara litet mera aktadt och afhållet än hvad det nu är.

Strax jag kom hit, började jag med snickeriarbete, och 0111 sex månader sände jag efter min familj. För deras resa har jag dock lånat, men jag bar godt hopp att kunna betala det. Jag har äfven för lånta penningar skaffat, mig ett hus på mellan fjorton och femton hundra dollar, hvarpå jag betalar

®n ärlig ränta af i!0 dollar. Det hade icke varit möjligt i Sverige att pä

samma gång underhålla en familj pä för närvarande tio personer. På huset ^ar jag ufbetalt nästan 400 dollar, det öfriga har jag mot sex procents ränta. Jag har låut penningar att sända efter en brorsdotter, och ombesörjt att en

svågers dotter köpt biljett att resa hit. Min brorsdotter håller nu på att

aftjäna sin skuld och får den betald under nuvarande vinter.

Jag har icke sändt efter dem, emedan här är trefligare att bo än i Sverige, utan emedan det går lättare att taga sig fram. Kunde jag få min »ödiga bärgning i Sverige, önskade jag gärna att flytta tillbaka, ty jag har där mina bekanta och mina barndomsminnen. Men för den, som skall med ®gna händer arbeta för sitt dagliga bröd. anser jag att förhållandena äro 'ägot bättre här än i Sverige.

N:r 265.

N. L., Minnesota. Emigrerade 1902. Från Norrland.

Väl inseende de svårigheter, som komma att möta eder vid genomförande af de planer ni hafva i sikte, men på samma gång inseende det be-hjärtansvärda i eder uppgift, vill jag ej vara sen att tillmötesgå eder uppfordran ocli lämna mitt bidrag, värdefullt eller ej tillkommer ej mig att döma, utan vet jag att eder kompetens är fullgod nog att af mina rader göra den användning, som är nyttig för ändamålet. Svårigheten för den officiella emigrationsutredningen föreställer jag mig ligga uti, att kunna fä cn sann uppgift såväl på de orsaker, som drifvit arbetarno i Sverige att. utvandra, som ock en sann skildring af en ung svensks öden ocli erfarenheter som nykommen till detta land. Icke kan man få dessa uppgifter från en tidningsredaktör i detta landet, som gjort sig rik med att annonsera patentmedicin

ocli odugligt farmland, ty en sådan torde väl ej varit med i tröskningen i K. Dakota, en lumbercamp i Washington eller runnat cn maskin i något af de stora shopen här och torde hafva bra litet samtalat med bemsjuka svenskar. Och att tala med svenskar som glömt sitt modersmål och lärt sig tala den simpla amerikanska wiskyn, torde gagna den fosterländska saken tämligen litet. Likaså torde en berättelse från t. cx. en baptistpastor bär blifva tämligen enfärgad, för att ej säga vattnig. De som skulle kunna lämna de för saken värdefullaste upplysningarna, äro, tänker jag, sådana arbetare och farmare, som varit borta från hemlandet högst fem år, ty utvecklingen i

Sverige, fastän långsamt gående, bar dock glidit så långt, att de, som varit

borta längre, hafva en mycket skef föreställning om sitt gamla land. ¡Men

nu är olyckan den, att de flesta af dessa utvandrare, tämligen klumpiga i

att handtera pennan och forma sina tankar i skrift, hafva cn tämligen väl utpräglad motvilja för att skrifva. På dessa och äfven några, ett par, andra grunder är det, som jag tänker svårigheten att få pålitliga och sanningsenliga fakta ligger, men det skulle glädja mig, om jag tar fel, och att ni kan få materiel för en duglig damm mot emigrationsströmmen och något lindra af-

tappningen af det myckna friska blodet, cn syn som långt förr borde väckt regeringens i Sverige uppmärksamhet. Men det torde vara af vikt, för att detta skall lyckas, ej blott att undanrödja orsakerna hemma i landet, utan äfven att kunna påvisa, att anledningen till emigration, som består i skildringar från Amerika, bar sin upprinnelse i förut resande svenskars benägenhet att måla sin ställning bär i mycket ljusare färger än verkligheten skulle tillåta. Jag menar, att orsakerna äro missnöje med ställningar och förhållanden i Sverige, och anledningen att gå öfver hit, i stället för att stanna på stället och arbeta på att undanrödja några stenar i vägen, ges härifrån af mindre samvetsgranna utvandrare, som utmåla detta land som paradiset, själff, äfven sodan de smakat på kunskapens träds frukt, som borde lärt dem annat.

För att nu försöka komma till ämuet vill jag försöka att enligt eder

anvisning tala något om mig själf och anledningen till att jag reste hit. Jag

är född i Norrland, gick i skola till mitt ltf:de år, med betyg till 7: i. Sedan har jag arbetat som stenarbetare, timmerman, smed, rörläggare, byggmästare, verkstadsarbetare och telefonförman. Detta kan ju se mycket ut,

men dä man har lite teoretisk bildning och är lite händig, så är allt det där ungefär ett och detsamma. Ett hemman hade jag, men icke för inkomstens skull af detsamma, utan för att min familj och äfven jag, dä jag var licmmn.

skulle ha ett hem. Jag gjorde mig goda inkomster af mitt arbete men kostade

pä hemmanet för mycket på förbättringar af jorden, som varit vanskött, och byggande af nya hus. Sedan jag

under 15 års tid sträfvat att få till detta hem och hade det. sä tint som en brud, da ville försynen, som den gången bestod af ett par storgubbar, som gått i borgen för mig, att jag älven skulle vara skuldfri och ville draga sig ifrån att längre hafva sina namn ute för

mig. Detta dref mig att sälja vårt vackra hem och hyra några rum för min

familj, som fortfarande vistas i Sverige. Jag var van att förtjäna, van attlyckas, jag trodde om jag gick öfver hit, skullo jag återigen tjäna mig ett hem och fortare här. Men något galnare kunde jag aldrig fått i min hjärna. Jag visste inte af, att den som vill arbeta här betraktas som en tjuf af yrkeskamrater, ända tills han köpt sig rätt att arbeta genom att ga in i

»union . Detta var en svårighet, och jag kunde fylla sidor som denna med

beskrifning af de svårigheter som möta utvandraren här, om han inte vill lefva som ett djur i ohyra och smuts. Då kan han hyra ut till en rail-

roadscamp eller till skogen och tjäna något, men vill man lefva som folk,

d. v. s. etl någorlunda hyggligt rum, rena sängkläder, rena, snygga kläder och mat som ej är rutten, skall man hafva hög betalning om nitgot skall blifva sparadt. .lag har arbetat, i maskinshop sedan jag kom hit, arbetat, som svarfvare hela tiden, men om jag kunde, ville jag gå hem, men så mycket, förtjänar jag icke. Huru många af de svenska arbetarnc här vilja erkänna, att de, fast de vilja, ej kunna få ihop till en gammallamlsresa? Knappast en på, hundra, och dock finnas sådana här i tusental, som längta hem, men kunna ej komma från detta stafland i brist på dollar.

Som ni se. berodde således min amerikaresa ej på missnöje med den politiska ställningen i Sverige, ej på fruktan för exercis, jag var färdig med

den, utan det, var ilen tanken, att jag lättare skulle kunna göra mig ett hem

här, som behärskade mig. Att jag i det fallet begick ett misstag, erkännes, och många, många tusen svensk-amerikanare, som hela sitt lif ha alla sina tillhörigheter i en reskoffert här, bevisa att flera än jag begått detta misstag. Att således min historia maste bli af litet intresse för emigrations-utredningen är påtagligt, men då grunden för min utresa var den jag påvisat, torde det tillåtas mig att något orda om de förhållanden i Sverige, som till stor del äro 011 orsak till emigrationen, då jag kan tala och döma om desamma opartiskt och passionsfritt, då jag haft politisk rösträtt sedan mitt 22:de år och haft förtroendeuppdrag inom kommunen i 12 år. Det är <'j många som rest liit, för att de saknat rösträtt i Sverige, saknaden har

inte varit så stor. fast. många, för att ej säga de flesta, hlifvit. uttråkade af

detta eviga käbbel i riksdagen om denna fråga och trötta af att vänta på ett sådant slut, som kunde vara tillfredsställande, och vänta sa länge. Men ej dref denna känsla någon yngling från hemlandet mot ovissa öden här. Men hvad som dref mången hit var känslan af att vara sedd öfver axeln därhemma på grund af ålder, på grund af att vara bara arbetare, på grund af att han var fattig, och pä grund af att han ej var goodtemplare. Svenskarnc hafva det felet att öfva öfversitteri mot ynglingen, att negligera arbetaren, att förakta den som är fattig, och rörande goodtemploriet sa ha goodtemplarne visat en förvånansvärd förmåga att göra lifvet otretligt för ej ordensmedlcmmar. Man vet att ynglingar känna förödmjukelser djupare än den mogne mannen, som i vanliga fall blifvit så pass tränad att han kan bita emot. ilvad här sagts gäller sådana, och det är minst hälften af utvandrarue, som gåtl hit förr än de fullgjort sin värnplikt. Jag tror ingen, åtminstone ytterst få, förrän värnplikten är fullgjord, tänker på att grunda eget hem, så att för sådana kan man ej ta svårigheten att i Sverige erhålla jord för eget. hem som en orsak till utvandring i betraktande. Många af dessa ynglingar skylla på värnplikten som en orsak. Men om myndigheter och auktoriteter I Sverige förstå att slå in på rätta, vägen, sä skall inom en kort tid hvarje svensk yngling känna sig stolt, och lycklig öfver att få fullgöra sin värnplikt, men ynglingarna måste i själ och hjärta känna och förstå, att det är för fosterlandet, för hus och hem och frihet, de måste gå, men ej pä befallning :if glänsande herrar i guld, eller att de äro sålda af köpslagande bönder i riksdagen. Detta måste skolan

och hemmet lära demkänna. Värnplikten ilr visst ej det stora spöket, som skrämmer dem hit, om den svenske ynglingen blir satt i tillfälle att lära känna sitt sköna land, och om han lär sig förstå, att det. är lika ärofullt att vara svensk, som lian kan bli, sorn att försöka blifva amerikan, hvilket han icke kan. Det största felet,

det som gör att fosterlandskärleken är så svag i Sverige, ligger hos bonde-

klassen, som med all sin självgodhet, småsinthet och snikenhet, sin brist på illusioner och sin prosaiska syn på tingen, som är dödande för ideella känslor af hvarje slag, ser ner på hvarje arbetare och med det kallblodigaste bond-lugn i världen kan säga till en af sina egna söner: du kan gä till Amerika och lära dig veta hut, du ilr för stursk för oss, och det är oss du skall krusa för, ty oss tillhörer jorden. Jag har hört bönder säga, att det är bra

det finnes soldater, som kunna försvara dera mot arbetarne. Kan sådant

fostra fosterlandskärlek hos arbetareklassen att höra sådana ord yttras af dem, som skulle stå närmast arbetaren, och som äro i lika stort behof af arbetaren som industriidkaren? Det går ej an att säga, att den som utvandrar hit hör till bondeklassen; äfven om han är bondson aldrig sä, så kallar han sig för arbetare och vill gärna försöka något yrke här eller grofarbete, innan han ger sig pä farmning, och vill ej höra talas om att han är bondson från Sverige. Detta bevisar, menar jag, att bondeklassen i Sverige, livad den än kan göra, så kan den dock ej fostra kärlek till fosterlandet och aktning för sitt stånd.

Sedan, med afseende på orsakerna till att så fa svenskar återvända, kan

man med bestämdhet säga, att den förnämsta orsaken är de fria och demo-

kratiska sederna i Amerika, som gör att de inom några år trifvas så utmärkt. Men ingen enda medellös svensk trifs här de första två eller tre åren, och inånga blifva vansinniga af hemlängtan, men de kunna ej få ihop till en resa. Deras mål blir nu att få ihop detta, och under tiden börja de första språket något litet, och så vilja de tjäna lite mer än hemresan, och då de fått ihop denna lilla summa, börja de kunna tala så pass, att de ta sig fram litet bättre, och dä är det precis som 0111 allt livad de ledo i detta landet de första åren skulle bero på Sverige, de börja tala 0111 att de svultit i Sverige, fått stryk i skolorna i Sverige 0. s. v., galenskaper, som de inbilla sig själfva och andra. Utgångna ur fattiga bondehem, aldrig varit i tillfälle

att se det stora och sköna i Sverige, men här kastade in i storstäderna,

få de den uppfattningen, att Sverige är ingenting och Amerika allt. Det besynnerligaste af allt är, att man ej vill och ej kan bli god vän och kamrat med en svensk eller norsk, om man kan tala och förstå språket något litet. Det bevisar, skulle jag tro, att de så kallade hundåren här äro så hårda och lämna sa bittra frukter, att hela ens vilsen blir förvandladt. Man får ej undra på, 0111 denne fattige svensk blir stolt öfver att kallas amerikan, lian är ännu för okunnig att. finna ut de mörka sidorna af Amerika. Han ser ej hyckleriet, korruptionen, den ruttna politiska moralen, och han ser ej de dolda lerfötterna, hvarpå kolossen hvilar.

N:r 260.

J. F. G., Illinois. Från Södermanlands län.

Jag är född i Södermanlands län. Mina föräldrar voro fattiga, och jag måste börja att hjälpa till vid 12 års älder att tjäna till födan. Min fader var gärdssnickare, men hade alltjämt dalig betalning. Men det var inte det, som dref mig från Sverige. Nej, jag älskar mitt fosterland högt ännu i dag,men det var den langa värnplikten som dref mig l»it. Jag ville icke gå och exercera så lång tid, och det. itr många hundra pojkar med mig som ha samma tanke. Eburuvftl jag tveker 0111 mitt fosterland, så kommer jag dock aldrig att beträda Sveriges jord, om jag inte blir frikallad från värnplikten, innan jag går hem, förty jag är gift, och om jag då kommer hem och måste ut och exercera, hvad skall då min hustru lcfva af under tiden jag är borta, när jag förut ingen förmögenhet har? Det blir intet aunat än fattigdom, och dä kan jag mycket hellre stanna här och bafva mitt dagliga bröd. Men ville de frikalla mig frän all värnplikt, så skulle de inte beböfva vänta på mig sä länge, och jag känner mänga unga män som säga samma ord. Många ha gått från Sverige vid 17 — 19 års ålder, och när de ha varit här några år, så gifta de sig, och sedan säga de som jag sade, men om de frikallade alla gifta, som inte fullgjort sin värnplikt, så skulle

många tusen komma tillbaka igen.

N:r 267.

N. N., Washington. Från Östergötlands län.

Undertecknad föddes för 2(i ar sedan vid Vätterns sköna stränder. Ilvar-

för jag reste till Amerika var endast för att få se litet af världen, ej som kanhända mången af rädsla för den långa exercisen eller af fruktan för svältdöden på gamla dar. Ty Sverige är ej så dåligt som många för länge sedan utvandrade svenskar tro; tiderna ha förändrats på dc sista 25 åren. Exercisen talas mycket 0111 och tycks injaga skräck hos mången. Vareu ej rädda, gossar, den skadar eder inte i kroppsligt hänseende, men kanske litet i ekonomiskt. Tvärtom gör den inångeu godt. Själf var jag vid 17 år värf-vad soldat och fick lära mycket, som kommer väl till pass nu. Det var äfven min bekymmer slösaste tid. Sverige är ej värre lottadt än andra europeiska länder i den vägen. Jag dansade ej alltid på rosor under mina uppväxtår, nien saknade hvarken mat eller kläder; det är allt man får här. Därför skall jag snart, 0111 jag tar lcfva, återse Sverige och för alltid bosätta mig där.

N:r 268.

J. P. A., Minnesota. Frän Kalmar län.

För min del är det alltid med en smärtsam känsla jag tänker tillbaka på utvandringstiden. Torkåret 18 ti 8 åstadkom den största nöd jag varit vittne till. Mina föräldrar bodde i staden V. Några födoämnen funnos knappast att få köpa, och lika ondt om förtjänster var det. Jag fick dock arbete hos en byggmästare ett par mil från staden. När det gick rätt bra, kunde jag förtjäna mer eller mindre än 75 öre per dag. Emellertid hade vi en släkting i Amerika. En dag fick min far ett bref från denne. Han delgaf däri ett och annat i Amerika. Symptomer till amerikasjuka infunno sig. Sista tiden arbetade jag för ett engelskt bolag i en koppargrufva. Där var mycket arbetsfolk, och amerikafebern rasade epidemiskt. Sa bar det i väg. Vi voro

c'i 25 unga män som engagerades till att arbeta på en ny järnväg i staten

New Jersey. Nu är det snart 40 år sedan jag kom hit, och under alla omständigheter kunde jag ingalunda förmås att lämna mitt hem och inställa nig under Sveriges herretyranni.N:r 269.

A. I!., Iowa. Frän Småland.

Do tiesta ha lämnat Sverige för det att de ieke ville kläda sig i kronans kläder. Nej, gör som smaland ssonen, fullgör din värnplikt. Arbeta sedan lika härdt i Sverige som du får göra här, så får du se om du icke

kan lägga något i plånboken. Jag arbetade på järnvägen samt andra stora

arbeten i 12 års tid i det gamla landet. Men jag blef sjuk-, och det hjälpte icke förr än jag kom till en liten plats i Iowa. Men jag stannade icke där länge. Jag har arbetat i de största städer i Amerika, men jag har icke funnit att. den arbetande klassen har det något bättre här än i gamla landet. Den allmänna rösträtten är en god sak, om du själf använder din röst, men de flesta sälja sina röster för 5 ä 10 cents och låta päuningemannen ställa och styra till sitt, bästa. Millionären har den fattiga klassen på sina fem tingrar. l)u kan hvarken sälja eller köpa något, utan att han skall bestämma priset.

N:r 270.

D. K., Minnesota. Från Göteborgs och liobus län.

Som moder Svea önskar veta hvarför hennes barn lämna landet, sä vill äfven jag säga något.. Jag föddes för snart (50 ar sedan i ISohuslän, miste mitt naturliga stöd vid 11 år, blef därefter af en förvänd fattigvård såld till den minstbjudande. I). v. s. den som kunde pressa mest arbete af mig och svältföda mig. Jag tänker ännu i dag på, att om jag fått äta potatis och salt så mycket jag velat, skulle jag ej klagat öfver mat. Den vanvård, med kläder och annat, jag då erhöll, liar gjort mig till den krympling jag nu nästan är. Fick i barndomen reumatism, som följt mig hela lifvet igenom. Kom, som väl var för mig, in vid ett regemente, där jag fick lära mig läsa oeh skrifva. Kunde

sedan med träget arbete reda. mig just för dagen, men lef-uadsomkostnaderna voro sa «lyra; att få något, öfver för sjukdom eller dylikt

fanns för mig ingen möjlighet. För 20 år sedan lämnade jag Sverige ocli

ångrar bara att jag ej gjort det förut. Onkel Sam gaf mig land, och kan jag nu på gamla dagar sitta i eget hem: önskar jag plantera, ger den jungfruliga jorden mig rika skördar. Här får jag tillhöra en kyrka om jag vill, slipper betala skatt till kyrkan, som jag fick göra i Sverige, fast, jag hade separerat. Såg för något är sedan i tidningarna att biskopen i Luleå begärt, en stor summa för hiskopsskrud (2,000 kr.). Han liknade ej mycket Honom, som nödgades klaga: räfvarna hafva kulor — —.

N:r 271.

M. II., Minnesota. Från Alfsborgs län.

Jag är kvinna, född i en af Dalslands bergiga trakter på ett litet torpställe; fick redan som barn i skolan bland kamraterna känna den i Sverige rådande klasskillnaden, som är störst bland de mindre bildade, den s. k. medelklassen, och sotn till och mod tinnes äfven hos skolungdomen. Detta väckte hos mig en tidig lust att komma nt i världen; jag ville l;ill Amerika, men efter ättaärs hård t arbete för andra hade jag ej nog till en biljett. Sä fick jag från en. farbror biljett, som jag efter 18 mänaders vistelse hiir iifven hade betalt, oaktadt jag som nykomling hade liten lön, men ändå mera än i Sverige och lättare arbete. Jag är nu gift och vi ha ett eget hem]>å landet, något som i Sverige var nära nog omöjligt för den obemedlade att fa, åtminstone inte)>å den tid jag var där. Jag känner mig nu hemma hiir och ville ej gä till Sverige för att bosätta mig. Älskar dock mitt fosterland och dess folk och ville gärna än en gäng se dess sköna stränder och den plats, där jn;r lefde min barndom.

N:r 272.

N. N., Nebraska. Från Skaraborgs län.

Jag har blott en liten tid varit här i landet, .lag är född i ett förmöget bondhem på Västgötaslätten, men i min barndom förlorade min fader genom borgensförbindelser en hel del. Gården, en af de vackraste man kan tänka sig, hehöllo vi dock. Jag fick arbeta härdt, men jag var, fastän flicka, min egen »herre*, fri och oberoende. Vid 20 års ålder förlorade jag min fader. Jag och en bror stodo för garden i 8 år. Så dog min bror, och senare min moder. Jag var ensam. Gården räntades ut, och jag reste till U. S., till en broder som varit här i 19 ar. Vare det endast sagdt, att jag aldrig säg dem behandla sina kreatur så i Sverige som vi blefvo behandlade pä resan. 1 lön har jag 11/* dollar i veckan, fast jag får arbeta härdt. sä nog tror jag att man har det lika bra i Sverige.

N:r 273.

M. M., North Dakota. Från Värmlands län.

Jag är kvinna, föddes i Värmland och hörde till den fattiga klassen. Jag måste ut att förtjäna mitt bröd redan vid 8 års ålder. Mitt mästa göra var att passa upp barnungar. Måste upp med de andra kl. 4 om morgonen. Fick sällan något att äta eller dricka förr lin kl. 8, ty det rågblandade kaffet ansågs skadligt för hälsan. Kutten sill och potatis erhöll jag, utdelade i sraå portioner, så att jag inte kunde fä tillfälle att äta mig sjuk. Se där min vanliga kost. Isynnerhet utmärkte sig en kronans korpral med fru, som jag var hos i två somrar, för snålhet och grymhet. För krigsmakten till lands och vatten bevare oss inilde Herre Gud. Stackars de bevftringar, som skola gå slafvar under sådana uslingar.

I skolan fick jag inte tid att gå mycket. Katekesen måste jag lära mig naturligtvis, och det fick ske under tiden jag vaktade korna eller någon barnange. Men söndagsskolan fick jag inte försumma, ty de ville inplugga i oss fattiga några särskilda bibelspråk, sådana som: »Vara gudelig och lata oss nöja» 0. s. v. Däremot hörde de rika: »Gm edra synder voro blodröda, skola de dock vara snöhvita:, m. in. Så förflöto mina barndomsdagar, och jag hade krånglat mig fram så längt, att jag ansågs värdig att begå II. 11. nattvard, 1>vilket anses som en vändpunkt i en människas lif. Men hur jag än vände Jet, sig framtiden lika mörk ut. Ännu måste jag gä kastkäpp i 4—5 är, anan jag kunde anses som piga och fä någon lön. Och hvilken lön! Och hvilket arbete! Intet hopp att kunna spara något

för sjukdom eller ålderdom, utan fattighuset hägrade i fjärran för mig.så en dag, jag var dä i mitt sjuttonde är, slog befrielsens timme. .)ag fick biljett från mina två bröder, b vilka lyckats komma till Amerika, sedan de genomlefvat sina barndomsdagar på samma vis som jag. .lag vardt snart resfärdig, mina fä paltor packades i ett knyte: mitt nya testamente, som jag fick af prästen, ett dåligt skolbetyg, 1 kr. i pangar, som två vänliga kvinnor gåfvo mig. Sä där utrustad begaf jag mig glad i hågen till det stora landet i väster. Och den resan har jag aldrig ångrat. Nog har jag fått arbeta, men jag var ansedd som människa, äfven när jag var fattig bär. Har här

ett godt hem. Är inte besvärad af fosterlandskärlek, så jag önskar mig

aldrig till Sverige, och jag tror inte många andra svensk-amerikaner stanna där länge heller. Häst att de se till att få kinesen att invandra till Sverige, •lag minnes, när jag var på missionsmöten i Sverige, hnr de gräto och jämrade sig öfver den stackars kinesen och hans fattiga själ samt gåfvo rikliga bidrag för att förbättra hans ställning. Bäst att de bortskrämma sina fattiga landsmän och ta dit den kära kinesen; Onkel Sam vill liälst vara honom kvitt.

N:r 274.

E. N., Canada. Från Värmlands län.

Min fader arbetade som smältsmed i Värmland, och vi mådde godt, tills

en olyckshändelse ville sä, att han fick kallbrand och dog. Vi voro 5 syskon, jag den äldsta, 12 år. Jag måste nu nt för vårt uppehälle, fick hjälpa att sköta kreaturen på en herrgård för 30 öre om dagen. Men då detta ej ville blifva tillräckligt, maste äfven min moder stänga mina 4 syskon inne och gä ut på arbete. Ändä vet jag att både hon och jag gingo hungriga till vårt arbete. Så erhöll jag arbete som klensmedsdräng med en aflöning af 60 öre om dagen. Då jag var 17 år, drog jag till en kanonverkstad och arbetade för 15 öre i timmen samt fick påökt till 20 öre i timmen. Då jag måste hjälpa mor och syskon, knnde jag ej nog få öfver för kläder, och som jag vid den åldern önskade se hygglig ut, är det ej att undra på om jag blef missinodig. Skref sa till en morbror om biljett till Amerika. Kom öfver till N. Dak., arbetade hos en farmare för 32 doll. i månaden i 7 månader och drog 225 doll., betalte min biljett, köpte 3 oxar, tog mig fritt land eller homestead, röjde det med mina oxar i 2 år, sålde dem och köpte hästar. l'rof-vade npp mitt land på 7 år, sålde det för 4,000 doll., hade 8 hästar, 15 kor, 80 höns, 15 kalkoner och maskineri att drifva en farm på amerikanskt vis. Hyrde 2 järnvägsvagnar, lastade hvad jag fick på dem, reste till Canada, köpte en kvart land för 1,200 doll., tog fritt land och byggde hns för familj och mina kreatnr. Har varit här i 2 år och varit bjuden 3,000 doll. för en kvart land, men då vi nu fa två järnvägar rätt öfver min jord, säljer jag ej nu för något pris. Nu kan ni se, hvilket af de båda landen, Sverige eller Amerika, varit det bästa för mig.

N:r 275.

A. N. W., Washington. Från Värmlands län.

Undertecknad är född i det besjungna Värmlands mäst stenrika skogstrakt, där brödet ständigt var otillräckligt, men religion och annat tvång fanns i öfverflöd. Att läsa fick jag lära i hemmet, men för att f& skolbild-ning, sade var fromme och öinhjärtade husbonde att det var ej någon idé att

gå en mils väg kväll och morgon; skolbetyg måste man ha, ty annars kunde

prästen icke veta om man kunde läsa eller ej, men den gudsmannen kunde taga ut lönen 11 månader på förhand, då min far bjöd honom farväl. Jag läste för prästen, jag fullgjorde den så nödvändiga värnplikten, arbetade både i Sverige och Norge, var nykter och sparsam, men på 30 år blef jag ej rikare för det. En bekant i Amerika sände mig då biljett för öfverresan, den återbetalade jag tämligen snart, och då den förlängda värnplikten i Sverige uppfanns, därtill den omänskliga svälttullen, denna skam pä kristenhetens namnstatla, påhängdes de fattiga, måste äfven jag hjälpa tvänne ynglingar hitöfver. Jag har här arbetat under många slags omständigheter, både ofvan och under jordcu, samt flyttat mycket, men lefver nu på en plats, där öppet vatten, grönt gräs och någon blomma kan, med få undantag, ses året nindt, där jag med en dags arbete kan förtjäna nog till bröd för en hel

månad, och på en och en balf dag få till ett par bra skor.

N:r 276.

V. 0., Minnesota. Från Värmlands län.

Jag för min del tyckor att den som är född på ett fattigt torp i Värmland eller Småland och icke har sett flera människor än sina skolkamrater, far och mor och kyrkfolket hvarannan juldag, icke skulle hafva rätt att

klandra hela landet för det. Och att de kommo till Amerika, t. ex. N. D., pä en god farm och blcfvo väl gödda, det hjälper icke alla fattiga arbetarefamil-jer här i landet. Om ni går i arbetarckvarteren i New Vork, Boston eller

Chicago, skall ni få se lika mycket fattigdom som i Värmland eller Småland. Det har jag sett med egna ögon. Ni kanske säger att de kunna gä till N. 0. och taga land, inen det förmå de ej, ty de arbeta för Pa& till Pso doll.

om dagen, och att ha stor familj, hushyra, ved, mat och kläder kostar pan-

gar. Den dagen de inte arbeta, äro pengarna och maten slut, sä huru kunna de då köpa land, bygga hus och inreda ett hem, som äro tvungna att gå i brödkriget hvarjc dag, annars bli de sända till arbetshuset, för det de inte försörja sin familj. Så skillnaden mellan Amerika och Sverige är icke sä stor, om vi ta den från rätta sidan. Men om vi se Amerika från den ljusa sidan, då de få 35 och 40 bushel hvetc på acren, och Sverige från den ntörka sidan, när korn och potatis frysa öfver halfva landet, då blir det nog skillnad. Jag för min del lefde godt när jag var i Sverige och lefver här också. Jag har rest och luffat öfver alla västerns stater och städer, men hvarje man jag sett har jag också beklagat för hans hårda arbete.

N:r 277.

J. N., Canada. Från Värmlands län.

Min barndom och uppväxtåren tillbragtes hos mina föräldrar i sydvästra Värmland. Det var icke värnplikten, som dref mig hit (den var då endast 60 dagar på två år), utan guldtörsten samt de sociala förhållandena och den politiska omyndighet, som var rådande, samt den gränslöst låga betalning som en vanlig arbetare fick, sä han var mera en slaf än en fri man. Moder Svea uppfostrar ännu sina barn på samma sätt, i samma okunnighet om en persons värde som förr. Hvad jag icke fann i Sverige finnes i rikt mått i Amerika. Hiir kan cn på ganska kort tid komma till oberoende, om en är sparsam ocb ej dricker upp det som förtjänas; frihet råder i tal, och man behöfver oj vara rädd för att blifva lefvande uppäten af några dumma militärsnobbar eller hånas af adolskapet för det man tillhör den s. k. lägro eller arbetsklassen, llär har hvarje människa sitt fulla värde, är borgerligt samt politiskt myndig vid 21 är. Om en är medborgare, äger lian rättighet att söka höga ämbeten. Men hur sknlle det blifva, om en man från de breda lagren sökte och blefve vald till landshöfding för något distrikt i Sverige? Då komme antagligen den aristokratiska röran att explodera. För att få svensk-amerikaner att invandra till Sverige bör en grundlig husränsning företagas. AHägsna alla drönare; låt dem icke längre suga arbetarnas blod genom höga skatter. Fördela alla stora kronogods bland arbetarna, lieskatta hvarje tunnland jord efter dennas produktionsförmåga, sak samma hvem som är ägare. Låt livar och en, som betalar skatt för fastigheter och ej varit stratlad för någon större förbrytelse, hafva full rösträtt. Nedsätt tullarna; afkorta tiden för värnplikt samt gif arbetaren högre betalning, ty då kan han lägga litet åsido för betryggandet af ålderdomen, och då blifver det färre fattiga att försörja.

N:r 278.

O. A. P., New York. Från Kopparbergs län.

Orsaken till att jag vid 21 års ålder lämnade mitt fosterland och födelseorten i Dalarne, var den att förut hitresta släktingar skrefvo och talte om att Amerika är bättre än Sverige för den arbetande klassens folk. Jag trodde, samt kom och såg och vet att det så var. Nu låter det bättre där hemma, hvilket gläder mig mycket. Jag torde snart återvända hem. För att få ungdomen att stanna där hemma bör allt fåfängt herrskap, onyttigt prästerskap samt värnplikten undanrödjas. Kronans vilda mark bör säljas till folk, som vill bygga och bo i egna hem. Rösträtt bör

gifvas folket.

N:r 279.

E. E., Canada. Från Kopparbergs län.

Undertecknad såg dagens ljus för första gängen i den del af Sverige, där Engelbrekt och Gustaf Vasa erhöllo sitt förnämsta understöd i kampen för ftlskadt fosterlands välfärd. I den trakten var jordmånen karg och klimatet härdt, hvarför befolkningen ej kunde lifnära sig af den afkastning jordbruket gaf, ntan måste den genom arbete i timmerskogarna och annat tillfälligt arbete erhålla nödiga existensmedel. Den förnämligaste orsaken, hvarför undertecknad lämnade Sverige, var traktandet efter detta jordiska goda. Jag ville ut för att med egna händer och med egen kraft skapa mig oberoende. Dessutom väntade mig inom en nära framtid den så allmänt hatade exercisen. Vidare började jag lära mig förstå, att det fanns en del personer, hvilka ej ville ha något gemensamt med folk, som ej var af börd och ej hade några anor att stödja sig på. Jag förstod att den s. k. högre klassen hade anspråk, som den för sitt dagliga bröd hårdt arbetande lägre klassen måste anse vara orimligt höga. Jag undrar ej det allra ringaste på att folket ger sig af till andra länder, så länge de regerande behandla sina undersåtarpå ett sådant skamligt och styfmoderligt sätt. Det svenska regeringssystemet, som en gång i tiden hlifvit upparbetadt och sedermera fnlländadt efter byråkratiskt. mönster, skulle helt och hållet slopas och ett nytt sådant antagas, byggdt efter folkliga principer och med svenska folkets välfärd i sikte. Den mäst oupplyste i gamla landet vet numera, att han har ytterst få rättigheter men oändligt många skyldigheter, och på grund däraf far han ett horn i sidan till dem som makten hafva. Detta horn växer sedan till ett stort och mäktigt hat, och följden blir att han fortast möjligt skuddar det svenska stoftet af sina föttcr och anträder resan till det stora landet i väster, där ingen kung finns och där hans människovärde blir lika stort som en hvilken har millioner till sitt förfogande. Det bar länge varit ett kändt faktum, att i gamla landet är det ej alltid meriterna som göra mannen, utan vanligtvis så är det nog det fina namnet och titeln samt den blankskurade vapenskölden som fäller utslaget.

N:r 280.

A. G., Canada. Från Gäfleborgs län.

Jag föddes i Hälsingland 1885 af fattiga föräldrar. Min fader var i kronans tjänst i 33 år. Jag hade äfven en broder vid lif. Jag minnes väl den dag, då min broder skulle mönstra, fastän jag var ej då så gammal, men jag hörde talas om att han skulle bli krigsman, och det har jag alltid varit rädd för. Sedan jag blef större och konfirmerad hade jag alltid afskv för exercisen, hvarföre jag vid adorton års ålder begaf mig hit till Amerika i sällskap med min fader, ty jag kunde då inse att ingen framtid fanns för mig där jag arbetade på sågverk i skogarna på landet. Också var det dyrt att lofva för dagen ocb sä höga skatter att betala, änskönt jag dä ej var gammal nog att betala skatt, men jag visste att tiden skulle komma äfven för mig. Så började jag fundera att vid uppnådda 21 år skulle jag ut och försvara konung och fosterland. Af hvad orsak skulle jag ut? Jag hade ju ej så mycket som en handfull af jord. Jo, jag förstod att jag var dömd att kämpa ocb dö för sådana, som endast pockade mig att betala skatt till dem. Betala dem för att jag vågade mitt lif för dem; det är ju rysligt när man tänker att don fattige, som ingenting äger, skall, om han vill eller icke, ut att försvara lif och rikedom åt sina plågoandar. Nej, bort det! Låt hvar ocb en gå ut att försvara hvad han äger samt tag bort rangskillnaden, så tror jag det skall bli annorlunda. Lat den fattige rösta med den rike och trampa honom ej under edra fotter. Så är icke förhållandet här i landet. Här äro alla lika, hög och låg, rik eller fattig. Jag behöfver inte ens lyfta I>ä hatten för konsuln, om jag möter honom, eller om jag kommer in i hans bns, behöfver jag icke ens då rubba min hatt. Nej, skapa ett Amerika i Sverige, så tror jag nog att edra söner och döttrar stanna hemma, annars icke. Förkorta den långa beväringstiden, gif folket allmän rösträtt, dela nt den jord som ligger öde, tag äfven hort en del utaf alla dessa löntagare, som endast lefva pä arbetaren och af hvad han förtjänar.

N:r 281.

A. J., Washington. Från Gäfleborgs län.

Jag är en kvinna, född i Gästrikland. Jag lämnade mitt hem vid 18 års ¡Uder och tjänade hos mycket fint folk; det

var majorer ocb patroner ochlöjtnanter, ocli de skulle äfven vara adel till börden. Men ack, jag kunde gråta då jag kommer ibåg huru dot var. Vi tjänare voro alla soru slafvar, och vi voro sä glada 0111 vi ända bara sluppo gräl. Om vi inte bugade oss

sä artigt som de ville, så glodde de på oss som de velat rifva oss i stycken.

Och detta, skulle kallas fint folk, bildadt folk. Jag blir arg, då jag tänker på de stackars Hickor, aom skola vara slafvar. Jag reste hit till Amerika, och här har jag arbetat för folk som jag kan kalla folk. Jag har arbetat

för amerikaner och fått god betalning och god mat och blef omhuldad som

en människa. Jag skulle önska att alla svenska flickor kunde komma hit.

N:r 282.

J. T., Idaho. Från Västernorrlands län.

Jag föddes den 10 juni 1854 i Medelpad. Min fader var bonde. Vi voro 8 syskon. Genomgick folkskolan, kom till konfirmationen. Här fick jag veta det jag vid 8 dagars ålder genom ett dop var bortlofvad till en för mig okänd gud, tro och religion. Alltså utan mitt samtycke och min begäran frånröfvad mina viktigaste rättigheter. Ilvad liknar mera mannen i röfvarc-händer? Här lägges första grunden till den svenska medborgarens slafveri, hvaraf emigrationen är en följd. Vid 21 år blef jag starkt religiös, och i denna sinnesstämning fullgjorde jag mina beväringsskyldigheter. Vid 23 år, och drifven af religiösa bcvekelscgrunder, begaf jag mig till ett seminarium att studera. Ilär kom jag in som auskultant långt efter terminens

början. Nu gällde det för mig att hinna både med och upp de andra, som

hade ett långt försprång. Ung och frisk, tog jag i af alla krafter. Men

hvilket arbete! Vid terminens slut var jag dock jämngod med mina kamrater. Mötte bindor i religionen och måste, innan jag hunnit lära mig tarans och hjältarnas språk», sluta. Stannade hemma ett. år. Så bogaf det sig att det blef prästval. Rösterna räknades där hemma efter målskatt. En vanlig bonde hade från 10 till 15 mål; den senare hade alltså liktydigt med en

half röst mer än den förra. Där funnos tvänne bruk med masugn och stång-

järnshamrar, hvilka mod sina 500 mål gjorde slag i saken, d. v. s. de bestämde bvilken präst vi, för rösträtt omogna bondsöner, torpare och vanliga arbetare, borde hafva. IIvad säg jag i svenska statskyrkan? Där maste gifta, anständiga och moraliska kvinnor träda fram i kyrkan och inför en

hel församling samt af en präst förklaras för och utpekas som syndare, endast därför att de, inom äktenskapets gräns, hade eftcrlefvat naturens och framåtskridandets lag. Nej, kommen hit, kvinnor! Om jag ej misstager mig, betalar den franska regeringen premier åt kvinnor med mänga barn, med

andra ord: kvinnor med mänga synder. Några brefskrifvare yrka på krigs-

maktens afskaffandc och därmed skatterna. Huru kunncn I begära sådant? Men så slet jag af mig don svenska tvångströjan och reste till Amerika, förnämligast af religiösa skäl. Men äfven brödfrågan såg mörk nt. Såg många svåra skilsmässor orsakade af Sveriges trångbröstade regeringsform. Men i Stockholms slott mår man godt och vårdar sig ej om småsaker. Kommen till Amerika, lärde jag mig murarcyrket och har nu de senare 17 åren haft från 5 till 7 doll. om dagen. Får tro som jag vill, myekot, litet clier intet.

N:r 283.

N. N., Washington. Från Västernorrlands län.

Ser att moder Svea vill veta, hvarför så många af de unga lämna henne. Undertecknad är född i östra Medelpad, där jag fick min skolundervisningoch rniu kristendomskunskap: att älska Gud öfver allting samt min nästa som mig själf. Sä kom snart don tid dä jag skulle ställas upp i lodet och öfvas att hälsa och göra halt och front för bofälot samt vara tyst och taga emot alla bannor och snäsord som de gifva. Och sedan betala skatt till en hel hop

onödigheter, och till sist kanhända att ställas som skottafla för andra och försvara ott land, en moder, som förskjutit oss. Nej aldrig, så länge som moder Svea är sådan hon nu är. Tag bort värnplikten, gif oss allmän

rösträtt och gör det litet drägligare för dina barn, som äro arbetare, sä vill

jag gå hem till dig. Men sä länge som du det inte gör, så tackar jag för

din bjudning och stannar kvar i Onkel Sams land.

N:r 284.

J. S., Montana. Från Västernorrlands län.

.lag föddes 185!» i Västernorrlands län och uppväxte hos mina föräldrar tills jag var 9 år gammal. Då dogo mina föräldrar och jag blef lämnad åt mitt öde i världen. Så gick tiden tills jag var 25 år gammal, dä jag gifte mig. Nu först tick jag se att all rättighet var tagen från den fattige arbetaren. Familjen ökades hvarje år, och min daglön ville icke räcka till. Jag försökte med flera rika bönder och gjorde många tjänster för att någon skulle hjälpa mig eller låna mig pängar att köpa mig ett torp för, men det lyckades icke, ty jag var fattig. l)a beslöt jag att fara till Amerika, och den dagen har jag aldrig ångrat. Jag klagar icke på Sverige i sig själft, men pä de makthafvande, som icke ha någon barmhärtighet med den fattige.

N:r 285.

O. S., Canada. Från Västernorrlands läu.

Jag föddes den 12 mars 1881 i Västernorrlands län. Min far var grund-läggare. Vid tolf års ålder började jag arbeta vid sägverk, var först ribb-kapare, se’n hjälpsågare och sist hjälpkantare. Äfventyrslusten dref mig till sjön. Jag var då 15 år. Först arbetade jag som lotslärling, dock blott 3 månader, enär jag fick mer stryk än mat. For se’n med en bark från Koslagen och kom, som de säga, »ur askan i eldens, rymde i Hull och sade l'a samma gäng farväl till den svenska flaggan för en tid. Var ombord på tyska, engelska, belgiska, amerikanska, norska, danska och finska fartyg. I'å jag flackat jorden rundt några är, vände jag äter till Sverige. Jag tänkte Mott hälsa på, enär jag ännu ej funnit så mycket öfversitteri på något far-t.vg som just på de svenska. Men hemkommen blef jag som många andra kär > en Hicka. Med 17 kr. i fickan satte vi ho. Sökte att köpa land, men det lyckades ej. Pröfvade egnahemslånen, men innan jag fått så mänga att så i god för mig, som hvad det, fordrades, hade jag, om jag haft präst, länsmän, fjärdingsman och Gud vete hvilka som skulle skrifva på, fått låna af hvem som hälst som hade pängar. Fick 172 dygns straffarbete pä svenska Hottans slagskopp 'Dristigheten med 20 öre om dagen att föda hustru och barn. |Jä den tiden fick jag lära mig älska Sverige. Men ack, livilken fosterlandskärlek. Canada är nu mitt fosterland. Jag har aldrig haft lust för denna världsdel, men jag måste pröfva. Lämnande hnst.ru och barn hemma, este jag hit och lyckades bra. Efter 5 månader tog jag hit min hustru;har mi 160 aeres godt land här och mår förträffligt. Det råd jag vill gifva dem, som önska veta hvarför folk emigrerar, iir: Bort med de kungliga! (iif all jord, som ligger obrukad, till den som vill ha den. Gif den för intet, enär svenska regeringen gifvit bort kolossala vidder till bolagen. Bort med värnplikten! Bort med tullar och de höga skatterna!

N:r 280.

M. N., Minnesota. Från Västernorrlands län.

Född i västra Medelpad af fattiga föräldrar, fick jag redan som barn börja slita och släpa för bröd. Tog efter genomgången folkskola nattvarden år 1889, blef 1892 kongl. volontär ocb tog 1894 korpralsexamen och hlef äfven befordrad samma år. Men jag tog farväl af kronan. Väl den största och första orsaken, hvarför jag lämnade moder Svea är den,, att jag icke kunde bli medborgare annat än till • skyldigheter. När gubbarna samlades för att välja representanter till landets lagstiftande församling, då voro jag och mina gelikar icke värdiga att rösta. Den kommunala rösträtten är ett strå sämre ändå. Den andra orsaken var den, att jag icke kunde för-värfva mig ett eget hem. Ingen skall kunna säga, att jag icke försökte få det. Bolagen ha stora odlingsbara trakter rundt min hembygd, men jag fick det svaret, att de icke ville skilja något från hemmanen. Kan väl en nykter, framåtsträfvande ung man ha lust att stanna i ett land, där man ej kan vinna medborgarrätt och icke har utsikter

att få ett hem för sig och de sina? Nu vill jag nämna litet, hur det gått för mig den tid jag varit i detta land.

Först arbetade jag på farm, fick 50 doll. och fri bostad för mig och familjen,

sedan tjänade jag omkring 100 doll. fritt i skörd ocb tröskning, vände därpå till staden ocb hyrde t rum, köpte möbler och husgeråd ocb arbetade för 2 doll. om dagen om vintern. Var t ill Canada ocb tog 160 aeres fritt land i

mars månad, och från våren och fortfarande har jag 3'7f> doll. om dagen i

stenarbete. Om jag får ha hälsan, så flyttar jag på mitt egna land i september; med 300 doll. bygger jag mig ett litet bus. Ilar tack vare detta land nått det efterlängtade målet: ett eget hem. I Sverige var jag lika nykter och skötsam, men kundo icke få just något öfver, fastän jag blott hade ett rum och lefdo sämre på alla vis. Det fordras stora reformer i Sverige. För det första allmän rösträtt (majoritetsval). Ned med första kammaren, så danar landet sig självt, så folk kan lefva ocb dö i älskadt fosterland. Tror aldrig på någon stor emigration till Sverige.

N:r 287.

P. M. S., Canada. Från Jämtlands län.

Många reformer beböfdes, för att få dem, som äro kvar i Sverige, att stanna där och att få svensk-amerikaner att återvända liein. Först och främst, är det så, att den fattige ej kan erhålla en bit land att lefva på; vidare de dryga och hårda skatterna samt militärtvånget, och sedan’ att den ärlige och ordentlige arbetaren af öfverklassen betraktas som ett lastdjur, ej värd att lmfva något att säga, utan tåligt kyssa den hand som för piskan. .lag hade mitt hem i södra Jämtlands skogstrakter, där frosten för det inästa tog grödan och kronobetjäningen sin dryga anpart af den låga arbetsförtjänsten, såatt man mången gång fick vara glad och nöjd med den ringaste föda under hårdt arbete. Då hade man sannerligen ej mycket att kvarstanna för.

N:r 288.

J. P., Minnesota. Från Jämtlands län.

Jag är född i norra Jämtland 1848. Vid nio års ålder måste jag försörja mig själf. Frysa och svälta fick jag. Stundom äta barkbröd, men nu är det slut därmed. Min bror hade skuld på 100 kr., och den skulle inkasseras. Han hade ett torp, som var intecknadt. Min mor hade sina förmåner af torpet. Så blef det utmätning, och när länsman hållit auktion, så fanns det ej mer än 2 tunnor potatis, det var allt. Vi klagade hos landshöfdingen, men länsmannen ljög sig fri från all skuld. Saken gick sedan till hofrätten. Sådana äro rättvisans tjänare därhemma. Nej, bort med alla onödiga löntagare, bort med tullen på lifsmedel och bort med första kammaren. Gif folket rösträtt och land och förkorta värnplikten m. m.

N:r 289.

N. N., Canada. Från Västerbottens län.

Här finns en stor mängd svenskar; en del har det ganska bra ställdt i ekonomiskt hänseende, men nog är det många som icke tycka om det här, och sanning att säga så är det nog för kalla vintrar. Denna sommar har varit ganska kall, så säden har frusit på många platser, men man må ju icke misströsta för det. Eljest är här så godt land som står att få här i Alberta. Jag för min del har intet annat än godt att säga om mitt fosterland, men lagarna i Sverige äro ej passande för dess befolkning, och särskildt så länge den nya värnpliktslagen har gällande kraft, tycker jag, att ingen borde undra på, hvarför så många lämna fosterlandet. Det är frihetskänslan, som uppväxer i ens bröst. Man tycker att det icke är rätt att slarfva bort sin ungdom i kronans tjänst. Det är min egen erfarenhet i saken; eljest får man nog arbeta här också för att få sitt dagliga uppehälle, om ock icke så hårdt som hemma i Sverige.

Af Emigrationsutredningens utlåtande hafva hittills i tryck utkommit

(8 juni 1908):

Bilaga I. **Utvandringslagstiftning**. Öfversikt af dess utveckling och nuvarande beskaffenhet i Europas olika stater.

Bilaga VII. **Utvandrarnes egna uppgifter**. Upplysningar iuhemtade genom Emigrationsutredningens agenter äfvensom Bref från svenskar i Amerika.

Af Bilaga VIII. **Bygdeundersökningar**:
2. Jösse härad i Värmland.

*